SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на хрватском, српском и босанском језику

Godina XVIII
Ponedjeljak, 20. listopada/oktobra 2014. godine

Broj/Број
82

Година XVIII
Понедјељак, 20. октобра 2014. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1250

Na temelju članka 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), članka 14. stavak (1) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu ("Službeni glasnik BiH", br. 104/13 i 60/14) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Službe za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 109. sjednici, održanoj 01.10.2014. godine, donijelo je

ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014. GODINU

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom odobravaju se sredstva iz tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 26.900,00 KM.

Članak 2.
(Svrha odobrenih sredstava)

Sredstva, iz članka 1. ove Odluke, odobravaju se Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine za isplatu naknade članovima Povjerenstva za sprovođenje postupka nabavke objekata za smještaj institucija Bosne i Hercegovine na poziciji 6139 - Ugovorene i druge posebne usluge.

Članak 3.
(Mjerodavnost za realizaciju)

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 4.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj163/2014
01. listopada 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Vjekoslav Bevanda, v. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), члана 14. став (1) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину ("Службени гласник БиХ", бр. 104/13 и 60/14) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 109. сједници, одржаној 01.10.2014. године, донио је

ОДЛУКУ
О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком одобравају се средства из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину Служби за заједничке послове институција Босне и Херцеговине у износу од 26.900,00 КМ.

Члан 2.
(Сврха одобрених средстава)

Средства, из члана 1. ове Одлуке, одобравају се Служби за заједничке послове институција Босне и Херцеговине за исплату накнаде члановима Комисије за спровођење поступка набавке зграда за смјештај институција Босне и Херцеговине на позицији 6139 - Уговорене и друге посебне услуге.

Члан 3.
(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужују се Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 4.
(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 163/2014	Предсједавајући
01. октобра 2014. године	Савјета министара БиХ
Сарајево	**Вјекослав Беванда**, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), člana 14. stav (1) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu ("Službeni glasnik BiH", br. 104/13 i 60/14) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Službe za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 109. sjednici, održanoj 01.10.2014. godine, donijelo je

ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ BUDŽETSKE REZERVE BUDŽETA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014. GODINU

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom odobravaju se sredstva iz tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 26.900,00 KM.

Član 2
(Svrha odobrenih sredstava)

Sredstva, iz člana 1. ove Odluke, odobravaju se Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine za isplatu naknade članovima Komisije za sprovođenje postupka nabavke objekata za smještaj institucija Bosne i Hercegovine na poziciji 6139 - Ugovorene i druge posebne usluge.

Član 3.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Član 4.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 163/2014	Predsjedavajući
01. oktobra 2014. godine	Vijeća ministara BiH
Sarajevo	**Vjekoslav Bevanda**, s. r.

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE IHERCEGOVINE

1251

Temeljem članka 15. stavak (2) Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 56/14), i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine donosi

UPUTU
O SPROVOĐENJU ODLUKE O UPRAVLJANJU TARIFNIM KVOTAMA ZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODE

Članak 1.
(Djelokrug primjene)

Ovom Uputom bliže se utvrđuje način sprovođenja Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 56/14), u daljem tekstu: Odluka.

Članak 2.
(Definicije)

Pojmovi korišteni u ovoj Uputi imaju ista značenja kao i pojmovi korišteni u Odluci.

Članak 3.
(Početak postupka)

Sukladno sa važećom Odlukom o utvrđivanju Carinske tarife, Dio III-Tarifni aneksi, (osim poizvoda iz tarifnih oznaka ex 2204 10 i ex 2204 21) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo) objavljuje javni poziv za raspodjelu tarifnih kvota prema članku 3. stavak (2) i članku 4. Odluke.

Članak 4.
(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev za dodjelu određene količine robe u okviru pojedine tarifne kvote sukladno sa člankom 7. Odluke podnosi se Ministarstvu na obrascu iz Priloga 1. Odluke.

Članak 5.
(Razmatranje zahtjeva)

Najkasnije u roku od deset dana od isteka roka za podnošenje zahtjeva Ministarstvo cijeni ispunjavanje formalnih uvjeta za razmatranje zahtjeva sukladno članku 8. Odluke.

Članak 6.
(Postupanje Komisije za raspodjelu tarifnih kvota)

(1) Nakon razmatranja zahtjeva, sukladno prethodnom članku, Ministarstvo sačinjava izvještaj i dostavlja ga predsjedatelju Komisije, koji je dužan da u roku od tri

dana od dana prijema izvještaja, zakaže sastanak Komisije za raspodjelu tarifnih kvota (u daljem tekstu: Komisija). Uz poziv za sastanak svakom članu Komisije dostavlja se izvještaj Ministarstva.

(2) Na zakazanom sastanku dužni su da prisustvuju članovi Komisije ili njihovi zamjenici.

(3) Komisija utvrđuje prijedlog za raspodjelu tarifnih kvota, primjenom kriterija propisanih člankom 5. Odluke i ostalih odredbi Odluke.

(4) Poslovnikom o radu Komisije propisat će se način rada i odlučivanja, prava i obveze, zakazivanje sastanaka i vođenje zapisnika.

Članak 7.

(Izdavanje odobrenja)

(1) Na prijedlog Komisije Ministarstvo izdaje Odobrenje o povlačenju iz tarifne kvote (u daljem tekstu: Odobrenje) na obrascu iz Priloga 2. Odluke, koje potpisuje Pomoćnik ministra za carinsku politiku i tarife.

(2) Ministarstvo je dužno da izdano Odobrenje dostavi podnosiocu zahtjeva i Upravi za indirektno oporezivanje, Sektoru za carine.

(3) Ministarstvo je dužno da obavijesti podnosioce zahtjeva čiji zahtjevi nisu razmatrani u slučajevima propisanim člankom 8. Odluke.

(4) Ministarstvo će redovno na web stranici Ministarstva objavljivati podatke o dodijeljenim tarifnim kvotama za pojedinačne podnosioce zahtjeva.

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ova Uputa stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-2-18-897/14
08. listopada 2014. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. **Boris Tučić**, v. r.

На основу члана 15. став (2) Одлуке о управљању тарифним квотама за пољопривредне производе ("Службени гласник БиХ", број 56/14), и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), Министар спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине доноси

УПУТСТВО
О ПРОВОЂЕЊУ ОДЛУКЕ О УПРАВЉАЊУ ТАРИФНИМ КВОТАМА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЕ

Члан 1.

(Подручје примјене)

Овим Упутством ближе се утврђује начин провођења Одлуке о управљању тарифним квотама за пољопривредне производе ("Службени гласник БиХ", број 56/14), у даљем тексту: Одлука.

Члан 2.

(Дефиниције)

Појмови кориштени у овом Упутству имају иста значења као и појмови кориштени у Одлуци.

Члан 3.

(Почетак поступка)

У складу са важећом Одлуком о утврђивању Царинске тарифе, Дио III-Тарифни анекси, (осим поизвода из тарифних ознака ex 2204 10 и ex 2204 21) Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство) објављује јавни позив за расподјелу тарифних квота према члану 3. став (2) и члану 4. Одлуке.

Члан 4.

(Подношење захтјева)

Захтјев за додјелу одређене количине робе у оквиру поједине тарифне квоте у складу са чланом 7. Одлуке подноси се Министарству на обрасцу из Прилога 1. Одлуке.

Члан 5.

(Разматрање захтјева)

Најкасније у року од десет дана од истека рока за подношење захтјева Министарство цијени испуњавање формалних услова за разматрање захтјева у складу са чланом 8. Одлуке.

Члан 6.

(Поступање Комисије за расподјелу тарифних квота)

(1) Након разматрања захтјева, у складу са претходним чланом, Министарство сачињава извјештај и доставља га предсједавајућем Комисије, који је дужан да у року од три дана од дана пријема извјештаја, закаже састанак Комисије за расподјелу тарифних квота (у даљем тексту: Комисија). Уз позив за састанак сваком члану Комисије доставља се извјештај Министарства.

(2) На заказаном састанку дужни су да присуствују чланови Комисије или њихови замјеници.

(3) Комисија утврђује приједлог за расподјелу тарифних квота, примјеном критерија прописаних чланом 5. Одлуке и осталих одредби Одлуке.

(4) Пословником о раду Комисије прописаће се начин рада и одлучивања, права и обавезе, заказивање састанака и вођење записника.

Члан 7.

(Издавање одобрења)

(1) На приједлог Комисије Министарство издаје Одобрење о повлачењу из тарифне квоте (у даљем тексту: Одобрење) на обрасцу из Прилога 2. Одлуке, које потписује Помоћник министра за царинску политику и тарифе.

(2) Министарство је дужно да издато Одобрење достави подносиоцу захтјева и Управи за индиректно опорезивање, Сектору за царине.

(3) Министарство је дужно да обавијести подносиоце захтјева чији захтјеви нису разматрани у случајевима прописаним чланом 8. Одлуке.

(4) Министарство ће редовно на web страници Министарства објављивати податке о додијељеним тарифним квотама за појединачне подносиоце захтјева.

Члан 8.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-2-18-897/14
08. октобра 2014. године
Сарајево

Министар
Мр **Борис Тучић**, с. р.

Na osnovu člana 15. stav (2) Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 56/14), i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO
O PROVOĐENJU ODLUKE O UPRAVLJANJU TARIFNIM KVOTAMA ZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODE

Član 1.
(Djelokrug primjene)

Ovim Uputstvom bliže se utvrđuje način provođenja Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode ("Službeni glasnik BiH", broj 56/14), u daljem tekstu: Odluka.

Član 2.
(Definicije)

Pojmovi korišteni u ovom Uputstvu imaju ista značenja kao i pojmovi korišteni u Odluci.

Član 3.
(Početak postupka)

U skladu sa važećom Odlukom o utvrđivanju Carinske tarife, Dio III-Tarifni aneksi, (osim poizvoda iz tarifnih oznaka ex 2204 10 i ex 2204 21) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo) objavljuje javni poziv za raspodjelu tarifnih kvota prema članu 3. stav (2) i članu 4. Odluke.

Član 4.
(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev za dodjelu određene količine robe u okviru pojedine tarifne kvote u skladu sa članom 7. Odluke podnosi se Ministarstvu na obrascu iz Priloga 1. Odluke.

Član 5.
(Razmatranje zahtjeva)

Najkasnije u roku od deset dana od isteka roka za podnošenje zahtjeva Ministarstvo cijeni ispunjavanje formalnih uslova za razmatranje zahtjeva u skladu sa članom 8. Odluke.

Član 6.
(Postupanje Komisije za raspodjelu tarifnih kvota)

(1) Nakon razmatranja zahtjeva, u skladu sa prethodnim članom, Ministarstvo sačinjava izvještaj i dostavlja ga predsjedavajućem Komisije, koji je dužan da u roku od tri dana od dana prijema izvještaja, zakaže sastanak Komisije za raspodjelu tarifnih kvota (u daljem tekstu: Komisija). Uz poziv za sastanak svakom članu Komisije dostavlja se izvještaj Ministarstva.
(2) Na zakazanom sastanku dužni su da prisustvuju članovi Komisije ili njihovi zamjenici.
(3) Komisija utvrđuje prijedlog za raspodjelu tarifnih kvota, primjenom kriterija propisanih članom 5. Odluke i ostalih odredbi Odluke.
(4) Poslovnikom o radu Komisije propisaće se način rada i odlučivanja, prava i obaveze, zakazivanje sastanaka i vođenje zapisnika.

Član 7.
(Izdavanje odobrenja)

(1) Na prijedlog Komisije Ministarstvo izdaje Odobrenje o povlačenju iz tarifne kvote (u daljem tekstu: Odobrenje) na obrascu iz Priloga 2. Odluke, koje potpisuje Pomoćnik ministra za carinsku politiku i tarife.
(2) Ministarstvo je dužno da izdato Odobrenje dostavi podnosiocu zahtjeva i Upravi za indirektno oporezivanje, Sektoru za carine.
(3) Ministarstvo je dužno da obavijesti podnosioce zahtjeva čiji zahtjevi nisu razmatrani u slučajevima propisanim članom 8. Odluke.
(4) Ministarstvo će redovno na web stranici Ministarstva objavljivati podatke o dodijeljenim tarifnim kvotama za pojedinačne podnosioce zahtjeva.

Član 8.
(Stupanje na snagu)

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-2-18-897/14
08. oktobra 2014. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. **Boris Tučić**, s. r.

KONKURENCIJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

1252

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a u svezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78000 Banja Luka, zaprimljenoj dana 2.7.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-II/14, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 25.9.2014. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je donijelo

RJEŠENJE

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija koja će nastati na tržištu maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj, pripajanjem dijelova gospodarskog subjekta "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka gospodarskom subjektu Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78000 Banja Luka, kupovinom benzinske postaje u Kozarskoj Dubici na adresi Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79 240 Kozarska Dubica i benzinske postaje u Banja Luci, na adresi Verići bb, 78 000 Banja Luka.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 2.7.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-II/14 zaprimilo Prijavu koncentracije privrednog subjekta "Nestro Petrol" a.d. Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78 000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: "Nestro Petrol" ili Podnositelj prijave), kojom gospodarski subjekt "Nestro Petrol" namjerava kupiti od gospodarskog subjekta "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: "Dones"), dvije benzinske postaje od kojih se jedna nalazi na adresi Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79240 Kozarska Dubica, a druga na adresi Verići bb, 78 000 Banja Luka.

Navede benzinske postaje su postale vlasništvo gospodarskog subjekta "Dones" na temelju Ugovora o kupoprodaji nepokretnosti koji je isti zaključio sa gospodarskim subjektom "Parma trend" d.o.o. Laktaši, ul. Cara Dušana broj 110, 78 250 Laktaši, dana 26.12.2013. godine.

Benzinsku postaju u Kozarskoj Dubici u tijeku 2013. godine je po osnovu ugovora o zakupu sa gospodarskim subjektom "Parma trend" d.o.o. Laktaši koristio zakupac "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica, Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79 240 Kozarska Dubica, a benzinsku postaju u Banja Luci zakupac "ALBA PRESTO" d.o.o. Banja Luka, Verići bb, 78 000 Banja Luka.

Uvidom u podnesenu Prijavu utvrđeno je da nije potpuna i kompletna, u smislu članka 30. stavak (1) Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon) i čl. 9.,10. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10) te je Konkurencijsko vijeće zatražilo dopunu iste, sukladno članku 31. istoga Zakona (akt broj 03-26-1-18-1-II/14 od dana 17.7.2014. godine i akt broj 03-26-1-18-3-II/14 od dana 30.7.2014. godine).

Podnositelj prijave je dopunio Prijavu traženom dokumentacijom (podnesak zaprimljen pod brojem 03-26-1-18-2-II/14 dana 29.7.2014. godine, brojem 03-26-1-18-5-II/14 dana 4.8.2014. godine i brojem 03-26-1-018-8-II/14 od 14.8.2014. godine).

Po primitku tražene dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Prijava kompletna, te izdalo Potvrdu o primitku kompletne i uredne Prijave, sukladno članku 30. stavak (3) Zakona, dana 25.9.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-13-II/14.

Podnositelj prijave je naveo, u smislu članka 30. stavak (2) Zakona, da nema obvezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorija Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno članku 16. stavak (4) Zakona, izdalo Obavijest o dostavljenoj Prijavi broj 03-26-1-18-10-II/14 od dana 15.9.2014. godine, koja je u dnevnom tisku objavljena dana 17.9.2014. godine, i pozvalo sve zainteresirane strane na dostavljanje pisanih komentara o namjeravanoj koncentraciji. Na predmetnu obavijest nisu dostavljeni komentari zainteresiranih strana.

Prijava je podnesena u smislu članka 16. stavak (2) Zakona (pravni temelj je Pismo namjere).

1. Sudionici koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78 000 Banja Luka i gospodarski subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka.

1.1. Gospodarski subjekt "Nestro Petrol" a.d. Banja Luka

Gospodarski subjekt Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog plina "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, Banja Luka, (prema rješenju broj: Reg-Z-I-1541/12 od dana 3. listopada 2012. godine), registriran je u sudskom registru Okružnog gospodarskog suda Banja Luka, pod brojem MBS: 1-10073-00, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od (..)** [1]KM, sa (..)**% vlasničkog udjela gospodarskog subjekta Otvoreno akcionarsko društvo "NeftegazInKor", Kalanchovskasa 11, Build 2, 107078 Moskva, Ruska Federacija.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta "Nestro Petrol" je maloprodaja naftnih derivata na tržištu Bosne i Hercegovine.

Povezani gospodarski subjekti Podnositelja zahtjeva u Bosni i Hercegovini su gospodarski subjekt "Rafinerija nafte" a.d. Brod, Svetog Save bb, 74450 Brod, gospodarski subjekt "Rafinerija ulja Modriča" a.d. Modriča, Vojvode Stepe Stepanovića 49, 74480 Modriča, te gospodarski subjekt "Optima Grupa" društvo sa ograničenom odgovornošću za trgovinu naftom i naftnim derivatima, Kralja Alfonsa XIII broj 37a, 78000 Banja Luka.

1.2. Gospodarski subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka

Gospodarski subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka (prema rješenju broj: 057-0-Reg-13-002005 od dana 8.10.2013. godine), registriran je u sudskom registru Okružnog gospodarskog suda Banja Luka, pod brojem MBS: 57-01-0110-13, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od (..)**KM i sa (..)**% vlasničkog udjela u temeljnom kapitalu fizičke osobe (..)**.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta "Dones" je ugostiteljska djelatnost (hoteli i slični smještaji).

Prema podacima iz Prijave gospodarski subjekt "Dones" nema povezanih društava u Bosni i Hercegovini.

2. Obveza prijave predmetne koncentracije

Obveza prijave koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu članka 14. stavak (1) točka b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije ostvarena prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznose najmanje 8 milijuna KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udjel na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata "Nestro Petrol", "Dones", te benzinskih postaja koje su predmet koncentracije, na dan 31.12.2013. godine:

Tablica 1.

KM	"Nestro Petrol"	"Dones"	Benzinske postaje		
			Kozarska Dubica*	Banja Luka**	Ukupno
			a.	b.	a. + b.
Svijet	/	/	/	/	/
BiH	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**

**Prihod gospodarskog subjekta "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica*

***Prihod gospodarskog subjekta "ALBA PRESTO" d.o.o. Banja Luka*

Godišnji prihod sudionika koncentracije predstavlja ukupne prihode (bez poreza na dodanu vrijednost i drugih poreza koji se izravno odnose na sudionike koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine) u smislu članka 9. točka h) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata.

Člankom 14. stavak (3) Zakona je utvrđeno da u slučaju da se koncentracija odnosi na spajanje ili pripajanje dijela ili dijelova jednog ili više gospodarskih subjekata, bez obzira da li ti dijelovi imaju status pravne osobe, pri izračunavanju prihoda, obračunavat će se samo prihod onih dijelova gospodarskog subjekta koji su predmet kontrole koncentracije.

Na temelju navedenih podataka o ukupnom godišnjem prihodu (Tablica 1.), u smislu članka 14. st. (1) i (3) Zakona, utvrđeno je da su sudionici koncentracije obvezni podnijeti Prijavu.

3. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provedbi postupka ocjene predmetnih koncentracija primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), te Zakon o upravnom postupku, u smislu članka 26. Zakona o konkurenciji.

[1] (..)** podaci predstavljaju poslovnu tajnu

4. Pravni temelj i oblik koncentracije

Kao pravni temelj ove koncentracije Podnositelj prijave, u smislu članka 30. stavak (1) točka a) Zakona i članka 9. točka f) alineja 5. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), dostavio je Pismo namjere potpisano od strane sudionika koncentracije dana 16.6.2014. godine.

Sukladno navedenom Pismu namjere, gospodarski subjekt "Nestro Petrol" namjerava da od gospodarskog subjekta "Dones" kupi dvije benzinske postaje (jednu u Kozarskoj Dubici i jednu u Banja Luci).

Benzinska postaje u Kozarskoj Dubici je upisana u Zemljišnoknjižni uložak broj 1165 KO SP_KOZARSKA DUBICA u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Kozarska Dubica, na k.č. broj 326/25 Poslovni objekat - stanica za snabdijevanje m.v.propan - butan gasom i gorivom, nadsrešnica, kafe bar, trgovina i ekonomsko dvorište, Poslovni objekat ukupne površine 4.804,0 m^2.

Benzinska postaja u Banja Luci je upisana u Zemljišnoknjižni uložak br. 1929 KO SP_IVANJSKA u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Banja Luka na k.č. broj 3799/6, LIVADA Lugovi sa benzinskom postajom, Livada ukupne površine 12.240,0 m^2.

Svi uvjeti kupoprodaje predmetnih benzinskih postaja će biti definirani Ugovorom o kupovini nekretnina.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 12. stavak (1) točka a) Zakona, pravni oblik predmetne koncentracije je pripajanje dijela gospodarskog subjekta "Dones" gospodarskom subjektu "Nestro Petrol".

5. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona o konkurenciji, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu osobito njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojoj gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Uzimajući u obzir pretežite registrirane djelatnosti sudionika koncentracije, mjerodavno tržište proizvoda i/ili usluga u konkretnom slučaju je tržište maloprodaje naftnih derivata.

Uzimajući u obzir teritorij na kojem se nalaze benzinske postaje koje su predmet koncentracije, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu je tržište Republike Srpske.

Na temelju navedenog, mjerodavno tržište predmetne koncentracije je tržište maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj.

6. Analiza mjerodavnog tržišta

Tržišni udjeli sudionika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih postaja, na mjerodavnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj u 2013. godini:

Tablica 2.

R.b.	Naziv gospodarskog subjekta	Broj benzinskih postaja	Tržišni udjel %
1.	**"Nestro Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"NIS PETROL" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
3.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
4.	"Dušanić" d.o.o. Prnjavor	(..)**	(..)**
5.	"Krajina Petrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
6.	"Dragstes" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
7.	**"Dones" d.o.o. Banja Luka**	(..)**	(..)**
8.	Ostali	(..)**	(..)**
	Ukupno (1+7)	(..)**	(..)**
	Ukupno	389	100,0

Izvor: Podaci iz Prijave.

Tržišni udjeli sudionika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih postaja, na mjerodavnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Banja Luci u 2013. godini:

Tablica 3.

R.b.	Naziv gospodarskog subjekta	Broj benzinskih postaja	Tržišni udjel %
1.	**"Nesto Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
3.	"Krajinapetrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
4.	"Bukom" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
5.	"Petrol BiH Oil Company" d.o.o. Sarajevo	(..)**	(..)**
6.	"NIS PETROL" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
7.	"Integral Inžinjering" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
8.	"Nafta Trans" d.o.o. Čelinac	(..)**	(..)**
9.	"Eurobenz" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
10.	"G-Petrol" d.o.o. Sarajevo	(..)**	(..)**
11.	"Ideal Petrol" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
12.	"Vrbas Petrol" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
13.	"Sun Oil" d.o.o. Laktaši	(..)**	(..)**
14.	"Gagi Trans" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
15.	**"Dones" d.o.o. Laktaši***	(..)**	(..)**
	Ukupno (1+15)	(..)**	(..)**
	Ukupno	32	100,0

**Benzinska postaja koju je po osnovu ugovora o zakupu sa gospodarskim subjektom "Parma Trend" d.o.o. Laktaši, u 2013. godini koristio gospodarski subjekt "Alba Presto" d.o.o. Banja Luka*

Tržišni udjeli sudionika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih postaja, na mjerodavnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Kozarskoj Dubici u 2013. godini:

Tablica 4.

R.b.	Naziv gospodarskog subjekta	Broj benzinskih postaja	Tržišni udjel %
1.	**"Nesto Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"Krajinapetrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
3.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
4.	"Došlić" d.o.o. Kozarska Dubica	(..)**	(..)**
5.	"Latinović" d.o.o Kozarska Dubica	(..)**	(..)**
6.	**"Dones" d.o.o. Banja Luka***	(..)**	(..)**
7.	Ostali	(..)**	(..)**
	Ukupno (1+6)	(..)**	(..)**
	Ukupno	7	100,0

**Benzinska postaja koju je po osnovu ugovora o zakupu sa gospodarskim subjektom "Parma Trend" d.o.o. Laktaši, u 2013. godini koristio gospodarski subjekt "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica*

Prema podacima (Tablica 2. i Tablica 3.) gospodarski subjekt "Nestro" na mjerodavnom tržištu naftnih derivata, u Republici Srpskoj u 2013. godini ima tržišni udjel od (..)**%, u Banja Luci (..)**%, te u Kozarskoj Dubici (..)**%.

7. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće je analizom mjerodavnih podataka, u smislu članka 17. Zakona, ocijenilo da provođenjem predmetne koncentracije neće doći do narušavanja tržišne konkurencije, odnosno stvaranja ili jačanja vladajuće pozicije sudionika koncentracije.

Na temelju podataka iz Zahtjeva gospodarski subjekt "Nestro Petrol" će nakon provođenja koncentracije na mjerodavnom tržištu naftnih derivata, u Republici Srpskoj imati tržišni udjel od (..)**%, u Banja Luci (..)**%, te u Kozarskoj Dubici (..)**%.

Nakon provođenja koncentracije doći će do neznatnog povećanja od (..)**% tržišnog udjela gospodarskog subjekta "Nestro Petrol" na mjerodavnom tržištu Republike Srpske (Tablica 3.), te će isti umjesto dosadašnje (..)** benzinske postaje, imati (..)** benzinske postaje od ukupno 389 benzinskih postaja na teritoriju Republike Srpske.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo predmetnu koncentraciju dopuštenom, u smislu članka 18. stavak (2) Zakona o konkurenciji, i odlučilo kao u izreci ovoga Rješenja.

8. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave je na ovo Rješenje, sukladno članku 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 2.500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

9. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Rješenja.

Broj 03-26-1-18-15-II/14
25. rujna 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Gordan Raspudić, v. r.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка д), а у вези са чл. 12., 14., 16., 17. и 18. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта Акционарско друштво за промет нафте, нафтних деривата и природног гаса "Нестро Петрол" Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 9, 78000 Бања Лука, запримљеној дана 2.7.2014. године под бројем 03-26-1-18-II/14, на 96. (деведесетшестој) сједници одржаној дана 25.9.2014. године, Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине је донио

РЈЕШЕЊЕ

1. Оцјењује се допуштеном концентрација која ће настати на тржишту малопродаје нафтних деривата у Републици Српској, припајањем дијелова привредног субјекта "Донес" д.о.о. Бања Лука, Јована Дучића број 34, 78 000 Бања Лука привредном субјекту Акционарско друштво за промет нафте, нафтних деривата и природног гаса "Нестро Петрол" Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 9, 78000 Бања Лука, куповином бензинске станице у Козарској Дубици на адреси Краља Петра I Ослободиоца бб, 79 240 Козарска Дубица и бензинске станице у Бања Луци, на адреси Верићи бб, 78 000 Бања Лука.
2. Ово Рјешење о концентрацији се уписује у Регистар концентрација.
3. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренцијски савјет) је дана 2.7.2014. године под бројем 03-26-1-18-II/14 запримио Пријаву концентрације привредног субјекта "Нестро Петрол" а.д. Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 9, 78 000 Бања Лука (у даљем тексту: "Нестро Петрол" или Подносилац пријаве), којом привредни субјекат "Нестро Петрол" намјерава купити од привредног субјекта "Донес" д.о.о. Бања Лука, Јована Дучића број 34, 78 000 Бања Лука (у даљем тексту: "Донес"), двије бензинске станице од којих се једна налази на адреси Краља Петра I Ослободиоца бб, 79240 Козарска Дубица, а друга на адреси Верићи бб, 78 000 Бања Лука.

Наведене бензинске станице су постале власништво привредног субјекта "Донес" на основу Уговора о купопродаји непокретности који је исти закључио са привредним субјектом "Парма тренд" д.о.о. Лакташи, ул. Цара Душана број 110, 78 250 Лакташи, дана 26.12.2013. године.

Бензинску станицу у Козарској Дубици у току 2013. године је по основу уговора о закупу са привредним субјектом "Парма тренд" д.о.о. Лакташи користио закупац "КОМПАНИЈА АРС" д.о.о. Козарска Дубица, Краља Петра I Ослободиоца бб, 79 240 Козарска Дубица, а бензинску станицу у Бања Луци закупац "АЛБА ПРЕСТО" д.о.о. Бања Лука, Верићи бб, 78 000 Бања Лука.

Увидом у поднесену Пријаву утврђено је да није потпуна и комплетна, у смислу члана 30. став (1) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон) и чл. 9.,10. и 11. Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10) те је Конкуренцијски савјет затражио допуну исте, у складу са чланом 31. истог Закона (акт број: 03-26-1-18-1-II/14 од дана 17.7.2014. године и акт број: 03-26-1-18-3-II/14 од дана 30.7.2014. године).

Подносилац пријаве је допунио Пријаву траженом документацијом (поднесак запримљен под бројем 03-26-1-18-2-II/14 дана 29.7.2014. године, бројем: 03-26-1-18-5-II/14 дана 4.8.2014. године и бројем: 03-26-1-018-8-II/14 од 14.8.2014. године).

По пријему тражене документације Конкуренцијски савјет је утврдио да је Пријава комплетна, те издао Потврду о пријему комплетне и уредне Пријаве, у складу са чланом 30. став (3) Закона, дана 25.9.2014. године под бројем 03-26-1-18-13-II/14.

Подносилац пријаве је навео, у смислу члана 30. став (2) Закона, да нема обавезу поднијети захтјев за оцјену концентрације неком другом тијелу за конкуренцију изван територије Босне и Херцеговине.

Конкуренцијски савјет је, у складу са чланом 16. став (4) Закона, издао Обавјештење о достављеној Пријави број 03-26-1-18-10-II/14 од дана 15.9.2014. године, које је у дневној штампи објављено дана 17.9.2014. године, и позвао све заинтересоване стране на достављање писаних коментара о намјераваној концентрацији. На предметно обавјештење нису достављени коментари заинтересованих страна.

Пријава је поднесена у смислу члана 16. став (2) Закона (правни основ је Писмо намјере).

1. Учесници концентрације

Учесници концентрације су привредни субјекат Акционарско друштво за промет нафте, нафтних деривата и природног гаса "Нестро Петрол" Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 9, 78 000 Бања Лука и привредни субјекат "Донес" д.о.о. Бања Лука, Јована Дучића број 34, 78 000 Бања Лука.

1.1. Привредни субјекат "Нестро Петрол" а.д. Бања Лука

Привредни субјекат Акционарско друштво за промет нафте, нафтних деривата и природног плина "Нестро Петрол" Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 9, Бања Лука, (према рјешењу број: Рег-З-I-1541/12 од дана 3. октобра 2012. године), регистрован је у судском регистру Окружног привредног суда Бања Лука, под бројем МБС: 1-10073-00, са уписаним основним капиталом у износу од (..)** [1]КМ, са (..)**% власничког учешћа привредног субјекта Отворено акционарско друштво "НефтегазИнКор", Каланцховскаsa 11, Буилд 2, 107078 Москва, Руска Федерација.

Претежна регистрована дјелатност привредног субјекта "Нестро Петрол" је малопродаја нафтних деривата на тржишту Босне и Херцеговине.

Повезани привредни субјекти Подносиоца захтјева у Босни и Херцеговини су привредни субјекат "Рафинерија нафте" а.д. Брод, Светог Саве бб, 74450 Брод, привредни субјекат "Рафинерија уља Модрича" а.д. Модрича, Војводе Степе Степановића 49, 74480 Модрича, те привредни субјекат "Оптима Група" друштво са ограниченом одговорношћу за трговину нафтом и нафтним дериватима, Краља Алфонса XIII број 37а, 78000 Бања Лука.

1.2. Привредни субјекат "Донес" д.о.о. Бања Лука

Привредни субјекат "Донес" д.о.о. Бања Лука, Јована Дучића број 34, 78 000 Бања Лука (према рјешењу број: 057-0-Рег-13-002005 од дана 8.10.2013. године), регистрован је у судском регистру Окружног привредног суда Бања Лука, под бројем МБС: 57-01-0110-13, са уписаним основним капиталом у износу од (..)**КМ и са (..)**% власничког учешћа у основном капиталу физичког лица (..)**.

Претежна регистрована дјелатност привредног субјекта "Донес" је угоститељска дјелатност (хотели и слични смјештаји).

Према подацима из Пријаве привредни субјекат "Донес" нема повезаних друштава у Босни и Херцеговини.

2. Обавеза пријаве предметне концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварена продајом роба и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износе најмање 8 милиона КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији, или ако је њихово заједничко учешће на релевантном тржишту веће од 40,0%.

Укупни годишњи приходи привредних субјеката "Нестро Петрол", "Донес", те бензинских станица које су предмет концентрације, на дан 31.12.2013. године:

Табела 1.

КМ	"Нестро Петрол"	"Донес"	Бензинске станице		
			Козарска Дубица*	Бања Лука**	Укупно
			а.	б.	а. + б.
Свијет	/	/	/	/	/
БиХ	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**

**Приход привредног субјекта "КОМПАНИЈА АРС" д.о.о. Козарска Дубица*

***Приход привредног субјекта "АЛБА ПРЕСТО" д.о.о. Бања Лука*

Годишњи приход учесника концентрације представља укупне приходе (без пореза на додану вриједност и других пореза који се директно односе на учеснике концентрације на тржишту Босне и Херцеговине) у смислу члана 9. тачка х) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

Чланом 14. став (3) Закона је утврђено да у случају да се концентрација односи на спајање или припајање дијела или дијелова једног или више привредних субјеката, без обзира да ли ти дијелови имају статус правног лица, при израчунавању прихода, обрачунаваће се само приход оних дијелова привредног субјекта који су предмет контроле концентрације.

На основу наведених података о укупном годишњем приходу (Табела 1.), у смислу члана 14. ст. (1) и (3) Закона, утврђено је да су учесници концентрације обавезни поднијети Пријаву.

3. Правни оквир оцјене концентрације

Конкуренцијски савјет је у проведби поступка оцјене предметних концентрација примијенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), те Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10), те Закон о управном поступку, у смислу члана 26. Закона о конкуренцији.

4. Правни основ и облик концентрације

Као правни основ ове концентрације Подносилац пријаве, у смислу члана 30. став (1) тачка а) Закона и члана 9. тачка ф) алинеја 5. Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10), доставио је Писмо намјере потписано од стране учесника концентрације дана 16.6.2014. године.

У складу са наведеним Писмом намјере, привредни субјекат "Нестро Петрол" намјерава да од привредног субјекта "Донес" купи двије бензинске станице (једну у Козарској Дубици и једну у Бања Луци).

Бензинска станица у Козарској Дубици је уписана у Земљишнокњижни уложак број 1165 КО СП_КОЗАРСКА ДУБИЦА у Републичкој управи за геодетске и имовинско – правне послове Бања Лука, Подручна јединица Козарска Дубица, на к.ч. број 326/25 Пословни објекат - станица за снабдијевање м.в.пропан – бутан гасом и горивом, надсрешница, кафе бар, трговина и економско двориште, Пословни објекат укупне површине 4.804,0 м^2.

Бензинска станица у Бања Луци је уписана у Земљишнокњижни уложак бр. 1929 КО СП_ИВАЊСКА у Републичкој управи за геодетске и имовинско - правне послове Бања Лука, Подручна јединица Бања Лука на к.ч. број 3799/6, ЛИВАДА Лугови са бензинском станицом, Ливада укупне површине 12.240,0 м^2.

Сви услови купопродаје предметних бензинских станица ће бити дефинисани Уговором о куповини некретнина.

[1] (..)** подаци представљају пословну тајну

У складу са напријед наведеним, а на основу члана 12. став (1) тачка а) Закона, правни облик предметне концентрације је припајање дијела привредног субјекта "Донес" привредном субјекту "Нестро Петрол".

5. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона о конкуренцији, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа /услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у производном смислу обухваћа све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухваћа цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Узимајући у обзир претежне регистроване дјелатности учесника концентрације, релевантно тржиште производа и/или услуга у конкретном случају је тржиште малопродаје нафтних деривата.

Узимајући у обзир територију на којој се налазе бензинске станице које су предмет концентрације, релевантно тржиште у географском смислу је тржиште Републике Српске.

На основу наведеног, релевантно тржиште предметне концентрације је тржиште малопродаје нафтних деривата у Републици Српској.

6. Анализа релевантног тржишта

Тржишна учешћа учесника концентрације и њихових конкурената, одређена према броју бензинских станица, на релевантном тржишту малопродаје нафтних деривата у Републици Српској у 2013. години:

Табела 2.

Р.б.	Назив привредног субјекта	Број бензинских станица	Тржишно учешће %
1.	**"Нестро Петрол" а.д. Бања Лука**	(..)**	(..)**
2.	"НИС ПЕТРОЛ" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
3.	"Нешковић" д.о.о. Бијељина	(..)**	(..)**
4.	"Душанић" д.о.о. Прњавор	(..)**	(..)**
5.	"Крајина Петрол" а.д. Бања Лука	(..)**	(..)**
6.	"Драгстес" д.о.о. Бијељина	(..)**	(..)**
7.	**"Донес" д.о.о. Бања Лука**	(..)**	(..)**
8.	Остали	(..)**	(..)**
	Укупно (1+7)	(..)**	(..)**
	Укупно	389	100,0

Извор: Подаци из Пријаве.

Тржишна учешћа учесника концентрације и њихових конкурената, одређена према броју бензинских станица, на релевантном тржишту малопродаје нафтних деривата у Бања Луци у 2013. години:

Табела 3.

Р.б.	Назив привредног субјекта	Број бензинских станица	Тржишно учешће %
1.	**"Нестo Петрол" а.д. Бања Лука**	(..)**	(..)**
2.	"Нешковић" д.о.о. Бијељина	(..)**	(..)**
3.	"Крајинапетрол" а.д. Бања Лука	(..)**	(..)**
4.	"Буком" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
5	"Петрол БиХ Оил Цомпану" д.о.о. Сарајево	(..)**	(..)**
6.	"НИС ПЕТРОЛ" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
7.	"Интеграл Инжињеринг" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
8.	"Нафта Транс" д.о.о. Челинац	(..)**	(..)**
9.	"Еуробенз" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
10.	"Г-Петрол" д.о.о. Сарајево	(..)**	(..)**
11.	"Идеал Петрол" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
12.	"Врбас Петрол" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
13.	"Сун Оил" д.о.о. Лакташи	(..)**	(..)**
14.	"Гаги Транс" д.о.о. Бања Лука	(..)**	(..)**
15.	**"Донес" д.о.о. Лакташи***	(..)**	(..)**
	Укупно (1+15)	(..)**	(..)**
	Укупно	32	100,0

**Бензинска станица коју је по основу уговора о закупу са привредним субјектом "Парма Тренд" д.о.о. Лакташи, у 2013. години користио привредни субјекат "Алба Престо" д.о.о. Бања Лука*

Тржишна учешћа учесника концентрације и њихових конкурената, одређена према броју бензинских станица, на релевантном тржишту малопродаје нафтних деривата у Козарској Дубици у 2013. години:

Табела 4.

Р.б.	Назив привредног субјекта	Број бензинских станица	Тржишно учешће %
1.	**"Нестo Петрол" а.д. Бања Лука**	(..)**	(..)**
2	"Крајинапетрол" а.д. Бања Лука	(..)**	(..)**
3	"Нешковић" д.о.о. Бијељина	(..)**	(..)**
4.	"Дошлић" д.о.о. Козарска Дубица	(..)**	(..)**
5.	"Латиновић" д.о.о Козарска Дубица	(..)**	(..)**
6	**"Донес" д.о.о. Бања Лука***	(..)**	(..)**
7.	Остали	(..)**	(..)**
	Укупно (1+6)	(..)**	(..)**
	Укупно	7	100,0

**Бензинска станица коју је по основу уговора о закупу са привредним субјектом "Парма Тренд" д.о.о. Лакташи, у 2013. години користио привредни субјекат "КОМПАНИЈА АРС" д.о.о. Козарска Дубица*

Према подацима (Табела 2. и Табела 3.) привредни субјекат "Нестро" на релевантном тржишту нафтних деривата, у Републици Српској у 2013. години има тржишно учешће од (..)**%, у Бања Луци (..)**%, те у Козарској Дубици (..)**%.

7. Оцјена концентрације

Конкуренцијски савјет је анализом релевантних података, у смислу члана 17. Закона, оцијенио да провођењем предметне концентрације неће доћи до нарушавања тржишне конкуренције, односно стварања или јачања доминантне позиције учесника концентрације.

На основу података из Захтјева привредни субјекат "Нестро Петрол" ће након провођења концентрације на релевантном тржишту нафтних деривата, у Републици Српској имати тржишно учешће од (..)**%, у Бања Луци (..)**%, те у Козарској Дубици (..)**%.

Након провођења концентрације доћи ће до незнатног повећања од (..)**% тржишног учешћа привредног субјекта "Нестро Петрол" на релевантном тржишту Републике Српске (Табела 2.), те ће исти умјесто досадашње (..)** бензинске станице, имати (..)** бензинске станице од укупно 389 бензинских станица на територији Републике Српске.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је оцијенио предметну концентрацију допуштеном, у смислу члана 18. став (2) Закона о конкуренцији, и одлучио као у диспозитиву овог Рјешења.

8. Административна такса

Подносилац пријаве је на ово Рјешење, у складу са чланом 2. став (1) тарифни број 107. тачка д) под 1) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренцијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06 и 18/11) дужан платити административну таксу у укупном износу од 2.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

9. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Рјешења.

Број 03-26-1-18-15-II/14
25. септембра 2014. године
Сарајево

Предсједник
Гордан Распудић, с. р.

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78000 Banja Luka, zaprimljenoj dana 2.7.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-II/14, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 25.9.2014. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je donijelo

RJEŠENJE

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija koja će nastati na tržištu maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj, pripajanjem dijelova privrednog subjekta "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka privrednom subjektu Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78000 Banja Luka, kupovinom benzinske stanice u Kozarskoj Dubici na adresi Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79 240 Kozarska Dubica i benzinske stanice u Banja Luci, na adresi Verići bb, 78 000 Banja Luka.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 2.7.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-II/14 zaprimilo Prijavu koncentracije privrednog subjekta "Nestro Petrol" a.d. Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78 000 Banja Luka (u daljem tekstu: "Nestro Petrol" ili Podnosilac prijave), kojom privredni subjekt "Nestro Petrol" namjerava kupiti od privrednog subjekta "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka (u daljem tekstu: "Dones"), dvije benzinske stanice od kojih se jedna nalazi na adresi Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79240 Kozarska Dubica, a druga na adresi Verići bb, 78 000 Banja Luka.

Navedene benzinske stanice su postale vlasništvo privrednog subjekta "Dones" na osnovu Ugovora o kupoprodaji nepokretnosti koji je isti zaključio sa privrednim subjektom "Parma trend" d.o.o. Laktaši, ul. Cara Dušana broj 110, 78 250 Laktaši, dana 26.12.2013. godine.

Benzinsku stanicu u Kozarskoj Dubici u toku 2013. godine je po osnovu ugovora o zakupu sa privrednim subjektom "Parma trend" d.o.o. Laktaši koristio zakupac "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica, Kralja Petra I Oslobodioca bb, 79 240 Kozarska Dubica, a benzinsku stanicu u Banja Luci zakupac "ALBA PRESTO" d.o.o. Banja Luka, Verići bb, 78 000 Banja Luka.

Uvidom u podnesenu Prijavu utvrđeno je da nije potpuna i kompletna, u smislu člana 30. stav (1) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 9.,10. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10) te je Konkurencijsko vijeće zatražilo dopunu iste, u skladu sa članom 31. istog Zakona (akt broj 03-26-1-18-1-II/14 od dana 17.7.2014. godine i akt broj 03-26-1-18-3-II/14 od dana 30.7.2014. godine).

Podnosilac prijave je dopunio Prijavu traženom dokumentacijom (podnesak zaprimljen pod brojem 03-26-1-18-2-II/14 dana 29.7.2014. godine, brojem 03-26-1-18-5-II/14 dana 4.8.2014. godine i brojem 03-26-1-018-8-II/14 od 14.8.2014. godine).

Po prijemu tražene dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Prijava kompletna, te izdalo Potvrdu o prijemu kompletne i uredne Prijave, u skladu sa članom 30. stav (3) Zakona, dana 25.9.2014. godine pod brojem 03-26-1-18-13-II/14.

Podnosilac prijave je naveo, u smislu člana 30. stav (2) Zakona, da nema obavezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorije Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona, izdalo Obavještenje o dostavljenoj Prijavi broj 03-26-1-18-10-II/14 od dana 15.9.2014. godine, koje je u dnevnoj štampi objavljeno dana 17.9.2014. godine, i pozvalo sve zainteresovane strane na dostavljanje pisanih komentara o namjeravanoj koncentraciji. Na predmetno obavještenje nisu dostavljeni komentari zainteresovanih strana.

Prijava je podnesena u smislu člana 16. stav (2) Zakona (pravni osnov je Pismo namjere).

1. Učesnici koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, 78 000 Banja Luka i privredni subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka.

1.1. Privredni subjekt "Nestro Petrol" a.d. Banja Luka

Privredni subjekt Akcionarsko društvo za promet nafte, naftnih derivata i prirodnog plina "Nestro Petrol" Banja Luka, Kralja Alfonsa XIII broj 9, Banja Luka, (prema rješenju broj: Reg-Z-I-1541/12 od dana 3. oktobra 2012. godine), registrovan je u sudskom registru Okružnog privrednog suda Banja Luka, pod brojem MBS: 1-10073-00, sa upisanim osnovnim

kapitalom u iznosu od (..)** [1]KM, sa (..)**% vlasničkog udjela privrednog subjekta Otvoreno akcionarsko društvo "NeftegazInKor", Kalanchovskasa 11, Build 2, 107078 Moskva, Ruska Federacija.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta "Nestro Petrol" je maloprodaja naftnih derivata na tržištu Bosne i Hercegovine.

Povezani privredni subjekti Podnosioca zahtjeva u Bosni i Hercegovini su privredni subjekt "Rafinerija nafte" a.d. Brod, Svetog Save bb, 74450 Brod, privredni subjekt "Rafinerija ulja Modriča" a.d. Modriča, Vojvode Stepe Stepanovića 49, 74480 Modriča, te privredni subjekt "Optima Grupa" društvo sa ograničenom odgovornošću za trgovinu naftom i naftnim derivatima, Kralja Alfonsa XIII broj 37a, 78000 Banja Luka.

1.2. Privredni subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka

Privredni subjekt "Dones" d.o.o. Banja Luka, Jovana Dučića broj 34, 78 000 Banja Luka (prema rješenju broj: 057-0-Reg-13-002005 od dana 8.10.2013. godine), registrovan je u sudskom registru Okružnog privrednog suda Banja Luka, pod brojem MBS: 57-01-0110-13, sa upisanim osnovnim kapitalom u iznosu od (..)**KM i sa (..)**% vlasničkog udjela u osnovnom kapitalu fizičkog lica (..)**.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta "Dones" je ugostiteljska djelatnost (hoteli i slični smještaji).

Prema podacima iz Prijave privredni subjekt "Dones" nema povezanih društava u Bosni i Hercegovini.

2. Obaveza prijave predmetne koncentracije

Obaveza prijave koncentracije privrednih subjekata, u smislu člana 14. stav (1) tačka b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvarena prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznose najmanje 8 miliona KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udio na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata "Nestro Petrol", "Dones", te benzinskih stanica koje su predmet koncentracije, na dan 31.12.2013. godine:

Tabela 1.

KM	"Nestro Petrol"	"Dones"	Benzinske stanice		
			Kozarska Dubica*	Banja Luka**	Ukupno
			a.	b.	a. + b.
Svijet	/	/	/	/	/
BiH	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**

**Prihod privrednog subjekta "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica*

***Prihod privrednog subjekta "ALBA PRESTO" d.o.o. Banja Luka*

Godišnji prihod učesnika koncentracije predstavlja ukupne prihode (bez poreza na dodanu vrijednost i drugih poreza koji se direktno odnose na učesnike koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine) u smislu člana 9. tačka h) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata.

Članom 14. stav (3) Zakona je utvrđeno da u slučaju da se koncentracija odnosi na spajanje ili pripajanje dijela ili dijelova jednog ili više privrednih subjekata, bez obzira da li ti dijelovi imaju status pravnog lica, pri izračunavanju prihoda, obračunavat će se samo prihod onih dijelova privrednog subjekta koji su predmet kontrole koncentracije.

Na osnovu navedenih podataka o ukupnom godišnjem prihodu (Tabela 1.), u smislu člana 14. st. (1) i (3) Zakona, utvrđeno je da su učesnici koncentracije obavezni podnijeti Prijavu.

3. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provedbi postupka ocjene predmetnih koncentracija primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), te Zakon o upravnom postupku, u smislu člana 26. Zakona o konkurenciji.

4. Pravni osnov i oblik koncentracije

Kao pravni osnov ove koncentracije Podnosilac prijave, u smislu člana 30. stav (1) tačka a) Zakona i člana 9. tačka f) alineja 5. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), dostavio je Pismo namjere potpisano od strane učesnika koncentracije dana 16.6.2014. godine.

U skladu sa navedenim Pismom namjere, privredni subjekt "Nestro Petrol" namjerava da od privrednog subjekta "Dones" kupi dvije benzinske stanice (jednu u Kozarskoj Dubici i jednu u Banja Luci).

Benzinska stanica u Kozarskoj Dubici je upisana u Zemljišnoknjižni uložak broj 1165 KO SP_KOZARSKA DUBICA u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Kozarska Dubica, na k.č. broj 326/25 Poslovni objekat - stanica za snabdijevanje m.v.propan - butan gasom i gorivom, nadsrešnica, kafe bar, trgovina i ekonomsko dvorište, Poslovni objekat ukupne površine 4.804,0 m^2.

Benzinska stanica u Banja Luci je upisana u Zemljišnoknjižni uložak br. 1929 KO SP_IVANJSKA u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Banja Luka na k.č. broj 3799/6, LIVADA Lugovi sa benzinskom stanicom, Livada ukupne površine 12.240,0 m^2.

Svi uslovi kupoprodaje predmetnih benzinskih stanica će biti definisani Ugovorom o kupovini nekretnina.

U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu člana 12. stav (1) tačka a) Zakona, pravni oblik predmetne koncentracije je pripajanje dijela privrednog subjekta "Dones" privrednom subjektu "Nestro Petrol".

5. Relevantno tržište

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona o konkurenciji, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvaća cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Uzimajući u obzir pretežne registrovane djelatnosti učesnika koncentracije, relevantno tržište proizvoda i/ili usluga u konkretnom slučaju je tržište maloprodaje naftnih derivata.

Uzimajući u obzir teritoriju na kojoj se nalaze benzinske stanice koje su predmet koncentracije, relevantno tržište u geografskom smislu je tržište Republike Srpske.

[1] (..)** podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Na osnovu navedenog, relevantno tržište predmetne koncentracije je tržište maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj.

6. Analiza relevantnog tržišta

Tržišni udjeli učesnika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih stanica, na relevantnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Republici Srpskoj u 2013. godini:

Tabela 2.

R.b.	Naziv privrednog subjekta	Broj benzinskih stanica	Tržišni udio %
1.	**"Nestro Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"NIS PETROL" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
3.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
4.	"Dušanić" d.o.o. Prnjavor	(..)**	(..)**
5.	"Krajina Petrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
6.	"Dragstes" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
7.	**"Dones" d.o.o. Banja Luka**	(..)**	(..)**
8.	Ostali	(..)**	(..)**
	Ukupno (1+7)	(..)**	(..)**
	Ukupno	389	100,0

Izvor: Podaci iz Prijave.

Tržišni udjeli učesnika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih stanica, na relevantnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Banja Luci u 2013. godini:

Tabela 3.

R.b.	Naziv privrednog subjekta	Broj benzinskih stanica	Tržišni udio %
1.	**"Nesto Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
3.	"Krajinapetrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
4.	"Bukom" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
5.	"Petrol BiH Oil Company" d.o.o. Sarajevo	(..)**	(..)**
6.	"NIS PETROL" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
7.	"Integral Inžinjering" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
8.	"Nafta Trans" d.o.o. Čelinac	(..)**	(..)**
9.	"Eurobenz" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
10.	"G-Petrol" d.o.o. Sarajevo	(..)**	(..)**
11.	"Ideal Petrol" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
12.	"Vrbas Petrol" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
13.	"Sun Oil" d.o.o. Laktaši	(..)**	(..)**
14.	"Gagi Trans" d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**
15.	**"Dones" d.o.o. Laktaši***	**(..)****	(..)**
	Ukupno (1+15)	**(..)****	(..)**
	Ukupno	32	100,0

**Benzinska stanica koju je po osnovu ugovora o zakupu sa privrednim subjektom "Parma Trend" d.o.o. Laktaši, u 2013. godini koristio privredni subjekt "Alba Presto" d.o.o. Banja Luka*

Tržišni udjeli učesnika koncentracije i njihovih konkurenata, određeni prema broju benzinskih stanica, na relevantnom tržištu maloprodaje naftnih derivata u Kozarskoj Dubici u 2013. godini:

Tabela 4.

R.b.	Naziv privrednog subjekta	Broj benzinskih stanica	Tržišni udio %
1.	**"Nesto Petrol" a.d. Banja Luka**	(..)**	(..)**
2.	"Krajinapetrol" a.d. Banja Luka	(..)**	(..)**
3.	"Nešković" d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**
4.	"Došlić" d.o.o. Kozarska Dubica	(..)**	(..)**
5.	"Latinović" d.o.o Kozarska Dubica	(..)**	(..)**
6.	**"Dones" d.o.o. Banja Luka***	(..)**	(..)**
7.	Ostali	(..)**	(..)**
	Ukupno (1+6)	(..)**	(..)**
	Ukupno	7	100,0

**Benzinska stanica koju je po osnovu ugovora o zakupu sa privrednim subjektom "Parma Trend" d.o.o. Laktaši, u 2013. godini koristio privredni subjekt "KOMPANIJA ARS" d.o.o. Kozarska Dubica*

Prema podacima (Tabela 2. i Tabela 3.) privredni subjekt "Nestro" na relevantnom tržištu naftnih derivata, u Republici Srpskoj u 2013. godini ima tržišni udio od (..)**%, u Banja Luci (..)**%, te u Kozarskoj Dubici (..)**%.

7. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće je analizom relevantnih podataka, u smislu člana 17. Zakona, ocijenilo da provođenjem predmetne koncentracije neće doći do narušavanja tržišne konkurencije, odnosno stvaranja ili jačanja dominantne pozicije učesnika koncentracije.

Na osnovu podataka iz Zahtjeva privredni subjekt "Nestro Petrol" će nakon provođenja koncentracije na relevantnom tržištu naftnih derivata, u Republici Srpskoj imati tržišni udio od (..)**%, u Banja Luci (..)**%, te u Kozarskoj Dubici (..)**%.

Nakon provođenja koncentracije doći će do neznatnog povećanja od (..)**% tržišnog udjela privrednog subjekta "Nestro Petrol" na relevantnom tržištu Republike Srpske (Tabela 2.), te će isti umjesto dosadašnje (..)** benzinske stanice, imati (..)** benzinske stanice od ukupno 389 benzinskih stanica na teritoriji Republike Srpske.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo predmetnu koncentraciju dopuštenom, u smislu člana 18. stav (2) Zakona o konkurenciji, i odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

8. Administrativna taksa

Podnosilac prijave je na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 2.500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

9. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovoga Rješenja.

Broj 03-26-1-18-15-II/14
25. septembra 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Gordan Raspudić, s. r.

1253

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka a), a u svezi s člankom 4. stavak (1) i (2) i člankom 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) i člankom 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te čl. 105. i 108. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, koje zastupaju odvjetnici Suljo Delić i Mersiha Delić, ul. Muse Ćazima Ćatića 14/p, 71000 Sarajevo protiv Vlade Županije Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71000 Sarajevo koju zastupaju Suada Jusić, Edina Stević i Fadila Agić i Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo, koga zastupaju prim. dr. Mustafa Cuplov i Nedim Tvrtković, Konkurencijsko vijeće, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 25.9.2014. godine, donijelo je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo odredbom Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima

Županije kojom je ugovorena primjena Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca u oblasti zdravstva na teritoriju Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 61/07) na način da doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji, počevši od 1.12.2008. godine.

2. Smatra se ništavom (ex lege), u smislu članka 4. stavak (2) Zakona o konkurenciji, odredba Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Županije koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca u oblasti zdravstva na teritoriji Federacije BiH, prema kojoj doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.
3. Nalaže se Zavodu zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja, uskladi odredbe važećih Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Županije Sarajevo sa Zakonom o konkurenciji sa točkom 1. izreke ovoga Rješenja, te da u ostavljenom vremenskom roku dostavi dokaze o izvršenju istih.
4. Izriče se novčana kazna Zavodu zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo zbog kršenja članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji, u visini od 23.000,00 KM (dvadesettritisućekonvertibilnihmaraka), u smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovoga Rješenja.
   U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u navedenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
5. Odbija se kao neutemeljen zahtjev Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlade Županije Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zabranjenih sporazuma u smislu članka 4. stavak (1) točke a), b), c) i d) Zakona o konkurenciji.
6. Odbija se kao neutemeljen zahtjev Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlade Županije Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) Zakona o konkurenciji.
7. Nalaže se Zavodu zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo da plati troškove postupka gospodarskom subjektu Udruženje/ Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, u ukupnom iznosu od 1.627,40 KM (tisućušeststotinadvadesetsedam i 40/100 KM), u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovoga Rješenja.
8. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće je dana 30.12.2013. godine pod brojem: 05-26-2-039-II/13 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva ili Udruženje) zastupano po predsjedniku Udruženja dr. Edinu Hodžiću, koje u postupku pred Konkurencijskim vijećem zastupaju odvjetnici Suljo Delić i Mersiha Delić, ul. Muse Ćazima Ćatića 14/p, 71 000 Sarajevo protiv Županije Sarajevo - Vlada Županije Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo, koju zastupaju Suada Jusić, Edina Stević i Fadila Agić, uposlenice Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo po punomoći broj: 10-05-6039/14, (u daljnjem tekstu: Vlada Županije Sarajevo) i Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo, koga zastupaju prim. dr. Mustafa Cuplov i Nedim Tvrtković, po punomoći broj 02-7858/14 od 29.5.2014. godine, (u daljnjem tekstu: ZZO) radi utvrđivanja kršenja članka 4. stavak (1) i (2) i članka 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon).

Obzirom da je uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno da predmetni Zahtjev nije potpun, sukladno odredbi članka 28. stavak (2) Zakona, Konkurencijsko vijeće je dana 17.1.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-1-II/13 i dana 7.3.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-5-II/13 zatražilo dopunu Zahtjeva.

Podnositelj zahtjeva se dana 24.1.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-2-II/13 obratio Konkurencijskom vijeću zahtjevom za produljenje roka za dostavu tražene dopune. Konkurencijsko vijeće je ocijenilo opravdanim traženi zahtjev te dana 27.1.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-3-II/13 odobrilo produljenje roka Podnositelju zahtjeva za dodatnih 15 dana.

Podnositelj zahtjeva je dana 6.2.2014.godine podneskom broj: 05-26-2-039-4-II/13 i dana 11.3.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-6-II/13 dostavio traženu dopunu.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 17.3.2014. godine (akt broj: 05-26-2-039-7-II/13) Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlada Županije Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo.

1.1. Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Podnositelj zahtjeva

Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni utemeljeno je dana 26.5.2008. godine i registrirano kod Ministarstva pravde FBiH Rješenjem broj: 04-05-2-736/08. Članice Udruge ljekarne su utemeljene privatnim kapitalom (u daljnjem tekstu: privatne ljekarne) čija je registrirana djelatnost obavljanje ljekarničke djelatnosti.

1.2. Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, protivna strana

Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71 000 Sarajevo utemljen je u cilju ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Odluku o utemeljenju ZZO je donijela

Skupština Županije Sarajevo ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 7/98) na temelju koje je 31.5.1999. godine Županijski sud u Sarajevu donio Rješenje o upisu Zavoda u sudski registar.

U ZZO se ostvaruju prava i obveze iz obveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti u okviru Županije Sarajevo sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97 i 7/02), drugim zakonima, podzakonskim propisima, propisima županija i općim aktima ZZO, kao i prava i obveze iz proširenog zdravstvenog osiguranja.

Djelatnost ZZO je utvrđena Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Odlukom o utemeljenju ZZO te Statutom ZZO ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 4/2000).

1.3. Vlada Županije Sarajevo, protivna strana

Na temelju Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94), Skupština Županije Sarajevo je na sjednici održanoj dana 11. ožujka 1996. godine donijela Ustav Županije Sarajevo, kojim je uređeno ustrojstvo i status Županije Sarajevo, njegove nadležnosti i struktura vlasti.

Županija Sarajevo ima zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast. Izvršnu vlast u Županiji Sarajevo vrši Vlada Županije Sarajevo. Vladu Županije Sarajevo čine premijer i 12 ministara. Predsjedavajući Skupštine u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg imenuje kandidata za mjesto premijera Županije. Kandidat za mjesto premijera Županije predlaže ministre. Vladu potvrđuje Skupština većinom glasova.

Županija ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije BiH i Ustavom Županije Sarajevo. Sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti ima Županija, kako je to utvrđeno Ustavom Federacije BiH.

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Županije Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 7/08, 16/08-ispravka) osnivaju se organi uprave i upravne organizacije Županije Sarajevo, utvrđuje njihov djelokrug i uređuju druga pitanja od značaja za njihovo ustrojstvo i funkcioniranje. Poslove uprave, stručne i s njima povezane upravne poslove iz okvira nadležnosti Županije vrše županijska ministarstva, županijske uprave i županijske upravne organizacije, utvrđene ovim Zakonom.

Člankom 14. navedenoga Zakona propisano je da Ministarstvo zdravstva vrši upravne i stručne poslove utvrđene Ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Županije u oblasti zdravstva.

Djelatnost Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo bliže je utvrđena Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/97).

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tijekom postupka primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) i odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu članka 26. Zakona.

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je primijenilo i odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97 i 7/02), Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Odluke o utemeljenju ZZO, Zakona o ustrojstvu i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Županije Sarajevo, Odluke o preuzimanju prava i obveza osnivača i usklađivanju ustrojstva i poslovanja Javne ustanove "Apoteke Sarajevo" ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 7/12 i 33/13), Odluke o utemeljenju javne ustanove Dom zdravlja Županije Sarajevo ("Službene novine Županije Sarajevo", br. 14/00 i 30/07), Odluke o mreži ljekarni u Županiji Sarajevo, kao i kriterijima, načinu i uvjetima ugovaranja ljekarni ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 22/08), Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Županije Sarajevo", br. 9/09 i 26/09), Uredbe o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske potpore i stomatološko-protetskih nadomjestaka ("Službene novine Županije", br. 38/07 i 29/08), Pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 50/02, 15/06, 9/08), Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo ("Službene novine Federacije BiH", br. 42/11, 64/11, 82/11), Odluke o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Županije Sarajevo" broj 15/03) te Odluke o ampuliranoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 15/03).

Konkurencijsko vijeće sukladno članku 43. stavak (7) Zakona može u svrhu ocjene danog slučaja koristiti sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske komisije.

3. Postupak pred Konkurencijskim vijećem

Podnositelj zahtjeva u Zahtjevu i dopunama Zahtjeva u bitnom je naveo:

- da na području Županije Sarajevo ljekarničku djelatnost pored privatnih ljekarni obavljaju i Javna Ustanova Apoteke Sarajevo (u daljnjem tekstu: JU AS), ljekarne koje su utemeljene državnim kapitalom;
- da privatne ljekarne na temelju Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Županije (u daljnjem tekstu: Ugovor) sa ZZO izdaju lijekove koji se propisuju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja;
- da su Ugovorima i Aneksima Ugovora između privatnih ljekarni i ZZO, nametnute odredbe koje imaju za posljedicu sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije tako što su izravno utvrđene prodajne cijene koje su ispod proizvodne cijene, odnosno ispod razine troškova te su primjenjeni različiti uvjeti na indentične transakcije za JU AS, dovodeći privatne ljekarne u nepovoljan i neravnopravan položaj, uz nametanje dodatnih obveza koje po svojoj prirodi i trgovačkim običajima nisu u svezi sa predmetom sporazuma;
- da su sporni slijedeći članci Ugovora:

člankom 12. nametnuta je obveza privatnim ljekarnama - članicama Podnositelja zahtjeva da primjenjuju Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i uposlenika u oblasti zdravstva na teritoriju FBiH (u daljnjem tekstu: Kolektivni ugovor), a da doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku;

člankom 14. nametnuta je odredba kojom se određuje cijena usluge za izdavanje lijekova na recept od 1,90 KM sa PDV (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu. Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept

po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova bez obračuna naknade dok će se za ampulirane lijekove plaćati 6% marže na nabavnu vrijednost lijeka;

člankom 16. nametnuta je obveza koja se odnosi na rabat po osnovu prometa lijekova, i to na način da je određeno da će rabat biti predmetom posebnog ugovora između ljekarne, veledrogerije i ZZO;

člankom 18. nametnuta je obveza da će ZZO ispostavljanje fakture za izdate lijekove platiti u roku od 90 dana, a taj rok je promijenjen člankom 2 Aneksa Ugovora od 21.4.2011. godine na 75 dana. Pomenutom odredbom nametnuta je obveza da ZZO može izvršiti plaćanje faktura do 90 dana, odnosno 75 dana, što predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja obzirom da ljekarna to razdoblje period (90, odnosno 75 dana) kreditira ZZO, te isti zlouporabom vladajućeg položaja zadržava njihov ostvareni prihod, bez plaćanja kamate. ZZO ovakvim zlouporabama izravno utječe na ostvarivanje prihoda privatnih ljekarni;

člankom 19. nametnuta je obveza Podnositelju zahtjeva u svezi roka plaćanja lijekova od strane Podnositelja zahtjeva prema dobavljačima - veledrogerijama od 90 dana uz nametnute dodatne obveze zaključenja Ugovora o cesiji nakon čega bi ZZO izravno vršio plaćanje lijekova.

Člankom 3. Aneksa Ugovora djelimično je izmijenjena odredba članka 19. tako što je nametnuta obveza privatnim ljekarnama da obveze prema veledrogerijama izmiruju u roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept.

U Zahtjevu se dalje navodi da su posljedice primjene Ugovora i Aneksa ugovora slijedeće:

- prema izvodu iz dokumenta JU AS "Izvješće o radu i financijskom poslovanju JU AS za 2010" te dokumenta "Program rada i financijski plan za 2011. godinu" JU AS su još 2006. godine kada su troškovi poslovanja bili daleko manji nego danas, kao glavni razlog za probleme u svom poslovanju, naveli upravo uvođenje naknade po receptu u iznosu od 1,90 KM sa PDV te da ista nije dovoljna za održavanje i funkcioniranje kvalitetne farmaceutske usluge i pokrivanje troškova poslovanja;
- prema navodima JU AS, Ugovor kojim je (nakon odluke Konkurencijskog vijeća BiH od jula 2007.) ZZO stavio JU AS u istu ravan sa privatnim ljekarnama, nije prihvatljiv u odnosu na status javnih ustanova kroz osnivački akt te poslove koje obavljaju čime JU AS traže povlašten položaj i različite preference, a ne izmjenu nametnutih, neadekvatnih nerealnih uvjeta za koje su sami izjavili da su nerealni i nedovoljni za pokrivanje troškova poslovanja;
- u navedenom Izvješću se navodi da je na određene intervencije kod ZZO bilo uplata i prije ugovornog roka od 90 dana, a što je pomoglo da JU AS održe likvidnost prema dobavljačima i realizuju ugovorne obveze;
- da je na ranije navedene dokumente Ministarstvo zdravstva ŽS dalo Mišljenje, a na temelju kojih je Vlada Županije Sarajevo, na svojoj 17. sjednici od 18.5.2011. godine, donijela Zaključak kojim je prihvaćeno Izvješće JU AS i Mišljenje ministarstva zdravstva ŽS, te su zadužili JU AS da poduzmu aktivnosti na izradi sanacionog programa sa prijedlogom mjera za pokriće gubitka iskazanog po godišnjem obračunu za 2010.godinu i isti dostavi Ministarstvu zdravstva ŽS.

Ujedno istim dokumentom Ministarstvo zdravstva ŽS, ZZO i JU AS su zaduženi da zajednički iznađu odgovarajuće rješenje na prevazilaženju postojeće financijske situacije u kojoj se nalazi JU AS.

Gubitak u poslovanju JU AS sanirala je Županija Sarajevo, koja je istovremeno i administrator nerealne cijene naknade koja nije dovoljna da se pokriju troškovi poslovanja te ostalih važećih, a nerealnih i štetnih uvjeta poslovanja. U tom smislu Županija Sarajevo je potvrdila da su važeći uvjeti nerealni i da nametnuta cijena nije dovoljna za pokriće troškova poslovanja kao i održavanje kvalitetne farmaceutske usluge.

Županija Sarajevo je navedenim stavila JU AS u povoljniji položaj u odnosu na privatne ljekarne tako što:

- sanira gubitke JU AS koji su nastali kao rezultat primjene važećih uvjeta Ugovora i Aneksa Ugovora;
- plaća lijekove i prije roka od 90 dana;
- daje ekskluzivitet u robi/lijekovima;
- daje ekskluzivnu dostupnost informacija o tehničkoj opremi i infrastrukturi kao i informacijama o listi lijekova na teret Zavoda i cijenama prilikom promjene liste (privatne ljekarne nisu imale informaciju i bila im je onemogućena distribucija lijekova 5 dana);
- putem donacija za tehničku opremu i infrastrukturu (software) te povlašten položaj na različite načine kao npr. ekskluzivni dogovori, protokoli i ugovori itd. Donacija 550.000 KM za nabavku novog software-a, onemogućavanje dostupnosti tehnologije i infrastrukturne opreme te stvaranje pretpostavki za uvezivanje u sustav primarne zdravstvene zaštite i uvođenje elektroničke knjižice i recepta;
- ekskluzivni sporazumi i protokoli između JU AS i Doma zdravlja ŽS pod patronatom ZZO, Ministarstva zdravstva ŽS, Ministarstva zdravstva FBiH;
  a) Preseljenje ambulante Alipašino polje unutar ljekarne Novi grad JU AS;
  b) Relokacija ljekarni JU AS, "zaključavanje dobrih lokacija i uličnih uglova".

Preferencije i protekcionizam prema JU AS se ogledaju i kroz ekskluzivno pravo Zavoda na distribuciju pelena za nepokretne i medicinskih pomagala, oglušivanje na dopise, zahtjeve, molbe i prijedloge, ZZO i Ministarstva zdravstva ŽS kao i kažnjavanjem privatnih ljekarni zbog administrativnih pogrešaka u ambulanti (odbijanje isplate izdatog lijeka i naknade ljekarni, i istovremeno odbijanje povrata tog recepta privatnoj ljekarni, da isti fakturira ambulanti).

Podnositelj zahtjeva u Zahtjevu navodi da zlouporaba vladajućeg položaja postoji:

- *primjenom članka 12. Ugovora* tako što ZZO utječe na povećanje i fiksiranje razine troškova, te isključuje bilo kakvu mogućnost utjecaja privatne ljekarne na taj trošak, radi racionalizacije; plaća na ovaj način kao financijska kategorija koja izravno ovisi od financijskog poslovanja samog gospodarskog subjekata - privatne ljekarne postaje nametnuta administrativna odluka, zanemarujući sve ekonomske parametre i financijsko poslovanje privatne ljekarne. Zlouporabom vladajućeg položaja ZZO se umiješao u sektor koji je isključivo u nadležnosti samog privatnog poslodavca, a time i u rezultat poslovanja; Uzimajući u obzir da je ZZO uvjetovao visine plaća uposlenika privatnih ljekarni po granskom kolektivnom ugovoru, da ljekarnama umjesto zakonske maloprodajne marže isplaćuje naknadu od 1,62 KM + PDV po realiziranom receptu, a da je isto tako ljekarnama propisan minimalni broj i struktura kadra (2 farmaceuta i 1

tehničar) proizilazi da su privatne ljekarne primorane realizirati 172 recepta dnevno i 22 radna dana u mjesecu da bi isplatile plaće za propisani broj uposlenih u nametnutoj visini sa nametnutom cijenom usluge, a što je neizvodljivo; realna srednja vrijednost realizacije recepata po ljekarni je znatno ispod tog potrebnog broja (više od 70% ljekarni u Županiji Sarajevo ima u prosjeku ispod 50 recepata/dan). Ovakvim postupanjem Podnositelju zahtjeva je nanijeta ogromna šteta, gubici i dugovanja usljed čega su isti takvim postupanjem dovedeni na rub same egzistencije i pred bankrot, dok je administrator istih tih uvjeta pokrivao i gubitke JU AS, izravno i neizravno na različite načine.

- *primjenom članka 14. Ugovora* umjesto zakonske maloprodajne marže od 25%; vrijednost naknade od 1,90 KM sa PDV je utvrđena 2006. godine i ostala je ista do danas iako su troškovi poslovanja danas mnogo veći nego su to bili 2006. godine. Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova bez obračuna naknade dok će se za ampulirane lijekove, za koje isključivo pravo na distribuciju imaju JU AS plaćati 6% marže na nabavnu vrijednost lijeka (zakonska maloprodajna marža je 25%, a veleprodajna 8%); ljekarna u maloprodaji na nabavnu cijenu svakog pakovanja lijeka obračunava 25% zakonske marže dok od ZZO umjesto zakonske maloprodajne marže dobija navedenu naknadu po receptu, bez obzira na broj izdatih pakovanja lijeka po tom receptu i bez obzira na vrijednost izdatih pakiranja lijeka.

Naknada od 1,62 KM u odnosu na prosječnu vrijednost lijekova na recept od 2006. godine do 2013. godine predstavlja 11,31% razlike u cijeni iz čega proizilazi da ljekarna naknadom dobije više nego duplo manju razliku u cijeni nego od zakonske maloprodajne marže 25%. Ukoliko je na tom receptu propisano više pakiranja tog lijeka ljekarna sva ostala pakiranja propisana po tom receptu izdaje bez marže, po nabavnoj cijeni.

Svi subjekti koji su izravno ili neizravno uključeni u lanac opskrbe lijekovima imaju maržu u vidu % na vrijednost lijeka. Tako proizvođač ima % marže na svako pakiranje, država % carine ali i 17% PDV-a na svako pakiranje, veleprometnik 8% na svako pakiranje lijeka dok samo ljekarna ima paušalni iznos po receptu, bez obzira na broj pakiranja i vrijednost lijekova.

Recept je nalog za izdavanje robe (izdatnica). To je dokument na kojem je samo evidentirano kojeg lijeka i koliko pakiranja treba izdati. Stoga, recept odnosno nalog za izdavanje, ne bi trebao, niti može biti jedinica za obračun plaćanja. Isti može i treba biti dodatno plaćen, kao fiksna administrativna naknada za obradu tog naloga ali ne i zamjena za maloprodajnu maržu od koje se moraju servisirati troškovi poslovanja. Nositelj troška je pakiranje lijeka i on bi trebao biti opterećen troškovima u kalkulaciji u vidu % na nabavnu vrijednost (zakonska maloprodajna marža).

Dokument "Jedinstvena metodologija" (Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/13, 90/13) koju je donio Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH predviđa najmanje 1,00 KM naknadu što omogućava smanjenje iste za skoro 50% uz dodatno povećanje razine obveza.

Ministar zdravstva ŽS na 16. Radnoj sjednici Skupštine Županije Sarajevo dana 19.6.2013. godine je naveo da je 80 privatnih ljekarni u Županiji Sarajevo viška i da su sve one ugovorne sa ZZO i da je za to krivo Konkurencijsko vijeće BiH koje je nametnulo da se ukine monopol JU AS na izdavanje lijekova na recept te da su JU AS zato dovedene u ovu tešku financijsku situaciju. Podnositelj zahtjeva navodi da se radi o određivanju cijene proizvoda ili usluge ispod razine troškova proizvodnje sa ciljem eliminiranja konkurencije.

Dalje, Podnositelj zahtjeva smatra da iz naprijed navedenog proizilaze posljedice kako za potrošače tako i za društvo i gospodarske subjekte u poslovnom odnosu. Naime, pacijentima prijeti nestašica lijekova zbog postojećih gubitaka, štete i prezaduženosti ljekarni i nemogućnosti servisiranja obveza, nabave i plaćanja lijekova. Od ranije je poznat slučaj sa nestašicom bar kodova, odnosno recepata, pa se radi uštede piše veći broj lijekova na jedan isti recept, a što ljekarne posljedično vodi u dodatne gubitke i dubiozu. Istovremeno, nemogućnost privatnih ljekarni da servisiraju preuzete obveze koje obuhvataju nemogućnost plaćanja kredita za održavanje likvidnosti i drugih obveza prema dobavljačima, isplata plaća radnicima, bankrot privatnih ljekarni i akvizicije zbog dugovanja prijete otkazi, oduzimanja privatne imovine osnivača ljekarni, aktiviranje hipoteka uposlenika zbog dugovanja i nemogućnosti vraćanja stambenih i drugih kredita uposlenika itd.

- *primjenom članka 16. Ugovora* što ima za posljedicu prisvajanje rabata od strane ZZO, omogućava istom da kontrolira i uvjetuje od kojeg veleprometnika ljekarna može da naručuje lijekove (ljekarna ima pravo nabavljati lijekove od svih veleprometnika u BiH registriranih za uvoz i i prometovanje lijekova i medicinskih sredstava i to je poslovna odluka ljekarne s kim će dogovoriti i ugovoriti nabavku lijekova). U dokumentu "Jedinstvena metodologija", u objavljenom obrascu Ugovora sa ljekarnama (Anex dokumenta) predviđen je članak ugovora kojim se određuju veleprometnici od kojih će se lijekovi nabavljati. U slučaju da ljekarna promjeni dobavljača koji je naveden u ugovoru, a da o tome ne obavijesti ZZO otvara se mogućnost raskida ugovora od strane ZZO;
- *primjenom članka 18. Ugovora* za posljedicu ima primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim strankama čime su privatne ljekarne dovedene u neravnopravan i nepovoljan položaj;
- *primjenom članka 19. Ugovora* za posljedicu ima kršenje temeljnih mehanizama tržišne ekonomije time što ZZO na temelju zahtjeva veleprometnika vrši plaćanje izdatih lijekova veleprometniku čime su ljekarne u podređenom i marginaliziranom položaju. Podnositelj zahtjeva je mišljenja da je ovakav stav priprema ZZO da vrši određivanje veleprometnika od kojeg će ljekarna morati nabavljati lijekove kao i za prisvajanje rabata, što je već predviđeno člankom 16. spornog Ugovora;
- *primjenom članka 20. Ugovora* je nametnuta ugovorna odredba kojom je utvrđena mogućnost raskida ugovora bez otkaznog roka od strane ZZO (člankom 126. Zakona o obligacionim odnosima postoji obveza davanja otkaznog roka radi usuglašavanja ugovornih strana). Naime, ZZO je Ugovorom uvjetovao privatne ljekarne da moraju imati jednomjesečne zalihe lijekova, a u istom Ugovoru nametnuo je mogućnost otkaza Ugovora bez otkaznog roka. Na ovaj način ljekarna nema mogućnost da smanji i distribuira uvjetovane

jednomjesečne zalihe lijekova jer nema otkaznog roka.

ZZO je u svibnju 2013. godine ljekarnama obustavio isplatu naknada za izdate lijekove koja je trajala 2 mjeseca, sa namjerom da smanji naknadu na 1,00 KM sa PDV i to retroaktivno 2 mjeseca, a lijekovi su već prije dva mjeseca bili izdati po važećem ugovoru. ZZO je ovim prekršio ugovor ali ljekarne nisu u poziciji prekinuti ugovor zbog vladajućeg položaja ZZO koji je zlouporabljen te i danas kasni sa isplatom naknade mjesec dana.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da na temelju Zahtjeva i dostavljene dokumentacije nije moguće utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: 05-26-2-039-9-II/13 dana 25.3.2014. godine (u daljnjem tekstu: Zaključak).

Sukladno relevantim odredbama Zakona, Konkurencijsko vijeće je dostavilo Zaključak Podnositelju zahtjeva, dana 25.3.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-13-II/13, a sukladno članku 33. stavak (1) Zakona je dostavilo Zaključak i Zahtjev ZZO i Vladi Županije Sarajevo, dana 25.3.2014. godine aktima broj: 05-26-2-039-14-II/13 i broj: 05-26-2-039-15-II/13.

ZZO je u ostavljenom roku dostavio odgovor dana 9.4.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-16-II/13 dok je istovremeno Vlada Županije Sarajevo dana 9.4.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-17-II/13 obavijestila Konkurencijsko vijeće da će istu u postupku pred Konkurencijskim vijećem zastupati Pravobranilaštvo Županije Sarajevo ali je zatim ipak dana 30.4.2014. godine Konkurencijskom vijeću podneskom broj: 05-26-2-039-20-II/13 dostavila odgovor na predmetni Zaključak.

Konkurencijsko vijeće se naknadno zatim aktom broj: 05-26-2-039-18-II/13 dana 23.4.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-22-II/13 dana 5.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-23-II/13 dana 6.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-26-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-31-II/13 dana 23.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-38-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-39-II/13 dana 2.6.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-50-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-51-II/13 dana 23.7.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-55-II/13 dana 1.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-59-II/13 dana 6.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-62-II/13 dana 7.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-64-II/13 dana 14.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-67-II/13 dana 19.8.2014. godine i aktima broj: 05-26-2-039-72-II/13 i broj: 05-26-2-039-73-II/13 dana 27.8.2014. godine ponovo obratilo Vladi Županije Sarajevo i ZZO kojima su zatražena dodatna pojašnjenja i dokumentacija ali i dostavljeni podnesci Podnositelja zahtjeva na eventualna očitovanja.

U tom smislu, Konkurencijsko vijeće je dana 30.4.2014. godine zaprimilo podnesak broj: 05-26-2-039-20-II/13, dana 12.5.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-24-II/13, dana 29.5.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-32-II/13, dana 4.7.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-46-II/13, dana 18.8.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-66-II/13 i dana 25.8.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-69-II/13 upućen od strane Vlade Županije Sarajevo.

ZZO je tražene dopune dostavio dana 12.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-25-II/13, dana 30.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-35-II/13, dana 30.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-36-II/13, dana 5.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-57-II/13 i brojem: 05-26-2-039-58-II/13, dana 13.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-63-II/13 i dana 25.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-70-II/13.

Konkurencijsko vijeće se aktom broj: 05-26-2-039-19-II/13 dana 23.4.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-27-II/13 dana 23.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-21-II/13 dana 5.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-37-II/13 dana 2.6.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-49-II/13 dana 23.7.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-54-II/13 dana 1.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-64-II/13 dana 14.8.2014. godine i aktom broj: 05-26-2-039-71-II/13 dana 27.8.2014. godine dodatno obratilo Podnositelju zahtjeva dostavljajući očitovanja druge strane ali zahtjevajući od Podnositelja zahtjeva da dostavi dodatne podatake i dokumentacije.

Podnositelj zahtjeva je traženo dostavio dana 30.5.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-33-II/13, dana 17.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-47-II/13, dana 18.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-48-II/13, dana 31.0.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-52-II/13, dana 1.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-56-II/13, dana 6.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-60-II/13 i dana 15.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-65-II/13.

ZZO u dostavljenom odgovoru na Zahtjev, ostalim podnescima kao i izjašnjenjima tokom usmene rasprave, u bitnom navodi:

- da u dosadašnjem periodu ugovaranja niti jedna ugovorna ljekarna nije imala rezerve na ugovor, primjedbe ili bilo kakav razlog za utvrđivanje ništavnosti ili rušljivosti te da su od početka ugovaranja sa svim ljekarnama uvjeti bili jednaki i isti su proizilazili iz zakonskih i podzakonskih akata;
- da je istina da su Ugovori za privatne i državne ljekarne potpuno identični;
- da je člankom 12. Ugovora ugovorna obveza imala za cilj poštivanje jednakog tretmana svih ugovorača; utvrđeni iznos plaćanja javnih kontribucija je imao za cilj izjednačavanje obveza ugovornih strana. ZZO nije imao za cilj staviti u nepovoljniji položaj privatne ljekarne nego slijediti princip ravnopravnosti; također, ZZO je potpisnik Kolektivnog ugovora iz 2007. godine i njihova je obveza primjena tog ugovora prema svima;
- da je člankom 14. Ugovora utvrđena naknada za izdavanje lijeka na recept u iznosu od 1,90 KM (1,62 KM bez uključenog PDV-a) kao i 6 % za ampulirane lijekove te da je visina naknade prema svim ugovornim ljekarnama ista; magistralni lijekovi su lijekovi koji se prave prema potrebama samih osigranika/pacijenata/korisnika u ljekarni (ljekarna proizvodi i prodaje magistralne preparate); radi se o lijekovima/preparatima koje ZZO plaća prema cijenama utvrđenim u Odluci o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja na temelju čega i ne postoji naknada (ne radi se o proizvodu koji ljekarna nabavlja od veledrogerija i onda preprodaje već o proizvodu koji ljekarna proizvodi i prodaje);
- da je od početka ugovaranja sa ljekarnama naknada za izdati recept ista i nije se mijenjala;
- da je Jedinstvenom metodologijom utvrđena visina naknade za lijekove jednaka za sve ljekarne;
- da prema Ugovoru sve ljekarne imaju pravo prometovanja ampulama, ali da je praksa drukčija te da ne prometuju sve ljekarne u praksi ampulirane lijekove. U svakoj ljekarni u Županiji Sarajevo se mogu kupiti ampule, ali ako pacijent pojedinačno pokuša realizirati ampulu na recept, onda ima problem. Ampule se izdaju na način da doktor propisuje ampularnu terapiju i taj recept realizuje ambulanta - trebovanjem. Dakle, pacijent se ne

pojavljuje u ljekarni, kako privatnoj tako ni državnoj, već u ambulanti. Praksa od prije trideset godina, a i sada je da se trebovanja infuziornih otopina, ampula, vakcina rade u samo određenom broju ljekarni. Ne može se organizirati poslovanje primarne zdravstvene zaštite da ambulante podižu takve lijekove u bilo kojoj ljekarni. Navedeni način rada omogućava bolju kontrolu i pregled izdatih lijekova ove vrste. Ljekarne koje distribuiraju infuziorne otopine moraju imati određena dodatna tehnička pomagala, uređaje za čuvanje tih otopina jer za te otopine je potrebno dodatnih 150 m², a u Županiji Sarajevo se izdaje oko 3000 ovih otopina mjesečno; ZZO nije poznato zbog čega veledrogerije odbijaju da privatnim ljekarnama isporuče ampulirane lijekove jer isti nema formalni odnos sa veledrogerijama;

- da je člankom 16. Ugovora, suglasno izjavama volja ugovarača, određeno da će rabat po osnovu prometa lijekova biti predmet posebnog ugovora ali ova odredba nikada nije aktualizirana jer za istu nije bilo interesa od strane ugovorenih strana i veledrogerije; člancima 15 ili 16 Ugovora je neosporno propisano da ljekarna nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko – inspekcijskom nadzoru, ali da se radi o veledrogerijama koje prilikom vršenja nadzora navede sama ljekarna; nisu upoznati da postoji određena lista veledrogerija te da ljekarna sama bira veledrogerije sa kojima će surađivati i od kojih će nabavljati lijekove; postoji zvanični registar veleprometnika lijekova kojeg objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH;
- da je Lista lijekova ŽS dostupna svim ugovornim ljekarnama te da se neki lijekovi izdaju u nekim ljekarnama, a nekima ne je ZZO nejasna i nepoznata. Jedino postoje posebni programi koji su između ZZO i određenih klinika kao Pedijatrija, Onkologija i sl. Takvi lijekovi su ekstremno skupi. Definicija liste esencijalnih lijekova kaže da su esencijalni lijekovi oni koji se koriste za najčešća oboljenja. U posebnim situacijama, u slučaju manjeg broja bolesnika i vrlo skupih lijekova, radi se poseban program, potpiše se protokol i ovlasti se jedna ljekarna, koja je također potpisnik protokola za izdavanje lijekova za npr. 12 određenih pacijenata te posebno odabranim liječnikom koji isključivo može propisati taj lijek. Dakle samo jedna ljekarna, i obično se uzima najbliža ljekarna za većinu pacijenata. Npr. na pedijatriji za cističnu fibrozu pluća, fizički najbliža ljekarna je bila privatna jer je u tom konkretnom slučaju razlika u udaljenosti između privatne i javne par metara te je potpisan ugovor sa privatnom. Znatan broj takvih ugovora je potpisan sa kliničkom ljekarnom jer su oni u blizini klinika; Podnositelj zahtjeva, prema mišljenju ZZO nije dostavio dokaz da 5 dana nije mogao prometovati lijekovima u razdoblju izmjena Liste;
- da su člankom 18. Ugovora ugovorne strane suglasne da je rok za plaćanje ispostavljene fakture za izdate lijekove 90, odnosno naknadno aneksom utvrđen 75 dana i da je jednak prema svim ugovorenim stranama;
- da je člankom 19. Ugovora suglasno izjavama volja ugovorača određen rok od 15 dana u kojem je ljekarna dužna platiti svoje obveze prema veledrogerijama te da sredstva koje ZZO plati ljekarnama nisu sredstva ljekarni nego su sredstva veledrogerija; ova ugovorna obveza je ista kod svih ugovornih strana. Novac od ljekarne nije prihod ljekarne već je naknada za prometovani lijek pripadajući prihod ljekarne, a cijena lijeka je prihod veledrogerije;
- da ZZO ne pravi razliku između privatnih i javnih ljekarni te da se po prilivu sredstava u Fond vrši plaćanje prema svim ljekarnama, ZZO nisu poznati zahtjevi za prijevremenim plaćanjem naknada određenim ljekarnama; ZZO se trudio da sve obveze isplaćuje u danom roku ali u zadnjih pet - šest mjeseci došlo je do kašnjenja jer se pokazalo da ZZO posluje sa gubitkom od preko 20 miliona. Ipak ZZO i sa kašnjenjem uspijeva ispoštovati svoje obveze ali ne postoji protežiranje javnih ustanova u odnosu na privatne i sl;
- da ZZO nikada nije sanirao gubitke bilo čijeg poslovanja pa tako niti ljekarni, bilo državnih ili privatnih te da im nije poznato da li je to činio neko drugi;
- da je ZZO participirao u sufinanciranju softvera za JU AS, na molbu JU AS, u iznosu od 550.000 KM, jer JU AS nisu imale novaca. Na taj način se mogu ZZO obratiti i svi drugi sa tom vrstom molbe.

Navedni softver se ne koristi za realizaciju elektronskih recepata jer e-recept nije ni u začetku. Postoji dokument Razvoj informacionih tehnologija u zdravstvu Županije Sarajevo te je e-recept, isto kao i e-knjižica zadnji korak u informatizaciji što se najranije očekuje za 4 godine, ako i tada bude gotovo. Taj projekat košta oko 80 milijuna KM, a e-recept je zadnja karika u projektu; softver služi za računovodstvene svrhe i da nema dodirnih tačaka sa procesom e-recepta niti je isti u čitavom iznosu financiran od strane ZZO; integracija poslovno – informacionog sustava (ERP) prema dostupnim informacijama realizirana je kroz poslovne kapacitete JU AS neovisno; projekat je pokrenut kroz određenu vrstu javnog postupka nakon kojeg je ZZO, prema zahtjevu JU AS, odobrio sredstva u visini 550.000,00 KM; sve ljekarne su imale pravo na određena financijska sredstva da su se obratila ZZO, ali se niti jedna ljekarna nije obratila ZZO;

- da ZZO nije uključen u eventualne pregovore oko povoljnijih lokacija koje navodi Podnositelj zahtjeva;
- da ZZO nabavlja i distibuira pelene za inkontinenciju, a ne ljekarne, kako privatne tako ni JU AS, te da nisu niti privatne niti javne ljekarne iskazale interesovanje za sudjelovanje na tenderima putem kojih se nabavljaju i distribuiraju pelene za inkontinenciju; da su netočni navodi da su JU AS preferirane i protežirane davanjem prava na distribuciju pelena za nepokretne i medicinskih pomagala obzirom da ZZO samostalno u okviru svojih poslovanja provodi postupak javne nabave kojim osigurava ortopedska pomagala predviđena Uredbom o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko – protetske potpore i stomatološko – protetskih nadomjestaka; Ušteda je ogromna jer smanjivanjem broja sudionika u osiguranju pelena osiguranicima ostvarene su velike uštede i zagarantirana veća prava i opseg tih prava osiguranicima. ZZO putem svoje službe osiguranicima kojima je to potrebno na kućni

prag osigurava sva pomagala sa liste pa tako i pelene.

ZZO u svojoj temeljnoj djelatnosti ima pravo, po Uredbi koja je zvanični dokument, da određena ortopedska pomagala koja su predmet ove Uredbe isporučuje svojim osiguranicima na jasan i transparentan način; postojalo je razdoblje kada su distribuciju vršile ljekarne; sada ZZO ovo radi na ovaj način zato što ranije nije imao uvid ni na nabavnu cijenu ni na cijenu isporuke; zbog toga a nakon i niza primjedbi korisnika, obezbijeđen je prostor i pokrenuta vlastita distribucija ovih pomagala te na taj način je došlo do značajne razlike u cijeni u odnosu na onu koju je ZZO ranije plaćao; manje utrošenih sredstva omogućava ZZO nabavku veće količine pomagala, a osim toga ZZO nije u obvezi plaćati niti naknadu od 1,90 KM.

Sve ljekarne imaju mogućnost nabave pelena za inkontinenciju i distribuciju gdje, u tom slučaju, osiguranici ZZO mogu izvršiti kupovinu i podnijeti zahtjev ZZO za refundaciju novčanih sredstava;

- da je sankcioniranje ugovornih ljekarni uređeno setom federalnih zakonskih i podzakonskih akata, da su uvjeti raskida ugovora navedeni i u važećoj odluci o listi lijekova što je sublimacija navedenih sankcija; konkretno, ZZO provjerava sadržaj izdatog tj. realiziranog recepta te da li je isti sukladan Pravilniku o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo; ukoliko se utvrdi da jedan recept nema sadržaj određen ovim Pravilnikom ljekarnama se za taj iznos umanjuje naknada; nevažeće recepte ZZO zadržava kod sebe, tj. ne vraća ih ustanovi za obavljanje ljekarničke djelatnosti u kojoj je isti realiziran.

ZZO na dio Zahtjeva kojim se ukazuje na postojanje zlouporabe vladajućeg položaja odgovara slijedeće:

- da Podnositelj zahtjeva zanemaruje činjenicu da ZZO svake godine plaća sve veći broj recepata (cco. 6% godišnje) tj. da je od 2008 – 2013. godine broj recepata, a samim tim i naknada porastao za ukupno 33%, što za rezultat ima i izravno povećanje prihoda svih ljekarni;
- da je zlouraba vladajućeg položaja kroz uvjetovanje ZZO na visinu plaća i marže neprihvatljiva obzirom da Podnositelj zahtjeva navodi da je realna srednja vrijednost realizacije recepata po ljekarni ispod 50 recepata/dan što ne odgovara istini jer je prosječna vrijednost po radnom danu (22 radna dana mjesečno x 12 mjeseci) 88,4 recepta dnevno; navodi se dalje da nije točan ni navod da više od 70% ljekarni u Županiji Sarajevo ima u prosjeku ispod 50 recepata/dan; analizom podataka ustanovljeno je da je broj privatnih ustanova ljekarne djelatnosti koje imaju manje od 50 recepata u prosjeku dnevno 50 od 115, a ostalih 65 ljekarni realizira broj recepata preko tog iznosa (9 ljekarni realizira preko 200 recepata svaki dan);
- da Podnositelj zahtjeva ne navodi niti da ljekarne ostvaruju rabate od veledrogerija (uglavnom naturalne) pa da iste te lijekove koje su dobili besplatno prodaju ZZO i pored naknade, oprihoduju i cjelokupan trošak lijeka; prema nezvaničnim saznanjima ZZO prosječna vrijednost rabata cca 20%, s tim da u nekim slučajevima i za neke lijekove iznosi preko 30%;
- da ZZO nije jedini izvor prihoda ljekarni već samo jednim dijelom sudjeluje u istom;
- da Podnositelj zahtjeva nameće da su marže na lijekove (kako maloprodajne, tako i veleprodajne) limitirane u fiksnim vrijednostima od 25%, odnosno 8%, dok je Pravilnik o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova jasno precizrao da se radi o iznosima maksimalno do navedenih marži; riječ je dakle o činjenici da marže nisu fiksne već maksimalno dopuštene tj. mogu biti i niže od tih iznosa; ZZO ne refundira maržu od 25%, odnosno 8% nego sudjeluje sa svojom naknadom koja je jednaka prema svim ugovorenim ljekarnama (1,90 KM sa PDV-om) te je u prosjeku ista iznosila 12,85% u 2013. godini (12,95% za razdoblje 2008-2013. godine) i to 13,47% kada je riječ o privatnim ljekarnama i 11,82% za JU AS, a sukladno strukturi i brojem realiziranih recepata na koje ZZO nema utjecaj već osiguranik koji bira u kojoj će ljekarni realizirati recept; naknade koje plaćaju županijski zavodi zdravstvenog osiguranja u FBiH po receptu u Tuzlansko - podrinjskoj županiji iznosi 1,00 KM, Unsko – sanskoj 1,35 KM, Srednje – bosanskoj 1,20 KM, Bosansko – podrinjskoj 0,90 KM te Hercegovačko – neretvanskoj županiji – 10% marže od cijene lijeka sa liste;
- da uvjete i realizaciju u Jedinstvenoj metodologiji ne propisuje Zavod već je ista akt na razini FBiH i obvezna je prilikom ugovaranja usluga u zdravstvu na području FBiH;
- da odluka ZZO iz svibnja 2013. godine o smanjenju naknada na 1,00 KM sa PDV-om nije provedena tj. ista je stavljena van snage ali je za istu bilo temelja obzirom da je naknada utvrđena Jedinstvenom metodologijom koja je nakon toga privremeno suspendirana jer nije bilo jasno da li se radi o vrijednosti 1,00 KM sa ili bez PDV-a te ju je bilo nemoguće primijeniti; zakonodavac je nedavno odredio da je riječ o cijeni od 1,00 KM+ PDV;
- da je neutemeljen navod o zlouporabi vladajućeg položaja kroz ekskluzivnu distribuciju ampuliranih lijekova, jer je ovaj odnos normiran Odlukom o listi ampuliranih lijekva donesenom od strane Vlade Županije Sarajevo, a koja je obvezujuća u primjeni svim sudionicima, a ne samo ZZO.

Vlada Županije Sarajevo u dostavljenom odgovoru na Zahtjev, naknadno dostavljenim podnescima kao i izjašnjenjima tokom usmene rasprave, u bitnom je navela slijedeće:

- da je utemeljitelj JU AS Skupština Županije Sarajevo prema Odluci o preuzimanju prava i obveza osnivača i usklađivanju ustrojstva poslovanja Javne ustanove Apoteke Sarajevo te su istom definirana prava i obveze utemeljitelja; za razliku od drugih javnih zdravstvenih ustanova, iako je člankom 10. navedene Odluke definirana mogućnost ostvarivanja sredstava za rad ove ustanove, ova ustanova jedina u cijelosti samofinancirajuća i sredstva za rad i razvoj ostvaruje samo sukladno članku 10. stavak 1. alineja a) navedene Odluke;
- da su odredbe primjene Kolektivnog ugovora za sve potpisnike Ugovora obvezujuće te da imajući u vidu cilj Kolektivnog ugovora sa aspekta zaštite prava zdravstvenih radnika nelogično je da se nepoštuju odredbe istog;
- da je odredba Ugovora o cijeni usluge koja se plaća od strane ZZO identična za sve ljekarne te da je na razini FBiH donesen propis o visini naknade;
- da su odredbe Ugovora o rabatu identične i za JU AS i za privatne ljekarne;

- da je prije izrade dokumenta Jedinstvena metodologija, a i poslije naknada za izdavanje lijekova na teret sredstava obveznog osiguranja definiran Ugovorom ZZO sa svim ljekarnama;
- da Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo nema utjecaj na utvrđivanje roka plaćanja što je predmet ugovornog odnosa;
- da je Federalno ministarstvo zdravstva inicijator otvaranja ljekarne/ambulante u sklopu JU Dom zdravlja Županije Sarajevo;
- da je netočan navod da JU AS imaju ekskluzivitet u ampuliranim lijekovima, magistalnim pripravcima i medicinskim sredstvima jer niti jednim propisom nije data ekskluzivnost niti zabrana privatnim ljekarnama da prometuju ampulirane lijekove, a još manje izrađuju magistralne pripravke;
- da medicinska sredstva za osiguranike Županije Sarajevo izdaje ZZO; distribucija pelena i medicinskih sredstava u nadležnosti ZZO sukladno Uredbi o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korišćenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske potpore i stomatološko-protetskih nadomjestaka;
- da Listu lijekova Županije Sarajevo priprema Komisija za lijekove ZZO, a po prijemu prijedloga isti se od strane Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo proslijedi na razmatranje i usvajanje Vladi Županije Sarajevo odmah po prijemu; transparentnost u radu je neupitna kada je riječ o Listi lijekova obirom da je Ministarstvo zdravstva od trenutka donošenja odluke da ovu aktivnost provodi Ministarstvo zdravstva zajedno sa Komisijom za lijekove pokrenulo web aplikaciju i podaci o Listi lijekova se nalaze na web stranici Ministarstva;
- da Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo nije definiralo listu veledrogerija niti odredilo putem kojih veledrogerija se nabavljaju lijekovi; veledrogerije su u nadležnosti Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH; određivanje veledrogerije je isključivo poslovni odnos veledrogerije i ljekarne;
- da je aktivnost koja se odnosi na elektroničke knjižice za osiguranike Županije Sarajevo tek započeta te da je samo mali broj stanovništva dobio elektroničke knjižice;
  Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo nije sudjelovalo u transakcijama vezanim za softver, pa ni računovodstveno – knjigovodstveni;
- sa pozicije Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo iz Proračuna Županije Sarajevo nisu izdvojena sredstva za saniranje gubitaka JU AS i da Ministarstvu zdravstva Županije Sarajevo nije poznato da je eventualne gubitke sanirao netko drugi;
- predlažu Konkurencijskom vijeću da odbiju predmetni Zahtjev obzirom da se radi isključivo o zaključenim Ugovorima između ZZO i privatnih ljekarni, kao i JU AS, da su Ugovorima utvrđena sva prava i obveze ugovorenih strana te da su se ugovorne strane Ugovorom suglasile da sve eventualne sporove rješavaju sporazumno, a ukoliko nije moguće da je za isto nadležan sud u Sarajevu.

Podnositelj zahtjeva u naknadno dostavljenim izjašnjenjima na podneske te tijekom usmene rasprave, u bitnom, je istakao slijedeće:

- da nikada nisu imali uvid u ugovor ZZO sa JU AS ali da su kroz prikupljanje dokumentacije došli do podataka da su Ugovori identični; u slučaju da su identični Ugovori narušena je tržišna konkurencija iz razloga što su isti uvjeti nametnuti gospodarskim subjektima koji se zbog razlike u načinu i obliku osnivanja te samog poslovanja ne mogu i ne smiju isto tretirati;
- da primjena granskog kolektivnog ugovora nikako ne obvezuje gospodarske subjekte koji su utemeljeni isključivo privatnim kapitalom;
- da je maloprodajnu maržu od 25% propisalo Federalno ministarstvo zdravstva, na osnovicu, a da je naknada po receptu fiksna, bez obzira kolika je osnovica i bez obzira koliko je pakiranja lijekova propisano na toj izdanici. Po srednjoj vrijednosti od 2006. godine na ovamo 1,63 KM plus PDV predstavlja prosječnu maržu od 11,31 %, što iznosi duplo manje od kalkulirane marže;
  Podnositelj zahtjeva ne tvrdi da to nije do 25%, dakle sve što je ispod 25% je u tom krugu; navodi da je osnovni cilj marže da obuhvati sve troškove poslovanja i to u cijelosti i obezbijedi određenu zaradu te da bi se obračun trebao vršiti u % marže na osnovicu, a ne na paušalno određenoj vrijednosti kao što je naknada od 1,90 KM po receptu;
- da je ministar zdravstva KS Zlatko Vuković na 16. Radnoj sjednici Skupštine ŽS održanoj dana 19.6.2012. godine u svom izlaganju potvrdio da ima 80 privatnih ljekarni viška te da su sve te ljekarne ugovorne sa ZZO što je nametnuto od strane Konkurencijskog vijeća i da su zbog toga JU AS u teškoj situaciji; potvrdio je da je naknada od 1,90 KM nedovoljna da se pokriju svi troškovi poslovanja;
- da je na određene intervencije bilo uplata od strane ZZO prije ugovorenog roka od 90 dana, a što je pomoglo JU AS da održe likvidnost prema dobavljačima i realiziraju ugovorene obveze što dokazuju Izvješća o financijskom poslovanju JU AS; u 2010. godini ZZO je JU AS vršio plaćanje prije roka od 90 dana, JU AS se nisu obraćale ZZO već je plaćanje išlo na određene intervencije te se i Podnositelj zahtjeva obraćao ZZO sa istim zahtjevom za prijevremeno plaćanje (podnesci od 28.1.2013. godine te 11.7.2013. godine, te u više navrata prije i poslije toga);
- da je kašnjenje ZZO preko 5 mjeseci za plaćanja izdatih lijekova, a 3 mjeseca za naknadu za izdavanje lijekova koja bi trebala biti plaćena bez odgode jer bi to trebala biti sredstva za plaće i druge obveze čime su privatne ljekarne značajno oštećene jer su JU AS od 2006. godine konstantno navodile da je rok plaćanja nepovoljan pa im je na "temelju određenih intervencija vršeno plaćanje mimo ugovorenih rokova od 90 i 75 dana, što je pomoglo da održe likvidnost i ugovorne obveze prema dobavljačima";
- da iako privatne ljekarne ne plaćaju veledrogeriji odmah po preuzimanju lijekova nego čekaju da pristignu sredstva od ZZO u zadnje vrijeme se dešavaju kašnjenja plaćanja od strane ZZO (po sedam mjeseci) pa samim tim ljekarne ili kasne sa plaćanjima veledrogerijama ili su primorane da plate u ugovorom propisanom roku jer su već ranije dale mjenice kao sredstvo obezbjeđenja;

- da je nejasno zašto ZZO uvjetuje plaćanje ljekarne prema veleprometniku i uvjetuje cesiju čime izravno ulazi u obligacione odnose između dva subjekta te što ZZO traži da se ljekarna izjasni od koga nabavlja lijekove i to ugrađuje u ugovor kao i da ugrađuje u ugovor poseban članak vezano za rabat te se brine o naplati veleprometnika u roku od 15 dana pa čak i cesijom dok privatnim ljekarnama kasni u plaćanju i ugrožava im poslovanje; ZZO je u 2011. godini od svih privatnih ljekarni tražio Izvode otvorenih stavki da kontrolira koliko privatne ljekarne duguju veleprometnicima i najavio da će plaćanje privatnim ljekarnama vršiti cesijom što predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja;
- da nikada nije potpisan poseban Ugovor koji je predviđen člankom 16. Ugovora;
- da je netočno da ljekarne imaju rabate 20-30%, da se rabati dobijaju ukoliko se ispune dogovoreni uvjeti ugovora, distribucije i plaćanja, a obzirom da ZZO ljekarnama kasni značajno sa plaćanjima mimo svih rokova te su ljekarne, ukoliko su i imale određene rabate, iste izgubile zbog probijanja rokova u plaćanju ZZO; ZZO je ugradio klauzulu da će rabat od distribucije lijekova koje ljekarna bude distribuirala biti predmet posebnog anexa te da ZZO nije imao namjeru da od ljekarni preuzme tj. prisvoji rabat ta klauzula ne bi ni postojala u ugovoru te da je sporno što ukoliko ljekarna promijeni veleprometika koji je upisan u ugovoru ZZO svakog momenta može ljekarni raskinuti ugovor ukoliko ga ljekarna nije o tome izvijestila i nije tražila anax ugovora; ovim je potvrđena namjera ZZO da od ljekarne preuzme rabat i kontrolu nabave robe;
- da se u dokumentima Ministarstva zdravstva ŽS iz travnja 2011. godine navodi da će biti neophodno da se u suradnji sa ZZO iznađu odgovarajuća rješenja za tešku financijsku situaciju u JU AS; Vlada ŽS svojim Zaključkom od 18.5.2011. godine usvojila je prijedlog da se zaduži Ministarstvo zdravstva ŽS, ZZO kao i JU AS da zajednički pronađu rješenje za tešku financijsku situaciju u JU AS; U dokumentu "Izvješće o radu JU AS za 2011. godinu" od 3.4.2012. godine potvrdili da su, shodno pomenutom Zaključku Vlade ŽS od 18.5.2011. godine, zajednički sa Ministarstvom zdravstva ŽS i ZZO preuzeli i izvršili mnoge mjere na sanaciji gubitaka te predlažu nastavak i praćenje opsega "mjera i aktivnosti" prema JU AS u smislu sufinanciranja timova i tekućih troškova kao i nabava novog softverskog sistema i njegovog uvezivanja u sustav primarne zdravstvene zaštite; Podnositelj zahtjeva je sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama tražio od ZZO da im dostave sve informacije o mjerama i aktivnostima koje su poduzeli u saniranju financijskih poteškoća JU AS (ekskluzivne dogovore, protokole, ugovore) ali na predmetni zahtjev nikada nije odgovoreno;
- da JU AS imaju ekskluzivno pravo na izdavanje određenih lijekova na teret ZZO, a kojih nema navedenih u zvaničnoj Listi lijekova koji idu na teret ZZO te ekskluzivitet na ampulirane lijekove koji se izdaju na teret ZZO (ljekarna Bosna); formalno pravno Podnostelj zahtjeva ima pravo na distribuciju ampuliranih lijekova; isto je onemogućeno već od strane veledrogerija koje ne žele da privatnim ljekarnama isporuče ove lijekove; Podnositelj zahtjeva smatra da ZZO izravno utječe na ovakav odnos iako oni nemaju zvanične ugovore sa veledrogerijama;
- da ZZO daje ekskluzivne informacije JU AS o tehničkoj opremi i infrastrukturi kao i informacije o listi lijekova i cijenama na teret ZZO što utječe na poslovanje privatnih ljekarni (softwer za uvezivanje u primarni sustav zdravstvene zaštite što je predispozicija za prihvat i obradu elektroničke knjižice i recepata; privatnim ljekarnama nikada nije dana nikakva informacija o potrebnoj infrastrukturi, tehničkim podacima i načinu prilagodbe softwera te da je Udruga privatnih ljekarni sasvim slučajno iz medija saznala za pripreme za uvođenje softwera, a tom prilikom i za donaciju JU AS; da je Podnositelj zahtjeva, između ostalog, dana 15.7.2013. godine dokumentom koji je upućen ZZO tražio informacije o informatizaciji zdravstvenog sustava te koliko je sredstava odobreno kao i koje su sve mjere i aktivnosti poduzete na saniranju teške financijske situacije u JU AS; na upućeni zahtjev Podnositelj zahtjeva nije dobio traženi odgovor;
- da u dokumentu Izvješće o radu i poslovanju ZZO za 2012. godinu pod kapitalnim ulaganjima stoji da su preostala sredstva na poziciji "Razvoj integriranog informacionog sustava u zdravstvu", između ostalog, donirana JU AS u iznosu 550.000,00 KM za potrebe navedene informatizacije; program sa izdavanjem knjižica odavno je krenuo u realizaciju ali da Podnositelj zahtjeva ne zna puno o istom; JU AS imaju podatak o kojem softveru je riječ kada je u pitanju informatizacija zdravstvenog sustava, a Podnositelj zahtjeva nema navedene podatke iako je podatke o tehničkoj specifikaciji i o iznosu tražio više puta od ZZO ali im na iste nikada nije odgovorio; u Hercegovačko-neretvanskoj županiji ZZO te Županije besplatno je instalirao navedeni tip softwera svim ljekarnama, kako javnim tako i privatnim;
- da je jedan od načina zlouporabe vladajućeg položaja relokacija ljekarni JU AS unutar ambulanti i domova zdravlja; ambulanta u sastavu Domova zdravlja ŽS preseljena je unutar ljekarne Novi grad čime su izravno oštećene privatne ljekarne jer se liječnici nalaze izravno u ljekarni i kada pacijent dobije recept neće ići nigdje drugo nego će u tom prostoru uzeti i lijek; predstavnici Ministarstva zdravstva FBiH, pored predstavnika JU AS, JU Domova zdravlja ŽS, Ministarstvo zdravstva ŽS i Vlade ŽS na kojem su svi skupa dali podršku suradnji JU AS i Domova zdravlja ŽS o čemu je potpisan i protokol koji je obuhvatio otvaranje ljekarni unutar ambulanti i domova zdravlja gdje god je moguće;
- da ZZO vrši izravno distribuciju pelena i ortopedskih pomagala, a što su ranije obavljale ljekarne te da bolesnici iz čitave županije koji koriste pelene i ortopedska pomagala moraju doći u zgradu ZZO po pelene i pomagala čime ZZO izravno sebi pribavlja prihode pa i rabate putem navedene trgovine; ZZO nije registrirana firma za distribuciju i izdavanje pelena te da rade stvar za koji nisu registrirani. Distribucija pelena za odrasle nije omogućena ni javnim ni privatnim ljekarnama. Sve apoteke su se obraćale sa zahtjevom za distribuciju pelena jer smatraju da je to isključiva

djelatnost ljekarni, međutim tu djelatnost je ZZO priskrbio samo za sebe i na taj način ostvaruje rabate;

- da je kažnjavanje privatnih ljekarni zvog administrativnih grešaka u ambulanti bilo u tome da su, ako je na receptu bio napisan lijek i navedena fabrika koja ga je proizvela, taj lijek mora biti izdat isključivo od te fabrike; ali ako privatna ljekarna izda identičan lijek ali od druge fabrike, onda oni to ne mogu naplatiti. Takvi recepti imaju oznaku EX (expeditovano = izdato), što znači izdato nešto drugo od onog što je propisano. Međutim u takvim slučajevima JU AS je plaćen svaki takav recept, bez razlike da li izdali od propisane fabrike ili ne. Što se tiče administrativnih grešaka radi se o nečitko napisanom broju na datumu, JMBG, nedostaje faksimil liječnika i sl. Takvi recepti su u 2009. godini i 2010. godini vraćani na korekciju ljekarnama, ljekarnici bi ih odnijeli u ambulantu na popravku i vraćali ZZO na naplatu. Nakon 2010. godine recepti više nisu vraćani ljekarnama ali je bilo dosta slučajeva da su se takvi recepti JU AS priznavali i plaćali.

Podnositelj zahtjeva tako smatra da ZZO primjenom Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo različito tretira privatne i javne ljekarne jer kod javnih ljekarni plaća sve recepte, a privatnim ljekarnama se nalaze greške u receptima i vrši im se obustava plaćanja.

Podnositelj zahtjeva je podneskom broj: 05-26-2-039-47/II/13 od 17.7.2014. godine dao prijedlog za izvođenje dokaza putem vještaka financijske struke, u smislu 174. Zakona o upravnom postupku, u cilju utvrđivanja da je fiksna naknada koju ZZO isplaćuje ljekarnama po receptu ispod razine poslovanja ljekarni, da se utvrdi izračun i formula kako je ZZO došao do trenutno važeće naknade od 1,90 KM po receptu koja je na snazi od 2006. godine, bez obzira na promjene troškova poslovanja i tržišne trendove te da se izvrši izračun izgubljene dobiti po osnovu razlike između važeće paušalne naknade po receptu i zakonske maloprodajne marže 25% u ljekarništvu u odnosu na prosječnu vrijednost realiziranog lijeka po receptu, da se utvrde mjere i aktivnosti koje je ZZO preuzeo na saniranju teške financijske situacije u JU AS, da se utvrdi da li je ZZO prijevremeno plaćao JU AS fakture, da li je ZZO vršio oročavanje sredstava u razdoblju od 2009-2014. godine te da se utvrdi da li je ZZO plaćao javnim poduzećima u Županiji Sarajevo materijalne troškove i ostalo dok je ljekarnama ulazio u dugovanja.

Konkurencijsko vijeće je prema stanju spisa procijenilo da neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje u roku od 4 mjeseca, odnosno 6 mjeseci od dana donošenja Zaključka, kako je propisano člankom 41. stavak (1) točka a) i c) Zakona, obzirom da će za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza biti neophodno prikupiti dodatne podatke i izvršiti analize.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, kao i činjenicu da se u predmetnom slučaju radi o osjetljivim tržištima, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je rok za donošenje konačnog rješenja po Zaključku koji se odnosi na utvrđivanja kršenja članka 4. stavak (1) i (2) i članka 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) Zakona potrebno produljiti za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu članka 41. stavak (2) Zakona. Tako je dana 1.7.2014. godine Konkurencijsko vijeće je na 93. (devedesettrećoj) sjednici donijelo Zaključak o produljenju roka za donošenje rješenja.

4. Usmena rasprava

Budući da su u postupku stranke sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo, sukladno članku 39. Zakona, usmenu raspravu za dan 4.6.2014. godine. Obzirom da su predstavnici ZZO zatražili odgodu usmene rasprave iz razloga što im je, radi obimnosti materijala, potreban dulji rok za pripremu, uz suglasnost Podnositelja zahtjeva, usmena rasprava je otkazana, a slijedeća zakazana za 3.7.2014. godine.

Usmena rasprava je održana dana 3.7.2014. godine (zapisnik broj: 05-26-2-039-40-II/13) te je tom prilikom strankama ostavljen dodatni rok za dostavu dodatnih materijala i dokumentacije.

Tom prilikom Vlada Županije Sarajevo – Ministarstvo zdravstva je priložila dva dokumenta i to Usmeno izjašnjenje Konkurencijskom vijeću te Odgovor na Zaključak KV o pokretanju postupka i podnesak UPA broj: 05-26-2-039-33-II/13, koji čine sastavni dio sačinjenog Zapisnika sa usmene rasprave.

5. Prikupljanje podataka od trećih osoba

Tijekom postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica u smislu odredbe članka 35. stavak (1) točka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih gospodarskih subjekata koji nisu stranke u postupku.

Konkurencijsko vijeće je tako JU AS uputilo akt broj: 05-26-2-039-53-II/13 dana 1.8.2014. godine kojim su zatražene određene informacije i pojašnjenja pa su tako dana 20.8.2014. godine JU AS dostavile tražene informacije i pojašnjenja podneskom zaprimljenim pod brojem: 05-26-2-039-68-II/13 u kojem se, između ostalog navodi:

- da je rok za plaćanje faktura od ZZO 90 dana;
- da početkom 2014. godine dolazi do značajnog kašnjenja u plaćanju, a razdoblje kašnjenja je od 15 do 30 dana što ometa poslovanje JU AS te su stoga molbu za plaćanje dospjelih faktura ZZO uputili kada je iznos neplaćenih faktura dosegao do 1.000.000,00 KM;
- da nisu postojala niti postoje plaćanja ZZO prema JU AS prije ugovornog roka;
- da u svim svojim organizacionim jedinicima koje ispunjavaju propisane uslove rade distribuciju lijekova i medicinskih sredstava uključujući i pelene za inkontinenciju, sukladno važećim zakonskim propisima, osivačkom odlukom i registriranom djelatnosti;
- da su JU AS u razdoblju od 2008. do 2011. godine negativno poslovale te da nije bilo saniranja gubitaka dok su u 2012. godini i 2013. godini pozitivno poslovale;
- da su se JU AS zvanično obratile ZZO sa zahtjevom za sufinanciranje sredstava za nabavku novog informacionog sustava (software) sa primarnom funkcijom modernizacije poslovnih procesa ali da software za potrebe prometovanja e-receptima u JU AS nikada nije instaliran niti im je poznato postojanje takvog programa te da se
- recepti na kojima je ZZO utvrdio postojanje adminstrativnih grešaka i koji se kao takvi ne mogu naplatiti od ZZO ne vraćaju JU AS.

6. Mjerodavno tržište

Sukladno članku 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja

djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka tržište usluga izdavanja lijekova, ortopedskih i drugih pomagala na teret ZZO.

Mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu utvrđeno je tržište Županije Sarajevo obzirom da ZZO i Vlada Županije Sarajevo protiv kojih je pokrenut predmetni postupak imaju isključivu nadležnost na području Županije Sarajevo.

Slijedom navedenog, mjerodavno tržište predmetnog postupka je utvrđeno kao tržište usluga izdavanja lijekova, ortopedskih i drugih pomagala na teret ZZO na području Županije Sarajevo.

7. Utvrđeno činjenično stanje

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranke u postupku, kao i podataka kojma raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:

- Skupština Županije Sarajevo je utemeljitelj ZZO, koji je utemeljen u cilju ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Djelatnost ZZO je utvrđena Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Odlukom o utemeljenju ZZO, te Statutom ZZO;
- Skupština Županije Sarajevo je utemeljitelj JU AS koje su utemeljene u cilju obavljanja farmaceutske djelatnosti i osiguranja opskrbe stanovništva, zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu, lijekovima i medicinskim sredstvima. Odlukom o preuzimanju prava i obveza osnivača i usklađivanju ustrojstva i poslovanja Javne ustanove "Apoteke Sarajevo" propisano je da sredstva za rad i razvoj JU AS ostvaruje ugovorom sa ZZO, odnosno drugim županijskim zavodima zdravstvenog osiguranja na kojima se nalaze prodajne jedinice JU AS, ugovorom sa Ministarstvom zdravstva Županije Sarajevo i drugim ministarstvima zdravstva na kojima se nalaze prodajne jedinice JU AS te iz sredstava utemeljitelja;
- Skupština Županije Sarajevo je Odlukom o utemeljenju javne ustanove Dom zdravlja Županije Sarajevo utemeljila Dom zdravlja Županije Sarajevo radi obavljanja organizirane primarne zdravstvene zaštite kao i specijalističko-konzultativne zdravstvene djelatnosti na području Županije Sarajevo;
- na području Županije Sarajevo ljekarničku djelatnost, pored JU AS, obavljaju i privatne ljekarne. Odlukom o mreži ljekarni u Županiji Sarajevo, kao i kriterijima, načinu i uvjetima ugovaranja ljekarni utvrđeno je ugovaranje sa Mrežom ljekarni u Županiji Sarajevo za izdavanje lijekova na recept, djelokrug rada ugovornih ljekarni i njihov ustrojstveni oblik, izdavanje lijekova na recept na teret sredstava ZZO te druga pitanja od značaja za obavljanje ljekarničkih djelatnosti kao djelatnosti od interesa za Županiju Sarajevo; Citirana Odluka se jednako odnosi na privatne ljekarne i JU AS, a izdavanje lijekova na recept, odnosno na teret sredstava ZZO osiguranicima Županije Sarajevo se vrši u svim ljekarnama koje zaključe ugovor sa ZZO;
- I privatne ljekarne i JU AS izdaju lijekove koje se propisuju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja na temelju Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Županije Sarajevo zaključenim sa ZZO, a zaključeni Ugovori između privatnih ljekarni, JU AS i ZZO su tipskog karaktera i u ugovornim odredbama spornim za Podnositelja zahtjeva su u potpunosti jednaki;
- Pravilnik o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova u članku 2. stavak (1) propisao je da veleprodajna marža lijekova u gospodarskim društvima koja su ovlaštena da se bave uvozom i prometom lijekova na veliko u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi maksimalno do 8% na nabavnu cijenu lijeka. Maloprodajna marža lijekova u ljekarnama, propisana prema istom članku stavak (3), iznosi maksimalno do 25% na nabavnu cijenu lijeka;
- Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, koju je utvrdilo Upravno vijeće Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, propisano je da će ZZO za izdavanje lijekova na recept ugovornoj ljekarni plaćati nakandu u visini 1 KM sa PDV-om po svakom receptu. Stupanjem na snagu Izmjena i dopuna Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nedležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove ("Službene novine Federacije BiH", broj 90/13) propisano je da će ZZO za izdavanje lijekova na recept ugovornoj ljekarni plaćati nakandu u visini od najmanje 1 KM po svakom receptu. Subjekti ugovaranja su bili dužni početi sa primjenom Jedinstvene metodolgije najkasnije od 1.1.2014. godine;
- odredbama Kolektivnog ugovora uređena su prava, obveze i druga pitanja iz radnog odnosa uposlenika u javnim zdravstvenim ustanovama na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (članak 1. predmetnog Kolektivnog ugovora);
- da je člankom 12. Ugovora utvrđena obveza za ljekarne da primjenjuju Kolektivni ugovor, a da doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku; Identičnu odredbu u članku 12. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da je člankom 14. Ugovora za aktivnosti izdavanje lijekova na recept sukladno sa Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja (u daljnjem tekstu: Odluka o

listi lijekova) utvrđena naknada od 1,90 KM sa PDV (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu.

Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja bez obračuna naknade.

Za ampulirane lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o ampuliranoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ZZO je utvrdio naknadu u iznosu od 6% na cijenu lijeka sa PDV.;

Identičnu odredbu u članku 14. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;

- člankom 16. Ugovora propisano je da se lijekovi koji se izdaju na teret ZZO nabavljaju od veledrogerija koje su navedene u Zapisniku o farmaceutsko – inspekcijskom nadzoru te da će ostvareni rabat po osnovu prometa lijekova sa Liste lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava ZZO biti predmet posebnog ugovora između ljekarne, veledrogerije i ZZO; Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ljekarna nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko-inspekcijskom nadzoru, ali da je riječ o veledrogerijama koje prilikom vršenja inspekcijskog nadzora navede sama ljekarna – veledrogerijama sa kojima surađuje i od kojih kupuje lijekove. Ljekarna tom prilikom sama bira veledrogeriju sa kojom će surađivati i od koje će nabavljati lijekove. Zvaničan registar veledrogerija objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine. Identičnu odredbu u članku 17. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da je člankom 18. Ugovora odnosno člankom 2. aneksa Ugovora propisano da će ZZO ispostavljenu fakturu za izdate lijekove platiti u roku od 90 dana, a naknadno zaključenim aneksom Ugovora rok je skraćen na 75 dana; Identičnu odredbu u članku 19. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- člankom 19. predmetnih Ugovora bilo je ugovoreno da je ljekarna, u cilju obezbjeđivanja redovite opskrbe tržišta lijekovima sa lista A i B lijekova, suglasna da svoje obveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 90 dana. Propisano je bilo i da obveze ljekarne prema veledrogerijama može izvršiti i ZZO izravno zaključivanjem pojedinačnih ugovora o cesiji; naknadno je člankom 3. Aneksa Ugovora (zaključeni tijekom 2011. godine) ova ugovorna odredba izmjenjena na način da je ljekarna suglasna da svoje obveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept, te da u slučaju neizvršavanja obveza prema veledrogerijama, ZZO može raskinuti Ugovor sa ljekarnom; odredbe o cesiji su brisane.

  Identičnu odredbu u članku 20. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da je člankom 20. Ugovora propisano da ZZO ima pravo kontrole provođenja obveza ljekarne koje proizilaze iz predmetnog Ugovora. Ako se kontrolom utvrdi neizvršavanje ugovornih obveza i uočene nepravilnosti ne otklone u danom roku, ZZO zadržava pravo jednostranog raskida ugovora bez otkaznog roka utvrđenog predmetnim Ugovorom; Identičnu odredbu u članku 21. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da su odredbama Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo utvrđeni uvjeti za propisivanje i izdavanje lijekova na malo u Federaciji BiH koji između ostalog sadrži upute koje elemente recept mora sadržavati, kada se ne smije izdati lijek na recept i sl. Odredbe ovoga Pravilnika shodno se primjenjuju i na opće akte Zavoda zdravstvenog osiguranja Federacije BiH i županija, a kojim se uređuje način propisivanja i izdavanja lijeka na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja;
- da ZZO sankcionira slijedeće situacije (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13): ako na receptu nedostaje potrebno obilježavanje, odnosno, podaci iz članka 5. Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo; ako je od dana propisivanja lijeka proteklo više od 15 dana, odnosno antibiotika više od 3 dana, odnosno za lijekove koji sadrže opojne droge i psihotropne tvari dulje od 5 dana; ako je na recept propisan lijek iznad maksimalne dopuštene doze, a ovlašteni liječnik nije stavio oznaku iz članka 15. stavak (3); ako je recept bez šifre ili imena liječnika koji je preporučio lijek; ako propisana količina lijeka ne odgovara navedenoj dozi; ako je izdat lijek drugog zaštićenog imena; ako umjesto zaštićenog naziva lijeka stoji generičko ime ili kemijska formula; ako je nepotpuno uputstvo o načinu uporabe lijeka i ako korigirani recept nije potvrđen faksimilom liječnika. Sve nevažeće recepte ZZO zadržava kod sebe tj. ne vraća ga ustanovi za obavljanje ljekarničke djelatnosti u kojoj je isti realiziran. Ukupan broj osporenih recepata od strane ZZO u periodu od 2009. do 2014. godine koji su realizirani putem JU AS je 23.761, dok je u istom razdoblju broj osporenih recepata privatnih ljekarni iznosio 19.111, pri čemu na području Županije Sarajevo posluju 43 ljekarne iz grupacije JU AS i 137 privatnih ljekarni;
- Lista lijekova (Lista A, Lista B, Lista C i Lista novih lijekova) je javno dostupna putem web stranice Ministrastva zdravstva Županije Sarajevo, čime je omogućena transparentnost iste;
- da je Uredbom o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske potpore i stomatološko-protetskih nadomjestaka koju je donijela Vlada Županije Sarajevo uređen opseg, uvjeti i način ostvarivanja prava na korištenje ortpodeskih i drugih pomagala koja se osiguranim osobama ZZO obezbjeđuju po osnovu obveznog zdravstvenog osiguranja;
- da je Vlada Županije Sarajevo na 17. sjednici održanoj dana 18.5.2011. godine donijela Zaključak kojim je prihvaćeno Izvješće JU AS za 2010. godinu, da se zadužuje JU AS da izradi sanacioni program sa prijedlogom mjera za pokriće gubitka

iskazanog po godišnjem obračunu za 2010. godinu i isti dostavi Ministarstvu zdravstva Županije Sarajevo te su se Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo, ZZO i JU AS zadužili da zajednički iznađu odgovarajuće rješenje na prevazilaženju postojeće financijske situacije u kojoj se nalaze JU AS.

8. Ocjena dokaza

Članak 4. stavak (1) Zakona propisuje da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata (u daljnjem tekstu: sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na:

a) izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta;
b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja;
c) podjelu tržišta ili izvora opskrbe;
d) primjenu različitih uvjeta za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi s predmetom sporazuma.

Članak 9. stavak (1) Zakona propisuje da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udjel tog gospodarskog subjekta na tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište.

Članak 9. stavak (2) Zakona pretpostavlja da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu ima udjel veći od 40,0%.

Zlouporaba vladajućeg položaja, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) Zakona, posebice se odnosi na:

a) izravno ili neizravno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uvjeta kojima se ograničava konkurencija;
b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača;
c) primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj;
d) zaključivanje sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je analizom odredbi Ugovora koji se odnose na primjenu Kolektivnog ugovora i visinu doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje, koji za sve uposlenike u prosjeku ne mogu biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, utvrdilo da isti nisu sukladni odredbama članka 4. stavka (1) točke e) Zakona. Naime, ovom ugovornom odredbom se privatnim ljekarnama nameće dodatna obveza koja po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nije u svezi sa predmetom sporazuma, jer se sam Ugovor odnosi na reguliranje odnosa vezano za pružanje farmaceutskih usluga osiguranicima Županije Sarajevo, a ovom odredbom se neizravno određuje visina plaće uposlenika u ljekarni.

Obveza primjene odredbi predmetnog Kolektivnog ugovora obvezujuća je za uređenje prava, obveza i drugih pitanja za uposlenike u javnom zdravstvenom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine koji pristupe istom. Članice Podnositelja zahtjeva su gospodarski subjekti utemeljeni isključivo privatnim kapitalom te propisana obveza privatnim ljekarnama da isplaćuju naznačene iznose plaća, predstavlja prijetnju izravnog utjecaja na njihovo poslovanje, obzirom da visina plaće kao financijske kategorije, prvenstveno ovisi od financijskog poslovanja nekog gospodarskog subjekta. Visina plaće predstavlja poslovnu odluku jednog gospodarskog subjekta, odnosno, sporazum poslodavca i uposlenika, i ista ne treba biti predmet ugovora poslodavca sa trećim osobama.

Konkurencijsko vijeće nije prihvatilo obrazloženje ZZO da su oni kao potpisnik Kolektivnog ugovora u obvezi da odredbe istog primjenjuju prema svima, iz razloga što se u konkretnom slučaju radi o ugovornoj obvezi ZZO prema njihovim uposlenicima, i isti nema temelja da utječe na poslovnu politiku trećih subjekata u pogledu određivanja visine doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje, a samim time i visine plaće. Naročito ako se uzme u obzir da se sam Kolektivni ugovor odnosi na uposlenike u javnom zdravstvenom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je zaključilo da odredbe u Ugovoru koje se odnose na visinu doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike po svojoj prirodi nisu u svezi sa predmetom samog Ugovora, te stoga predstavljaju zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točke e) Zakona.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1. izreke ovoga Rješenja.

Obzirom da je Konkurencijsko vijeće utvrdilo da odredba Ugovora koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora, a prema kojoj doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. Zakona, ista se smatra ništavom (ex lege), u smislu članka 4. stavak (2) Zakona, te je naloženo ZZO da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka Rješenja uskladi odredbe važećih Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Županije Sarajevo sa Zakonom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 2. i 3. izreke ovoga Rješenja.

Člankom 14. Ugovora za izdavanje lijekova na recept sukladno sa Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Županije Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja utvrđena je naknada od 1,90 KM sa PDV-om (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu. Konkurencijsko vijeće je uvidom u zaključene Ugovore utvrdilo da je člankom 14. utvrđena naknada u iznosu od 1,90 KM sa PDV-om jednaka kako za privatne ljekarne tako i za JU AS.

Pravilnik o izmjenama pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova u članku 1. propisao je, između ostalog, da maloprodajna marža lijekova u ljekarnama iznosi maksimalno do 25% na nabavnu cijenu lijeka iz čega proizilazi da propisana marža nije određena fiksno (25%), nego je određena gornja granica (do 25%), tako da maloprodajna marža može biti i niža od tog procentualnog iznosa.

Iako maloprodajna marža i naknada za izdavanje lijeka na recept nisu iste kategorije, Podnositelj zahtjeva povlači paralelu

između istih. Posmatrane u tom odnosu, proizilazi da će iznos naknade od 1,90 KM sa PDV-om po realiziranom receptu, kada se iskaže u procentualnom iznosu, uvijek predstavljati iznos do 25%, a u nekim slučajevima i više od 25%, sve u ovisnosti o cijeni lijeka koji je propisan na receptu.

U pogledu obveze iz članka 16. Ugovora i ocjene da li ista predstavlja zabranjeni sprazum iz članka 4. Zakona, Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka utvrdilo da ljekarne, i javne i privatne, imaju pravo nabavljati lijekove od svake veledrogerije koja je uredno registrirana za promet lijekova na veliko na teritoriju u Bosni i Hercegovni, kao i da je odnos između privatne ljekarne i veledrogerije pitanje poslovnih odnosa neovisnih gospodarskih subjekata. Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ljekarna nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko-inspekcijskom nadzoru, ali da je riječ o veledrogerijama koje prilikom vršenja inspekcijskog nadzora navede sama ljekarna tj.veledrogerijama sa kojima surađuje i od kojih kupuje lijekove. Ljekarna tom prilikom sama bira veledrogeriju sa kojom će surađivati i od koje će nabavljati lijekove. Zvaničan registar veledrogerija objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine. Također, Konkurencijko vijeće je utvrdilo da ne postoji formalni odnos između ZZO i veledrogerija te da poseban ugovor predviđen člankom 16. Ugovora nikada nije potpisan, pa samim tim nije proizveo nikakvu posljedicu, a da eventualno postojanje mogućnosti postojanja takvog ugovora ne predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. Zakona.

U pogledu rokova za plaćenje, odnosno članka 18. Ugovora i članka 2. Aneksa Ugovora, kojim je propisano da će ZZO ispostavljenu fakturu za izdate lijekove ljekarne platiti u roku od 90, odnosno 75 dana, Konkurencijsko vijeće na temelju prikupljenih dokaza nije moglo utvrditi da su se u razdoblju 2008. - 2014. godine zaista dešavala plaćanja prije ugovorenog roka od strane ZZO prema JU AS. Podnositelj zahtjeva tvrdi da su se ova plaćanja dešavala "na intervenciju" JU AS, i navodi da se i on obraćao sa molbom za prijevremno plaćanje svojim aktima od 28.1.2013 te 11.7.2013 te u više navrata prije i poslije toga. Uvidom u navedenu dokumentaciju, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ista predstavlja obraćanje Podnositelja zahtjeva prema ZZO kojim je iskazano nezadovoljstvo visinom naknade, nezadovoljstvo obustavom isplate naknade kao i zahtjev za pristupom određenim informacijama koje se tiču financiranja JU AS, te odobravanja sredstava u cilju informatizacije JU AS. Iz navedenog proizilazi da ista ne sadrži zahtjev/molbu za plaćanje prije ugovorenog roka ni u kojoj formi. Zahtjev sadržan u dopisu od 11.7.2013. godine, kojim Podnositelj zahtjeva od ZZO traži da se momentalno po primitku tog dopisa izvrši uplata naknade do 1.7.2013. godine u iznosu od 1,90 KM se dešava u razdoblju kada ZZO počinje sa kašnjenjem u plaćanju (travanj 2013.), podjednako i prema JU AS i prema privatnim ljekarnama, i ovaj zahtjev se očito ne odnosi na molbu za plaćanje prije ugovorenog roka već predstavlja svojevrsnu opomenu za nastalo kašnjenju u plaćanju.

Obzirom na ovako utvrđeno stanje, čak i da je ZZO plaćao prije ugovorenog roka JU AS (na njihovu molbu), a pri tome se Podnositelj zahtjeva nije obraćao ZZO sa molbom za plaćanje prije ugovorenog roka, isto nije sporno u smislu odredbi članka 4. Zakona.

U vezi navoda Podnositelja zahtjeva o postojanju kašnjenja u plaćanju ispostavljene fakturu za izdate lijekove, Konkurencijsko vijeće je u podnesku ZZO od 13.8.2014. godine (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13) utvrdilo da su plaćanja od siječnja 2008. godine do lipnja 2014. godine, kako privatnim ljekarnama tako i JU AS, bila praktično istovremena, sa razlikom u broju dana u kojima su vršena isplaćivanja u rasponu od 3-5 dana u korist ili JU AS ili privatnih ljekarni.

U posmatranom razdoblju od siječnja 2008. godine do lipnja 2014. godine utvrđena su slijedeća odstupanja u plaćanjima: realizirani recepti za mjesec prosinac 2008. godine su JU AS plaćeni 15.1.2009. godine, dok su privatnim ljekarnama plaćeni 23.2.2009. godine, plaćanja za mjesec siječanj 2009. godine izvršena su za JU AS dana 20.2.2009. godine, dok je privatnim ljekarnama uplata izvršena 9.3.2009. godine, za mjesec lipanj 2009. godine privatnim ljekarnama je izvršena uplata 22.7.2009. godine, a za JU AS dana 15.9.2009. godine, za mjesec rujan 2009. godine je JU AS isplata izvršena dana 15.10.2009. godine, a privatnim ljekarnama dana 30.10.2009. godine, za siječanj 2010. godine JU AS isplaćeno je dana 12.2.2010. godine, a privatnim ljekarnama dana 9.3.2010. godine.

Predmetna plaćanja se dalje odvijaju paralelno, kako privatnim ljekarnama tako i JU AS, sve do mjeseca svibnja 2013. godine kada se plaćanje za mjesec travanj 2013. godine privatnim ljekarnama vrši dana 15.5.2013. godine, a za JU AS dana 16.7.2013. godine.

Sva ostala kašnjenja u plaćanju koja su nastala od travnja 2013. godine do kolovoza 2014. godine podjednaka su kako prema JU AS tako i prema privatnim ljekarnama, a zakašnjele uplate su, kada su obavljane, obavljane istovremeno.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su isplate u razdoblju od 2008. godine do 2014. godine vršene uglavnom istovremeno kao i da su se sva evidentirana kašnjenja podjednako odrazila kako na isplate privatnim ljekarnama tako i isplate JU AS. U pogledu utvrđenih 6 odstupanja u plaćanju (četiri u korist JU AS i dva u korist privatnih ljekarni), Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su, obzirom na posmatrani period od 7 godina u kojem se desilo preko 70 uporednih plaćanja od strane ZZO prema JU AS i privatnim ljekarnama, navodi o protekcionizmu ZZO prema JU AS neutemeljeni, naročito ako se uzme u obzir i činjenica da su ZZO i JU AS povezane pravne osobe.

Prema navodima Podnositelja zahtjeva da je Ugovorom nametnut rok plaćanja lijekova od strane Podnositelja zahtjeva prema dobavljačima - veledrogerijama od 90 dana uz dodatne obveze zaključenja Ugovora o cesiji, Konkurencijsko vijeće jeste utvrdilo da je člankom 19. predmetnih Ugovora bilo ugovoreno da ljekarna svoje obveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 90 dana, ali i da nastale obveze ljekarna prema veledrogerijama može izvršiti i ZZO izravno zaključivanjem pojedinačnih ugovora o cesiji.

Naknadno je člankom 3. Aneksa Ugovora ova ugovorna odredba izmjenjena pa je tako ugovoreno da je ljekarna suglasna da svoje obveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept, te da u slučaju neizvršavanja obveza prema veledrogerijama, ZZO može raskinuti Ugovor sa ljekarnom. Odredbe o cesiji su brisane. Pored toga, Podnositelj zahtjeva u tijeku postupka nije naveo niti jedan konkretan slučaj zaključenog ugovora o cesiji, pa samim time niti ugovora o cesiji koji je za njega imao negativne posljedice u poslovanju, već je o posljedicama ovog ugovora više raspravljao sa hipotetičkog aspekta.

Uzimajući u obzir ovako utvrđeno činjenično stanje, kao i činjenicu da je cesija legitimno ustupanje potraživanja sukladno odredbama Zakona o obligacionim odnosima, propisana mogućnost zaključivanja takvog ugovora samo po se sebi ne predstavlja kršenje odredbi Zakona.

Imajući u vidu navode Podnositelja zahtjeva vezano za članak 20. Ugovora za koji isti tvrdi da je privatnim ljekarnama

nametnuta ugovorna odredba kojom je ZZO Ugovorom uvjetovao privatne ljekarne da moraju imati jednomjesečne zalihe lijekova, a u članku 20. nametnuo je mogućnost otkaza Ugovora bez otkaznog roka, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je člankom 20. Ugovora propisano da ZZO ima pravo kontrole provođenja obveza ljekarne koje proizilaze iz predmetnog Ugovora. Tek u slučaju da se kontrolom utvrdi neizvršavanje ugovornih obveza i uočene nepravilnosti ne otklone u danom roku ZZO zadržava pravo jednostranog raskida ugovora bez otkaznog roka utvrđenog predmetnim Ugovorom. Identičnu ugovornu odredbu u članku 21. sadrži i Ugovor zaključen između JU AS i ZZO. Raskid ugovora bez otkaznog roka, nakon što se utvrdi da druga ugovorna strana ne poštuje svoje ugovorne obveze, niti uočene nepravilosti želi ispraviti u naknadno ostavljenom roku, nije neuobičajen u pravnoj praksi.

U svezi prometovanja ampulama, odnosno ampuliranim lijekovima, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da, sukladno odredbama Ugovora, kako privatne ljekarne tako i JU AS imaju potpuno jednako pravo prometovanja istim, a što potvrđuju i navodi Podnositelja zahtjeva (podnesak broj: 05-26-2-039-48-II/13). Nadalje, utvrđeno je da ZZO nema nikakav formalan odnos sa veledrogerijama, pa nije dokazano kakav utjecaj isti ima na veledrogerije u pogledu eventualnog neisporučivanja ampuliranih lijekova privatnim ljekarnama. Također, utvrđeno je da se ampulirani lijek za novac može kupiti u bilo kojoj ljekarni, međutim, realizacija ampuliranog lijeka na recept se dešava u ambulanti, i ambulanta je ta koja vrši nabavku ampuliranog lijeka trebovanjem od ljekarne, a ne pacijent pojedinačno.

Praksa je da se trebovanja infuzionih otopina, ampula, vakcina radi samo u određenom broju ljekarni, iz razloga što ljekarna koja distribuira infuziorne otopine mora imati određena dodatna tehnička pomagala, uređaje za čuvanje tih otopina jer je za iste potrebno dodatnih 150 m², a u Županiji Sarajevo se izdaje oko 3.000 ovih otopina mjesečno.

Slijedom navoda Podnositelja prijave koji se odnose na transparentnost Liste lijekova Županije Sarajevo kao i postojanje ekskluzivnih informacija o listi lijekova na teret ZZO i cijenama prilikom promjene liste, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je na web stranici Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo javno dostupna Lista lijekova (Lista A, Lista B, Lista C i Lista novih lijekova), a Podnositelj zahtjeva nije dostavio niti jedan dokaz koji bi ukazivao na utemeljenost njegovih navoda.

Nadalje, ZZO je pojasnio, a Podnositelj zahtjeva nije osporio, da jedino postoje posebni programi koji su između ZZO i određenih klinika kao što su pedijatrija, onkologija i sl. koji se odnose na slučajeve manjeg broja bolesnika i vrlo skupih lijekova. U ovim situacijama se potpiše protokol i ovlasti jedna ljekarna za izdavanje lijekova za npr. 12 određenih pacijenata, te se posebno odredi liječnik koji isključivo može propisati taj lijek. Dakle određuje se samo jedna ljekarna i obično se uzima ljekarna najbliža za većinu pacijenata.

Također, u vezi navoda Podnositelja zahtjeva koji se odnose na kršenje odredbi Zakona od strane Vlade Županije Sarajevo na način da isti JU AS stavlja u povoljniji položaj u odnosu na privatne ljekarne i to tako da JU AS omogućuje lociranje na povoljnijim zemljopisnim lokacijama tj. ljekarnama JU Dom zdravlja Županije Sarajevo, Vlada Županije Sarajevo je istakla da je Federalno ministarstvo zdravstva inicijator otvaranja ljekarne/ambulante u sklopu JU Dom zdravlja Županije Sarajevo, a Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Skupština Županije Sarajevo utemeljitelj JU Domovi zdravlja Županije Sarajevo, jednako kao i JU AS, te da se u konkretnom slučaju radi o povezanim pravnim osobama, koji se sa aspekta konkrencijskog prava posmatraju kao jedan subjekt, pa samim time i eventualna odluka o lociranju ljekarni u prostorijama JU Domovi zdravlja Županije Sarajevo i obratno, nije protivna Zakonu.

Vezano za navode Podnositelja zahtjeva koji se odnose na distribuciju pelena za inkontinenciju i ostala ortopedska i druga pomagala, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da iste nabavlja ZZO sukladno Uredbi o opsegu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske potpore i stomatološko-protetskih nadomjestaka, pri tome primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavama. ZZO je u tijeku postupka obrazložio da distribuciju pelena za odrasle ne vrši putem ljekarni, bilo privatnih bilo JU AS, nego osobno, iz razloga što se smanjivanjem broja sudionika u osiguranju pelena osiguranicima ZZO radi na ekonomičnosti postupka, te se ostvaruje uštede, što u krajnjoj instanci omogućava nabavu većih količina pelena za isti iznos utrošenih sredstava. Argument Podnositelja zahtjeva da bolesnici iz čitave županije koji koriste pelene i ortopedska pomagala moraju doći u zgradu ZZO po pelene i pomagala, ZZO je pobio obrazloženjem da je za krajnje korisnike/pacijente kojima je to potrebno osigurao dostavu na kućni prag za sva pomagala sa liste, pa tako i pelene, što je dodatna olakšavajuća okolnost ovog vida distribucije pelena za inkontinenciju.

Osim toga, ZZO je istakao, a Podnositelj zahtjeva nije osporio, da sve ljekarne imaju mogućnost nabave pelena za inkontinenciju i distribuciju gdje, u tom slučaju, osiguranici ZZO mogu izvršiti kupovinu i podnijeti zahtjev ZZO za refundaciju novčanih sredstava.

Vezano za navode Podnositelja zahtjeva o kažnjavanju privatnih ljekarni zbog administrativnih grešaka u ambulanti koje se ogledalo u tome da, ako je na receptu bio napisan lijek i navedena fabrika koja ga je proizvela, taj lijek mora biti izdat isključivo od te fabrike. U slučaju da privatna ljekarna izda identičan lijek ali od druge fabrike onda takav recept privatne ljekarne nisu mogle naplatiti od ZZO, dok je u takvim slučajevima JU AS plaćen svaki takav recept, bez razlike da li izdali od propisane fabrike ili ne. Također, kada je riječ o administrativnim greškama (nečitko napisanom broju na datumu, JMBG, nedostaje faksimil liječnika i sl.) takvi recepti su u 2009. godini i 2010. godini vraćani na korekciju ljekarnama, ljekarnici bi ih odnijeli u ambulantu na popravku i vraćali ZZO na naplatu. Nakon 2010. godine recepti više nisu vraćani ljekarnama ali je bilo dosta slučajeva da su se takvi recepti JU AS priznavali i plaćali. Podnositelj zahtjeva za ovakve svoje tvrdnje nije ponudio bilo kakve dokaze.

Konkurencijsko vijeće je uvidom u podatke koje je ZZO dostavio na zahtjev istog (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13) utvrdilo da ZZO između ostalog, sankcionira situacije kada na receptu nedostaje potrebno obilježavanje tj. podaci iz članka 5. Pravilnika o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo (podaci o korisniku lijeka, lijeku, propisivaču lijeka i izdavaču lijeka), kao i kada se izda lijek drugog zaštićenog imena, što potvrđuje navode Podnositelja zahtjeva da ZZO sankcionira iste. Dalje je utvrđeno da ukupan broj osporenih recepata od strane ZZO u razdoblju od 2009. do 2014. godine koji su realizirani putem JU AS iznosi 23.761 osporenih recepata, dok u istom razdoblju broj osporenih recepata privatnih ljekarni iznosi 19.111 osporenih recepata, pri čemu na području Županije Sarajevo posluju 43 ljekarne iz grupacije JU AS i 137 privatnih ljekarni.

Konkurencijsko vijeće je, slijedom navedenog, utvrdilo da ZZO u slučaju kada utvrdi da se realizirani recept ne smatra urednim sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima za

propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo, te da se kao takav ne može smatrati valjan u smislu da se izdavanje istog tereti na račun sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, iste sankcionira u smislu neplaćanja, bilo da je riječ o receptima realiziranim putem ljekarni JU AS ili privatnih ljekarni, a ne samo privatnih ljekarni kako navodi Podnositelj zahtjeva. Sve osporene recepte ZZO zadržava za sebe, bez obzira da li su realizirani u privatnoj ljekarni ili JU AS.

Podnositelj zahtjeva u Zahtjevu navodi da se protekcionizam ZZO kao i Vlade Županije Sarajevo ogleda i u putem donacija JU AS za nabavku tehničke opreme i infrastrukture (software) te da je donacija u iznosu od 550.000,00 KM za nabavku novog software-a putem kojeg se stvaraju pretpostavke za uvezivanje u sustav primarne zdravstvene zaštite i uvođenje elektroničke knjižice i recepta.

Konkurencijsko vijeće je, u svezi navedenog, utvrdilo da je donaciju u iznosu od 550.000,00 KM izvšio ZZO, a ne Vlada Županije Sarajevo. Nadalje, utvrđeno je da je donacija sredstava izvršena na molbu/zahtjev JU AS, te da ne postoji prepreka i da su se ZZO na isti način mogli obratiti i drugi gospodarski subjekti sa istom molbom. Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se Podnositelj zahtjeva nije obratio ZZO tražeći donaciju/sredstva za nabavu navedene tehnologije u vlastite svrhe već isključivo zahtjevima/upitima za pristup informacijama koji se tiču sredstava koja su donirana JU AS.

Vezano za navode Podnositelja zahtjeva da je Županija Sarajevo izvršila saniranje tj. pokrivanje poslovnih gubitaka JU AS, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Županija Sarajevo tj. Skupština Županije Sarajevo utemeljitelj JU AS, te da bilo kakvo pokrivanje poslovnih gubitaka gospodarskog subjekta od strane njegovog utemeljitelja ne može predstvljati povredu Zakona. Pored toga, Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo je istaklo da nisu poduzete nikakve mjere i aktivnosti na saniranju teške financijske situacije u JU AS, niti su iz proračuna Županije Sarajevo uložena sredstva u JU AS za saniranje gubitaka, niti po bilo kom temelju, što dokazuje izvješćima o relizaciji budžeta Županije Sarajevo – razdjel 20 – Ministarstvo zdravstva ("Službene novine Županije Sarajevo", br. 25/11, 48/12).

Konkurencijsko vijeće je prijedlog Podnositelja zahtjeva za izvođenje dokaza putem vještaka financijske struke razmotrilo u svjetlu utvđenog činjeničnog stanja, te je zaključilo da ne postoji opravdanost za prihvatanje ovog prijedloga, obzirom da je Konkurencijsko vijeće analizom činjenica i dokaza prikupljenih i provedenih u tijeku postupka, kao i mjerodavnih propisa kojim je uređena oblast zdravstva u Županiji Sarajevo, ocijenilo iste dovoljnim za donošenje konačne odluke.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je, u preostalom dijelu Zahtjeva, ocijenilo da ZZO i Vlada Županije Sarajevo opisanim ponašanjem nisu sprječavali, ograničavali ili narušavali tržišnu konkurenciju u smislu članka 4. stavak (1) točke a), c) i d) Zakona.

Naime, u pogledu utvrđivanja cijena ili drugih trgovačkih uvjeta u smislu članka 4. stavak (1) točke a) Zakona, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je visina naknade određena Odlukom o listi lijekova, koju donosi Vlada Županije Sarajevo, da je ovako određena i utvrđena visina naknade jednaka za sve koji žele biti dio mreže ugovornih ljekarni, pri čemu niti jedna ljekarna nije obvezna biti dio mreže ugovornih ljekarni i izdavati lijekove na recept uz utvrđenu naknadu, već je to stvar poslovne procjene svakog subjekta želi li pod tim uvjetima poslovati sa ZZO.

Također, u pogledu postojanja povrede iz članka 4. stavak (1) točke b) Zakona koja podrazumijeva ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja, odnosno, povrede iz članka 4. stavak (1) točke c) Zakona tj. podjele tržišta ili izvora opskrbe, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ne postoje radnje koje bi ukazivale na postojanje povrede ovih zakonskih odredbi.

U pogledu primjene različitih uvjeta za identične transkacije u smislu članka 4. stavak (1) točke d) Zakona, a koje bi za cilj i posljedicu imale sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije, Konkurencijsko vijeće je na temelju utvrđenog činjeničnog stanja zaključilo da ne postoji protekcionizam od strane ZZO prema JU AS kako to Podnositelj zahtjeva navodi, obzirom da je utvrđeno da sve ljekarne imaju ugovore koji sadrže identične ugovorne odredbe koje su sporne za Podnositelja zahtjeva, da je naknada za izdavanje lijekova na recept jednaka za sve, da su i plaćanje i kašnjenja u plaćanju jednaka prema svim ljekarnama, da je Ugovorom dano pravo distribucije ampuliranih lijekova svim ljekarnama podjednako, a da su ambulante te koje odlučuju u kojim ljekarnama će vršiti nabavku istih, da je Lista lijekova javno dostupna i transparentna, da pelene za inkontinenciju distibuira ZZO osobno, a ne putem ljekarni, bilo privatnih bilo JU AS, da se administrativne greške na receptima jednako sankcioniraju i za privatne ljekarne i za JU AS, a kontrolu istih, sukladno čl. 21. i 22. Odluke o listi lijekova provode farmaceutski i zdravstveni inspektori Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo i kontrolori ZZO. U pogledu participacije za nabavku softvera i eventualno plaćanje naknade prije roka za JU AS od strane ZZO, utvrđeno je da su se JU AS obratile ZZO sa molbom da učine isto, dok Podnositelj zahtjeva to nikada nije učinio, tako da ni u odnosu na ove radnje ne postoji primjena različitih uvjeta za identične transkacije, jer se ove transkakcije nisu desile pod jednakim uvjetima.

Nadalje, obzirom da su ZZO i JU AS povezana lica obzirom da imaju istog utemeljitelja – Županiju Sarajevo kao i da je Vlada Županije Sarajevo organ izvršne vlasti Županije Sarajevo, između istih ne može postojati zabranjeni sporazum u smislu odredbi članka 4. Zakona, jer sporazumi između osoba povezanih kapitalom ili upravljačkim pravima ne mogu biti zabranjeni sporazumi u smislu Zakona, budući da osobe povezana kapitalom predstavljaju jednog poduzetnika na tržištu, te je sve navode Podnositelja zahtjeva u pogledu postojanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. stavak (1) točke a), b), c) i d) Zakona odbio kao neutemeljene.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5. izreke ovoga Rješenja.

U pogledu postojanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) Zakona od strane ZZO i Vlade Županije Sarajevo prema Podnositelju zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se Vlada Županije Sarajevo, kao organ javne uprave, ne bavi nikakvom ekonomskom aktivnošću vezano za predmetni slučaj, pa samim time nije sudionik na mjerodavnom tržištu, i ne ispunjava temeljni preduvjet za zlouporabu vladajućeg položaja – nema vladajući položaj, te je zahtjev u odnosu na Vladu Županije Sarajevo u cijelosti odbilo kao neutemeljen.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je na temelju utvrđenog činjeničnog stanja zaključilo da ponašanje ZZO prema privatnim ljekarnama, u odnosu na JU AS, nema karakteristike zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (1) i (2) točka a), c) i d) Zakona, kako je to u Zahtjevu tvrdio Podnositelj zahtjeva.

Naime, članak 10. stavak (1) i (2) točka a) Zakona zabranjuje izravno ili neizravno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uvjeta kojima se ograničava konkurencija. Konkurencijsko vijeće nakon provedenog postupka nije pronašlo niti jednu radnju ZZO koja

bi ukazivala na opisanu povredu Zakona. Obzirom da ZZO nije konkurent ljekarnama na mjerodavnom tržištu, bilo privatnim bilo JU AS, samim tim naknadom za izdavanje lijekova na recept od 1,90 KM koja je jednaka za sve ljekarne ne ograničava konkurenciju na tržištu.

Također, u pogledu postojanja povrede Zakona iz članka 10. stavak (1) i (2) točka c) koja se odnosi na primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj, isto kao što je već obrazloženo u dijelu koji se odnosi na postojanje zabranjenog sprazuma iz članka 4. stavak (1) točke d) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, cijeneći ponašanje ZZO u odnosu na privatne ljekarne i JU AS u situacijama koje je Podnositelj zahtjeva naveo kao diskriminatorne, utvrdilo da je ZZO nastupao jednako u odnosu na sve ljekarne, bez obzira da li se radi o privatnom ili javnom kapitalu.

U pogledu postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak (1) i (2) točka d) tj. zaključivanja sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkom običaju nemaju veze sa predmetom takvog sporazuma, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ponašanje ZZO u smislu određivanja visine doprinosa za zdravstveno osiguranje za uposlenike predstavlja zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točka e), te isto ne može predstavljati i radnju zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak (1) i (2) točka d), a istovremeno, nije pronašlo druge radnje koje bi predstavljale povredu ove zakonske odredbe.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 6. izreke ovoga Rješenja.

9. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavka (1) točka a) Zakona, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda Zakona, kaznit će se gospodarski subjekt ako sklopi zabranjeni sporazum ili na bilo koji drugi način sudjeluje u zabranjenom sporazumu kojim je narušena, ograničena ili spriječena tržišna konkurencija u smislu članka 4. Zakona na mjerodavnom tržištu.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je ZZO odredbom Ugovora koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora kojom je ugovoreno da doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sprječavao, ograničavao i narušavao tržišnu konkurenciju iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona na mjerodavnom tržištu počevši od 1.12.2008. godine.

Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu u iznosu od 23.000,00 KM, što predstavlja (..) [1]% od ukupnih prihoda ZZO iz 2007. godine, kao godine koja je prethodila povredi Zakona, i koji je iznosio (..) KM.

Konkurencijsko vijeće je prilikom utvrđivanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te duljinu trajanja povrede Zakona, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne koja je mnogo manja od visine koja je mogla biti izrečena za utvrđenu povredu Zakona, Konkurencijsko vijeće i ovaj put nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje zbog kršenja Zakona, već da upozori ZZO na obvezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, u smislu članka 47. Zakona, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenoga, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 4. izreke ovoga Rješenja.

10. Troškovi postupka

Člankom 108. stavak 1) Zakona o upravnom postupku je propisano da u rješenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kojem roku imaju isplatiti, a člankom 105. stavak 2) istog Zakona je propisano da kada u postupku sudjeluje dvije ili više strana sa suprotnim interesom, strana koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Prema odredbama članka 105. stavak (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Podnositelj zahtjeva je dostavio dana 17.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-47-II/13 specifikaciju troškova postupka u iznosu od 5.945,24 KM koja se sastoji od slijedećih troškova: 1) sastav zahtjeva prema Konkurencijskom vijeću 843,00 KM, 2) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 4.6.2014. godine (odgođeno na zahtjev protivne strane) 843,00 KM, 3) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 3.7.2014. godine 843,00 KM, 4) sastav podnesaka očitovanja na pismeni podnesak protivne strane tzv. Usmeno izjašnjenje od 3.7.2014. godine 843,00 KM, 5) administrativna pristojba na zahtjev prema Konkurencijskom vijeću 2.000,00 KM te 6) PDV 17% na radnje poduzete od 1– 4.

Protivna strana nije podnijela zahtjev za naknadu troškova postupka.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračunavanja ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o odvjetništvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05) i odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/04 i 24/04) (u daljnjem tekstu: Tarifa).

Konkurencijsko vijeće je priznalo samo troškove zastupanja koji su bili nužni i opravdani u ovom postupku i to: 1) sastav zahtjeva prema Konkurencijskom vijeću 825,00 KM, 2) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 4.6.2014. godine (odgođeno na zahtjev protivne strane) 206,25 KM, 3) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 3.7.2014. godine 825,00 KM, 4) sastav podnesaka očitovanja na pismeni podnesak protivne strane tzv. Usmeno izjašnjenje od 3.7.2014. godine 825,00 KM, 5) administrativna pristojba na zahtjev prema Konkurencijskom vijeću 1.000,00 KM, te 6) PDV 17% na radnje poduzete od 1– 4 u iznosu od 455,81 KM.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno odredbama članka 105. stavak (2), razmotrilo koja je strana izazvala postupak, na čiju štetu je postupak okončan, kao i u kom omjeru je Podnositelj zahtjeva uspio sa svojim zahtjevom. Kako je u predmenom postupku Podnositelj zahtjeva samo djelimično uspio sa svojim Zahtjevom, odnosno samo sa dijelom Zahtjeva koji se odnosi na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurenciju iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona, Konkurencijsko vijeće je shodno navedenom ocijenilo da

[1] (..) podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Podnositelju zahtjeva pripada pravo na naknadu 20,0% od ukupno priznatih odvjetničkih troškova, dakle 627,40 KM, i administrativna pristojba u iznosu od 1.000,00 KM, što ukupno iznosi 1.627,40 KM.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 7. predmetnoga Rješenja.

11. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dopušten priziv.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovoga Rješenja.

Broj 05-26-2-039-75-II/13
25. rujna 2014. godine Predsjednik
Sarajevo **Gordan Raspudić**, v. r.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка а), а у вези с чланом 4. став (1) и (2) и чланом 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) и чланом 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), те чл. 105. и 108. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка Удружења/Удруге приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево, које заступају адвокати Суљо Делић и Мерсиха Делић, ул. Мусе Ћазима Ћатића 14/п, 71000 Сарајево против Владе Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића бр. 1, 71000 Сарајево кога заступају Суада Јусић, Едина Стевић и Фадила Агић и Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево, кога заступају прим. др. Мустафа Џуплов и Недим Твртковић, Конкуренцијски савјет, на 96. (деведесетшестој) сједници одржаној дана 25.9.2014. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да је Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево одредбом Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона којом је уговорена примјена Колективног уговора о правима и обавезама послодаваца у области здравства на територији Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 61/07) на начин да допринос за обавезно здравствено осигурање за све упосленике у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плату у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику, спрјечава, ограничава и нарушава тржишну конкуренцију из члана 4. став (1) тачка е) Закона о конкуренцији, почевши од 1.12.2008. године.
2. Сматра се ништавом (*ex lege)*, у смислу члана 4. став (2) Закона о конкуренцији, одредба Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона која се односи на примјену Колективног уговора о правима и обавезама послодаваца у области здравства на територији Федерације БиХ, према којој допринос за обавезно здравствено осигурање за све упосленике у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плату у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику.
3. Налаже се Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево да одмах, а најкасније у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења, усклади одредбе важећих Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона Сарајево са Законом о конкуренцији са тачком 1. диспозитива овог Рјешења, те да у остављеном временском року достави доказе о извршењу истих.
4. Изриче се новчана казна Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево због кршења члана 4. став (1) тачка е) Закона о конкуренцији, у висини од 23.000,00 КМ (двадесеттрихиљадеконвертибилнихмарака), у смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
   У случају да се изречена новчана казна не уплати у наведеном року, иста ће се наплатити присилним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.
5. Одбија се као неоснован захтјев Удружења/Удруге приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево поднесен против Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево и Владе Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића бр. 1, 71 000 Сарајево ради утврђивања постојања забрањених споразума у смислу члана 4. став (1) тачке а), б), ц) и д) Закона о конкуренцији.
6. Одбија се као неоснован захтјев Удружења/Удруге приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево поднесен против Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево и Владе Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића бр. 1, 71 000 Сарајево ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) Закона о конкуренцији.
7. Налаже се Заводу здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево да плати трошкове поступка привредном субјекту Удружење/Удруга приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево, у укупном износу од 1.627,40 КМ (хиљадушестстотинадвадесетседам и 40/100 КМ), у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
8. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет је дана 30.12.2013. године под бројем: 05-26-2-039-II/13 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од стране Удружења/Удруге приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева или Удружење) заступано по предсједнику Удружења др. Едину Хоџићу, које у поступку пред Конкуренцијским савјетом заступају адвокати Суљо Делић и Мерсиха Делић, ул. Мусе Ћазима Ћатића 14/п, 71 000 Сарајево против Кантона Сарајево - Влада Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића бр. 1, 71 000 Сарајево, коју заступају Суада Јусић, Едина Стевић и Фадила Агић, запослените Министарства здравства Кантона Сарајево по пуномоћи број: 10-05-6039/14, (у даљем тексту: Влада Кантона Сарајево) и Завода здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка

бр. 2, 71000 Сарајево, кога заступају прим. др. Мустафа Цуплов и Недим Тврtковић, по пуномоћи број 02-7858/14 од 29.5.2014. године, (у даљем тексту: ЗЗО) ради утврђивања кршења члана 4. став (1) и (2) и члана 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон).

Обзиром да је увидом у достављену документацију утврђено да предметни Захтјев није потпун, у складу са одредбом члана 28. став (2) Закона, Конкуренцијски савјет је дана 17.1.2014. године актом број: 05-26-2-039-1-II/13 и дана 7.3.2014. године актом број: 05-26-2-039-5-II/13 затражио допуну Захтјева.

Подносилац захтјева се дана 24.1.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-2-II/13 обратио Конкуренцијском савјету захтјевом за продужење рока за доставу тражене допуне. Конкуренцијски савјет је оцијенио оправданим тражени захтјев те дана 27.1.2014. године актом број: 05-26-2-039-3-II/13 одобрио продужење рока Подносиоцу захтјева за додатних 15 дана.

Подносилац захтјева је дана 6.2.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-4-II/13 и дана 11.3.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-6-II/13 доставио тражену допуну.

Након комплетирања Захтјева, Конкуренцијски савјет је дана 17.3.2014. године (акт број: 05-26-2-039-7-II/13) Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су Удружење/Удруга приватних апотека/љекарни, Колодворска 11а, 71000 Сарајево, Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71000 Сарајево и Влада Кантона Сарајево, ул. Реиса Џемалудина Чаушевића бр. 1, 71 000 Сарајево.

1.1. Удружење/Удруга приватних апотека/љекарни, Подносилац захтјева

Удружење/Удруга приватних апотека/љекарни основано је дана 26.5.2008. године и регистровано код Министарства правде ФБиХ Рјешењем број: 04-05-2-736/08. Чланице Удружења апотеке су основане приватним капиталом (у даљем тексту: приватне апотеке) чија је регистрована дјелатност обављање апотекарске дјелатности.

1.2. Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево, противна страна

Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево, ул. Ложионичка бр. 2, 71 000 Сарајево основан је у циљу остваривања права и осигуравања средстава из обавезног здравственог осигурања. Одлуку о оснивању ЗЗО је донијела Скупштина Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 7/98) на основу које је 31.5.1999. године Кантонални суд у Сарајеву донио Рјешење о упису Завода у судски регистар.

У ЗЗО се остварују права и обавезе из обавезног здравственог осигурања на начелима узајамности и солидарности у оквиру Кантона Сарајево у складу са Законом о здравственом осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", број 30/97 и 7/02), другим законима, подзаконским прописима, прописима кантона и општим актима ЗЗО, као и права и обавезе из проширеног здравственог осигурања.

Дјелатност ЗЗО је утврђена Законом о здравственом осигурању, Одлуком о оснивању ЗЗО те Статутом ЗЗО ("Службене новине Кантона Сарајево", број 4/2000).

1.3. Влада Кантона Сарајево, противна страна

На основу Устава Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94), Скупштина Кантона Сарајево је на сједници одржаној дана 11. марта 1996. године донијела Устав Кантона Сарајево, којим је уређена организација и статус Кантона Сарајево, његове надлежности и структура власти.

Кантон Сарајево има законодавну, извршну и судску власт. Извршну власт у Кантону Сарајево врши Влада Кантона Сарајево. Владу Кантона Сарајево чине премијер и 12 министара. Предсједавајући Скупштине у консултацији са замјеницима предсједавајућег именује кандидата за мјесто премијера Кантона. Кандидат за мјесто премијера Кантона предлаже министре. Владу потврђује Скупштина већином гласова.

Кантон има надлежности утврђене Уставом Федерације БиХ и Уставом Кантона Сарајево. Све надлежности које нису изричито повјерене федералној власти има Кантон, како је то утврђено Уставом Федерације БиХ.

Законом о организацији и дјелокругу органа управе и управних организација Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 7/08, 16/08-исправка) оснивају се органи управе и управне организације Кантона Сарајево, утврђује њихов дјелокруг и уређују друга питања од значаја за њихово организовање и функционисање. Послове управе, стручне и с њима повезане управне послове из оквира надлежности Кантона врше кантонална министарства, кантоналне управе и кантоналне управне организације, утврђене овим Законом.

Чланом 14. наведеног Закона прописано је да Министарство здравства врши управне и стручне послове утврђене Уставом, законом и другим прописима, који се односе на остваривање надлежности Кантона у области здравства.

Дјелатност Министарства здравства Кантона Сарајево ближе је утврђена Законом о здравственој заштити ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/97).

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренцијски савјет је током поступка примијенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10) и одредбе Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу члана 26. Закона.

Поред наведеног, Конкуренцијски савјет је примијенио и одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине, Закона о здравственом осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", број 30/97 и 7/02), Закона о здравственој заштити, Одлуке о оснивању ЗЗО, Закона о организацији и дјелокругу органа управе и управних организација Кантона Сарајево, Одлуке о преузимању права и обавеза оснивача и усклађивању организације и пословања Јавне установе "Апотеке Сарајево" ("Службене новине Кантона Сарајево", број 7/12 и 33/13), Одлуке о оснивању јавне установе Дом здравља Кантона Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 14/00 и 30/07), Одлуке о мрежи апотека у Кантону Сарајево, као и критеријумима, начину и условима уговарања апотека ("Службене новине Кантона Сарајево", број 22/08), Одлуке о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево, као и начину њиховог прописивања и издавања ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 9/09 и 26/09), Уредбе о

обиму, условима и начину остваривања права осигураних лица на кориштење ортопедских и других помагала, ендопротеза, стоматолошко-протетске помоћи и стоматолошко-протетских надомјестака ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 38/07 и 29/08), Правилника о одређивању висине велепродајне и малопродајне марже лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/02, 50/02,15/06, 9/08), Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 42/11, 64/11, 82/11), Одлуке о магистралној листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево као и начину њиховог прописивања и издавања ("Службене новине Кантона Сарајево", број 15/03) те Одлуке о ампулираној листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево као и начину њиховог прописивања и издавања ("Службене новине Кантона Сарајево", број 15/03).

Конкуренцијски савјет у складу са чланом 43. став (7) Закона може у сврху оцјене датог случаја користити судску праксу Европског суда правде и одлуке Европске комисије.

3. Поступак пред Конкуренцијским савјетом

Подносилац захтјева у Захтјеву и допунама Захтјева у битном је навео:

- да на подручју Кантона Сарајево апотекарску дјелатност поред приватних апотека обављају и Јавна Установа Апотеке Сарајево (у даљем тексту: ЈУ АС), апотеке које су основане државним капиталом;
- да приватне апотеке на основу Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона (у даљем тексту: Уговор) са ЗЗО издају лијекове који се прописују на терет средстава обавезног здравственог осигурања;
- да су Уговорима и Анексима Уговора између приватних апотека и ЗЗО, наметнуте одредбе које имају за посљедицу спрјечавање, ограничавање и нарушавање тржишне конкуренције тако што су директно утврђене продајне цијене које су испод производне цијене, односно испод нивоа трошкова те су примјењени различити услови на индентичне трансакције за ЈУ АС, доводећи приватне апотеке у неповољан и неравноправан положај, уз наметање додатних обавеза које по својој природи и трговачким обичајима нису у вези са предметом споразума;
- да су спорни сљедећи чланови Уговора:

чланом 12. наметнута је обавеза приватним апотекама - чланицама Подносиоца захтјева да примјењују Колективни уговор о правима и обавезама послодаваца и запосленика у области здравства на територији ФБиХ (у даљем тексту: Колективни уговор), а да допринос за обавезно здравствено осигурање за све упослените у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плату у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику;

чланом 14. наметнута је одредба којом се одређује цијена услуге за издавање лијекова на рецепт од 1,90 КМ са ПДВ (односно 1,62 КМ без ПДВ-а) по реализираном рецепту. За магистралне лијекове је одређено да ће се издавати на рецепт по цијени утврђеној Одлуком о магистралној листи лијекова без обрачуна накнаде док ће се за ампулиране лијекове плаћати 6% марже на набавну вриједност лијека;

чланом 16. наметнута је обавеза која се односи на рабат по основу промета лијекова, и то на начин да је одређено да ће рабат бити предметом посебног уговора између апотеке, веледрогерије и ЗЗО;

чланом 18. наметнута је обавеза да ће ЗЗО испостављање фактуре за издате лијекове платити у року од 90 дана, а тај рок је промијењен чланом 2. Анекса Уговора од 21.4.2011. године на 75 дана. Поменутом одредбом наметнута је обавеза да ЗЗО може извршити плаћање фактура до 90 дана, односно 75 дана, што представља злоупотребу доминантног положаја обзиром да апотека тај период (90, односно 75 дана) кредитира ЗЗО, те исти злоупотребом доминантног положаја задржава њихов остварени приход, без плаћања камате. ЗЗО оваквим злоупотребама директно утиче на остваривање прихода приватних апотека;

чланом 19. наметнута је обавеза Подносиоцу захтјева у вези рока плаћања лијекова од стране Подносиоца захтјева према добављачима - веледрогеријама од 90 дана уз наметнуте додатне обавезе закључења Уговора о цесији након чега би ЗЗО директно вршио плаћање лијекова.

Чланом 3. Анекса Уговора дјелимично је измијењена одредба члана 19. тако што је наметнута обавеза приватним апотекама да обавезе према веледрогеријама измирују у року од 15 дана након што ЗЗО плати издате лијекове на рецепт.

У Захтјеву се даље наводи да су посљедице примјене Уговора и Анекса уговора сљедеће:

- према изводу из документа ЈУ АС "Извјештај о раду и финансијском пословању ЈУ АС за 2010" те документа "Програм рада и финансијски план за 2011. годину" ЈУ АС су још 2006. године када су трошкови пословања били далеко мањи него данас, као главни разлог за проблеме у свом пословању, навели управо увођење накнаде по рецепту у износу од 1,90 КМ са ПДВ те да иста није довољна за одржавање и функционисање квалитетне фармацеутске услуге и покривање трошкова пословања;
- према наводима ЈУ АС, Уговор којим је (након одлуке Конкуренцијског савјета БиХ од јула 2007.) ЗЗО ставио ЈУ АС у исту раван са приватним апотекама, није прихватљив у односу на статус јавних установа кроз оснивачки акт те послове које обављају чиме ЈУ АС траже повлаштен положај и различите преференце, а не измјену наметнутих, неадекватних нереалних услова за које су сами изјавили да су нереални и недовољни за покривање трошкова пословања;
- у наведеном Извјештају се наводи да је на одређене интервенције код ЗЗО било уплата и прије уговорног рока од 90 дана, а што је помогло да ЈУ АС одрже ликвидност према добављачима и реализују уговорне обавезе;
- да је на раније наведене документе Министарство здравства КС дало Мишљење, а на основу којих је Влада Кантона Сарајево, на својој 17. сједници од 18.5.2011. године, донијела Закључак којим је прихваћен Извјештај ЈУ АС и Мишљење министарства здравства КС, те су задужили ЈУ АС да подузму активности на изради санационог програма са приједлогом мјера за покриће губитка исказаног по годишњем обрачуну за 2010. годину и исти достави Министарству здравства КС.

Уједно истим документом Министарство здравства КС, ЗЗО и ЈУ АС су задужени да заједнички изнађу одговарајуће рјешење на превазилажењу постојеће финансијске ситуације у којој се налази ЈУ АС.

Губитак у пословању ЈУ АС санирао је Кантон Сарајево, који је истовремено и администратор нереалне цијене накнаде која није довољна да се покрију трошкови пословања те осталих важећих, а нереалних и штетних услова пословања. У том смислу Кантон Сарајево је потврдио да су важећи услови нереални и да наметнута цијена није довољна за покриће трошкова пословања као и одржавање квалитетне фармацеутске услуге.

Кантон Сарајево је наведеним ставио ЈУ АС у повољнији положај у односу на приватне апотеке тако што:

- санира губитке ЈУ АС који су настали као резултат примјене важећих услова Уговора и Анекса Уговора;
- плаћа лијекове и прије рока од 90 дана;
- даје ексклузивитет у роби/лијековима;
- даје ексклузивну доступност информација о техничкој опреми и инфраструктури као и информацијама о листи лијекова на терет Завода и цијенама приликом промјене листе (приватне апотеке нису имале информацију и била им је онемогућена дистрибуција лијекова 5 дана);
- путем донација за техничку опрему и инфраструктуру (*software*) те повлаштен положај на различите начине као нпр. ексклузивни договори, протоколи и уговори итд. Донација 550.000 КМ за набавку новог *software*-а, онемогућавање доступности технологије и инфраструктурне опреме те стварање претпоставки за увезивање у систем примарне здравствене заштите и увођење електронске књижице и рецепта;
- ексклузивни споразуми и протоколи између ЈУ АС и Дома здравља КС под патронатом ЗЗО, Министарства здравства КС, Министарства здравства ФБиХ;
  a) Пресељење амбуланте Алипашино поље унутар апотеке Нови град ЈУ АС;
  b) Релокација апотека ЈУ АС, " закључавање добрих локација и уличних углова".

Преференције и протекционизам према ЈУ АС се огледају и кроз ексклузивно право Завода на дистрибуцију пелена за непокретне и медицинских помагала, оглушивање на дописе, захтјеве, молбе и приједлоге, ЗЗО и Министарства здравства КС као и кажњавањем приватних апотека због административних погрешака у амбуланти (одбијање исплате издатог лијека и накнаде апотеци, и истовремено одбијање повратa тог рецепта приватној апотеци, да исти фактурише амбуланти).

Подносилац захтјева у Захтјеву наводи да злоупотреба доминантног положаја постоји:

- *примјеном члана 12. Уговора* тако што ЗЗО утиче на повећање и фиксирање нивоа трошкова, те искључује било какву могућност утицаја приватне апотеке на тај трошак, ради рационализације; плата на овај начин као финансијска категорија која директно овиси од финансијског пословања самог привредног субјеката - приватне апотеке постаје наметнута административна одлука, занемарујући све економске параметре и финансијско пословање приватне апотеке. Злоупотребом доминантног положаја ЗЗО се умијешао у сектор који је искључиво у надлежности самог приватног послодавца, а тиме и у резултат пословања; Узимајући у обзир да је ЗЗО условио висине плата упосленика приватних апотека по гранском колективном уговору, да апотекама умјесто законске малопродајне марже исплаћује накнаду од 1,62 КМ + ПДВ по реализованом рецепту, а да је исто тако апотекама прописан минимални број и структура кадра (2 фармацеута и 1 техничар) произилази да су приватне апотеке приморане реализирати 172 рецепта дневно и 22 радна дана у мјесецу да би исплатиле плате за прописани број запослених у наметнутој висини са наметнутом цијеном услуге, а што је неизводљиво; реална средња вриједност реализације рецепата по апотеци је знатно испод тог потребног броја (више од 70% апотека у Кантону Сарајево има у просјеку испод 50 рецепата/дан). Оваквим поступањем Подносиоцу захтјева је нанијета огромна штета, губици и дуговања усљед чега су исти таквим поступањем доведени на руб саме егзистенције и пред банкрот, док је администратор истих тих увјета покривао и губитке ЈУ АС, директно и индиректно на различите начине.
- *примјеном члана 14. Уговора* умјесто законске малопродајне марже од 25%; вриједност накнаде од 1,90 КМ са ПДВ је утврђена 2006. године и остала је иста до данас иако су трошкови пословања данас много већи него су то били 2006. године. За магистралне лијекове је одређено да ће се издавати на рецепт по цијени утврђеној Одлуком о магистралној листи лијекова без обрачуна накнаде док ће се за ампулиране лијекове, за које искључиво право на дистрибуцију имају ЈУ АС плаћати 6% марже на набавну вриједност лијека (законска малопродајна маржа је 25%, а велепродајна 8%); апотека у малопродаји на набавну цијену сваког паковања лијека обрачунава 25% законске марже док од ЗЗО умјесто законске малопродајне марже добија наведену накнаду по рецепту, без обзира на број издатих паковања лијека по том рецепту и без обзира на вриједност издатих паковања лијека.

Накнада од 1,62 КМ у односу на просјечну вриједност лијекова на рецепт од 2006. године до 2013. године представља 11,31% разлике у цијени из чега произилази да апотека накнадом добије више него дупло мању разлику у цијени него од законске малопродајне марже 25%. Уколико је на том рецепту прописано више паковања тог лијека апотека сва остала паковања прописана по том рецепту издаје без марже, по набавној цијени.

Сви субјекти који су директно или индиректно укључени у ланац снабдијевања лијековима имају маржу у виду % на вриједност лијека. Тако произвођач има % марже на свако паковање, држава % царине али и 17% ПДВ-а на свако паковање, велепрометник 8% на свако паковање лијека док само апотека има паушални износ по рецепту, без обзира на број паковања и вриједност лијекова.

Рецепт је налог за издавање робе (издатница). То је документ на којем је само евидентирано којег лијека и колико паковања треба издати. Стога, рецепт односно налог за издавање, не би требао, нити може бити јединица за обрачун плаћања. Исти може и треба бити додатно плаћен, као фиксна административна накнада за обраду тог

налога али не и замјена за малопродајну маржу од које се морају сервисирати трошкови пословања. Носилац трошка је паковање лијека и он би требао бити оптерећен трошковима у калкулацији у виду % на набавну вриједност (законска малопродајна маржа).

Документ "Јединствена методологија" (Јединствена методологија којом се ближе утврђују критерији и мјерила за закључивање уговора између надлежног завода здравственог осигурања и здравствене установе ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 34/13, 90/13) коју је донио Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ предвиђа најмање 1,00 КМ накнаду што омогућава смањење исте за скоро 50% уз додатно повећање нивоа обавеза.

Министар здравства КС на 16. Радној сједници Скупштине Кантона Сарајево дана 19.6.2013. године је навео да је 80 приватних апотека у Кантону Сарајево вишка и да су све оне уговорне са ЗЗО и да је за то крив Конкуренцијски савјет БиХ који је наметнуо да се укине монопол ЈУ АС на издавање лијекова на рецепт те да су ЈУ АС зато доведене у ову тешку финансијску ситуацију. Подносилац захтјева наводи да се ради о одређивању цијене производа или услуге испод нивоа трошкова производње са циљем елиминисања конкуренције.

Даље, Подносилац захтјева сматра да из напријед наведеног произилазе посљедице како за потрошаче тако и за друштво и привредне субјекте у пословном односу. Наиме, пацијентима пријети несташица лијекова због постојећих губитака, штете и презадужености апотека и немогућности сервисирања обавеза, набавке и плаћања лијекова. Од раније је познат случај са несташицом бар кодова, односно рецепата, па се ради уштеде пише већи број лијекова на један исти рецепт, а што апотеке посљедично води у додатне губитке и дубиозу. Истовремено, немогућност приватних апотека да сервисирају преузете обавезе које обухватају немогућност плаћања кредита за одржавање ликвидности и других обавеза према добављачима, исплата плата радницима, банкрот приватних апотека и аквизиције због дуговања пријете отказима, одузимања приватне имовине оснивача апотека, активирање хипотека запосленика због дуговања и немогућности враћања стамбених и других кредита запосленика итд.

- *примјеном члана 16. Уговора* што има за посљедицу присвајање рабата од стране ЗЗО, омогућава истом да контролише и условљава од којег велепрометника апотека може да наручује лијекове (апотека има право набављати лијекове од свих велепрометника у БиХ регистрованих за увоз и и прометовање лијекова и медицинских средстава и то је пословна одлука апотеке с ким ће договорити и уговорити набавку лијекова). У документу "Јединствена методологија", у објављеном обрасцу Уговора са апотекама (Анех документа) предвиђен је члан уговора којим се одређују велепрометници од којих ће се лијекови набављати. У случају да апотека промјени добављача који је наведен у уговору, а да о томе не обавијести ЗЗО отвара се могућност раскида уговора од стране ЗЗО;
- *примјеном члана 18. Уговора* за посљедицу има примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странкама чиме су приватне апотеке доведене у неравноправан и неповољан положај;
- *примјеном члана 19. Уговора* за посљедицу има кршење основних механизама тржишне економије тиме што ЗЗО на основу захтјева велепрометника врши плаћање издатих лијекова велепрометнику чиме су апотеке у подређеном и маргинализираном положају. Подносилац захтјева је мишљења да је овакав став припрема ЗЗО да врши одређивање велепрометника од којег ће апотека морати набављати лијекове као и за присвајање рабата, што је већ предвиђено чланом 16. спорног Уговора;
- *примјеном члана 20. Уговора* је наметнута уговорна одредба којом је утврђена могућност раскида уговора без отказног рока од стране ЗЗО (чланом 126 Закона о облигационим односима постоји обавеза давања отказног рока ради усаглашавања уговорних страна). Наиме, ЗЗО је Уговором условио приватне апотеке да морају имати једномјесечне залихе лијекова, а у истом Уговору наметнуо је могућност отказа Уговора без отказног рока. На овај начин апотека нема могућност да смањи и дистрибуира условљене једномјесечне залихе лијекова јер нема отказног рока.

ЗЗО је у мају 2013. године апотекама обуставио исплату накнада за издате лијекове која је трајала 2 мјесеца, са намјером да смањи накнаду на 1,00 КМ са ПДВ и то ретроактивно 2 мјесеца, а лијекови су већ прије два мјесеца били издати по важећем уговору. ЗЗО је овим прекршио уговор али апотеке нису у позицији прекинути уговор због доминантног положаја ЗЗО који је злоупотребљен те и данас касни са исплатом накнаде мјесец дана.

Конкуренцијски савјет је оцијенио да на основу Захтјева и достављене документације није могуће утврдити постојање повреда Закона на које Подносилац захтјева указује, те је донио Закључак о покретању поступка број: 05-26-2-039-9-II/13 дана 25.3.2014. године (у даљем тексту: Закључак).

У складу са релевантим одредбама Закона, Конкуренцијски савјет је доставио Закључак Подносиоцу захтјева, дана 25.3.2014. године актом број: 05-26-2-039-13-II/13, а у складу са чланом 33. став (1) Закона је доставио Закључак и Захтјев ЗЗО и Влади Кантона Сарајево, дана 25.3.2014. године актима број: 05-26-2-039-14-II/13 и број: 05-26-2-039-15-II/13.

ЗЗО је у остављеном року доставио одговор дана 9.4.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-16-II/13 док је истовремено Влада Кантона Сарајево дана 9.4.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-17-II/13 обавијестила Конкуренцијски савјет да ће исту у поступку пред Конкуренцијским савјетом заступати Правобранилаштво Кантона Сарајево али је затим ипак дана 30.4.2014. године Конкуренцијском савјету поднеском број: 05-26-2-039-20-II/13 доставила одговор на предметни Закључак.

Конкуренцијски савјет се накнадно затим актом број: 05-26-2-039-18-II/13 дана 23.4.2014. године, актом број: 05-26-2-039-22-II/13 дана 5.5.2014. године, актом број: 05-26-2-039-23-II/13 дана 6.5.2014. године, актом број: 05-26-2-039-26-II/13, актом број: 05-26-2-039-31-II/13 дана 23.5.2014. године, актом број: 05-26-2-039-38-II/13, актом број: 05-26-2-039-39-II/13 дана 2.6.2014. године, актом број: 05-26-2-039-50-II/13, актом број: 05-26-2-039-51-II/13 дана 23.7.2014. године, актом број: 05-26-2-039-55-II/13 дана 1.8.2014. године, актом број: 05-26-2-039-59-II/13 дана 6.8.2014. године, актом број: 05-26-2-039-62-II/13 дана 7.8.2014.

године, актом број: 05-26-2-039-64-II/13 дана 14.8.2014. године, актом број: 05-26-2-039-67-II/13 дана 19.8.2014. године и актима број: 05-26-2-039-72-II/13 и број: 05-26-2-039-73-II/13 дана 27.8.2014. године поново обратио Влади Кантона Сарајево и ЗЗО којима су затражена додатна појашњења и документација али и достављени поднесци Подносиоца захтјева на евентуална очитовања.

У том смислу, Конкуренцијски савјет је дана 30.4.2014. године запримио поднесак број: 05-26-2-039-20-II/13, дана 12.5.2014. године поднесак број: 05-26-2-039-24-II/13, дана 29.5.2014. године поднесак број: 05-26-2-039-32-II/13, дана 4.7.2014. године поднесак број: 05-26-2-039-46-II/13, дана 18.8.2014. године поднесак број: 05-26-2-039-66-II/13 и дана 25.8.2014. године поднесак број: 05-26-2-039-69-II/13 упућен од стране Владе Кантона Сарајево.

ЗЗО је тражене допуне доставио дана 12.5.2014. године под бројем: 05-26-2-039-25-II/13, дана 30.5.2014. године под бројем: 05-26-2-039-35-II/13, дана 30.5.2014. године под бројем: 05-26-2-039-36-II/13, дана 5.8.2014. године под бројем: 05-26-2-039-57-II/13 и бројем: 05-26-2-039-58-II/13, дана 13.8.2014. године под бројем: 05-26-2-039-63-II/13 и дана 25.8.2014. године под бројем: 05-26-2-039-70-II/13.

Конкуренцијски савјет се актом број: 05-26-2-039-19-II/13 дана 23.4.2014. године, актом број: 05-26-2-039-27-II/13 дана 23.5.2014. године, актом број: 05-26-2-039-21-II/13 дана 5.5.2014. године, актом број: 05-26-2-039-37-II/13 дана 2.6.2014. године, актом број: 05-26-2-039-49-II/13 дана 23.7.2014. године, актом број: 05-26-2-039-54-II/13 дана 1.8.2014. године, актом број: 05-26-2-039-64-II/13 дана 14.8.2014. године и актом број: 05-26-2-039-71-II/13 дана 27.8.2014. године додатно обратио Подносиоцу захтјева достављајући очитовања друге стране али захтјевајући од Подносиоца захтјева да достави додатне податке и документације.

Подносилац захтјева је тражено доставио дана 30.5.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-33-II/13, дана 17.7.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-47-II/13, дана 18.7.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-48-II/13, дана 31.0.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-52-II/13, дана 1.8.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-56-II/13, дана 6.8.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-60-II/13 и дана 15.8.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-65-II/13.

ЗЗО у достављеном одговору на Захтјев, осталим поднесцима као и изјашњењима током усмене расправе, у битном наводи:

- да у досадашњем периоду уговарања нити једна уговорна апотека није имала резерве на уговор, примједбе или било какав разлог за утврђивање ништавности или рушљивости те да су од почетка уговарања са свим апотекама услови били једнаки и исти су произилазили из законских и подзаконских аката;
- да је истина да су Уговори за приватне и државне апотеке потпуно идентични;
- да је чланом 12. Уговора уговорна обавеза имала за циљ поштивање једнаког третмана свих уговорача; утврђени износ плаћања јавних контрибуција је имао за циљ изједначавање обавеза уговорних страна. ЗЗО није имао за циљ ставити у неповољнији положај приватне апотеке него слиједити принцип равноправности; такође, ЗЗО је потписник Колективног уговора из 2007. године и њихова је обавеза примјена тог уговора према свима;
- да је чланом 14. Уговора утврђена накнада за издавање лијека на рецепт у износу од 1,90 КМ (1,62 КМ без укљученог ПДВ-а) као и 6 % за ампулиране лијекове те да је висина накнаде према свим уговорним апотекама иста; магистрални лијекови су лијекови који се праве према потребама самих осигураника/пацијената/корисника у апотеци (апотека производи и продаје магистралне препарате); ради се о лијековима/препаратима које ЗЗО плаћа према цијенама утврђеним у Одлуци о магистралној листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО као и начину њиховог прописивања и издавања на основу чега и не постоји накнада (не ради се о производу који апотека набавља од веледрогерија и онда препродаје већ о производу који апотека производи и продаје);
- да је од почетка уговарања са апотекама накнада за издати рецепт иста и није се мијењала;
- да је Јединственом методологијом утврђена висина накнаде за лијекове једнака за све апотеке;
- да према Уговору све апотеке имају право прометовања ампулама, али да је пракса друкчија те да не прометују све апотеке у пракси ампулиране лијекове. У свакој апотеци у Кантону Сарајево се могу купити ампуле, али ако пацијент појединачно покуша реализовати ампулу на рецепт, онда има проблем. Ампуле се издају на начин да доктор прописује ампуларну терапију и тај рецепт реализује амбуланта - требовањем. Дакле, пацијент се не појављује у апотеци, како приватној тако ни државној, већ у амбуланти. Пракса од прије тридесет година, а и сада је да се требовања инфузиорних отопина, ампула, вакцина раде у само одређеном броју апотека. Не може се организовати пословање примарне здравствене заштите да амбуланте подижу такве лијекове у било којој апотеци. Наведени начин рада омогућава бољу контролу и преглед издатих лијекова ове врсте. Апотеке које дистрибуирају инфузиорне отопине морају имати одређена додатна техничка помагала, уређаје за чување тих отопина јер за те отопине је потребно додатних 150 м², а у Кантону Сарајево се издаје око 3000 ових отопина мјесечно; ЗЗО није познато због чега веледрогерије одбијају да приватним апотекама испоруче ампулиране лијекове јер исти нема формални однос са веледрогеријама;
- да је чланом 16. Уговора, сагласно изјавама воља уговарача, одређено да ће рабат по основу промета лијекова бити предмет посебног уговора али ова одредба никада није актуализирана јер за исту није било интереса од стране уговорених страна и веледрогерије; члановима 15 или 16 Уговора је неоспорно прописано да апотека набавља лијекове од веледрогерија које су наведене у записнику о фармацеутско - инспекцијском надзору, али да се ради о веледрогеријама које приликом вршења надзора наведе сама апотека; нису упознати да постоји одређена листа веледрогерија те да апотека сама бира веледрогерије са којима ће сарађивати и од којих ће набављати лијекове; постоји званични

регистар велепрометника лијекова којег објављује Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ;

- да је Листа лијекова КС доступна свим уговорним апотекама те да се неки лијекови издају у неким апотекама, а некима не је ЗЗО нејасна и непозната. Једино постоје посебни програми који су између ЗЗО и одређених клиника као Педијатрија, Онкологија и сл. Такви лијекови су екстремно скупи. Дефиниција листе есенцијалних лијекова каже да су есенцијални лијекови они који се користе за најчешћа обољења. У посебним ситуацијама, у случају мањег броја болесника и врло скупих лијекова, ради се посебан програм, потпише се протокол и овласти се једна апотека, која је такође потписник протокола за издавање лијекова за нпр. 12 одређених пацијената те посебно одабраним љекаром који искључиво може прописати тај лијек. Дакле само једна апотека, и обично се узима најближа апотека за већину пацијената. Нпр. на педијатрији за цистичну фиброзу плућа, физички најближа апотека је била приватна јер је у том конкретном случају разлика у удаљености између приватне и јавне пар метара те је потписан уговор са приватном. Знатан број таквих уговора је потписан са клиничком апотеком јер су они у близини клиника; Подносилац захтјева, према мишљењу ЗЗО није доставио доказ да 5 дана није могао прометовати лијековима у периоду измјена Листе;
- да су чланом 18 Уговора уговорне стране сагласне да је рок за плаћање испостављене фактуре за издате лијекове 90, односно накнадно анексом утврђен 75 дана и да је једнак према свим уговореним странама;
- да је чланом 19 Уговора сагласно изјавама воља уговорача одређен рок од 15 дана у којем је апотека дужна платити своје обавезе према веледрогеријама те да средства које ЗЗО плати апотекама нису средства апотека него су средства веледрогерија; ова уговорна обавеза је иста код свих уговорних страна. Новац од апотеке није приход апотеке већ је накнада за прометовани лијек припадајући приход апотеке, а цијена лијека је приход веледрогерије;
- да ЗЗО не прави разлику између приватних и јавних апотека те да се по приливу средстава у Фонд врши плаћање према свим апотекама, ЗЗО нису познати захтјеви за привременим плаћањем накнада одређеним апотекама; ЗЗО се трудио да све обавезе исплаћује у датом року али у задњих пет- шест мјесеци дошло је до кашњења јер се показало да ЗЗО послује са губитком од преко 20 милиона. Ипак ЗЗО и са кашњењем успијева испоштовати своје обавезе али не постоји протежирање јавних установа у односу на приватне и сл;
- да ЗЗО никада није санирао губитке било чијег пословања па тако нити апотека, било државних или приватних те да им није познато да ли је то чинио неко други;
- да је ЗЗО партиципирао у суфинансирању софтвера за ЈУ АС, на молбу ЈУ АС, у износу од 550.000 КМ, јер ЈУ АС нису имале новаца. На тај начин се могу ЗЗО обратити и сви други са том врстом молбе.

Наведни софтвер се не користи за реализацију електронских рецепата јер е-рецепт није ни у зачетку. Постоји документ Развој информационих технологија у здравству Кантона Сарајево те је е-рецепт, исто као и е-књижица задњи корак у информатизацији што се најраније очекује за 4 године, ако и тада буде готово. Тај пројекат кошта око 80 милиона КМ, а е-рецепт је задња карика у пројекту; софтвер служи за рачуноводствене сврхе и да нема додирних тачака са процесом е-рецепта нити је исти у читавом износу финансиран од стране ЗЗО; интеграција пословно – информационог система (ЕРП) према доступним информацијама реализована је кроз пословне капацитете ЈУ АС неовисно; пројекат је покренут кроз одређену врсту јавног поступка након којег је ЗЗО, према захтјеву ЈУ АС, одобрио средства у висини 550.000,00 КМ; све апотеке су имале право на одређена финансијска средства да су се обратила ЗЗО, али се нити једна апотека није обратила ЗЗО;

- да ЗЗО није укључен у евентуалне преговоре око повољнијих локација које наводи Подносилац захтјева;
- да ЗЗО набавља и дистибуира пелене за инконтиненцију, а не апотеке, како приватне тако ни ЈУ АС, те да нису нити приватне нити јавне апотеке исказале интересовање за учешће на тендерима путем којих се набављају и дистрибуирају пелене за инконтиненцију; да су нетачни наводи да су ЈУ АС фаворизиране и протежиране давањем права на дистрибуцију пелена за непокретне и медицинских помагала обзиром да ЗЗО самостално у оквиру својих пословања проводи поступак јавне набавке којим осигурава ортопедска помагала предвиђена Уредбом о обиму, условима и начину остваривања права осигураних лица на кориштење ортопедских и других помагала, ендопротеза, стоматолошко – протетске помоћи и стоматолошко – протетских надомјестака; Уштеда је огромна јер смањивањем броја учесника у осигурању пелена осигураницима остварене су велике уштеде и загарантована већа права и обим тих права осигураницима. ЗЗО путем своје службе осигураницима којима је то потребно на кућни праг осигурава сва помагала са листе па тако и пелене.

ЗЗО у својој основној дјелатности има право, по Уредби која је званични документ, да одређена ортопедска помагала која су предмет ове Уредбе испоручује својим осигураницима на јасан и транспарентан начин; постојао је период када су дистрибуцију вршиле апотеке; сада ЗЗО ово ради на овај начин зато што раније није имао увид ни на набавну цијену ни на цијену испоруке; због тога а након и низа примједби корисника, обезбијеђен је простор и покренута властита дистрибуција ових помагала те на тај начин је дошло до значајне разлике у цијени у односу на ону коју је ЗЗО раније плаћао; мање утрошених средства омогућава ЗЗО набавку веће количине

помагала, а осим тога ЗЗО није у обавези плаћати нити накнаду од 1,90 КМ;

Све апотеке имају могућност набавке пелена за инконтиненцију и дистрибуцију гдје, у том случају, осигураници ЗЗО могу извршити куповину и поднијети захтјев ЗЗО за рефундацију новчаних средстава;

- да је санкционисање уговорних апотека уређено сетом федералних законских и подзаконских аката, да су услови раскида уговора наведени и у важећој одлуци о листи лијекова што је сублимација наведених санкција; конкретно, ЗЗО провјерава садржај издатог тј. реализованог рецепта те да ли је исти у складу са Правилником о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало; уколико се утврди да један рецепт нема садржај одређен овим Правилником апотекама се за тај износ умањује накнада; неважеће рецепте ЗЗО задржава код себе, тј. не враћа их установи за обављање апотекарске дјелатности у којој је исти реализиран.

ЗЗО на дио Захтјева којим се указује на постојање злоупотребе доминантног положаја одговара сљедеће:

- да Подносилац захтјева занемарује чињеницу да ЗЗО сваке године плаћа све већи број рецепата (цца. 6% годишње) тј. да је од 2008. – 2013. године број рецепата, а самим тим и накнада порастао за укупно 33%, што за резултат има и директно повећање прихода свих апотека;
- да је злоупотреба доминантног положаја кроз условљавање ЗЗО на висину плата и марже неприхватљива обзиром да Подносилац захтјева наводи да је реална средња вриједност реализације рецепата по апотеци испод 50 рецепата/дан што не одговара истини јер је просјечна вриједност по радном дану (22 радна дана мјесечно x 12 мјесеци) 88,4 рецепта дневно; наводи се даље да није тачан ни навод да више од 70% апотека у Кантону Сарајево има у просјеку испод 50 рецепата/дан; анализом података установљено је да је број приватних установа апотекарске дјелатности које имају мање од 50 рецепата у просјеку дневно 50 од 115, а осталих 65 апотека реализује број рецепата преко тог износа (9 апотека реализује преко 200 рецепата сваки дан);
- да Подносилац захтјева не наводи нити да апотеке остварују рабате од веледрогерија (углавном натуралне) па да исте те лијекове које су добили бесплатно продају ЗЗО и поред накнаде, оприходују и цјелокупан трошак лијека; према незваничним сазнањима ЗЗО просјечна вриједност рабата цца 20%, с тим да у неким случајевима и за неке лијекове износи преко 30%;
- да ЗЗО није једини извор прихода апотека већ само једним дијелом учествује у истом;
- да Подносилац захтјева намеће да су марже на лијекове (како малопродајне, тако и велепродајне) лимитиране у фиксним вриједностима од 25%, односно 8%, док је Правилник о одређивању висине велепродајне и малопродајне марже лијекова јасно прецизрао да се ради о износима максимално до наведених маржи; ријеч је дакле о чињеници да марже нису фиксне већ максимално допуштене тј. могу бити и ниже од тих износа; ЗЗО не рефундира маржу од 25%, односно 8% него учествује са својом накнадом која је једнака према свим уговореним апотекама (1,90 КМ са ПДВ-ом) те је у просјеку иста износила 12,85% у 2013. години (12,95% за период 2008-2013. године) и то 13,47% када је ријеч о приватним апотекама и 11,82% за ЈУ АС, а у складу са структуром и бројем реализованих рецепата на које ЗЗО нема утицај већ осигураник који бира у којој ће апотеци реализовати рецепт; накнаде које плаћају кантонални заводи здравственог осигурања у ФБиХ по рецепту у Тузланско - подрињском кантону износи 1,00 КМ, Унско – санском 1,35 КМ, Средње – босанском 1,20 КМ, Босанско – подрињском 0,90 КМ те Херцеговачко – неретванском кантону – 10% марже од цијене лијека са листе;
- да услове и реализацију у Јединственој методологији не прописује Завод већ је иста акт на нивоу ФБиХ и обавезна је приликом уговарања услуга у здравству на подручју ФБиХ;
- да одлука ЗЗО из маја 2013. године о смањењу накнада на 1,00 КМ са ПДВ-ом није проведена тј. иста је стављена ван снаге али је за исту било основа обзиром да је накнада утврђена Јединственом методологијом која је након тога привремено суспендована јер није било јасно да ли се ради о вриједности 1,00 КМ са или без ПДВ-а те ју је било немогуће примијенити; законодавац је недавно одредио да је ријеч о цијени од 1,00 КМ+ ПДВ;
- да је неутемељен навод о злоупотреби доминантног положаја кроз ексклузивну дистрибуцију ампулираних лијекова, јер је овај однос нормиран Одлуком о листи ампулираних лијеква донесеном од стране Владе Кантона Сарајево, а која је обавезујућа у примјени свим учесницима, а не само ЗЗО.

Влада Кантона Сарајево у достављеном одговору на Захтјев, накнадно достављеним поднесцима као и изјашњењима током усмене расправе, у битном је навела сљедеће:

- да је оснивач ЈУ АС Скупштина Кантона Сарајево према Одлуци о преузимању права и обавеза оснивача и усклађивању организације пословања Јавне установе Апотеке Сарајево те су истом дефинисана права и обавезе оснивача; за разлику од других јавних здравствених установа, иако је чланом 10. наведене Одлуке дефинисана могућност остваривања средстава за рад ове установе, ова установа једина у цијелости самофинансирајућа и средства за рад и развој остварује само у складу са чланом 10. став 1. алинеја а) наведене Одлуке;
- да су одредбе примјене Колективног уговора за све потписнике Уговора обавезујуће те да имајући у виду циљ Колективног уговора са аспекта заштите права здравствених радника нелогично је да се непоштују одредбе истог;
- да је одредба Уговора о цијени услуге која се плаћа од стране ЗЗО идентична за све апотеке те да је на нивоу ФБиХ донесен пропис о висини накнаде;
- да су одредбе Уговора о рабату идентичне и за ЈУ АС и за приватне апотеке;

- да је прије израде документа Јединствена методологија, а и послије накнада за издавање лијекова на терет средстава обавезног осигурања дефинисан Уговором ЗЗО са свим апотекама;
- да Министарство здравства Кантона Сарајево нема утицај на утврђивање рока плаћања што је предмет уговорног односа;
- да је Федерално министарство здравства иницијатор отварања апотеке/амбуланте у склопу ЈУ Дом здравља Кантона Сарајево;
- да је нетачан навод да ЈУ АС имају ексклузивитет у ампулираним лијековима, магисталним приправцима и медицинским средствима јер нити једним прописом није дата ексклузивност нити забрана приватним апотекама да прометују ампулиране лијекове, а још мање израђују магистралне приправке;
- да медицинска средства за осигуранике Кантона Сарајево издаје ЗЗО; дистрибуција пелена и медицинских средстава у надлежности ЗЗО у складу са Уредбом о обиму, условима и начину остваривања права осигураних лица на коришћење ортопедских и других помагала, ендопротеза, стоматолошко-протетске помоћи и стоматолошко-протетских надомјестака;
- да Листу лијекова Кантона Сарајево припрема Комисија за лијекове ЗЗО, а по пријему приједлога исти се од стране Министарства здравства Кантона Сарајево прослиједи на разматрање и усвајање Влади Кантона Сарајево одмах по пријему; транспарентност у раду је неупитна када је ријеч о Листи лијекова обиром да је Министарство здравства од тренутка доношења одлуке да ову активност проводи Министарство здравства заједно са Комисијом за лијекове покренуло веб апликацију и подаци о Листи лијекова се налазе на веб страници Министарства;
- да Министарство здравства Кантона Сарајево није дефинисало листу веледрогерија нити одредило путем којих веледрогерија се набављају лијекови; веледрогерије су у надлежности Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ; одређивање веледрогерије је искључиво пословни однос веледрогерије и апотеке;
- да је активност која се односи на електронске књижице за осигуранике Кантона Сарајево тек започета те да је само мали број становништва добио електронске књижице;
  Министарство здравства Кантона Сарајево није учествовало у трансакцијама везаним за софтвер, па ни рачуноводствено – књиговодствени;
- са позиције Министарства здравства Кантона Сарајево из Буџета Кантона Сарајево нису издвојена средства за санирање губитака ЈУ АС и да Министарству здравства Кантона Сарајево није познато да је евентуалне губитке санирао неко други;
- предлажу Конкуренцијском савјету да одбију предметни Захтјев обзиром да се ради искључиво о закљученим Уговорима између ЗЗО и приватних апотека, као и ЈУ АС, да су Уговорима утврђена сва права и обавезе уговорених страна те да су се уговорне стране Уговором сагласиле да све евентуалне спорове рјешавају споразумно, а уколико није могуће да је за исто надлежан суд у Сарајеву.

Подносилац захтјева у накнадно достављеним изјашњењима на поднеске те током усмене расправе, у битном, је истакао сљедеће:

- да никада нису имали увид у уговор ЗЗО са ЈУ АС али да су кроз прикупљање документације дошли до података да су Уговори идентични; у случају да су идентични Уговори нарушена је тржишна конкуренција из разлога што су исти услови наметнути привредним субјектима који се због разлике у начину и облику оснивања те самог пословања не могу и не смију исто третирати;
- да примјена гранског колективног уговора никако не обавезује привредне субјекте који су основани искључиво приватним капиталом;
- да је малопродајну маржу од 25% прописало Федерално министарство здравства, на основицу, а да је накнада по рецепту фиксна, без обзира колика је основица и без обзира колико је паковања лијекова прописано на тој изданици. По средњој вриједности од 2006. године на овамо 1,63 КМ плус ПДВ представља просјечну маржу од 11,31 %, што износи дупло мање од калкулисане марже;

  Подносилац захтјева не тврди да то није до 25%, дакле све што је испод 25% је у том кругу; наводи да је основни циљ марже да обухвати све трошкове пословања и то у цијелости и обезбиједи одређену зараду те да би се обрачун требао вршити у % марже на основицу, а не на паушално одређеној вриједности као што је накнада од 1,90 КМ по рецепту;
- да је министар здравства КС Златко Вуковић на 16. Радној сједници Скупштине КС одржаној дана 19.6.2012. године у свом излагању потврдио да има 80 приватних апотека вишка те да су све те апотеке уговорне са ЗЗО што је наметнуто од стране Конкуренцијског савјета и да су због тога ЈУ АС у тешкој ситуацији; потврдио је да је накнада од 1,90 КМ недовољна да се покрију сви трошкови пословања;
- да је на одређене интервенције било уплата од стране ЗЗО прије уговореног рока од 90 дана, а што је помогло ЈУ АС да одрже ликвидност према добављачима и реализирају уговорене обавезе што доказују Извјештаји о финансијском пословању ЈУ АС; у 2010. години ЗЗО је ЈУ АС вршио плаћање прије рока од 90 дана, ЈУ АС се нису обраћале ЗЗО већ је плаћање ишло на одређене интервенције те се и Подносилац захтјева обраћао ЗЗО са истим захтјевом за привремено плаћање (поднесци од 28.1.2013. године те 11.7.2013. године, те у више наврата прије и послије тога);
- да је кашњење ЗЗО преко 5 мјесеци за плаћања издатих лијекова, а 3 мјесеца за накнаду за издавање лијекова која би требала бити плаћена без одгоде јер би то требала бити средства за плате и друге обавезе чиме су приватне апотеке значајно оштећене јер су ЈУ АС од 2006. године константно наводиле да је рок плаћања неповољан па им је на "основу одређених интервенција вршено плаћање мимо уговорених рокова од 90 и 75 дана, што је помогло да одрже

ликвидност и уговорне обавезе према добављачима";

- да иако приватне апотеке не плаћају веледрогерији одмах по преузимању лијекова него чекају да пристигну средства од ЗЗО у задње вријеме се дешавају кашњења плаћања од стране ЗЗО (по седам мјесеци) па самим тим апотеке или касне са плаћањима веледрогеријама или су приморане да плате у уговором прописаном року јер су већ раније дале мјенице као средство обезбјеђења;
- да је нејасно зашто ЗЗО условљава плаћање апотеке према велепрометнику и условљава цесију чиме директно улази у облигационе односе између два субјекта те што ЗЗО тражи да се апотека изјасни од кога набавља лијекове и то уграђује у уговор као и да уграђује у уговор посебан члан везано за рабат те се брине о наплати велепрометника у року од 15 дана па чак и цесијом док приватним апотекама касни у плаћању и угрожава им пословање; ЗЗО је у 2011. години од свих приватних апотека тражио Изводе отворених ставки да контролише колико приватне апотеке дугују велепрометницима и најавио да ће плаћање приватним апотекама вршити цесијом што представља злоупотребу доминантног положаја;
- да никада није потписан посебан Уговор који је предвиђен чланом 16 Уговора;
- да је нетачно да апотеке имају рабате 20-30%, да се рабати добијају уколико се испуне договорени услови уговора, дистрибуције и плаћања, а обзиром да ЗЗО апотекама касни значајно са плаћањима мимо свих рокова те су апотеке, уколико су и имале одређене рабате, исте изгубиле због пробијања рокова у плаћању ЗЗО; ЗЗО је уградио клаузулу да ће рабат од дистрибуције лијекова које апотека буде дистрибуирала бити предмет посебног анекса те да ЗЗО није имао намјеру да од апотека преузме тј. присвоји рабат та клаузула не би ни постојала у уговору те да је спорно што уколико апотека промијени велепрометика који је уписан у уговору ЗЗО сваког момента може апотеци раскинути уговор уколико га апотека није о томе извијестила и није тражила анекс уговора; овим је потврђена намјера ЗЗО да од апотеке преузме рабат и контролу набавке робе;
- да се у документима Министарства здравства КС из априла 2011. године наводи да ће бити неопходно да се у сарадњи са ЗЗО изнађу одговарајућа рјешења за тешку финансијску ситуацију у ЈУ АС; Влада КС својим Закључком од 18.5.2011. године усвојила је приједлог да се задужи Министарство здравства КС, ЗЗО као и ЈУ АС да заједнички пронађу рјешење за тешку финансијску ситуацију у ЈУ АС; У документу "Извјештај о раду ЈУ АС за 2011. годину" од 3.4.2012. године потврдили да су, сходно поменутом Закључку Владе КС од 18.5.2011. године, заједнички са Министарством здравства КС и ЗЗО преузели и извршили многе мјере на санацији губитака те предлажу наставак и праћење обима "мјера и активности" према ЈУ АС у смислу суфинансирања тимова и текућих трошкова као и набавка новог софтверског система и његовог увезивања у систем примарне здравствене заштите; Подносилац захтјева је у складу са Законом о слободи приступа информацијама тражио од ЗЗО да им доставе све информације о мјерама и активностима које су подузели у санирању финансијских потешкоћа ЈУ АС (ексклузивне договоре, протоколе, уговоре) али на предметни захтјев никада није одговорено;
- да ЈУ АС имају ексклузивно право на издавање одређених лијекова на терет ЗЗО, а којих нема наведених у званичној Листи лијекова који иду на терет ЗЗО те ексклузивитет на ампулиране лијекове који се издају на терет ЗЗО (апотека Босна); формално правно Подносилац захтјева има право на дистрибуцију ампулираних лијекова; исто је онемогућено већ од стране веледрогерија које не желе да приватним апотекама испоруче ове лијекове; Подносилац захтјева сматра да ЗЗО директно утиче на овакав однос иако они немају званичне уговоре са веледрогеријама;
- да ЗЗО даје ексклузивне информације ЈУ АС о техничкој опреми и инфраструктури као и информације о листи лијекова и цијенама на терет ЗЗО што утиче на пословање приватних апотека (софтвер за увезивање у примарни систем здравствене заштите што је предиспозиција за прихват и обраду електронске књижице и рецепата; приватним апотекама никада није дата никаква информација о потребној инфраструктури, техничким подацима и начину прилагодбе софтвера те да је Удружење приватних апотека сасвим случајно из медија сазнало за припреме за увођење софтвера, а том приликом и за донацију ЈУ АС; да је Подносилац захтјева, између осталог, дана 15.7.2013. године документом који је упућен ЗЗО тражио информације о информатизацији здравственог система те колико је средстава одобрено као и које су све мјере и активности подузете на санирању тешке финансијске ситуације у ЈУ АС; на упућени захтјев Подносилац захтјева није добио тражени одговор;
- да у документу Извјештај о раду и пословању ЗЗО за 2012. годину под капиталним улагањима стоји да су преостала средства на позицији "Развој интегрисаног информационог система у здравству", између осталог, донирана ЈУ АС у износу 550.000,00 КМ за потребе наведене информатизације; програм са издавањем књижица одавно је кренуо у реализацију али да Подносилац захтјева не зна пуно о истом; ЈУ АС имају податак о којем софтверу је ријеч када је у питању информатизација здравственог система, а Подносилац захтјева нема наведене податке иако је податке о техничкој спецификацији и о износу тражио више пута од ЗЗО али им на исте никада није одговорио; у Херцеговачко-неретванском кантону ЗЗО тог Кантона бесплатно је инсталирао наведени тип софтвера свим апотекама, како јавним тако и приватним;
- да је један од начина злоупотребе доминантног положаја релокација апотека ЈУ АС унутар амбуланти и домова здравља; амбуланта у саставу Домова здравља КС пресељена је унутар

апотеке Нови град чиме су директно оштећене приватне апотеке јер се љекари налазе директно у апотеци и када пацијент добије рецепт неће ићи нигдје друго него ће у том простору узети и лијек; представници Министарства здравства ФБиХ, поред представника ЈУ АС, ЈУ Домова здравља КС, Министарство здравства КС и Владе КС на којем су сви скупа дали подршку сарадњи ЈУ АС и Домова здравља КС о чему је потписан и протокол који је обухватио отварање апотека унутар амбуланти и домова здравља гдје год је могуће;

- да ЗЗО врши директно дистрибуцију пелена и ортопедских помагала, а што су раније обављале апотеке те да болесници из читавог кантона који користе пелене и ортопедска помагала морају доћи у зграду ЗЗО по пелене и помагала чиме ЗЗО директно себи прибавља приходе па и рабате путем наведене трговине; ЗЗО није регистрована фирма за дистрибуцију и издавање пелена те да раде ствар за који нису регистровани. Дистрибуција пелена за одрасле није омогућена ни јавним ни приватним апотекама. Све апотеке су се обраћале са захтјевом за дистрибуцију пелена јер сматрају да је то искључива дјелатност апотека, међутим ту дјелатност је ЗЗО прискрбио само за себе и на тај начин остварује рабате;
- да је кажњавање приватних апотека због административних грешака у амбуланти било у томе да су, ако је на рецепту био написан лијек и наведена фабрика која га је произвела, тај лијек мора бити издати искључиво од те фабрике; али ако приватна апотека изда идентичан лијек али од друге фабрике, онда они то не могу наплатити. Такви рецепти имају ознаку EX (ехпедитовано = издато), што значи издато нешто друго од оног што је прописано. Међутим у таквим случајевима ЈУ АС је плаћен сваки такав рецепт, без разлике да ли издали од прописане фабрике или не. Што се тиче административних грешака ради се о нечитко написаном броју на датуму, ЈМБГ, недостаје факсимил лијечника и сл. Такви рецепти су у 2009. години и 2010. години враћани на корекцију апотекама, апотекари би их однијели у амбуланту на поправку и враћали ЗЗО на наплату. Након 2010. године рецепти више нису враћани апотекама али је било доста случајева да су се такви рецепти ЈУ АС признавали и плаћали.

Подносилац захтјева тако сматра да ЗЗО примјеном Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало различито третира приватне и јавне апотеке јер код јавних апотека плаћа све рецепте, а приватним апотекама се налазе грешке у рецептима и врши им се обустава плаћања.

Подносилац захтјева је поднеском број: 05-26-2-039-47/II/13 од 17.7.2014. године дао приједлог за извођење доказа путем вјештака финансијске струке, у смислу 174. Закона о управном поступку, у циљу утврђивања да је фиксна накнада коју ЗЗО исплаћује апотекама по рецепту испод нивоа пословања апотека, да се утврди израчун и формула како је ЗЗО дошао до тренутно важеће накнаде од 1,90 КМ по рецепту која је на снази од 2006. године, без обзира на промјене трошкова пословања и тржишне трендове те да се изврши израчун изгубљене добити по основу разлике између важеће паушалне накнаде по рецепту и законске малопродајне марже 25% у апотекарству у односу на просјечну вриједност реализованог лијека по рецепту, да се утврде мјере и активности које је ЗЗО преузео на санирању тешке финансијске ситуације у ЈУ АС, да се утврди да ли је ЗЗО приjевремено плаћао ЈУ АС фактуре, да ли је ЗЗО вршио орочавање средстава у периоду од 2009-2014. године те да се утврди да ли је ЗЗО плаћао јавним предузећима у Кантону Сарајево материјалне трошкове и остало док је апотекама улазио у дуговања.

Конкуренцијски савјет је према стању списа проценио да неће бити у могућности донијети коначно рјешење у року од 4 мјесеца, односно 6 мјесеци од дана доношења Закључка, како је прописано чланом 41. став (1) тачка а) и ц) Закона, обзиром да ће за утврђивање чињеничног стања и оцјену доказа бити неопходно прикупити додатне податке и извршити анализе.

Имајући у виду напријед наведене чињенице, као и чињеницу да се у предметном случају ради о осјетљивим тржиштима, Конкуренцијски савјет је оцијенио да је рок за доношење коначног рјешења по Закључку који се односи на утврђивања кршења члана 4. став (1) и (2) и члана 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) Закона потребно продужити за додатна 3 (три) мјесеца у смислу члана 41. став (2) Закона. Тако је дана 1.7.2014. године Конкуренцијски савјет на 93. (деведесеттрећој) сједници донио Закључак о продужењу рока за доношење рјешења.

4. Усмена расправа

Будући да су у поступку странке са супротним интересима, Конкуренцијски савјет је заказао, у складу са чланом 39. Закона, усмену расправу за дан 4.6.2014. године. Обзиром да су представници ЗЗО затражили одгоду усмене расправе из разлога што им је, ради обимности материјала, потребан дужи рок за припрему, уз сагласност Подносиоца захтјева, усмена расправа је отказана, а сљедећа заказана за 3.7.2014. године.

Усмена расправа је одржана дана 3.7.2014. године (записник број: 05-26-2-039-40-II/13) те је том приликом странкама остављен додатни рок за доставу додатних материјала и документације.

Том приликом Влада Кантона Сарајево – Министарство здравства је приложила два документа и то Усмено изјашњење Конкуренцијском савјету те Одговор на Закључак КВ о покретању поступка и поднесак УПА број: 05-26-2-039-33-II/13, који чине саставни дио сачињеног Записника са усмене расправе.

5. Прикупљање података од трећих лица

Током поступка ради утврђивања свих релевантних чињеница у смислу одредбе члана 35. став (1) тачка а) и ц) Закона, Конкуренцијски савјет је прикупљао податке и документацију и од других привредних субјеката који нису странке у поступку.

Конкуренцијски савјет је тако ЈУ АС упутио акт број: 05-26-2-039-53-II/13 дана 1.8.2014. године којим су затражене одређене информације и појашњења па су тако дана 20.8.2014. године ЈУ АС доставиле тражене информације и појашњења поднеском запримљеним под бројем: 05-26-2-039-68-II/13 у којем се, између осталог наводи:

- да је рок за плаћање фактура од ЗЗО 90 дана;
- да почетком 2014. године долази до значајног кашњења у плаћању, а период кашњења је од 15 до 30 дана што омета пословање ЈУ АС те су стога молбу за плаћање доспјелих фактура ЗЗО

упутили када је износ неплаћених фактура досегао до 1.000.000,00 КМ;
- да нису постојала нити постоје плаћања ЗЗО према ЈУ АС прије уговорног рока;
- да у свим својим организационим јединицима које испуњавају прописане услове раде дистрибуцију лијекова и медицинских средстава укључујући и пелене за инконтиненцију, у складу са важећим законским прописима, осивачком одлуком и регистованом дјелатности;
- да су ЈУ АС у периоду од 2008. до 2011. године негативно пословале те да није било санирања губитака док су у 2012. години и 2013. години позитивно пословале;
- да су се ЈУ АС званично обратиле ЗЗО са захтјевом за суфинансирање средстава за набавку новог информационог система *(software*) са примарном функцијом модернизације пословних процеса али да *software* за потребе прометовања е-рецептима у ЈУ АС никада није инсталисан нити им је познато постојање таквог програма те да се
- рецепти на којима је ЗЗО утврдио постојање административних грешака и који се као такви не могу наплатити од ЗЗО не враћају ЈУ АС.

6. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно географско тржиште обухвата цјелокупну или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Конкуренцијски савјет је утврдио да је релевантно тржиште предметног поступка тржиште услуга издавања лијекова, ортопедских и других помагала на терет ЗЗО.

Релевантним тржиштем у географском смислу утврђено је тржиште Кантона Сарајево обзиром да ЗЗО и Влада Кантона Сарајево против којих је покренут предметни поступак имају искључиву надлежност на подручју Кантона Сарајево.

Слиједом наведеног, релевантно тржиште предметног поступка је утврђено као тржиште услуга издавања лијекова, ортопедских и других помагала на терет ЗЗО на подручју Кантону Сарајево.

7. Утврђено чињенично стање

Након сагледавања свих релевантних чињеница, доказа и документације достављене од странке у поступку, као и података којима располаже Конкуренцијски савјет, утврђено је сљедеће:
- Скупштина Кантона Сарајево је оснивач ЗЗО, који је основан у циљу остваривања права и осигуравања средстава из обавезног здравственог осигурања. Дјелатност ЗЗО је утврђена Законом о здравственом осигурању, Одлуком о оснивању ЗЗО, те Статутом ЗЗО;
- Скупштина Кантона Сарајево је оснивач ЈУ АС које су основане у циљу обављања фармацеутске дјелатности и осигурања снабдијевања становништва, здравствених установа и здравствених радника који обављају приватну праксу, лијековима и медицинским средствима. Одлуком о преузимању права и обавеза оснивача и усклађивању организације и пословања Јавне установе "Апотеке Сарајево" прописано је да средства за рад и развој ЈУ АС остварује уговором са ЗЗО, односно другим кантоналним заводима здравственог осигурања на којима се налазе продајне јединице ЈУ АС, уговором са Министарством здравства Кантона Сарајево и другим министарствима здравства на којима се налазе продајне јединице ЈУ АС те из средстава оснивача;
- Скупштина Кантона Сарајево је Одлуком о оснивању јавне установе Дом здравља Кантона Сарајево основала Дом здравља Кантона Сарајево ради обављања организиране примарне здравствене заштите као и специјалистичко-консултативне здравствене дјелатности на подручју Кантона Сарајево;
- на подручју Кантона Сарајево апотекарску дјелатност, поред ЈУ АС, обављају и приватне апотеке. Одлуком о мрежи апотека у Кантону Сарајево, као и критеријима, начину и условима уговарања апотека утврђено је уговарање са Мрежом апотека у Кантону Сарајево за издавање лијекова на рецепт, дјелокруг рада уговорних апотека и њихов организациони облик, издавање лијекова на рецепт на терет средстава ЗЗО те друга питања од значаја за обављање апотекарских дјелатности као дјелатности од интереса за Кантон Сарајево; Цитирана Одлука се једнако односи на приватне апотеке и ЈУ АС, а издавање лијекова на рецепт, односно на терет средстава ЗЗО осигураницима Кантона Сарајево се врши у свим апотекама које закључе уговор са ЗЗО;
- И приватне апотеке и ЈУ АС издају лијекове који се прописују на терет средстава обавезног здравственог осигурања на темељу Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона Сарајево закљученим са ЗЗО, а закључени Уговори између приватних апотека, ЈУ АС и ЗЗО су типског карактера и у уговорним одредбама спорним за Подносиоца захтјева су у потпуности једнаки;
- Правилник о одређивању висине велепродајне и малопродајне марже лијекова у члану 2. став (1) прописао је да велепродајна маржа лијекова у привредним друштвима која су овлаштена да се баве увозом и прометом лијекова на велико у Федерацији Босне и Херцеговине износи максимално до 8% на набавну цијену лијека. Малопродајна маржа лијекова у апотекама, прописана према истом члану став (3), износи максимално до 25% на набавну цијену лијека;
- Јединственом методологијом којом се ближе утврђују критерији и мјерила за закључивање

уговора између надлежног завода здравственог осигурања и здравствене установе, коју је утврдило Управно вијеће Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине, прописано је да ће ЗЗО за издавање лијекова на рецепт уговорној апотеци плаћати наканду у висини 1 КМ са ПДВ-ом по сваком рецепту. Ступањем на снагу Измјена и допуна Јединствене методологије којом се ближе утврђују критерији и мјерила за закључивање уговора између недлежног завода здравственог осигурања и здравствене установе ("Службене новине Федерације БиХ", број 90/13) прописано је да ће ЗЗО за издавање лијекова на рецепт уговорној апотеци плаћати наканду у висини од најмање 1 КМ по сваком рецепту. Субјекти уговарања су били дужни почети са примјеном Јединствене методолгије најкасније од 1.1.2014. године;

- одредбама Колективног уговора уређена су права, обавезе и друга питања из радног односа запосленика у јавним здравственим установама на територији Федерације Босне и Херцеговине (члан 1. предметног Колективног уговора);
- да је чланом 12. Уговора утврђена обавеза за апотеке да примјењују Колективни уговор, а да допринос за обавезно здравствено осигурање за све упослените у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плаћу у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику; Идентичну одредбу у члану 12. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;
- да је чланом 14. Уговора за активности издавање лијекова на рецепт у складу са Одлуком о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево, као и начину њиховог прописивања и издавања (у даљем тексту: Одлука о листи лијекова) утврђена накнада од 1,90 КМ са ПДВ (односно 1,62 КМ без ПДВ-а) по реализираном рецепту.

За магистралне лијекове је одређено да ће се издавати на рецепт по цијени утврђеној Одлуком о магистралној листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево као и начину њиховог прописивања и издавања без обрачуна накнаде.

За ампулиране лијекове је одређено да ће се издавати на рецепт по цијени утврђеној Одлуком о ампулираној листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево као и начину њиховог прописивања и издавања ЗЗО је утврдио накнаду у износу од 6% на цијену лијека са ПДВ.;

Идентичну одредбу у члану 14. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;

- чланом 16. Уговора прописано је да се лијекови који се издају на терет ЗЗО набављају од веледрогерија које су наведене у Записнику о фармацеутско – инспекцијском надзору те да ће остварени рабат по основу промета лијекова са Листе лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава ЗЗО бити предмет посебног уговора између апотеке, веледрогерије и ЗЗО; Конкуренцијски савјет је утврдио да апотека набавља лијекове од веледрогерија које су наведене у записнику о фармацеутско-инспекцијском надзору, али да је ријеч о веледрогеријама које приликом вршења инспекцијског надзора наведе сама апотека – веледрогеријама са којима сарађује и од којих купује лијекове. Апотека том приликом сама бира веледрогерију са којом ће сарађивати и од које ће набављати лијекове. Званичан регистар веледрогерија објављује Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине. Идентичну одредбу у члану 17. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;
- да је чланом 18. Уговора односно чланом 2. Анекса Уговора прописано да ће ЗЗО испостављену фактуру за издате лијекове платити у року од 90 дана, а накнадно закљученим анексом Уговора рок је скраћен на 75 дана; Идентичну одредбу у члану 19. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;
- чланом 19. предметних Уговора било је уговорено да је апотека, у циљу обезбјеђивања редовног снабдијевања тржишта лијековима са листа А и Б лијекова, сагласна да своје обавезе за лијекове према добављачима – веледрогеријама плаћа у договореном року од 90 дана. Прописано је било и да обавезе апотеке према веледрогеријама може извршити и ЗЗО директно закључивањем појединачних уговора о цесији; накнадно је чланом 3. Анекса Уговора (закључени током 2011. године) ова уговорна одредба измијењена на начин да је апотека сагласна да своје обавезе за лијекове према добављачима – веледрогеријама плаћа у договореном року од 15 дана након што ЗЗО плати издате лијекове на рецепт, те да у случају неизвршавања обавеза према веледрогеријама, ЗЗО може раскинути Уговор са апотеком; одредбе о цесији су брисане.

Идентичну одредбу у члану 20. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;

- да је чланом 20. Уговора прописано да ЗЗО има право контроле провођења обавеза апотеке које произилазе из предметног Уговора. Ако се контролом утврди неизвршавање уговорних обавеза и уочене неправилности не отклоне у датом року, ЗЗО задржава право једностраног раскида уговора без отказног рока утврђеног предметним Уговором; Идентичну одредбу у члану 21. садржи и Уговор закључен између ЗЗО и ЈУ АС;
- да су одредбама Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало утврђени услови за прописивање и издавање лијекова на мало у Федерацији БиХ који између осталог садржи упуте које елементе рецепт мора садржавати, када се не смије издати лијек на рецепт и сл. Одредбе овога Правилника сходно се примјењују и на опште акте Завода здравственог осигурања Федерације БиХ и кантона, а којим се уређује начин прописивања и издавања лијека на терет средстава обвезног здравственог осигурања;
- да ЗЗО санкционише сљедеће ситуације (поднесак број: 05-26-2-039-63-II/13): ако на рецепту недостаје потребно обиљежавање, односно, подаци из члана 5. Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало; ако је од дана прописивања лијека протекло више од 15 дана, односно

антибиотика више од 3 дана, односно за лијекове који садрже опојне дроге и психотропне твари дуже од 5 дана; ако је на рецепт прописан лијек изнад максималне допуштене дозе, а овлаштени доктор није ставио ознаку из члана 15. став (3); ако је рецепт без шифре или имена љекара који је препоручио лијек; ако прописана количина лијека не одговара наведеној дози; ако је издат лијек другог заштићеног имена; ако умјесто заштићеног назива лијека стоји генеричко име или хемијска формула; ако је непотпуно упутство о начину употреба лијека и ако кориговани рецепт није потврђен факсимилом љекара. Све неважеће рецепте ЗЗО задржава код себе тј. не враћа га установи за обављање апотекарске дјелатности у којој је исти реализован. Укупан број оспорених рецепата од стране ЗЗО у периоду од 2009. до 2014. године који су реализирани путем ЈУ АС је 23.761, док је у истом периоду број оспорених рецепата приватних апотека износио 19.111, при чему на подручју Кантона Сарајево послују 43 апотеке из групације ЈУ АС и 137 приватних апотека;

- Листа лијекова (Листа А, Листа Б, Листа Ц и Листа нових лијекова) је јавно доступна путем веб странице Министраства здравства Кантона Сарајево, чиме је омогућена транспарентност исте;
- да је Уредбом о обиму, условима и начину остваривања права осигураних лица на кориштење ортопедских и других помагала, ендопротеза, стоматолошко-протетске помоћи и стоматолошко-протетских надомјестака коју је донијела Влада Кантона Сарајево уређен обим, услови и начин остваривања права на кориштење ортподеских и других помагала која се осигураним лицима ЗЗО обезбјеђују по основу обавезног здравственог осигурања;
- да је Влада Кантона Сарајево на 17. сједници одржаној дана 18.5.2011. године донијела Закључак којим је прихваћен Извјештај ЈУ АС за 2010. годину, да се задужује ЈУ АС да изради санациони програм са приједлогом мјера за покриће губитка исказаног по годишњем обрачуну за 2010. годину и исти достави Министарству здравства Кантона Сарајево те су се Министарство здравства Кантона Сарајево, ЗЗО и ЈУ АС задужили да заједнички изнађу одговарајуће рјешење на превазилажењу постојеће финансијске ситуације у којој се налазе ЈУ АС.

8. Оцјена доказа

Члан 4. став (1) Закона прописује да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричити и прећутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјекта (у даљем тексту: споразуми) који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на:

a) директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова;
b) ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања;
c) подјелу тржишта или извора снабдијевања;
d) примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију;
e) закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези с предметом споразума.

Члан 9. став (1) Закона прописује да привредни субјекат има доминантан положај на релевантном тржишту роба или услуга, ако се због своје тржишне снаге може понашати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, такође узимајући у обзир учешће тог привредног субјекта на тржишту, учешће које на том тржишту имају његови конкуренти, као и правне и друге запреке за улазак других привредних субјеката на тржиште.

Члан 9. став (2) Закона претпоставља да привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба или услуга ако на релевантном тржишту има учешће веће од 40,0%

Злоупотреба доминантног положаја, у складу са одредбама члана 10. став (2) Закона, посебно се односи на:

a) директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена или других трговинских услова којима се ограничава конкуренција;
b) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача;
c) примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај;
d) закључивање споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом таквог споразума.

Конкуренцијски савјет је анализом одредби Уговора који се односе на примјену Колективног уговора и висину доприноса за обавезно здравствено осигурање, које за све упослените у просјеку не могу бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плаћу у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику, утврдио да исти нису у складу са одредбама члана 4. става (1) тачке е) Закона. Наиме, овом уговорном одредбом се приватним апотекама намеће додатна обавеза која по својој природи или обичајима у трговини није у вези са предметом споразума, јер се сам Уговор односи на регулисање односа везано за пружање фармацеутских услуга осигураницима Кантона Сарајево, а овом одредбом се индиректно одређује висина плате запосленика у апотеци.

Обавеза примјене одредби предметног Колективног уговора обавезујућа је за уређење права, обавеза и других питања за запослените у јавном здравственом сектору Федерације Босне и Херцеговине који приступе истом. Чланице Подносиоца захтјева су привредни субјекти основани искључиво приватним капиталом те прописана обавеза приватним апотекама да исплаћују назначене износе плата, представља пријетњу директног утицаја на њихово пословање, обзиром да висина плате као финансијске категорије, првенствено зависи од финансијског пословања неког привредног субјекта. Висина плате представља пословну одлуку једног привредног субјекта, односно, споразум послодавца и

запосленика, и иста не треба бити предмет уговора послодавца са трећим лицима.

Конкуренцијски савјет није прихватио образложење ЗЗО да су они као потписник Колективног уговора у обавези да одредбе истог примјењују према свима, из разлога што се у конкретном случају ради о уговорној обавези ЗЗО према њиховим запосленицима, и исти нема основа да утиче на пословну политику трећих субјеката у погледу одређивања висине доприноса за обавезно здравствено осигурање, а самим тиме и висине плате. Нарочито ако се узме у обзир да се сам Колективни уговор односи на запослените у јавном здравственом сектору Федерације Босне и Херцеговине.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, Конкуренцијски савјет је закључио да одредбе у Уговору које се односе на висину доприноса за обавезно здравствено осигурање за све запослените по својој природи нису у вези са предметом самог Уговора, те стога представљају забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачке е) Закона.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

Обзиром да је Конкуренцијски савјет утврдио да одредба Уговора која се односи на примјену Колективног уговора, а према којој допринос за обавезно здравствено осигурање за све упослените у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плату у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику, представља забрањени споразум у смислу члана 4 Закона, иста се сматра ништавом (*ex lege*), у смислу члана 4. став (2) Закона, те је наложено ЗЗО да одмах, а најкасније у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема Рјешења усклади одредбе важећих Уговора о пружању фармацеутских услуга осигураницима Кантона Сарајево са Законом.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 2. и 3. диспозитива овог Рјешења.

Чланом 14. Уговора за издавање лијекова на рецепт у складу са Одлуком о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО Кантона Сарајево, као и начину њиховог прописивања и издавања утврђена је накнада од 1,90 КМ са ПДВ-ом (односно 1,62 КМ без ПДВ-а) по реализованом рецепту. Конкуренцијски савјет је увидом у закључене Уговоре утврдио да је чланом 14. утврђена накнада у износу од 1,90 КМ са ПДВ-ом једнака како за приватне апотеке тако и за ЈУ АС.

Правилник о измјенама правилника о одређивању висине велепродајне и малопродајне марже лијекова у члану 1. прописао је, између осталог, да малопродајна маржа лијекова у апотекама износи максимално до 25% на набавну цијену лијека из чега произилази да прописана маржа није одређена фиксно (25%), него је одређена горња граница (до 25%), тако да малопродајна маржа може бити и нижа од тог процентуалног износа.

Иако малопродајна маржа и накнада за издавање лијека на рецепт нису исте категорије, Подносилац захтјева повлачи паралелу између истих. Посматране у том односу, произилази да ће износ накнаде од 1,90 КМ са ПДВ-ом по реализованом рецепту, када се искаже у процентуалном износу, увијек представљати износ до 25%, а у неким случајевима и више од 25%, све у зависности од цијене лијека који је прописан на рецепту.

У погледу обавезе из члана 16. Уговора и оцјене да ли иста представља забрањени спразум из члана 4. Закона, Конкуренцијски савјет је у току поступка утврдио да апотеке, и јавне и приватне, имају право набављати лијекове од сваке веледрогерије која је уредно регистрована за промет лијекова на велико на територији у Босни и Херцеговни, као и да је однос између приватне апотеке и веледрогерије питање пословних односа независних привредних субјеката. Конкуренцијски савјет је утврдио да апотека набавља лијекове од веледрогерија које су наведене у записнику о фармацеутско-инспекцијском надзору, али да је ријеч о веледрогеријама које приликом вршења инспекцијског надзора наведе сама апотека тј. веледрогеријама са којима сарађује и од којих купује лијекове. Апотека том приликом сама бира веледрогерију са којом ће сарађивати и од које ће набављати лијекове. Званичан регистар веледрогерија објављује Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине. Такође, Конкуренцијки савјет је утврдио да не постоји формални однос између ЗЗО и веледрогерија те да посебан уговор предвиђен чланом 16. Уговора никада није потписан, па самим тим није произвео никакву посљедицу, а да евентуално постојање могућности постојања таквог уговора не представља забрањени споразум у смислу члана 4. Закона.

У погледу рокова за плаћење, односно члана 18. Уговора и члана 2. Анекса Уговора, којим је прописано да ће ЗЗО испостављену фактуру за издате лијекове апотеци платити у року од 90, односно 75 дана, Конкуренцијски савјет на основу прикупљених доказа није могао утврдити да су се у периоду 2008. - 2014. године заиста дешавала плаћања прије уговореног рока од стране ЗЗО према ЈУ АС. Подносилац захтјева тврди да су се ова плаћања дешавала "на интервенцију" ЈУ АС, и наводи да се и он обраћао са молбом за пријевремно плаћање својим актима од 28.1.2013 те 11.7.2013. те у више наврата прије и послије тога. Увидом у наведену документацију, Конкуренцијски савјет је утврдио да иста представља обраћање Подносиоца захтјева према ЗЗО којим је исказано незадовољство висином накнаде, незадовољство обуставом исплате накнаде као и захтјев за приступом одређеним информацијама које се тичу финансирања ЈУ АС, те одобравања средстава у циљу информатизације ЈУ АС. Из наведеног произилази да иста не садржи захтјев/молбу за плаћање прије уговореног рока ни у којој форми. Захтјев садржан у допису од 11.7.2013. године, којим Подносилац захтјева од ЗЗО тражи да се моментално по пријему тог дописа изврши уплата накнаде до 1.7.2013. године у износу од 1,90 КМ се дешава у периоду када ЗЗО почиње са кашњењем у плаћању (април 2013.), подједнако и према ЈУ АС и према приватним апотекама, и овај захтјев се очито не односи на молбу за плаћање прије уговореног рока већ представља својеврсну опомену за настало кашњењу у плаћању.

Обзиром на овако утврђено стање, чак и да је ЗЗО плаћао прије уговореног рока ЈУ АС (на њихову молбу), а при томе се Подносилац захтјева није обраћао ЗЗО са молбом за плаћање прије уговореног рока, исто није спорно у смислу одредби члана 4. Закона.

У вези навода Подносиоца захтјева о постојању кашњења у плаћању испостављене фактуру за издате лијекове, Конкуренцијски савјет је у поднеску ЗЗО од 13.8.2014. године (поднесак број: 05-26-2-039-63-II/13) утврдио да су плаћања од јануара 2008. године до јуна 2014. године, како приватним апотекама тако и ЈУ АС, била практично истовремена, са разликом у броју дана у којима су вршена исплаћивања у распону од 3-5 дана у корист или ЈУ АС или приватних апотека.

У посматраном периоду од јануара 2008. године до јуна 2014. године утврђена су сљедећа одступања у

плаћањима: реализовани рецепти за мјесец децембар 2008. године су ЈУ АС плаћени 15.1.2009. године, док су приватним апотекама плаћени 23.2.2009. године, плаћања за мјесец јануар 2009. године извршена су за ЈУ АС дана 20.2.2009. године, док је приватним апотекама уплата извршена 9.3.2009. године, за мјесец јуни 2009. године приватним апотекама је извршена уплата 22.7.2009. године, а за ЈУ АС дана 15.9.2009. године, за мјесец септембар 2009. године је ЈУ АС исплата извршена дана 15.10.2009. године, а приватним апотекама дана 30.10.2009. године, за јануар 2010. године ЈУ АС исплаћено је дана 12.2.2010. године, а приватним апотекама дана 9.3.2010. године.

Предметна плаћања се даље одвијају паралелно, како приватним апотекама тако и ЈУ АС, све до мјесеца маја 2013. године када се плаћања за мјесец април 2013. године приватним апотекама врши дана 15.5.2013. године, а за ЈУ АС дана 16.7.2013. године.

Сва остала кашњења у плаћању која су настала од априла 2013. године до августа 2014. године подједнака су како према ЈУ АС тако и према приватним апотекама, а закашњеле уплате су, када су обављане, обављане истовремено.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је утврдио да су исплате у периоду од 2008. године до 2014. године вршене углавном истовремено као и да су се сва евидентирана кашњења подједнако одразила како на исплате приватним апотекама тако и исплате ЈУ АС. У погледу утврђених 6 одступања у плаћању (четири у корист ЈУ АС и два у корист приватних апотека), Конкуренцијски савјет је утврдио да су, обзиром на посматрани период од 7 година у којем се десило преко 70 упоредних плаћања од стране ЗЗО према ЈУ АС и приватним апотекама, наводи о протекционизму ЗЗО према ЈУ АС неосновани, нарочито ако се узме у обзир и чињеница да су ЗЗО и ЈУ АС повезана правна лица.

Према наводима Подносиоца захтјева да је Уговором наметнут рок плаћања лијекова од стране Подносиоца захтјева према добављачима - веледрогеријама од 90 дана уз додатне обавезе закључења Уговора о цесији, Конкуренцијски савјет јесте утврдио да је чланом 19. предметних Уговора било уговорено да апотека своје обавезе за лијекове према добављачима – веледрогеријама плаћа у договореном року од 90 дана, али и да настале обавезе апотеке према веледрогеријама може извршити и ЗЗО директно закључивањем појединачних уговора о цесији.

Накнадно је чланом 3. Анекса Уговора ова уговорна одредба измијењена па је тако уговорено да је апотека сагласна да своје обавезе за лијекове према добављачима – веледрогеријама плаћа у договореном року од 15 дана након што ЗЗО плати издате лијекове на рецепт, те да у случају неизвршавања обавеза према веледрогеријама, ЗЗО може раскинути Уговор са апотеком. Одредбе о цесији су брисане. Поред тога, Подносилац захтјева у току поступка није навео нити један конкретан случај закљученог уговора о цесији, па самим тиме нити уговора о цесији који је за њега имао негативне посљедице у пословању, већ је о посљедицама овог уговора више расправљао са хипотетичког аспекта.

Узимајући у обзир овако утврђено чињенично стање, као и чињеницу да је цесија легитимно уступање потраживања у складу са одредбама Закона о облигационим односима, прописана могућност закључивања таквог уговора само по се себи не представља кршење одредби Закона.

Имајући у виду наводе Подносиоца захтјева везано за члан 20. Уговора за који исти тврди да је приватним апотекама наметнута уговорна одредба којом је ЗЗО Уговором условио приватне апотеке да морају имати једномјесечне залихе лијекова, а у члану 20. наметнуо је могућност отказа Уговора без отказног рока, Конкуренцијски савјет је утврдио да је чланом 20. Уговора прописано да ЗЗО има право контроле провођења обавеза апотеке које произилазе из предметног Уговора. Тек у случају да се контролом утврди неизвршавање уговорних обавеза и уочене неправилности не отклоне у датом року ЗЗО задржава право једностраног раскида уговора без отказног рока утврђеног предметним Уговором. Идентичну уговорну одредбу у члану 21. садржи и Уговор закључен између ЈУ АС и ЗЗО. Раскид уговора без отказног рока, након што се утврди да друга уговорна страна не поштује своје уговорне обавезе, нити уочене неправилости жели исправити у накнадно остављеном року, није неуобичајен у правној пракси.

У вези прометовања ампулама, односно ампулираним лијековима, Конкуренцијски савјет је утврдио да, у складу са одредбама Уговора, како приватне апотеке тако и ЈУ АС имају потпуно једнако право прометовања истим, а што потврђују и наводи Подносиоца захтјева (поднесак број: 05-26-2-039-48-II/13). Надаље, утврђено је да ЗЗО нема никакав формалан однос са веледрогеријама, па није доказано какав утицај исти има на веледрогерије у погледу евентуалног неиспоручивања ампулираних лијекова приватним апотекама. Такође, утврђено је да се ампулирани лијек за новац може купити у било којој апотеци, међутим, реализација ампулираног лијека на рецепт се дешава у амбуланти, и амбуланта је та која врши набавку ампулираног лијека требовањем од апотеке, а не пацијент појединачно.

Пракса је да се требовања инфузионих отопина, ампула, вакцина ради само у одређеном броју апотека, из разлога што апотека која дистрибуира инфузиорне отопине мора имати одређена додатна техничка помагала, уређаје за чување тих отопина јер је за исте потребно додатних 150 м², а у Кантону Сарајево се издаје око 3.000 ових отопина мјесечно.

Слиједом навода Подносиоца пријаве који се односе на транспарентност Листе лијекова Кантона Сарајево као и постојање ексклузивних информација о листи лијекова на терет ЗЗО и цијенама приликом промјене листе, Конкуренцијски савјет је утврдио да је на веб страници Министарства здравства Кантона Сарајево јавно доступна Листа лијекова (Листа А, Листа Б, Листа Ц и Листа нових лијекова), а Подносилац захтјева није доставио нити један доказ који би указивао на основаност његових навода.

Надаље, ЗЗО је појаснио, а Подносилац захтјева није оспорио, да једино постоје посебни програми који су између ЗЗО и одређених клиника као што су педијатрија, онкологија и сл. који се односе на случајеве мањег броја болесника и врло скупих лијекова. У овим ситуацијама се потпише протокол и овласти једна апотека за издавање лијекова за нпр. 12 одређених пацијената, те се посебно одреди љекар који искључиво може прописати тај лијек. Дакле одређује се само једна апотека и обично се узима апотека најближа за већину пацијената.

Такође, у вези навода Подносиоца захтјева који се односе на кршење одредби Закона од стране Владе Кантона Сарајево на начин да исти ЈУ АС ставља у повољнији положај у односу на приватне апотеке и то тако да ЈУ АС омогућује лоцирање на повољнијим географским локацијама тј. амбулантама ЈУ Дом здравља Кантона

Сарајево, Влада Кантона Сарајево је истакла да је Федерално министарство здравства иницијатор отварања апотеке/амбуланте у склопу ЈУ Дом здравља Кантона Сарајево, а Конкуренцијски савјет је утврдио да је Скупштина Кантона Сарајево оснивач ЈУ Домови здравља Кантона Сарајево, једнако као и ЈУ АС, те да се у конкретном случају ради о повезаним правним лицима, који се са аспекта конкренцијског права посматрају као један субјекат, па самим тиме и евентуална одлука о лоцирању апотека у просторијама ЈУ Домови здравља Кантона Сарајево и обратно, није противна Закону.

Везано за наводе Подносиоца захтјева који се односе на дистрибуцију пелена за инконтиненцију и остала ортопедска и друга помагала, Конкуренцијски савјет је утврдио да исте набавља ЗЗО у складу са Уредбом о обиму, условима и начину остваривања права осигураних лица на коришћење ортопедских и других помагала, ендопротеза, стоматолошко-протетске помоћи и стоматолошко-протетских надомјестака, при томе примјењујући одредбе Закона о јавним набавкама. ЗЗО је у току поступка образложио да дистрибуцију пелена за одрасле не врши путем апотека, било приватних било ЈУ АС, него лично, из разлога што се смањивањем броја учесника у осигурању пелена осигураницима ЗЗО ради на економичности поступка, те се остварује уштеде, што у крајњој инстанци омогућава набавку већих количина пелена за исти износ утрошених средстава. Аргумент Подносиоца захтјева да болесници из читавог кантона који користе пелене и ортопедска помагала морају доћи у зграду ЗЗО по пелене и помагала, ЗЗО је побио образложењем да је за крајње кориснике/пацијенте којима је то потребно осигурао доставу на кућни праг за сва помагала са листе, па тако и пелене, што је додатна олакшавајућа околност овог вида дистрибуције пелена за инконтиненцију.

Осим тога, ЗЗО је истакао, а Подносилац захтјева није оспорио, да све апотеке имају могућност набавке пелена за инконтиненцију и дистрибуцију гдје, у том случају, осигураници ЗЗО могу извршити куповину и поднијети захтјев ЗЗО за рефундацију новчаних средстава.

Везано за наводе Подносиоца захтјева о кажњавању приватних апотека због административних грешака у амбуланти које се огледало у томе да, ако је на рецепту био написан лијек и наведена фабрика која га је произвела, тај лијек мора бити издати искључиво од те фабрике. У случају да приватна апотека изда идентичан лијек али од друге фабрике онда такав рецепт приватне апотеке нису могле наплатити од ЗЗО, док је у таквим случајевима ЈУ АС плаћен сваки такав рецепт, без разлике да ли издали од прописане фабрике или не. Такође, када је ријеч о административним грешкама (нечитко написаном броју на датуму, ЈМБГ, недостаје факсимил лијечника и сл.) такви рецепти су у 2009. години и 2010. години враћани на корекцију апотекама, апотекари би их однијели у амбуланту на поправку и враћали ЗЗО на наплату. Након 2010. године рецепти више нису враћани апотекама али је било доста случајева да су се такви рецепти ЈУ АС признавали и плаћали. Подносилац захтјева за овакве своје тврдње није понудио било какве доказе.

Конкуренцијски савјет је увидом у податке које је ЗЗО доставио на захтјев истог (поднесак број: 05-26-2-039-63-II/13) утврдио да ЗЗО између осталог, санкционише ситуације када на рецепту недостаје потребно обиљежавање тј. подаци из члана 5. Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало (подаци о кориснику лијека, лијеку, прописивачу лијека и издавачу лијека), као и када се изда лијек другог заштићеног имена, што потврђује наводе Подносиоца захтјева да ЗЗО санкционише исте. Даље је утврђено да укупан број оспорених рецепата од стране ЗЗО у периоду од 2009. до 2014. године који су реализовани путем ЈУ АС износи 23.761 оспорених рецепата, док у истом периоду број оспорених рецепата приватних апотека износи 19.111 оспорених рецепата, при чему на подручју Кантона Сарајево послују 43 апотеке из групације ЈУ АС и 137 приватних апотека.

Конкуренцијски савјет је, слиједом наведеног, утврдио да ЗЗО у случају када утврди да се реализовани рецепт не сматра уредним у складу са одредбама Правилника о условима за прописивање и издавање лијекова у промету на мало, те да се као такав не може сматрати ваљан у смислу да се издавање истог терети на рачун средстава обавезног здравственог осигурања, исте санкционише у смислу неплаћања, било да је ријеч о рецептима реализованим путем апотека ЈУ АС или приватних апотека, а не само приватних апотека како наводи Подносилац захтјева. Све оспорене рецепте ЗЗО задржава за себе, без обзира да ли су реализовани у приватној апотеци или ЈУ АС.

Подносилац захтјева у Захтјеву наводи да се протекционизам ЗЗО као и Владе Кантона Сарајево огледа и у путем донација ЈУ АС за набавку техничке опреме и инфраструктуре *(software)* те да је донација у износу од 550.000,00 КМ за набавку новог *software*-а путем којег се стварају претпоставке за увезивање у систем примарне здравствене заштите и увођење електронске књижице и рецепта.

Конкуренцијски савјет је, у вези наведеног, утврдио да је донацију у износу од 550.000,00 КМ извшио ЗЗО, а не Влада Кантона Сарајево. Надаље, утврђено је да је донација средстава извршена на молбу/захтјев ЈУ АС, те да не постоји препрека и да су се ЗЗО на исти начин могли обратити и други привредни субјекти са истом молбом. Конкуренцијски савјет је утврдио да се Подносилац захтјева није обратио ЗЗО тражећи донацију/средства за набавку наведене технологије у властите сврхе већ искључиво захтјевима/упитима за приступ информацијама који се тичу средстава која су донирана ЈУ АС.

Везано за наводе Подносиоца захтјева да је Кантон Сарајево извршио санирање тј. покривање пословних губитака ЈУ АС, Конкуренцијски савјет је утврдио да је Кантон Сарајево тј. Скупштина Кантона Сарајево оснивач ЈУ АС, те да било какво покривање пословних губитака привредног субјекта од стране његовог оснивача не може предствљати повреду Закона. Поред тога, Министарство здравства Кантона Сарајево је истакло да нису подузете никакве мјере и активности на санирању тешке финансијске ситуације у ЈУ АС, нити су из буџета Кантона Сарајево уложена средства у ЈУ АС за санирање губитака, нити по било ком основу, што доказује извјештајима о релизацији буџета Кантона Сарајево – раздјел 20 – Министарство здравства ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 25/11, 48/12).

Конкуренцијски савјет је приједлог Подносиоца захтјева за извођење доказа путем вјештака финансијске струке размотрио у свјетлу утврђеног чињеничног стања, те је закључио да не постоји оправданост за прихватање овог приједлога, обзиром да је Конкуренцијски савјет анализом чињеница и доказа прикупљених и проведених у току поступка, као и релевантних прописа којим је уређена област здравства у Кантону Сарајево, оцијенио исте довољним за доношење коначне одлуке.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, Конкуренцијски савјет је, у преосталом дијелу Захтјева, оцијенио да ЗЗО и Влада Кантона Сарајево описаним понашањем нису спрјечавали, ограничавали или нарушавали тржишну конкуренцију у смислу члана 4. став (1) тачке а), ц) и д) Закона.

Наиме, у погледу утврђивања цијена или других трговачких услова у смислу члана 4. став (1) тачке а) Закона, Конкуренцијски савјет је утврдио да је висина накнаде одређена Одлуком о листи лијекова, коју доноси Влада Кантона Сарајево, да је овако одређена и утврђена висина накнаде једнака за све који желе бити дио мреже уговорних апотека, при чему нити једна апотека није обавезна бити дио мреже уговорних апотека и издавати лијекове на рецепт уз утврђену накнаду, већ је то ствар пословне процјене сваког субјекта жели ли под тим условима пословати са ЗЗО.

Такође, у погледу постојања повреде из члана 4. став (1) тачке б) Закона која подразумијева ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања, односно, повреде из члана 4. став (1) тачке ц) Закона тј. подјеле тржишта или извора снабдијевања, Конкуренцијски савјет је утврдио да не постоје радње које би указивале на постојање повреде ових законских одредби.

У погледу примјене различитих услова за идентичне транскације у смислу члана 4. став (1) тачке д) Закона, а које би за циљ и посљедицу имале спрјечавање, ограничавање или нарушавње тржишне конкуренције, Конкуренцијски савјет је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да не постоји протекционизам од стране ЗЗО према ЈУ АС како то Подносилац захтјева наводи, обзиром да је утврђено да све апотеке имају уговоре који садрже идентичне уговорне одредбе које су спорне за Подносиоца захтјева, да је накнада за издавање лијекова на рецепт једнака за све, да су и плаћање и кашњења у плаћању једнака према свим апотекама, да је Уговором дато право дистрибуције ампулираних лијекова свим апотекама подједнако, а да су амбуланте те које одлучују у којим апотекама ће вршити набавку истих, да је Листа лијекова јавно доступна и транспарентна, да пелене за инконтиненцију дистибуира ЗЗО лично, а не путем апотека, било приватних било ЈУ АС, да се административне грешке на рецептима једнако санкционишу и за приватне апотеке и за ЈУ АС, а контролу истих, у складу са чл. 21. и 22. Одлуке о листи лијекова проводе фармацеутски и здравствени инспектори Министарства здравства Кантона Сарајево и контролори ЗЗО. У погледу партиципације за набавку софтвера и евентуално плаћање накнаде прије рока за ЈУ АС од стране ЗЗО, утврђено је да су се ЈУ АС обратиле ЗЗО са молбом да учине исто, док Подносилац захтјева то никада није учинио, тако да ни у односу на ове радње не постоји примјена различитих услова за идентичне транскације, јер се ове транскакције нису десиле под једнаким условима.

Надаље, обзиром да су ЗЗО и ЈУ АС повезана лица обзиром да имају истог оснивача – Кантон Сарајево као и да је Влада Кантона Сарајево орган извршне власти Кантона Сарајево, између истих не може постојати забрањени споразум у смислу одредби члана 4. Закона, јер споразуми између лица повезаних капиталом или управљачким правима не могу бити забрањени споразуми у смислу Закона, будући да лица повезана капиталом представљају једног подузетника на тржишту, те је све наводе Подносиоца захтјева у погледу постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачке а), б), ц) и д) Закона одбио као неосноване.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 5. диспозитива овог Рјешења.

У погледу постојања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) Закона од стране ЗЗО и Владе Кантона Сарајево према Подносиоцу захтјева, Конкуренцијски савјет је утврдио да се Влада Кантона Сарајево, као орган јавне управе, не бави никаквом економском активношћу везано за предметни случај, па самим тиме није учесник на релевантном тржишту, и не испуњава основни предуслов за злоупотребу доминантног положаја – нема доминантан положај, те је захтјев у односу на Владу Кантона Сарајево у цијелости одбио као неоснован.

Надаље, Конкуренцијски савјет је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да понашање ЗЗО према приватним апотекама, у односу на ЈУ АС, нема карактеристике злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (1) и (2) тачка а), ц) и д) Закона, како је то у Захтјеву тврдио Подносилац захтјева.

Наиме, члан 10. став (1) и (2) тачка а) Закона забрањује директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услова којима се ограничава конкуренција. Конкуренцијски савјет након проведеног поступка није пронашао нити једну радњу ЗЗО која би указивала на описану повреду Закона. Обзиром да ЗЗО није конкурент апотекама на релевантном тржишту, било приватним било ЈУ АС, самим тим накнадом за издавање лијекова на рецепт од 1,90 КМ која је једнака за све апотеке не ограничава конкуренцију на тржишту.

Такође, у погледу постојања повреде Закона из члана 10. став (1) и (2) тачка ц) која се односи на примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова са осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај, исто као што је већ образложено у дијелу који се односи на постојање забрањеног спразума из члана 4. став (1) тачке д) Закона, Конкуренцијски савјет је, цијенећи понашање ЗЗО у односу на приватне апотеке и ЈУ АС у ситуацијама које је Подносилац захтјева навео као дискриминаторне, утврдио да је ЗЗО наступао једнако у односу на све апотеке, без обзира да ли се ради о приватном или јавном капиталу.

У погледу постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став (1) и (2) тачка д) тј. закључивања споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачком обичају немају везе са предметом таквог споразума, Конкуренцијски савјет је утврдио да понашање ЗЗО у смислу одређивања висине доприноса за здравствено осигурање за запосленике представља забрањени споразум из члана 4. став (1) тачка е), те исто не може представљати и радњу злоуптребе доминантног положаја из члана 10. став (1) и (2) тачка д), а истовремено, није пронашао друге радње које би представљале повреду ове законске одредбе.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 6. диспозитива овог Рјешења.

9. Новчана казна

У смислу члана 48. става (1) тачка а) Закона, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта из године која је претходила години у којој је наступила повреда Закона, казниће се привредни субјекат ако склопи забрањени

споразум или на било који други начин судјелује у забрањеном споразуму којим је нарушена, ограничена или спријечена тржишна конкуренција у смислу члана 4. Закона на релевантном тржишту.

Полазећи од неспорно утврђене чињенице да је ЗЗО одредбом Уговора која се односи на примјену Колективног уговора којом је уговорено да допринос за обавезно здравствено осигурање за све упосленике у просјеку не може бити нижи од доприноса обрачунатог на просјечну плату у ФБиХ према посљедњем објављеном податку Федералног завода за статистику, спрјечавао, ограничавао и нарушавао тржишну конкуренцију из члана 4. став (1) тачка е) Закона на релевантом тржишту почевши од 1.12.2008. године.

Конкуренцијски савјет је изрекао новчану казну у износу од 23.000,00 КМ, што представља (..) [1] % од укупних прихода ЗЗО из 2007. године, као године која је претходила повреди Закона, и који је износио (..) КМ.

Конкуренцијски савјет је приликом утврђивања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона, као и посљедице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона.

С обзиром на висину изречене новчане казне која је много мања од висине која је могла бити изречена за утврђену повреду Закона, Конкуренцијски савјет и овај пут није имао првенствено за циљ кажњавање због кршења Закона, већ да упозори ЗЗО на обавезу поштовања правила тржишне конкуренције утврђених одредбама Закона.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року, иста ће се наплатити присилним путем, у смислу члана 47. Закона, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 4. диспозитива овог Рјешења.

10. Трошкови поступка

Чланом 108. став 1) Закона о управном поступку је прописано да у рјешењу којим се поступак завршава, орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у којем року имају исплатити, а чланом 105. став 2) истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више страна са супротним интересом, страна која је изазвала поступак, а на чију штету је поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

Према одредбама члана 105. став (3) Закона о управном поступку трошкови за правно заступање надокнађују се само у случајевима кад је такво заступање било нужно и оправдано.

Подносилац захтјева је доставио дана 17.7.2014. године поднеском број: 05-26-2-039-47-II/13 спецификацију трошкова поступка у износу од 5.945,24 КМ која се састоји од сљедећих трошкова: 1) састав захтјева према Конкуренцијском савјету 843,00 КМ, 2) приступ и заступање на усменој расправи пред Конкуренцијским савјетом дана 4.6.2014. године (одгођено на захтјев противне стране) 843,00 КМ, 3) приступ и заступање на усменој расправи пред Конкуренцијским савјетом дана 3.7.2014. године 843,00 КМ, 4) састав поднесака очитовања на писмени поднесак противне стране тзв. Усмено изјашњење од 3.7.2014. године 843,00 КМ, 5) административна такса на захтјев према Конкуренцијском савјету 2.000,00 КМ те 6) ПДВ 17% на радње подузете од 1– 4.

Противна страна није поднијела захтјев за накнаду трошкова поступка.

Конкуренцијски савјет је приликом израчунавања укупних трошкова поступка, узео у обзир одредбе Закона о адвокатури ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/02, 29/03, 18/05 и 68/05) и одредбе Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 22/04 и 24/04) (у даљем тексту: Тарифа).

Конкуренцијски савјет је признао само трошкове заступања који су били нужни и оправдани у овом поступку и то: 1) састав захтјева према Конкуренцијском савјету 825,00 КМ, 2) приступ и заступање на усменој расправи пред Конкуренцијским савјетом дана 4.6.2014. године (одгођено на захтјев противне стране) 206,25 КМ, 3) приступ и заступање на усменој расправи пред Конкуренцијским савјетом дана 3.7.2014. године 825,00 КМ, 4) састав поднесака очитовања на писмени поднесак противне стране тзв. Усмено изјашњење од 3.7.2014. године 825,00 КМ, 5) административна такса на захтјев према Конкуренцијском савјету 1.000,00 КМ, те 6) ПДВ 17% на радње подузете од 1– 4 у износу од 455,81 КМ.

Конкуренцијски савјет је, у складу са одредбама члана 105. став (2), размотрио која је страна изазвала поступак, на чију штету је поступак окончан, као и у ком омјеру је Подносилац захтјева успио са својим захтјевом. Како је у предметном поступку Подносилац захтјева само дјелимично успио са својим Захтјевом, односно само са дијелом Захтјева који се односи на спрјечавање, ограничавање и нарушавање тржишне конкуренцију из члана 4. став (1) тачка е) Закона, Конкуренцијски савјет је сходно наведеном оцијенио да Подносиоцу захтјева припада право на накнаду 20,0% од укупно признатих адвокатских трошкова, дакле 627,40 КМ, и административна такса у износу од 1.000,00 КМ, што укупно износи 1.627,40 КМ.

Имајући у виду наведено, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 7. предметног Рјешења.

11. Поука о правном лијеку

Против овога Рјешења није допуштена жалба.

Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Рјешења.

Број 05-26-2-039-75-II/13
25. септембра 2014. године
Сарајево

Предсједник
Гордан Распудић, с. р.

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka a), a u vezi s članom 4. stav (1) i (2) i članom 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) i članom 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te čl. 105. i 108. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, koje zastupaju advokati Suljo Delić i Mersiha Delić, ul. Muse Ćazima Ćatića 14/p, 71000 Sarajevo protiv Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71000 Sarajevo koju zastupaju Suada Jusić, Edina Stević i Fadila Agić i Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo, koga zastupaju prim. dr. Mustafa Cuplov i Nedim Tvrtković, Konkurencijsko

[1] (..) Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

vijeće, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 25.9.2014. godine, donijelo je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo odredbom Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona kojom je ugovorena primjena Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca u oblasti zdravstva na teritoriji Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 61/07) na način da doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji, počevši od 1.12.2008. godine.
2. Smatra se ništavom (ex lege), u smislu člana 4. stav (2) Zakona o konkurenciji, odredba Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca u oblasti zdravstva na teritoriji Federacije BiH, prema kojoj doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.
3. Nalaže se Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana prijema ovog Rješenja, uskladi odredbe važećih Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo sa Zakonom o konkurenciji sa tačkom 1. dispozitiva ovog Rješenja, te da u ostavljenom vremenskom roku dostavi dokaze o izvršenju istih.
4. Izriče se novčana kazna Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo zbog kršenja člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji, u visini od 23.000,00 KM (dvadesettrihiljadekonvertibilnihmaraka), u smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ovog Rješenja.

   U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u navedenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
5. Odbija se kao neosnovan zahtjev Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zabranjenih sporazuma u smislu člana 4. stav (1) tačke a), b), c) i d) Zakona o konkurenciji.
6. Odbija se kao neosnovan zahtjev Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) Zakona o konkurenciji
7. Nalaže se Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo da plati troškove postupka privrednom subjektu Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, u ukupnom iznosu od 1.627,40 KM (hiljadušeststotinadvadesetsedam i 40/100 KM), u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ovog Rješenja.
8. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće je dana 30.12.2013. godine pod brojem: 05-26-2-039-II/13 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane Udruženja/Udruge privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Podnosilac zahtjeva ili Udruženje) zastupano po predsjedniku Udruženja dr. Edinu Hodžiću, koje u postupku pred Konkurencijskim vijećem zastupaju advokati Suljo Delić i Mersiha Delić, ul. Muse Ćazima Ćatića 14/p, 71 000 Sarajevo protiv Kantona Sarajevo - Vlada Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo, koju zastupaju Suada Jusić, Edina Stević i Fadila Agić, zaposlenice Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo po punomoći broj: 10-05-6039/14, (u daljem tekstu: Vlada Kantona Sarajevo) i Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo, koga zastupaju prim. dr. Mustafa Cuplov i Nedim Tvrtković, po punomoći broj 02-7858/14 od 29.5.2014. godine, (u daljem tekstu: ZZO) radi utvrđivanja kršenja člana 4. stav (1) i (2) i člana 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon).

Obzirom da je uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno da predmetni Zahtjev nije potpun, u skladu sa odredbom člana 28. stav (2) Zakona, Konkurencijsko vijeće je dana 17.1.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-1-II/13 i dana 7.3.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-5-II/13 zatražilo dopunu Zahtjeva.

Podnosilac zahtjeva se dana 24.1.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-2-II/13 obratio Konkurencijskom vijeću zahtjevom za produženje roka za dostavu tražene dopune. Konkurencijsko vijeće je ocijenilo opravdanim traženi zahtjev te dana 27.1.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-3-II/13 odobrilo produženje roka Podnosiocu zahtjeva za dodatnih 15 dana.

Podnosilac zahtjeva je dana 6.2.2014.godine podneskom broj: 05-26-2-039-4-II/13 i dana 11.3.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-6-II/13 dostavio traženu dopunu.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 17.3.2014. godine (akt broj: 05-26-2-039-7-II/13) Podnosiocu zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu člana 28. stav (3) Zakona.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Kolodvorska 11a, 71000 Sarajevo, Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71000 Sarajevo i Vlada Kantona Sarajevo, ul. Reisa Džemaludina Čauševića br. 1, 71 000 Sarajevo.

1.1. Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni, Podnosilac zahtjeva

Udruženje/Udruga privatnih apoteka/ljekarni osnovano je dana 26.5.2008. godine i registrovano kod Ministarstva pravde FBiH Rješenjem broj: 04-05-2-736/08. Članice Udruženja apoteke su osnovane privatnim kapitalom (u daljem tekstu:

privatne apoteke) čija je registrovana djelatnost obavljanje apotekarske djelatnosti.

1.2. Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, protivna strana

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ul. Ložionička br. 2, 71 000 Sarajevo osnovan je u cilju ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Odluku o osnivanju ZZO je donijela Skupština Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/98) na osnovu koje je 31.5.1999. godine Kantonalni sud u Sarajevu donio Rješenje o upisu Zavoda u sudski registar.

U ZZO se ostvaruju prava i obaveze iz obaveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti u okviru Kantona Sarajevo u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97 i 7/02), drugim zakonima, podzakonskim propisima, propisima kantona i općim aktima ZZO, kao i prava i obaveze iz proširenog zdravstvenog osiguranja.

Djelatnost ZZO je utvrđena Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Odlukom o osnivanju ZZO te Statutom ZZO ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/2000).

1.3. Vlada Kantona Sarajevo, protivna strana

Na osnovu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94), Skupština Kantona Sarajevo je na sjednici održanoj dana 11. marta 1996. godine donijela Ustav Kantona Sarajevo, kojim je uređena organizacija i status Kantona Sarajevo, njegove nadležnosti i struktura vlasti.

Kanton Sarajevo ima zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast. Izvršnu vlast u Kantonu Sarajevo vrši Vlada Kantona Sarajevo. Vladu Kantona Sarajevo čine premijer i 12 ministara. Predsjedavajući Skupštine u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg imenuje kandidata za mjesto premijera Kantona. Kandidat za mjesto premijera Kantona predlaže ministre. Vladu potvrđuje Skupština većinom glasova.

Kanton ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije BiH i Ustavom Kantona Sarajevo. Sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti ima Kanton, kako je to utvrđeno Ustavom Federacije BiH.

Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 7/08, 16/08-ispravka) osnivaju se organi uprave i upravne organizacije Kantona Sarajevo, utvrđuje njihov djelokrug i uređuju druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje. Poslove uprave, stručne i s njima povezane upravne poslove iz okvira nadležnosti Kantona vrše kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i kantonalne upravne organizacije, utvrđene ovim Zakonom.

Članom 14. navedenog Zakona propisano je da Ministarstvo zdravstva vrši upravne i stručne poslove utvrđene Ustavom, zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti zdravstva.

Djelatnost Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo bliže je utvrđena Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/97).

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tokom postupka primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) i odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu člana 26. Zakona.

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je primijenilo i odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97 i 7/02), Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Odluke o osnivanju ZZO, Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo, Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja Javne ustanove "Apoteke Sarajevo" ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/12 i 33/13), Odluke o osnivanju javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 14/00 i 30/07), Odluke o mreži apoteka u Kantonu Sarajevo, kao i kriterijima, načinu i uslovima ugovaranja apoteka ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 22/08), Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 9/09 i 26/09), Uredbe o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/07 i 29/08), Pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 50/02, 15/06, 9/08), Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo ("Službene novine Federacije BiH", br. 42/11, 64/11, 82/11), Odluke o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 15/03) te Odluke o ampuliranoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 15/03).

Konkurencijsko vijeće u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona može u svrhu ocjene datog slučaja koristiti sudsku praksu Evropskog suda pravde i odluke Evropske komisije.

3. Postupak pred Konkurencijskim vijećem

Podnosilac zahtjeva u Zahtjevu i dopunama Zahtjeva u bitnom je naveo:

- da na području Kantona Sarajevo apotekarsku djelatnost pored privatnih apoteka obavljaju i Javna Ustanova Apoteke Sarajevo (u daljem tekstu: JU AS), apoteke koje su osnovane državnim kapitalom;
- da privatne apoteke na temelju Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona (u daljem tekstu: Ugovor) sa ZZO izdaju lijekove koji se propisuju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- da su Ugovorima i Aneksima Ugovora između privatnih apoteka i ZZO, nametnute odredbe koje imaju za posljedicu sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije tako što su direktno utvrđene prodajne cijene koje su ispod proizvodne cijene, odnosno ispod nivoa troškova te su primjenjeni različiti uslovi na indentične transakcije za JU AS, dovodeći privatne apoteke u nepovoljan i neravnopravan položaj, uz nametanje dodatnih obaveza koje po svojoj prirodi i trgovačkim običajima nisu u vezi sa predmetom sporazuma;
- da su sporni slijedeći članovi Ugovora:

članom 12. nametnuta je obaveza privatnim apotekama - članicama Podnosioca zahtjeva da primjenjuju Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor), a da doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za

sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku;

članom 14. nametnuta je odredba kojom se određuje cijena usluge za izdavanje lijekova na recept od 1,90 KM sa PDV (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu. Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova bez obračuna naknade dok će se za ampulirane lijekove plaćati 6% marže na nabavnu vrijednost lijeka;

članom 16. nametnuta je obaveza koja se odnosi na rabat po osnovu prometa lijekova, i to na način da je određeno da će rabat biti predmetom posebnog ugovora između apoteke, veledrogerije i ZZO;

članom 18. nametnuta je obaveza da će ZZO ispostavljanje fakture za izdate lijekove platiti u roku od 90 dana, a taj rok je promijenjen članom 2 Aneksa Ugovora od 21.4.2011. godine na 75 dana. Pomenutom odredbom nametnuta je obaveza da ZZO može izvršiti plaćanje faktura do 90 dana, odnosno 75 dana, što predstavlja zloupotrebu dominantnog položaja obzirom da apoteka taj period (90, odnosno 75 dana) kreditira ZZO, te isti zloupotrebom dominantnog položaja zadržava njihov ostvareni prihod, bez plaćanja kamate. ZZO ovakvim zloupotrebama direktno utiče na ostvarivanje prihoda privatnih apoteka;

članom 19. nametnuta je obaveza Podnosiocu zahtjeva u vezi roka plaćanja lijekova od strane Podnosioca zahtjeva prema dobavljačima - veledrogerijama od 90 dana uz nametnute dodatne obaveze zaključenja Ugovora o cesiji nakon čega bi ZZO direktno vršio plaćanje lijekova.

Članom 3. Aneksa Ugovora djelimično je izmijenjena odredba člana 19. tako što je nametnuta obaveza privatnim apotekama da obaveze prema veledrogerijama izmiruju u roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept.

U Zahtjevu se dalje navodi da su posljedice primjene Ugovora i Aneksa ugovora slijedeće:

- prema izvodu iz dokumenta JU AS "Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju JU AS za 2010" te dokumenta "Program rada i finansijski plan za 2011. godinu" JU AS su još 2006. godine kada su troškovi poslovanja bili daleko manji nego danas, kao glavni razlog za probleme u svom poslovanju, naveli upravo uvođenje naknade po receptu u iznosu od 1,90 KM sa PDV te da ista nije dovoljna za održavanje i funkcionisanje kvalitetne farmaceutske usluge i pokrivanje troškova poslovanja;
- prema navodima JU AS, Ugovor kojim je (nakon odluke Konkurencijskog vijeća BiH od jula 2007.) ZZO stavio JU AS u istu ravan sa privatnim apotekama, nije prihvatljiv u odnosu na status javnih ustanova kroz osnivački akt te poslove koje obavljaju čime JU AS traže povlašten položaj i različite preference, a ne izmjenu nametnutih, neadekvatnih nerealnih uslova za koje su sami izjavili da su nerealni i nedovoljni za pokrivanje troškova poslovanja;
- u navedenom Izvještaju se navodi da je na određene intervencije kod ZZO bilo uplata i prije ugovornog roka od 90 dana, a što je pomoglo da JU AS održe likvidnost prema dobavljačima i realizuju ugovorne obaveze;
- da je na ranije navedene dokumente Ministarstvo zdravstva KS dalo Mišljenje, a na osnovu kojih je Vlada Kantona Sarajevo, na svojoj 17. sjednici od 18.5.2011. godine, donijela Zaključak kojim je prihvaćen Izvještaj JU AS i Mišljenje ministarstva zdravstva KS, te su zadužili JU AS da poduzmu aktivnosti na izradi sanacionog programa sa prijedlogom mjera za pokriće gubitka iskazanog po godišnjem obračunu za 2010. godinu i isti dostavi Ministarstvu zdravstva KS.

Ujedno istim dokumentom Ministarstvo zdravstva KS, ZZO i JU AS su zaduženi da zajednički iznađu odgovarajuće rješenje na prevazilaženju postojeće finansijske situacije u kojoj se nalazi JU AS.

Gubitak u poslovanju JU AS sanirao je Kanton Sarajevo, koji je istovremeno i administrator nerealne cijene naknade koja nije dovoljna da se pokriju troškovi poslovanja te ostalih važećih, a nerealnih i štetnih uslova poslovanja. U tom smislu Kanton Sarajevo je potvrdio da su važeći uslovi nerealni i da nametnuta cijena nije dovoljna za pokriće troškova poslovanja kao i održavanje kvalitetne farmaceutske usluge.

Kanton Sarajevo je navedenim stavio JU AS u povoljniji položaj u odnosu na privatne apoteke tako što:

- sanira gubitke JU AS koji su nastali kao rezultat primjene važećih uslova Ugovora i Aneksa Ugovora;
- plaća lijekove i prije roka od 90 dana;
- daje ekskluzivitet u robi/lijekovima;
- daje ekskluzivnu dostupnost informacija o tehničkoj opremi i infrastrukturi kao i informacijama o listi lijekova na teret Zavoda i cijenama prilikom promjene liste (privatne apoteke nisu imale informaciju i bila im je onemogućena distribucija lijekova 5 dana);
- putem donacija za tehničku opremu i infrastrukturu (software) te povlašten položaj na različite načine kao npr. ekskluzivni dogovori, protokoli i ugovori itd. Donacija 550.000 KM za nabavku novog software-a, onemogućavanje dostupnosti tehnologije i infrastrukturne opreme te stvaranje pretpostavki za uvezivanje u sistem primarne zdravstvene zaštite i uvođenje elektronske knjižice i recepta;
- ekskluzivni sporazumi i protokoli između JU AS i Doma zdravlja KS pod patronatom ZZO, Ministarstva zdravstva KS, Ministarstva zdravstva FBiH;
  a) Preseljenje ambulante Alipašino polje unutar apoteke Novi grad JU AS;
  b) Relokacija apoteka JU AS, "zaključavanje dobrih lokacija i uličnih uglova".

Preferencije i protekcionizam prema JU AS se ogledaju i kroz ekskluzivno pravo Zavoda na distribuciju pelena za nepokretne i medicinskih pomagala, oglušivanje na dopise, zahtjeve, molbe i prijedloge, ZZO i Ministarstva zdravstva KS kao i kažnjavanjem privatnih apoteka zbog administrativnih pogrešaka u ambulanti (odbijanje isplate izdatog lijeka i naknade apoteci, i istovremeno odbijanje povrata tog recepta privatnoj apoteci, da isti fakturiše ambulanti).

Podnosilac zahtjeva u Zahtjevu navodi da zloupotreba dominantnog položaja postoji:

- *primjenom člana 12. Ugovora* tako što ZZO utiče na povećanje i fiksiranje nivoa troškova, te isključuje bilo kakvu mogućnost uticaja privatne apoteke na taj trošak, radi racionalizacije; plata na ovaj način kao finansijska kategorija koja direktno ovisi od finansijskog poslovanja samog privrednog subjekata - privatne apoteke postaje nametnuta administrativna odluka, zanemarujući sve ekonomske parametre i finansijsko poslovanje privatne apoteke. Zloupotrebom dominantnog položaja ZZO se umiješao u sektor koji je isključivo u nadležnosti

samog privatnog poslodavca, a time i u rezultat poslovanja; Uzimajući u obzir da je ZZO uslovio visine plata uposlenika privatnih apoteka po granskom kolektivnom ugovoru, da apotekama umjesto zakonske maloprodajne marže isplaćuje naknadu od 1,62 KM + PDV po realizovanom receptu, a da je isto tako apotekama propisan minimalni broj i struktura kadra (2 farmaceuta i 1 tehničar) proizilazi da su privatne apoteke primorane realizirati 172 recepta dnevno i 22 radna dana u mjesecu da bi isplatile plate za propisani broj zaposlenih u nametnutoj visini sa nametnutom cijenom usluge, a što je neizvodljivo; realna srednja vrijednost realizacije recepata po apoteci je znatno ispod tog potrebnog broja (više od 70% apoteka u Kantonu Sarajevo ima u prosjeku ispod 50 recepata/dan). Ovakvim postupanjem Podnosiocu zahtjeva je nanijeta ogromna šteta, gubici i dugovanja usljed čega su isti takvim postupanjem dovedeni na rub same egzistencije i pred bankrot, dok je administrator istih tih uvjeta pokrivao i gubitke JU AS, direktno i indirektno na različite načine.

- *primjenom člana 14. Ugovora* umjesto zakonske maloprodajne marže od 25%; vrijednost naknade od 1,90 KM sa PDV je utvrđena 2006. godine i ostala je ista do danas iako su troškovi poslovanja danas mnogo veći nego su to bili 2006. godine. Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova bez obračuna naknade dok će se za ampulirane lijekove, za koje isključivo pravo na distribuciju imaju JU AS plaćati 6% marže na nabavnu vrijednost lijeka (zakonska maloprodajna marža je 25%, a veleprodajna 8%); apoteka u maloprodaji na nabavnu cijenu svakog pakovanja lijeka obračunava 25% zakonske marže dok od ZZO umjesto zakonske maloprodajne marže dobija navedenu naknadu po receptu, bez obzira na broj izdatih pakovanja lijeka po tom receptu i bez obzira na vrijednost izdatih pakovanja lijeka.

Naknada od 1,62 KM u odnosu na prosječnu vrijednost lijekova na recept od 2006. godine do 2013. godine predstavlja 11,31% razlike u cijeni iz čega proizilazi da apoteka naknadom dobije više nego duplo manju razliku u cijeni nego od zakonske maloprodajne marže 25%. Ukoliko je na tom receptu propisano više pakovanja tog lijeka apoteka sva ostala pakovanja propisana po tom receptu izdaje bez marže, po nabavnoj cijeni.

Svi subjekti koji su direktno ili indirektno uključeni u lanac snabdijevanja lijekovima imaju maržu u vidu % na vrijednost lijeka. Tako proizvođač ima % marže na svako pakovanje, država % carine ali i 17% PDV-a na svako pakovanje, veleprometnik 8% na svako pakovanje lijeka dok samo apoteka ima paušalni iznos po receptu, bez obzira na broj pakovanja i vrijednost lijekova.

Recept je nalog za izdavanje robe (izdatnica). To je dokument na kojem je samo evidentirano kojeg lijeka i koliko pakovanja treba izdati. Stoga, recept odnosno nalog za izdavanje, ne bi trebao, niti može biti jedinica za obračun plaćanja. Isti može i treba biti dodatno plaćen, kao fiksna administrativna naknada za obradu tog naloga ali ne i zamjena za maloprodajnu maržu od koje se moraju servisirati troškovi poslovanja. Nosilac troška je pakovanje lijeka i on bi trebao biti opterećen troškovima u kalkulaciji u vidu % na nabavnu vrijednost (zakonska maloprodajna marža).

Dokument "Jedinstvena metodologija" (Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, "Službene novine Federacije BiH", br. 34/13, 90/13) koju je donio Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH predviđa najmanje 1,00 KM naknadu što omogućava smanjenje iste za skoro 50% uz dodatno povećanje nivoa obaveza.

Ministar zdravstva KS na 16. Radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo dana 19.6.2013. godine je naveo da je 80 privatnih apoteka u Kantonu Sarajevo viška i da su sve one ugovorne sa ZZO i da je za to krivo Konkurencijsko vijeće BiH koje je nametnulo da se ukine monopol JU AS na izdavanaje lijekova na recept te da su JU AS zato dovedene u ovu tešku finansijsku situaciju. Podnosilac zahtjeva navodi da se radi o određivanju cijene proizvoda ili usluge ispod nivoa troškova proizvodnje sa ciljem eliminisanja konkurencije.

Dalje, Podnosilac zahtjeva smatra da iz naprijed navedenog proizilaze posljedice kako za potrošače tako i za društvo i privredne subjekte u poslovnom odnosu. Naime, pacijentima prijeti nestašica lijekova zbog postojećih gubitaka, štete i prezaduženosti apoteka i nemogućnosti servisiranja obaveza, nabavke i plaćanja lijekova. Od ranije je poznat slučaj sa nestašicom bar kodova, odnosno recepata, pa se radi uštede piše veći broj lijekova na jedan isti recept, a što apoteke posljedično vodi u dodatne gubitke i dubiozu. Istovremeno, nemogućnost privatnih apoteka da servisiraju preuzete obaveze koje obuhvataju nemogućnost plaćanja kredita za održavanje likvidnosti i drugih obaveza prema dobavljačima, isplata plata radnicima, bankrot privatnih apoteka i akvizicije zbog dugovanja prijete otkazi, oduzimanja privatne imovine osnivača apoteka, aktiviranje hipoteka uposlenika zbog dugovanja i nemogućnosti vraćanja stambenih i drugih kredita uposlenika itd.

- *primjenom člana 16. Ugovora* što ima za posljedicu prisvajanje rabata od strane ZZO, omogućava istom da kontroliše i uslovljava od kojeg veleprometnika apoteka može da naručuje lijekove (apoteka ima pravo nabavljati lijekove od svih veleprometnika u BiH registrovanih za uvoz i i prometovanje lijekova i medicinskih sredstava i to je poslovna odluka apoteke s kim će dogovoriti i ugovoriti nabavku lijekova). U dokumentu "Jedinstvena metodologija", u objavljenom obrascu Ugovora sa apotekama (Anex dokumenta) predviđen je član ugovora kojim se određuju veleprometnici od kojih će se lijekovi nabavljati. U slučaju da apoteka promjeni dobavljača koji je naveden u ugovoru, a da o tome ne obavijesti ZZO otvara se mogućnost raskida ugovora od strane ZZO;
- *primjenom člana 18. Ugovora* za posljedicu ima primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim strankama čime su privatne apoteke dovedene u neravnopravan i nepovoljan položaj;
- *primjenom člana 19. Ugovora* za posljedicu ima kršenje osnovnih mehanizama tržišne ekonomije time što ZZO na osnovu zahtjeva veleprometnika vrši plaćanje izdatih lijekova veleprometniku čime su apoteke u podređenom i marginaliziranom položaju. Podnosilac zahtjeva je mišljenja da je ovakav stav priprema ZZO da vrši određivanje veleprometnika od kojeg će apoteka morati nabavljati lijekove kao i za prisvajanje rabata, što je već predviđeno članom 16. spornog Ugovora;

- *primjenom člana 20. Ugovora* je nametnuta ugovorna odredba kojom je utvrđena mogućnost raskida ugovora bez otkaznog roka od strane ZZO (članom 126. Zakona o obligacionim odnosima postoji obaveza davanja otkaznog roka radi usaglašavaja ugovornih strana). Naime, ZZO je Ugovorom uslovio privatne apoteke da moraju imati jednomjesečne zalihe lijekova, a u istom Ugovoru nametnuo je mogućnost otkaza Ugovora bez otkaznog roka. Na ovaj način apoteka nema mogućnost da smanji i distribuira uslovljene jednomjesečne zalihe lijekova jer nema otkaznog roka.

ZZO je u maju 2013. godine apotekama obustavio isplatu naknada za izdate lijekove koja je trajala 2 mjeseca, sa namjerom da smanji naknadu na 1,00 KM sa PDV i to retroaktivno 2 mjeseca, a lijekovi su već prije dva mjeseca bili izdati po važećem ugovoru. ZZO je ovim prekršio ugovor ali apoteke nisu u poziciji prekinuti ugovor zbog dominantnog položaja ZZO koji je zloupotrebljen te i danas kasni sa isplatom naknade mjesec dana.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da na osnovu Zahtjeva i dostavljene dokumentacije nije moguće utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, te je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: 05-26-2-039-9-II/13 dana 25.3.2014. godine (u daljem tekstu: Zaključak).

U skladu sa relevantim odredbama Zakona, Konkurencijsko vijeće je dostavilo Zaključak Podnosiocu zahtjeva, dana 25.3.2014. godine aktom broj: 05-26-2-039-13-II/13, a u skladu sa članom 33. stav (1) Zakona je dostavilo Zaključak i Zahtjev ZZO i Vladi Kantona Sarajevo, dana 25.3.2014. godine aktima broj: 05-26-2-039-14-II/13 i broj: 05-26-2-039-15-II/13.

ZZO je u ostavljenom roku dostavio odgovor dana 9.4.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-16-II/13 dok je istovremeno Vlada Kantona Sarajevo dana 9.4.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-17-II/13 obavijestila Konkurencijsko vijeće da će istu u postupku pred Konkurencijskim vijećem zastupati Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo ali je zatim ipak dana 30.4.2014. godine Konkurencijskom vijeću podneskom broj: 05-26-2-039-20-II/13 dostavila odgovor na predmetni Zaključak.

Konkurencijsko vijeće se naknadno zatim aktom broj: 05-26-2-039-18-II/13 dana 23.4.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-22-II/13 dana 5.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-23-II/13 dana 6.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-26-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-31-II/13 dana 23.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-38-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-39-II/13 dana 2.6.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-50-II/13, aktom broj: 05-26-2-039-51-II/13 dana 23.7.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-55-II/13 dana 1.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-59-II/13 dana 6.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-62-II/13 dana 7.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-64-II/13 dana 14.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-67-II/13 dana 19.8.2014. godine i aktima broj: 05-26-2-039-72-II/13 i broj: 05-26-2-039-73-II/13 dana 27.8.2014. godine ponovo obratilo Vladi Kantona Sarajevo i ZZO kojima su zatražena dodatna pojašnjenja i dokumentacija ali i dostavljeni podnesci Podnosioca zahtjeva na eventualna očitovanja.

U tom smislu, Konkurencijsko vijeće je dana 30.4.2014. godine zaprimilo podnesak broj: 05-26-2-039-20-II/13, dana 12.5.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-24-II/13, dana 29.5.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-32-II/13, dana 4.7.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-46-II/13, dana 18.8.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-66-II/13 i dana 25.8.2014. godine podnesak broj: 05-26-2-039-69-II/13 upućen od strane Vlade Kantona Sarajevo.

ZZO je tražene dopune dostavio dana 12.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-25-II/13, dana 30.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-35-II/13, dana 30.5.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-36-II/13, dana 5.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-57-II/13 i brojem: 05-26-2-039-58-II/13, dana 13.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-63-II/13 i dana 25.8.2014. godine pod brojem: 05-26-2-039-70-II/13.

Konkurencijsko vijeće se aktom broj: 05-26-2-039-19-II/13 dana 23.4.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-27-II/13 dana 23.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-21-II/13 dana 5.5.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-37-II/13 dana 2.6.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-49-II/13 dana 23.7.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-54-II/13 dana 1.8.2014. godine, aktom broj: 05-26-2-039-64-II/13 dana 14.8.2014. godine i aktom broj: 05-26-2-039-71-II/13 dana 27.8.2014. godine dodatno obratilo Podnosiocu zahtjeva dostavljajući očitovanja druge strane ali zahtjevajući od Podnosioca zahtjeva da dostavi dodatne podatake i dokumentacije.

Podnosilac zahtjeva je traženo dostavio dana 30.5.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-33-II/13, dana 17.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-47-II/13, dana 18.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-48-II/13, dana 31.0.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-52-II/13, dana 1.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-56-II/13, dana 6.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-60-II/13 i dana 15.8.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-65-II/13.

ZZO u dostavljenom odgovoru na Zahtjev, ostalim podnescima kao i izjašnjenjima tokom usmene rasprave, u bitnom navodi:

- da u dosadašnjem periodu ugovaranja niti jedna ugovorna apoteka nije imala rezerve na ugovor, primjedbe ili bilo kakav razlog za utvrđivanje ništavnosti ili rušljivosti te da su od početka ugovaranja sa svim apotekama uslovi bili jednaki i isti su proizilazili iz zakonskih i podzakonskih akata;
- da je istina da su Ugovori za privatne i državne apoteke potpuno identični;
- da je članom 12. Ugovora ugovorna obaveza imala za cilj poštivanje jednakog tretmana svih ugovorača; utvrđeni iznos plaćanja javnih kontribucija je imao za cilj izjednačavanje obaveza ugovornih strana. ZZO nije imao za cilj staviti u nepovoljniji položaj privatne apoteke nego slijediti princip ravnopravnosti; također, ZZO je potpisnik Kolektivnog ugovora iz 2007. godine i njihova je obaveza primjena tog ugovora prema svima;
- da je članom 14. Ugovora utvrđena naknada za izdavanje lijeka na recept u iznosu od 1,90 KM (1,62 KM bez uključenog PDV-a) kao i 6 % za ampulirane lijekove te da je visina naknade prema svim ugovornim apotekama ista; magistralni lijekovi su lijekovi koji se prave prema potrebama samih osigranika/pacijenata/korisnika u apoteci (apoteka proizvodi i prodaje magistralne preparate); radi se o lijekovima/preparatima koje ZZO plaća prema cijenama utvrđenim u Odluci o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja na osnovu čega i ne postoji naknada (ne radi se o proizvodu koji apoteka nabavlja od veledrogerija i onda preprodaje već o proizvodu koji apoteka proizvodi i prodaje);

- da je od početka ugovaranja sa apotekama naknada za izdati recept ista i nije se mijenjala;
- da je Jedinstvenom metodologijom utvrđena visina naknade za lijekove jednaka za sve apoteke;
- da prema Ugovoru sve apoteke imaju pravo prometovanja ampulama, ali da je praksa drukčija te da ne prometuju sve apoteke u praksi ampulirane lijekove. U svakoj apoteci u Kantonu Sarajevo se mogu kupiti ampule, ali ako pacijent pojedinačno pokuša realizovati ampulu na recept, onda ima problem. Ampule se izdaju na način da doktor propisuje ampularnu terapiju i taj recept realizuje ambulanta - trebovanjem. Dakle, pacijent se ne pojavljuje u apoteci, kako privatnoj tako ni državnoj, već u ambulanti. Praksa od prije trideset godina, a i sada je da se trebovanja infuziornih otopina, ampula, vakcina rade u samo određenom broju apoteka. Ne može se organizovati poslovanje primarne zdravstvene zaštite da ambulante podižu takve lijekove u bilo kojoj apoteci. Navedeni način rada omogućava bolju kontrolu i pregled izdatih lijekova ove vrste. Apoteke koje distribuiraju infuziorne otopine moraju imati određena dodatna tehnička pomagala, uređaje za čuvanje tih otopina jer za te otopine je potrebno dodatnih 150 m², a u Kantonu Sarajevo se izdaje oko 3000 ovih otopina mjesečno; ZZO nije poznato zbog čega veledrogerije odbijaju da privatnim apotekama isporuče ampulirane lijekove jer isti nema formalni odnos sa veledrogerijama;
- da je članom 16. Ugovora, saglasno izjavama volja ugovarača, određeno da će rabat po osnovu prometa lijekova biti predmet posebnog ugovora ali ova odredba nikada nije aktualizirana jer za istu nije bilo interesa od strane ugovorenih strana i veledrogerije; članovima 15 ili 16 Ugovora je neosporno propisano da apoteka nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko – inspekcijskom nadzoru, ali da se radi o veledrogerijama koje prilikom vršenja nadzora navede sama apoteka; nisu upoznati da postoji određena lista veledrogerija te da apoteka sama bira veledrogerije sa kojima će sarađivati i od kojih će nabavljati lijekove; postoji zvanični registar veleprometnika lijekova kojeg objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH;
- da je Lista lijekova KS dostupna svim ugovornim apotekama te da se neki lijekovi izdaju u nekim apotekama, a nekima ne je ZZO nejasna i nepoznata. Jedino postoje posebni programi koji su između ZZO i određenih klinika kao Pedijatrija, Onkologija i sl. Takvi lijekovi su ekstremno skupi. Definicija liste esencijalnih lijekova kaže da su esencijalni lijekovi oni koji se koriste za najčešća oboljenja. U posebnim situacijama, u slučaju manjeg broja bolesnika i vrlo skupih lijekova, radi se poseban program, potpiše se protokol i ovlasti se jedna apoteka, koja je također potpisnik protokola za izdavanje lijekova za npr. 12 određenih pacijenata te posebno odabranim liječnikom koji isključivo može propisati taj lijek. Dakle samo jedna apoteka, i obično se uzima najbliža apoteka za većinu pacijenata. Npr. na pedijatriji za cističnu fibrozu pluća, fizički najbliža apoteka je bila privatna jer je u tom konkretnom slučaju razlika u udaljenosti između privatne i javne par metara te je potpisan ugovor sa privatnom. Znatan broj takvih ugovora je potpisan sa kliničkom apotekom jer su oni u blizini klinika; Podnosilac zahtjeva, prema mišljenju ZZO nije dostavio dokaz da 5 dana nije mogao prometovati lijekovima u periodu izmjena Liste;
- da su članom 18 Ugovora ugovorne strane saglasne da je rok za plaćanje ispostavljene fakture za izdate lijekove 90, odnosno naknadno aneksom utvrđen 75 dana i da je jednak prema svim ugovorenim stranama;
- da je članom 19 Ugovora saglasno izjavama volja ugovorača određen rok od 15 dana u kojem je apoteka dužna platiti svoje obaveze prema veledrogerijama te da sredstva koje ZZO plati apotekama nisu sredstva apoteka nego su sredstva veledrogerija; ova ugovorna obaveza je ista kod svih ugovornih strana. Novac od apoteke nije prihod apoteke već je naknada za prometovani lijek pripadajući prihod apoteke, a cijena lijeka je prihod veledrogerije;
- da ZZO ne pravi razliku između privatnih i javnih apoteka te da se po prilivu sredstava u Fond vrši plaćanje prema svim apotekama, ZZO nisu poznati zahtjevi za prijevremenim plaćanjem naknada određenim apotekama; ZZO se trudio da sve obaveze isplaćuje u datom roku ali u zadnjih pet - šest mjeseci došlo je do kašnjenja jer se pokazalo da ZZO posluje sa gubitkom od preko 20 miliona. Ipak ZZO i sa kašnjenjem uspijeva ispoštovati svoje obaveze ali ne postoji protežiranje javnih ustanova u odnosu na privatne i sl;
- da ZZO nikada nije sanirao gubitke bilo čijeg poslovanja pa tako niti apoteka, bilo državnih ili privatnih te da im nije poznato da li je to činio neko drugi;
- da je ZZO participirao u sufinansiranju softvera za JU AS, na molbu JU AS, u iznosu od 550.000 KM, jer JU AS nisu imale novaca. Na taj način se mogu ZZO obratiti i svi drugi sa tom vrstom molbe. Navedni softver se ne koristi za realizaciju elektronskih recepata jer e-recept nije ni u začetku. Postoji dokument Razvoj informacionih tehnologija u zdravstvu Kantona Sarajevo te je e-recept, isto kao i e-knjižica zadnji korak u informatizaciji što se najranije očekuje za 4 godine, ako i tada bude gotovo. Taj projekat košta oko 80 miliona KM, a e-recept je zadnja karika u projektu; softver služi za računovodstvene svrhe i da nema dodirnih tačaka sa procesom e-recepta niti je isti u čitavom iznosu finansiran od strane ZZO; integracija poslovno – informacionog sistema (ERP) prema dostupnim informacijama realizovana je kroz poslovne kapacitete JU AS neovisno; projekat je pokrenut kroz određenu vrstu javnog postupka nakon kojeg je ZZO, prema zahtjevu JU AS, odobrio sredstva u visini 550.000,00 KM; sve apoteke su imale pravo na određena finansijska sredstva da su se obratila ZZO, ali se niti jedna apoteka nije obratila ZZO;
- da ZZO nije uključen u eventualne pregovore oko povoljnijih lokacija koje navodi Podnosilac zahtjeva;
- da ZZO nabavlja i distibuira pelene za inkontinenciju, a ne apoteke, kako privatne tako ni JU AS, te da nisu niti privatne niti javne apoteke iskazale interesovanje za učešće na tenderima putem kojih se nabavljaju i distribuiraju pelene za inkontinenciju; da su netačni navodi da su JU AS

preferirane i protežirane davanjem prava na distribuciju pelena za nepokretne i medicinskih pomagala obzirom da ZZO samostalno u okviru svojih poslovanja provodi postupak javne nabavke kojim osigurava ortopedska pomagala predviđena Uredbom o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko – protetske pomoći i stomatološko – protetskih nadomjestka; Ušteda je ogromna jer smanjivanjem broja učesnika u osiguranju pelena osiguranicima ostvarene su velike uštede i zagarantovana veća prava i obim tih prava osiguranicima. ZZO putem svoje službe osiguranicima kojima je to potrebno na kućni prag osigurava sva pomagala sa liste pa tako i pelene.

ZZO u svojoj osnovnoj djelatnosti ima pravo, po Uredbi koja je zvanični dokument, da određena ortopedska pomagala koja su predmet ove Uredbe isporučuje svojim osiguranicima na jasan i transparentan način; postojao je period kada su distribuciju vršile apoteke; sada ZZO ovo radi na ovaj način zato što ranije nije imao uvid ni na nabavnu cijenu ni na cijenu isporuke; zbog toga a nakon i niza primjedbi korisnika, obezbijeđen je prostor i pokrenuta vlastita distribucija ovih pomagala te na taj način je došlo do značajne razlike u cijeni u odnosu na onu koju je ZZO ranije plaćao; manje utrošenih sredstva omogućava ZZO nabavku veće količine pomagala, a osim toga ZZO nije u obavezi plaćati niti naknadu od 1,90 KM;

Sve apoteke imaju mogućnost nabavke pelena za inkontinenciju i distribuciju gdje, u tom slučaju, osiguranici ZZO mogu izvršiti kupovinu i podnijeti zahtjev ZZO za refundaciju novčanih sredstava;

- da je sankcionisanje ugovornih apoteka uređeno setom federalnih zakonskih i podzakonskih akata, da su uslovi raskida ugovora navedeni i u važećoj odluci o listi lijekova što je sublimacija navedenih sankcija; konkretno, ZZO provjerava sadržaj izdatog tj. realizovanog recepta te da li je isti u skladu sa Pravilnikom o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo; ukoliko se utvrdi da jedan recept nema sadržaj određen ovim Pravilnikom apotekama se za taj iznos umanjuje naknada; nevažeće recepte ZZO zadržava kod sebe, tj. ne vraća ih ustanovi za obavljanje apotekarske djelatnosti u kojoj je isti realiziran.

ZZO na dio Zahtjeva kojim se ukazuje na postojanje zloupotrebe dominantnog položaja odgovara slijedeće:

- da Podnosilac zahtjeva zanemaruje činjenicu da ZZO svake godine plaća sve veći broj recepata (cco. 6% godišnje) tj. da je od 2008 – 2013. godine broj recepata, a samim tim i naknada porastao za ukupno 33%, što za rezultat ima i direktno povećanje prihoda svih apoteka;
- da je zloupotreba dominantnog položaja kroz uslovljavanje ZZO na visinu plata i marže neprihvatljiva obzirom da Podnosilac zahtjeva navodi da je realna srednja vrijednost realizacije recepata po apoteci ispod 50 recepata/dan što ne odgovara istini jer je prosječna vrijednost po radnom danu (22 radna dana mjesečno x 12 mjeseci) 88,4 recepta dnevno; navodi se dalje da nije tačan ni navod da više od 70% apoteka u Kantonu Sarajevo ima u prosjeku ispod 50 recepata/dan; analizom podataka ustanovljeno je da je broj privatnih ustanova apotekarske djelatnosti koje imaju manje od 50 recepata u prosjeku dnevno 50 od 115, a ostalih 65 apoteka realizuje broj recepata preko tog iznosa (9 apoteka realizuje preko 200 recepata svaki dan);
- da Podnosilac zahtjeva ne navodi niti da apoteke ostvaruju rabate od veledrogerija (uglavnom naturalne) pa da iste te lijekove koje su dobili besplatno prodaju ZZO i pored naknade, oprihoduju i cjelokupan trošak lijeka; prema nezvaničnim saznanjima ZZO prosječna vrijednost rabata cca 20%, s tim da u nekim slučajevima i za neke lijekove iznosi preko 30%;
- da ZZO nije jedini izvor prihoda apoteka već samo jednim dijelom učestvuje u istom;
- da Podnosilac zahtjeva nameće da su marže na lijekove (kako maloprodajne, tako i veleprodajne) limitirane u fiksnim vrijednostima od 25%, odnosno 8%, dok je Pravilnik o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova jasno precizrao da se radi o iznosima maksimalno do navedenih marži; riječ je dakle o činjenici da marže nisu fiksne već maksimalno dopuštene tj. mogu biti i niže od tih iznosa; ZZO ne refundira maržu od 25%, odnosno 8% nego učestvuje sa svojom naknadom koja je jednaka prema svim ugovorenim apotekama (1,90 KM sa PDV-om) te je u prosjeku ista iznosila 12,85% u 2013. godini (12,95% za period 2008-2013. godine) i to 13,47% kada je riječ o privatnim apotekama i 11,82% za JU AS, a u skladu sa strukturom i brojem realizovanih recepata na koje ZZO nema uticaj već osiguranik koji bira u kojoj će apoteci realizovati recept; naknade koje plaćaju kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja u FBiH po receptu u Tuzlansko - podrinjskom kantonu iznosi 1,00 KM, Unsko – sanskom 1,35 KM, Srednje – bosanskom 1,20 KM, Bosansko – podrinjskom 0,90 KM te Hercegovačko – neretvanskom kantonu – 10% marže od cijene lijeka sa liste;
- da uslove i realizaciju u Jedinstvenoj metodologiji ne propisuje Zavod već je ista akt na nivou FBiH i obavezna je prilikom ugovaranja usluga u zdravstvu na području FBiH;
- da odluka ZZO iz maja 2013. godine o smanjenju naknada na 1,00 KM sa PDV-om nije provedena tj. ista je stavljena van snage ali je za istu bilo osnova obzirom da je naknada utvrđena Jedinstvenom metodologijom koja je nakon toga privremeno suspendovana jer nije bilo jasno da li se radi o vrijednosti 1,00 KM sa ili bez PDV-a te ju je bilo nemoguće primijeniti; zakonodavac je nedavno odredio da je riječ o cijeni od 1,00 KM+ PDV;
- da je neutemeljen navod o zloupotrebi dominantnog položaja kroz ekskluzivnu distribuciju ampuliranih lijekova, jer je ovaj odnos normiran Odlukom o listi ampuliranih lijekva donesenom od strane Vlade Kantona Sarajevo, a koja je obavezujuća u primjeni svim učesnicima, a ne samo ZZO.

Vlada Kantona Sarajevo u dostavljenom odgovoru na Zahtjev, naknadno dostavljenim podnescima kao i izjašnjenjima tokom usmene rasprave, u bitnom je navela slijedeće:

- da je osnivač JU AS Skupština Kantona Sarajevo prema Odluci o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije poslovanja Javne ustanove Apoteke Sarajevo te su istom definisana prava i obaveze osnivača; za razliku od

drugih javnih zdravstvenih ustanova, iako je članom 10. navedene Odluke definisana mogućnost ostvarivanja sredstava za rad ove ustanove, ova ustanova jedina u cijelosti samofinansirajuća i sredstva za rad i razvoj ostvaruje samo u skladu sa članom 10. stav 1. alineja a) navedene Odluke;

- da su odredbe primjene Kolektivnog ugovora za sve potpisnike Ugovora obavezujuće te da imajući u vidu cilj Kolektivnog ugovora sa aspekta zaštite prava zdravstvenih radnika nelogično je da se nepoštuju odredbe istog;
- da je odredba Ugovora o cijeni usluge koja se plaća od strane ZZO identična za sve apoteke te da je na nivou FBiH donesen propis o visini naknade;
- da su odredbe Ugovora o rabatu identične i za JU AS i za privatne apoteke;
- da je prije izrade dokumenta Jedinstvena metodologija, a i poslije naknada za izdavanje lijekova na teret sredstava obaveznog osiguranja definisan Ugovorom ZZO sa svim apotekama;
- da Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo nema uticaj na utvrđivanje roka plaćanja što je predmet ugovornog odnosa;
- da je Federalno ministarstvo zdravstva inicijator otvaranja apoteke/ambulante u sklopu JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo;
- da je netačan navod da JU AS imaju ekskluzivitet u ampuliranim lijekovima, magistalnim pripravcima i medicinskim sredstvima jer niti jednim propisom nije data ekskluzivnost niti zabrana privatnim apotekama da prometuju ampulirane lijekove, a još manje izrađuju magistralne pripravke;
- da medicinska sredstva za osiguranike Kantona Sarajevo izdaje ZZO; distribucija pelena i medicinskih sredstava u nadležnosti ZZO u skladu sa Uredbom o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korišćenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka;
- da Listu lijekova Kantona Sarajevo priprema Komisija za lijekove ZZO, a po prijemu prijedloga isti se od strane Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo proslijedi na razmatranje i usvajanje Vladi Kantona Sarajevo odmah po prijemu; transparentnost u radu je neupitna kada je riječ o Listi lijekova obirom da je Ministarstvo zdravstva od trenutka donošenja odluke da ovu aktivnost provodi Ministarstvo zdravstva zajedno sa Komisijom za lijekove pokrenulo web aplikaciju i podaci o Listi lijekova se nalaze na web stranici Ministarstva;
- da Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo nije definisalo listu veledrogerija niti odredilo putem kojih veledrogerija se nabavljaju lijekovi; veledrogerije su u nadležnosti Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH; određivanje veledrogerije je isključivo poslovni odnos veledrogerije i apoteke;
- da je aktivnost koja se odnosi na elektronske knjižice za osiguranike Kantona Sarajevo tek započeta te da je samo mali broj stanovništva dobio elektronske knjižice;

  Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo nije učestvovalo u transakcijama vezanim za softver, pa ni računovodstveno – knjigovodstveni;
- sa pozicije Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo iz Budžeta Kantona Sarajevo nisu izdvojena sredstva za saniranje gubitaka JU AS i da Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo nije poznato da je eventualne gubitke sanirao neko drugi;
- predlažu Konkurencijskom vijeću da odbiju predmetni Zahtjev obzirom da se radi isključivo o zaključenim Ugovorima između ZZO i privatnih apoteka, kao i JU AS, da su Ugovorima utvrđena sva prava i obaveze ugovorenih strana te da su se ugovorne strane Ugovorom saglasile da sve eventualne sporove rješavaju sporazumno, a ukoliko nije moguće da je za iston nadležan sud u Sarajevu.

Podnosilac zahtjeva u naknadno dostavljenim izjašnjenjima na podneske te tokom usmene rasprave, u bitnom, je istakao slijedeće:

- da nikada nisu imali uvid u ugovor ZZO sa JU AS ali da su kroz prikupljanje dokumentacije došli do podataka da su Ugovori identični; u slučaju da su identični Ugovori narušena je tržišna konkurencija iz razloga što su isti uslovi nametnuti privrednim subjektima koji se zbog razlike u načinu i obliku osnivanja te samog poslovanja ne mogu i ne smiju isto tretirati;
- da primjena granskog kolektivnog ugovora nikako ne obavezuje privredne subjekte koji su osnovani isključivo privatnim kapitalom;
- da je maloprodajnu maržu od 25% propisalo Federalno ministarstvo zdravstva, na osnovicu, a da je naknada po receptu fiksna, bez obzira kolika je osnovica i bez obzira koliko je pakovanja lijekova propisano na toj izdanici. Po srednjoj vrijednosti od 2006. godine na ovamo 1,63 KM plus PDV predstavlja prosječnu maržu od 11,31 %, što iznosi duplo manje od kalkulisane marže;

  Podnosilac zahtjeva ne tvrdi da to nije do 25%, dakle sve što je ispod 25% je u tom krugu; navodi da je osnovni cilj marže da obuhvati sve troškove poslovanja i to u cijelosti i obezbijedi određenu zaradu te da bi se obračun trebao vršiti u % marže na osnovicu, a ne na paušalno određenoj vrijednosti kao što je naknada od 1,90 KM po receptu;
- da je ministar zdravstva KS Zlatko Vuković na 16. Radnoj sjednici Skupštine KS održanoj dana 19.6.2012. godine u svom izlaganju potvrdio da ima 80 privatnih apoteka viška te da su sve te apoteke ugovorne sa ZZO što je nametnuto od strane Konkurencijskog vijeća i da su zbog toga JU AS u teškoj situaciji; potvrdio je da je naknada od 1,90 KM nedovoljna da se pokriju svi troškovi poslovanja;
- da je na određene intervencije bilo uplata od strane ZZO prije ugovorenog roka od 90 dana, a što je pomoglo JU AS da održe likvidnost prema dobavljačima i realiziraju ugovorene obaveze što dokazuju Izvještaji o finansijskom poslovanju JU AS; u 2010. godini ZZO je JU AS vršio plaćanje prije roka od 90 dana, JU AS se nisu obraćale ZZO već je plaćanje išlo na određene intervencije te se i Podnosilac zahtjeva obraćao ZZO sa istim zahtjevom za prijevremeno plaćanje (podnesci od 28.1.2013. godine te 11.7.2013. godine, te u više navrata prije i poslije toga);
- da je kašnjenje ZZO preko 5 mjeseci za plaćanja izdatih lijekova, a 3 mjeseca za naknadu za izdavanje lijekova koja bi trebala biti plaćena bez odgode jer bi to trebala biti sredstva za plate i druge obaveze čime su privatne apoteke značajno oštećene jer su JU AS od 2006. godine konstantno navodile

da je rok plaćanja nepovoljan pa im je na "osnovu određenih intervencija vršeno plaćanje mimo ugovorenih rokova od 90 i 75 dana, što je pomoglo da održe likvidnost i ugovorne obaveze prema dobavljačima";

- da iako privatne apoteke ne plaćaju veledrogeriji odmah po preuzimanju lijekova nego čekaju da pristignu sredstva od ZZO u zadnje vrijeme se dešavaju kašnjenja plaćanja od strane ZZO (po sedam mjeseci) pa samim tim apoteke ili kasne sa plaćanjima veledrogerijama ili su primorane da plate u ugovorom propisanom roku jer su već ranije dale mjenice kao sredstvo obezbjeđenja;
- da je nejasno zašto ZZO uslovljava plaćanje apoteke prema veleprometniku i uslovljava cesiju čime direktno ulazi u obligacione odnose između dva subjekta te što ZZO traži da se apoteka izjasni od koga nabavlja lijekove i to ugrađuje u ugovor kao i da ugrađuje u ugovor poseban član vezano za rabat te se brine o naplati veleprometnika u roku od 15 dana pa čak i cesijom dok privatnim apotekama kasni u plaćanju i ugrožava im poslovanje; ZZO je u 2011. godini od svih privatnih apoteka tražio Izvode otvorenih stavki da kontroliše koliko privatne apoteke duguju veleprometnicima i najavio da će plaćanje privatnim apotekama vršiti cesijom što predstavlja zloupotrebu dominantnog položaja;
- da nikada nije potpisan poseban Ugovor koji je predviđen članom 16 Ugovora;
- da je netačno da apoteke imaju rabate 20-30%, da se rabati dobijaju ukoliko se ispune dogovoreni uslovi ugovora, distribucije i plaćanja, a obzirom da ZZO apotekama kasni značajno sa plaćanjima mimo svih rokova te su apoteke, ukoliko su i imale određene rabate, iste izgubile zbog probijanja rokova u plaćanju ZZO; ZZO je ugradio klauzulu da će rabat od distribucije lijekova koje apoteka bude distribuirala biti predmet posebnog anexa te da ZZO nije imao namjeru da od apoteka preuzme tj. prisvoji rabat ta klauzula ne bi ni postojala u ugovoru te da je sporno što ukoliko apoteka promijeni veleprometika koji je upisan u ugovoru ZZO svakog momenta može apoteci raskinuti ugovor ukoliko ga apoteka nije o tome izvijestila i nije tražila anex ugovora; ovim je potvrđena namjera ZZO da od apoteke preuzme rabat i kontrolu nabavke robe;
- da se u dokumentima Ministarstva zdravstva KS iz aprila 2011. godine navodi da će biti neophodno da se u saradnji sa ZZO iznađu odgovarajuća rješenja za tešku finansijsku situaciju u JU AS; Vlada KS svojim Zaključkom od 18.5.2011. godine usvojila je prijedlog da se zaduži Ministarstvo zdravstva KS, ZZO kao i JU AS da zajednički pronađu rješenje za tešku finansijsku situaciju u JU AS; U dokumentu "Izvještaj o radu JU AS za 2011. godinu" od 3.4.2012. godine potvrdili da su, shodno pomenutom Zaključku Vlade KS od 18.5.2011. godine, zajednički sa Ministarstvom zdravstva KS i ZZO preuzeli i izvršili mnoge mjere na sanaciji gubitaka te predlažu nastavak i praćenje obima "mjera i aktivnosti" prema JU AS u smislu sufinansiranja timova i tekućih troškova kao i nabavke novog softverskog sistema i njegovog uvezivanja u sistem primarne zdravstvene zaštite; Podnosilac zahtjeva je u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama tražio od ZZO da im dostave sve informacije o mjerama i aktivnostima koje su poduzeli u saniranju finansijskih poteškoća JU AS (ekskluzivne dogovore, protokole, ugovore) ali na predmetni zahtjev nikada nije odgovoreno;
- da JU AS imaju ekskluzivno pravo na izdavanje određenih lijekova na teret ZZO, a kojih nema navedenih u zvaničnoj Listi lijekova koji idu na teret ZZO te ekskluzivitet na ampulirane lijekove koji se izdaju na teret ZZO (apoteka Bosna); formalno pravno Podnosilac zahtjeva ima pravo na distribuciju ampuliranih lijekova; isto je onemogućeno već od strane veledrogerija koje ne žele da privatnim apotekama isporuče ove lijekove; Podnosilac zahtjeva smatra da ZZO direktno utiče na ovakav odnos iako oni nemaju zvanične ugovore sa veledrogerijama;
- da ZZO daje ekskluzivne informacije JU AS o tehničkoj opremi i infrastrukturi kao i informacije o listi lijekova i cijenama na teret ZZO što utiče na poslovanje privatnih apoteka (softwer za uvezivanje u primarni sistem zdravstvene zaštite što je predispozicija za prihvat i obradu elektronske knjižice i recepata; privatnim apotekama nikada nije data nikakva informacija o potrebnoj infrastrukturi, tehničkim podacima i načinu prilagodbe softwera te da je Udruženje privatnih apoteka sasvim slučajno iz medija saznalo za pripreme za uvođenje softwera, a tom prilikom i za donaciju JU AS; da je Podnosilac zahtjeva, između ostalog, dana 15.7.2013. godine dokumentom koji je upućen ZZO tražio informacije o informatizaciji zdravstvenog sistema te koliko je sredstava odobreno kao i koje su sve mjere i aktivnosti poduzete na saniranju teške finansijske situacije u JU AS; na upućeni zahtjev Podnosilac zahtjeva nije dobio traženi odgovor;
- da u dokumentu Izvještaj o radu i poslovanju ZZO za 2012. godinu pod kapitalnim ulaganjima stoji da su preostala sredstva na poziciji "Razvoj integrisanog informacionog sistema u zdravstvu", između ostalog, donirana JU AS u iznosu 550.000,00 KM za potrebe navedene informatizacije; program sa izdavanjem knjižica odavno je krenuo u realizaciju ali da Podnosilac zahtjeva ne zna puno o istom; JU AS imaju podatak o kojem softveru je riječ kada je u pitanju informatizacija zdravstvenog sistema, a Podnosilac zahtjeva nema navedene podatke iako je podatke o tehničkoj specifikaciji i o iznosu tražio više puta od ZZO ali im na iste nikada nije odgovorio; u Hercegovačko-neretvanskom kantonu ZZO tog Kantona besplatno je instalirao navedeni tip softwera svim apotekama, kako javnim tako i privatnim;
- da je jedan od načina zloupotrebe dominantnog položaja relokacija apoteka JU AS unutar ambulanti i domova zdravlja; ambulanta u sastavu Domova zdravlja KS preseljena je unutar apoteke Novi grad čime su direktno oštećene privatne apoteke jer se ljekari nalaze direktno u apoteci i kada pacijent dobije recept neće ići nigdje drugo nego će u tom prostoru uzeti i lijek; predstavnici Ministarstva zdravstva FBiH, pored predstavnika JU AS, JU Domova zdravlja KS, Ministarstvo zdravstva KS i Vlade KS na kojem su svi skupa dali podršku saradnji JU AS i Domova zdravlja KS o čemu je potpisan i protokol koji je obuhvatio otvaranje

apoteka unutar ambulanti i domova zdravlja gdje god je moguće;
- da ZZO vrši direktno distribuciju pelena i ortopedskih pomagala, a što su ranije obavljale apoteke te da bolesnici iz čitavog kantona koji koriste pelene i ortopedska pomagala moraju doći u zgradu ZZO po pelene i pomagala čime ZZO direktno sebi pribavlja prihode pa i rabate putem navedene trgovine; ZZO nije registrovana firma za distribuciju i izdavanje pelena te da rade stvar za koji nisu registrovani. Distribucija pelena za odrasle nije omogućena ni javnim ni privatnim apotekama. Sve apoteke su se obraćale sa zahtjevom za distribuciju pelena jer smatraju da je to isključiva djelatnost apoteka, međutim tu djelatnost je ZZO priskrbio samo za sebe i na taj način ostvaruje rabate;
- da je kažnjavanje privatnih apoteka zvog administrativnih grešaka u ambulanti bilo u tome da su, ako je na receptu bio napisan lijek i navedena fabrika koja ga je proizvela, taj lijek mora biti izdat isključivo od te fabrike; ali ako privatna apoteka izda identičan lijek ali od druge fabrike, onda oni to ne mogu naplatiti. Takvi recepti imaju oznaku EX (expeditovano = izdato), što znači izdato nešto drugo od onog što je propisano. Međutim u takvim slučajevima JU AS je plaćen svaki takav recept, bez razlike da li izdali od propisane fabrike ili ne. Što se tiče administrativnih grešaka radi se o nečitko napisanom broju na datumu, JMBG, nedostaje faksimil liječnika i sl. Takvi recepti su u 2009. godini i 2010. godini vraćani na korekciju apotekama, apotekari bi ih odnijeli u ambulantu na popravku i vraćali ZZO na naplatu. Nakon 2010. godine recepti više nisu vraćani apotekama ali je bilo dosta slučajeva da su se takvi recepti JU AS priznavali i plaćali.

Podnosilac zahtjeva tako smatra da ZZO primjenom Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo različito tretira privatne i javne apoteke jer kod javnih apoteka plaća sve recepte, a privatnim apotekama se nalaze greške u receptima i vrši im se obustava plaćanja.

Podnosilac zahtjeva je podneskom broj: 05-26-2-039-47/II/13 od 17.7.2014. godine dao prijedlog za izvođenje dokaza putem vještaka finansijske struke, u smislu 174. Zakona o upravnom postupku, u cilju utvrđivanja da je fiksna naknada koju ZZO isplaćuje apotekama po receptu ispod nivoa poslovanja apoteka, da se utvrdi izračun i formula kako je ZZO došao do trenutno važeće naknade od 1,90 KM po receptu koja je na snazi od 2006. godine, bez obzira na promjene troškova poslovanja i tržišne trendove te da se izvrši izračun izgubljene dobiti po osnovu razlike između važeće paušalne naknade po receptu i zakonske maloprodajne marže 25% u apotekarstvu u odnosu na prosječnu vrijednost realizovanog lijeka po receptu, da se utvrde mjere i aktivnosti koje je ZZO preuzeo na saniranju teške finansijske situacije u JU AS, da se utvrdi da li je ZZO prijevremeno plaćao JU AS fakture, da li je ZZO vršio oročavanje sredstava u periodu od 2009-2014. godine te da se utvrdi da li je ZZO plaćao javnim preduzećima u Kantonu Sarajevo materijalne troškove i ostalo dok je apotekama ulazio u dugovanja.

Konkurencijsko vijeće je prema stanju spisa procijenilo da neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje u roku od 4 mjeseca, odnosno 6 mjeseci od dana donošenja Zaključka, kako je propisano članom 41. stav (1) tačka a) i c) Zakona, obzirom da će za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza biti neophodno prikupiti dodatne podatke i izvršiti analize.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, kao i činjenicu da se u predmetnom slučaju radi o osjetljivim tržištima, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je rok za donošenje konačnog rješenja po Zaključku koji se odnosi na utvrđivanja kršenja člana 4. stav (1) i (2) i člana 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) Zakona potrebno produžiti za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu člana 41. stav (2) Zakona. Tako je dana 1.7.2014. godine Konkurencijsko vijeće je na 93. (devedesettrećoj) sjednici donijelo Zaključak o produženju roka za donošenje rješenja.

4. Usmena rasprava

Budući da su u postupku stranke sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo, u skladu sa članom 39. Zakona, usmenu raspravu za dan 4.6.2014. godine. Obzirom da su predstavnici ZZO zatražili odgodu usmene rasprave iz razloga što im je, radi obimnosti materijala, potreban duži rok za pripremu, uz saglasnost Podnosioca zahtjeva, usmena rasprava je otkazana, a slijedeća zakazana za 3.7.2014. godine.

Usmena rasprava je održana dana 3.7.2014. godine (zapisnik broj: 05-26-2-039-40-II/13) te je tom prilikom strankama ostavljen dodatni rok za dostavu dodatnih materijala i dokumentacije.

Tom prilikom Vlada Kantona Sarajevo – Ministarstvo zdravstva je priložila dva dokumenta i to Usmeno izjašnjenje Konkurencijskom vijeću te Odgovor na Zaključak KV o pokretanju postupka i podnesak UPA broj: 05-26-2-039-33-II/13, koji čine sastavni dio sačinjenog Zapisnika sa usmene rasprave.

5. Prikupljanje podataka od trećih lica

Tokom postupka radi utvrđivanja svih relevantnih činjenica u smislu odredbe člana 35. stav (1) tačka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih privrednih subjekata koji nisu stranke u postupku.

Konkurencijsko vijeće je tako JU AS uputilo akt broj: 05-26-2-039-53-II/13 dana 1.8.2014. godine kojim su zatražene određene informacije i pojašnjenja pa su tako dana 20.8.2014. godine JU AS dostavile tražene informacije i pojašnjenja podneskom zaprimljenim pod brojem: 05-26-2-039-68-II/13 u kojem se, između ostalog navodi:
- da je rok za plaćanje faktura od ZZO 90 dana;
- da početkom 2014. godine dolazi do značajnog kašnjenja u plaćanju, a period kašnjenja je od 15 do 30 dana što ometa poslovanje JU AS te su stoga molbu za plaćanje dospjelih faktura ZZO uputili kada je iznos neplaćenih faktura dosegao do 1.000.000,00 KM;
- da nisu postojala niti postoje plaćanja ZZO prema JU AS prije ugovornog roka;
- da u svim svojim organizacionim jedinicima koje ispunjavaju propisane uslove rade distribuciju lijekova i medicinskih sredstava uključujući i pelene za inkontinenciju, u skladu sa važećim zakonskim propisima, osivačkom odlukom i registovanom djelatnosti;
- da su JU AS u periodu od 2008. do 2011. godine negativno poslovale te da nije bilo saniranja gubitaka dok su u 2012. godini i 2013. godini pozitivno poslovale;
- da su se JU AS zvanično obratile ZZO sa zahtjevom za sufinansiranje sredstava za nabavku novog informacionog sistema (software) sa primarnom funkcijom modernizacije poslovnih procesa ali da

software za potrebe prometovanja e-receptima u JU AS nikada nije instaliran niti im je poznato postojanje takvog programa te da se
- recepti na kojima je ZZO utvrdio postojanje adminstrativnih grešaka i koji se kao takvi ne mogu naplatiti od ZZO ne vraćaju JU AS.

6. Relevantno tržište

U skladu sa članom 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupnu ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je relevantno tržište predmetnog postupka tržište usluga izdavanja lijekova, ortopedskih i drugih pomagala na teret ZZO.

Relevantnim tržištem u geografskom smislu utvrđeno je tržište Kantona Sarajevo obzirom da ZZO i Vlada Kantona Sarajevo protiv kojih je pokrenut predmetni postupak imaju isključivu nadležnost na području Kantona Sarajevo.

Slijedom navedenog, relevantno tržište predmetnog postupka je utvrđeno kao tržište usluga izdavanja lijekova, ortopedskih i drugih pomagala na teret ZZO na području Kantonu Sarajevo.

7. Utvrđeno činjenično stanje

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranke u postupku, kao i podataka kojma raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:
- Skupština Kantona Sarajevo je osnivač ZZO, koji je osnovan u cilju ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Djelatnost ZZO je utvrđena Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Odlukom o osnivanju ZZO, te Statutom ZZO;
- Skupština Kantona Sarajevo je osnivač JU AS koje su osnovane u cilju obavljanja farmaceutske djelatnosti i osiguranja snadbijevanja stanovništva, zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu, lijekovima i medicinskim sredstvima. Odlukom o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja Javne ustanove "Apoteke Sarajevo" propisano je da sredstva za rad i razvoj JU AS ostvaruje ugovorom sa ZZO, odnosno drugim kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja na kojima se nalaze prodajne jedinice JU AS, ugovorom sa Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo i drugim ministarstvima zdravstva na kojima se nalaze prodajne jedinice JU AS te iz sredstava osnivača;
- Skupština Kantona Sarajevo je Odlukom o osnivanju javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo osnovala Dom zdravlja Kantona Sarajevo radi obavljanja organizirane primarne zdravstvene zaštite kao i specijalističko-konsultativne zdravstvene djelatnosti na području Kantona Sarajevo;
- na području Kantona Sarajevo apotekarsku djelatnost, pored JU AS, obavljaju i privatne apoteke. Odlukom o mreži apoteka u Kantonu Sarajevo, kao i kriterijima, načinu i uslovima ugovaranja apoteka utvrđeno je ugovaranje sa Mrežom apoteka u Kantonu Sarajevo za izdavanje lijekova na recept, djelokrug rada ugovornih apoteka i njihov organizacioni oblik, izdavanje lijekova na recept na teret sredstava ZZO te druga pitanja od značaja za obavljanje apotekarskih djelatnosti kao djelatnosti od interesa za Kanton Sarajevo; Citirana Odluka se jednako odnosi na privatne apoteke i JU AS, a izdavanje lijekova na recept, odnosno na teret sredstava ZZO osiguranicima Kantona Sarajevo se vrši u svim apotekama koje zaključe ugovor sa ZZO;
- I privatne apoteke i JU AS izdaju lijekove koji se propisuju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja na temelju Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo zaključenim sa ZZO, a zaključeni Ugovori između privatnih apoteka, JU AS i ZZO su tipskog karaktera i u ugovornim odredbama spornim za Podnosioca zahtjeva su u potpunosti jednaki;
- Pravilnik o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova u članu 2. stav (1) propisao je da veleprodajna marža lijekova u privrednim društvima koja su ovlaštena da se bave uvozom i prometom lijekova na veliko u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi maksimalno do 8% na nabavnu cijenu lijeka. Maloprodajna marža lijekova u apotekama, propisana prema istom članu stav (3), iznosi maksimalno do 25% na nabavnu cijenu lijeka;
- Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, koju je utvrdilo Upravno vijeće Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, propisano je da će ZZO za izdavanje lijekova na recept ugovornoj apoteci plaćati nakandu u visini 1 KM sa PDV-om po svakom receptu. Stupanjem na snagu Izmjena i dopuna Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nedležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove ("Službene novine Federsacije BiH", broj 90/13) propisano je da će ZZO za izdavanje lijekova na recept ugovornoj apoteci plaćati nakandu u visini od najmanje 1 KM po svakom receptu. Subjekti ugovaranja su bili dužni početi sa primjenom Jedinstvene metodolgije najkasnije od 1.1.2014. godine;
- odredbama Kolektivnog ugovora uređena su prava, obaveze i druga pitanja iz radnog odnosa zaposlenika u javnim zdravstvenim ustanovama na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (član 1. predmetnog Kolektivnog ugovora);
- da je članom 12. Ugovora utvrđena obaveza za apoteke da primjenjuju Kolektivni ugovor, a da doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog

zavoda za statistiku; Identičnu odredbu u članu 12. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;

- da je članom 14. Ugovora za aktivnosti izdavanje lijekova na recept u skladu sa Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja (u daljem tekstu: Odluka o listi lijekova) utvrđena naknada od 1,90 KM sa PDV (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu.

Za magistralne lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o magistralnoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja bez obračuna naknade.

Za ampulirane lijekove je određeno da će se izdavati na recept po cijeni utvrđenoj Odlukom o ampuliranoj listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ZZO je utvrdio naknadu u iznosu od 6% na cijenu lijeka sa PDV.;

Identičnu odredbu u članu 14. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;

- članom 16. Ugovora propisano je da se lijekovi koji se izdaju na teret ZZO nabavljaju od veledrogerija koje su navedene u Zapisniku o farmaceutsko – inspekcijskom nadzoru te da će ostvareni rabat po osnovu prometa lijekova sa Liste lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava ZZO biti predmet posebnog ugovora između apoteke, veledrogerije i ZZO; Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da apoteka nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko-inspekcijskom nadzoru, ali da je riječ o veledrogerijama koje prilikom vršenja inspekcijskog nadzora navede sama apoteka – veledrogerijama sa kojima sarađuje i od kojih kupuje lijekove. Apoteka tom prilikom sama bira veledrogeriju sa kojom će sarađivati i od koje će nabavljati lijekove. Zvaničan registar veledrogerija objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine. Identičnu odredbu u članu 17. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da je članom 18. Ugovora odnosno članom 2. aneksa Ugovora propisano da će ZZO ispostavljenu fakturu za izdate lijekove platiti u roku od 90 dana, a naknadno zaključenim aneksom Ugovora rok je skraćen na 75 dana; Identičnu odredbu u članu 19. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- članom 19. predmetnih Ugovora bilo je ugovoreno da je apoteka, u cilju obezbjeđivanja redovnog snabdijevanja tržišta lijekovima sa lista A i B lijekova, saglasna da svoje obaveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 90 dana. Propisano je bilo i da obaveze apoteke prema veledrogerijama može izvršiti i ZZO direktno zaključivanjem pojedinačnih ugovora o cesiji; naknadno je članom 3. Aneksa Ugovora (zaključeni tokom 2011. godine) ova ugovorna odredba izmjenjena na način da je apoteka saglasna da svoje obaveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept, te da u slučaju neizvršavanja obaveza prema veledrogerijama, ZZO može raskinuti Ugovor sa apotekom; odredbe o cesiji su brisane.

Identičnu odredbu u članu 20. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;

- da je članom 20. Ugovora propisano da ZZO ima pravo kontrole provođenja obaveza apoteke koje proizilaze iz predmetnog Ugovora. Ako se kontrolom utvrdi neizvršavanje ugovornih obaveza i uočene nepravilnosti ne otklone u datom roku, ZZO zadržava pravo jednostranog raskida ugovora bez otkaznog roka utvrđenog predmetnim Ugovorom; Identičnu odredbu u članu 21. sadrži i Ugovor zaključen između ZZO i JU AS;
- da su odredbama Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo utvrđeni uslovi za propisivanje i izdavanje lijekova na malo u Federaciji BiH koji između ostalog sadrži upute koje elemente recept mora sadržavati, kada se ne smije izdati lijek na recept i sl. Odredbe ovoga Pravilnika shodno se primjenjuju i na opće akte Zavoda zdravstvenog osiguranja Federacije BiH i kantona, a kojim se uređuje način propisivanja i izdavanja lijeka na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja;
- da ZZO sankcioniše slijedeće situacije (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13): ako na receptu nedostaje potrebno obilježavanje, odnosno, podaci iz člana 5. Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo; ako je od dana propisivanja lijeka proteklo više od 15 dana, odnosno antibiotika više od 3 dana, odnosno za lijekove koji sadrže opojne droge i psihotropne tvari duže od 5 dana; ako je na recept propisan lijek iznad maksimalne dopuštene doze, a ovlašteni doktor nije stavio oznaku iz člana 15. stav (3); ako je recept bez šifre ili imena ljekara koji je preporučio lijek; ako propisana količina lijeka ne odgovara navedenoj dozi; ako je izdat lijek drugog zaštićenog imena; ako umjesto zaštićenog naziva lijeka stoji generičko ime ili hemijska formula; ako je nepotpuno uputstvo o načinu upotreba lijeka i ako korigovani recept nije potvrđen faksimilom ljekara. Sve nevažeće recepte ZZO zadržava kod sebe tj. ne vraća ga ustanovi za obavljanje apotekarske djelatnosti u kojoj je isti realizovan. Ukupan broj osporenih recepata od strane ZZO u periodu od 2009. do 2014. godine koji su realizirani putem JU AS je 23.761, dok je u istom periodu broj osporenih recepata privatnih apoteka iznosio 19.111, pri čemu na području Kantona Sarajevo posluju 43 apoteke iz grupacije JU AS i 137 privatnih apoteka;
- Lista lijekova (Lista A, Lista B, Lista C i Lista novih lijekova) je javno dostupna putem web stranice Ministrastva zdravstva Kantona Sarajevo, čime je omogućena transparentnost iste;
- da je Uredbom o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka koju je donijela Vlada Kantona Sarajevo uređen obim, uslovi i način ostvarivanja prava na korištenje ortpodeskih i drugih pomagala koja se osiguranim licima ZZO obezbjeđuju po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja;

- da je Vlada Kantona Sarajevo na 17. sjednici održanoj dana 18.5.2011. godine donijela Zaključak kojim je prihvaćen Izvještaj JU AS za 2010. godinu, da se zadužuje JU AS da izradi sanacioni program sa prijedlogom mjera za pokriće gubitka iskazanog po godišnjem obračunu za 2010. godinu i isti dostavi Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo te su se Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, ZZO i JU AS zadužili da zajednički iznađu odgovarajuće rješenje na prevazilaženju postojeće finansijske situacije u kojoj se nalaze JU AS.

8. Ocjena dokaza

Član 4. stav (1) Zakona propisuje da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekta (u daljem tekstu: sporazumi) koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na:

a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova;
b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja;
c) podjelu tržišta ili izvora snabdijevanja;
d) primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom sporazuma.

Član 9. stav (1) Zakona propisuje da privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na tržištu, učešće koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište.

Član 9. stav (2) Zakona pretpostavlja da privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ako na relevantnom tržištu ima učešće veće od 40,0%

Zloupotreba dominantnog položaja, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) Zakona, posebno se odnosi na:

a) direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uslova kojima se ograničava konkurencija;
b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
c) primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj;
d) zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je analizom odredbi Ugovora koji se odnose na primjenu Kolektivnog ugovora i visinu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, koje za sve uposlenike u prosjeku ne mogu biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, utvrdilo da isti nisu u skladu sa odredbama člana 4. stava (1) tačke e) Zakona. Naime, ovom ugovornom odredbom se privatnim apotekama nameće dodatna obaveza koja po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nije u vezi sa predmetom sporazuma, jer se sam Ugovor odnosi na regulisanje odnosa vezano za pružanje farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo, a ovom odredbom se indirektno određuje visina plate zaposlenika u apoteci.

Obaveza primjene odredbi predmetnog Kolektivnog ugovora obavezujuća je za uređenje prava, obaveza i drugih pitanja za zaposlenike u javnom zdravstvenom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine koji pristupe istom. Članice Podnosioca zahtjeva su privredni subjekti osnovani isključivo privatnim kapitalom te propisana obaveza privatnim apotekama da isplaćuju naznačene iznose plata, predstavlja prijetnju direktnog uticaja na njihovo poslovanje, obzirom da visina plate kao finansijske kategorije, prvenstveno zavisi od finansijskog poslovanja nekog privrednog subjekta. Visina plaće predstavlja poslovnu odluku jednog privrednog subjekta, odnosno, sporazum poslodavca i zaposlenika, i ista ne treba biti predmet ugovora poslodavca sa trećim licima.

Konkurencijsko vijeće nije prihvatilo obrazloženje ZZO da su oni kao potpisnik Kolektivnog ugovora u obavezi da odredbe istog primjenjuju prema svima, iz razloga što se u konkretnom slučaju radi o ugovornoj obavezi ZZO prema njihovim zaposlenicima, i isti nema osnova da utiče na poslovnu politiku trećih subjekata u pogledu određivanja visine doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, a samim time i visine plate. Naročito ako se uzme u obzir da se sam Kolektivni ugovor odnosi na zaposlenike u javnom zdravstvenom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je zaključilo da odredbe u Ugovoru koje se odnose na visinu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike po svojoj prirodi nisu u vezi sa predmetom samog Ugovora, te stoga predstavljaju zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačke e) Zakona.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

Obzirom da je Konkurencijsko vijeće utvrdilo da odredba Ugovora koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora, a prema kojoj doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4 Zakona, ista se smatra ništavom (ex lege), u smislu člana 4. stav (2) Zakona, te je naloženo ZZO da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana prijema Rješenja uskladi odredbe važećih Ugovora o pružanju farmaceutskih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo sa Zakonom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. i 3. dispozitiva ovog Rješenja.

Članom 14. Ugovora za izdavanje lijekova na recept u skladu sa Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO Kantona Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja utvrđena je naknada od 1,90 KM sa PDV-om (odnosno 1,62 KM bez PDV-a) po realiziranom receptu. Konkurencijsko vijeće je uvidom u zaključene Ugovore utvrdilo da je članom 14. utvrđena naknada u iznosu od 1,90 KM sa PDV-om jednaka kako za privatne apoteke tako i za JU AS.

Pravilnik o izmjenama pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova u članu 1. propisao je, između ostalog, da maloprodajna marža lijekova u apotekama iznosi maksimalno do 25% na nabavnu cijenu lijeka iz čega proizilazi da propisana marža nije određena fiksno (25%), nego je određena gornja granica (do 25%), tako da

maloprodajna marža može biti i niža od tog procentualnog iznosa.

Iako maloprodajna marža i naknada za izdavanje lijeka na recept nisu iste kategorije, Podnosilac zahtjeva povlači paralelu između istih. Posmatrane u tom odnosu, proizilazi da će iznos naknade od 1,90 KM sa PDV-om po realizovanom receptu, kada se iskaže u procentualnom iznosu, uvijek predstavljati iznos do 25%, a u nekim slučajevima i više od 25%, sve u zavisnosti od cijene lijeka koji je propisan na receptu.

U pogledu obaveze iz člana 16. Ugovora i ocjene da li ista predstavlja zabranjeni sprazum iz člana 4. Zakona, Konkurencijsko vijeće je u toku postupka utvrdilo da apoteke, i javne i privatne, imaju pravo nabavljati lijekove od svake veledrogerije koja je uredno registrovana za promet lijekova na veliko na teritoriji u Bosni i Hercegovni, kao i da je odnos između privatne apoteke i veledrogerije pitanje poslovnih odnosa neovisnih privrednih subjekata. Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da apoteka nabavlja lijekove od veledrogerija koje su navedene u zapisniku o farmaceutsko-inspekcijskom nadzoru, ali da je riječ o veledrogerijama koje prilikom vršenja inspekcijskog nadzora navede sama apoteka tj.veledrogerijama sa kojima sarađuje i od kojih kupuje lijekove. Apoteka tom prilikom sama bira veledrogeriju sa kojom će sarađivati i od koje će nabavljati lijekove. Zvaničan registar veledrogerija objavljuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine. Također, Konkurencijko vijeće je utvrdilo da ne postoji formalni odnos između ZZO i veledrogerija te da poseban ugovor predviđen članom 16. Ugovora nikada nije potpisan, pa samim tim nije proizveo nikakvu posljedicu, a da eventualno postojanje mogućnosti postojanja takvog ugovora ne predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. Zakona.

U pogledu rokova za plaćenje, odnosno člana 18. Ugovora i člana 2. Aneksa Ugovora, kojim je propisano da će ZZO ispostavljenu fakturu za izdate lijekove apoteci platiti u roku od 90, odnosno 75 dana, Konkurencijsko vijeće na osnovu prikupljenih dokaza nije moglo utvrditi da su se u periodu 2008. - 2014. godine zaista dešavala plaćanja prije ugovorenog roka od strane ZZO prema JU AS. Podnosilac zahtjeva tvrdi da su se ova plaćanja dešavala "na intervenciju" JU AS, i navodi da se i on obraćao sa molbom za prijevremno plaćanje svojim aktima od 28.1.2013 te 11.7.2013 te u više navrata prije i poslije toga. Uvidom u navedenu dokumentaciju, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ista predstavlja obraćanje Podnosioca zahtjeva prema ZZO kojim je iskazano nezadovoljstvo visinom naknade, nezadovoljstvo obustavom isplate naknade kao i zahtjev za pristupom određenim informacijama koje se tiču finansiranja JU AS, te odobravanja sredstava u cilju informatizacije JU AS. Iz navedenog proizilazi da ista ne sadrži zahtjev/molbu za plaćanje prije ugovorenog roka ni u kojoj formi. Zahtjev sadržan u dopisu od 11.7.2013. godine, kojim Podnosilac zahtjeva od ZZO traži da se momentalno po primitku tog dopisa izvrši uplata naknade do 1.7.2013. godine u iznosu od 1,90 KM se dešava u periodu kada ZZO počinje sa kašnjenjem u plaćanju (april 2013), podjednako i prema JU AS i prema privatnim apotekama, i ovaj zahtjev se očito ne odnosi na molbu za plaćanje prije ugovorenog roka već predstavlja svojevrsnu opomenu za nastalo kašnjenju u plaćanju.

Obzirom na ovako utvrđeno stanje, čak i da je ZZO plaćao prije ugovorenog roka JU AS (na njihovu molbu), a pri tome se Podnosilac zahtjeva nije obraćao ZZO sa molbom za plaćanje prije ugovorenog roka, isto nije sporno u smislu odredbi člana 4. Zakona.

U vezi navoda Podnosioca zahtjeva o postojanju kašnjenja u plaćanju ispostavljene fakturu za izdate lijekove, Konkurencijsko vijeće je u podnesku ZZO od 13.8.2014. godine (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13) utvrdilo da su plaćanja od januara 2008. godine do juna 2014. godine, kako privatnim apotekama tako i JU AS, bila praktično istovremena, sa razlikom u broju dana u kojima su vršena isplaćivanja u rasponu od 3-5 dana u korist ili JU AS ili privatnih apoteka.

U posmatranom periodu od januara 2008. godine do juna 2014. godine utvrđena su slijedeća odstupanja u plaćanjima: realizovani recepti za mjesec decembar 2008. godine su JU AS plaćeni 15.1.2009. godine, dok su privatnim apotekama plaćeni 23.2.2009. godine, plaćanja za mjesec januar 2009. godine izvršena su za JU AS dana 20.2.2009. godine, dok je privatnim apotekama uplata izvršena 9.3.2009. godine, za mjesec juni 2009. godine privatnim apotekama je izvršena uplata 22.7.2009. godine, a za JU AS dana 15.9.2009. godine, za mjesec septembar 2009. godine je JU AS isplata izvršena dana 15.10.2009. godine, a privatnim apotekama dana 30.10.2009. godine, za januar 2010. godine JU AS isplaćeno je dana 12.2.2010. godine, a privatnim apotekama dana 9.3.2010. godine.

Predmetna plaćanja se dalje odvijaju paralelno, kako privatnim apotekama tako i JU AS, sve do mjeseca maja 2013. godine kada se plaćanja za mjesec april 2013. godine privatnim apotekama vrši dana 15.5.2013. godine, a za JU AS dana 16.7.2013. godine.

Sva ostala kašnjenja u plaćanju koja su nastala od aprila 2013. godine do augusta 2014. godine podjednaka su kako prema JU AS tako i prema privatnim apotekama, a zakašnjele uplate su, kada su obavljane, obavljane istovremeno.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su isplate u periodu od 2008. godine do 2014. godine vršene uglavnom istovremeno kao i da su se sva evidentirana kašnjenja podjednako odrazila kako na isplate privatnim apotekama tako i isplate JU AS. U pogledu utvrđenih 6 odstupanja u plaćanju (četiri u korist JU AS i dva u korist privatnih apoteka), Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su, obzirom na posmatrani period od 7 godina u kojem se desilo preko 70 uporednih plaćanja od strane ZZO prema JU AS i privatnim apotekama, navodi o protekcionizmu ZZO prema JU AS neosnovani, naročito ako se uzme u obzir i činjenica da su ZZO i JU AS povezana pravna lica.

Prema navodima Podnosioca zahtjeva da je Ugovorom nametnut rok plaćanja lijekova od strane Podnosioca zahtjeva prema dobavljačima - veledrogerijama od 90 dana uz dodatne obaveze zaključenja Ugovora o cesiji, Konkurencijsko vijeće jeste utvrdilo da je članom 19. predmetnih Ugovora bilo ugovoreno da apoteka svoje obaveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 90 dana, ali i da nastale obaveze apoteke prema veledrogerijama može izvršiti i ZZO direktno zaključivanjem pojedinačnih ugovora o cesiji.

Naknadno je članom 3. Aneksa Ugovora ova ugovorna odredba izmjenjena pa je tako ugovoreno da je apoteka saglasna da svoje obaveze za lijekove prema dobavljačima – veledrogerijama plaća u dogovorenom roku od 15 dana nakon što ZZO plati izdate lijekove na recept, te da u slučaju neizvršavanja obaveza prema veledrogerijama, ZZO može raskinuti Ugovor sa apotekom. Odredbe o cesiji su brisane. Pored toga, Podnosilac zahtjeva u toku postupka nije naveo niti jedan konkretan slučaj zaključenog ugovora o cesiji, pa samim time niti ugovora o cesiji koji je za njega imao negativne posljedice u poslovanju, već je o posljedicama ovog ugovora više raspravljao sa hipotetičkog aspekta.

Uzimajući u obzir ovako utvrđeno činjenično stanje, kao i činjenicu da je cesija legitimno ustupanje potraživanja u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, propisana

mogućnost zaključivanja takvog ugovora samo po se sebi ne predstavlja kršenje odredbi Zakona.

Imajući u vidu navode Podnosioca zahtjeva vezano za član 20. Ugovora za koji isti tvrdi da je privatnim apotekama nametnuta ugovorna odredba kojom je ZZO Ugovorom uslovio privatne apoteke da moraju imati jednomjesečne zalihe lijekova, a u članu 20. nametnuo je mogućnost otkaza Ugovora bez otkaznog roka, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je članom 20. Ugovora propisano da ZZO ima pravo kontrole provođenja obaveza apoteke koje proizilaze iz predmetnog Ugovora. Tek u slučaju da se kontrolom utvrdi neizvršavanje ugovornih obaveza i uočene nepravilnosti ne otklone u datom roku ZZO zadržava pravo jednostranog raskida ugovora bez otkaznog roka utvrđenog predmetnim Ugovorom. Identičnu ugovornu odredbu u članu 21. sadrži i Ugovor zaključen između JU AS i ZZO. Raskid ugovora bez otkaznog roka, nakon što se utvrdi da druga ugovorna strana ne poštuje svoje ugovorne obaveze, niti uočene nepravilosti želi ispraviti u naknadno ostavljenom roku, nije neuobičajen u pravnoj praksi.

U vezi prometovanja ampulama, odnosno ampuliranim lijekovima, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da, u skladu sa odredbama Ugovora, kako privatne apoteke tako i JU AS imaju potpuno jednako pravo prometovanja istim, a što potvrđuju i navodi Podnosioca zahtjeva (podnesak broj: 05-26-2-039-48-II/13). Nadalje, utvrđeno je da ZZO nema nikakav formalan odnos sa veledrogerijama, pa nije dokazano kakav uticaj isti ima na veledrogerije u pogledu eventualnog neisporučivanja ampuliranih lijekova privatnim apotekama. Također, utvrđeno je da se ampulirani lijek za novac može kupiti u bilo kojoj apoteci, međutim, realizacija ampuliranog lijeka na recept se dešava u ambulanti, i ambulanta je ta koja vrši nabavku ampuliranog lijeka trebovanjem od apoteke, a ne pacijent pojedinačno.

Praksa je da se trebovanja infuzionih otopina, ampula, vakcina radi samo u određenom broju apoteka, iz razloga što apoteka koja distribuira infuziorne otopine mora imati određena dodatna tehnička pomagala, uređaje za čuvanje tih otopina jer je za iste potrebno dodatnih 150 m², a u Kantonu Sarajevo se izdaje oko 3.000 ovih otopina mjesečno.

Slijedom navoda Podnosioca prijave koji se odnose na transparentnost Liste lijekova Kantona Sarajevo kao i postojanje ekskluzivnih informacija o listi lijekova na teret ZZO i cijenama prilikom promjene liste, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je na web stranici Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo javno dostupna Lista lijekova (Lista A, Lista B, Lista C i Lista novih lijekova), a Podnosilac zahtjeva nije dostavio niti jedan dokaz koji bi ukazivao na osnovanost njegovih navoda.

Nadalje, ZZO je pojasnio, a Podnosilac zahtjeva nije osporio, da jedino postoje posebni programi koji su između ZZO i određenih klinika kao što su pedijatrija, onkologija i sl. koji se odnose na slučajeve manjeg broja bolesnika i vrlo skupih lijekova. U ovim situacijama se potpiše protokol i ovlasti jedna apoteka za izdavanje lijekova za npr. 12 određenih pacijenata, te se posebno odredi liječnik koji isključivo može propisati taj lijek. Dakle određuje se samo jedna apoteka i obično se uzima apoteka najbliža za većinu pacijenata.

Također, u vezi navoda Podnosioca zahtjeva koji se odnose na kršenje odredbi Zakona od strane Vlade Kantona Sarajevo na način da isti JU AS stavlja u povoljniji položaj u odnosu na privatne apoteke i to tako da JU AS omogućuje lociranje na povoljnijim geografskim lokacijama tj. ambulantama JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo je istakla da je Federalno Ministarstvo zdravstva inicijator otvaranja apoteke/ambulante u sklopu JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, a Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Skupština Kantona Sarajevo osnivač JU Domovi zdravlja Kantona Sarajevo, jednako kao i JU AS, te da se u konkretnom slučaju radi o povezanim pravnim licima, koji se sa aspekta konkrencijskog prava posmatraju kao jedan subjekt, pa samim time i eventualna odluka o lociranju apoteka u prostorijama JU Domovi zdravlja Kantona Sarajevo i obratno, nije protivna Zakonu.

Vezano za navode Podnosioca zahtjeva koji se odnose na distribuciju pelena za inkontinenciju i ostala ortopedska i druga pomagala, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da iste nabavlja ZZO u skladu sa Uredbom o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka, pri tome primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavkama. ZZO je u toku postupka obrazložio da distribuciju pelena za odrasle ne vrši putem apoteka, bilo privatnih bilo JU AS, nego lično, iz razloga što se smanjivanjem broja učesnika u osiguranju pelena osiguranicima ZZO radi na ekonomičnosti postupka, te se ostvaruje uštede, što u krajnjoj instanci omogućava nabavku većih količina pelena za isti iznos utrošenih sredstava. Argument Podnosioca zahtjeva da bolesnici iz čitavog kantona koji koriste pelene i ortopedska pomagala moraju doći u zgradu ZZO po pelene i pomagala, ZZO je pobio obrazloženjem da je za krajnje korisnike/pacijente kojima je to potrebno osigurao dostavu na kućni prag za sva pomagala sa liste, pa tako i pelene, što je dodatna olakšavajuća okolnost ovog vida distribucije pelena za inkontinenciju.

Osim toga, ZZO je istakao, a Podnosilac zahtjeva nije osporio, da sve apoteke imaju mogućnost nabavke pelena za inkontinenciju i distribuciju gdje, u tom slučaju, osiguranici ZZO mogu izvršiti kupovinu i podnijeti zahtjev ZZO za refundaciju novčanih sredstava.

Vezano za navode Podnosioca zahtjeva o kažnjavanju privatnih apoteka zbog administrativnih grešaka u ambulanti koje se ogledalo u tome da, ako je na receptu bio napisan lijek i navedena fabrika koja ga je proizvela, taj lijek mora biti izdati isključivo od te fabrike. U slučaju da privatna apoteka izda identičan lijek ali od druge fabrike onda takav recept privatne apoteke nisu mogle naplatiti od ZZO, dok je u takvim slučajevima JU AS plaćen svaki takav recept, bez razlike da li izdali od propisane fabrike ili ne. Također, kada je riječ o administrativnim greškama (nečitko napisanom broju na datumu, JMBG, nedostaje faksimil liječnika i sl.) takvi recepti su u 2009. godini i 2010. godini vraćani na korekciju apotekama, apotekari bi ih odnijeli u ambulantu na popravku i vraćali ZZO na naplatu. Nakon 2010. godine recepti više nisu vraćani apotekama ali je bilo dosta slučajeva da su se takvi recepti JU AS priznavali i plaćali. Podnosilac zahtjeva za ovakve svoje tvrdnje nije ponudio bilo kakve dokaze.

Konkurencijsko vijeće je uvidom u podatke koje je ZZO dostavio na zahtjev istog (podnesak broj: 05-26-2-039-63-II/13) utvrdilo da ZZO između ostalog, sankcioniše situacije kada na receptu nedostaje potrebno obilježavanje tj. podaci iz člana 5. Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo (podaci o korisniku lijeka, lijeku, propisivaču lijeka i izdavaču lijeka), kao i kada se izda lijek drugog zaštićenog imena, što potvrđuje navode Podnosioca zahtjeva da ZZO sankcioniše iste. Dalje je utvrđeno da ukupan broj osporenih recepata od strane ZZO u periodu od 2009. do 2014. godine koji su realizirani putem JU AS iznosi 23.761 osporenih recepata, dok u istom periodu broj osporenih recepata privatnih apoteka iznosi 19.111 osporenih recepata, pri čemu na području Kantona Sarajevo posluju 43 apoteke iz grupacije JU AS i 137 privatnih apoteka.

Konkurencijsko vijeće je, slijedom navedenog, utvrdilo da ZZO u slučaju kada utvrdi da se realizovani recept ne smatra urednim u skladu sa odredbama Pravilnika o uslovima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo, te da se kao takav ne može smatrati valjan u smislu da se izdavanje istog tereti na račun sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, iste sankcioniše u smislu neplaćanja, bilo da je riječ o receptima realizovanim putem apoteka JU AS ili privatnih apoteka, a ne samo privatnih apoteka kako navodi Podnosilac zahtjeva. Sve osporene recepte ZZO zadržava za sebe, bez obzira da li su realizovani u privatnoj apoteci ili JU AS.

Podnosilac zahtjeva u Zahtjevu navodi da se protekcionizam ZZO kao i Vlade Kantona Sarajevo ogleda i u putem donacija JU AS za nabavku tehničke opreme i infrastrukture (software) te da je donacija u iznosu od 550.000,00 KM za nabavku novog software-a putem kojeg se stvara pretpostavki za uvezivanje u sistem primarne zdravstvene zaštite i uvođenje elektronske knjižice i recepta.

Konkurencijsko vijeće je, u vezi navedenog, utvrdilo da je donaciju u iznosu od 550.000,00 KM izvšio ZZO, a ne Vlada Kantona Sarajevo. Nadalje, utvrđeno je da je donacija sredstava izvršena na molbu/zahtjev JU AS, te da ne postoji prepreka i da su se ZZO na isti način mogli obratiti i drugi privredni subjekti sa istom molbom. Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se Podnosilac zahtjeva nije obratio ZZO tražeći donaciju/sredstva za nabavku navedene tehnologije u vlastite svrhe već isključivo zahtjevima/upitima za pristup informacijama koji se tiču sredstava koja su donirana JU AS.

Vezano za navode Podnosioca zahtjeva da je Kanton Sarajevo izvršio saniranje tj. pokrivanje poslovnih gubitaka JU AS, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Kanton Sarajevo tj. Skupština Kantona Sarjevo osnivač JU AS, te da bilo kakvo pokrivanje poslovnih gubitaka privrednog subjekta od strane njegovog osnivača ne može predstvljati povredu Zakona. Pored toga, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je istaklo da nisu poduzete nikakve mjere i aktivnosti na saniranju teške finansijske situacije u JU AS, niti su iz budžeta Kantona Sarajevo uložena sredstva u JU AS za saniranje gubitaka, niti po bilo kom osnovu, što dokazuje izvještajima o relizaciji budžeta Kantona Sarajevo – razdjel 20 – Ministarstvo zdravstva (Službene novine Kantona Sarajevo br. 25/11, 48/12).

Konkurencijsko vijeće je prijedlog Podnosioca zahtjeva za izvođenje dokaza putem vještaka finansijske struke razmotrilo u svjetlu utvđenog činjeničnog stanja, te je zaključilo da ne postoji opravdanost za prihvatanje ovog prijedloga, obzirom da je Konkurencijsko vijeće analizom činjenica i dokaza prikupljenih i provedenih u toku postupka, kao i relevantnih propisa kojim je uređena oblast zdravstva u Kantonu Sarajevo, ocijenilo iste dovoljnim za donošenje konačne odluke.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je, u preostalom dijelu Zahtjeva, ocijenilo da ZZO i Vlada Kantona Sarajevo opisanim ponašanjem nisu sprečavali, ograničavali ili narušavali tržišnu konkurenciju u smislu člana 4. stav (1) tačke a), c) i d) Zakona.

Naime, u pogledu utvrđivanja cijena ili drugih trgovačkih uslova u smislu člana 4. stav (1) tačke a) Zakona, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je visina naknade određena Odlukom o listi lijekova, koju donosi Vlada Kantona Sarajevo, da je ovako određena i utvrđena visina naknade jednaka za sve koji žele biti dio mreže ugovornih apoteka, pri čemu niti jedna apoteka nije obavezna biti dio mreže ugovornih apoteka i izdavati lijekove na recept uz utvrđenu naknadu, već je to stvar poslovne procjene svakog subjekta želi li pod tim uslovima poslovati sa ZZO.

Također, u pogledu postojanja povrede iz člana 4. stav (1) tačke b) Zakona koja podrazumijeva ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja, odnosno, povrede iz člana 4. stav (1) tačke c) Zakona tj. podjele tržišta ili izvora snabdijevanja, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ne postoje radnje koje bi ukazivale na postojanje povrede ovih zakonskih odredbi.

U pogledu primjene različitih uslova za identične transkacije u smislu člana 4. stav (1) tačke d) Zakona, a koje bi za cilj i posljedicu imale sprječavanje, ograničavanje ili narušavnje tržišne konkurencije, Konkurencijsko vijeće je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja zaključilo da ne postoji protekcionizam od strane ZZO prema JU AS kako to Podnosilac zahtjeva navodi, obzirom da je utvrđeno da sve apoteke imaju ugovore koji sadrže identične ugovorne odredbe koje su sporne za Podnosioca zahtjeva, da je naknada za izdavanje lijekova na recept jednaka za sve, da su i plaćanje i kašnjenja u plaćanju jednaka prema svim apotekama, da je Ugovorom dato pravo distribucije ampuliranih lijekova svim apotekama podjednako, a da su ambulante te koje odlučuju u kojim apotekama će vršiti nabavku istih, da je Lista lijekova javno dostupna i transparentna, da pelene za inkontinenciju distibuira ZZO lično, a ne putem apoteka, bilo privatnih bilo JU AS, da se administrativne greške na receptima jednako sankcionišu i za privatne apoteke i za JU AS, a kontrolu istih, u skladu sa čl. 21. i 22. Odluke o listi lijekova provode farmaceutski i zdravstveni inspektori Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo i kontrolori ZZO. U pogledu participacije za nabavku softvera i eventualno plaćanje naknade prije roka za JU AS od strane ZZO, utvrđeno je da su se JU AS obratile ZZO sa molbom da učine isto, dok Podnosilac zahtjeva to nikada nije učinio, tako da ni u odnosu na ove radnje ne postoji primjena različitih uslova za identične transkacije, jer se ove transkakcije nisu desile pod jednakim uslovima.

Nadalje, obzirom da su ZZO i JU AS povezana lica obzirom da imaju istog osnivača – Kanton Sarajevo kao i da je Vlada Kantona Sarajevo organ izvršne vlasti Kantona Sarajevo, između istih ne može postojati zabranjeni sporazum u smislu odredbi člana 4. Zakona, jer sporazumi između lica povezanih kapitalom ili upravljačkim pravima ne mogu biti zabranjeni sporazumi u smislu Zakona, budući da lica povezana kapitalom predstavljaju jednog poduzetnika na tržištu, te je sve navode Podnosioca zahtjeva u pogledu postojanja zabranjenog sporazuma u smislu člana 4. stav (1) tačke a), b), c) i d) Zakona odbio kao neosnovane.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5. dispozitiva ovog Rješenja.

U pogledu postojanja zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) Zakona od strane ZZO i Vlade Kantona Sarajevo prema Podnosiocu zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se Vlada Kantona Sarajevo, kao organ javne uprave, ne bavi nikakvom ekonomskom aktivnošću vezano za predmetni slučaj, pa samim time nije učesnik na relevantnom tržištu, i ne ispunjava osnovni preduslov za zloupotrebu dominantnog položaja – nema dominantan položaj, te je zahtjev u odnosu na Vladu Kantona Sarajevo u cjelosti odbilo kao neosnovan.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja zaključilo da ponašanje ZZO prema privatnim apotekama, u odnosu na JU AS, nema karakteristike zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (1) i (2) tačka a), c) i d) Zakona, kako je to u Zahtjevu tvrdio Podnosilac zahtjeva.

Naime, član 10. stav (1) i (2) tačka a) Zakona zabranjuje direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova kojima se ograničava konkurencija. Konkurencijsko vijeće nakon provedenog postupka nije pronašlo niti jednu radnju ZZO koja

bi ukazivala na opisanu povredu Zakona. Obzirom da ZZO nije konkurent apotekama na relevantnom tržištu, bilo privatnim bilo JU AS, samim tim naknadom za izdavanje lijekova na recept od 1,90 KM koja je jednaka za sve apoteke ne ograničava konkurenciju na tržištu.

Također, u pogledu postojanja povrede Zakona iz člana 10. stav (1) i (2) tačka c) koja se odnosi na primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj, isto kao što je već obrazloženo u dijelu koji se odnosi na postojanje zabranjenog sprazuma iz člana 4. stav (1) tačke d) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, cijeneći ponašanje ZZO u odnosu na privatne apoteke i JU AS u situacijama koje je Podnosilac zahtjeva naveo kao diskriminatorne, utvrdilo da je ZZO nastupao jednako u odnosu na sve apoteke, bez obzira da li se radi o privatnom ili javnom kapitalu.

U pogledu postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav (1) i (2) tačka d) tj. zaključivanja sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkom običaju nemaju veze sa predmetom takvog sporazuma, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ponašanje ZZO u smislu određivanja visine doprinosa za zdravstveno osiguranje za zaposlenike predstavlja zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačka e), te isto ne može predstavljati i radnju zlouptrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav (1) i (2) tačka d), a istovremeno, nije pronašlo druge radnje koje bi predstavljale povredu ove zakonske odredbe.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 6. dispozitiva ovog Rješenja.

9. Novčana kazna

U smislu člana 48. stava (1) tačka a) Zakona, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda Zakona, kaznit će se privredni subjekt ako sklopi zabranjeni sporazum ili na bilo koji drugi način sudjeluje u zabranjenom sporazumu kojim je narušena, ograničena ili spriječena tržišna konkurencija u smislu člana 4. Zakona na relevantnom tržištu.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je ZZO odredbom Ugovora koja se odnosi na primjenu Kolektivnog ugovora kojom je ugovoreno da doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje za sve uposlenike u prosjeku ne može biti niži od doprinosa obračunatog na prosječnu plaću u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sprječavao, ograničavao i narušavao tržišnu konkurenciju iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona na relevantom tržištu počevši od 1.12.2008. godine.

Konkurencijsko vijeće je izreklo novčanu kaznu u iznosu od 23.000,00 KM, što predstavlja (..) [1] % od ukupnih prihoda ZZO iz 2007. godine, kao godine koja je prethodila povredi Zakona, i koji je iznosio (..) KM.

Konkurencijsko vijeće je prilikom utvrđivanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu člana 52. Zakona.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne koja je mnogo manja od visine koja je mogla biti izrečena za utvrđenu povredu Zakona, Konkurencijsko vijeće i ovaj put nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje zbog kršenja Zakona, već da upozori ZZO na obavezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku, ista će se naplatiti prisilnim putem, u smislu člana 47. Zakona, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenoga, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 4. dispozitiva ovog Rješenja.

10. Troškovi postupka

Članom 108. stav 1.) Zakona o upravnom postupku je propisano da u rješenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kojem roku imaju isplatiti, a članom 105. stav 2) istog Zakona je propisano da kada u postupku učestvuju dvije ili više strana sa suprotnim interesom, strana koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Prema odredbama člana 105. stav (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Podnosilac zahtjeva je dostavio dana 17.7.2014. godine podneskom broj: 05-26-2-039-47-II/13 specifikaciju troškova postupka u iznosu od 5.945,24 KM koja se sastoji od slijedećih troškova: 1) sastav zahtjeva prema Konkurencijskom vijeću 843,00 KM, 2) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 4.6.2014. godine (odgođeno na zahtjev protivne strane) 843,00 KM, 3) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 3.7.2014. godine 843,00 KM, 4) sastav podnesaka očitovanja na pismeni podnesak protivne strane tzv. Usmeno izjašnjenje od 3.7.2014. godine 843,00 KM, 5) administrativna taksa na zahtjev prema Konkurencijskom vijeću 2.000,00 KM te 6) PDV 17% na radnje poduzete od 1– 4.

Protivna strana nije podnijela zahtjev za naknadu troškova postupka.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračunavanja ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o advokaturi ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05) i odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: Tarifa).

Konkurencijsko vijeće je priznalo samo troškove zastupanja koji su bili nužni i opravdani u ovom postupku i to: 1) sastav zahtjeva prema Konkurencijskom vijeću 825,00 KM, 2) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 4.6.2014. godine (odgođeno na zahtjev protivne strane) 206,25 KM, 3) pristup i zastupanje na usmenoj raspravi pred Konkurencijskim vijećem dana 3.7.2014. godine 825,00 KM, 4) sastav podnesaka očitovanja na pismeni podnesak protivne strane tzv. Usmeno izjašnjenje od 3.7.2014. godine 825,00 KM, 5) administrativna taksa na zahtjev prema Konkurencijskom vijeću 1.000,00 KM, te 6) PDV 17% na radnje poduzete od 1– 4 u iznosu od 455,81 KM.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa odredbama člana 105. stav (2), razmotrilo koja je strana izazvala postupak, na čiju štetu je postupak okončan, kao i u kom omjeru je Podnosilac zahtjeva uspio sa svojim zahtjevom. Kako je u predmenom postupku Podnosilac zahtjeva samo djelimično uspio sa svojim Zahtjevom, odnosno samo sa dijelom Zahtjeva koji se odnosi na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurenciju iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona, Konkurencijsko vijeće je shodno navedenom ocijenilo da Podnosiocu zahtjeva pripada pravo na naknadu 20,0% od ukupno priznatih advokatskih troškova, dakle 627,40 KM, i

[1] (..) – podaci predstavljaju poslovnu tajnu

administrativna taksa u iznosu od 1.000,00 KM, što ukupno iznosi 1.627,40 KM.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 7. predmetnog Rješenja.

11. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Rješenja.

Broj 05-26-2-039-75-II/13
25. septembra 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Gordan Raspudić, s. r.

AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

1254

Na temelju članka 122, a sukladno članku 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

POPIS
MEDICINSKIH SREDSTAVA ZA KOJA SU IZDANE POTVRDE ZA UPIS I OBNOVU UPISA U REGISTAR MEDICINSKIH SREDSTAVA

U razdoblju od 1. srpnja 2014. do 31. srpnja 2014. godine izdane su Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar sljedećih medicinskih sredstava:

Red. br.	Naziv medicinskog sredstva (generičko ime)	Klasa	Broj potvrde	Datum potvrde	Rok trajanja potvrde	Mjesto prodaje	Proizvođač	Nositelj dozvole
1.	**RTR SERINGUES/SYRINGE COURBES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR GRANULES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR CONES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat)	Klasa III	06-07.27-6942-2/13	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEPTODONT** 58 Rue du Pont Creteil Saint Maur des Fosses, Francuska	**KRAJINA- LIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
2.	**CHLORAXID 5,25%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CHLORAXID 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **EUCALYPTOL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-SOLUTION** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP CREAM** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2% GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **CITRID ACID 40%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST+I** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST FORTE** sredstvo za terapiju kanala korijena **CANAL CLEAN** sredstvo za terapiju kanala korijena **TOTAL BLEND (BLUE, DENTINA,WHITE)** sredstvo za terapiju kanala	Klasa IIa	06-07.27-637-2/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**PRZEDSIEBIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWE CERKAMED WOJCIJEH PAWLOWSKI** Kwiatkowskiego 1 37450 Stalowa Wola, Poljska	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica

	korijena **MTA +** sredstvo za terapiju kanala korijena **SYNTEX** sredstvo za terapiju kanala korijena							
3.	**ANTIKULACIONI PAPIR-SET (0100, 0101, 0102, 0103)** papir za registraciju okuluznih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **ANTIKULACIONA FOLIJA - SET (0099, 0991, 0992, 0099-30, 0991-30, 0992-30)** folija za registraciju okluzalnih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **BAZNE PLOČE-SET (0710, 07085)** bazna ploča-šelak **BRUSNE I POLIRNE TRAKE-SET (4193, 4194, 4195)** trake za brušenje i poliranje u stomatologiji **GRIZNI BEDEMI OD VOSKA-SET (0230, 0262, 0278, 0260, 0274, 0264)** vosak u stomatologiji **INTERACRYL PLAST-SET (1520, 1522, 1523)** akrilatna masa za individualne kašike za otiske u stomatologiji **INTERDENTALNI DRVENI KOČIĆI-SET (0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121)** zaptivanje gingivalne stepenice **LC INTERTRAY (0714)** svjetlosno polimerizujuće bazne ploče **PODJEZIČNI LUKOVI-SET (0324, 0325,0326)** podjezični luk sa retencijom **POLIESTERSKE TRAKE-SET (0451, 0420, 0452)** matrica za ispun u stomatologiji **MREŽICA ZA UČVRŠĆIVANJE AKRILATA (0352)** mrežica za učvršćivanje akrilata **POTKOVICE OD VOSKA ZA REGISTRACIJU ZAGRIZA (0243)** vosak za registraciju zagriza **ROZE VOSAK EXTRA TVRDI (0187)** vosak za registraciju zagriza i modelovanje **ROZE VOSAK (02312)** vosak za modelovanje **SPREJ ZA OKLUZIJU (092, 093)** sprej za prilagođavanje odlivaka u stomatologiji **MATRICE-SET (03201, 03211, 0321, 0320, 03154, 0315, 03146, 0314)** matrice za ispun u stomatologiji **KLINOVI OD VOSKA (0246)** vosak za otisak **ŽICA ZA KUKICE-SET (0306, 0307, 0308, 0309, 0310, 0311, 0312)** žica za izradu kukica	Klasa I	06-07.28-1106-1/14	01.07.2014	26.02.2019	u bolničkim ljekarnama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka
4.	**ŽICA ZA CAMBA BLOK-SET (0313; 0313-30)** žica za fiksaciju slomljene vilice **INTERACRYL CAST AKRILATNA MASA** akrilatna masa za izradu	Klasa IIa	06-07.28-1107-1/14	01.07.2014	30.03.2019	u bolničkim ljekarnama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka

	skeletiranih proteza **INTERACRYL HOT AKRILATNA MASA** akrilatna masa za polimerizaciju **I-BOND 02-SET LEGURA ČELIKA (1700; 1701; 1702;1713)** legura čelika za metal keramiku **I-BOND NF-SET LEGURA ČELIKA (1703; 1704; 1705; 1714)** legura čelika za metal keramiku **I-MG-SET LEGURA ČELIKA (1706; 1707; 1708)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **I-MG FH-SET LEGURA ČELIKA (1709;1710;1711)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **INTERSOLDER** lotni štapići za lotanje u stomatologiji **I-WELD** žica za lasersko varenje **ZIRCOPOST-SET (0150; 0153; 0155; 0157; 0160; 0161)** kočići za nadogradnju **BORER-SET (0151; 0154; 0158)** pribor za bušenje **KALIBRACIONA FREZA-SET (0152;0156;0159)** pribor za kalibriranje **KLINOVI ZA KORIJENJE** klinovi za nadogradnju u stomatologiji							
5.	**MULTIPLATE ANALYZER** analizator za in vitro dijagnostičku analizu funkcije trombocita **ADP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASPI TEST** test za ispitivanje određivanja funkcije trombocita **COL TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **RISTO TEST** test za kvantitativno određivanje Willebrand faktora (VWF) i glikoproteina Ib (Gplb) agregacije trombocita **TRAP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **PROSTAGLANDIN E1 REAGENT** reagens za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASA REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta u testiranju funkcije agregacije trombocita sa cijelim uzorcima krvi **HIRUDIN BLOOD TUBES** epruveta s hirudinskom krvi za testiranje agregacije trombocita **GPIIb/IIIa ANTAGONIST REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta funkcije testiranja reagenasa **TEST CELLS** test za određivanje funkcije agregacije trombocita s uzorcima pune krvi **NaCl/CaCl2 SOLUTION** otopina za razjeđivanje uzoraka **LIQUID CONTROL SET** kontrola kvaliteta otpornosti	Lista D	06-07.27-1559-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u bolničkim ljekarnama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

	agregomaterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
6.	**TURBINES** turbina **SURGICAL UNITS** hirurški instrumenti **DENTAL HANDPIECES** stomatološki nastavci **DENTAL MATERIAL** stomatološki materijal **DIAGNOSTICS PRODUCTS** dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3486-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**KALTENBACH & VOIGHT GMBH** Bismarckring 39 88400 Biberach/Riss, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
7.	**GLUCOSE/LACTATE HEMOLYZING SOLUTION** glukoza i laktat rastvor za hemodijalizu **SENSOR TEST SOLUTIA** senzor test rastvor **GLUCOSE/LACTATE SYSTEM SOLUTION** glukoza i laktat sistemski rastvor **CHIP SENSOR GLUCOSE** senzor za glukozu **CLEANING SOLUTION** rastvor za čišćenje **READY CON NORM** spremna kontrola, normalna **READY CON PAT** spremna kontrola, visoka ***Napomena:*** *Sve veličine pakiranja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.28-531-2/14	01.07.2014	29.06.2019	u bolničkim ljekarnama	**EKF - DIAGNOSTIC GmbH** Ebendorfer Chaussee 3, Barleben Magdeburg, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
8.	**HYGROSCOPIC GAUZE COMPRESSES (WITH OR WITHOUT X-RAY THEREAD)** hidroskopne komprese od gaze **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES** trbušna kompresa **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES/STERILE** trbušna kompresa sterilna	Klasa IIa	06-07.27-8012-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
9.	**TAPERLOC COMPLETE HIP SYSTEM INSTRUMENTATION** ortopedski instrumenti za protezu kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-5968-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET ORTOPEDICS** 56 East Bell Drive Warsaw, 465812, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
10.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE MAXCUTTER INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-5964-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka

11.	**COMPOSITCP - RESORBABLE INTERFERENCE SCREW AND ASSOCIATED INSTRUMENTS** resorptivni kompozitni šaraf ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-5967-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
12.	**MEDICA I.V. NON-WOVEN CANNULA FIXATION DRESSING STERILE** podmetač za kanile	Klasa Is	06-07.27-8013-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
13.	**MEDICAL ABSORBENT COTTON** sanitetska vata	Klasa I	06-07.27-8014-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
14.	**CENTRAL VENOUS CATHETER AND CATHETERIZATION KIT** centralni venski kateter ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1860-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BIOSENSORS INTERNATIONAL Pte. Ltd** 21 Kallang Avenue, #07-165/171 Singapore 339412, Singapur	**MINERVA MEDICA d.o.o.** Džemala Bijedića 185/XII Sarajevo
15.	**INSTILLAGEL ALMED** lubrikant za olakšano uvođenje katetera i instrumenata	Klasa III	06-07.27-1789-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FARCO-PHARMA GmbH** Gereonsmühlengasse 1-11 Köln, Njemačka	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
16.	**ROCHE CARDIAC CK-MB** test traka za kvantitativno određivanje CK-MB-a **ROCHE CARDIAC D-DIMER** test traka za kvantitativno određivanje D-Dimer **ROCHE CARDIAC M MYOGLOBIN** test traka za kvantitativno određivanje mioglobina **ROCHE CARDIAC PROBNP+** test traka za kvantitativno određivanje proBNP-a **ROCHE CARDIAC T QUANTITATIVE** test traka za kvantitativno određivanje srčanog troponina T **ROCHE CARDIAC CONTROL CK-MB** kontrolna otopina za CARDIAC CK-MB **ROCHE CARDIAC CONTROL MYOGLOBIN** kontrolna otopina za CARDIAC Myoglobin **ROCHE CARDIAC CONTROL PROBNP** kontrolna otopina za CARDIAC proBNP **ROCHE CARDIAC CONTROL TROPONIN T** kontrolna otopina za CARDIAC T Quantitative (Troponin T) **ROCHE CARDIAC CONTROL D-DIMER** kontrolna otopina za CARDIAC D-Dimer **ROCHE CARDIAC IQC** set sa dvije višekratno upotrebljive kontrolne trake za provjeru radu optičkog sistema uređaja ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1558-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

17.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artoskopski instrumenti **TOGGLELOC INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE DISPOSABLE KITS** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-5965-2/13	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
18.	**O-SCAN** aparat za magnetnu rezonancu **G-SCAN BRIO** aparat za magnetnu rezonancu	Klasa IIa	06-07.27-1896-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ESAOTE SPA** Via Siffredi 58 Genova, Italija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
19.	**SELEXON™ METER** imunodijagnostički aparat **SELEXON™ TEST STRIP** trakice za imunodijagnostički aparat **SELEXON™ STANDARD STRIP** trakice za provjeru tačnosti aparata ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1898-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijalizi-ranim prodava-onicama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
20.	**SELEXON™ PSA** trakice za imunodijagnostički aparat	Lista B	06-07.27-2400-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
21.	**TEST STRIPS** testne trake za biohemijsku dijagnostiku urina **INSTRUMENTS** instrumenti za biohemijsku dijagnostiku urina **URINE CONTROL** urinske kontrole za biohemijsku dijagnostiku urina **CLEANSERS URILIZER SED** otopine za čišćenje za analizator Urilizer Sed ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1771-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
22.	**PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **PLANNING PARTS** dijelovi za implante **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2001-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
23.	**INCENTIVE SPIROMETERS** spirometry ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2464-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
24.	**FLUOROGAL® mite rastvor zeleni** rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa) **FLUOROGAL® mite rastvor crveni**	Klasa IIa	06-07.28-4134-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama, ljekarnama i specijalizi-ranim prodava-	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka

	rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa					onicama		
25.	**FISURAL® D** zalivač fisura i jamica, svjetlosno - polimerizujući **KALCIPAST®** pasta na bazi kalcijum hidroksida **DIFURID®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba **SITISAN®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba	Klasa IIa	06-07.28-4135-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka
26.	**EXTERNAL PACEMAKER (SINGLE CHAMBER)** eksterni pejsmejker, jednokomorni **EXTERNAL PACEMAKER (DUAL CHAMBER)** eksterni pejsmejker, dvokomorni **ADAPTER WITH REDEL CONECTOR** adapter **PATIENT CABLE** pacijent kabl ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-1195-2/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
27.	**REGENERATIVE PRODUCTS** regenerativi ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2738-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
28.	**ALLROUND FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **BLACK FACE MASK MADE OF RUBBER** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK RENDELL-BAKER-SOUCEK** maske za kisik/anesteziju **ALLROUND FACE MASK, SILICONE** maske za kisik/anesteziju	Klasa IIa	06-07.27-2461-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**WILLY RÜSCH GMBH** Willy-Rusch-Strasse 4-10 Kernen, Njemačka	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
29.	**SAFETY CLEAR SOFT TRACHEAL TUBE MADE OF PVC** trahealni tubus **SAFETY CLEAR TRACHEOSTOMY SET WITH LOW-PRESSURE CUFF** traheostomna kanila	Klasa IIa	06-07.27-2462-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**RUSCH URUGUAY LTDA.** Cno.Carrasco 7365 Montevideo, URUGUAY	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
30.	**ARTERIAL CATHETERIZATION DEVICES** set za arterijalnu kateterizaciju **PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCERS AND ACCESSORIES** uvođač **MULTI-LUMEN PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCER PRODUCTS** uvođač ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3547/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
31.	**BOSO TM-2430** holter krvnog pritiska	Klasa IIa	06-07.28-2487-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka

32.	**BOSOTHERM FLEX** digitalni toplomjeri **BOSOTHERM MEDICAL** digitalni toplomjeri	Klasa IIa	06-07.28-2488-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u ljekarnama i specijalizi-ranim prodava-onicama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
33.	**SJM MECHANICAL HEART VALVE (NOT-ROTATABLE)** srčana valvula **SJM MASTERS SERIES MECHANICAL HEART VALVE (ROTATABLE)** srčana valvula **SJM REGENT HEART VALVE** srčana valvula **SJM TAILOR ANNULOPLASTY RING** ring **SJM SEGUIN ANNULOPLASTY RING** ring **SJM MASTERS VALVED GRAFT WITH HEMASHIELD TECHNOLOGY** valvula sa graftom **SJM MASTERS HP VALVED GRAFT WITH GELWEAVE VALSALVA TECHNOLOGY** valvula sa graftom ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1527-2/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ST. JUDE MEDICAL INC.** One Lillehei Plaza, St Paul MN 55117, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
34.	**INFUSION SETS PRESSURE** set za infuziju **VOLUMAT LINES** set za transfuziju ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2050-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**FRESENIUS KABI AG** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
35.	**WELLION LUNA DUO STYLE BLOOD GLUCOSE METER** mjerač glukoze i holesterola u krvi ***Napomena:*** *Modeli i kataloški broj se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-1956-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijalizi-ranim prodava-onicama	**MED TRUST HANDELSGESELLSCHAFT M.B.H** Gewerbepark 10, A-7221 Marz, Austrija	**PHARMA - MAAC d.o.o.** Bačići bb Sarajevo
36.	**CLINICAL CHEMISTRY MPR** kliničko hemijski reagensi MPR **CLINICAL CHEMISTRY MPR/SPECIFIC PROTEINS** kliničko hemijski reagensi MPR/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS** klinička hemija za namjenske sisteme **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS/SPECIFIC PROTEINS** klinička hemija za namjenske sisteme/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY ANALYZERS** kliničko hemijski analizator **HB AND ERY CUVETTE TESTS** Hb i Ery testne kivete **RHEUMA/SEROLOGY TESTS** Reuma/seroloski testovi **CONTROLS AND CALIBRATORS** kontrole i kalibratori **WASH SOLUTION AND DILUENTS** otopine za pranje i razređivanje ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u*	Lista D	06-07.27-1769-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo

	privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.							
37.	**HARMONIC INSTRUMENTS** endoskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-1958-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ETHICON ENDO - SURGERY LLC.** 475 Calle C, Guaynabo Puerto Rico, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
38.	**MANUAL RESUSCITATORS** balon za reanimaciju sa maskom **NASAL CANNULAE** nazalna kanila **INFANT CPAP WITH CANNULA** nazalna kanila ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2463-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
39.	**JUGGERRKNOT SOFT ANCHOR IMPLANT DEVICES** rekonstruktivni implant **ALLTHREAD SUTURE ANCHORS** rekonstruktvni impalant **MAXFIRE AND MAXFIRE MARXMEN MENISCAL REPAIR DEVICES** rekonstruktvni impalant **TOGGLELOC FEMORAL FIXATION** rekonstruktvni impalant ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-5966-2/13	08.07.2014	07.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
40.	**BLT+SP KITS** BLT+SP setovi-reagensi za biohemijsku dijagnostiku **ISE+ANALYSERS** ISE+analizatori za biohemijsku dijagnostiku **URINE ANALYSIS** urino analize **MICROBIOLOGY** mikrobiološka dijagnostika **HEMATOLOGY** hematološka dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1772-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
41.	**KY LUBRICATING JELLY** lubrikantni gel ***Napomena:*** *Sve veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1957-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**JOHNSON & JOHNSON SANTE BEAUTE FRANCE S.A.S.** Route de Retortat Sezanne, Francuska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
42.	**EXTERNAL DRAINAGE AND MONITORING CATHETERS** kateteri za spoljašnju drenažu i praćenje ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2302-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
43.	**CARES** visoko estetski materijal **PROTHETIC PARTS** protetika za implantante **ROTTARY CUTTING INSTRUMENTS** rotirajući instrumenti za rezanje **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2740-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizi-ranim prodava-onicama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar

44.	**MYTHIC 18 OT ANALYZER** hematološki analajzer **MYT-3D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18** reagens za hematološku analizu **MYT-3D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18** reagens za hematološku analizu **MYTHIC 22 OT ANALYZER** hematološki analajzer **DILUENT FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **CLEANING SOLUTION FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **ONLYONE 3L FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu ***Napomena:*** *Sve veličine pakiranja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-6945-2/13	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORPHEE SA** 19 Chemin du Champ-des-Filles CH-1228 Plan-les-Outes, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
45.	**PTCA CAHTETER SEQUENT NEO** dilatacijski balon kateter ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2312-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
46.	**COROFLEX® BLUE NEO** koronarni stent **COROFLEX® BLUE ULTRA** koronarni stent **COROFLEX® ISAR** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2313-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
47.	**IMPLANT** implantat **CARES** visoko estetski materijal **PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **CLOSURE SCREWS AND HEALING CAPS** dental implatološki sistem ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2739-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
48.	**RAPIDAN TESTER ANTI HIV 1/2 TEST** anti HIV test **RAPIDAN TESTER HbsAg** HbsAg test **RAPIDAN TESTER ANTI HCV** HCV test	Lista A	06-07.27-2343-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**TURKLAB TIBBI MALZEMELER SAN.TIC.A.S.** Ataturk Organize Sanayi Bolgesi, 10040 Sok. No.20 Cigli Izmir, Turska	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla
49.	**GUIDERIGHT GUIDEWIRES** žice provodnici **HYDROSTEER GUIDEWIRES** žice, provodnici ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2370-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ST. JUDE MEDICAL** 14901 De Veau Place, Minnetonka Minnesota, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
50.	**CUSHION LINER** komponente za protezu **PROSTHETIC ACCESSORIES** komponente za protezu, dodaci **LOCKING DEVICES** komponente za protezu, ključ kućišta **LOCKING LINER** komponente za protezu	Klasa I	06-07.28-1618-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u specijalizir-anim prodava-onicama	**ALPS SOUTH LLC** 2895 42 Avenue North St.Petersburg, Sjedinjene Američke Države	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo

	ORTHOTIC BRACES ortoze za stopalo, skočni zglob **ORTHOTIC BRACES** ortoze za leđa **ORTHOTIC BRACES** ortoze za koljena **ORTHOTIC BRACES** ortoze za ruku **ORTHOTIC INSOLES** ortoze za stopala, ulošci **PATIENT CARE** tehnička pomagala za njegu pacijenta **SLEEVES** komponente za protezu, rukavi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
51.	**TESTOVI ZA BRZU DIJAGNOSTIKU** testovi ***Napomena:*** *Svi nazivi medicinskih sredstava, veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici u privitku ove potvrde.*	Lista D	06-07.28-1889-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEMIKEM d.o.o** Omladinska 44 Sarajevo, Bosna i Hercegovina	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44 Sarajevo
52.	**MICROAGGREGATES FILTER** mikroagregatni filteri **ORTHO P.A.S. DEVICE** ortopedski postoperativni autotransfuzioni sistem **CARDIO P.A.S. DEVICES** kardiopulmonarni post-operativni autotransfuzioni sistem **VENICE CHEST DRAINAGE** venice torakalna drenaža **ROME CHEST DRAIN** Rome torakalna drenaža ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7065-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
53.	**i-STAT PORTABLE CLINICAL ANALYZER** analizator **i-STAT 1 ANALYZER** analizator **i-STAT ELECTRONIC SIMULATOR** električni simulator **i-STAT IR LINK** link **i-STAT PRINTER** printer **i-STAT PRINTER CRADLE** printer **i-STAT 1 ANALYZER PROGRAMMING KIT** programator **i-STAT 1 DOWNLOADER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER-NETWORK** mrežni čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-NETWORK** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER RECHARGER** čitač **i-STAT 1 9V NiMH BATTERY** baterije **i-STAT CARTRIDGE**	Lista D	06-07.27-7060-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ABBOTT POINT OF CARE, INC** 100 and 200 Abbott Park Rd IL 60064, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	ketridži **i-STAT CONTROL LEVEL** kontrolne tekućine ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
54.	**ERGOPLUS** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **MULTIDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **TRAUMADRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ORTHODRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **STERNUDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ARTHROSCOPY** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ECO PULSE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **HIGH SPEED** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **DERMATOME** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **GENERAL ACCESSORIES** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCAST** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCUT** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-714-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
55.	**ZIEHM 8000** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISIO FD** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION R** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION RFD** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM SOLO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni	Klasa IIb	06-07.27-699-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIEHM IMAGING GmbH** Donaustrasse 31 Nurnberg, Njemačka	**PTM-B d.o.o.** Kosovke djevojke 6 Bijeljina
56.	**SOCORE SPINAL OSTEOSYNTHESIS SYSTEM** spinalni osteosintetski sistem	Klasa IIb	06-07.27-863-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NOVASPINE S.A.R.L.** Rue Saint Fuscien Amiens, Francuska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar

	RODD ROTATING INTERSPINOSUSB DEVICE konkavne šipke **DIVA INTER SOMATIC CAGE** intersomatski kavez **MATRIS CERVICAL PLATE** cervikalna ploča **ALMAS MOBILE INTER SOMATIC DISC** mobilni cervikalni disk ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
57.	**BREATHING CIRCUITS AND ACCESSORIES** crijevo za dostavu kisika, anestetika ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2466-1/14	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**TELEFLEX MEDICAL** IDA Business and Technology Park, Dublin Road, Athlone Co.Westmeath, Irska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
58.	**VACUUM GENERATOR** vakum generator **QUALITY SENSOR DRY WASH** kvalitetni senzor-ispirač-separator ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7066-1/13	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
59.	**SCALP VEN SET** bebi set **SETOVI ZA INFUZIJU SETOVI ZA TRANSFUZIJU HAEMO FLO** bebi set **IV KANILE - MICROFLEX** intravenske kanile **HUBER SET**	Klasa IIa	06-07.27-253-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u ljekarnama i bolničkim ljekarnama	**DKS LOVERSAN INDUSTRIA BIOMEDICA** Via G.Borghi 24 Gemonio (VA), Italija	**DKS LOVERSAN d.o.o.** Mihaljevac b.b. Cazin
60.	**MAXIFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **COBRAHOOD VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **RAPIDAX VASCULAR ACCESS GRAFTS** vaskularni graft ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-576-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
61.	**TWILLWEAVE VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **SEALED GRAFTS: WOVEN-GELWEAVE** vaskularni graft **EXPANDED SEALED EPTFE VASCULAR GRAFTS FOR SYSTEMIC VASCULAR REPAIR** vaskularni graft **TAPERFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **TRIAXIAL KNITTED VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **EXTRA ANATOMICAL KNITTED VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **GELSOFT PLUS AND VP1200K PLUS** vaskularni graft **FLUOROPASSIV VASCULAR PROTHESES**	Klasa III	06-07.27-568-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	vaskularni graft **CARDIOVASCULAR FABRICS** kardiovaskularni peč ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
62.	**ERGOPLUS** modularni sistem **MULTIDRIVE** modularni sistem **TRAUMADRIVE** modularni sistem **MICRODRIVE** modularni sistem **ORTHODRIVE** modularni sistem **STERNUDRIVE** modularni sistem **ARTHROSCOPY** modularni sistem **ECO PULSE** modularni sistem **HIGH SPEED** modularni sistem **DERMATOME** modularni sistem **STERICUT** modularni sistem **GENERAL ACCESSORIES** modularni sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-715-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
63.	**AMOENA BREAST PROSTHESIS** proteza dojke **AMOENA BRAS** specijalni grudnjak za protezu dojke **AMOENA SWIMWEAR** specijalni kupaći kostim za protezu dojke **AMOVIDA CUSHION AND ACCESSORIES** antidekubitni jastuk za invalidska kolica i pribor ***Napomena:*** *Zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2398-1/14	15.07.2014	14.07.2019	u ljekarnama i specijalizir-anim prodava-onicama	**AMOENA MEDIZIN-ORTHOPÄDIE-TECHNIK GmbH** Kapellenweg 36 D-83064 Raubling, Njemačka	**AMOENA BH d.o.o.** Kemal begova br.6 Sarajevo
64.	**MODUS 0,9 SYSTEMGROSSE RCI** modus 0,9 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 1.5 SYSTEMGROSSE RCI** modus 1.5 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE RCI** modus 2.0 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7062-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
65.	**MODUS 0,9/1.5/2.0 SYSTEMGROSSE** modus 0,9/1.5/2.0 implantati **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE** modus 2.0 implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, dimen-zije,veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7063-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

66.	**AMPLATZER SEPTAL OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PFO OCCLUDER** okluder **AMPLATZER VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PI MUSCULAR VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II ADDITIONAL SIZES** okluder **AMPLATZER TORQVUE DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranje okludera **AMPLATZER TORQVUE LP DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranja okludera **AMPLATZER SIZING BALLOON II** balon za mjerenje septalnog defekta ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-569-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth MN 55442, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
67.	**AGC/MAXIM KNEE SYSTEM** ortopedski implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1160-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BIOMET UK LIMITED** Waterton Industrial Estate, Bridgend, CF31 3XA South Wales, Velika Britanija	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
68.	**SYSTANE GEL DROPS LUBRICANT EYE GEL (115958D)** gel za vlaženje oka	Klasa IIa	06-07.27-2546-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMACEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
69.	**ERIC (EMBOLUS RETRIVER WITH INTERLINKED CAGE) RETRIEVAL DEVICE** mehanički tromboektomijski uređaj ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2467-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MICROVENTION EUROPE** 30 bis rue de Viel Abreuvior Saint Germain-en-Laye, Francuska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
70.	**CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** spremnici za biološki materijal **STERILE CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** sterilni spremnici za biološki materijal **PETRI DISHES, SPREADERS, INOCULATION LOOPS** Petrijeve posude, hvataljke, inokulacijske petlje **SAMPLE CUPS AND CUVETTES FOR AUTOANALYZER** posude i kivete za autoanalizator **TIPS FOR PIPETTES** nastavci za pipete **PASTEUR PIPETTES** Pasteur pipete **STERILE PASTEUR PIPETTES** sterilne Pasteur pipete	Lista D	06-07.27-2360-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**FL MEDICAL S.r.l.** Via S.Pietro Montagnon 11/1 Torreglia, Italija	**MES d.o.o.** Londža 138 Zenica

	ESR SYSTEMS ESR sistem **TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **STERILE TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** sterilne epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION** epruvete za uzorkovanje krvi **VACUUM TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION STERILE** epruvete za uzorkovanje krvi - sterilne vakumirane							
71.	**ACCESORY DELIVERY TIP 10 PACK FOR THE ARTERX SURGICAL SEALENT** pribor za zaptivanje tkiva i krvnih žila	Klasa IIa	06-07.27-2691-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
72.	**MEDTRONIC MIDAS REX HIGH SPEED PNEUMATIC SYSTEMS AND SURGICAL DISSECTING TOOLS** legend alati za sječenje ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-956-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDTRONIC POWERED SURGICAL SOLUTIOS** 4620 North Beach Street, Fort Worth TX 76137, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
73.	**BIOFREEDOM DRUG COATED CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent obložen lijekom **BIOMATRIX NEOFLEX DRUG ELUTING CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent obložen lijekom **BIOSTREAM PACLITAXEL ELUTING PTCA BALLOON CATHETER** koronarni balon kateter **CHROMA CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1190-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BIOSENSORS EUROPE SA** Rue de Lausanne 29 1110 Morges, Švajcarska	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
74.	**ENDOSCOPE INTRODUCER** endoskop uvoditelj ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2303-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
75.	**DIAGNOSTIC SYSTEM** elektrokardiograf **ELECTROCARDIOGRAPH** elektrokardiograf **DIGITAL HOLTER RECORDER** EKG holter i oprema **HOLTER ANALYSIS SYSTEM** EKG holter i oprema ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2703-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SCHILLER AG** Altgasse 68 Baar, Švajcarska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
76.	**ARTERX SURGICAL SEALANT** smjesa za zaptivanje kod krvarenja ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2692-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo

77.	**MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 PLATTEN** modus 1.5 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 SCHRAUBEN** modus 1.5 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 PLATTEN** modus 0.9 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 SCHRAUBEN** modus 0.9 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 PLATTEN** modus 2.0 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 SCHRAUBEN** modus 2.0 šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7064-1/13	18.07.2014	17.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
78.	**CENTURION VISION SYSTEM** sastavni dio konzole za mašinu Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2720-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
79.	**CENTURION VISION SYSTEM** mašina Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2722-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
80.	**JUVÉDERM VOLBELLA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLIFT WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLUMA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM ULTRA** dermalni fileri ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i oblici pakiranja, kao i kataloški brojevi medicinskog sredstva nalaze se u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2807-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALLERGAN** Route de Promery, Zone Artisanale de Pre-Mairy Pringy, Francuska	**EWOPHARMA d.o.o.** Rajlovačka cesta 23 Sarajevo
81.	**VERION DIGITAL MARKER** sistem za analizu prednjeg segmenta oka ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2723-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
82.	**VERION REFERENCE UNIT** sistem za keratometriju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2724-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
83.	**MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 CONTAINER** modus 0.9 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 CONTAINER** modus 1.5 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 CONTAINER** modus 2.0 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 INSTRUMENTE** modus 0.9 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5**	Klasa I	06-07.27-7061-1/13	21.07.2014	20.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	INSTRUMENTE modus 1.5 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 INSTRUMENTE** modus 2.0 instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
84.	**A-SILICONES** A-silikoni za uzimanje zubnog otiska **C-SILICONES** C-silikoni za uzimanje zubnog otiska ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2808-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/WHALEDENT AG** Feldwiesenstrasse 20 9450 Altstatten, Švajcarska	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
85.	**DENTAL DAM AND ACCESSORIES** dental dam i dodaci **WEDJETS STABILIZING DENTAL CORD** fiksator za dental dam ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2810-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/WHALEDENT INC** 235 Ascot Parkway, Cuyahoga Falls OH 44223, Sjedinjene Američke Države	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
86.	**CENTRAL VENOUS CATHETERS** centralni venski kateteri **ARROWG+ARD BLUE AND ARROWG+ARD BLUE PLUS CENTRAL VENOUS CATHETER SETS AND KITS** centralni venski kateteri **PERIPHERALLY INSERTED CENTRAL VENOUS CATHETERS (PICC)** centralni venski kateteri **NON-HEPARIN COATED THERMODILUTION CATHETERS** Cardiac kateteri **BALLOON WEDGE PRESSURE CATHETERS** Cardiac kateteri **BERMAN ANGIOGRAPHIC CATHETERS** Cardiac kateteri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-3542-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
87.	**ENDODONTIC POSTS** endodonski fiber glas kočići **ENDODONTIC POSTS&REAMER FOR ENDODONTIC POSTS** endodonski fiber glas kočići sa svrdlima-setovi **REAMER FOR ENDODONTIC POSTS** svrdla za fiber glas kočiće ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-222-2/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OVERFIBERS S.r.l.** Via Selice Mordano, Italija	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
88.	**CAVEX CA37 FAST&NORMAL** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX COLORCHANGE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX ORTHOTRACE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL WASH** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL ACTIVATOR**	Klasa I	06-07.27-2813-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic

	aktivator za otisne mase **CAVEX STABISIL PUTTY** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX MODELLING WAX SET UP HARD, SET UP SOFT, SET UP REGULAR** modelirajući vosak za dentalnu primjenu **CAVEX BASEPLATE UPPER&LOWER** bazne pločice za dentalnu primjenu **TULIP** masa za uzimanje zubnog otiska							
89.	**CAVEX NG2 CAPSULES** srebrena legura za dentalni amalgam **CAVEX TEMPORARY CEMENT** dentalni cement za privremeno stavljanje krunica i mostova **QUADRANT FLOW** materijal za punjenje **QUADRANT TOTAL ETCH** gel za nagrizanje gleđi **QUADRANT UNI-1-BOND** adhezivno sredstvo **QUADRANT UNIVERZAL LC** materijal za punjenje **QUADRANT UNI SE BOND** adheziv **CAVEX GLASS LONOMER CEMENT** dentalni cement	Klasa IIa	06-07.27-2814-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
90.	**AUTOMATED ANKLE BRACHIAL PRESSURE INDEX MEASURING DEVICE** automatski mjerač gležanjskog index-a ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4249-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MESI d.o.o.** Leskoškova cesta 9D Ljubljana, Republika Slovenija	**SICON SAS d.o.o.** Čaklovići 26 Tuzla
91.	**STERILE MEDICAL BRUSH** sterilne medicinske četkice za ginekologiju	Klasa Is	06-07.27-8065-2/13	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CHANGZHOU CHUANGJIA MEDICAL APPLIANCE Co.Ltd.** Sanhekou Development Zone, Zhenglu Town Changzou, Kina	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška
92.	**MEDUMAT** respirator **MODUL** modul **LIFE BASE** platforma **BASE STATION** zidni nosač **ACCUVAC** sukcijska pumpa **MANUVAC** ručna sukcijska pumpa **MEDUCORE** defibrilator monitor ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2775-1/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**WEINMANN EMERGENCY MEDICAL TEHNOLOGY GmbH+Co.KG** Frohboesestr.12, 22525 Hamburg, Njemačka	**INEL - BH d.o.o.** Aleja Ljiljana 1 Maglaj
93.	**LED SURGICAL LIGHT** operaciona lampa **OPERATING TABLE** operacioni stol ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2410-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NANJING MINDRAY BIO-MEDICAL ELECTRONICS Co. Ltd** 666 Middle Zhengfang Road, 211100 Jiangning Nanjing, Kina	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
94.	**ANESTHESIA MACHINE** anestezиološki aparat	Klasa IIb	06-07.27-2409-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**SHENZEN MINDRAY BIO - MEDICAL ELECTRONIC Co. Ltd** Mindray Building,Keji	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo

							12th Road South, Hi-Tech Industrial Park, Nanshan Shenhzen, Kina	
95.	**REAGENSI ZA DIJAGNOSTIKU NA PROTOČNOM CITOMETRU SREDSTVO ZA ČIŠĆENJE INSTRUMENTA SREDSTVO ZA PRIPREMU INSTRUMENTA PROTOČNI CITOMETAR DIO PROTOČNOG CITOMETRA** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi, namjena, veličine pakiranja i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-4030-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BECTON, DICKINSON AND COMPANY, BD BIOSCIENCES** 2350 Qume Drive, San Jose, CA 95131, Sjedinjene Američke Države	**SEDŽAN - INGENERING d.o.o.** Igmanska b.b. Vogošća
96.	**HIP INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7053-2/13	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
97.	**COAGULATION INSTRUMENTS** koagulometrijski instrumenti **COAGULATION REAGENTS** koagulometrijski reagensi **COAGULATION CONTROLS** koagulometrijske kontrole ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1770-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
98.	**GRANULOX®** sprej za primjenu kod hroničnih rana	Klasa III	06-07.27-1874-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**HÄLSA PHARMA GmbH** Maria-Goeppert-Strase 5 23562 Lübeck, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
99.	**STERIKING** krep papir, rolne, vrećice ***Napomena:*** *Sva zaštićena imena medicinskih sredstava, njihovi generički nazivi, namjena, modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2774-1/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizira-nim prodava-onicama	**WIPAK OY** Wipaktie 2, FI-15560 Nastola, Finska	**DERBY TRADE d.o.o.** Jovana Dučića 1 Brčko
100.	**NEXGEN ANCILLARY IMPLANTS** NexGen dodatni pomoćni implantati, dodaci za ugradnju endoproteze koljena ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7054-2/13	25.07.2014	24.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
101.	**FREESTYLE AUTO-ASSIST NEO DIABETES MANAGEMENT SOFTWARE** FreeStyle Auto-Assist Neo program za analizu podataka	Lista D	06-07.27-3110-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ABBOTT DIABETES CARE LIMITED** Range Road, Witney Oxon, Velika Britanija	**ABBOTT d.o.o.** Kolodvorska 12/3 Sarajevo
102.	**CDS 08 (220V)** sistem centralne isporuke koncentrata	Klasa IIa	06-07.27-2844-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
103.	**VIDAS ANTI-HBs TOTAL II** Vidas Anti-Hepatitis B testovi	Lista A	06-07.27-3114-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim ljekarnama	**BIOMERIEUX S.A.** Chemin de l`Orme Marcy l'Etoile, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
104.	**RECOMLINE HCV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Hepatitis C virusa u humanom serumu, plazmi	Lista A	06-07.27-3144-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo

	RECOMLINE HIV-1 & HIV-2 IgG test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Herpes simplex virusa 1 i 2 u humanom serumu, plazmi							
105.	**METAL BONE PLATES** metalne koštane pločice **METAL INTRAMEDULLARY NAIL SYSTEMS** set metalnih intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP SCREW SYSTEM AND DYNAMIC CONDYLE SCREW SYSTEM** set šrafa za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **METAL BONE SCREW** metalni šrafovi za kosti **METAL CANNULATED BONE SCREW** metalni šrafovi za kanuliranje kosti **METAL SPINAL SYSTEMS** metalni setovi za kičmu **METAL BONE LOCKING PLATE SYSTEM** set metalnih pločica za zaključavanje kosti **METAL BONE LOCKING SCREW SYSTEM** set metalnih šrafa za zaključavanje kosti ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-4291-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka
106.	**BONE PLATE INSTRUMENT SET** set pločica za kosti **INTRAMEDULLARY NAIL INSTRUMENT SET** set instrumenata od intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP AND DYNAMIC CONDYLE SCREW INSTRUMENT SET (DHS, DCS)** set šrafova za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **CANNULATED BONE SCREW INSTRUMENT SET** set šrafova za kanuliranje kosti **SPINAL FIXATION INSTRUMENT SET** set instrumenata za fiksiranje kičme **EXTERNAL FIXATOR INSTRUMENT SET** set instrumenata za spoljašnje fiksiranje ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-4292-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka
107.	**ELECTROPHYSIOLOGY CABLES** elektrofiziološki kablovi ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-3230-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOSENSE WEBSTER INC.** 3333 Diamond Canyon Road, Diamond Bar California, 91765, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
108.	**RECOMBLOT CMV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Cytomegalo virusa u humanom serumu, plazmi **RECOMBLOT RUBELLA IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Yersenia enterocolitica u humanom serumu, plazmi	Lista B	06-07.27-3344-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo

	RECOMWELL TOXOPLASMA IgG test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL TOXOPLASMA IgM** test za determinaciju IgM klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgA** test za determinaciju IgA klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi							
109.	**OXIPLEX®/SP GEL** gel za sprečavanje adhezije tkiva nakon operacije kičme	Klasa III	06-07.27-3102-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FZIOMED Inc** 231 Bonetti Drive, San Luis Obispo California, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
110.	**ALCATH** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX EXTRA** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **VIACATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički **MULTICATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2940-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VASCOMED GmbH** Hertzallee 1 79589 Binzen, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
111.	**JUNIOR - ANGIN** sirup za djecu	Klasa I	06-07.27-3274-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MPC INTERNATIONAL S.A.** 26, Boulevard Royal L-2449 Luksemburg, Luksemburg	**CLINRES FARMACIJA d.o.o.** Alipašina 29 Sarajevo
112.	**PLASTER OF PARIS BANDAGE** gipsani zavoj za imobilizaciju **VERBANDMULL FOLDED GAUZE PIECE** gaza nesterilna ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3487-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**LOHMANN & RAUSCHER INTERNATIONAL GmbH & Co. KG.** Westerwaldstraβe 4 Rengsdorf, Njemačka	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica

Ukupan broj medicinskih sredstava za koje je izvršen upis i obnova upisa u Registar od 1. srpnja do 31. srpnja 2014. godine je 447.

Broj 10-02.3-1321/14
09. listopada 2014. godine
Banja Luka

Ravnatelj
Nataša Grubiša, v. r.

На основу члана 122, а у складу са чланом 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

СПИСАК
МЕДИЦИНСКИХ СРЕДСТАВА ЗА КОЈА СУ ИЗДАТЕ ПОТВРДЕ ЗА УПИС И ОБНОВУ УПИСА У РЕГИСТАР МЕДИЦИНСКИХ СРЕДСТАВА

У периоду од 1. јула 2014. до 31. јула 2014. године издате су Потврде за упис и обнову уписа у Регистар сљедећих медицинских средстава:

Ред. бр.	Назив медицинског средства (генеричко име)	Класа	Број потврде	Датум потврде	Рок трајања потврде	Мјесто продаје	Произвођач	Носилац дозволе
1.	**RTR SERINGUES/SYRINGE COURBES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR GRANULES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR CONES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat)	Klasa III	06-07.27-6942-2/13	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEPTODONT** 58 Rue du Pont Creteil Saint Maur des Fosses, Francuska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
2.	**CHLORAXID 5,25%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CHLORAXID 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **EUCALYPTOL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-SOLUTION** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP CREAM** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2% GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **CITRID ACID 40%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST+I** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST FORTE** sredstvo za terapiju kanala korijena **CANAL CLEAN** sredstvo za terapiju kanala korijena **TOTAL BLEND (BLUE, DENTINA,WHITE)** sredstvo za terapiju kanala korijena **MTA +** sredstvo za terapiju kanala korijena **SYNTEX** sredstvo za terapiju kanala korijena	Klasa IIa	06-07.27-637-2/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**PRZEDSIEIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWE CERKAMED WOJCIJEH PAWLOWSKI** Kwiatkowskiego 1 37450 Stalowa Wola, Poljska	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
3.	**ANTIKULACIONI PAPIR-SET (0100, 0101, 0102, 0103)** papir za registraciju okuluznih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **ANTIKULACIONA FOLIJA - SET (0099, 0991, 0992, 0099-30, 0991-30, 0992-30)** folija za registraciju okluzalnih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **BAZNE PLOČE-SET (0710, 07085)** bazna ploča-šelak **BRUSNE I POLIRNE TRAKE-SET (4193, 4194,**	Klasa I	06-07.28-1106-1/14	01.07.2014	26.02.2019	u bolničkim apotekama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka

	4195) trake za brušenje i poliranje u stomatologiji **GRIZNI BEDEMI OD VOSKA-SET (0230, 0262, 0278, 0260, 0274, 0264)** vosak u stomatologiji **INTERACRYL PLAST-SET (1520, 1522, 1523)** akrilatna masa za individualne kašike za otiske u stomatologiji **INTERDENTALNI DRVENI KOČIĆI-SET (0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121)** zaptivanje gingivalne stepenice **LC INTERTRAY (0714)** svjetlosno polimerizujuće bazne ploče **PODJEZIČNI LUKOVI-SET (0324, 0325,0326)** podjezični luk sa retencijom **POLIESTERSKE TRAKE-SET (0451, 0420, 0452)** matrica za ispun u stomatologiji **MREŽICA ZA UČVRŠĆIVANJE AKRILATA (0352)** mrežica za učvršćivanje akrilata **POTKOVICE OD VOSKA ZA REGISTRACIJU ZAGRIZA (0243)** vosak za registraciju zagriza **ROZE VOSAK EXTRA TVRDI (0187)** vosak za registraciju zagriza i modelovanje **ROZE VOSAK (02312)** vosak za modelovanje **SPREJ ZA OKLUZIJU (092, 093)** sprej za prilagođavanje odlivaka u stomatologiji **MATRICE-SET (03201, 03211, 0321, 0320, 03154, 0315, 03146, 0314)** matrice za ispun u stomatologiji **KLINOVI OD VOSKA (0246)** vosak za otisak **ŽICA ZA KUKICE-SET (0306, 0307, 0308, 0309, 0310, 0311, 0312)** žica za izradu kukica							
4.	**ŽICA ZA CAMBA BLOK-SET (0313; 0313-30)** žica za fiksaciju slomljene vilice **INTERACRYL CAST AKRILATNA MASA** akrilatna masa za izradu skeletiranih proteza **INTERACRYL HOT AKRILATNA MASA** akrilatna masa za polimerizaciju **I-BOND 02-SET LEGURA ČELIKA (1700; 1701; 1702;1713)** legura čelika za metal keramiku **I-BOND NF-SET LEGURA ČELIKA (1703; 1704; 1705; 1714)** legura čelika za metal keramiku **I-MG-SET LEGURA ČELIKA (1706; 1707; 1708)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **I-MG FH-SET LEGURA ČELIKA (1709;1710;1711)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **INTERSOLDER** lotni štapići za lotanje u	Klasa IIa	06-07.28-1107-1/14	01.07.2014	30.03.2019	u bolničkim apotekama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka

	stomatologiji **I-WELD** žica za lasersko varenje **ZIRCOPOST-SET (0150; 0153; 0155; 0157; 0160; 0161)** kočići za nadogradnju **BORER-SET (0151; 0154; 0158)** pribor za bušenje **KALIBRACIONA FREZA-SET (0152;0156;0159)** pribor za kalibriranje **KLINOVI ZA KORIJENJE** klinovi za nadogradnju u stomatologiji							
5.	**MULTIPLATE ANALYZER** analizator za in vitro dijagnostičku analizu funkcije trombocita **ADP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASPI TEST** test za ispitivanje određivanja funkcije trombocita **COL TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **RISTO TEST** test za kvantitativno određivanje Willebrand faktora (VWF) i glikoproteina Ib (Gplb) agregacije trombocita **TRAP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **PROSTAGLANDIN E1 REAGENT** reagens za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASA REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta u testiranju funkcije agregacije trombocita sa cijelim uzorcima krvi **HIRUDIN BLOOD TUBES** epruveta s hirudinskom krvi za testiranje agregacije trombocita **GPIIb/IIIa ANTAGONIST REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta funkcije testiranja reagenasa **TEST CELLS** test za određivanje funkcije agregacije trombocita s uzorcima pune krvi **NaCl/CaCl2 SOLUTION** otopina za razjeđivanje uzoraka **LIQUID CONTROL SET** kontrola kvaliteta otpornosti agregomaterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1559-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u bolničkim apotekama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
6.	**TURBINES** turbina **SURGICAL UNITS** hirurški instrumenti **DENTAL HANDPIECES** stomatološki nastavci **DENTAL MATERIAL** stomatološki materijal **DIAGNOSTICS PRODUCTS** dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3486-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**KALTENBACH & VOIGHT GMBH** Bismarckring 39 88400 Biberach/Riss, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar

7.	**GLUCOSE/LACTATE HEMOLYZING SOLUTION** glukoza i laktat rastvor za hemodijalizu **SENSOR TEST SOLUTIA** senzor test rastvor **GLUCOSE/LACTATE SYSTEM SOLUTION** glukoza i laktat sistemski rastvor **CHIP SENSOR GLUCOSE** senzor za glukozu **CLEANING SOLUTION** rastvor za čišćenje **READY CON NORM** spremna kontrola, normalna **READY CON PAT** spremna kontrola, visoka ***Napomena:*** *Sve veličine pakovanja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.28-531-2/14	01.07.2014	29.06.2019	u bolničkim apotekama	**EKF - DIAGNOSTIC GmbH** Ebendorfer Chaussee 3, Barleben Magdeburg, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
8.	**HYGROSCOPIC GAUZE COMPRESSES (WITH OR WITHOUT X-RAY THEREAD)** hidroskopne komprese od gaze **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES** trbušna kompresa **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES/STERILE** trbušna kompresa sterilna	Klasa IIa	06-07.27-8012-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
9.	**TAPERLOC COMPLETE HIP SYSTEM INSTRUMENTATION** ortopedski instrumenti za protezu kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-5968-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET ORTOPEDICS** 56 East Bell Drive Warsaw, 465812, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
10.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE MAXCUTTER INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-5964-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
11.	**COMPOSITCP - RESORBABLE INTERFERENCE SCREW AND ASSOCIATED INSTRUMENTS** resorptivni kompozitni šaraf ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-5967-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
12.	**MEDICA I.V. NON-WOVEN CANNULA FIXATION DRESSING STERILE** podmetač za kanile	Klasa Is	06-07.27-8013-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
13.	**MEDICAL ABSORBENT COTTON** sanitetska vata	Klasa I	06-07.27-8014-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac

14.	**CENTRAL VENOUS CATHETER AND CATHETERIZATION KIT** centralni venski kateter ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1860-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOSENSORS INTERNATIONAL Pte. Ltd** 21 Kallang Avenue, #07-165/171 Singapore 339412, Singapur	**MINERVA MEDICA d.o.o.** Džemala Bijedića 185/XII Sarajevo
15.	**INSTILLAGEL ALMED** lubrikant za olakšano uvođenje katetera i instrumenata	Klasa III	06-07.27-1789-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FARCO-PHARMA GmbH** Gereonsmühlengasse 1-11 Köln, Njemačka	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
16.	**ROCHE CARDIAC CK-MB** test traka za kvantitativno određivanje CK-MB-a **ROCHE CARDIAC D-DIMER** test traka za kvantitativno određivanje D-Dimer **ROCHE CARDIAC M MYOGLOBIN** test traka za kvantitativno određivanje mioglobina **ROCHE CARDIAC PROBNP+** test traka za kvantitativno određivanje proBNP-a **ROCHE CARDIAC T QUANTITATIVE** test traka za kvantitativno određivanje srčanog troponina T **ROCHE CARDIAC CONTROL CK-MB** kontrolna otopina za CARDIAC CK-MB **ROCHE CARDIAC CONTROL MYOGLOBIN** kontrolna otopina za CARDIAC Myoglobin **ROCHE CARDIAC CONTROL PROBNP** kontrolna otopina za CARDIAC proBNP **ROCHE CARDIAC CONTROL TROPONIN T** kontrolna otopina za CARDIAC T Quantitative (Troponin T) **ROCHE CARDIAC CONTROL D-DIMER** kontrolna otopina za CARDIAC D-Dimer **ROCHE CARDIAC IQC** set sa dvije višekratno upotrebljive kontrolne trake za provjeru radu optičkog sistema uređaja ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1558-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim apotekama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
17.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artoskopski instrumenti **TOGGLELOC INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE DISPOSABLE KITS** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-5965-2/13	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka

18.	**O-SCAN** aparat za magnetnu rezonancu **G-SCAN BRIO** aparat za magnetnu rezonancu	Klasa IIa	06-07.27-1896-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ESAOTE SPA** Via Siffredi 58 Genova, Italija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
19.	**SELEXON™ METER** imunodijagnostički aparat **SELEXON™ TEST STRIP** trakice za imunodijagnostički aparat **SELEXON™ STANDARD STRIP** trakice za provjeru tačnosti aparata ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1898-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
20.	**SELEXON™ PSA** trakice za imunodijagnostički aparat	Lista B	06-07.27-2400-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
21.	**TEST STRIPS** testne trake za biohemijsku dijagnostiku urina **INSTRUMENTS** instrumenti za biohemijsku dijagnostiku urina **URINE CONTROL** urinske kontrole za biohemijsku dijagnostiku urina **CLEANSERS URILIZER SED** otopine za čišćenje za analizator Urilizer Sed ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1771-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
22.	**PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **PLANNING PARTS** dijelovi za implante **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2001-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
23.	**INCENTIVE SPIROMETERS** spirometry ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2464-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
24.	**FLUOROGAL® mite rastvor zeleni** rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa) **FLUOROGAL® mite rastvor crveni** rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa	Klasa IIa	06-07.28-4134-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka
25.	**FISURAL® D** zalivač fisura i jamica, svjetlosno - polimerizujući **KALCIPAST®** pasta na bazi kalcijum hidroksida **DIFURID®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba **SITISAN®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba	Klasa IIa	06-07.28-4135-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka

26.	**EXTERNAL PACEMAKER (SINGLE CHAMBER)** eksterni pejsmejker, jednokomorni **EXTERNAL PACEMAKER (DUAL CHAMBER)** eksterni pejsmejker, dvokomorni **ADAPTER WITH REDEL CONECTOR** adapter **PATIENT CABLE** pacijent kabl ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-1195-2/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
27.	**REGENERATIVE PRODUCTS** regenerativi ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2738-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
28.	**ALLROUND FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **BLACK FACE MASK MADE OF RUBBER** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK RENDELL-BAKER-SOUCEK** maske za kisik/anesteziju **ALLROUND FACE MASK, SILICONE** maske za kisik/anesteziju	Klasa IIa	06-07.27-2461-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**WILLY RÜSCH GMBH** Willy-Rusch-Strasse 4-10 Kernen, Njemačka	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
29.	**SAFETY CLEAR SOFT TRACHEAL TUBE MADE OF PVC** trahealni tubus **SAFETY CLEAR TRACHEOSTOMY SET WITH LOW-PRESSURE CUFF** traheostomna kanila	Klasa IIa	06-07.27-2462-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**RUSCH URUGUAY LTDA.** Cno.Carrasco 7365 Montevideo, URUGUAY	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
30.	**ARTERIAL CATHETERIZATION DEVICES** set za arterijalnu kateterizaciju **PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCERS AND ACCESSORIES** uvođač **MULTI-LUMEN PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCER PRODUCTS** uvođač ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3547/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
31.	**BOSO TM-2430** holter krvnog pritiska	Klasa IIa	06-07.28-2487-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
32.	**BOSOTHERM FLEX** digitalni toplomjeri **BOSOTHERM MEDICAL** digitalni toplomjeri	Klasa IIa	06-07.28-2488-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u apotekama i specijalizo-vanim prodavnicama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
33.	**SJM MECHANICAL HEART VALVE (NOT-ROTATABLE)** srčana valvula **SJM MASTERS SERIES MECHANICAL HEART VALVE (ROTATABLE)** srčana valvula **SJM REGENT HEART**	Klasa III	06-07.27-1527-2/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ST. JUDE MEDICAL INC.** One Lillehei Plaza, St Paul MN 55117, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	VALVE srčana valvula **SJM TAILOR ANNULOPLASTY RING** ring **SJM SEGUIN ANNULOPLASTY RING** ring **SJM MASTERS VALVED GRAFT WITH HEMASHIELD TECHNOLOGY** valvula sa graftom **SJM MASTERS HP VALVED GRAFT WITH GELWEAVE VALSALVA TECHNOLOGY** valvula sa graftom ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
34.	**INFUSION SETS PRESSURE** set za infuziju **VOLUMAT LINES** set za transfuziju ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2050-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS KABI AG** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
35.	**WELLION LUNA DUO STYLE BLOOD GLUCOSE METER** mjerač glukoze i holesterola u krvi ***Napomena:*** *Modeli i kataloški broj se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-1956-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**MED TRUST HANDELSGESELLSCHAFT M.B.H** Gewerbepark 10, A-7221 Marz, Austrija	**PHARMA - MAAC d.o.o.** Bačići bb Sarajevo
36.	**CLINICAL CHEMISTRY MPR** kliničko hemijski reagensi MPR **CLINICAL CHEMISTRY MPR/SPECIFIC PROTEINS** kliničko hemijski reagensi MPR/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS** klinička hemija za namjenske sisteme **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS/SPECIFIC PROTEINS** klinička hemija za namjenske sisteme/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY ANALYZERS** kliničko hemijski analizator **HB AND ERY CUVETTE TESTS** Hb i Ery testne kivete **RHEUMA/SEROLOGY TESTS** Reuma/serološki testovi **CONTROLS AND CALIBRATORS** kontrole i kalibratori **WASH SOLUTION AND DILUENTS** otopine za pranje i razređivanje ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1769-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
37.	**HARMONIC INSTRUMENTS** endoskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku*	Klasa I	06-07.27-1958-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ETHICON ENDO - SURGERY LLC.** 475 Calle C, Guaynabo Puerto Rico, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	potvrde i čine njen sastavni dio.							
38.	**MANUAL RESUSCITATORS** balon za reanimaciju sa maskom **NASAL CANNULAE** nazalna kanila **INFANT CPAP WITH CANNULA** nazalna kanila ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2463-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
39.	**JUGGERRKNOT SOFT ANCHOR IMPLANT DEVICES** rekonstruktivni implant **ALLTHREAD SUTURE ANCHORS** rekonstruktvni impalant **MAXFIRE AND MAXFIRE MARXMEN MENISCAL REPAIR DEVICES** rekonstruktvni impalant **TOGGLELOC FEMORAL FIXATION** rekonstruktvni impalant ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-5966-2/13	08.07.2014	07.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
40.	**BLT+SP KITS** BLT+SP setovi-reagensi za biohemijsku dijagnostiku **ISE+ANALYSERS** ISE+analizatori za biohemijsku dijagnostiku **URINE ANALYSIS** urino analize **MICROBIOLOGY** mikrobiološka dijagnostika **HEMATOLOGY** hematološka dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1772-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim apotekama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
41.	**KY LUBRICATING JELLY** lubrikantni gel ***Napomena:*** *Sve veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1957-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON SANTE BEAUTE FRANCE S.A.S.** Route de Retortat Sezanne, Francuska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
42.	**EXTERNAL DRAINAGE AND MONITORING CATHETERS** kateteri za spoljašnju drenažu i praćenje ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2302-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
43.	**CARES** visoko estetski materijal **PROTHETIC PARTS** protetika za implantante **ROTTARY CUTTING INSTRUMENTS** rotirajući instrumenti za rezanje **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2740-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizo-vanim prodavnicama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
44.	**MYTHIC 18 OT ANALYZER** hematološki analajzer **MYT-3D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18**	Lista D	06-07.27-6945-2/13	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORPHEE SA** 19 Chemin du Champ-des-Filles CH-1228 Plan-les-Outes, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	reagens za hematološku analizu **MYT-3D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18** reagens za hematološku analizu **MYTHIC 22 OT ANALYZER** hematološki analajzer **DILUENT FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **CLEANING SOLUTION FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **ONLYONE 3L FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu ***Napomena:*** *Sve veličine pakovanja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
45.	**PTCA CAHTETER SEQUENT NEO** dilatacijski balon kateter ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2312-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
46.	**COROFLEX® BLUE NEO** koronarni stent **COROFLEX® BLUE ULTRA** koronarni stent **COROFLEX® ISAR** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2313-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u bolničkim apotekama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
47.	**IMPLANT** implantat **CARES** visoko estetski materijal **PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **CLOSURE SCREWS AND HEALING CAPS** dental implatološki sistem ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2739-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
48.	**RAPIDAN TESTER ANTI HIV 1/2 TEST** anti HIV test **RAPIDAN TESTER HbsAg** HbsAg test **RAPIDAN TESTER ANTI HCV** HCV test	Lista A	06-07.27-2343-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u bolničkim apotekama	**TURKLAB TIBBI MALZEMELER SAN.TIC.A.S.** Ataturk Organize Sanayi Bolgesi, 10040 Sok. No.20 Cigli Izmir, Turska	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla
49.	**GUIDERIGHT GUIDEWIRES** žice provodnici **HYDROSTEER GUIDEWIRES** žice, provodnici ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2370-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ST. JUDE MEDICAL** 14901 De Veau Place, Minnetonka Minnesota, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
50.	**CUSHION LINER** komponente za protezu **PROSTHETIC ACCESSORIES** komponente za protezu, dodaci **LOCKING DEVICES**	Klasa I	06-07.28-1618-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u specijalizo-vanim prodavnicama	**ALPS SOUTH LLC** 2895 42 Avenue North St.Petersburg, Sjedinjene Američke Države	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo

	komponente za protezu, ključ kućišta **LOCKING LINER** komponente za protezu **ORTHOTIC BRACES** ortoze za stopalo, skočni zglob **ORTHOTIC BRACES** ortoze za leđa **ORTHOTIC BRACES** ortoze za koljena **ORTHOTIC BRACES** ortoze za ruku **ORTHOTIC INSOLES** ortoze za stopala, ulošci **PATIENT CARE** tehnička pomagala za njegu pacijenta **SLEEVES** komponente za protezu, rukavi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
51.	**TESTOVI ZA BRZU DIJAGNOSTIKU** testovi ***Napomena:*** *Svi nazivi medicinskih sredstava, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli u prilogu ove potvrde.*	Lista D	06-07.28-1889-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEMIKEM d.o.o** Omladinska 44 Sarajevo, Bosna i Hercegovina	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44 Sarajevo
52.	**MICROAGGREGATES FILTER** mikroagregatni filteri **ORTHO P.A.S. DEVICE** ortopedski postoperativni autotransfuzioni sistem **CARDIO P.A.S. DEVICES** kardiopulmonarni post-operativni autotransfuzioni sistem **VENICE CHEST DRAINAGE** venice torakalna drenaža **ROME CHEST DRAIN** Rome torakalna drenaža ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7065-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
53.	**i-STAT PORTABLE CLINICAL ANALYZER** analizator **i-STAT 1 ANALYZER** analizator **i-STAT ELECTRONIC SIMULATOR** električni simulator **i-STAT IR LINK** link **i-STAT PRINTER** printer **i-STAT PRINTER CRADLE** printer **i-STAT 1 ANALYZER PROGRAMMING KIT** programator **i-STAT 1 DOWNLOADER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER-NETWORK** mrežni čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-NETWORK** čitač	Lista D	06-07.27-7060-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT POINT OF CARE, INC** 100 and 200 Abbott Park Rd IL 60064, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	i-STAT 1 DOWNLOADER RECHARGER čitač **i-STAT 1 9V NiMH BATTERY** baterije **i-STAT CARTRIDGE** ketridži **i-STAT CONTROL LEVEL** kontrolne tekućine ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
54.	**ERGOPLUS** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **MULTIDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **TRAUMADRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ORTHODRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **STERNUDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ARTHROSCOPY** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ECO PULSE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **HIGH SPEED** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **DERMATOME** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **GENERAL ACCESSORIES** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCAST** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCUT** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-714-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
55.	**ZIEHM 8000** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISIO FD** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION R** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION RFD**	Klasa IIb	06-07.27-699-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIEHM IMAGING GmbH** Donaustrasse 31 Nurnberg, Njemačka	**PTM-B d.o.o.** Kosovke djevojke 6 Bijeljina

	digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM SOLO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni							
56.	**SOCORE SPINAL OSTEOSYNTHESIS SYSTEM** spinalni osteosintetski sistem **RODD ROTATING INTERSPINOSUSB DEVICE** konkavne šipke **DIVA INTER SOMATIC CAGE** intersomatski kavez **MATRIS CERVICAL PLATE** cervikalna ploča **ALMAS MOBILE INTER SOMATIC DISC** mobilni cervikalni disk ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-863-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NOVASPINE S.A.R.L.** Rue Saint Fuscien Amiens, Francuska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
57.	**BREATHING CIRCUITS AND ACCESSORIES** crijevo za dostavu kisika, anestetika ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2466-1/14	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL** IDA Business and Technology Park, Dublin Road, Athlone Co.Westmeath, Irska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
58.	**VACUUM GENERATOR** vakum generator **QUALITY SENSOR DRY WASH** kvalitetni senzor-ispirač-separator ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7066-1/13	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
59.	**SCALP VEN SET** bebi set **SETOVI ZA INFUZIJU SETOVI ZA TRANSFUZIJU HAEMO FLO** bebi set **IV KANILE - MICROFLEX** intravenske kanile **HUBER SET**	Klasa IIa	06-07.27-253-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**DKS LOVERSAN INDUSTRIA BIOMEDICA** Via G.Borghi 24 Gemonio (VA), Italija	**DKS LOVERSAN d.o.o.** Mihaljevac b.b. Cazin
60.	**MAXIFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **COBRAHOOD VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **RAPIDAX VASCULAR ACCESS GRAFTS** vaskularni graft ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-576-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
61.	**TWILLWEAVE VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **SEALED GRAFTS: WOVEN-GELWEAVE** vaskularni graft **EXPANDED SEALED EPTFE VASCULAR GRAFTS FOR SYSTEMIC VASCULAR REPAIR** vaskularni graft **TAPERFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **TRIAXIAL KNITTED VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft	Klasa III	06-07.27-568-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	EXTRA ANATOMICAL KNITTED VASCULAR PROTHESES vaskularni graft **GELSOFT PLUS AND VP1200K PLUS** vaskularni graft **FLUOROPASSIV VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **CARDIOVASCULAR FABRICS** kardiovaskularni peč ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
62.	**ERGOPLUS** modularni sistem **MULTIDRIVE** modularni sistem **TRAUMADRIVE** modularni sistem **MICRODRIVE** modularni sistem **ORTHODRIVE** modularni sistem **STERNUDRIVE** modularni sistem **ARTHROSCOPY** modularni sistem **ECO PULSE** modularni sistem **HIGH SPEED** modularni sistem **DERMATOME** modularni sistem **STERICUT** modularni sistem **GENERAL ACCESSORIES** modularni sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-715-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
63.	**AMOENA BREAST PROSTHESIS** proteza dojke **AMOENA BRAS** specijalni grudnjak za protezu dojke **AMOENA SWIMWEAR** specijalni kupaći kostim za protezu dojke **AMOVIDA CUSHION AND ACCESSORIES** antidekubitni jastuk za invalidska kolica i pribor ***Napomena:*** *Zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2398-1/14	15.07.2014	14.07.2019	u apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**AMOENA MEDIZIN-ORTHOPÄDIE-TECHNIK GmbH** Kapellenweg 36 D-83064 Raubling, Njemačka	**AMOENA BH d.o.o.** Kemal begova br.6 Sarajevo
64.	**MODUS 0,9 SYSTEMGROSSE RCI** modus 0,9 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 1.5 SYSTEMGROSSE RCI** modus 1.5 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE RCI** modus 2.0 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7062-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

65.	**MODUS 0,9/1.5/2.0 SYSTEMGROSSE** modus 0,9/1.5/2.0 implantati **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE** modus 2.0 implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije,veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7063-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
66.	**AMPLATZER SEPTAL OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PFO OCCLUDER** okluder **AMPLATZER VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PI MUSCULAR VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II ADDITIONAL SIZES** okluder **AMPLATZER TORQVUE DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranje okludera **AMPLATZER TORQVUE LP DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranja okludera **AMPLATZER SIZING BALLOON II** balon za mjerenje septalnog defekta ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-569-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth MN 55442, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
67.	**AGC/MAXIM KNEE SYSTEM** ortopedski implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1160-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOMET UK LIMITED** Waterton Industrial Estate, Bridgend, CF31 3XA South Wales, Velika Britanija	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
68.	**SYSTANE GEL DROPS LUBRICANT EYE GEL (115958D)** gel za vlaženje oka	Klasa IIa	06-07.27-2546-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMACEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
69.	**ERIC (EMBOLUS RETRIVER WITH INTERLINKED CAGE) RETRIEVAL DEVICE** mehanički tromboektomijski uređaj ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2467-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MICROVENTION EUROPE** 30 bis rue de Viel Abreuvior Saint Germain-en-Laye, Francuska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
70.	**CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** spremnici za biološki materijal **STERILE CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** sterilni spremnici za biološki materijal **PETRI DISHES,**	Lista D	06-07.27-2360-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**FL MEDICAL S.r.l.** Via S.Pietro Montagnon 11/1 Torreglia, Italija	**MES d.o.o.** Londža 138 Zenica

	SPREADERS, **INOCULATION LOOPS** Petrijeve posude, hvataljke, inokulacijske petlje **SAMPLE CUPS AND CUVETTES FOR AUTOANALYZER** posude i kivete za autoanalizator **TIPS FOR PIPETTES** nastavci za pipete **PASTEUR PIPETTES** Pasteur pipete **STERILE PASTEUR PIPETTES** sterilne Pasteur pipete **ESR SYSTEMS** ESR sistem **TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **STERILE TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** sterilne epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION** epruvete za uzorkovanje krvi **VACUUM TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION STERILE** epruvete za uzorkovanje krvi - sterilne vakumirane							
71.	**ACCESORY DELIVERY TIP 10 PACK FOR THE ARTERX SURGICAL SEALENT** pribor za zaptivanje tkiva i krvnih žila	Klasa IIa	06-07.27-2691-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
72.	**MEDTRONIC MIDAS REX HIGH SPEED PNEUMATIC SYSTEMS AND SURGICAL DISSECTING TOOLS** legend alati za sječenje ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-956-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC POWERED SURGICAL SOLUTIOS** 4620 North Beach Street, Fort Worth TX 76137, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
73.	**BIOFREEDOM DRUG COATED CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent obložen lijekom **BIOMATRIX NEOFLEX DRUG ELUTING CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent obložen lijekom **BIOSTREAM PACLITAXEL ELUTING PTCA BALLOON CATHETER** koronarni balon kateter **CHROMA CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1190-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOSENSORS EUROPE SA** Rue de Lausanne 29 1110 Morges, Švajcarska	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
74.	**ENDOSCOPE INTRODUCER** endoskop uvoditelj ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2303-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
75.	**DIAGNOSTIC SYSTEM** elektrokardiograf **ELECTROCARDIOGRAPH** elektrokardiograf **DIGITAL HOLTER**	Klasa IIa	06-07.27-2703-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SCHILLER AG** Altgasse 68 Baar, Švajcarska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši

	RECORDER EKG holter i oprema **HOLTER ANALYSIS SYSTEM** EKG holter i oprema ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
76.	**ARTERX SURGICAL SEALANT** smjesa za zaptivanje kod krvarenja ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2692-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
77.	**MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 PLATTEN** modus 1.5 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 SCHRAUBEN** modus 1.5 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 PLATTEN** modus 0.9 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 SCHRAUBEN** modus 0.9 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 PLATTEN** modus 2.0 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 SCHRAUBEN** modus 2.0 šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7064-1/13	18.07.2014	17.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
78.	**CENTURION VISION SYSTEM** sastavni dio konzole za mašinu Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2720-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
79.	**CENTURION VISION SYSTEM** mašina Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2722-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
80.	**JUVÉDERM VOLBELLA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLIFT WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLUMA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM ULTRA** dermalni fileri ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i oblici pakovanja, kao i kataloški brojevi medicinskog sredstva nalaze se u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2807-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALLERGAN** Route de Promery, Zone Artisanale de Pre-Mairy Pringy, Francuska	**EWOPHARMA d.o.o.** Rajlovačka cesta 23 Sarajevo
81.	**VERION DIGITAL MARKER** sistem za analizu prednjeg segmenta oka ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2723-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo

82.	**VERION REFERENCE UNIT** sistem za keratometriju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2724-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
83.	**MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 CONTAINER** modus 0.9 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 CONTAINER** modus 1.5 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 CONTAINER** modus 2.0 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 INSTRUMENTE** modus 0.9 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 INSTRUMENTE** modus 1.5 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 INSTRUMENTE** modus 2.0 instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-7061-1/13	21.07.2014	20.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
84.	**A-SILICONES** A-silikoni za uzimanje zubnog otiska **C-SILICONES** C-silikoni za uzimanje zubnog otiska ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2808-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/ WHALEDENT AG** Feldwiesenstrasse 20 9450 Altstatten, Švajcarska	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
85.	**DENTAL DAM AND ACCESSORIES** dental dam i dodaci **WEDJETS STABILIZING DENTAL CORD** fiksator za dental dam ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2810-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/ WHALEDENT INC** 235 Ascot Parkway, Cuyahoga Falls OH 44223, Sjedinjene Američke Države	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
86.	**CENTRAL VENOUS CATHETERS** centralni venski kateteri **ARROWG+ARD BLUE AND ARROWG+ARD BLUE PLUS CENTRAL VENOUS CATHETER SETS AND KITS** centralni venski kateteri **PERIPHERALLY INSERTED CENTRAL VENOUS CATHETERS (PICC)** centralni venski kateteri **NON-HEPARIN COATED THERMODILUTION CATHETERS** Cardiac kateteri **BALLOON WEDGE PRESSURE CATHETERS** Cardiac kateteri **BERMAN ANGIOGRAPHIC CATHETERS** Cardiac kateteri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-3542-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
87.	**ENDODONTIC POSTS** endodonski fiber glas kočići **ENDODONTIC POSTS&REAMER FOR**	Klasa IIa	06-07.27-222-2/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OVERFIBERS S.r.l.** Via Selice Mordano, Italija	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica

	ENDODONTIC POSTS endodonski fiber glas kočići sa svrdlima-setovi **REAMER FOR ENDODONTIC POSTS** svrdla za fiber glas kočiće ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
88.	**CAVEX CA37 FAST&NORMAL** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX COLORCHANGE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX ORTHOTRACE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL WASH** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL ACTIVATOR** aktivator za otisne mase **CAVEX STABISIL PUTTY** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX MODELLING WAX SET UP HARD, SET UP SOFT, SET UP REGULAR** modelirajući vosak za dentalnu primjenu **CAVEX BASEPLATE UPPER&LOWER** bazne pločice za dentalnu primjenu **TULIP** masa za uzimanje zubnog otiska	Klasa I	06-07.27-2813-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
89.	**CAVEX NG2 CAPSULES** srebrena legura za dentalni amalgam **CAVEX TEMPORARY CEMENT** dentalni cement za privremeno stavljanje krunica i mostova **QUADRANT FLOW** materijal za punjenje **QUADRANT TOTAL ETCH** gel za nagrizanje gleđi **QUADRANT UNI-1-BOND** adhezivno sredstvo **QUADRANT UNIVERZAL LC** materijal za punjenje **QUADRANT UNI SE BOND** adheziv **CAVEX GLASS LONOMER CEMENT** dentalni cement	Klasa IIa	06-07.27-2814-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
90.	**AUTOMATED ANKLE BRACHIAL PRESSURE INDEX MEASURING DEVICE** automatski mjerač gležanjskog index-a ***Napomena:*** *Svi modeli i katalo-ški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4249-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MESI d.o.o.** Leskoškova cesta 9D Ljubljana, Republika Slovenija	**SICON SAS d.o.o.** Čaklovići 26 Tuzla
91.	**STERILE MEDICAL BRUSH** sterilne medicinske četkice za ginekologiju	Klasa Is	06-07.27-8065-2/13	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CHANGZHOU CHUANGJIA MEDICAL APPLIANCE Co.Ltd.** Sanhekou Development Zone, Zhenglu Town Changzou, Kina	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška
92.	**MEDUMAT** respirator **MODUL** modul **LIFE BASE** platforma **BASE STATION** zidni nosač	Klasa IIb	06-07.27-2775-1/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**WEINMANN EMERGENCY MEDICAL TEHNOLOGY GmbH+Co.KG** Frohboesestr.12, 22525 Hamburg, Njemačka	**INEL - BH d.o.o.** Aleja Ljiljana 1 Maglaj

	ACCUVAC sukcijska pumpa **MANUVAC** ručna sukcijska pumpa **MEDUCORE** defibrilator monitor ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
93.	**LED SURGICAL LIGHT** operaciona lampa **OPERATING TABLE** operacioni stol ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2410-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NANJING MINDRAY BIO-MEDICAL ELECTRONICS Co. Ltd** 666 Middle Zhengfang Road, 211100 Jiangning Nanjing, Kina	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
94.	**ANESTHESIA MACHINE** anestezиološki aparat	Klasa IIb	06-07.27-2409-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim apotekama	**SHENZEN MINDRAY BIO - MEDICAL ELECTRONIC Co. Ltd** Mindray Building,Keji 12th Road South, Hi-Tech Industrial Park, Nanshan Shenhzen, Kina	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
95.	**REAGENSI ZA DIJAGNOSTIKU NA PROTOČNOM CITOMETRU** **SREDSTVO ZA ČIŠĆENJE INSTRUMENTA** **SREDSTVO ZA PRIPREMU INSTRUMENTA** **PROTOČNI CITOMETAR DIO PROTOČNOG CITOMETRA** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi, namjena, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-4030-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim apotekama	**BECTON, DICKINSON AND COMPANY, BD BIOSCIENCES** 2350 Qume Drive, San Jose, CA 95131, Sjedinjene Američke Države	**SEDŽAN - INGENERING d.o.o.** Igmanska b.b. Vogošća
96.	**HIP INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7053-2/13	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
97.	**COAGULATION INSTRUMENTS** koagulometrijski instrumenti **COAGULATION REAGENTS** koagulometrijski reagensi **COAGULATION CONTROLS** koagulometrijske kontrole ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1770-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
98.	**GRANULOX®** sprej za primjenu kod hroničnih rana	Klasa III	06-07.27-1874-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**HÄLSA PHARMA GmbH** Maria-Goeppert-Strase 5 23562 Lübeck, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
99.	**STERIKING** krep papir, rolne, vrećice ***Napomena:*** *Sva zaštićena imena medicinskih sredstava, njihovi generički nazivi, namjena, modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2774-1/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**WIPAK OY** Wipaktie 2, FI-15560 Nastola, Finska	**DERBY TRADE d.o.o.** Jovana Dučića 1 Brčko
100.	**NEXGEN ANCILLARY IMPLANTS** NexGen dodatni pomoćni implantati, dodaci za ugradnju endoproteze koljena ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i*	Klasa IIb	06-07.27-7054-2/13	25.07.2014	24.07.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	čine njen sastavni dio.							
101.	**FREESTYLE AUTO-ASSIST NEO DIABETES MANAGEMENT SOFTWARE** FreeStyle Auto-Assist Neo program za analizu podataka	Lista D	06-07.27-3110-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ABBOTT DIABETES CARE LIMITED** Range Road, Witney Oxon, Velika Britanija	**ABBOTT d.o.o.** Kolodvorska 12/3 Sarajevo
102.	**CDS 08 (220V)** sistem centralne isporuke koncentrata	Klasa IIa	06-07.27-2844-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
103.	**VIDAS ANTI-HBs TOTAL II** Vidas Anti-Hepatitis B testovi	Lista A	06-07.27-3114-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOMERIEUX S.A.** Chemin de l`Orme Marcy l'Etoile, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
104.	**RECOMLINE HCV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Hepatitis C virusa u humanom serumu, plazmi **RECOMLINE HIV-1 & HIV-2 IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Herpes simplex virusa 1 i 2 u humanom serumu, plazmi	Lista A	06-07.27-3144-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
105.	**METAL BONE PLATES** metalne koštane pločice **METAL INTRAMEDULLARY NAIL SYSTEMS** set metalnih intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP SCREW SYSTEM AND DYNAMIC CONDYLE SCREW SYSTEM** set šrafa za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **METAL BONE SCREW** metalni šrafovi za kosti **METAL CANNULATED BONE SCREW** metalni šrafovi za kanuliranje kosti **METAL SPINAL SYSTEMS** metalni setovi za kičmu **METAL BONE LOCKING PLATE SYSTEM** set metalnih pločica za zaključavanje kosti **METAL BONE LOCKING SCREW SYSTEM** set metalnih šrafa za zaključavanje kosti ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-4291-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka
106.	**BONE PLATE INSTRUMENT SET** set pločica za kosti **INTRAMEDULLARY NAIL INSTRUMENT SET** set instrumenata od intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP AND DYNAMIC CONDYLE SCREW INSTRUMENT SET (DHS, DCS)** set šrafova za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **CANNULATED BONE SCREW INSTRUMENT SET** set šrafova za kanuliranje kosti **SPINAL FIXATION INSTRUMENT SET** set instrumenata za fiksiranje kičme **EXTERNAL FIXATOR INSTRUMENT SET** set instrumenata za spoljašnje	Klasa I	06-07.27-4292-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka

	fiksiranje ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
107.	**ELECTROPHYSIOLOGY CABLES** elektrofiziološki kablovi ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-3230-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOSENSE WEBSTER INC.** 3333 Diamond Canyon Road, Diamond Bar California, 91765, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
108.	**RECOMBLOT CMV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Cytomegalo virusa u humanom serumu, plazmi **RECOMBLOT RUBELLA IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Yersenia enterocolitica u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL TOXOPLASMA IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL TOXOPLASMA IgM** test za determinaciju IgM klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgA** test za determinaciju IgA klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi	Lista B	06-07.27-3344-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
109.	**OXIPLEX®/SP GEL** gel za sprečavanje adhezije tkiva nakon operacije kičme	Klasa III	06-07.27-3102-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FZIOMED Inc** 231 Bonetti Drive, San Luis Obispo California, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
110.	**ALCATH** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX EXTRA** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **VIACATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički **MULTICATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2940-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VASCOMED GmbH** Hertzallee 1 79589 Binzen, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
111.	**JUNIOR - ANGIN** sirup za djecu	Klasa I	06-07.27-3274-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MPC INTERNATIONAL S.A.** 26, Boulevard Royal L-2449 Luksemburg, Luksemburg	**CLINRES FARMACIJA d.o.o.** Alipašina 29 Sarajevo
112.	**PLASTER OF PARIS BANDAGE** gipsani zavoj za imobilizaciju **VERBANDMULL FOLDED**	Klasa I	06-07.27-3487-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**LOHMANN & RAUSCHER INTERNATIONAL GmbH & Co. KG.**	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica

	GAUZE PIECE gaza nesterilna ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*						Westerwaldstraβe 4 Rengsdorf, Njemačka	

Укупан број медицинских средстава за која је извршен упис и обнова уписа у Регистар од 1. јула до 31. јула 2014. године је 447.

Број 10-02.3-1321/14
09. октобра 2014. године
Бања Лука

Директор
Наташа Грубиша, с. р.

Na osnovu člana 122, a u skladu sa članom 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

SPISAK
MEDICINSKIH SREDSTAVA ZA KOJA SU IZDANE POTVRDE ZA UPIS I OBNOVU UPISA U REGISTAR MEDICINSKIH SREDSTAVA

U periodu od 1. jula 2014. do 31. jula 2014. godine izdane su Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar sljedećih medicinskih sredstava:

R. br.	Naziv medicinskog sredstva (generičko ime)	Klasa	Broj potvrde	Datum potvrde	Rok trajanja potvrde	Mjesto prodaje	Proizvođač	Nosilac dozvole
1.	**RTR SERINGUES/SYRINGE COURBES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR GRANULES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat) **RTR CONES** supstituent kosti (ß-trikalcijum fosfat)	Klasa III	06-07.27-6942-2/13	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEPTODONT** 58 Rue du Pont Creteil Saint Maur des Fosses, Francuska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
2.	**CHLORAXID 5,25%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CHLORAXID 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **EUCALYPTOL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-SOLUTION** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **ENDO-PREP CREAM** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2%** sredstvo za terapiju kanala korijena **GLUCO-CHEX 2% GEL** sredstvo za terapiju kanala korijena **CITRID ACID 40%** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST+I** sredstvo za terapiju kanala korijena **CALCIPAST FORTE** sredstvo za terapiju kanala korijena **CANAL CLEAN** sredstvo za terapiju kanala korijena **TOTAL BLEND (BLUE,**	Klasa IIa	06-07.27-637-2/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**PRZEDSIEIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWE CERKAMED WOJCIJEH PAWLOWSKI** Kwiatkowskiego 1 37450 Stalowa Wola, Poljska	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica

	DENTINA,WHITE) sredstvo za terapiju kanala korijena **MTA +** sredstvo za terapiju kanala korijena **SYNTEX** sredstvo za terapiju kanala korijena							
3.	**ANTIKULACIONI PAPIR-SET (0100, 0101, 0102, 0103)** papir za registraciju okuluznih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **ANTIKULACIONA FOLIJA - SET (0099, 0991, 0992, 0099-30, 0991-30, 0992-30)** folija za registraciju okluzalnih i artikulacionih smetnji u stomatologiji **BAZNE PLOČE-SET (0710, 07085)** bazna ploča-šelak **BRUSNE I POLIRNE TRAKE-SET (4193, 4194, 4195)** trake za brušenje i poliranje u stomatologiji **GRIZNI BEDEMI OD VOSKA-SET (0230, 0262, 0278, 0260, 0274, 0264)** vosak u stomatologiji **INTERACRYL PLAST-SET (1520, 1522, 1523)** akrilatna masa za individualne kašike za otiske u stomatologiji **INTERDENTALNI DRVENI KOČIĆI-SET (0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121)** zaptivanje gingivalne stepenice **LC INTERTRAY (0714)** svjetlosno polimerizujuće bazne ploče **PODJEZIČNI LUKOVI-SET (0324, 0325,0326)** podjezični luk sa retencijom **POLIESTERSKE TRAKE-SET (0451, 0420, 0452)** matrica za ispun u stomatologiji **MREŽICA ZA UČVRŠĆIVANJE AKRILATA (0352)** mrežica za učvršćivanje akrilata **POTKOVICE OD VOSKA ZA REGISTRACIJU ZAGRIZA (0243)** vosak za registraciju zagriza **ROZE VOSAK EXTRA TVRDI (0187)** vosak za registraciju zagriza i modelovanje **ROZE VOSAK (02312)** vosak za modelovanje **SPREJ ZA OKLUZIJU (092, 093)** sprej za prilagođavanje odlivaka u stomatologiji **MATRICE-SET (03201, 03211, 0321, 0320, 03154, 0315, 03146, 0314)** matrice za ispun u stomatologiji **KLINOVI OD VOSKA (0246)** vosak za otisak **ŽICA ZA KUKICE-SET (0306, 0307, 0308, 0309, 0310, 0311, 0312)** žica za izradu kukica	Klasa I	06-07.28-1106-1/14	01.07.2014	26.02.2019	u bolničkim apotekama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka
4.	**ŽICA ZA CAMBA BLOK-SET (0313; 0313-30)** žica za fiksaciju slomljene vilice	Klasa IIa	06-07.28-1107-1/14	01.07.2014	30.03.2019	u bolničkim apotekama	**INTERDENT d.o.o.** Opekarniška cesta 26 Celje, Republika Slovenija	**DENTAL SM d.o.o.** Branka Popovića 266 Banja Luka

	INTERACRYL CAST AKRILATNA MASA akrilatna masa za izradu skeletiranih proteza **INTERACRYL HOT AKRILATNA MASA** akrilatna masa za polimerizaciju **I-BOND 02-SET LEGURA ČELIKA (1700; 1701; 1702;1713)** legura čelika za metal keramiku **I-BOND NF-SET LEGURA ČELIKA (1703; 1704; 1705; 1714)** legura čelika za metal keramiku **I-MG-SET LEGURA ČELIKA (1706; 1707; 1708)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **I-MG FH-SET LEGURA ČELIKA (1709;1710;1711)** legura čelika za livanje konstrukcije proteze **INTERSOLDER** lotni štapići za lotanje u stomatologiji **I-WELD** žica za lasersko varenje **ZIRCOPOST-SET (0150; 0153; 0155; 0157; 0160; 0161)** kočići za nadogradnju **BORER-SET (0151; 0154; 0158)** pribor za bušenje **KALIBRACIONA FREZA-SET (0152;0156;0159)** pribor za kalibriranje **KLINOVI ZA KORIJENJE** klinovi za nadogradnju u stomatologiji							
5.	**MULTIPLATE ANALYZER** analizator za in vitro dijagnostičku analizu funkcije trombocita **ADP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASPI TEST** test za ispitivanje određivanja funkcije trombocita **COL TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **RISTO TEST** test za kvantitativno određivanje Willebrand faktora (VWF) i glikoproteina Ib (Gplb) agregacije trombocita **TRAP TEST** test za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **PROSTAGLANDIN E1 REAGENT** reagens za kvantitativno određivanje funkcije trombocita **ASA REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta u testiranju funkcije agregacije trombocita sa cijelim uzorcima krvi **HIRUDIN BLOOD TUBES** epruveta s hirudinskom krvi za testiranje agregacije trombocita **GPIIb/IIIa ANTAGONIST REAGENT** reagens za kontrolu kvaliteta funkcije testiranja reagenasa **TEST CELLS** test za određivanje funkcije agregacije trombocita s uzorcima	Lista D	06-07.27-1559-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u bolničkim apotekama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

	pune krvi **NaCl/CaCl2 SOLUTION** otopina za razjeđivanje uzoraka **LIQUID CONTROL SET** kontrola kvaliteta otpornosti agregomaterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
6.	**TURBINES** turbina **SURGICAL UNITS** hirurški instrumenti **DENTAL HANDPIECES** stomatološki nastavci **DENTAL MATERIAL** stomatološki materijal **DIAGNOSTICS PRODUCTS** dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3486-1/14	01.07.2014	30.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**KALTENBACH & VOIGHT GMBH** Bismarckring 39 88400 Biberach/Riss, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
7.	**GLUCOSE/LACTATE HEMOLYZING SOLUTION** glukoza i laktat rastvor za hemodijalizu **SENSOR TEST SOLUTIA** senzor test rastvor **GLUCOSE/LACTATE SYSTEM SOLUTION** glukoza i laktat sistemski rastvor **CHIP SENSOR GLUCOSE** senzor za glukozu **CLEANING SOLUTION** rastvor za čišćenje **READY CON NORM** spremna kontrola, normalna **READY CON PAT** spremna kontrola, visoka ***Napomena:*** *Sve veličine pakovanja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.28-531-2/14	01.07.2014	29.06.2019	u bolničkim apotekama	**EKF - DIAGNOSTIC GmbH** Ebendorfer Chaussee 3, Barleben Magdeburg, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
8.	**HYGROSCOPIC GAUZE COMPRESSES (WITH OR WITHOUT X-RAY THEREAD)** hidroskopne komprese od gaze **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES** trbušna kompresa **PARATOMIC TOWELS/LAPARATOMIC SPONGLES/STERILE** trbušna kompresa sterilna	Klasa IIa	06-07.27-8012-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
9.	**TAPERLOC COMPLETE HIP SYSTEM INSTRUMENTATION** ortopedski instrumenti za protezu kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-5968-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET ORTOPEDICS** 56 East Bell Drive Warsaw, 465812, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
10.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE MAXCUTTER INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR**	Klasa I	06-07.27-5964-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka

	INSTRUMENTATION hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
11.	**COMPOSITCP - RESORBABLE INTERFERENCE SCREW AND ASSOCIATED INSTRUMENTS** resorptivni kompozitni šaraf ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-5967-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
12.	**MEDICA I.V. NON-WOVEN CANNULA FIXATION DRESSING STERILE** podmetač za kanile	Klasa Is	06-07.27-8013-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
13.	**MEDICAL ABSORBENT COTTON** sanitetska vata	Klasa I	06-07.27-8014-2/13	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICA AD** 82,Knyaz Al.Dondukov bld 1504 Sofia, Bugarska	**UNIFARM d.o.o.** Bistarac, Novo naselje bb Lukavac
14.	**CENTRAL VENOUS CATHETER AND CATHETERIZATION KIT** centralni venski kateter ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1860-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOSENSORS INTERNATIONAL Pte. Ltd** 21 Kallang Avenue, #07-165/171 Singapore 339412, Singapur	**MINERVA MEDICA d.o.o.** Džemala Bijedića 185/XII Sarajevo
15.	**INSTILLAGEL ALMED** lubrikant za olakšano uvođenje katetera i instrumenata	Klasa III	06-07.27-1789-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FARCO-PHARMA GmbH** Gereonsmühlengasse 1-11 Köln, Njemačka	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
16.	**ROCHE CARDIAC CK-MB** test traka za kvantitativno određivanje CK-MB-a **ROCHE CARDIAC D-DIMER** test traka za kvantitativno određivanje D-Dimer **ROCHE CARDIAC M MYOGLOBIN** test traka za kvantitativno određivanje mioglobina **ROCHE CARDIAC PROBNP+** test traka za kvantitativno određivanje proBNP-a **ROCHE CARDIAC T QUANTITATIVE** test traka za kvantitativno određivanje srčanog troponina T **ROCHE CARDIAC CONTROL CK-MB** kontrolna otopina za CARDIAC CK-MB **ROCHE CARDIAC CONTROL MYOGLOBIN** kontrolna otopina za CARDIAC Myoglobin **ROCHE CARDIAC CONTROL PROBNP** kontrolna otopina za CARDIAC proBNP **ROCHE CARDIAC CONTROL TROPONIN T** kontrolna otopina za CARDIAC T Quantitative (Troponin T) **ROCHE CARDIAC CONTROL D-DIMER** kontrolna otopina za CARDIAC D-Dimer **ROCHE CARDIAC IQC** set sa dvije višekratno upotrebljive kontrolne trake za provjeru radu optičkog sistema uređaja ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se*	Lista D	06-07.27-1558-1/14	02.07.2014	01.07.2019	u bolničkim apotekama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

	nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.							
17.	**BIOMET SPORTS MEDICINE ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS AND ACCESSORIES** hirurški artoskopski instrumenti **TOGGLELOC INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti **BIOMET SPORTS MEDICINE DISPOSABLE KITS** hirurški artroskopski instrumenti **JUGGERKNOT SOFT ANCHOR INSTRUMENTATION** hirurški artroskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-5965-2/13	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P.O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
18.	**O-SCAN** aparat za magnetnu rezonancu **G-SCAN BRIO** aparat za magnetnu rezonancu	Klasa IIa	06-07.27-1896-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ESAOTE SPA** Via Siffredi 58 Genova, Italija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
19.	**SELEXON™ METER** imunodijagnostički aparat **SELEXON™ TEST STRIP** trakice za imunodijagnostički aparat **SELEXON™ STANDARD STRIP** trakice za provjeru tačnosti aparata ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1898-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
20.	**SELEXON™ PSA** trakice za imunodijagnostički aparat	Lista B	06-07.27-2400-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**INFOPIA Co. Ltd.** 891, Hogye-Dong, Dongan-Gu, Anyang Kuyunggi 431-080, Korea	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
21.	**TEST STRIPS** testne trake za biohemijsku dijagnostiku urina **INSTRUMENTS** instrumenti za biohemijsku dijagnostiku urina **URINE CONTROL** urinske kontrole za biohemijsku dijagnostiku urina **CLEANSERS URILIZER SED** otopine za čišćenje za analizator Urilizer Sed ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1771-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
22.	**PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **PLANNING PARTS** dijelovi za implante **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2001-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
23.	**INCENTIVE SPIROMETERS** spirometry ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2464-1/14	03.07.2014	02.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

24.	**FLUOROGAL® mite rastvor zeleni** rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa) **FLUOROGAL® mite rastvor crveni** rastvor srednje koncentracije fluoride za ispiranje usta (prevencija kariesa	Klasa IIa	06-07.28-4134-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizo-vanim prodavnicama	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka
25.	**FISURAL® D** zalivač fisura i jamica, svjetlosno - polimerizujući **KALCIPAST®** pasta na bazi kalcijum hidroksida **DIFURID®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba **SITISAN®** rastvor za dezinfekciju kanala korena zuba	Klasa IIa	06-07.28-4135-1/14	03.07.2014	31.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GALENIKA a.d.** Batajnički drum b.b. Beograd, Republika Srbija	**GALENIKA d.o.o.** Vidovdanska b.b. Banja Luka
26.	**EXTERNAL PACEMAKER (SINGLE CHAMBER)** eksterni pejsmejker, jednokomorni **EXTERNAL PACEMAKER (DUAL CHAMBER)** eksterni pejsmejker, dvokomorni **ADAPTER WITH REDEL CONECTOR** adapter **PATIENT CABLE** pacijent kabl ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-1195-2/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
27.	**REGENERATIVE PRODUCTS** regenerativi ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2738-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
28.	**ALLROUND FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK MADE OF SILICONE** maske za kisik/anesteziju **BLACK FACE MASK MADE OF RUBBER** maske za kisik/anesteziju **PAEDIATRIC FACE MASK RENDELL-BAKER-SOUCEK** maske za kisik/anesteziju **ALLROUND FACE MASK, SILICONE** maske za kisik/anesteziju	Klasa IIa	06-07.27-2461-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**WILLY RÜSCH GMBH** Willy-Rusch-Strasse 4-10 Kernen, Njemačka	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
29.	**SAFETY CLEAR SOFT TRACHEAL TUBE MADE OF PVC** trahealni tubus **SAFETY CLEAR TRACHEOSTOMY SET WITH LOW-PRESSURE CUFF** traheostomna kanila	Klasa IIa	06-07.27-2462-1/14	04.07.2014	03.07.2019	u bolničkim apotekama	**RUSCH URUGUAY LTDA.** Cno.Carrasco 7365 Montevideo, URUGUAY	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
30.	**ARTERIAL CATHETERIZATION DEVICES** set za arterijalnu kateterizaciju **PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCERS AND ACCESSORIES** uvođač **MULTI-LUMEN PERCUTANEOUS SHEATH INTRODUCER PRODUCTS** uvođač	Klasa IIa	06-07.27-3547/14	04.07.2014	03.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	Napomena: *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
31.	**BOSO TM-2430** holter krvnog pritiska	Klasa IIa	06-07.28-2487-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
32.	**BOSOTHERM FLEX** digitalni toplomjeri **BOSOTHERM MEDICAL** digitalni toplomjeri	Klasa IIa	06-07.28-2488-2/14	04.07.2014	28.04.2019	u apotekama i specijalizo-vanim prodavnicama	**BOSCH + SOHN GmbH&Co. KG.** Bahnhofstrasse 64 Jungingen, Njemačka	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
33.	**SJM MECHANICAL HEART VALVE (NOT-ROTATABLE)** srčana valvula **SJM MASTERS SERIES MECHANICAL HEART VALVE (ROTATABLE)** srčana valvula **SJM REGENT HEART VALVE** srčana valvula **SJM TAILOR ANNULOPLASTY RING** ring **SJM SEGUIN ANNULOPLASTY RING** ring **SJM MASTERS VALVED GRAFT WITH HEMASHIELD TECHNOLOGY** valvula sa graftom **SJM MASTERS HP VALVED GRAFT WITH GELWEAVE VALSALVA TECHNOLOGY** valvula sa graftom ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1527-2/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ST. JUDE MEDICAL INC.** One Lillehei Plaza, St Paul MN 55117, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
34.	**INFUSION SETS PRESSURE** set za infuziju **VOLUMAT LINES** set za transfuziju ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2050-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS KABI AG** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
35.	**WELLION LUNA DUO STYLE BLOOD GLUCOSE METER** mjerač glukoze i holesterola u krvi ***Napomena:*** *Modeli i kataloški broj se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-1956-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizo-vanim prodavnicama	**MED TRUST HANDELSGESELLSCHAFT M.B.H** Gewerbepark 10, A-7221 Marz, Austrija	**PHARMA - MAAC d.o.o.** Bačići bb Sarajevo
36.	**CLINICAL CHEMISTRY MPR** kliničko hemijski reagensi MPR **CLINICAL CHEMISTRY MPR/SPECIFIC PROTEINS** kliničko hemijski reagensi MPR/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS** klinička hemija za namjenske sisteme **CLINICAL CHEMISTRY DEDICATED SYSTEMS/SPECIFIC PROTEINS** klinička hemija za namjenske sisteme/specifični proteini **CLINICAL CHEMISTRY ANALYZERS** kliničko hemijski analizator **HB AND ERY CUVETTE TESTS**	Lista D	06-07.27-1769-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels, Njemačka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo

	Hb i Ery testne kivete **RHEUMA/SEROLOGY TESTS** Reuma/serološki testovi **CONTROLS AND CALIBRATORS** kontrole i kalibratori **WASH SOLUTION AND DILUENTS** otopine za pranje i razređivanje ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
37.	**HARMONIC INSTRUMENTS** endoskopski instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-1958-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**ETHICON ENDO - SURGERY LLC.** 475 Calle C, Guaynabo Puerto Rico, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
38.	**MANUAL RESUSCITATORS** balon za reanimaciju sa maskom **NASAL CANNULAE** nazalna kanila **INFANT CPAP WITH CANNULA** nazalna kanila ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2463-1/14	07.07.2014	06.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL USA** Research triangle Park NC 27709 Weck Drive, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
39.	**JUGGERRKNOT SOFT ANCHOR IMPLANT DEVICES** rekonstruktivni implant **ALLTHREAD SUTURE ANCHORS** rekonstruktvni impalant **MAXFIRE AND MAXFIRE MARXMEN MENISCAL REPAIR DEVICES** rekonstruktvni impalant **TOGGLELOC FEMORAL FIXATION** rekonstruktvni impalant ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-5966-2/13	08.07.2014	07.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOMET SPORTS MEDICINE** P. O. Box 587, 56 East Bell Drive, Warsaw Indiana, Sjedinjene Američke Države	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka
40.	**BLT+SP KITS** BLT+SP setovi-reagensi za biohemijsku dijagnostiku **ISE+ANALYSERS** ISE+analizatori za biohemijsku dijagnostiku **URINE ANALYSIS** urino analize **MICROBIOLOGY** mikrobiološka dijagnostika **HEMATOLOGY** hematološka dijagnostika ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1772-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim apotekama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
41.	**KY LUBRICATING JELLY** lubrikantni gel ***Napomena:*** *Sve veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1957-1/14	08.07.2014	07.07.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON SANTE BEAUTE FRANCE S.A.S.** Route de Retortat Sezanne, Francuska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
42.	**EXTERNAL DRAINAGE AND MONITORING CATHETERS** kateteri za spoljašnju drenažu i praćenje ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog*	Klasa III	06-07.27-2302-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad

	sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.							
43.	**CARES** visoko estetski materijal **PROTHETIC PARTS** protetika za implantante **ROTTARY CUTTING INSTRUMENTS** rotirajući instrumenti za rezanje **AUXILIARY INSTRUMENTS** pomoćni instrumenti ***Napomena:*** *svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2740-1/14	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizo-vanim prodavnicama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
44.	**MYTHIC 18 OT ANALYZER** hematološki analajzer **MYT-3D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18** reagens za hematološku analizu **MYT-3D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 18** reagens za hematološku analizu **MYTHIC 22 OT ANALYZER** hematološki analajzer **DILUENT FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **CLEANING SOLUTION FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **ONLYONE 3L FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D TRI LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu **MYT-5D NORMAL LEVEL CONTROLS FOR MYTHIC 22** reagens za hematološku analizu ***Napomena:*** *Sve veličine pakova-nja i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-6945-2/13	09.07.2014	08.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORPHEE SA** 19 Chemin du Champ-des-Filles CH-1228 Plan-les-Outes, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
45.	**PTCA CAHTETER SEQUENT NEO** dilatacijski balon kateter ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2312-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
46.	**COROFLEX® BLUE NEO** koronarni stent **COROFLEX® BLUE ULTRA** koronarni stent **COROFLEX® ISAR** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2313-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u bolničkim apotekama	**B. BRAUN MELSUNGEN AG** Carl-Braun-Strasse 1 34212 Melsungen, Njemačka	**MEDICALLUX d.o.o.** Ulica Pavla Goranina 7 Tuzla
47.	**IMPLANT** implantat **CARES** visoko estetski materijal **PROSTHETIC PARTS** protetika za implantate **CLOSURE SCREWS AND HEALING CAPS** dental implatološki sistem ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2739-1/14	10.07.2014	09.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**INSTITUT STRAUMANN AG** Peter Merian - Weg 12 Basel, Švajcarska	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
48.	**RAPIDAN TESTER ANTI HIV 1/2 TEST** anti HIV test	Lista A	06-07.27-2343-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u bolničkim apotekama	**TURKLAB TIBBI MALZEMELER SAN.TIC.A.S.**	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla

	RAPIDAN TESTER HbsAg HbsAg test **RAPIDAN TESTER ANTI HCV** HCV test						Ataturk Organize Sanayi Bolgesi, 10040 Sok. No.20 Cigli Izmir, Turska	
49.	**GUIDERIGHT GUIDEWIRES** žice provodnici **HYDROSTEER GUIDEWIRES** žice, provodnici ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi navedeni su u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2370-1/14	11.07.2014	10.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ST. JUDE MEDICAL** 14901 De Veau Place, Minnetonka Minnesota, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
50.	**CUSHION LINER** komponente za protezu **PROSTHETIC ACCESSORIES** komponente za protezu, dodaci **LOCKING DEVICES** komponente za protezu, ključ kućišta **LOCKING LINER** komponente za protezu **ORTHOTIC BRACES** ortoze za stopalo, skočni zglob **ORTHOTIC BRACES** ortoze za leđa **ORTHOTIC BRACES** ortoze za koljena **ORTHOTIC BRACES** ortoze za ruku **ORTHOTIC INSOLES** ortoze za stopala, ulošci **PATIENT CARE** tehnička pomagala za njegu pacijenta **SLEEVES** komponente za protezu, rukavi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.28-1618-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u specijalizo-vanim prodavnicama	**ALPS SOUTH LLC** 2895 42 Avenue North St.Petersburg, Sjedinjene Američke Države	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo
51.	**TESTOVI ZA BRZU DIJAGNOSTIKU** testovi ***Napomena:*** *Svi nazivi medicinskih sredstava, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli u prilogu ove potvrde.*	Lista D	06-07.28-1889-2/14	11.07.2014	30.03.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SEMIKEM d.o.o** Omladinska 44 Sarajevo, Bosna i Hercegovina	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44 Sarajevo
52.	**MICROAGGREGATES FILTER** mikroagregatni filteri **ORTHO P.A.S. DEVICE** ortopedski postoperativni autotransfuzioni sistem **CARDIO P.A.S. DEVICES** kardiopulmonarni post-operativni autotransfuzioni sistem **VENICE CHEST DRAINAGE** venice torakalna drenaža **ROME CHEST DRAIN** Rome torakalna drenaža ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7065-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
53.	**i-STAT PORTABLE CLINICAL ANALYZER** analizator **i-STAT 1 ANALYZER** analizator **i-STAT ELECTRONIC SIMULATOR** električni simulator **i-STAT IR LINK** link **i-STAT PRINTER** printer	Lista D	06-07.27-7060-1/13	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT POINT OF CARE, INC** 100 and 200 Abbott Park Rd IL 60064, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	i-STAT PRINTER CRADLE printer **i-STAT 1 ANALYZER PROGRAMMING KIT** programator **i-STAT 1 DOWNLOADER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER-NETWORK** mrežni čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-SERIAL** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER/RECHARGER-NETWORK** čitač **i-STAT 1 DOWNLOADER RECHARGER** čitač **i-STAT 1 9V NiMH BATTERY** baterije **i-STAT CARTRIDGE** ketridži **i-STAT CONTROL LEVEL** kontrolne tekućine ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*							
54.	**ERGOPLUS** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **MULTIDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **TRAUMADRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ORTHODRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **STERNUDRIVE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ARTHROSCOPY** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **ECO PULSE** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **HIGH SPEED** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **DERMATOME** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **GENERAL ACCESSORIES** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCAST** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri **CLEANCUT** komponente sistema-ključevi-adapteri-boreri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-714-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
55.	**ZIEHM 8000** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO**	Klasa IIb	06-07.27-699-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIEHM IMAGING GmbH** Donaustrasse 31 Nurnberg, Njemačka	**PTM-B d.o.o.** Kosovke djevojke 6 Bijeljina

	digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISIO FD** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION FD VARIO 3D** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION R** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM VISION RFD** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni **ZIEHM SOLO** digitalni rendgen aparat sa C-lukom, pokretni							
56.	**SOCORE SPINAL OSTEOSYNTHESIS SYSTEM** spinalni osteosintetski sistem **RODD ROTATING INTERSPINOSUSB DEVICE** konkavne šipke **DIVA INTER SOMATIC CAGE** intersomatski kavez **MATRIS CERVICAL PLATE** cervikalna ploča **ALMAS MOBILE INTER SOMATIC DISC** mobilni cervikalni disk ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-863-2/14	14.07.2014	13.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NOVASPINE S.A.R.L.** Rue Saint Fuscien Amiens, Francuska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
57.	**BREATHING CIRCUITS AND ACCESSORIES** crijevo za dostavu kisika, anestetika ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2466-1/14	14.07.2014	13.07.2019	u bolničkim apotekama	**TELEFLEX MEDICAL** IDA Business and Technology Park, Dublin Road, Athlone Co.Westmeath, Irska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
58.	**VACUUM GENERATOR** vakum generator **QUALITY SENSOR DRY WASH** kvalitetni senzor-ispirač-separator ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7066-1/13	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**EUROSETS s.r.l.** Strada Statale 12, 143 Medolla, Italija	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
59.	**SCALP VEN SET** bebi set **SETOVI ZA INFUZIJU** **SETOVI ZA TRANSFUZIJU** **HAEMO FLO** bebi set **IV KANILE - MICROFLEX** intravenske kanile **HUBER SET**	Klasa IIa	06-07.27-253-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**DKS LOVERSAN INDUSTRIA BIOMEDICA** Via G.Borghi 24 Gemonio (VA), Italija	**DKS LOVERSAN d.o.o.** Mihaljevac b.b. Cazin
60.	**MAXIFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **COBRAHOOD VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **RAPIDAX VASCULAR ACCESS GRAFTS** vaskularni graft ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški*	Klasa IIb	06-07.27-576-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.							
61.	**TWILLWEAVE VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **SEALED GRAFTS: WOVEN-GELWEAVE** vaskularni graft **EXPANDED SEALED EPTFE VASCULAR GRAFTS FOR SYSTEMIC VASCULAR REPAIR** vaskularni graft **TAPERFLO VASCULAR GRAFTS** vaskularni graft **TRIAXIAL KNITTED VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **EXTRA ANATOMICAL KNITTED VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **GELSOFT PLUS AND VP1200K PLUS** vaskularni graft **FLUOROPASSIV VASCULAR PROTHESES** vaskularni graft **CARDIOVASCULAR FABRICS** kardiovaskularni peč ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-568-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u bolničkim apotekama	**VASCUTEK Ltd.** Renfrewshire PA4 9 RR, Newmains Avenue Inchinnan, Scotland	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
62.	**ERGOPLUS** modularni sistem **MULTIDRIVE** modularni sistem **TRAUMADRIVE** modularni sistem **MICRODRIVE** modularni sistem **ORTHODRIVE** modularni sistem **STERNUDRIVE** modularni sistem **ARTHROSCOPY** modularni sistem **ECO PULSE** modularni sistem **HIGH SPEED** modularni sistem **DERMATOME** modularni sistem **STERICUT** modularni sistem **GENERAL ACCESSORIES** modularni sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-715-2/14	15.07.2014	14.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DE SOUTTER MEDICAL LTD** Halton Brook Business Park, Weston Road, Aston Clinton Aylesbury Brucks HP22 5WF HP22 5WF, Engleska	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
63.	**AMOENA BREAST PROSTHESIS** proteza dojke **AMOENA BRAS** specijalni grudnjak za protezu dojke **AMOENA SWIMWEAR** specijalni kupaći kostim za protezu dojke **AMOVIDA CUSHION AND ACCESSORIES** antidekubitni jastuk za invalidska kolica i pribor ***Napomena:*** *Zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskog*	Klasa I	06-07.27-2398-1/14	15.07.2014	14.07.2019	u apotekama i specijalizo-vanim prodavnicama	**AMOENA MEDIZIN-ORTHOPÄDIE-TECHNIK GmbH** Kapellenweg 36 D-83064 Raubling, Njemačka	**AMOENA BH d.o.o.** Kemal begova br.6 Sarajevo

	sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.							
64.	**MODUS 0,9 SYSTEMGROSSE RCI** modus 0,9 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 1.5 SYSTEMGROSSE RCI** modus 1.5 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE RCI** modus 2.0 instrumenti za ugradnju implantata na lobanji ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7062-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
65.	**MODUS 0,9/1.5/2.0 SYSTEMGROSSE** modus 0,9/1.5/2.0 implantati **MODUS 2.0 SYSTEMGROSSE** modus 2.0 implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije,veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7063-1/13	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
66.	**AMPLATZER SEPTAL OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PFO OCCLUDER** okluder **AMPLATZER VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER PI MUSCULAR VSD OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II** okluder **AMPLATZER DUCT OCCLUDER II ADDITIONAL SIZES** okluder **AMPLATZER TORQVUE DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranje okludera **AMPLATZER TORQVUE LP DELIVERY SYSTEM** sistem za plasiranja okludera **AMPLATZER SIZING BALLOON II** balon za mjerenje septalnog defekta ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-569-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth MN 55442, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
67.	**AGC/MAXIM KNEE SYSTEM** ortopedski implantati ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-1160-2/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOMET UK LIMITED** Waterton Industrial Estate, Bridgend, CF31 3XA South Wales, Velika Britanija	**ADRIALINE d.o.o.** Ilije Garašanina bb Banja Luka

68.	**SYSTANE GEL DROPS LUBRICANT EYE GEL (115958D)** gel za vlaženje oka	Klasa IIa	06-07.27-2546-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMACEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
69.	**ERIC (EMBOLUS RETRIVER WITH INTERLINKED CAGE) RETRIEVAL DEVICE** mehanički tromboektomijski uređaj ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2467-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MICROVENTION EUROPE** 30 bis rue de Viel Abreuvior Saint Germain-en-Laye, Francuska	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
70.	**CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** spremnici za biološki materijal **STERILE CONTAINERS FOR BIOLOGICAL LIQUIDS** sterilni spremnici za biološki materijal **PETRI DISHES, SPREADERS, INOCULATION LOOPS** Petrijeve posude, hvataljke, inokulacijske petlje **SAMPLE CUPS AND CUVETTES FOR AUTOANALYZER** posude i kivete za autoanalizator **TIPS FOR PIPETTES** nastavci za pipete **PASTEUR PIPETTES** Pasteur pipete **STERILE PASTEUR PIPETTES** sterilne Pasteur pipete **ESR SYSTEMS** ESR sistem **TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **STERILE TEST TUBES FOR BIOLOGICAL LIQUIDS COLLECTION** sterilne epruvete za uzorkovanje bioloških tekućina **TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION** epruvete za uzorkovanje krvi **VACUUM TEST TUBES FOR BLOOD COLLECTION STERILE** epruvete za uzorkovanje krvi - sterilne vakumirane	Lista D	06-07.27-2360-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u bolničkim apotekama	**FL MEDICAL S.r.l.** Via S.Pietro Montagnon 11/1 Torreglia, Italija	**MES d.o.o.** Londža 138 Zenica
71.	**ACCESORY DELIVERY TIP 10 PACK FOR THE ARTERX SURGICAL SEALENT** pribor za zaptivanje tkiva i krvnih žila	Klasa IIa	06-07.27-2691-1/14	16.07.2014	15.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
72.	**MEDTRONIC MIDAS REX HIGH SPEED PNEUMATIC SYSTEMS AND SURGICAL DISSECTING TOOLS** legend alati za sječenje ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-956-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC POWERED SURGICAL SOLUTIOS** 4620 North Beach Street, Fort Worth TX 76137, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
73.	**BIOFREEDOM DRUG COATED CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent obložen lijekom **BIOMATRIX NEOFLEX DRUG ELUTING CORONARY STENT**	Klasa III	06-07.27-1190-2/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOSENSORS EUROPE SA** Rue de Lausanne 29 1110 Morges, Švajcarska	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka

	SYSTEM koronarni stent obložen lijekom **BIOSTREAM PACLITAXEL ELUTING PTCA BALLOON CATHETER** koronarni balon kateter **CHROMA CORONARY STENT SYSTEM** koronarni stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
74.	**ENDOSCOPE INTRODUCER** endoskop uvoditelj ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2303-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDTRONIC INC.** 710 Medtronic Parkway N.E. Minneapolis, Sjedinjene Američke Države	**INTERPROMET d.o.o.** Kulska obala b.b. Novi Grad
75.	**DIAGNOSTIC SYSTEM** elektrokardiograf **ELECTROCARDIOGRAPH** elektrokardiograf **DIGITAL HOLTER RECORDER** EKG holter i oprema **HOLTER ANALYSIS SYSTEM** EKG holter i oprema ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2703-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SCHILLER AG** Altgasse 68 Baar, Švajcarska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
76.	**ARTERX SURGICAL SEALANT** smjesa za zaptivanje kod krvarenja ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2692-1/14	17.07.2014	16.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TENAXIS MEDICAL INC** Maude Ave Mountain CA 94043, Sjedinjene Američke Države	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
77.	**MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 PLATTEN** modus 1.5 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 SCHRAUBEN** modus 1.5 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 PLATTEN** modus 0.9 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 SCHRAUBEN** modus 0.9 šarafi **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 PLATTEN** modus 2.0 ploče **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 SCHRAUBEN** modus 2.0 šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7064-1/13	18.07.2014	17.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
78.	**CENTURION VISION SYSTEM** sastavni dio konzole za mašinu Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2720-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
79.	**CENTURION VISION SYSTEM** mašina Centurion Vision sistem ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2722-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON LABORATORIES Inc** 6201 South Freeway,Forth Worth Texas, Sjedinjene Američke Države	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo

80.	**JUVÉDERM VOLBELLA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLIFT WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM VOLUMA WITH LIDOCAINE** dermalni fileri **JUVÉDERM ULTRA** dermalni fileri ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i oblici pakovanja, kao i kataloški brojevi medicinskog sredstva nalaze se u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2807-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALLERGAN** Route de Promery, Zone Artisanale de Pre-Mairy Pringy, Francuska	**EWOPHARMA d.o.o.** Rajlovačka cesta 23 Sarajevo
81.	**VERION DIGITAL MARKER** sistem za analizu prednjeg segmenta oka ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-2723-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
82.	**VERION REFERENCE UNIT** sistem za keratometriju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-2724-1/14	18.07.2014	17.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ALCON GPS WAVELIGHT GmbH** Rheinstr. 8 D-14513 Teltow, Njemačka	**ALCON PHARMA-CEUTICALS BH d.o.o.** Zmaja od Bosne 7 Sarajevo
83.	**MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 CONTAINER** modus 0.9 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 CONTAINER** modus 1.5 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 CONTAINER** modus 2.0 kontejner **MODUS SYSTEMGROSSE 0.9 INSTRUMENTE** modus 0.9 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 1.5 INSTRUMENTE** modus 1.5 instrumenti **MODUS SYSTEMGROSSE 2.0 INSTRUMENTE** modus 2.0 instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-7061-1/13	21.07.2014	20.07.2019	u bolničkim apotekama	**MEDARTIS AG** Hochbergerstrasse 60E Basel, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
84.	**A-SILICONES** A-silikoni za uzimanje zubnog otiska **C-SILICONES** C-silikoni za uzimanje zubnog otiska ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2808-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/ WHALEDENT AG** Feldwiesenstrasse 20 9450 Altstatten, Švajcarska	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
85.	**DENTAL DAM AND ACCESSORIES** dental dam i dodaci **WEDJETS STABILIZING DENTAL CORD** fiksator za dental dam ***Napomena:*** *Svi modeli, kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2810-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COLTENE/ WHALEDENT INC** 235 Ascot Parkway, Cuyahoga Falls OH 44223, Sjedinjene Američke Države	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
86.	**CENTRAL VENOUS CATHETERS** centralni venski kateteri **ARROWG+ARD BLUE AND ARROWG+ARD BLUE PLUS CENTRAL VENOUS CATHETER SETS AND KITS**	Klasa III	06-07.27-3542-1/14	21.07.2014	20.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARROW INTERNATIONAL INC.** 2400 Bernville Road, Reading PA 19605, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

	centralni venski kateteri **PERIPHERALLY INSERTED CENTRAL VENOUS CATHETERS (PICC)** centralni venski kateteri **NON-HEPARIN COATED THERMODILUTION CATHETERS** Cardiac kateteri **BALLOON WEDGE PRESSURE CATHETERS** Cardiac kateteri **BERMAN ANGIOGRAPHIC CATHETERS** Cardiac kateteri ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
87.	**ENDODONTIC POSTS** endodonski fiber glas kočići **ENDODONTIC POSTS&REAMER FOR ENDODONTIC POSTS** endodonski fiber glas kočići sa svrdlima-setovi **REAMER FOR ENDODONTIC POSTS** svrdla za fiber glas kočiće ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-222-2/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OVERFIBERS S.r.l.** Via Selice Mordano, Italija	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
88.	**CAVEX CA37 FAST&NORMAL** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX COLORCHANGE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX ORTHOTRACE** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL WASH** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX STABISIL ACTIVATOR** aktivator za otisne mase **CAVEX STABISIL PUTTY** masa za uzimanje zubnog otiska **CAVEX MODELLING WAX SET UP HARD, SET UP SOFT, SET UP REGULAR** modelirajući vosak za dentalnu primjenu **CAVEX BASEPLATE UPPER&LOWER** bazne pločice za dentalnu primjenu **TULIP** masa za uzimanje zubnog otiska	Klasa I	06-07.27-2813-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic
89.	**CAVEX NG2 CAPSULES** srebrena legura za dentalni amalgam **CAVEX TEMPORARY CEMENT** dentalni cement za privremeno stavljanje krunica i mostova **QUADRANT FLOW** materijal za punjenje **QUADRANT TOTAL ETCH** gel za nagrizanje gleđi **QUADRANT UNI-1-BOND** adhezivno sredstvo **QUADRANT UNIVERZAL LC** materijal za punjenje **QUADRANT UNI SE BOND** adheziv **CAVEX GLASS LONOMER CEMENT** dentalni cement	Klasa IIa	06-07.27-2814-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CAVEX HOLLAND B.V.** Fustweg 5 2031CJ Haarlem, Holandija	**RADIX d.o.o.** Donje polje do br 1 Konjic

90.	**AUTOMATED ANKLE BRACHIAL PRESSURE INDEX MEASURING DEVICE** automatski mjerač gležanjskog index-a ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4249-1/14	22.07.2014	21.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MESI d.o.o.** Leskoškova cesta 9D Ljubljana, Republika Slovenija	**SICON SAS d.o.o.** Čaklovići 26 Tuzla
91.	**STERILE MEDICAL BRUSH** sterilne medicinske četkice za ginekologiju	Klasa Is	06-07.27-8065-2/13	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**CHANGZHOU CHUANGJIA MEDICAL APPLIANCE Co.Ltd.** Sanhekou Development Zone, Zhenglu Town Changzou, Kina	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška
92.	**MEDUMAT** respirator **MODUL** modul **LIFE BASE** platforma **BASE STATION** zidni nosač **ACCUVAC** sukcijska pumpa **MANUVAC** ručna sukcijska pumpa **MEDUCORE** defibrilator monitor ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2775-1/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**WEINMANN EMERGENCY MEDICAL TEHNOLOGY GmbH+Co.KG** Frohboesestr.12, 22525 Hamburg, Njemačka	**INEL - BH d.o.o.** Aleja Ljiljana 1 Maglaj
93.	**LED SURGICAL LIGHT** operaciona lampa **OPERATING TABLE** operacioni stol ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2410-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NANJING MINDRAY BIO-MEDICAL ELECTRONICS Co. Ltd** 666 Middle Zhengfang Road, 211100 Jiangning Nanjing, Kina	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
94.	**ANESTHESIA MACHINE** anestezihološki aparat	Klasa IIb	06-07.27-2409-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim apotekama	**SHENZEN MINDRAY BIO - MEDICAL ELECTRONIC Co. Ltd** Mindray Building,Keji 12th Road South, Hi-Tech Industrial Park, Nanshan Shenhzen, Kina	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
95.	**REAGENSI ZA DIJAGNOSTIKU NA PROTOČNOM CITOMETRU** **SREDSTVO ZA ČIŠĆENJE INSTRUMENTA** **SREDSTVO ZA PRIPREMU INSTRUMENTA** **PROTOČNI CITOMETAR** **DIO PROTOČNOG CITOMETRA** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi, namjena, veličine pakovanja i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-4030-2/14	23.07.2014	22.07.2019	u bolničkim apotekama	**BECTON, DICKINSON AND COMPANY, BD BIOSCIENCES** 2350 Qume Drive, San Jose, CA 95131, Sjedinjene Američke Države	**SEDŽAN - INGENERING d.o.o.** Igmanska b.b. Vogošća
96.	**HIP INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata kuka ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7053-2/13	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
97.	**COAGULATION INSTRUMENTS** koagulometrijski instrumenti **COAGULATION REAGENTS** koagulometrijski reagensi	Lista D	06-07.27-1770-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u bolničkim apotekama	**ANALYTICON BIOTECHNOLOGIES AG** Am Muhlenberg 10 35104 Lichtenfels,	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo

	COAGULATION CONTROLS koagulometrijske kontrole ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*						Njemačka	
98.	**GRANULOX®** sprej za primjenu kod hroničnih rana	Klasa III	06-07.27-1874-2/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**HÄLSA PHARMA GmbH** Maria-Goeppert-Strase 5 23562 Lübeck, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
99.	**STERIKING** krep papir, rolne, vrećice ***Napomena:*** *Sva zaštićena imena medicinskih sredstava, njihovi generički nazivi, namjena, modeli i kataloški brojevi se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-2774-1/14	24.07.2014	23.07.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizo-vanim prodavnicama	**WIPAK OY** Wipaktie 2, FI-15560 Nastola, Finska	**DERBY TRADE d.o.o.** Jovana Dučića 1 Brčko
100.	**NEXGEN ANCILLARY IMPLANTS** NexGen dodatni pomoćni implantati, dodaci za ugradnju endoproteze koljena ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7054-2/13	25.07.2014	24.07.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
101.	**FREESTYLE AUTO-ASSIST NEO DIABETES MANAGEMENT SOFTWARE** FreeStyle Auto-Assist Neo program za analizu podataka	Lista D	06-07.27-3110-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ABBOTT DIABETES CARE LIMITED** Range Road, Witney Oxon, Velika Britanija	**ABBOTT d.o.o.** Kolodvorska 12/3 Sarajevo
102.	**CDS 08 (220V)** sistem centralne isporuke koncentrata	Klasa IIa	06-07.27-2844-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
103.	**VIDAS ANTI-HBs TOTAL II** Vidas Anti-Hepatitis B testovi	Lista A	06-07.27-3114-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u bolničkim apotekama	**BIOMERIEUX S.A.** Chemin de l`Orme Marcy l'Etoile, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
104.	**RECOMLINE HCV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Hepatitis C virusa u humanom serumu, plazmi **RECOMLINE HIV-1 & HIV-2 IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Herpes simplex virusa 1 i 2 u humanom serumu, plazmi	Lista A	06-07.27-3144-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
105.	**METAL BONE PLATES** metalne koštane pločice **METAL INTRAMEDULLARY NAIL SYSTEMS** set metalnih intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP SCREW SYSTEM AND DYNAMIC CONDYLE SCREW SYSTEM** set šrafa za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **METAL BONE SCREW** metalni šrafovi za kosti **METAL CANNULATED BONE SCREW** metalni šrafovi za kanuliranje kosti **METAL SPINAL SYSTEMS** metalni setovi za kičmu **METAL BONE LOCKING PLATE SYSTEM** set metalnih pločica za zaključavanje kosti **METAL BONE LOCKING SCREW SYSTEM** set metalnih šrafa za zaključavanje kosti	Klasa IIb	06-07.27-4291-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka

	Napomena: *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
106.	**BONE PLATE INSTRUMENT SET** set pločica za kosti **INTRAMEDULLARY NAIL INSTRUMENT SET** set instrumenata od intramedularnih čavlova **DYNAMIC HIP AND DYNAMIC CONDYLE SCREW INSTRUMENT SET (DHS, DCS)** set šrafova za funkcionalnost kuka i kondilarnog dijela **CANNULATED BONE SCREW INSTRUMENT SET** set šrafova za kanuliranje kosti **SPINAL FIXATION INSTRUMENT SET** set instrumenata za fiksiranje kičme **EXTERNAL FIXATOR INSTRUMENT SET** set instrumenata za spoljašnje fiksiranje ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-4292-1/14	29.07.2014	28.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**7S MEDICAL AG** Munsterstrasse 1i Schenkan, Švajcarska	**PHARM-IT d.o.o.** Ulica Vladike Platona 3 Banja Luka
107.	**ELECTROPHYSIOLOGY CABLES** elektrofizioloških kablovi ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-3230-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOSENSE WEBSTER INC.** 3333 Diamond Canyon Road, Diamond Bar California, 91765, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
108.	**RECOMBLOT CMV IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Cytomegalo virusa u humanom serumu, plazmi **RECOMBLOT RUBELLA IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Yersenia enterocolitica u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL TOXOPLASMA IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL TOXOPLASMA IgM** test za determinaciju IgM klase antitijela naspram Toxoplasma gondii u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgG** test za determinaciju IgG klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi **RECOMWELL CHLAMYDIA TRACHOMATIS IgA** test za determinaciju IgA klase antitijela naspram Chlamydie trachomatis u humanom serumu, plazmi	Lista B	06-07.27-3344-1/14	30.07.2014	29.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo

109.	**OXIPLEX®/SP GEL** gel za sprečavanje adhezije tkiva nakon operacije kičme	Klasa III	06-07.27-3102-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FZIOMED Inc** 231 Bonetti Drive, San Luis Obispo California, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
110.	**ALCATH** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **ALCATH FLUX EXTRA** kateter, elektrofiziološki, ablacioni **VIACATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički **MULTICATH** kateter, elektrofiziološki, dijagnostički ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-2940-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VASCOMED GmbH** Hertzallee 1 79589 Binzen, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
111.	**JUNIOR - ANGIN** sirup za djecu	Klasa I	06-07.27-3274-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MPC INTERNATIONAL S.A.** 26, Boulevard Royal L-2449 Luksemburg, Luksemburg	**CLINRES FARMACIJA d.o.o.** Alipašina 29 Sarajevo
112.	**PLASTER OF PARIS BANDAGE** gipsani zavoj za imobilizaciju **VERBANDMULL FOLDED GAUZE PIECE** gaza nesterilna ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3487-1/14	31.07.2014	30.07.2019	u zdravstvenim ustanovama	**LOHMANN & RAUSCHER INTERNATIONAL GmbH & Co. KG.** Westerwaldstraβe 4 Rengsdorf, Njemačka	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica

Ukupan broj medicinskih sredstava za koje je izvršen upis i obnova upisa u Registar od 1. jula do 31. jula 2014. godine je 447.

Broj 10-02.3-1321/14
09. oktobra 2014. godine
Banja Luka

Direktor
Nataša Grubiša, s. r.

1255

Na temelju članka 122, a sukladno članku 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

POPIS

MEDICINSKIH SREDSTAVA ZA KOJA SU IZDANE POTVRDE ZA UPIS I OBNOVU UPISA U REGISTAR MEDICINSKIH SREDSTAVA

U razdoblju od 1. kolovoza 2014. do 31. kolovoza 2014. godine izdane su Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar sljedećih medicinskih sredstava:

R. br.	Naziv medicinskog sredstva (generičko ime)	Klasa	Broj potvrde	Datum potvrde	Rok trajanja potvrde	Mjesto prodaje	Proizvođač	Nositelj dozvole
1.	**ETHICON ENDO SURGERY GASTRIC BAND DISSECTOR AND HUBER NEEDLES** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY GASTRIC CALIBRATION TUBES** instrumenti za operacije želuca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3103-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

2.	**ETHICON ENDO-SURGERY CURVED ADJUSTABLE GASTRIC BAND** instrumenti za operaciju želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti **SAGB QUICK CLOSE GASTRIC BAND** Instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY SUTURLESS PORT AND APPLIER** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3104-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
3.	**URINE CHEMISTRY ANALYZER** ComboStick analizator urina **URINE REAGENT STRIPS, COMBOSTIK SERIES** ComboStick test trake za analizu urina ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3293-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DFI Co.Ltd** 542-1 Damian-Ri, Jinrye-Myun,Gimhae City, Gyung-Nam 621-881, Korea	**SANAM STYRKA d.o.o.** Antuna Hangija 35 Sarajevo
4.	**DURAVENT TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **LARYNGOTEC SILICONE TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **DURACUFF TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **DURATWIX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **TRACHEOTEC TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **SPIRAFLEX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2942-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ANDREAS FAHL MEDIZINTECHNIK-VERTRIEB GMBH** August-Horch-Strasse 4a Koeln, Njemačka	**WIDEX SLUŠNI APARATI d.o.o.** Gradačačka 29a Sarajevo
5.	**DOUBLE LUMEN CATHETERS** trajni kateteri za hemodijalizu ***Napomena****: Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-4473-2/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICAL COMPONENTS Inc. (dba MEDCOMP)** 1499 Delp Drive, Harleysville PA 19438, Sjedinjene Američke Države	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
6.	**FISTULA NEEDLES** fistula igle (igle za dijalizu) ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4070-3/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NIPRO CORPORATION** 3-9-3 Honjo-Nishi, Kitaku Osaka, Japan	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
7.	**NEXGEN COMPLETE KNEE SOLUTION,LEGACY®CONSTRAINED CONDYLAR KNEE (LCCK)** NeexGen kompletna endoproteza koljena sa LCCK sistemom ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja*	Klasa III	06-07.4-1-364-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.							
8.	**ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgA** test traka za kvantitativno određivanje specifičnih antitjela IgA na patogen M. pneumoniae **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgM Abs.** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgM na patogen M.pneumoniae **ANTI-B. PERTUSSIS TOXIN IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na toksin Borelie pertussis **ANTI-B.PERTUSSIS TOXIN IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na toksin Borelie pertussis **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na patogen Helico pylori **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen Helico pylori **LIVER-9-LINE 2nd GENERATION** test za detekciju grupe autoantitijela na različite proteine mitohondrijalne membrane **CALPROTECTIN** test za kvantitativno određivanje proteina calprotektina u fecesu kao markera inflamatornih bolesti crijeva **25-OH VITAMIN D3/D2 CONTROL SET** spoljna kontrola kvaliteta testa 25-OH vitamin D3/D2 **CALPROTECTIN STOOL EXTRACTION MEDIUM** rastvor za ekstrakciju calprotektina iz uzorka stolice **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen M. pneumonia ***Napomena**: Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-2872-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORGENTEC DIAGNOSTIKA GmbH** Carl-Zeiss-Strasse 49 Mainz, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
9.	**ROMED THERMOMETERS, DIGITAL (THERM-DIG)** digitalni toplomjer **ROMED THERMOMETERS, DIGITAL WITH FLEXIBLE TIP (THERM-FLEX)** digitalni toplomjer, sa fleksibilnim vrhom	Klasa IIa	06-07.27-3469-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VAN OOSTVEEN MEDICAL B.V.** Herenweg 269 CH Wilnis, Holandija	**LATEX d.o.o.** Žrtava Domovinskog rata b.b. Cazin
10.	**ARTHREX ANCHORS DOSSIER** bio vijci/sidra **ARTHREX SCREWS DOSSIER** bio vijci/sidra ***Napomena:** Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tablici koja se nalazi u privitku ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.4-1-392-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARTHREX** 1370 Creekside Boulevard Naples Florida, Sjedinjene Američke Države	**STEPMED d.o.o.** Branka Popovića 60 Banja Luka

11.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS (MFC 51008, MFC 51013, MFC 51038)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2324-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim ljekarnama, ljekarnama, specijaliziranim prodavaonicama i ostalim prodajnim mjestima	**STAFFORD MILLER (IRELAND) LTD.** Clocherane, Youghal Road, Dungarvan Co. Waterford, Irska	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
12.	**SENSODYNE RAPID RELIEF (TP-NS-0008/03)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2323-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim ljekarnama, ljekarnama, specijaliziranim prodavaoni-cama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
13.	**SENSODYNE REPAIR AND PROTECT (MFC03349)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT WHITENING (MFC03691)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT EXTRA FRESH (MFC03815)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION (MFC03888)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION EXTRA FRESH (MFC03891)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2321-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim ljekarnama, ljekarnama, specijaliziranim prodavaoni-cama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
14.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS (MFC 51010)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2322-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim ljekarnama, ljekarnama, specijaliziranim prodavaoni-cama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
15.	**KNEE INSTRUMENTS** instrumenti za ugradnju implantata koljena **KNEE INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata koljena ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7052-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
16.	**TITANIUM CANCELLOUS AND CORTICULAR BONE SCREWS** titanium kancelarni i kortikularni koštani šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7055-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
17.	**PERIPHERAL GUIDEWIRE FAMILY** periferne žice vodilice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7610-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**LAKE REGION MEDICAL LIMITED** Butlersland, New Ross Co. Wexford, Irska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
18.	**AIMERS** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** Instrumenti **DEPTH GAUGES** instrumenti **DILATORS** instrumenti	Klasa Im	06-07.27-3097-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	DRILL GUIDES instrumenti **DRILL SHAFTS** instrumenti **DRILL SLEEVES** instrumenti **MISCELLANEOUS** instrumenti **PASSING PINS** Instrumenti **PLUNGERS** instrumenti **RODS** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **MILAGRO INSTRUMENTS** instrumenti **BICEPS TENODESIS INSTRUMENTS** instrumenti **MILAGRO ADVANCE INSTRUMENTS** instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*						Države	
19.	**ACL REPAIR INSTRUMENTS** instrumenti **AWLS AND TAPS** instrumenti **CANNULAS** instrumenti **DRILL BITS** instrumenti **DRILL GUIDES** instrumenti **DRIVERS** instrumenti **GRASPERS** instrumenti **GUIDE WIRES** instrumenti **INSERTERS** instrumenti **MISCELLANEOUS INSTRUMENTS** instrumenti **OBTURATORS** instrumenti **RASPS** instrumenti **RETRACTORS** instrumenti **SUTURE INSTRUMENTS** instrumenti **SWITCHING STICK** instrumenti **TAMPS, ANVILS, MALLETS** instrumenti **BIO-INTRAFIX** instrumenti **GRYPHON** instrumenti **INTRAFIX** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **HEALIX** instrumenti **HEALIX TRANSTEND** instrumenti **MILAGRO INTERFERENCE SCREWS** Instrumenti	Klasa I	06-07.27-3098-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	HEALIX KNOTLESS™ ANCHORS instrumenti **HEALIX ADVANCETM** instrumenti **CASE AND TRAYS** instrumenti **INTRAFIX TIBIAL ACL BONE FASTENER SYSTEM** Instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** Instrumenti **MITEK LIGAMENT ANCHOR INSTRUMENTATION** Instrumenti **GRAFT PREP/ASSEMBLY SYSTEM** instrumenti **MITEK STERILIZATION TRAYS** instrumenti **SMALL JOINT AND HAND INSTRUMENTS** instrumenti **STERILIZATION TRAYS AND ACCESSORIES** instrumenti **VERSALOK TRAY** instrumenti **FEMORAL INTRAFIX STERILIZATION TRAY** instrumenti **HIP PROCEDURE TRAY** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
20.	**MEDISTIM QUICKFIT STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** autoklavabilna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM QUICKFIT PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM REDUCED "R" SERIES PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM IMAGING PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM PERIVASCULAR PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM VASCULAR STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM DOPPLER PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-755-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**MEDISTIM ASA** Okernveien 94 N-0579 Oslo, Norveška	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla
21.	**AMPLATZER SIZING PLATE (9-ASD-SZP)** šablon za određivanje veličine defekta	Klasa I	06-07.27-570-3/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth MN 55442, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

22.	**CHLAMY-CHECK-1 (1071)** brzi test **PSA-CHECK-1 (8091, 8091-S, 8081)** brzi test	Lista B	06-07.27-1320-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VEDA.LAB** Rue de l'Expansion, ZAT du Londeau, Cerise, B.P. 181 61006 Alencon Cedex, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
23.	**ECURO DR** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker	Klasa III	06-07.27-2941-1/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
24.	**NEO-DILUENT CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-CLEANER CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-DILUENT BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE&HGB REF** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-CE-CLEAN** reagens za hematološki analizator **NEO-PROBE CLEANER** reagens za hematološki analizator ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1897-2/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NEOMEDICA d.o.o.** Bulevar Svetog Cara Konstantina 82-86 Niš, Republika Srbija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
25.	**MENISCAL APPLIER** instrumenti **GRAFT INSTRUMENTS** instrumenti **CLEAR CANNULA SYSTEM** instrumenti **SUTURE GRASPER** instrumenti **TIBIAL CORE GUIDE SYSTEM** instrumenti **ABSOLUTE INST.** instrumenti **SLINGSHOT INST.** instrumenti **ACL KIT** instrumenti **ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS WITH MEASURING FUNCTION-CONNECTED TO ACTIVE DEVICE** instrumenti **RIGIDFIX BTB STEPPED TROCARS** instrumenti **TIBIAL RIGIDFIX INSTRUMENTS** instrumenti **CHIA PERCPASSER** instrumenti **COR CARTILAGE TRANSPLANT SYSTEM** instrumenti **IDEAL SUTURE SHUTTLE** instrumenti	Klasa IIa	06-07.27-3099-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	EXPRESSEW AND PATHSEEKER instrumenti **HEALIX TRANSTEND SYSTEM** instrumenti **HIP ACCESS KIT** instrumenti **STERILE GUIDEWIRE** instrumenti **THREADED TIBIAL CANNULA** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
26.	**LIGASURE MARYLAND JAW LAPARASCOPIC SEALER/DIVIDER ONE-STEP SEALING (LF1737)** ligator, elektrohirurški instrument za jednokratnu upotrebu	Klasa IIb	06-07.27-3277-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
27.	**THERMOMETER PROBE, ELECTRONIC, SINGLE USE (RTP20)** temperaturna sonda za radiofrekventnu ablaciju	Klasa IIa	06-07.27-3449-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
28.	**RELIAMAX STAPLER** stapler za višekratnu upotrebu ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3448-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
29.	**RELIAMAX STAPLER** punjenje za stapler ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3447-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
30.	**SYPHILIS (06923348)** imunohemijski test za kvalitativno određivanje ukupnih antitijela bakterije Treponema pallidum u ljudskom serumu i plazmi **PRECICONTROL SYPHILIS (06923364)** kvalitativna kontrola za imunohemijski test za sifilis na Elecsys i cobas e imunohemijskim sistemima	Lista D	06-07.27-3452-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
31.	**RECOMWELL, RECOMBEAD, RECOMLINE, AMPLICUBE HEV** testovi ***Napomena:*** *Svi zaštićeni i generički nazivi, namjena i modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3343-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
32.	**XPERT STENT SYSTEM** periferni samošireći arterijski stent **XPERT PRO PERIPHERAL SELF EXPANDING STENT SYSTEM** periferni samošireći arterijski stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7047-1/13	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
33.	**FLUID TRANSFER SET, GENERAL PURPOSE (VTUBE)** creva i komora za pumpu za mikrotalasnu ablaciju	Klasa Is	06-07.27-3450-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

34.	**NURSERING CARE BED** bolnički krevet **BEDSIDE LOCKER** noćni ormarić ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3480-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijaliziranim prodavao-nicama	**REHA-BED SP Z.O.O.** Spacerowa 1 Czeladz, Poljska	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
35.	**PERCLOSE PROGLIDE SUTURE MEDIATED CLOSURE SYSTEM** sistem za zatvaranje bedrene arterije **PROSTAR XL PERCUTANEOUS VASCULAR SURGICAL DEVICE** sistem za zatvaranje bedrene arterije **STARCLOSE SE VASCULAR CLOSURE SYSTEM** sistem za zatvaranje bedrene arterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7051-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**ABBOTT VASCULAR Inc** 400 Saginav Drive, Redwood City CA 94063, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
36.	**FOX PLUS PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **FOX SV PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 14 PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 35&ARMADA 35 LL PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7049-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
37.	**AQUA MARIS BEBE KAPI ZA NOS, 10ml (BJSO020)** kapi za nos sa izotoničnom morskom vodom, bez aditiva i konzervansa	Klasa I	06-07.27-3505-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, ljekarnama i specijaliziranim prodavao-nicama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
38.	**HOLYPLANT SIRUP BIJELOG SLJEZA (BJOT105)** biljni sirup na bazi korijena bijelog sljeza	Klasa IIa	06-07.27-3506-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u ljekarnama i bolničkim ljekarnama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
39.	**POLYMULTI MATTRESS (P141M)** ortopedski antidekubitalni dušek iz tri sekcije **VISCOFLEX MATTRESS (P161M)** ortopedski antidekubitalni dušek (visokoelastični) **POLYPLOT MATTRESS (P101M)** ortopedski antidekubitalni dušek	Klasa I	06-07.28-4296-1/14	19.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
40.	**URINE BAGS** urin kese ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-5255-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, ljekarnama i specijaliziranim prodavao-nicama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
41.	**EXTERNAL MALE CATHETER** urinar **SILICONE FOLEY CATHETER** silikonski Foley kateter **LATEX FOLEY CATHETER** lateks Foley kateter **NELATON CATHETER**	Klasa IIa	06-07.27-5256-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo

	Nelaton kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
42.	**DIAMOND BURS** dijamantna svrdla **CARBIDE BURS** karbidna svrdla **AUTOCLAVABLE BUR BOXES & BUR STANDS** držači svrdala ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-395-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizirnim prodava-onicama	**PM DENTMEDIX Inc.** 5F No.3-1, Pao Road Shin Tien City Taipei County, Tajvan	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
43.	**SORTIRAČ LADICA REAGENSI** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1927-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TOSOH CORPORATION** Shiba Koen First Building, 3-8-2, Shiba, Minato-ku Tokyo, Japan	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
44.	**STERILE VAGINA DILATOR FOR SINGLE USE** vaginalni spekulum **URINE COLLECTION BAGS** urin kese ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva su navedene u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-3780-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica
45.	**DISPOASABLE SYRINGES** šprice za jednokratnu upotrebu **DISPOASABLE INSULIN SYRINGES** insulinske šprice **STERILE HYPODERMIC NEEDLES FOR SINGLE USE** injekcione igle **DISPOASABLE INFUSION SETS** infuzioni setovi **INTRAVENOUS NEEDLES FOR SINGLE USE** infuzioni sistemi, dječiji **DISPOASABLE TRANSFUSION SETS** transfuzioni setovi ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3781-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u ljekarnama i bolničkim ljekarnama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica
46.	**POLYFORM – MIXTE (P314C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **VISCOFLEX CUSHION (P361C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 60 (P301C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 100 (P302C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica	Klasa I	06-07.28-4297-1/14	20.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
47.	**KNITTED VASCULAR PROSTHESIS WITH COLLAGEN-RA K (Ra 1v K, Ra bv K, Ra K incompressible)** pletena vaskularna proteza sa kolagenom	Klasa III	06-07.4-2-194-1/14	20.08.2014	30.09.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VUP MEDICAL a.s** Šujanovo nám. 3 602 00 Brno, Republika Češka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
48.	**VITAAREA UNI (1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih	Klasa IIa	06-07.28-891-3/14	20.08.2014	16.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GENERA d.d.** Svetonedeljske 2, Kalinovica 10 436 Rakov potok,	**GENERA društvo za promet farmaceutskih proizvoda d.o.o.** Hamdije Čemerlića 2/14

	sredstava **VITAAREA FOKUS** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA 5** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA GUARD** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA PERFECT** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA SPECIAL** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava						Republika Hrvatska	Sarajevo
49.	**RINOSAN MINT** sprej za nos **RINOSAN** sprej za nos	Klasa I	06-07.27-3568-1/14	21.08.2014	20.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodava-onicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
50.	**NASAL CANNULAS FOR OXYGEN THERAPY** nazalne kanile za oksigen terapiju **MEDIUM CONCENTRATION MASKS FOR OXYGEN THERAPY** maske za oksigen terapiju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1948-3/14	21.08.2014	20.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FIAB Spa** Via P.Costoli.4-50039 Vicchio Firenze, Italija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
51.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
52.	**ONE GLOSS** gumice za poliranje **SUPE SNAP** gumice za poliranje **GLASIONOMER CEMENT CX PLUS** glasionomer cement **HI-FI** glasionomer cement **BEAUTIFIL II** kompozit **BEAUTIFIL FLOW PLUS** tečni kompozit	Klasa IIa	06-07.27-911-3/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SHOFU INC** 11 Kamitakamatsu-Cho, Fukuine, Higashiyama-Ku 605-0983 Kyoto, Japan	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo

	BEAUTIBOND adheziv **VINTAGE HALO** metalo keramika **VINTAGE ZR** cirkon keramika **VINTAGE MP** metalo keramika **CERAMAGE** kompozitni sistem **BEAUTICEM SA** kompozitni sistem **BEAUTIFIL OPAQER** kompozit ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
53.	**FASTIN RC ANCHOR** neresorptivno sidro **FASTIN ANCHORS** neresorptivno sidro **GII ANCHORS** neresorptivno sidro ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3100-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
54.	**FONA-2000L** stomatološka stolica	Klasa IIa	06-07.27-2718-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SIRONA DENTAL SYSTEMS FOSHAN CO. LTD** Lianhe Shishi Industry Zone, Luocun Town, Nanhai District 528227 Foshan Guangdong, Kina	**DENTAL PRODUCTS d.o.o.** Goraždanska 156 Zenica
55.	**ALLIGAT CHROMA** otisni material ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3517-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijaliziranim prodava-onicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br. 23 Mostar
56.	**APIPRODENT** gel za desni	Klasa I	06-07.27-3569-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodava-onicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
57.	**ORTOZE ZA LEĐA** ortoze za leđa **ORTOZE ZA VRAT** ortoze za vrat **ORTOZE ZA RAME** ortoze za rame **ORTOZE ZA RUKU** ortoze za ruku **ORTOZE ZA KOLJENO** ortoze za koljeno **ORTOZE ZA STOPALO/SKOČNI ZGLOB** ortoze za stopalo/skočni zglob **KOMPONENTE ZA PROTEZU/LAJNER** komponente za protezu/lajner **KOMPONENTE ZA PROTEZU/DODACI ZA LEŽIŠTE** komponente za protezu/dodaci za ležište **KOMPONENTE ZA PROTEZU/ZGLOBOVI-SPOJEVI** komponente za protezu/zglobovi-spojevi **KOMPONENTE ZA PROTEZU/ADAPTERI** komponente za protezu/adapteri **KOMPONENTE ZA PROTEZU/STOPALA** komponente za protezu/stopala	Klasa I	06-07.27-1616-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDI GmbH & Co. KG** Medicusstrasse 1D Bayreuth, Njemačka	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo

	KOMPONENTE ZA PROTEZU/KOZMETIČKA NAVLAKA komponente za protezu/kozmetička navlaka **ČARAPE ZA BATRLJAK, ČARAPE ZA VENE** čarape za batrljak, čarape za vene ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
58.	**PRETTAU ZIRKON** cirkon blok **ICE ZIRKON** cirkon blok **TEMP BASIC** blok od plastike **TEMP PREMIUM** blok od plastike **TEMP PREMIUM FLEXIBILE** blok od plastike **COLOR LIQUID** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID WATERBASED** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU AQUARELL** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID AQUARELL BIOPIGMET** tečnost za bojenje ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-910-3/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIRKONZAHN Srl** Zona produttiva An der Ahr 7-I 39030 Gais, Italija	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo
59.	**MEDICAL PAD FOR SINGLE USE** **(65mm x 30mm)** medicinski tuferi za jednokratnu upotrebu	Klasa I	06-07.27-3313-2/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BAOYING COUNTY FUKANG MEDICAL APPLIANCE CO.LTD.** Suzhong Trade of City Private Industrial Park, Baoying Jiangsu, Kina	**PINO MEDICAL d.o.o.** Trg Zlatnih ljiljana b.b. Cazin
60.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
61.	**SIGNUM CERAMICS** kompozitni zubni ispun **SIGNUM COMPOSITE / COMPOSITE FLOW / MATRIX** kompozitni zubni ispun **SIGNUM CRE-ACTIVE** kompozitni zubni ispun	Klasa IIa	06-07.27-3516-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijaliziranim prodava-onicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar

	SIGNUM CERAMIC BOND adheziv **SIGNUM OPAL FLOW** kompozitni zubni ispun **SIGNUM OPAQUE F** kompozitni zubni ispun **SIGNUM METAL BOND** adheziv **SIGNUM CONNECTOR** adheziv **SIGNUM LIQUID** Signum tekućina **PALAVIT 55 VS** akrilat **SIGNUM ZIRCONIA BOND** adheziv **SOPIRA CARPULE** Sopira Carpule igle ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
62.	**ABSOLOK CLIP APPLIKATIONSZANGE FUR OFFENE CHIRURGIE/APPLIER ABSOLOK FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačice **SPULBARE ENDOSKOPISCHE ABSOLOK ZANGE/RINSABLE ENDOSCOPIC CLIP APPLIER** aplikator kvačica **POWERSTAR BIPOLARE ANSCHLUSSLEITUNG/POWERSTAR BIPOLARE CABLE** aplikator kvačica **APPLIKATIONSZANGE LIGACLIP FUR OFFENE CHIRURGIE/CLIP APPLIER LIGACLIP FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačica **ENDOSKOPISCHE LIGACLIP ZANGE/ENDOCOPIC LIGACLIP APPLIER** aplikator kvačica ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3603-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
63.	**ABSOLOK CLIP** resorptivne kvačice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-3605-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
64.	**BICART SELECT COMBI-PAK** **(35849)** sodium bikarbonat i sodium hlorid **CLEAN CART C** **(58906)** bezvodna limunska kiselina za čišćenje ketridža za sistem hemodijalize	Klasa IIb	06-07.28-3318-2/14	26.08.2014	02.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
65.	**CLEANCART A** **(58905)** ketridž za sistem hemodijalize	Klasa I	06-07.27-3319-3/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo

66.	**DETECT OVUL QUICK TEST** test za utvrđivanje plodnih dana **DETECT QUICK TEST** test za rano utvrđivanje trudnoće za kućnu upotrebu	Lista C	06-07.27-3570-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim ljekarnama, ljekarnama, specijaliziranim prodavaonicama i ostalim prodajnim mjestima	**KOROGLU MEDIKAL TIBBI MALZ.KOZMETIK ITHALAT IHRACAT SANAYI VE TICATER Ltd.Sti.** 1776/23 Sok.No: 4/A Mavlana Mah.Bornova Izmir, Turska	**OKTAL PHARMA d.o.o.** Pijačna 14a Sarajevo
67.	**NON STERILE LATEX EXAMINATION GLOVES** nesterilne rukavice	Klasa I	06-07.27-3620-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama	**MATER GLOVE MANUFACTURING SDN BHD** Lot 6070, Jalan Haji Abdul Manan 6th Miles Off Jalan Meru 41050 Klang Selangor, Malezija	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška
68.	**POWERSTAR BIPOLARE SCHERE/POWERSTAR BIPOLAR SCISSORS** bipolarne škare ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavnio dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3604-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
69.	**ZETA 1 ULTRA** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 SPOREX** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 ENZYME** dezinfekciono sredstvo **ZETA 5 UNIT** dezinfekciono sredstvo ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3661-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZHERMACK S.P.A.** Via Bovazecchino 100,45021 Badia Polesine, Italija	**DENTAL ŠEHOVIĆ d.o.o.** Envera Šehovića 44 Sarajevo
70.	**GRANUMIX 107S (5089241)** sistem za pripremu 100l dijaliznog koncentrata **GRANUMIX 507S (5088821)** sistem za pripremu 500l dijaliznog koncentrata	Klasa I	06-07.27-3940-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim ljekarnama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
71.	**MARISOL FRESH** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3726-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
72.	**MARISOL ISOTONIC** sprej rastvor za nos 100ml	Klasa I	06-07.27-3724-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
73.	**MARISOL SENSITIVE** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3725-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u ljekarnama, bolničkim ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
74.	**DIALOG+(SINGLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+(DOUBLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+ONLINE** aparat za hemodijalizu, dijafiltraciju i hemodijafiltraciju **OPTION** dodatna opcija za aparat s jednom, dvije pumpe ili online ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3544-2/14	28.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar

75.	**MEDICANN I.V. CANNULA (16G, 17G, 18G, 20G, 22G, 24G)** intravenska kanila sa injekcijskim portom	Klasa IIa	06-07.28-8128-3/13	28.08.2014	29.12.2018	u zdravstvenim ustanovama	**BIO-MED HEALTHCARE PRODUCTS Pvt.Ltd** 30, DLF Industrial Estate-1, Faridabad-121 003 Haryana, Indija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
76.	**SPORTS AND MANUAL ORTHOPAEDIC WHEELCHAIRS AND DISABLE DEVICES** invalidska kolica ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedi u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3043-2/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijaliziranim prodava-onicama	**OFF CARR s.r.l.** Vai dell' Artigianto II, 29 35010 Villa del Conte Padova, Italija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
77.	**XL-1000** biohemijski analizator ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3837-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
78.	**AUTOMATED IMMUNO ASSAY ANALIZER SYSTEM** automatski imunohemijski analizatori **REAGENTS** reagensi **AUTOIMMUNE DESEASE IN IFA, ELISA&BLOT REAGENTS** reagensi za autoimuna oboljenja u IFA, ELISA I BLOT ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3836-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
79.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista A	06-07.27-3918-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
80.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-3919-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
81.	**OCTACARE SELF ADHESIVE EYE PAD** sterilni flaster **OCTADIALYSIS HEMOSTATIC PRESSURE PLASTER, SKIN COLOR** sterilni flaster **OCTACARE STERILE I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT PU STERILE WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE ELASTIC NONWOVEN WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE DOUBLE SIDED ABSORBENT WOUND PAD** sterilni flaster ***Napomena:*** *Namjena, modeli sa veličinama i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-861-3/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, ljekarnama i specijaliziranim prodavaoni-cama	**OCTAMED SAGLIK ÜRÜNLERI SAN.VE TIC.A.S,** Boya Vernik-Birlik OSB.1.Cd.7 Sok.No.15, 34956 Tuzla-Istambul, Turska	**INEL-MED d.o.o**. Rudarska 20b, Mostar

82.	**LUER ADAPTER STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **BLOOD COLLECTION SET STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **MULTI SAMPLE NEEDLE STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde, koji je njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4058-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**F.L. MEDICAL S.r.l,** Via Enrico Mattei 20, 35038 Torreglia (PD), Italija	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44, Sarajevo

Ukupan broj medicinskih sredstava za koja je izvršen upis i obnova upisa u Registar od 1. kolovoza do 31. kolovoza 2014. godine je 305.

Broj 10-02.3-1322/14
09. listopada 2014. godine
Banja Luka

Ravnatelj
Nataša Grubiša, v. r.

На основу члана 122, а у складу са чланом 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

СПИСАК
МЕДИЦИНСКИХ СРЕДСТАВА ЗА КОЈА СУ ИЗДАТЕ ПОТВРДЕ ЗА УПИС И ОБНОВУ УПИСА У РЕГИСТАР МЕДИЦИНСКИХ СРЕДСТАВА

У периоду од 1. августа 2014. до 31. августа 2014. године издате су Потврде за упис и обнову уписа у Регистар сљедећих медицинских средстава:

Ред. бр.	Назив медицинског средства (генеричко име)	Класа	Број потврде	Датум потврде	Рок трајања потврде	Мјесто продаје	Произвођач	Носилац дозволе
1.	**ETHICON ENDO SURGERY GASTRIC BAND DISSECTOR AND HUBER NEEDLES** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY GASTRIC CALIBRATION TUBES** instrumenti za operacije želuca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3103-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
2.	**ETHICON ENDO-SURGERY CURVED ADJUSTABLE GASTRIC BAND** instrumenti za operaciju želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti **SAGB QUICK CLOSE GASTRIC BAND** Instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY SUTURLESS PORT AND APPLIER** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3104-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
3.	**URINE CHEMISTRY ANALYZER** ComboStick analizator urina **URINE REAGENT STRIPS, COMBOSTIK SERIES** ComboStick test trake za analizu urina ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3293-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DFI Co.Ltd** 542-1 Damian-Ri, Jinrye-Myun,Gimhae City, Gyung-Nam 621-881, Korea	**SANAM STYRKA d.o.o.** Antuna Hangija 35 Sarajevo
4.	**DURAVENT TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor	Klasa IIb	06-07.27-2942-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ANDREAS FAHL MEDIZINTECHNIK-VERTRIEB**	**WIDEX SLUŠNI APARATI d.o.o.** Gradačačka 29a

	LARYNGOTEC SILICONE TUBE AND ACCESSORIES trahealna kanila i pribor **DURACUFF TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **DURATWIX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **TRACHEOTEC TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **SPIRAFLEX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*						**GMBH** August-Horch-Strasse 4a Koeln, Njemačka	Sarajevo
5.	**DOUBLE LUMEN CATHETERS** trajni kateteri za hemodijalizu ***Napomena****: Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-4473-2/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICAL COMPONENTS Inc. (dba MEDCOMP)** 1499 Delp Drive, Harleysville PA 19438, Sjedinjene Američke Države	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
6.	**FISTULA NEEDLES** fistula igle (igle za dijalizu) ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4070-3/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NIPRO CORPORATION** 3-9-3 Honjo-Nishi, Kitaku Osaka, Japan	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
7.	**NEXGEN COMPLETE KNEE SOLUTION,LEGACY®CONSTRAINED CONDYLAR KNEE (LCCK)** NeexGen kompletna endoproteza koljena sa LCCK sistemom ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.4-1-364-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
8.	**ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgA** test traka za kvantitativno određivanje specifičnih antitjela IgA na patogen M. pneumoniae **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgM Abs.** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgM na patogen M.pneumoniae **ANTI-B. PERTUSSIS TOXIN IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na toksin Borelie pertussis **ANTI-B.PERTUSSIS TOXIN IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na toksin Borelie pertussis **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na patogen Helico pylori **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen Helico pylori **LIVER-9-LINE 2nd GENERATION** test za detekciju grupe autoantitijela na različite proteine mitohondrijalne membrane **CALPROTECTIN** test za kvantitativno određivanje proteina calprotektina u fecesu kao markera inflamatornih bolesti crijeva **25-OH VITAMIN D3/D2 CONTROL SET** spoljna kontrola kvaliteta testa 25-OH vitamin D3/D2 **CALPROTECTIN STOOL**	Lista D	06-07.27-2872-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORGENTEC DIAGNOSTIKA GmbH** Carl-Zeiss-Strasse 49 Mainz, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši

	EXTRACTION MEDIUM rastvor za ekstrakciju calprotektina iz uzorka stolice **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen M. pneumonia ***Napomena**: Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
9.	**ROMED THERMOMETERS, DIGITAL (THERM-DIG)** digitalni toplomjer **ROMED THERMOMETERS, DIGITAL WITH FLEXIBLE TIP (THERM-FLEX)** digitalni toplomjer, sa fleksibilnim vrhom	Klasa IIa	06-07.27-3469-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VAN OOSTVEEN MEDICAL B.V.** Herenweg 269 CH Wilnis, Holandija	**LATEX d.o.o.** Žrtava Domovinskog rata b.b. Cazin
10.	**ARTHREX ANCHORS DOSSIER** bio vijci/sidra **ARTHREX SCREWS DOSSIER** bio vijci/sidra ***Napomena:** Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.4-1-392-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARTHREX** 1370 Creekside Boulevard Naples Florida, Sjedinjene Američke Države	**STEPMED d.o.o.** Branka Popovića 60 Banja Luka
11.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS (MFC 51008, MFC 51013, MFC 51038)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2324-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**STAFFORD MILLER (IRELAND) LTD.** Clocherane, Youghal Road, Dungarvan Co. Waterford, Irska	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
12.	**SENSODYNE RAPID RELIEF (TP-NS-0008/03)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2323-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
13.	**SENSODYNE REPAIR AND PROTECT (MFC03349)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT WHITENING (MFC03691)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT EXTRA FRESH (MFC03815)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION (MFC03888)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION EXTRA FRESH (MFC03891)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2321-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
14.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS (MFC 51010)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2322-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXOSMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
15.	**KNEE INSTRUMENTS** instrumenti za ugradnju implantata koljena **KNEE INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata koljena ***Napomena:** Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7052-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

16.	**TITANIUM CANCELLOUS AND CORTICULAR BONE SCREWS** titanium kancelarni i kortikularni koštani šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7055-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
17.	**PERIPHERAL GUIDEWIRE FAMILY** periferne žice vodilice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7610-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**LAKE REGION MEDICAL LIMITED** Butlersland, New Ross Co. Wexford, Irska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
18.	**AIMERS** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** Instrumenti **DEPTH GAUGES** instrumenti **DILATORS** instrumenti **DRILL GUIDES** instrumenti **DRILL SHAFTS** instrumenti **DRILL SLEEVES** instrumenti **MISCELLANEOUS** instrumenti **PASSING PINS** Instrumenti **PLUNGERS** instrumenti **RODS** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **MILAGRO INSTRUMENTS** instrumenti **BICEPS TENODESIS INSTRUMENTS** instrumenti **MILAGRO ADVANCE INSTRUMENTS** instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Im	06-07.27-3097-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
19.	**ACL REPAIR INSTRUMENTS** instrumenti **AWLS AND TAPS** instrumenti **CANNULAS** instrumenti **DRILL BITS** instrumenti **DRILL GUIDES** instrumenti **DRIVERS** instrumenti **GRASPERS** instrumenti **GUIDE WIRES** instrumenti **INSERTERS** instrumenti **MISCELLANEOUS INSTRUMENTS** instrumenti **OBTURATORS** instrumenti **RASPS** instrumenti **RETRACTORS** instrumenti **SUTURE INSTRUMENTS** instrumenti **SWITCHING STICK** instrumenti **TAMPS, ANVILS, MALLETS**	Klasa I	06-07.27-3098-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	instrumenti **BIO-INTRAFIX** instrumenti **GRYPHON** instrumenti **INTRAFIX** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **HEALIX** instrumenti **HEALIX TRANSTEND** instrumenti **MILAGRO INTERFERENCE SCREWS** Instrumenti **HEALIX KNOTLESS™ ANCHORS** instrumenti **HEALIX ADVANCETM** instrumenti **CASE AND TRAYS** instrumenti **INTRAFIX TIBIAL ACL BONE FASTENER SYSTEM** Instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** Instrumenti **MITEK LIGAMENT ANCHOR INSTRUMENTATION** Instrumenti **GRAFT PREP/ASSEMBLY SYSTEM** instrumenti **MITEK STERILIZATION TRAYS** instrumenti **SMALL JOINT AND HAND INSTRUMENTS** instrumenti **STERILIZATION TRAYS AND ACCESSORIES** instrumenti **VERSALOK TRAY** instrumenti **FEMORAL INTRAFIX STERILIZATION TRAY** instrumenti **HIP PROCEDURE TRAY** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
20.	**MEDISTIM QUICKFIT STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** autoklavabilna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM QUICKFIT PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM REDUCED "R" SERIES PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM IMAGING PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM PERIVASCULAR PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM VASCULAR STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM DOPPLER PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-755-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u bolničkim apotekama	**MEDISTIM ASA** Okernveien 94 N-0579 Oslo, Norveška	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla
21.	**AMPLATZER SIZING PLATE (9-ASD-SZP)** šablon za određivanje veličine defekta	Klasa I	06-07.27-570-3/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo

							MN 55442, Sjedinjene Američke Države	
22.	**CHLAMY-CHECK-1 (1071)** brzi test **PSA-CHECK-1 (8091, 8091-S, 8081)** brzi test	Lista B	06-07.27-1320-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VEDA.LAB** Rue de l'Expansion, ZAT du Londeau, Cerise, B.P. 181 61006 Alencon Cedex, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
23.	**ECURO DR** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker	Klasa III	06-07.27-2941-1/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
24.	**NEO-DILUENT CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-CLEANER CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-DILUENT BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE&HGB REF** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-CE-CLEAN** reagens za hematološki analizator **NEO-PROBE CLEANER** reagens za hematološki analizator ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1897-2/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NEOMEDICA d.o.o.** Bulevar Svetog Cara Konstantina 82-86 Niš, Republika Srbija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
25.	**MENISCAL APPLIER** instrumenti **GRAFT INSTRUMENTS** instrumenti **CLEAR CANNULA SYSTEM** instrumenti **SUTURE GRASPER** instrumenti **TIBIAL CORE GUIDE SYSTEM** instrumenti **ABSOLUTE INST.** instrumenti **SLINGSHOT INST.** instrumenti **ACL KIT** instrumenti **ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS WITH MEASURING FUNCTION-CONNECTED TO ACTIVE DEVICE** instrumenti **RIGIDFIX BTB STEPPED TROCARS** instrumenti **TIBIAL RIGIDFIX INSTRUMENTS** instrumenti **CHIA PERCPASSER** instrumenti **COR CARTILAGE TRANSPLANT SYSTEM** instrumenti **IDEAL SUTURE SHUTTLE** instrumenti **EXPRESSEW AND PATHSEEKER** instrumenti **HEALIX TRANSTEND SYSTEM**	Klasa IIa	06-07.27-3099-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	instrumenti **HIP ACCESS KIT** instrumenti **STERILE GUIDEWIRE** instrumenti **THREADED TIBIAL CANNULA** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
26.	**LIGASURE MARYLAND JAW LAPARASCOPIC SEALER/DIVIDER ONE-STEP SEALING (LF1737)** ligator, elektrohirurški instrument za jednokratnu upotrebu	Klasa IIb	06-07.27-3277-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
27.	**THERMOMETER PROBE, ELECTRONIC, SINGLE USE (RTP20)** temperaturna sonda za radiofrekventnu ablaciju	Klasa IIa	06-07.27-3449-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
28.	**RELIAMAX STAPLER** stapler za višekratnu upotrebu ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3448-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
29.	**RELIAMAX STAPLER** punjenje za stapler ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3447-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
30.	**SYPHILIS (06923348)** imunohemijski test za kvalitativno određivanje ukupnih antitijela bakterije Treponema pallidum u ljudskom serumu i plazmi **PRECICONTROL SYPHILIS (06923364)** kvalitativna kontrola za imunohemijski test za sifilis na Elecsys i cobas e imunohemijskim sistemima	Lista D	06-07.27-3452-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
31.	**RECOMWELL, RECOMBEAD, RECOMLINE, AMPLICUBE HEV** testovi ***Napomena:*** *Svi zaštićeni i generički nazivi, namjena i modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3343-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
32.	**XPERT STENT SYSTEM** periferni samoširući arterijski stent **XPERT PRO PERIPHERAL SELF EXPANDING STENT SYSTEM** periferni samoširući arterijski stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7047-1/13	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
33.	**FLUID TRANSFER SET, GENERAL PURPOSE (VTUBE)** creva i komora za pumpu za mikrotalasnu ablaciju	Klasa Is	06-07.27-3450-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim apotekama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
34.	**NURSERING CARE BED** bolnički krevet **BEDSIDE LOCKER** noćni ormarić ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3480-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**REHA-BED SP Z.O.O.** Spacerowa 1 Czeladz, Poljska	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
35.	**PERCLOSE PROGLIDE SUTURE MEDIATED CLOSURE SYSTEM** sistem za zatvaranje bedrene arterije **PROSTAR XL PERCUTANEOUS VASCULAR SURGICAL DEVICE** sistem za zatvaranje bedrene arterije **STARCLOSE SE VASCULAR CLOSURE SYSTEM**	Klasa IIb	06-07.27-7051-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT VASCULAR Inc** 400 Saginav Drive, Redwood City CA 94063, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

	sistem za zatvaranje bedrene arterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
36.	**FOX PLUS PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **FOX SV PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 14 PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 35&ARMADA 35 LL PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7049-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
37.	**AQUA MARIS BEBE KAPI ZA NOS, 10ml (BJSO020)** kapi za nos sa izotoničnom morskom vodom, bez aditiva i konzervansa	Klasa I	06-07.27-3505-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
38.	**HOLYPLANT SIRUP BIJELOG SLJEZA (BJOT105)** biljni sirup na bazi korijena bijelog sljeza	Klasa IIa	06-07.27-3506-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
39.	**POLYMULTI MATTRESS (P141M)** ortopedski antidekubitalni dušek iz tri sekcije **VISCOFLEX MATTRESS (P161M)** ortopedski antidekubitalni dušek (visokoelastični) **POLYPLOT MATTRESS (P101M)** ortopedski antidekubitalni dušek	Klasa I	06-07.28-4296-1/14	19.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
40.	**URINE BAGS** urin kese ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-5255-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
41.	**EXTERNAL MALE CATHETER** urinar **SILICONE FOLEY CATHETER** silikonski Foley kateter **LATEX FOLEY CATHETER** lateks Foley kateter **NELATON CATHETER** Nelaton kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-5256-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
42.	**DIAMOND BURS** dijamantna svrdla **CARBIDE BURS** karbidna svrdla **AUTOCLAVABLE BUR BOXES & BUR STANDS** držači svrdala ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-395-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**PM DENTMEDIX Inc.** 5F No.3-1, Pao Road Shin Tien City Taipei County, Tajvan	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
43.	**SORTIRAČ LADICA REAGENSI** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1927-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TOSOH CORPORATION** Shiba Koen First Building, 3-8-2, Shiba, Minato-ku Tokyo, Japan	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
44.	**STERILE VAGINA DILATOR FOR SINGLE USE** vaginalni spekulum **URINE COLLECTION BAGS**	Klasa Is	06-07.27-3780-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u bolničkim apotekama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT**	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica

	urin kese ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva su navedene u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*						**CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	
45.	**DISPOASABLE SYRINGES** šprice za jednokratnu upotrebu **DISPOASABLE INSULIN SYRINGES** insulinske šprice **STERILE HYPODERMIC NEEDLES FOR SINGLE USE** injekcione igle **DISPOASABLE INFUSION SETS** infuzioni setovi **INTRAVENOUS NEEDLES FOR SINGLE USE** infuzioni sistemi, dječiji **DISPOASABLE TRANSFUSION SETS** transfuzioni setovi ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3781-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica
46.	**POLYFORM – MIXTE** **(P314C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **VISCOFLEX CUSHION** **(P361C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 60** **(P301C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 100** **(P302C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica	Klasa I	06-07.28-4297-1/14	20.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
47.	**KNITTED VASCULAR PROSTHESIS WITH COLLAGEN-RA K** **(Ra 1v K, Ra bv K, Ra K incompressible)** pletena vaskularna proteza sa kolagenom	Klasa III	06-07.4-2-194-1/14	20.08.2014	30.09.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VUP MEDICAL a.s** Šujanovo nám. 3 602 00 Brno, Republika Češka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
48.	**VITAAREA UNI** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA FOKUS** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA 5** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA GUARD** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA PERFECT** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA SPECIAL** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava	Klasa IIa	06-07.28-891-3/14	20.08.2014	16.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GENERA d.d.** Svetonedeljske 2, Kalinovica 10 436 Rakov potok, Republika Hrvatska	**GENERA društvo za promet farmaceutskih proizvoda d.o.o.** Hamdije Čemerlića 2/14 Sarajevo
49.	**RINOSAN MINT** sprej za nos **RINOSAN** sprej za nos	Klasa I	06-07.27-3568-1/14	21.08.2014	20.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
50.	**NASAL CANNULAS FOR OXYGEN THERAPY** nazalne kanile za oksigen terapiju **MEDIUM CONCENTRATION MASKS FOR OXYGEN THERAPY** maske za oksigen terapiju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1948-3/14	21.08.2014	20.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FIAB Spa** Via P.Costoli.4-50039 Vicchio Firenze, Italija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
51.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar

	hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*						Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	
52.	**ONE GLOSS** gumice za poliranje **SUPE SNAP** gumice za poliranje **GLASIONOMER CEMENT CX PLUS** glasionomer cement **HI-FI** glasionomer cement **BEAUTIFIL II** kompozit **BEAUTIFIL FLOW PLUS** tečni kompozit **BEAUTIBOND** adheziv **VINTAGE HALO** metalo keramika **VINTAGE ZR** cirkon keramika **VINTAGE MP** metalo keramika **CERAMAGE** kompozitni sistem **BEAUTICEM SA** kompozitni sistem **BEAUTIFIL OPAQER** kompozit ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-911-3/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SHOFU INC** 11 Kamitakamatsu-Cho, Fukuine, Higashiyama-Ku 605-0983 Kyoto, Japan	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo
53.	**FASTIN RC ANCHOR** neresorptivno sidro **FASTIN ANCHORS** neresorptivno sidro **GII ANCHORS** neresorptivno sidro ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3100-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
54.	**FONA-2000L** stomatološka stolica	Klasa IIa	06-07.27-2718-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SIRONA DENTAL SYSTEMS FOSHAN CO. LTD** Lianhe Shishi Industry Zone, Luocun Town, Nanhai District 528227 Foshan Guangdong, Kina	**DENTAL PRODUCTS d.o.o.** Goraždanska 156 Zenica
55.	**ALLIGAT CHROMA** otisni material ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3517-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br. 23 Mostar
56.	**APIPRODENT** gel za desni	Klasa I	06-07.27-3569-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
57.	**ORTOZE ZA LEĐA** ortoze za leđa **ORTOZE ZA VRAT** ortoze za vrat **ORTOZE ZA RAME** ortoze za rame **ORTOZE ZA RUKU**	Klasa I	06-07.27-1616-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDI GmbH & Co. KG** Medicusstrasse 1D Bayreuth, Njemačka	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo

	ortoze za ruku **ORTOZE ZA KOLJENO** ortoze za koljeno **ORTOZE ZA STOPALO/SKOČNI ZGLOB** ortoze za stopalo/skočni zglob **KOMPONENTE ZA PROTEZU/LAJNER** komponente za protezu/lajner **KOMPONENTE ZA PROTEZU/DODACI ZA LEŽIŠTE** komponente za protezu/dodaci za ležište **KOMPONENTE ZA PROTEZU/ZGLOBOVI-SPOJEVI** komponente za protezu/zglobovi-spojevi **KOMPONENTE ZA PROTEZU/ADAPTERI** komponente za protezu/adapteri **KOMPONENTE ZA PROTEZU/STOPALA** komponente za protezu/stopala **KOMPONENTE ZA PROTEZU/KOZMETIČKA NAVLAKA** komponente za protezu/kozmetička navlaka **ČARAPE ZA BATRLJAK, ČARAPE ZA VENE** čarape za batrljak, čarape za vene ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
58.	**PRETTAU ZIRKON** cirkon blok **ICE ZIRKON** cirkon blok **TEMP BASIC** blok od plastike **TEMP PREMIUM** blok od plastike **TEMP PREMIUM FLEXIBILE** blok od plastike **COLOR LIQUID** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID WATERBASED** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU AQUARELL** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID AQUARELL BIOPIGMET** tečnost za bojenje ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-910-3/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIRKONZAHN Srl** Zona produttiva An der Ahr 7-I 39030 Gais, Italija	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo
59.	**MEDICAL PAD FOR SINGLE USE (65mm x 30mm)** medicinski tuferi za jednokratnu upotrebu	Klasa I	06-07.27-3313-2/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BAOYING COUNTY FUKANG MEDICAL APPLIANCE CO.LTD.** Suzhong Trade of City Private Industrial Park, Baoying Jiangsu, Kina	**PINO MEDICAL d.o.o.** Trg Zlatnih ljiljana b.b. Cazin
60.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar

	koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
61.	**SIGNUM CERAMICS** kompozitni zubni ispun **SIGNUM COMPOSITE / COMPOSITE FLOW / MATRIX** kompozitni zubni ispun **SIGNUM CRE-ACTIVE** kompozitni zubni ispun **SIGNUM CERAMIC BOND** adheziv **SIGNUM OPAL FLOW** kompozitni zubni ispun **SIGNUM OPAQUE F** kompozitni zubni ispun **SIGNUM METAL BOND** adheziv **SIGNUM CONNECTOR** adheziv **SIGNUM LIQUID** Signum tekućina **PALAVIT 55 VS** akrilat **SIGNUM ZIRCONIA BOND** adheziv **SOPIRA CARPULE** Sopira Carpule igle ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3516-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar
62.	**ABSOLOK CLIP APPLIKATIONSZANGE FUR OFFENE CHIRURGIE/APPLIER ABSOLOK FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačice **SPULBARE ENDOSKOPISCHE ABSOLOK ZANGE/RINSABLE ENDOSCOPIC CLIP APPLIER** aplikator kvačica **POWERSTAR BIPOLARE ANSCHLUSSLEITUNG/POWERSTAR BIPOLARE CABLE** aplikator kvačica **APPLIKATIONSZANGE LIGACLIP FUR OFFENE CHIRURGIE/CLIP APPLIER LIGACLIP FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačica **ENDOSKOPISCHE LIGACLIP ZANGE/ENDOCOPIC LIGACLIP APPLIER** aplikator kvačica ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3603-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
63.	**ABSOLOK CLIP** resorptivne kvačice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-3605-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
64.	**BICART SELECT COMBI-PAK (35849)** sodium bikarbonat i sodium hlorid **CLEAN CART C (58906)** bezvodna limunska kiselina za čišćenje ketridža za sistem hemodijalize	Klasa IIb	06-07.28-3318-2/14	26.08.2014	02.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
65.	**CLEANCART A (58905)** ketridž za sistem hemodijalize	Klasa I	06-07.27-3319-3/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
66.	**DETECT OVUL QUICK TEST** test za utvrđivanje plodnih dana **DETECT QUICK TEST** test za rano utvrđivanje trudnoće za kućnu	Lista C	06-07.27-3570-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim	**KOROGLU MEDIKAL TIBBI MALZ.KOZMETIK ITHALAT**	**OKTAL PHARMA d.o.o.** Pijačna 14a Sarajevo

	upotrebu					prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**IHRACAT SANAYI VE TICATER Ltd.Sti.** 1776/23 Sok.No: 4/A Mavlana Mah.Bornova Izmir, Turska	
67.	**NON STERILE LATEX EXAMINATION GLOVES** nesterilne rukavice	Klasa I	06-07.27-3620-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**MATER GLOVE MANUFACTURING SDN BHD** Lot 6070, Jalan Haji Abdul Manan 6th Miles Off Jalan Meru 41050 Klang Selangor, Malezija	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška
68.	**POWERSTAR BIPOLARE SCHERE/POWERSTAR BIPOLAR SCISSORS** bipolarne škare ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavnio dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3604-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
69.	**ZETA 1 ULTRA** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 SPOREX** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 ENZYME** dezinfekciono sredstvo **ZETA 5 UNIT** dezinfekciono sredstvo ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3661-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZHERMACK S.P.A.** Via Bovazecchino 100,45021 Badia Polesine, Italija	**DENTAL ŠEHOVIĆ d.o.o.** Envera Šehovića 44 Sarajevo
70.	**GRANUMIX 107S (5089241)** sistem za pripremu 100l dijaliznog koncentrata **GRANUMIX 507S (5088821)** sistem za pripremu 500l dijaliznog koncentrata	Klasa I	06-07.27-3940-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
71.	**MARISOL FRESH** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3726-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
72.	**MARISOL ISOTONIC** sprej rastvor za nos 100ml	Klasa I	06-07.27-3724-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
73.	**MARISOL SENSITIVE** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3725-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
74.	**DIALOG+(SINGLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+(DOUBLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+ONLINE** aparat za hemodijalizu, dijafiltraciju i hemodijafiltraciju **OPTION** dodatna opcija za aparat s jednom, dvije pumpe ili online ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3544-2/14	28.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
75.	**MEDICANN I.V. CANNULA (16G, 17G, 18G, 20G, 22G, 24G)** intravenska kanila sa injekcijskim portom	Klasa IIa	06-07.28-8128-3/13	28.08.2014	29.12.2018	u zdravstvenim ustanovama	**BIO-MED HEALTHCARE PRODUCTS Pvt.Ltd** 30, DLF Industrial Estate-1, Faridabad-121 003 Haryana, Indija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
76.	**SPORTS AND MANUAL ORTHOPAEDIC WHEELCHAIRS AND DISABLE DEVICES** invalidska kolica	Klasa I	06-07.27-3043-2/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**OFF CARR s.r.l.** Vai dell' Artigianto II, 29 35010 Villa del Conte	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća

	Napomena: *Svi modeli medicinskog sredstva su navedi u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*						Padova, Italija	
77.	**XL-1000** biohemijski analizator ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3837-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
78.	**AUTOMATED IMMUNO ASSAY ANALIZER SYSTEM** automatski imunohemijski analizatori **REAGENTS** reagensi **AUTOIMMUNE DESEASE IN IFA, ELISA&BLOT REAGENTS** reagensi za autoimuna oboljenja u IFA, ELISA I BLOT ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3836-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
79.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista A	06-07.27-3918-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
80.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-3919-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
81.	**OCTACARE SELF ADHESIVE EYE PAD** sterilni flaster **OCTADIALYSIS HEMOSTATIC PRESSURE PLASTER, SKIN COLOR** sterilni flaster **OCTACARE STERILE I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT PU STERILE WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE ELASTIC NONWOVEN WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE DOUBLE SIDED ABSORBENT WOUND PAD** sterilni flaster ***Napomena:*** *Namjena, modeli sa veličinama i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-861-3/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**OCTAMED SAGLIK ÜRÜNLERI SAN.VE TIC.A.S,** Boya Vernik-Birlik OSB.1.Cd.7 Sok.No.15, 34956 Tuzla-Istambul, Turska	**INEL-MED d.o.o**. Rudarska 20b, Mostar
82.	**LUER ADAPTER STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **BLOOD COLLECTION SET STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **MULTI SAMPLE NEEDLE STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde, koji je njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4058-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**F.L. MEDICAL S.r.l,** Via Enrico Mattei 20, 35038 Torreglia (PD), Italija	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44, Sarajevo

Укупан број медицинских средстава за која је извршен упис и обнова уписа у Регистар од 1. августа до 31. августа 2014. године је 305.

Број 10-02.3-1322/14
09. октобра 2014. године
Бања Лука

Директор
Наташа Грубиша, с. р.

Na osnovu člana 122, a u skladu sa članom 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

SPISAK
MEDICINSKIH SREDSTAVA ZA KOJA SU IZDANE POTVRDE ZA UPIS I OBNOVU UPISA U REGISTAR MEDICINSKIH SREDSTAVA

U periodu od 1. avgusta 2014. do 31. avgusta 2014. godine izdane su Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar sljedećih medicinskih sredstava:

R. br.	Naziv medicinskog sredstva (generičko ime)	Klasa	Broj potvrde	Datum potvrde	Rok trajanja potvrde	Mjesto prodaje	Proizvođač	Nosilac dozvole
1.	**ETHICON ENDO SURGERY GASTRIC BAND DISSECTOR AND HUBER NEEDLES** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY GASTRIC CALIBRATION TUBES** instrumenti za operacije želuca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli, dimenzije i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3103-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
2.	**ETHICON ENDO-SURGERY CURVED ADJUSTABLE GASTRIC BAND** instrumenti za operaciju želudca, pri operacijama smanjenja želuca kod pretilosti **SAGB QUICK CLOSE GASTRIC BAND** Instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti **ETHICON ENDO-SURGERY SUTURLESS PORT AND APPLIER** instrumenti za operacije želudca, pri operacijama smanjenja želudca kod pretilosti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3104-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**OBTECH MEDICAL SARL** Chemin-Blanc 38 Le Locle, Švajcarska	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
3.	**URINE CHEMISTRY ANALYZER** ComboStick analizator urina **URINE REAGENT STRIPS, COMBOSTIK SERIES** ComboStick test trake za analizu urina ***Napomena:*** *Svi modeli su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3293-1/14	04.08.2014	03.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DFI Co.Ltd** 542-1 Damian-Ri, Jinrye-Myun,Gimhae City, Gyung-Nam 621-881, Korea	**SANAM STYRKA d.o.o.** Antuna Hangija 35 Sarajevo
4.	**DURAVENT TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **LARYNGOTEC SILICONE TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **DURACUFF TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **DURATWIX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **TRACHEOTEC TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor **SPIRAFLEX TRACHEOSTOMY TUBE AND ACCESSORIES** trahealna kanila i pribor ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-2942-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ANDREAS FAHL MEDIZINTECHNIK-VERTRIEB GMBH** August-Horch-Strasse 4a Koeln, Njemačka	**WIDEX SLUŠNI APARATI d.o.o.** Gradačačka 29a Sarajevo

5.	**DOUBLE LUMEN CATHETERS** trajni kateteri za hemodijalizu ***Napomena**: Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-4473-2/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDICAL COMPONENTS Inc. (dba MEDCOMP)** 1499 Delp Drive, Harleysville PA 19438, Sjedinjene Američke Države	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
6.	**FISTULA NEEDLES** fistula igle (igle za dijalizu) ***Napomena:** Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4070-3/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NIPRO CORPORATION** 3-9-3 Honjo-Nishi, Kitaku Osaka, Japan	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
7.	**NEXGEN COMPLETE KNEE SOLUTION,LEGACY®CONSTRAINED CONDYLAR KNEE (LCCK)** NeexGen kompletna endoproteza koljena sa LCCK sistemom ***Napomena:** Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.4-1-364-1/14	05.08.2014	04.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
8.	**ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgA** test traka za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na patogen M. pneumoniae **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgM Abs.** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgM na patogen M.pneumoniae **ANTI-B. PERTUSSIS TOXIN IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na toksin Borelie pertussis **ANTI-B.PERTUSSIS TOXIN IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na toksin Borelie pertussis **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgA** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgA na patogen Helico pylori **ANTI-HELICOBACTER PYLORI IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen Helico pylori **LIVER-9-LINE 2nd GENERATION** test za detekciju grupe autoantitijela na različite proteine mitohondrijalne membrane **CALPROTECTIN** test za kvantitativno određivanje proteina calprotektina u fecesu kao markera inflamatornih bolesti crijeva **25-OH VITAMIN D3/D2 CONTROL SET** spoljna kontrola kvaliteta testa 25-OH vitamin D3/D2 **CALPROTECTIN STOOL EXTRACTION MEDIUM** rastvor za ekstrakciju calprotektina iz uzorka stolice **ANTI-MYCOPLASMA PNEUMONIAE IgG** test za kvantitativno određivanje specifičnih antitijela IgG na patogen M. pneumonia ***Napomena**: Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-2872-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ORGENTEC DIAGNOSTIKA GmbH** Carl-Zeiss-Strasse 49 Mainz, Njemačka	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
9.	**ROMED THERMOMETERS, DIGITAL (THERM-DIG)** digitalni toplomjer **ROMED THERMOMETERS, DIGITAL WITH FLEXIBLE TIP (THERM-FLEX)** digitalni toplomjer, sa fleksibilnim vrhom	Klasa IIa	06-07.27-3469-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VAN OOSTVEEN MEDICAL B.V.** Herenweg 269 CH Wilnis, Holandija	**LATEX d.o.o.** Žrtava Domovinskog rata b.b. Cazin

10.	**ARTHREX ANCHORS DOSSIER** bio vijci/sidra **ARTHREX SCREWS DOSSIER** bio vijci/sidra ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi su navedeni u tabeli koja se nalazi u prilogu ove potvrde i čini njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.4-1-392-1/14	08.08.2014	07.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ARTHREX** 1370 Creekside Boulevard Naples Florida, Sjedinjene Američke Države	**STEPMED d.o.o.** Branka Popovića 60 Banja Luka
11.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS** **(MFC 51008, MFC 51013, MFC 51038)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2324-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**STAFFORD MILLER (IRELAND) LTD.** Clocherane, Youghal Road, Dungarvan Co. Waterford, Irska	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
12.	**SENSODYNE RAPID RELIEF** **(TP-NS-0008/03)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2323-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
13.	**SENSODYNE REPAIR AND PROTECT** **(MFC03349)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT WHITENING** **(MFC03691)** pasta za zube **SENSODYNE REPAIR AND PROTECT EXTRA FRESH** **(MFC03815)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION** **(MFC03888)** pasta za zube **SENSODYNE COMPLETE PROTECTION EXTRA FRESH** **(MFC03891)** pasta za zube	Klasa IIa	06-07.27-2321-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
14.	**COREGA DENTURE CLEANSER TABLETS** **(MFC 51010)** tablete za čišćenje zubnih proteza	Klasa IIb	06-07.27-2322-2/14	11.08.2014	10.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**SMITHKLINE BEECHAM LIMITED** EUCH CQ,11 Stoke Poges Lane, Slough,SL1 3NW Berkshire, Velika Britanija	**GLAXO-SMITHKLINE d.o.o.** Zmaja od Bosne 7-7a Sarajevo
15.	**KNEE INSTRUMENTS** instrumenti za ugradnju implantata koljena **KNEE INSTRUMENTS-PROVISIONALS** instrumenti za ugradnju implantata koljena ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7052-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
16.	**TITANIUM CANCELLOUS AND CORTICULAR BONE SCREWS** titanium kancelarni i kortikularni koštani šarafi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7055-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**ZIMMER INC** 345 East Main Street, St. Warsaw Indiana 46580, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
17.	**PERIPHERAL GUIDEWIRE FAMILY** periferne žice vodilice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7610-2/13	12.08.2014	11.08.2019	u bolničkim apotekama	**LAKE REGION MEDICAL LIMITED** Butlersland, New Ross Co. Wexford, Irska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
18.	**AIMERS** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** Instrumenti **DEPTH GAUGES** instrumenti	Klasa Im	06-07.27-3097-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	DILATORS instrumenti **DRILL GUIDES** instrumenti **DRILL SHAFTS** instrumenti **DRILL SLEEVES** instrumenti **MISCELLANEOUS** instrumenti **PASSING PINS** Instrumenti **PLUNGERS** instrumenti **RODS** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **MILAGRO INSTRUMENTS** instrumenti **BICEPS TENODESIS INSTRUMENTS** instrumenti **MILAGRO ADVANCE INSTRUMENTS** instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*						Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	
19.	**ACL REPAIR INSTRUMENTS** instrumenti **AWLS AND TAPS** instrumenti **CANNULAS** instrumenti **DRILL BITS** instrumenti **DRILL GUIDES** instrumenti **DRIVERS** instrumenti **GRASPERS** instrumenti **GUIDE WIRES** instrumenti **INSERTERS** instrumenti **MISCELLANEOUS INSTRUMENTS** instrumenti **OBTURATORS** instrumenti **RASPS** instrumenti **RETRACTORS** instrumenti **SUTURE INSTRUMENTS** instrumenti **SWITCHING STICK** instrumenti **TAMPS, ANVILS, MALLETS** instrumenti **BIO-INTRAFIX** instrumenti **GRYPHON** instrumenti **INTRAFIX** instrumenti **RIGIDFIX** instrumenti **HEALIX** instrumenti **HEALIX TRANSTEND** instrumenti **MILAGRO INTERFERENCE SCREWS** Instrumenti **HEALIX KNOTLESS™ ANCHORS** instrumenti **HEALIX ADVANCETM**	Klasa I	06-07.27-3098-1/14	12.08.2014	11.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka

	instrumenti **CASE AND TRAYS** instrumenti **INTRAFIX TIBIAL ACL BONE FASTENER SYSTEM** Instrumenti **GRAFT PREPARATION SYSTEM** Instrumenti **MITEK LIGAMENT ANCHOR INSTRUMENTATION** Instrumenti **GRAFT PREP/ASSEMBLY SYSTEM** instrumenti **MITEK STERILIZATION TRAYS** instrumenti **SMALL JOINT AND HAND INSTRUMENTS** instrumenti **STERILIZATION TRAYS AND ACCESSORIES** instrumenti **VERSALOK TRAY** instrumenti **FEMORAL INTRAFIX STERILIZATION TRAY** instrumenti **HIP PROCEDURE TRAY** instrumenti **RIGIDFIX CURVE** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
20.	**MEDISTIM QUICKFIT STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** autoklavabilna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM QUICKFIT PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM REDUCED "R" SERIES PROBES** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM IMAGING PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM PERIVASCULAR PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM VASCULAR STEAM AUTOCLAVABLE PROBES** perivaskularna sonda za aparat za mjerenje protoka krvi **MEDISTIM DOPPLER PROBE** sonda za aparat za mjerenje protoka krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-755-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u bolničkim apotekama	**MEDISTIM ASA** Okernveien 94 N-0579 Oslo, Norveška	**TUZLA-FARM d.o.o.** Rudarska 71 Tuzla
21.	**AMPLATZER SIZING PLATE (9-ASD-SZP)** Šablon za određivanje veličine defekta	Klasa I	06-07.27-570-3/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**AGA MEDICAL CORPORATION** 5050 Nathan Lane North, Plymouth MN 55442, Sjedinjene Američke Države	**MEDI FREY d.o.o.** Grbavička 80/I Sarajevo
22.	**CHLAMY-CHECK-1 (1071)** brzi test **PSA-CHECK-1 (8091, 8091-S, 8081)** brzi test	Lista B	06-07.27-1320-2/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VEDA.LAB** Rue de l'Expansion, ZAT du Londeau, Cerise, B.P. 181 61006 Alencon Cedex, Francuska	**BROMA BEL d.o.o.** Dositejeva br. 2 Trn, Laktaši
23.	**ECURO DR** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO DR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR** implantabilni srčani pejsmejker	Klasa III	06-07.27-2941-1/14	13.08.2014	12.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BIOTRONIK SE & Co. KG.** Woermannkehre 1 Berlin, Njemačka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka

	ECURO SR COATED implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T** implantabilni srčani pejsmejker **ECURO SR-T COATED** implantabilni srčani pejsmejker							
24.	**NEO-DILUENT CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-CLEANER CEL** reagens za hematološki analizator **NEO-DILUENT BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-RINSE&HGB REF** reagens za hematološki analizator **NEO-LYSE BC3** reagens za hematološki analizator **NEO-CE-CLEAN** reagens za hematološki analizator **NEO-PROBE CLEANER** reagens za hematološki analizator ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1897-2/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**NEOMEDICA d.o.o.** Bulevar Svetog Cara Konstantina 82-86 Niš, Republika Srbija	**BAWARIAMED d.o.o.** Jovana Bijelića 19 a Banja Luka
25.	**MENISCAL APPLIER** instrumenti **GRAFT INSTRUMENTS** instrumenti **CLEAR CANNULA SYSTEM** instrumenti **SUTURE GRASPER** instrumenti **TIBIAL CORE GUIDE SYSTEM** instrumenti **ABSOLUTE INST.** instrumenti **SLINGSHOT INST.** instrumenti **ACL KIT** instrumenti **ARTHROSCOPIC INSTRUMENTS WITH MEASURING FUNCTION-CONNECTED TO ACTIVE DEVICE** instrumenti **RIGIDFIX BTB STEPPED TROCARS** instrumenti **TIBIAL RIGIDFIX INSTRUMENTS** instrumenti **CHIA PERCPASSER** instrumenti **COR CARTILAGE TRANSPLANT SYSTEM** instrumenti **IDEAL SUTURE SHUTTLE** instrumenti **EXPRESSEW AND PATHSEEKER** instrumenti **HEALIX TRANSTEND SYSTEM** instrumenti **HIP ACCESS KIT** instrumenti **STERILE GUIDEWIRE** instrumenti **THREADED TIBIAL CANNULA** instrumenti ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-3099-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
26.	**LIGASURE MARYLAND JAW LAPARASCOPIC SEALER/DIVIDER ONE-STEP SEALING (LF1737)** ligator, elektrohirurški instrument za jednokratnu upotrebu	Klasa IIb	06-07.27-3277-1/14	14.08.2014	13.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina

27.	**THERMOMETER PROBE, ELECTRONIC, SINGLE USE (RTP20)** temperaturna sonda za radiofrekventnu ablaciju	Klasa IIa	06-07.27-3449-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
28.	**RELIAMAX STAPLER** stapler za višekratnu upotrebu ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3448-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
29.	**RELIAMAX STAPLER** punjenje za stapler ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3447-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
30.	**SYPHILIS (06923348)** imunohemijski test za kvalitativno određivanje ukupnih antitijela bakterije Treponema pallidum u ljudskom serumu i plazmi **PRECICONTROL SYPHILIS (06923364)** kvalitativna kontrola za imunohemijski test za sifilis na Elecsys i cobas e imunohemijskim sistemima	Lista D	06-07.27-3452-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ROCHE DIAGNOSTICS GmbH** Sandhofer Strasse 116 Mannheim, Njemačka	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
31.	**RECOMWELL, RECOMBEAD, RECOMLINE, AMPLICUBE HEV** testovi ***Napomena:*** *Svi zaštićeni i generički nazivi, namjena i modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3343-1/14	15.08.2014	14.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MIKROGEN GmbH** Floriansbogen 2-4 D-82061 Neuried, Njemačka	**BIOMEDICA d.o.o.** Dr. Silve Rizvanbegović bb, Ilidža Sarajevo
32.	**XPERT STENT SYSTEM** periferni samoširući arterijski stent **XPERT PRO PERIPHERAL SELF EXPANDING STENT SYSTEM** periferni samoširući arterijski stent ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7047-1/13	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
33.	**FLUID TRANSFER SET, GENERAL PURPOSE (VTUBE)** creva i komora za pumpu za mikrotalasnu ablaciju	Klasa Is	06-07.27-3450-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u bolničkim apotekama	**COVIDIEN IIc** 15 Hampshire Street Mansfield MA 02048, Sjedinjene Američke Države	**MEDICOM d.o.o.** Save Šumanovića 89 Bijeljina
34.	**NURSERING CARE BED** bolnički krevet **BEDSIDE LOCKER** noćni ormarić ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3480-1/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**REHA-BED SP Z.O.O.** Spacerowa 1 Czeladz, Poljska	**BAUERFEIND d.o.o.** Bulevar Meše Selimovića 19 Sarajevo
35.	**PERCLOSE PROGLIDE SUTURE MEDIATED CLOSURE SYSTEM** sistem za zatvaranje bedrene arterije **PROSTAR XL PERCUTANEOUS VASCULAR SURGICAL DEVICE** sistem za zatvaranje bedrene arterije **STARCLOSE SE VASCULAR CLOSURE SYSTEM** sistem za zatvaranje bedrene arterije ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-7051-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT VASCULAR Inc** 400 Saginav Drive, Redwood City CA 94063, Sjedinjene Američke Države	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo
36.	**FOX PLUS PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **FOX SV PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 14 PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter **ARMADA 35&ARMADA 35 LL PTA CATHETER** periferni angioplastik balon kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-7049-2/13	19.08.2014	18.08.2019	u bolničkim apotekama	**ABBOTT LABORATORIES VASCULAR ENTERPRISES LTD DUBLIN, BERINGEN BRACH** Anthoptstrasse 8222 Beringen, Švajcarska	**MARK MEDICAL d.o.o.** Radenka Abazovića br.5 Sarajevo

37.	**AQUA MARIS BEBE KAPI ZA NOS, 10ml (BJSO020)** kapi za nos sa izotoničnom morskom vodom, bez aditiva i konzervansa	Klasa I	06-07.27-3505-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
38.	**HOLYPLANT SIRUP BIJELOG SLJEZA (BJOT105)** biljni sirup na bazi korijena bijelog slijeza	Klasa IIa	06-07.27-3506-1/14	19.08.2014	18.08.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**JADRAN GALENSKI LABORATORIJ d.d.** Svilno 20 Rijeka, Republika Hrvatska	**FARMIS d.o.o.** Igmanska b.b, Vogošća Sarajevo
39.	**POLYMULTI MATTRESS (P141M)** ortopedski antidekubitalni dušek iz tri sekcije **VISCOFLEX MATTRESS (P161M)** ortopedski antidekubitalni dušek (visokoelastični) **POLYPLOT MATTRESS (P101M)** ortopedski antidekubitalni dušek	Klasa I	06-07.28-4296-1/14	19.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
40.	**URINE BAGS** urin kese ***Napomena:*** *svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-5255-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
41.	**EXTERNAL MALE CATHETER** urinar **SILICONE FOLEY CATHETER** silikonski Foley kateter **LATEX FOLEY CATHETER** lateks Foley kateter **NELATON CATHETER** Nelaton kateter ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-5256-3/13	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VITAIMED INSTRUMENT CO.LIMITED** Room 1807, Haibo Bldg, NO.101 NanMa Tou Rd,Pudong Shanghai, Kina	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
42.	**DIAMOND BURS** dijamantna svrdla **CARBIDE BURS** karbidna svrdla **AUTOCLAVABLE BUR BOXES & BUR STANDS** držači svrdala ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-395-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**PM DENTMEDIX Inc.** 5F No.3-1, Pao Road Shin Tien City Taipei County, Tajvan	**OSMIJEH d.o.o.** Prve zeničke brigade 9c Zenica
43.	**SORTIRAČ LADICA** **REAGENSI** ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-1927-2/14	20.08.2014	19.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**TOSOH CORPORATION** Shiba Koen First Building, 3-8-2, Shiba, Minato-ku Tokyo, Japan	**SONO MEDICAL d.o.o.** Azize Šaćirbegović b.b. Sarajevo
44.	**STERILE VAGINA DILATOR FOR SINGLE USE** vaginalni spekulum **URINE COLLECTION BAGS** urin kese ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva su navedene u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-3780-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u bolničkim apotekama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica
45.	**DISPOASABLE SYRINGES** šprice za jednokratnu upotrebu **DISPOASABLE INSULIN SYRINGES** insulinske šprice **STERILE HYPODERMIC NEEDLES FOR SINGLE USE** injekcione igle **DISPOASABLE INFUSION SETS** infuzioni setovi **INTRAVENOUS NEEDLES FOR SINGLE USE** infuzioni sistemi, dječiji	Klasa IIa	06-07.27-3781-1/14	20.08.2014	19.08.2019	u apotekama i bolničkim apotekama	**JIANGSU KANGHUA MEDICAL EQUIPMENT CO.LTD.** Sanhekou 213115 Changzhou Jiangsu, Kina	**GLOBEX d.o.o.** Dobrovoljnih davalaca krvi 4 Zenica

	DISPOASABLE TRANSFUSION SETS transfuzioni setovi ***Napomena:*** *Sve veličine medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
46.	**POLYFORM – MIXTE** **(P314C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **VISCOFLEX CUSHION** **(P361C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 60** **(P301C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica **POLYAIR 100** **(P302C)** antidekubitalni jastuk za invalidska kolica	Klasa I	06-07.28-4297-1/14	20.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SYSTEM ASSISTANCE MEDICAL SAS** ZAE Route de Casseneuil, Le Ledat, 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska 47300 Willeneuve SUR LOT, Francuska	**ORTOPEDIJA INTERNATIONAL d.o.o.** Salke Lagumdžije 12 Sarajevo
47.	**KNITTED VASCULAR PROSTHESIS WITH COLLAGEN-RA K** **(Ra 1v K, Ra bv K, Ra K incompressible)** pletena vaskularna proteza sa kolagenom	Klasa III	06-07.4-2-194-1/14	20.08.2014	30.09.2019	u zdravstvenim ustanovama	**VUP MEDICAL a.s** Šujanovo nám. 3 602 00 Brno, Republika Češka	**Co. MEDPROM d.o.o.** Nenada Kostića 24a Banja Luka
48.	**VITAAREA UNI** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA FOKUS** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA 5** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA GUARD** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA PERFECT** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava **VITAAREA SPECIAL** **(1l, 5l)** tečni dezificijens za dezinfekciju neinvazivnih medicinskih sredstava	Klasa IIa	06-07.28-891-3/14	20.08.2014	16.04.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GENERA d.d.** Svetonedeljske 2, Kalinovica 10 436 Rakov potok, Republika Hrvatska	**GENERA društvo za promet farmaceutskih proizvoda d.o.o.** Hamdije Čemerlića 2/14 Sarajevo
49.	**RINOSAN MINT** sprej za nos **RINOSAN** sprej za nos	Klasa I	06-07.27-3568-1/14	21.08.2014	20.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
50.	**NASAL CANNULAS FOR OXYGEN THERAPY** nazalne kanile za oksigen terapiju **MEDIUM CONCENTRATION MASKS FOR OXYGEN THERAPY** maske za oksigen terapiju ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-1948-3/14	21.08.2014	20.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**FIAB Spa** Via P.Costoli.4-50039 Vicchio Firenze, Italija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
51.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar

52.	**ONE GLOSS** gumice za poliranje **SUPE SNAP** gumice za poliranje **GLASIONOMER CEMENT CX PLUS** glasionomer cement **HI-FI** glasionomer cement **BEAUTIFIL II** kompozit **BEAUTIFIL FLOW PLUS** tečni kompozit **BEAUTIBOND** adheziv **VINTAGE HALO** metalo keramika **VINTAGE ZR** cirkon keramika **VINTAGE MP** metalo keramika **CERAMAGE** kompozitni sistem **BEAUTICEM SA** kompozitni sistem **BEAUTIFIL OPAQER** kompozit ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-911-3/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SHOFU INC** 11 Kamitakamatsu-Cho, Fukuine, Higashiyama-Ku 605-0983 Kyoto, Japan	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo
53.	**FASTIN RC ANCHOR** neresorptivno sidro **FASTIN ANCHORS** neresorptivno sidro **GII ANCHORS** neresorptivno sidro ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3100-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DEPUY MITEK, A JOHNSON & JOHNSON COMPANY** 325 Paramount Drive, Raynham 02767 Massachusetts, Sjedinjene Američke Države	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
54.	**FONA-2000L** stomatološka stolica	Klasa IIa	06-07.27-2718-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**SIRONA DENTAL SYSTEMS FOSHAN CO. LTD** Lianhe Shishi Industry Zone, Luocun Town, Nanhai District 528227 Foshan Guangdong, Kina	**DENTAL PRODUCTS d.o.o.** Goraždanska 156 Zenica
55.	**ALLIGAT CHROMA** otisni material ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3517-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br. 23 Mostar
56.	**APIPRODENT** gel za desni	Klasa I	06-07.27-3569-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**APIPHARMA d.o.o.** Jeronima Kavanjina 26 Zagreb, Republika Hrvatska	**APIFLORA d.o.o.** Salke Lagumdžije 13 Sarajevo
57.	**ORTOZE ZA LEĐA** ortoze za leđa **ORTOZE ZA VRAT** ortoze za vrat **ORTOZE ZA RAME** ortoze za rame **ORTOZE ZA RUKU** ortoze za ruku **ORTOZE ZA KOLJENO** ortoze za koljeno **ORTOZE ZA STOPALO/SKOČNI ZGLOB** ortoze za stopalo/skočni zglob **KOMPONENTE ZA PROTEZU/LAJNER** komponente za protezu/lajner **KOMPONENTE ZA PROTEZU/DODACI ZA LEŽIŠTE** komponente za protezu/dodaci za ležište **KOMPONENTE ZA PROTEZU/ZGLOBOVI-SPOJEVI** komponente za protezu/zglobovi-spojevi **KOMPONENTE ZA**	Klasa I	06-07.27-1616-2/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**MEDI GmbH & Co. KG** Medicusstrasse 1D Bayreuth, Njemačka	**ORTOSAR d.o.o.** Zmaja od Bosne br.37 Sarajevo

	PROTEZU/ADAPTERI komponente za protezu/adapteri **KOMPONENTE ZA PROTEZU/STOPALA** komponente za protezu/stopala **KOMPONENTE ZA PROTEZU/KOZMETIČKA NAVLAKA** komponente za protezu/kozmetička navlaka **ČARAPE ZA BATRLJAK, ČARAPE ZA VENE** čarape za batrljak, čarape za vene ***Napomena:*** *Svi zaštićeni nazivi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
58.	**PRETTAU ZIRKON** cirkon blok **ICE ZIRKON** cirkon blok **TEMP BASIC** blok od plastike **TEMP PREMIUM** blok od plastike **TEMP PREMIUM FLEXIBILE** blok od plastike **COLOR LIQUID** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID WATERBASED** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID PRETTAU AQUARELL** tečnost za bojenje **COLOUR LIQUID AQUARELL BIOPIGMET** tečnost za bojenje ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-910-3/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZIRKONZAHN Srl** Zona produttiva An der Ahr 7-I 39030 Gais, Italija	**MIKODENTAL BH d.o.o.** Derviša Numića br.11 Sarajevo
59.	**MEDICAL PAD FOR SINGLE USE (65mm x 30mm)** medicinski tuferi za jednokratnu upotrebu	Klasa I	06-07.27-3313-2/14	25.08.2014	24.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**BAOYING COUNTY FUKANG MEDICAL APPLIANCE CO.LTD.** Suzhong Trade of City Private Industrial Park, Baoying Jiangsu, Kina	**PINO MEDICAL d.o.o.** Trg Zlatnih ljiljana b.b. Cazin
60.	**RENOSOL SET 04** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 09** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 14** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu **RENOSOL SET 15** suhi elektrolitski prah za spravljanje koncentrata bikarbonatne kisele otopine za hemodijalizu ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3914-2/14	25.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
61.	**SIGNUM CERAMICS** kompozitni zubni ispun **SIGNUM COMPOSITE / COMPOSITE FLOW / MATRIX** kompozitni zubni ispun **SIGNUM CRE-ACTIVE** kompozitni zubni ispun **SIGNUM CERAMIC BOND** adheziv **SIGNUM OPAL FLOW** kompozitni zubni ispun	Klasa IIa	06-07.27-3516-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**HERAUS KULZER GmbH** Gruner Weg 11 63450 Hanau, Njemačka	**SANITARIA DENTAL d.o.o.** Blajburških žrtava br.23 Mostar

	SIGNUM OPAQUE F kompozitni zubni ispun **SIGNUM METAL BOND** adheziv **SIGNUM CONNECTOR** adheziv **SIGNUM LIQUID** Signum tekućina **PALAVIT 55 VS** akrilat **SIGNUM ZIRCONIA BOND** adheziv **SOPIRA CARPULE** Sopira Carpule igle ***Napomena:*** *Svi modeli, veličine i kataloški brojevi se nalaze na dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
62.	**ABSOLOK CLIP APPLIKATIONSZANGE FUR OFFENE CHIRURGIE/APPLIER ABSOLOK FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačice **SPULBARE ENDOSKOPISCHE ABSOLOK ZANGE/RINSABLE ENDOSCOPIC CLIP APPLIER** aplikator kvačica **POWERSTAR BIPOLARE ANSCHLUSSLEITUNG/POWERSTAR BIPOLARE CABLE** aplikator kvačica **APPLIKATIONSZANGE LIGACLIP FUR OFFENE CHIRURGIE/CLIP APPLIER LIGACLIP FOR OPEN SURGERY** aplikator kvačica **ENDOSKOPISCHE LIGACLIP ZANGE/ENDOCOPIC LIGACLIP APPLIER** aplikator kvačica ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3603-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
63.	**ABSOLOK CLIP** resorptivne kvačice ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa III	06-07.27-3605-1/14	26.08.2014	25.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
64.	**BICART SELECT COMBI-PAK (35849)** sodium bikarbonat i sodium hlorid **CLEAN CART C (58906)** bezvodna limunska kiselina za čišćenje ketridža za sistem hemodijalize	Klasa IIb	06-07.28-3318-2/14	26.08.2014	02.06.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
65.	**CLEANCART A (58905)** ketridž za sistem hemodijalize	Klasa I	06-07.27-3319-3/14	26.08.2014	25.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**GAMBRO LUNDIA AB** Scheelevagen 34, p.p. 10101, SE-220 10 Lund, Švedska	**MEDIMPEX d.o.o.** Igmanska 38 Sarajevo
66.	**DETECT OVUL QUICK TEST** test za utvrđivanje plodnih dana **DETECT QUICK TEST** test za rano utvrđivanje trudnoće za kućnu upotrebu	Lista C	06-07.27-3570-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama, apotekama, specijalizovanim prodavnicama i ostalim prodajnim mjestima	**KOROGLU MEDIKAL TIBBI MALZ.KOZMETIK ITHALAT IHRACAT SANAYI VE TICATER Ltd.Sti.** 1776/23 Sok.No: 4/A Mavlana Mah.Bornova Izmir, Turska	**OKTAL PHARMA d.o.o.** Pijačna 14a Sarajevo
67.	**NON STERILE LATEX EXAMINATION GLOVES** nesterilne rukavice	Klasa I	06-07.27-3620-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**MATER GLOVE MANUFACTURING SDN BHD** Lot 6070, Jalan Haji Abdul Manan 6th Miles Off Jalan Meru 41050 Klang Selangor, Malezija	**WELLMEDIC d.o.o.** Miloša Obilića 18 Gradiška

68.	**POWERSTAR BIPOLARE SCHERE/POWERSTAR BIPOLAR SCISSORS** bipolarne škare ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavnio dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3604-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama	**JOHNSON & JOHNSON MEDICAL GmbH** Robert Koch Strasse 1 D-22851 Norderstedt, Njemačka	**KRAJINALIJEK a.d.** Ilije Garašanina 6 Banja Luka
69.	**ZETA 1 ULTRA** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 SPOREX** dezinfekciono sredstvo **ZETA 2 ENZYME** dezinfekciono sredstvo **ZETA 5 UNIT** dezinfekciono sredstvo ***Napomena:*** *Svi kataloški brojevi i veličine medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.27-3661-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ZHERMACK S.P.A.** Via Bovazecchino 100,45021 Badia Polesine, Italija	**DENTAL ŠEHOVIĆ d.o.o.** Envera Šehovića 44 Sarajevo
70.	**GRANUMIX 107S (5089241)** sistem za pripremu 100l dijaliznog koncentrata **GRANUMIX 507S (5088821)** sistem za pripremu 500l dijaliznog koncentrata	Klasa I	06-07.27-3940-1/14	27.08.2014	26.08.2019	u bolničkim apotekama	**FRESENIUS MEDICAL CARE AG & Co. KGaA** D-61346 Bad Homburg, Njemačka	**FRESENIUS MEDICAL CARE BH D.O.O.** Zmaja od Bosne 7-7A Sarajevo
71.	**MARISOL FRESH** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3726-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
72.	**MARISOL ISOTONIC** sprej rastvor za nos 100ml	Klasa I	06-07.27-3724-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
73.	**MARISOL SENSITIVE** sprej rastvor za nos 50ml	Klasa I	06-07.27-3725-1/14	28.08.2014	27.08.2019	u apotekama, bolničkim apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**ESENSA d.o.o.** Viline vode bb, Slobodna zona Beograd, Republika Srbija	**EVROPA LIJEK PHARMA d.o.o.** Rogačići b.b, Vlakovo Sarajevo
74.	**DIALOG+(SINGLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+(DOUBLE PUMP)** aparat za hemodijalizu **DIALOG+ONLINE** aparat za hemodijalizu, dijafiltraciju i hemodijafiltraciju **OPTION** dodatna opcija za aparat s jednom, dvije pumpe ili online ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa IIb	06-07.28-3544-2/14	28.08.2014	02.11.2019	u zdravstvenim ustanovama	**B. BRAUN AVITUM AG** Schwarzenberger Weg 73-79 Melsungen, Njemačka	**INEL-MED d.o.o.** Rudarska 20b Mostar
75.	**MEDICANN I.V. CANNULA (16G, 17G, 18G, 20G, 22G, 24G)** intravenska kanila sa injekcijskim portom	Klasa IIa	06-07.28-8128-3/13	28.08.2014	29.12.2018	u zdravstvenim ustanovama	**BIO-MED HEALTHCARE PRODUCTS Pvt.Ltd** 30, DLF Industrial Estate-1, Faridabad-121 003 Haryana, Indija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
76.	**SPORTS AND MANUAL ORTHOPAEDIC WHEELCHAIRS AND DISABLE DEVICES** invalidska kolica ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedi u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa I	06-07.27-3043-2/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama i specijalizovanim prodavnicama	**OFF CARR s.r.l.** Vai dell' Artigianto II, 29 35010 Villa del Conte Padova, Italija	**ITALGROUP d.o.o.** Stara cesta bb Vogošća
77.	**XL-1000** biohemijski analizator ***Napomena:*** *Svi modeli medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista D	06-07.27-3837-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**ERBA LACHEMA S.R.O.** Krasek 1d 62100 Brno, Republika Češka	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
78.	**AUTOMATED IMMUNO ASSAY ANALIZER SYSTEM** automatski imunohemijski analizatori **REAGENTS** reagensi **AUTOIMMUNE DESEASE IN IFA, ELISA&BLOT REAGENTS**	Lista D	06-07.27-3836-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo

	reagensi za autoimuna oboljenja u IFA, ELISA I BLOT ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskih sredstava su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*							
79.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista A	06-07.27-3918-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
80.	**REAGENTS** reagensi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Lista B	06-07.27-3919-1/14	29.08.2014	28.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**DELTA BIOLOGICALS S.r.l.** Via Nicaragua 12-14, 00040 Pomezia Roma, Italija	**BERG d.o.o.** Grbavička 7a Sarajevo
81.	**OCTACARE SELF ADHESIVE EYE PAD** sterilni flaster **OCTADIALYSIS HEMOSTATIC PRESSURE PLASTER, SKIN COLOR** sterilni flaster **OCTACARE STERILE I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT I.V CATHETER FIXATION PLASTER** sterilni flaster **OCTACARE TRANSPARENT PU STERILE WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE ELASTIC NONWOVEN WOUND DRESSING** sterilni flaster **OCTACARE DOUBLE SIDED ABSORBENT WOUND PAD** sterilni flaster ***Napomena:*** *Namjena, modeli sa veličinama i kataloški brojevi medicinskog sredstva se nalaze u dodatku potvrde i čine njen sastavni dio.*	Klasa Is	06-07.27-861-3/14	18.08.2014	17.08.2019	u zdravstvenim ustanovama, apotekama i specijalizovanim prodavnicama	**OCTAMED SAGLIK ÜRÜNLERI SAN.VE TIC.A.S,** Boya Vernik-Birlik OSB.1.Cd.7 Sok.No.15, 34956 Tuzla-Istambul, Turska	**INEL-MED d.o.o**. Rudarska 20b, Mostar
82.	**LUER ADAPTER STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **BLOOD COLLECTION SET STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi **MULTI SAMPLE NEEDLE STERILE** igle za set za uzorkovanje krvi ***Napomena:*** *Svi modeli i kataloški brojevi medicinskog sredstva su navedeni u dodatku potvrde, koji je njen sastavni dio.*	Klasa IIa	06-07.27-4058-1/14	22.08.2014	21.08.2019	u zdravstvenim ustanovama	**F.L. MEDICAL S.r.l,** Via Enrico Mattei 20, 35038 Torreglia (PD), Italija	**SEMIKEM d.o.o.** Omladinska 44, Sarajevo

Ukupan broj medicinskih sredstava za koja je izvršen upis i obnova upisa u Registar od 1. avgusta do 31. avgusta 2014. godine je 305.

Broj 10-02.3-1322/14
09. oktobra 2014. godine
Banja Luka

Direktor
Nataša Grubiša, s. r.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

1256

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 744/11**, rješavajući apelaciju **Franje Pavlovića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak 2. točka b), članka 59. st. 1, 2. i 3. i članka 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mato Tadić, sudac
Mirsad Ćeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 17. rujna 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelomično se usvaja apelacija **Franje Pavlovića.**

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na pravo na donošenje odluke u razumnom roku u postupku okončanom Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. studenog 2010. godine.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da **Franji Pavloviću**, u roku od 90 dana od dana dostavljanja ove odluke, isplati ukupan iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da, sukladno članku 72. stavak 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od 90 dana od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se apelacija **Franje Pavlovića** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. studenog 2010. godine u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovina i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Franjo Pavlović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Ljubuškog, kojeg zastupaju Marko i Dario Kraljević, odvjetnici iz Ljubuškog, podnio je 16. veljače 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. studenog 2010. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. prethodnih Pravila Ustavnog suda ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09) koja su važila u vrijeme poduzimanja navedenih radnji, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda u Širokom Brijegu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) i Općinskog suda u Ljubuškom (u daljnjem tekstu: Općinski sud), te sudionika u postupku Ivana Pavlovića, Tihomira Pavlovića, Stanka Pavlovića, Radoslava Pavlovića, Danice Pavlović i Joze Pavlovića (u daljnjem tekstu: tuženi) 15. studenog 2013. godine zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Općinski sud odgovore na apelaciju dostavili su Ustavnom sudu u razdoblju od 26. do 29. studenog 2013. godine, a tuženi u ostavljenom roku nisu dostavili odgovor na apelaciju.

4. Odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 6. ožujka 2014. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

6. Apelant je 30. travnja 2002. godine podnio tužbu Općinskom sudu protiv tuženih radi prestanka prava služnosti prolaska pješice i pronosa bremenica preko apelantovih nekretnina označenih kao k.č. br. 797 i k.č. br. 789 k.o. Veljaci II kao poslužnog dobra za potrebe nekretnina tuženih bliže opisanih u navodima tužbe.

7. Presudom Općinskog suda broj 63 0 P 003330 02 od 28. kolovoza 2009. godine, donesenom u ponovnom postupku, nakon što su u dva navrata ukinute prethodno donesene presude Općinskog suda (broj P. 125/02 od 7. siječnja 2003. godine i broj P. 313/03 od 5. rujna 2008. godine), rješenjima Kantonalnog suda od 21. kolovoza 2003. godine i 2. veljače 2009. godine odbijen je apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da prestaje služnost prolaska pješice i pronosa bremenica preko apelantovih nekretnina označenih kao k.č. br. 797 i k.č. br. 789 k.o. Veljaci II 8 (u daljnjem tekstu: predmetne nekretnine) kao poslužnog dobra za potrebe nekretnina tuženih bliže opisanih u izreci presude (stavak 1. izreke). Istom presudom odbijen je alternativni apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da su tuženi dužni dopustiti da se pravo služnosti prolaska pješice i pronosa bremenica, koje su tuženi imali preko apelantovih nekretnina, izmjesti sa apelantovih predmetnih nekretnina na način kako je bliže opisano u stavku 2. izreke presude, te da se apelant obvezuje da snosi troškove uređenja alternativne pješačke staze uz naknadu troškova postupka apelantu.

8. U obrazloženju presude Općinski sud je naveo da je na temelju provedenih dokaza (uviđaja na licu mjesta na temelju kojeg su sačinjeni nalaz i mišljenje vještaka geodeta Željka Grbavice od 4. lipnja 2008. godine, čitanjem materijalnih dokaza i iskaza tuženih) nesporno utvrđeno da je apelant posjednik i vlasnik predmetnih nekretnina, te da "postojeća pješačka staza" ide preko apelantovih predmetnih nekretnina. Također je nesporno utvrđeno da tuženici imaju pravo stvarne služnosti pješačke staze kako bi došli do svojih nekretnina bliže opisanih u obrazloženju presude. Budući da je apelant svojim "osnovnim" tužbenim zahtjevom predložio ukidanje tuženim prava stvarne služnosti postojeće pješačke staze, Općinski sud je istaknuo da je među parničnim strankama sporno može li se ukinuti pravo služnosti prolaska tuženika pješačkom stazom, odnosno mogu li tuženici do svih svojih nekretnina doći preko nekretnine javnog-poljskog puta k.č. broj 3180 ili preko nekih drugih nekretnina tuženih. S tim u svezi, Općinski sud je obrazložio da iz provedenih dokaza nesporno proizlazi da sporna pješačka staza "siječe" dvije apelantove parcele, te da pješačkom stazom tuženi dolaze do "vodonatapnog kanala" iz kojega natapaju svoje nekretnine koje obrađuju. Obzirom na navedeno, Općinski sud je zaključio da postojeća pješačka staza nije postala nepotrebna tuženim za korištenje njihovih nekretnina, niti, prema mišljenju Općinskog suda, tuženici mogu doći javnim putem k.č. broj 3180 do svih svojih nekretnina i ekonomski ih iskorištavati, a da ne koriste postojeću pješačku stazu. Naime, Općinski sud smatra da apelantov subjektivni razlog da postojeća pješačka staza presijeca njegove nekretnine na kojim su zasađene različite kulture, a što je sud utvrdio i na licu mjesta, nije dovoljan razlog zbog kojeg bi trebalo ukinuti postojeću pješačku stazu kojom svi tuženici mogu doći do svojih nekretnina koje obrađuju, budući da i sam apelant koristi navedenu pješačku stazu za dolazak do svoje nekretnine k.č. broj 789. Imajući u vidu da je služnost sporne pješačke staze utemeljena na poljskom putu koji je postojao u vrijeme zasnivanja te služnosti, te da nije prestala potreba tuženih za služnost sporne pješačke staze, jer tuženici javnim putem ne mogu doći do svojih nekretnina i obrađivati ih, Općinski sud je odbio apelantov tužbeni zahtjev za ukidanje prava služnosti sporne pješačke staze, sukladno odredbama članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima kojim je propisano da vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne služnosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog kojega je bila zasnovana.

9. Općinski sud je, također, ukazao da je apelant u tijeku postupka predložio da, ukoliko sud ne prihvati navedeni tužbeni zahtjev "kao osnovni zahtjev", usvoji alternativni tužbeni zahtjev, i to uspostavu alternativne pješačke staze, koju bi apelant izgradio o svom trošku, a kojom bi tuženici mogli nesmetano pristupiti svojim nekretninama. S tim u svezi, Općinski sud je istaknuo da iz nalaza i mišljenja vještaka geodeta, a što je utvrđeno i na licu mjesta, nesporno proizlazi da je teren na koji je apelant predložio izmještanje pješačke

staze zasađen voćkama i da taj teren nije pogodan za izgradnju nove pješačke staze, a koja bi i bila znatno dulja u odnosu na postojeću pješačku stazu. Stoga, Općinski sud je odbio i alternativni tužbeni zahtjev (točka 2. izreke presude), sukladno odredbi članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima.

10. Presudom Kantonalnog suda broj 63 0 P 003330 09 Gž od 12. siječnja 2010. godine odbijen je apelantov priziv i u cijelosti je potvrđena prvostupanjska presuda. U obrazloženju presude Kantonalni sud je istaknuo da je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je na temelju utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje prava služnosti spornom pješačkom stazom u smislu odredbe članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima. Naime, Kantonalni sud je ukazao da iz provedenih dokaza u spisu proizlazi da pored nekretnina parničnih stranaka prolazi "vodonatapni kanal" iz kojeg stranke natapaju svoje nekretnine koje obrađuju, te da tuženi mogu doći do svojih nekretnina i navedenog kanala samo spornom pješačkom stazom. Stoga, Kantonalni sud je zaključio da sporna pješačka staza nije postala nepotrebna za korištenje i obrađivanje nekretnina tuženih, odnosno, prema mišljenju suda, nije prestao razlog u smislu odredbe članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima zbog kojeg je sporna služnost utemeljena. Obzirom na navedeno, Kantonalni sud je zaključio da je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je odbio apelantov zahtjev za ukidanje prava služnosti sporne pješačke staze, te da je za svoje stajalište dao valjane razloge koje u cijelosti prihvaća i taj sud.

11. Vrhovni sud je, odlučujući o apelantovoj reviziji protiv drugostupanjske presude, donio Presudu broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. studenog 2010. godine kojom se revizija djelomično usvaja i drugostupanjska presuda ukida u dijelu u kojem je odbijen apelantov priziv i prvostupanjska presuda potvrđena u odnosu na alternativni istaknuti tužbeni zahtjev koji se odnosi na izmještanje služnosti prolaza pješice i pronosa bremenica i u tom dijelu predmet vraća drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U obrazloženju presude Vrhovni sud je, imajući u vidu činjenično utvrđenje nižestupanjskih sudova, zaključio da su nižestupanjski sudovi pravilno utvrdili da u konkretnom slučaju nije prestao razlog zbog koga je služnost bila zasnovana i da nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje prava služnosti u smislu odredbe članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, te su nižestupanjski sudovi pravilno odlučili kada su odbili apelantov "primarni" tužbeni zahtjev kojim je tražio da prestane pravo stvarne služnosti prolaza preko sporne pješačke staze. Međutim, Vrhovni sud je u pogledu alternativnog zahtjeva kojim je apelant tražio izmještanje služnosti zaključio da nižestupanjski sudovi nisu imali u vidu načelo restrikcije služnosti koja je propisana člankom 55. stavak 1. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, tj. da se služnost mora vršiti na način na koji se najmanje opterećuje poslužno dobro. Vrhovni sud ocjenjuje da utvrđena okolnost da predloženi drugi put nije prikladniji, niti jednako prikladan kao sporni put, sama za sebe ne mora bezuvjetno biti prepreka za izmještanje sporne služnosti puta.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant je osporio odluku Vrhovnog suda kojom je odbijen njegov tužbeni zahtjev za "utvrđenje da prestaje služnost prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih nekretnina tužitelja (apelanta)", navodeći da mu je osporenim presudama u tom dijelu povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Apelant je istaknuo da su sudovi pogrešnom ocjenom dokaza i pogrešnom primjenom materijalnog prava pogrešno i zaključili da "nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje služnosti spornom pješačkom stazom". Naime, apelant je naveo da je svoj tužbeni zahtjev temeljio na odredbi članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, te smatra da iz svih provedenih dokaza proizlazi da je stvarna služnost prolaska pješice spornom pješačkom stazom za tuženike nepotrebna, jer do svojih nekretnina mogu doći "javnim putem". Pritom apelant smatra da "nije bitno što je prije nastanka sporne pješačke staze postojao poljski put označen kao k.č. broj 3180". Također, apelant smatra da su proizvoljni i zaključci redovitih sudova da je tuženim spornom pješačkom stazom bilo najbliže "da dolaze do vodonatapnog kanala". Apelant je predložio da Ustavni sud "usvoji apelaciju i ukine osporenu presudu u odbijajućem dijelu i u tom odbijajućem dijelu naloži ponovno suđenje". Apelant je, također, istaknuo da je u predmetnom postupku tužbu podnio 30. travnja 2002. godine i da postupak do donošenja presude Vrhovnog suda nije okončan u razumnom roku, pa je predložio da Ustavni sud za svaku godinu od podnošenja tužbe na ovamo, zbog odgađanja donošenja odluke u razumnom roku, dosudi naknadu nematerijalne štete.

b) Odgovor na apelaciju

13. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Općinski sud su istaknuli da njihovim presudama nisu povrijeđena apelantova prava, te su se pozvali na razloge dane u obrazloženjima tih presuda.

V. Relevantni propisi

14. **Zakon o parničnom postupku** ("Službene novine FBiH" br. 53/03, 73/05 i 16/06) u relevantnom dijelu glasi:

Član 10.

Sud je dužan nastojati da se postupak provede bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

15. **Zakon o vlasničkopravnim odnosima** ("Službene novine FBiH" br. 6/98 i 29/03) u relevantnom dijelu glasi:

Član 63.

Vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne služnosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog koga je bila zasnovana.

VI. Dopustivost

16. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. Sukladno članku 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

18. U konkretnom slučaju postupak je u jednom dijelu, koji se odnosi na utvrđenje da prestaje služnost prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, a apelant je apelacijom osporio odlučenje sudova u tom dijelu, okončan Presudom Vrhovnog suda broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. studenog 2010. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporenu presudu apelant je primio 21. siječnja 2011. godine, a apelacija je podnesena 16. veljače 2011. godine, tj. u roku od

60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

19. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

20. Apelant pobija navedenu presudu, tvrdeći da su povrijeđena njegova prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, uključujući i pravo na suđenje u "razumnom roku", i članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine, te članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

21. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka stavak 2, što uključuje:

[...]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

22. U konkretnom slučaju Ustavni sud prvenstveno zapaža da se predmetni postupak odnosi na ukidanje prava služnosti prolaza, dakle, na predmet građanskopravne prirode, te je članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv u konkretnom slučaju.

A) Činjenično stanje i primjena prava

23. Ustavni sud primjećuje da je apelant, nakon što mu je presudom Vrhovnog suda od 23. studenog 2010. godine pravomoćno odbijen tužbeni zahtjev u dijelu kojim je tražio ukidanje prava služnosti prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, osporio navedenu odluku. Naime, apelant smatra da je Vrhovni sud proizvoljno primijenio materijalno pravo kada je odbio njegov tužbeni zahtjev u ovom dijelu, jer, prema njegovom mišljenju, iz provedenih dokaza proizlazi da je navedena služnost postala nepotrebna tuženicima, te da su ispunjeni uvjeti za ukidanje služnosti sporne pješačke staze u smislu odredbe članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima.

24. U svezi sa ovim navodima, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovitih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi, Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovitih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je ispitati je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na učinkovit pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska.

25. Ustavni sud se, dakle, prema navedenome stajalištu, može iznimno, kada ocijeni da je u određenom postupku redoviti sud proizvoljno postupao kako u utvrđivanju činjenica, tako i u primjeni relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. travnja 2005. godine, stavak 26), upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivnopravne propise. U kontekstu navedenoga Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi ka pravičnom postupku (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 1293/05* od 12. rujna 2006. godine, točka 25. i dalje). Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će u konkretnom slučaju, obzirom na pitanja koja apelant postavlja, ispitati je li pobijana odluka utemeljena na proizvoljnoj primjeni materijalnog prava.

26. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud, u svezi sa apelantovim suštinskim zahtjevom, a to je zahtjev kojim je apelant tražio ukidanje prava služnosti prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, potvrđujući u tom dijelu presude nižestupanjskih sudova, dao detaljna i jasna obrazloženja koja se ni u jednom segmentu ne doimaju proizvoljnim. Naime, Ustavni sud zapaža da je apelant svoj tužbeni zahtjev temeljio na odredbi članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima kojom je propisano da vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne služnosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog koga je bila zasnovana. S tim u svezi, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud na temelju činjeničnih utvrđenja nižestupanjskih sudova zaključio da predmetna služnost nije postala nepotrebna tuženim, jer je nesporno utvrđeno da spornom pješačkom stazom tuženi dolaze do vodonatapnog kanala iz kojega natapaju svoje nekretnine koje obrađuju, što je i bio razlog zbog kojega je navedena služnost bila zasnovana. Obzirom na navedeno, Vrhovni sud je, prihvaćajući razloge nižestupanjskih sudova, zaključio da nije prestao razlog zbog kojeg je služnost sporne pješačke staze bila zasnovana, budući da je nesporno utvrđeno da je predmetna služnost sporne pješačke staze i dalje potrebna tuženim, te da stoga nisu ispunjeni uvjeti propisani člankom 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima za prestanak prava stvarne služnosti. Imajući u vidu činjenice konkretnog predmeta i relevantnu odredbu članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima na kojima je Vrhovni sud utemeljio svoju odluku, Ustavni sud u obrazloženju osporene presude u ovom dijelu ne vidi bilo kakvu proizvoljnost zbog čega proizlazi da su ovi apelantovi navodi neutemeljeni.

27. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da iz činjenica predmeta ne proizlazi proizvoljnost u primjeni odredbe članka 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima Vrhovnog suda, niti je apelant svojim navodima doveo u pitanje njegovo postupanje. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra apelantove navode o kršenju prava na pravično suđenje, izuzev segmenta prava na donošenje odluke u razumnom roku, iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije neutemeljenim.

B) Suđenje u razumnom roku
a) Relevantni principi

28. Ustavni sud, prije svega, ističe da se, prema konzistentnoj praksi Europskog suda i Ustavnog suda, razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom Europskog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog

suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi, Europski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. veljače 2002. godine, Izvješće broj 2002-I, stavak 38).

29. Ustavni sud, također, podsjeća, podržavajući praksu Europskog suda, da članak 6. stavak 1. Europske konvencije državama ugovornicama nameće dužnost da organiziraju svoje pravosudne sustave tako da sudovi mogu zadovoljiti uvjete ovog članka, uključujući i obvezu da postupaju u predmetima u razumnom roku (vidi, Europski sud, *Marinović protiv Hrvatske*, presuda od 6. listopada 2005. godine, stavak 23).

b) Analiza razumnosti trajanja postupka

30. Iako predmetni postupak nije u potpunosti okončan, jer je predmet vraćen drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje u odnosu na dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na izmještanje služnosti, Ustavni sud će, budući da iz navoda apelacije proizlazi da apelant ukazuje na duljinu postupka do donošenja presude Vrhovnog suda od 23. studenog 2010. godine, razmotriti duljinu predmetnog postupka od podnošenja tužbe 30. travnja 2002. godine do donošenja navedene presude a to je, dakle, razdoblje od osam godina i sedam mjeseci.

31. Ustavni sud zapaža da u postupku, iako je obzirom na postavljeni tužbeni zahtjev bilo potrebno izvršiti uviđaj na licu mjesta i provesti vještačenje, nije bilo naročito složenih činjeničnih i pravnih pitanja o kojima je trebalo raspraviti, te konstatira da složenost predmeta nema utjecaja na njegovu duljinu.

32. Dalje, vezano za doprinos redovitih sudova predmetnoj duljini postupka, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud, odlučujući o apelantovom tužbenom zahtjevu postavljenom u tužbi od 30. travnja 2002. godine, donio Presudu broj P-125/02 od 7. siječnja 2003. godine kojom je odbijen apelantov tužbeni zahtjev. Navedena presuda je rješenjem Kantonalnog suda od 21. kolovoza 2003. godine ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak. Ustavni sud zapaža da je Općinskom sudu nakon toga trebalo pet godina za donošenje nove presude od 5. rujna 2008. godine. Međutim, i ova presuda je ukinuta rješenjem Kantonalnog suda od 2. veljače 2009. godine i predmet je vraćen na ponovno suđenje tom sudu. Općinski sud je nakon toga, u kratkom roku (šest mjeseci), donio presudu od 28. kolovoza 2009. godine kojom je odlučio o apelantovom tužbenom zahtjevu. Što se tiče ponašanja Kantonalnog i Vrhovnog suda, proizlazi da je na ove dvije sudske instance odlučeno o prizivu i reviziji u roku od jedne godine i tri mjeseca, što promatrano samo za sebe nije pretjerano dugo razdoblje. Međutim, Ustavni sud zapaža da, iako je predmetni postupak u pojedinim fazama okončan relativno brzo (prizivni i revizijski postupak), to ne utječe na činjenicu da je postupak povodom apelantove tužbe za utvrđenje prestanka prava služnosti trajao osam godina i sedam mjeseci. Ustavni sud ukazuje da je za pravni sustav od odlučne važnosti vođenje postupka u okviru razumnog vremena, jer svako nepotrebno odugovlačenje, kao i vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, gubitka učinkovitosti i povjerenja u pravni sustav. S tim u svezi, Ustavni sud zaključuje da odgovornost za ukupnu duljinu postupka u konkretnom slučaju snosi prvenstveno prvostupanjski sud kojem je, iako je prvu odluku donio u roku od osam mjeseci, u ponovnom postupku trebalo pet godina da odluči o apelantovom tužbenom zahtjevu da bi i u nastavku postupka ponovno počinio propuste koji su prouzročili ukidanje njegove odluke i vraćanje predmeta na ponovni postupak, čime je u pretežnom dijelu i doprinio duljini predmetnog postupka.

33. Stoga, ocjenjujući ponašanje redovitih sudova u konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da se duljina postupka koji je trajao osam godina i sedam mjeseci može u najvećem dijelu pripisati prvostupanjskom sudu. Na temelju navedenog, Ustavni sud zaključuje da duljina postupka ne zadovoljava zahtjev "razumnog roka" iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, te da postoji povreda apelantovog prava na suđenje u "razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Naknada nematerijalne štete

34. Apelant je tražio naknade na ime nematerijalne štete zbog nedonošenja sudske odluke u razumnom roku kao jednom od aspekata prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, prema članku 74. Pravila Ustavnog suda, u odluci kojom usvaja apelaciju može odrediti naknadu na ime nematerijalne štete, te da se ona, u smislu stavka 2. navedenog članka, određuje na temelju pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.

35. U svezi sa tim, Ustavni sud upućuje na ranije utvrđen princip određivanja visine naknade štete u ovakvim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 938/04*, objavljenu u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 20/06, st. 48-51). Prema utvrđenom principu, apelantu bi za svaku godinu odgađanja da se donese odluka trebalo isplatiti iznos od približno 150 KM, a ukoliko se radi o žurnom postupku, iznos od 300 KM. Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju postupak do donošenja odluke Vrhovnog suda trajao osam godina i sedam mjeseci, apelantu se utvrđuje naknada u iznosu od 1.200,00 KM. Ovaj iznos apelantu je dužna isplatiti Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke.

C) Pravo na imovinu

36. Apelant ističe da mu je osporenim odlukama povrijeđeno i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Ustavni sud zapaža da apelant kršenje navedenog prava temelji na navodima o povredi prava na pravično suđenje, odnosno na primjeni materijalnog prava, koji su već razmotreni u okviru ostalih aspekata prava na pravično suđenje. Obzirom na navedeno, kao i na elaboraciju iz prethodnih točaka u kojima nije utvrđeno kršenje prava na pravično suđenje, Ustavni sud smatra i navode o kršenju prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju neutemeljenim.

VIII. Zaključak

37. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na "suđenje u razumnom roku" kao jednom od aspekata prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije u situaciji kada je postupak koji nije bio složene prirode trajao osam godina i sedam mjeseci za što Općinski sud snosi najveći dio odgovornosti, koji, iako se radi o postupku koji nije bio složene prirode, nije iskazao primjerenu ažurnost.

38. Međutim, Ustavni sud zaključuje da nije prekršeno apelantovo pravo u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, niti pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, budući da je Vrhovni sud, potvrđujući odlučenje nižestupanjskih sudova, u svojoj odluci, pozivajući se na relevantne odredbe Zakona o

vlasničkopravnim odnosima, dao iscrpne razloge na kojima je svoju odluku zasnovao, a dana obrazloženja Ustavni sud ne smatra proizvoljnim.

39. Na temelju članka 59. st. 1, 2. i 3. i članka 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

40. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 744/11**, рјешавајући апелацију **Фрање Павловића**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б), члана 59 ст. 1, 2 и 3 и члана 74 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 22/14 и 57/14), у саставу:

Валерија Галић, предсједница
Миодраг Симовић, потпредсједник
Сеада Палаврић, потпредсједница
Мато Тадић, судија
Мирсад Ћеман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 17. септембра 2014. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Дјелимично се усваја апелација **Фрање Павловића.**

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на право на доношење одлуке у разумном року у поступку окончаном Пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 63 0 П 003330 10 Рев од 23. новембра 2010. године.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да **Фрањи Павловићу**, у року од 90 дана од дана достављања ове одлуке, исплати укупан износ од 1.200,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да, у складу са чланом 72 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од 90 дана од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одбија се апелација **Фрање Павловића** поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 63 0 П 003330 10 Рев од 23. новембра 2010. године у односу на остале аспекте права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговина и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Фрањо Павловић (у даљњем тексту: апелант) из Љубушког, којег заступају Марко и Дарио Краљевић, адвокати из Љубушког, поднио је 16. фебруара 2011. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 63 0 П 003330 10 Рев од 23. новембра 2010. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 претходних Правила Уставног суда ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 60/05, 64/08 и 51/09) која су важила у вријеме предузимања наведених радњи, од Врховног суда, Кантоналног суда у Широком Бријегу (у даљњем тексту: Кантонални суд) и Општинског суда у Љубушком (у даљњем тексту: Општински суд), те учесника у поступку Ивана Павловића, Тихомира Павловића, Станка Павловића, Радослава Павловића, Данице Павловић и Јозе Павловића (у даљњем тексту: тужени) 15. новембра 2013. године затражено је да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд, Кантонални суд и Општински суд одговоре на апелацију доставили су Уставном суду у периоду од 26. до 29. новембра 2013. године, а тужени у остављеном року нису доставили одговор на апелацију.

4. Одговори на апелацију достављени су апеланту 6. марта 2014. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

6. Апелант је 30. априла 2002. године поднио тужбу Општинском суду против тужених ради престанка права служности проласка пјешице и проноса бременица преко апелантових непокретности означених као к.ч. бр. 797 и к.ч. бр. 789 к.о. Вељаци II као послужног добра за потребе непокретности тужених ближе описаних у наводима тужбе.

7. Пресудом Општинског суда број 63 0 П 003330 02 од 28. августа 2009. године, донесеном у поновном поступку, након што су у два наврата укинуте претходно донесене пресуде Општинског суда (број П. 125/02 од 7. јануара 2003. године и број П. 313/03 од 5. септембра 2008. године), рјешењима Кантоналног суда од 21. августа 2003. године и 2. фебруара 2009. године одбијен је апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се утврди да престаје служност проласка пјешице и проноса бременица преко апелантових непокретности означених као к.ч. бр. 797 и к.ч. бр. 789 к.о. Вељаци II 8 (у даљњем тексту: предметне непокретности) као послужног добра за потребе непокретности тужених ближе описаних у изреци пресуде (став 1 изреке). Истом пресудом одбијен је алтернативни апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се утврди да су тужени дужни да допусте да се право служности проласка пјешице и проноса бременица, које су тужени имали преко апелантових непокретности, измјести са апелантових предметних непокретности на начин како је ближе описано у ставу 2 изреке пресуде, те да се апелант обавезује да сноси трошкове уређења алтернативне пјешачке стазе уз накнаду трошкова поступка апеланту.

8. У образложењу пресуде Општински суд је навео да је на основу спроведених доказа (увиђаја на лицу мјеста на основу којег су сачињени налаз и мишљење вјештака геометра Жељка Грбавице од 4. јуна 2008. године, читањем

материјалних доказа и исказа тужених) неспорно утврђено да је апелант посједник и сопственик предметних непокретности, те да "постојећа пјешачка стаза" иде преко апелантових предметних непокретности. Такође је неспорно утврђено да туженици имају право стварне служности пјешачке стазе како би дошли до својих непокретности ближе описаних у образложењу пресуде. Будући да је апелант својим "основним" тужбеним захтјевом предложио укидање туженим права стварне служности постојеће пјешачке стазе, Општински суд је истакао да је међу парничним странкама спорно да ли се може укинути право служности проласка туженика пјешачком стазом, односно да ли туженици могу до свих својих непокретности доћи преко непокретности јавног-пољског пута к.ч. број 3180 или преко неких других непокретности тужених. С тим у вези, Општински суд је образложио да из спроведених доказа неспорно произилази да спорна пјешачка стаза "сијече" двије апелантове парцеле, те да пјешачком стазом тужени долазе до "водонатапног канала" из кога натапају своје непокретности које обрађују. С обзиром на наведено, Општински суд је закључио да постојећа пјешачка стаза није постала непотребна туженим за коришћење њихових непокретности, нити, према мишљењу Општинског суда, туженици могу доћи јавним путем к.ч. број 3180 до свих својих непокретности и економски их искоришћавати, а да не користе постојећу пјешачку стазу. Наиме, Општински суд сматра да апелантов субјективни разлог да постојећа пјешачка стаза пресијеца његове непокретности на којим су засађене различите културе, а што је суд утврдио и на лицу мјеста, није довољан разлог због којег би требало укинути постојећу пјешачку стазу којом сви туженици могу доћи до својих непокретности које обрађују, будући да и сам апелант користи наведену пјешачку стазу за долазак до своје непокретности к.ч. број 789. Имајући у виду да је служност спорне пјешачке стазе заснована на пољском путу који је постојао у вријеме заснивања те служности, те да није престала потреба тужених за служност спорне пјешачке стазе, јер туженици јавним путем не могу доћи до својих непокретности и обрађивати их, Општински суд је одбио апелантов тужбени захтјев за укидање права служности спорне пјешачке стазе, сходно одредбама члана 63 Закона о власничкоправним односима којим је прописано да сопственик послужне непокретности има право захтијевати да престане право стварне служности када она постане непотребна за коришћење повласне непокретности, као и када престане разлог због кога је била заснована.

9. Општински суд је, такође, указао да је апелант у току поступка предложио, уколико суд не прихвати наведени тужбени захтјев "као основни захтјев", да усвоји алтернативни тужбени захтјев, и то успостављање алтернативне пјешачке стазе, коју би апелант изградио о свом трошку, а којом би туженици могли несметано приступити својим непокретностима. С тим у вези, Општински суд је истакао да из налаза и мишљења вјештака геометра, а што је утврђено и на лицу мјеста, неспорно произилази да је терен на који је апелант предложио измјештање пјешачке стазе засађен воћкама и да тај терен није погодан за изградњу нове пјешачке стазе, а која би и била знатно дужа у односу на постојећу пјешачку стазу. Стога, Општински суд је одбио и алтернативни тужбени захтјев (тачка 2 изреке пресуде), сходно одредби члана 63 Закона о власничкоправним односима.

10. Пресудом Кантоналног суда број 63 0 П 003330 09 Гж од 12. јануара 2010. године одбијена је апелантова жалба и у цијелости је потврђена првостепена пресуда. У образложењу пресуде Кантонални суд је истакао да је првостепени суд правилно поступио када је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да у конкретном случају нису испуњени услови за укидање права служности спорном пјешачком стазом у смислу одредбе члана 63 Закона о власничкоправним односима. Наиме, Кантонални суд је указао да из спроведених доказа у спису произилази да поред непокретности парничних странака пролази "водонатапни канал" из којег странке натапају своје непокретности које обрађују, те да тужени могу доћи до својих непокретности и наведеног канала само спорном пјешачком стазом. Стога, Кантонални суд је закључио да спорна пјешачка стаза није постала непотребна за коришћење и обрађивање непокретности тужених, односно, према мишљењу суда, није престао разлог у смислу одредбе члана 63 Закона о власничкоправним односима због којег је спорна служност заснована. С обзиром на наведено, Кантонални суд је закључио да је првостепени суд правилно поступио када је одбио апелантов захтјев за укидање права служности спорне пјешачке стазе, те да је за свој став дао ваљане разлоге које у цијелости прихвата и тај суд.

11. Врховни суд је, одлучујући о апелантовој ревизији против другостепене пресуде, донио Пресуду број 63 0 П 003330 10 Рев од 23. новембра 2010. године којом се ревизија дјелимично усваја и другостепена пресуда укида у дијелу у којем је одбијена апелантова жалба и првостепена пресуда потврђена у односу на алтернативни истакнути тужбени захтјев који се односи на измјештање служности пролаза пјешице и проноса бременица и у том дијелу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење. У образложењу пресуде Врховни суд је, имајући у виду чињенично утврђење нижестепених судова, закључио да су нижестепени судови правилно утврдили да у конкретном случају није престао разлог због кога је служност била заснована и да нису испуњени услови за укидање права служности у смислу одредбе члана 63 Закона о власничкоправним односима, те су нижестепени судови правилно одлучили када су одбили апелантов "примарни" тужбени захтјев којим је тражио да престане право стварне служности пролаза преко спорне пјешачке стазе. Међутим, Врховни суд је у погледу алтернативног захтјева којим је апелант тражио измјештање служности закључио да нижестепени судови нису имали у виду начело рестрикције служности која је прописана чланом 55 став 1 Закона о власничкоправним односима, тј. да се служност мора вршити на начин на који се најмање оптерећује послужно добро. Врховни суд оцјењује да утврђена околност да предложени други пут није прикладнији, нити једнако прикладан као спорни пут, сама за себе не мора безусловно бити препрека за измјештање спорне служности пута.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

12. Апелант је оспорио одлуку Врховног суда којом је одбијен његов тужбени захтјев за "утврђење да престаје служност проласка пјешице и преноса бременица преко предметних непокретности тужиоца (апеланта)", наводећи да му је оспореним пресудама у том дијелу повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и право на имовину из члана

II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Апелант је истакао да су судови погрешном оцјеном доказа и погрешном примјеном материјалног права погрешно и закључили да "нису испуњени услови за укидање службености спорном пјешачком стазом". Наиме, апелант је навео да је свој тужбени захтјев заснивао на одредби члана 63 Закона о власничкоправним односима, те сматра да из свих спроведених доказа произилази да је стварна службеност проласка пјешице спорном пјешачком стазом за туженике непотребна, јер до својих непокретности могу доћи "јавним путем". При томе апелант сматра да "није битно што је прије настанка спорне пјешачке стазе постојао пољски пут означен као к.ч. број 3180". Такође, апелант сматра да су произвољни и закључци редовних судова да је туженим спорном пјешачком стазом било најближе "да долазе до водонатапног канала". Апелант је предложио да Уставни суд "усвоји апелацију и укине оспорену пресуду у одбијајућем дијелу и у том одбијајућем дијелу наложи поновно суђење". Апелант је, такође, истакао да је у предметном поступку тужбу поднио 30. априла 2002. године и да поступак до доношења пресуде Врховног суда није окончан у разумном року, па је предложио да Уставни суд за сваку годину од подношења тужбе на овамо, због одгађања доношења одлуке у разумном року, досуди накнаду нематеријалне штете.

б) Одговор на апелацију

13. Врховни суд, Кантонални суд и Општински суд су истакли да њиховим пресудама нису повријеђена апелантова права, те су се позвали на разлоге дате у образложењима тих пресуда.

V. Релевантни прописи

14. **Закон о парничном поступку** ("Службене новине ФБиХ" бр. 53/03, 73/05 и 16/06) у релевантном дијелу гласи:

Члан 10.

Суд је дужан настојати да се поступак проведе без одуговлачења и са што мање трошкова, те онемогућити сваку злоупотребу права која странкама припадају у поступку.

15. **Закон о власничкоправним односима** ("Службене новине ФБиХ" бр. 6/98 и 29/03) у релевантном дијелу гласи:

Члан 63.

Власник послужне некретнине има право захтијевати да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласне некретнине, као и када престане разлог због кога је била заснована.

VI. Допустивост

16. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу са чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

18. У конкретном случају поступак је у једном дијелу, који се односи на утврђење да престаје службеност проласка пјешице и преноса бременица преко предметних апелантових непокретности, а апелант је апелацијом оспорио одлучење судова у том дијелу, окончан Пресудом Врховног суда број 63 0 П 003330 10 Рев од 23. новембра 2010. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 21. јануара 2011. године, а апелација је поднесена 16. фебруара 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. 3 и 4 Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

19. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. 1, 3 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

20. Апелант побија наведену пресуду, тврдећи да су повријеђена његова права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, укључујући и право на суђење у "разумном року", и члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине, те члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

21. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из става 2 овог члана, а она обухватасју:

[...]

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]

22. У конкретном случају Уставни суд првенствено запажа да се предметни поступак односи на укидање права службености пролаза, дакле, на предмет грађанскоправне природе, те је члан 6 став 1 Европске конвенције примјењив у конкретном случају.

А) Чињенично стање и примјена права

23. Уставни суд примјећује да је апелант, након што му је пресудом Врховног суда од 23. новембра 2010. године правоснажно одбијен тужбени захтјев у дијелу којим је тражио укидање права службености проласка пјешице и преноса бременица преко предметних апелантових непокретности, оспорио наведену одлуку. Наиме, апелант сматра да је Врховни суд произвољно примијенио материјално право када је одбио његов тужбени захтјев у овом дијелу, јер, према његовом мишљењу, из спроведених доказа произилази да је наведена службеност постала непотребна туженицима, те да су испуњени услови за укидање службености спорне пјешачке стазе у смислу одредбе члана 63 Закона о власничкоправним односима.

24. У вези са овим наводима, Уставни суд указује да, према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права (види, Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о

допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је уопштено задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види, Европски суд, *Тхомас против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона.

25. Уставни суд се, дакле, према наведеном становишту, може изузетно, када оцијени да је у одређеном поступку редовни суд произвољно поступао како у утврђивању чињеница, тако и у примјени релевантних позитивноправних прописа (види, Уставни суд, Одлука број *АП 311/04* од 22. априла 2005. године, став 26), упустити у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примијенили позитивноправне прописе. У контексту наведеног Уставни суд подсјећа и да је у више својих одлука указао да очигледна произвољност у примјени релевантних прописа никада не може водити ка правичном поступку (види Одлуку Уставног суда број *АП 1293/05* од 12. септембра 2006. године, тачка 25 и даље). Имајући у виду наведено, Уставни суд ће у конкретном случају, с обзиром на питања која апелант поставља, испитати да ли је побијана одлука заснована на произвољној примјени материјалног права.

26. У конкретном случају Уставни суд запажа да је Врховни суд, у вези са апелантовим суштинским захтјевом, а то је захтјев којим је апелант тражио укидање права службености проласка пјешице и преноса бременица преко предметних апелантових непокретности, потврђујући у том дијелу пресуде нижестепених судова, дао детаљна и јасна образложења која се ни у једном сегменту не доимају произвољним. Наиме, Уставни суд запажа да је апелант свој тужбени захтјев заснивао на одредби члана 63 Закона о власничкоправним односима којом је прописано да сопственик послужне непокретности има право да захтијева да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласне непокретности, као и када престане разлог због кога је била заснована. С тим у вези, Уставни суд запажа да је Врховни суд на основу чињеничних утврђења нижестепених судова закључио да предметна службеност није постала непотребна туженим, јер је неспорно утврђено да спорном пјешачком стазом тужени долазе до водонатапног канала из кога натапају своје непокретности које обрађују, што је и био разлог због кога је наведена службеност била заснована. С обзиром на наведено, Врховни суд је, прихватајући разлоге нижестепених судова, закључио да није престао разлог због којег је службеност спорне пјешачке стазе била заснована, будући да је неспорно утврђено да је предметна службеност спорне пјешачке стазе и даље потребна туженим, те да стога нису испуњени услови прописани чланом 63 Закона о власничкоправним односима за престанак права стварне службености. Имајући у виду чињенице конкретног предмета и релевантну одредбу члана 63 Закона о власничкоправним односима на којима је Врховни суд засновао своју одлуку, Уставни суд у образложењу оспорене пресуде у овом дијелу не види било какву произвољност због чега произилази да су ови апелантови наводи неосновани.

27. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да из чињеница предмета не произилази произвољност у примјени одредбе члана 63 Закона о власничкоправним односима Врховног суда, нити је апелант својим наводима довео у питање његово поступање. Због наведеног, Уставни суд сматра апелантове наводе о кршењу права на правично суђење, изузев сегмента права на доношење одлуке у разумном року, из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције неоснованим.

Б) Суђење у разумном року
а) Релевантни принципи

28. Уставни суд, прије свега, истиче да се, према конзистентној пракси Европског суда и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора оцијенити у свјетлу околности појединог предмета, водећи рачуна о критеријумима успостављеним судском праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежног суда или других јавних власти, те о значају који конкретна правна ствар има за апеланта (види, Европски суд, *Микулић против Хрватске*, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-I, став 38).

29. Уставни суд, такође, подсјећа, подржавајући праксу Европског суда, да члан 6 став 1 Европске конвенције државама уговорницама намеће дужност да организују своје правосудне системе тако да судови могу задовољити услове овог члана, укључујући и обавезу да поступају у предметима у разумном року (види, Европски суд, *Мариновић против Хрватске*, пресуда од 6. октобра 2005. године, став 23).

б) Анализа разумности трајања поступка

30. Иако предметни поступак није у потпуности окончан, јер је предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење у односу на дио тужбеног захтјева који се односи на измјештање службености, Уставни суд ће, будући да из навода апелације произилази да апелант указује на дужину поступка до доношења пресуде Врховног суда од 23. новембра 2010. године, размотрити дужину предметног поступка од подношења тужбе 30. априла 2002. године до доношења наведене пресуде а то је, дакле, период од осам година и седам мјесеци.

31. Уставни суд запажа да у поступку, иако је с обзиром на постављени тужбени захтјев било потребно извршити увиђај на лицу мјеста и спровести вјештачење, није било нарочито сложених чињеничних и правних питања о којима је требало расправити, те констатује да сложеност предмета нема утицаја на његову дужину.

32. Даље, везано за допринос редовних судова предметној дужини поступка, Уставни суд запажа да је Општински суд, одлучујући о апелантовом тужбеном захтјеву постављеном у тужби од 30. априла 2002. године, донио Пресуду број П-125/02 од 7. јануара 2003. године којом је одбијен апелантов тужбени захтјев. Наведена пресуда је рјешењем Кантоналног суда од 21. августа 2003. године укинута и предмет враћен на поновни поступак. Уставни суд запажа да је Општинском суду након тога требало пет година за доношење нове пресуде од 5. септембра 2008. године. Међутим, и ова пресуда је укинута рјешењем Кантоналног суда од 2. фебруара 2009. године и предмет је враћен на поновно суђење том суду. Општински суд је након тога, у кратком року (шест мјесеци), донио пресуду од 28. августа 2009. године којом је одлучио о апелантовом тужбеном захтјеву. Што се тиче понашања Кантоналног и Врховног суда, произилази да је на ове двије судске инстанце одлучено о жалби и ревизији у року од једне године и три мјесеца, што посматрано само за себе

није претјерано дуг период. Међутим, Уставни суд запажа да, иако је предметни поступак у појединим фазама окончан релативно брзо (жалбени и ревизиони поступак), то не утиче на чињеницу да је поступак поводом апелантове тужбе за утврђење престанка права службености трајао осам година и седам мјесеци. Уставни суд указује да је за правни систем од одлучне важности вођење поступка у оквиру разумног времена, јер свако непотребно одуговлачење, као и враћање предмета од вишег ка нижем суду често доводи до, *de facto*, лишавања појединца његових права, губитка дјелотворности и повјерења у правни систем. С тим у вези, Уставни суд закључује да одговорност за укупну дужину поступка у конкретном случају сноси првенствено првостепени суд којем је, иако је прву одлуку донио у року од осам мјесеци, у поновном поступку требало пет година да одлучи о апелантовом тужбеном захтјеву да би и у наставку поступка поново починио пропусте који су проузроковали укидање његове одлуке и враћање предмета на поновни поступак, чиме је у претежном дијелу и допринио дужини предметног поступка.

33. Стога, оцјењујући понашање редовних судова у конкретном случају, Уставни суд сматра да се дужина поступка који је трајао осам година и седам мјесеци може у највећем дијелу приписати првостепеном суду. На основу наведеног, Уставни суд закључује да дужина поступка не задовољава захтјев "разумног рока" из члана 6 став 1 Европске конвенције, те да постоји повреда апелантовог права на суђење у "разумном року" као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Накнада нематеријалне штете

34. Апелант је тражио накнаде на име нематеријалне штете због недоношења судске одлуке у разумном року као једном од аспеката права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да, према члану 74 Правила Уставног суда, у одлуци којом усваја апелацију може одредити накнаду на име нематеријалне штете, те да се она, у смислу става 2 наведеног члана, одређује на основу праведности, узимајући у обзир стандарде који произилазе из праксе Уставног суда.

35. У вези са тим, Уставни суд упућује на раније утврђен принцип одређивања висине накнаде штете у оваквим случајевима (види Одлуку Уставног суда број *АП 938/04*, објављену у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 20/06, ст. 48-51). Према утврђеном принципу, апеланту би за сваку годину одгађања да се донесе одлука требало исплатити износ од приближно 150 КМ, а уколико се ради о хитном поступку, износ од 300 КМ. Имајући у виду да је у конкретном случају поступак до доношења одлуке Врховног суда трајао осам година и седам мјесеци, апеланту се утврђује накнада у износу од 1.200,00 КМ. Овај износ апеланту је дужна да исплати Влада Херцеговачко-неретванског кантона у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке.

Ц) Право на имовину

36. Апелант истиче да му је оспореним одлукама повријеђено и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Уставни суд запажа да апелант кршење наведеног права заснива на наводима о повреди права на правично суђење, односно на примјени материјалног права, који су већ размотрени у оквиру осталих аспеката права на правично суђење. С обзиром на наведено, као и на елаборацију из претходних тачака у којима није утврђено кршење права на правично суђење, Уставни суд сматра и наводе о кршењу права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију неоснованим.

VIII. Закључак

37. Уставни суд закључује да постоји кршење права на "суђење у разумном року" као једном од аспеката права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције у ситуацији када је поступак који није био сложене природе трајао осам година и седам мјесеци за шта Општински суд сноси највећи дио одговорности, који, иако се ради о поступку који није био сложене природе, није исказао примјерену ажурност.

38. Међутим, Уставни суд закључује да није прекршено апелантово право у односу на остале аспекте права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, нити право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, будући да је Врховни суд, потврђујући одлучење нижестепених судова, у својој одлуци, позивајући се на релевантне одредбе Закона о власничкоправним односима, дао исцрпне разлоге на којима је своју одлуку засновао, а дана образложења Уставни суд не сматра произвољним.

39. На основу члана 59 ст. 1, 2 и 3 и члана 74 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

40. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 744/11**, rješavajući apelaciju **Franje Pavlovića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav 2. tačka b), člana 59. st. 1, 2. i 3. i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Mirsad Ćeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 17. septembra 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelimično se usvaja apelacija **Franje Pavlovića.**

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na pravo na donošenje odluke u razumnom roku u postupku okončanom Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. novembra 2010. godine.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da **Franji Pavloviću**, u roku od 90 dana od dana dostavljanja ove odluke, isplati ukupan iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da, u skladu sa članom 72. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od 90 dana od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se apelacija **Franje Pavlovića** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. novembra 2010. godine u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovina i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Franjo Pavlović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Ljubuškog, kojeg zastupaju Marko i Dario Kraljević, advokati iz Ljubuškog, podnio je 16. februara 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. novembra 2010. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. prethodnih Pravila Ustavnog suda ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09) koja su važila u vrijeme preduzimanja navedenih radnji, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda u Širokom Brijegu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) i Općinskog suda u Ljubuškom (u daljnjem tekstu: Općinski sud), te učesnika u postupku Ivana Pavlovića, Tihomira Pavlovića, Stanka Pavlovića, Radoslava Pavlovića, Danice Pavlović i Joze Pavlovića (u daljnjem tekstu: tuženi) 15. novembra 2013. godine zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Općinski sud odgovore na apelaciju dostavili su Ustavnom sudu u periodu od 26. do 29. novembra 2013. godine, a tuženi u ostavljenom roku nisu dostavili odgovor na apelaciju.

4. Odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 6. marta 2014. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

6. Apelant je 30. aprila 2002. godine podnio tužbu Općinskom sudu protiv tuženih radi prestanka prava služnosti prolaska pješice i pronosa bremenica preko apelantovih nekretnina označenih kao k.č. br. 797 i k.č. br. 789 k.o. Veljaci II kao poslužnog dobra za potrebe nekretnina tuženih bliže opisanih u navodima tužbe.

7. Presudom Općinskog suda broj 63 0 P 003330 02 od 28. augusta 2009. godine, donesenom u ponovnom postupku, nakon što su u dva navrata ukinute prethodno donesene presude Općinskog suda (broj P. 125/02 od 7. januara 2003. godine i broj P. 313/03 od 5. septembra 2008. godine), rješenjima Kantonalnog suda od 21. augusta 2003. godine i 2. februara 2009. godine odbijen je apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da prestaje služnost prolaska pješice i pronosa bremenica preko apelantovih nekretnina označenih kao k.č. br. 797 i k.č. br. 789 k.o. Veljaci II 8 (u daljnjem tekstu: predmetne nekretnine) kao poslužnog dobra za potrebe nekretnina tuženih bliže opisanih u izreci presude (stav 1. izreke). Istom presudom odbijen je alternativni apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da su tuženi dužni dopustiti da se pravo služnosti prolaska pješice i pronosa bremenica, koje su tuženi imali preko apelantovih nekretnina, izmjesti sa apelantovih predmetnih nekretnina na način kako je bliže opisano u stavu 2. izreke presude, te da se apelant obavezuje da snosi troškove uređenja alternativne pješačke staze uz naknadu troškova postupka apelantu.

8. U obrazloženju presude Općinski sud je naveo da je na osnovu provedenih dokaza (uviđaja na licu mjesta na osnovu kojeg su sačinjeni nalaz i mišljenje vještaka geometra Željka Grbavice od 4. juna 2008. godine, čitanjem materijalnih dokaza i iskaza tuženih) nesporno utvrđeno da je apelant posjednik i vlasnik predmetnih nekretnina, te da "postojeća pješačka staza" ide preko apelantovih predmetnih nekretnina. Također je nesporno utvrđeno da tuženici imaju pravo stvarne služnosti pješačke staze kako bi došli do svojih nekretnina bliže opisanih u obrazloženju presude. Budući da je apelant svojim "osnovnim" tužbenim zahtjevom predložio ukidanje tuženim prava stvarne služnosti postojeće pješačke staze, Općinski sud je istakao da je među parničnim strankama sporno da li se može ukinuti pravo služnosti prolaska tuženika pješačkom stazom, odnosno da li tuženici mogu do svih svojih nekretnina doći preko nekretnine javnog-poljskog puta k.č. broj 3180 ili preko nekih drugih nekretnina tuženih. S tim u vezi, Općinski sud je obrazložio da iz provedenih dokaza nesporno proizlazi da sporna pješačka staza "siječe" dvije apelantove parcele, te da pješačkom stazom tuženi dolaze do "vodonatapnog kanala" iz koga natapaju svoje nekretnine koje obrađuju. S obzirom na navedeno, Općinski sud je zaključio da postojeća pješačka staza nije postala nepotrebna tuženim za korištenje njihovih nekretnina, niti, prema mišljenju Općinskog suda, tuženici mogu doći javnim putem k.č. broj 3180 do svih svojih nekretnina i ekonomski ih iskorištavati, a da ne koriste postojeću pješačku stazu. Naime, Općinski sud smatra da apelantov subjektivni razlog da postojeća pješačka staza presijeca njegove nekretnine na kojim su zasađene različite kulture, a što je sud utvrdio i na licu mjesta, nije dovoljan razlog zbog kojeg bi trebalo ukinuti postojeću pješačku stazu kojom svi tuženici mogu doći do svojih nekretnina koje obrađuju, budući da i sam apelant koristi navedenu pješačku stazu za dolazak do svoje nekretnine k.č. broj 789. Imajući u vidu da je služnost sporne pješačke staze zasnovana na poljskom putu koji je postojao u vrijeme zasnivanja te služnosti, te da nije prestala potreba tuženih za služnost sporne pješačke staze, jer tuženici javnim putem ne mogu doći do svojih nekretnina i obrađivati ih, Općinski sud je odbio apelantov tužbeni zahtjev za ukidanje prava služnosti sporne pješačke staze, shodno odredbama člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima kojim je propisano da vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne služnosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog koga je bila zasnovana.

9. Općinski sud je, također, ukazao da je apelant u toku postupka predložio, ukoliko sud ne prihvati navedeni tužbeni zahtjev "kao osnovni zahtjev", da usvoji alternativni tužbeni zahtjev, i to uspostavljanje alternativne pješačke staze, koju bi apelant izgradio o svom trošku, a kojom bi tuženici mogli nesmetano pristupiti svojim nekretninama. S tim u vezi, Općinski sud je istakao da iz nalaza i mišljenja vještaka geometra, a što je utvrđeno i na licu mjesta, nesporno proizlazi da je teren na koji je apelant predložio izmještanje pješačke

staze zasađen voćkama i da taj teren nije pogodan za izgradnju nove pješačke staze, a koja bi i bila znatno duža u odnosu na postojeću pješačku stazu. Stoga, Općinski sud je odbio i alternativni tužbeni zahtjev (tačka 2. izreke presude), shodno odredbi člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima.

10. Presudom Kantonalnog suda broj 63 0 P 003330 09 Gž od 12. januara 2010. godine odbijena je apelantova žalba i u cijelosti je potvrđena prvostepena presuda. U obrazloženju presude Kantonalni sud je istakao da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje prava službenosti spornom pješačkom stazom u smislu odredbe člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima. Naime, Kantonalni sud je ukazao da iz provedenih dokaza u spisu proizlazi da pored nekretnina parničnih stranaka prolazi "vodonatapni kanal" iz kojeg stranke natapaju svoje nekretnine koje obrađuju, te da tuženi mogu doći do svojih nekretnina i navedenog kanala samo spornom pješačkom stazom. Stoga, Kantonalni sud je zaključio da sporna pješačka staza nije postala nepotrebna za korištenje i obrađivanje nekretnina tuženih, odnosno, prema mišljenju suda, nije prestao razlog u smislu odredbe člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima zbog kojeg je sporna služnost zasnovana. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je zaključio da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je odbio apelantov zahtjev za ukidanje prava službenosti sporne pješačke staze, te da je za svoj stav dao valjane razloge koje u cijelosti prihvata i taj sud.

11. Vrhovni sud je, odlučujući o apelantovoj reviziji protiv drugostepene presude, donio Presudu broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. novembra 2010. godine kojom se revizija djelimično usvaja i drugostepena presuda ukida u dijelu u kojem je odbijena apelantova žalba i prvostepena presuda potvrđena u odnosu na alternativni istaknuti tužbeni zahtjev koji se odnosi na izmještanje službenosti prolaza pješice i pronosa bremenica i u tom dijelu predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje. U obrazloženju presude Vrhovni sud je, imajući u vidu činjenično utvrđenje nižestepenih sudova, zaključio da su nižestepeni sudovi pravilno utvrdili da u konkretnom slučaju nije prestao razlog zbog koga je služnost bila zasnovana i da nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje prava službenosti u smislu odredbe člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, te su nižestepeni sudovi pravilno odlučili kada su odbili apelantov "primarni" tužbeni zahtjev kojim je tražio da prestane pravo stvarne službenosti prolaza preko sporne pješačke staze. Međutim, Vrhovni sud je u pogledu alternativnog zahtjeva kojim je apelant tražio izmještanje službenosti zaključio da nižestepeni sudovi nisu imali u vidu načelo restrikcije službenosti koja je propisana članom 55. stav 1. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, tj. da se službenost mora vršiti na način na koji se najmanje opterećuje poslužno dobro. Vrhovni sud ocjenjuje da utvrđena okolnost da predloženi drugi put nije prikladniji, niti jednako prikladan kao sporni put, sama za sebe ne mora bezuvjetno biti prepreka za izmještanje sporne službenosti puta.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

12. Apelant je osporio odluku Vrhovnog suda kojom je odbijen njegov tužbeni zahtjev za "utvrđenje da prestaje službenost prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih nekretnina tužitelja (apelanta)", navodeći da mu je osporenim presudama u tom dijelu povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Apelant je istakao da su sudovi pogrešnom ocjenom dokaza i pogrešnom primjenom materijalnog prava pogrešno i zaključili da "nisu ispunjeni uvjeti za ukidanje službenosti spornom pješačkom stazom". Naime, apelant je naveo da je svoj tužbeni zahtjev temeljio na odredbi člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima, te smatra da iz svih provedenih dokaza proizlazi da je stvarna službenost prolaska pješice spornom pješačkom stazom za tuženike nepotrebna, jer do svojih nekretnina mogu doći "javnim putem". Pri tome apelant smatra da "nije bitno što je prije nastanka sporne pješačke staze postojao poljski put označen kao k.č. broj 3180". Također, apelant smatra da su proizvoljni i zaključci redovnih sudova da je tuženim spornom pješačkom stazom bilo najbliže "da dolaze do vodonatapnog kanala". Apelant je predložio da Ustavni sud "usvoji apelaciju i ukine osporenu presudu u odbijajućem dijelu i u tom odbijajućem dijelu naloži ponovno suđenje". Apelant je, također, istakao da je u predmetnom postupku tužbu podnio 30. aprila 2002. godine i da postupak do donošenja presude Vrhovnog suda nije okončan u razumnom roku, pa je predložio da Ustavni sud za svaku godinu od podnošenja tužbe na ovamo, zbog odgađanja donošenja odluke u razumnom roku, dosudi naknadu nematerijalne štete.

b) Odgovor na apelaciju

13. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Općinski sud su istakli da njihovim presudama nisu povrijeđena apelantova prava, te su se pozvali na razloge date u obrazloženjima tih presuda.

V. Relevantni propisi

14. **Zakon o parničnom postupku** ("Službene novine FBiH" br. 53/03, 73/05 i 16/06) u relevantnom dijelu glasi:

Član 10.

Sud je dužan nastojati da se postupak provede bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

15. **Zakon o vlasničkopravnim odnosima** ("Službene novine FBiH" br. 6/98 i 29/03) u relevantnom dijelu glasi:

Član 63.

Vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne službenosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog koga je bila zasnovana.

VI. Dopustivost

16. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. U skladu sa članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

18. U konkretnom slučaju postupak je u jednom dijelu, koji se odnosi na utvrđenje da prestaje službenost prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, a apelant je apelacijom osporio odlučenje sudova u tom dijelu, okončan Presudom Vrhovnog suda broj 63 0 P 003330 10 Rev od 23. novembra 2010. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 21. januara 2011. godine, a apelacija je podnesena 16. februara 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog

suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

19. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

20. Apelant pobija navedenu presudu, tvrdeći da su povrijeđena njegova prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, uključujući i pravo na suđenje u "razumnom roku", i člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine, te člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

21. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

22. U konkretnom slučaju Ustavni sud prvenstveno zapaža da se predmetni postupak odnosi na ukidanje prava službenosti prolaza, dakle, na predmet građanskopravne prirode, te je član 6. stav 1. Evropske konvencije primjenjiv u konkretnom slučaju.

A) Činjenično stanje i primjena prava

23. Ustavni sud primjećuje da je apelant, nakon što mu je presudom Vrhovnog suda od 23. novembra 2010. godine pravomoćno odbijen tužbeni zahtjev u dijelu kojim je tražio ukidanje prava službenosti prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, osporio navedenu odluku. Naime, apelant smatra da je Vrhovni sud proizvoljno primijenio materijalno pravo kada je odbio njegov tužbeni zahtjev u ovom dijelu, jer, prema njegovom mišljenju, iz provedenih dokaza proizlazi da je navedena službenost postala nepotrebna tuženicima, te da su ispunjeni uvjeti za ukidanje službenosti sporne pješačke staze u smislu odredbe člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima.

24. U vezi sa ovim navodima, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska.

25. Ustavni sud se, dakle, prema navedenome stavu, može izuzetno, kada ocijeni da je u određenom postupku redovni sud proizvoljno postupao kako u utvrđivanju činjenica, tako i u primjeni relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. aprila 2005. godine, stav 26), upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivnopravne propise. U kontekstu navedenoga Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi ka pravičnom postupku (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 1293/05* od 12. septembra 2006. godine, tačka 25. i dalje). Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će u konkretnom slučaju, s obzirom na pitanja koja apelant postavlja, ispitati da li je pobijana odluka utemeljena na proizvoljnoj primjeni materijalnog prava.

26. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud, u vezi sa apelantovim suštinskim zahtjevom, a to je zahtjev kojim je apelant tražio ukidanje prava službenosti prolaska pješice i prenosa bremenica preko predmetnih apelantovih nekretnina, potvrđujući u tom dijelu presude nižestepenih sudova, dao detaljna i jasna obrazloženja koja se ni u jednom segmentu ne doimaju proizvoljnim. Naime, Ustavni sud zapaža da je apelant svoj tužbeni zahtjev temeljio na odredbi člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima kojom je propisano da vlasnik poslužne nekretnine ima pravo zahtijevati da prestane pravo stvarne službenosti kada ona postane nepotrebna za korištenje povlasne nekretnine, kao i kada prestane razlog zbog koga je bila zasnovana. S tim u vezi, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud na osnovu činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova zaključio da predmetna službenost nije postala nepotrebna tuženim, jer je nesporno utvrđeno da spornom pješačkom stazom tuženi dolaze do vodonatapnog kanala iz koga natapaju svoje nekretnine koje obrađuju, što je i bio razlog zbog koga je navedena službenost bila zasnovana. S obzirom na navedeno, Vrhovni sud je, prihvatajući razloge nižestepenih sudova, zaključio da nije prestao razlog zbog kojeg je službenost sporne pješačke staze bila zasnovana, budući da je nesporno utvrđeno da je predmetna službenost sporne pješačke staze i dalje potrebna tuženim, te da stoga nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima za prestanak prava stvarne službenosti. Imajući u vidu činjenice konkretnog predmeta i relevantnu odredbu člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima na kojima je Vrhovni sud utemeljio svoju odluku, Ustavni sud u obrazloženju osporene presude u ovom dijelu ne vidi bilo kakvu proizvoljnost zbog čega proizlazi da su ovi apelantovi navodi neosnovani.

27. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da iz činjenica predmeta ne proizlazi proizvoljnost u primjeni odredbe člana 63. Zakona o vlasničkopravnim odnosima Vrhovnog suda, niti je apelant svojim navodima doveo u pitanje njegovo postupanje. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra apelantove navode o kršenju prava na pravično suđenje, izuzev segmenta prava na donošenje odluke u razumnom roku, iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije neosnovanim.

B) Suđenje u razumnom roku
a) Relevantni principi

28. Ustavni sud, prije svega, ističe da se, prema konzistentnoj praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, razumnost dužine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom Evropskog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog

suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi, Evropski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izvještaj broj 2002-I, stav 38).

29. Ustavni sud, također, podsjeća, podržavajući praksu Evropskog suda, da član 6. stav 1. Evropske konvencije državama ugovornicama nameće dužnost da organiziraju svoje pravosudne sisteme tako da sudovi mogu zadovoljiti uvjete ovog člana, uključujući i obavezu da postupaju u predmetima u razumnom roku (vidi, Evropski sud, *Marinović protiv Hrvatske*, presuda od 6. oktobra 2005. godine, stav 23).

b) Analiza razumnosti trajanja postupka

30. Iako predmetni postupak nije u potpunosti okončan, jer je predmet vraćen drugostepenom sudu na ponovno suđenje u odnosu na dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na izmještanje službenosti, Ustavni sud će, budući da iz navoda apelacije proizlazi da apelant ukazuje na dužinu postupka do donošenja presude Vrhovnog suda od 23. novembra 2010. godine, razmotriti dužinu predmetnog postupka od podnošenja tužbe 30. aprila 2002. godine do donošenja navedene presude a to je, dakle, period od osam godina i sedam mjeseci.

31. Ustavni sud zapaža da u postupku, iako je s obzirom na postavljeni tužbeni zahtjev bilo potrebno izvršiti uviđaj na licu mjesta i provesti vještačenje, nije bilo naročito složenih činjeničnih i pravnih pitanja o kojima je trebalo raspraviti, te konstatira da složenost predmeta nema utjecaja na njegovu dužinu.

32. Dalje, vezano za doprinos redovnih sudova predmetnoj dužini postupka, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud, odlučujući o apelantovom tužbenom zahtjevu postavljenom u tužbi od 30. aprila 2002. godine, donio Presudu broj P-125/02 od 7. januara 2003. godine kojom je odbijen apelantov tužbeni zahtjev. Navedena presuda je rješenjem Kantonalnog suda od 21. augusta 2003. godine ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak. Ustavni sud zapaža da je Općinskom sudu nakon toga trebalo pet godina za donošenje nove presude od 5. septembra 2008. godine. Međutim, i ova presuda je ukinuta rješenjem Kantonalnog suda od 2. februara 2009. godine i predmet je vraćen na ponovno suđenje tom sudu. Općinski sud je nakon toga, u kratkom roku (šest mjeseci), donio presudu od 28. augusta 2009. godine kojom je odlučio o apelantovom tužbenom zahtjevu. Što se tiče ponašanja Kantonalnog i Vrhovnog suda, proizlazi da je na ove dvije sudske instance odlučeno o žalbi i reviziji u roku od jedne godine i tri mjeseca, što posmatrano samo za sebe nije pretjerano dug period. Međutim, Ustavni sud zapaža da, iako je predmetni postupak u pojedinim fazama okončan relativno brzo (žalbeni i revizioni postupak), to ne utječe na činjenicu da je postupak povodom apelantove tužbe za utvrđenje prestanka prava službenosti trajao osam godina i sedam mjeseci. Ustavni sud ukazuje da je za pravni sistem od odlučne važnosti vođenje postupka u okviru razumnog vremena, jer svako nepotrebno odugovlačenje, kao i vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, gubitka djelotvornosti i povjerenja u pravni sistem. S tim u vezi, Ustavni sud zaključuje da odgovornost za ukupnu dužinu postupka u konkretnom slučaju snosi prvenstveno prvostepeni sud kojem je, iako je prvu odluku donio u roku od osam mjeseci, u ponovnom postupku trebalo pet godina da odluči o apelantovom tužbenom zahtjevu da bi i u nastavku postupka ponovo počinio propuste koji su prouzrokovali ukidanje njegove odluke i vraćanje predmeta na ponovni postupak, čime je u pretežnom dijelu i doprinio dužini predmetnog postupka.

33. Stoga, ocjenjujući ponašanje redovnih sudova u konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da se dužina postupka koji je trajao osam godina i sedam mjeseci može u najvećem dijelu pripisati prvostepenom sudu. Na osnovu navedenog, Ustavni sud zaključuje da dužina postupka ne zadovoljava zahtjev "razumnog roka" iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te da postoji povreda apelantovog prava na suđenje u "razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Naknada nematerijalne štete

34. Apelant je tražio naknade na ime nematerijalne štete zbog nedonošenja sudske odluke u razumnom roku kao jednom od aspekata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, prema članu 74. Pravila Ustavnog suda, u odluci kojom usvaja apelaciju može odrediti naknadu na ime nematerijalne štete, te da se ona, u smislu stava 2. navedenog člana, određuje na osnovu pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.

35. U vezi sa tim, Ustavni sud upućuje na ranije utvrđen princip određivanja visine naknade štete u ovakvim slučajevima (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 938/04*, objavljenu u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 20/06, st. 48-51). Prema utvrđenom principu, apelantu bi za svaku godinu odgađanja da se donese odluka trebalo isplatiti iznos od približno 150 KM, a ukoliko se radi o hitnom postupku, iznos od 300 KM. Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju postupak do donošenja odluke Vrhovnog suda trajao osam godina i sedam mjeseci, apelantu se utvrđuje naknada u iznosu od 1.200,00 KM. Ovaj iznos apelantu je dužna isplatiti Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke.

C) Pravo na imovinu

36. Apelant ističe da mu je osporenim odlukama povrijeđeno i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Ustavni sud zapaža da apelant kršenje navedenog prava zasniva na navodima o povredi prava na pravično suđenje, odnosno na primjeni materijalnog prava, koji su već razmotreni u okviru ostalih aspekata prava na pravično suđenje. S obzirom na navedeno, kao i na elaboraciju iz prethodnih tačaka u kojima nije utvrđeno kršenje prava na pravično suđenje, Ustavni sud smatra i navode o kršenju prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju neosnovanim.

VIII. Zaključak

37. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na "suđenje u razumnom roku" kao jednom od aspekata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u situaciji kada je postupak koji nije bio složene prirode trajao osam godina i sedam mjeseci za šta Općinski sud snosi najveći dio odgovornosti, koji, iako se radi o postupku koji nije bio složene prirode, nije iskazao primjerenu ažurnost.

38. Međutim, Ustavni sud zaključuje da nije prekršeno apelantovo pravo u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, niti pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, budući da je Vrhovni sud, potvrđujući odlučenje nižestepenih sudova, u svojoj odluci, pozivajući se na relevantne odredbe Zakona o vlasničkopravnim odnosima, dao iscrpne razloge na kojima je svoju odluku zasnovao, a dana obrazloženja Ustavni sud ne smatra proizvoljnim.

39. Na osnovu člana 59. st. 1, 2. i 3. i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

40. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

1257

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4393/11**, rješavajući apelaciju **Zorana Bašića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak 2. točka b) i članka 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mato Tadić, sudac
Mirsad Ćeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 17. rujna 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Zorana Bašića** podnesena protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine broj X-Kž-08/596-1 od 25. kolovoza 2011. godine i Presude Suda Bosne i Hercegovine broj X-K/08/596-1 od 7. travnja 2010. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Zoran Bašić iz Posušja (u daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupa Jozo Ćurić, odvjetnik iz Livna, podnio je 7. studenog 2011. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Apelacijskog odjela Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacijski odjel) broj X-Kž-08/596-1 od 25. kolovoza 2011. godine i Presude Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj X-K/08/596-1 od 7. travnja 2010. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09) koja su važila u vrijeme poduzimanja navedenih radnji, od Suda BiH, te Tužiteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo BiH) zatraženo je 20. kolovoza 2013. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Sud BiH je odgovor dostavio 29. kolovoza 2013. godine, a Tužiteljstvo BiH 27. kolovoza 2013. godine.

4. Sukladno članku 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda koja su važila u vrijeme poduzimanja navedene radnje, odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 31. siječnja 2014. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

6. Sud BiH je Presudom broj X-K/08/596-1 od 7. travnja 2010. godine, a koja je u cjelini potvrđena Presudom Apelacijskog odjela broj X-Kž-08/596-1 od 25. kolovoza 2011. godine, apelanta proglasio krivim da je, radnjama bliže opisanim u izreci presude, počinio kazneno djelo organizirani kriminal iz članka 250. stavak 1. Kaznenog zakona BiH (u daljnjem tekstu: KZBiH), a u svezi sa kaznenim djelom krijumčarenje osoba iz članka 189. stavak 1. istog zakona, te mu kao glavnu kaznu izrekao kaznu zatvora u trajanju od četiri godine, te kao sporednu kaznu novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 KM.

7. Iz obrazloženja presuda proizlazi da je Tužiteljstvo BiH optužnicom potvrđenom 9. srpnja 2009. godine optužilo apelanta, te A.K., M.B., A.B., D.M., F.D. i A.V. za kazneno djelo organizirani kriminal u svezi s kaznenim djelom krijumčarenje osoba. U tijeku postupka optuženi M.B., A.B., D.M., F.D. i A.V. su sa Tužiteljstvom BiH zaključili sporazum o priznanju krivnje zbog čega je u odnosu na njih postupak razdvojen i dovršen pod drugim brojem. Također, optuženi A.K. je 8. siječnja 2010. godine zaključio sporazum o priznanju krivnje, pa je i u odnosu na njega postupak razdvojen i dovršen pod drugim brojem.

8. Iz obrazloženja presude Suda BiH, pored ostalog, proizlazi da je apelant osporavao zakonitost dodatnih dokaza pribavljenih u Republici Hrvatskoj, ukazujući na Europsku konvenciju o međusobnom pružanju pravne pomoći u kaznenim stvarima (u daljnjem tekstu: Europska konvencija o pravnoj pomoći), Sporazum između BiH i Republike Hrvatske o pružanju pravne pomoći u građanskim i kaznenim stvarima, te članak 118. Zakona o kaznenom postupku BiH (u daljnjem tekstu: ZKPBiH), sukladno kojem je, prema apelantovom mišljenju, Sud BiH trebao donijeti naredbu, uz ispunjenje ostalih uvjeta iz navedenog članka, za upućivanje zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć.

Apelacijski odjel Suda BiH, odlučujući po prizivima Tužiteljstva i apelantovih branitelja, suglasio se sa zaključkom prvostupanjskog suda da su neutemeljene apelantove tvrdnje da je presuda zasnovana na nezakonitim dokazima. U svezi s tim je ukazano da je nesporno da su kao dokazi prihvaćeni sedam CD-ova na kojim se nalaze audiosnimci razgovora apelanta, a koje su policijska tijela Republike Hrvatske snimala prilikom poduzimanja posebnih istražnih radnji nadležnih tijela Republike Hrvatske. Dalje, kao nesporno je ukazano i da je navedene dokaze neposredno preuzela od istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu M.T., ovlaštena službena osoba Granične policije BiH, a koje su prethodno potraživali molbom Tužiteljstva BiH za pravnu pomoć broj KT-509/08 od 18. svibnja 2009. godine upućenom Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu. Dalje, ukazano je da nema značaja za ocjenu zakonitosti dokaza činjenica da ove istražne radnje nisu poduzimane po nalogu Suda BiH. Naime, nalog za provođenje posebnih istražnih radnji prema M.K., sa kojim je apelant komunicirao, nije mogao ni postojati obzirom na to da je M.K. državljanin Hrvatske u kojoj i živi i radi. Stoga su ove istražne radnje poduzimane po nalogu nadležnih tijela Republike Hrvatske, a što proizlazi iz analize i objašnjenja grafičkog prikaza i listinga telefonskih i IMEI brojeva telekom-operatera, telefonskih brojeva nadziranih telekomunikacija, oduzetih telefonskih aparata i SIM kartica u predmetu broj KT-509/08. U svezi s tim je ukazano na naloge istražnog suca Županijskog suda broj XXI-KIR-US-91-08 od 12. siječnja 2009. godine i broj XXI-KIR-US-91-08 od 11. veljače 2009. godine o nadziranju označenih telefonskih brojeva M.K., kao i da je ova mjera poduzeta sukladno važećem kaznenom zakonodavstvu Republike Hrvatske. Dalje, ukazano je da se, sukladno Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima BiH, te Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći Republike Hrvatske, kao i članku 19. stavak 3. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o pravnoj pomoći radnje po zamolnici

pružaju isključivo domaćem zakonodavstvu. Sukladno navedenom, Apelacijski odjel je zaključio da su sporni dokazi pribavljeni sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske, da su ih sačinila službena tijela Republike Hrvatske na temelju naredbi nadležnih sudova sukladno važećim propisima Republike Hrvatske. Također, Apelacijski odjel je ukazao i na članak 78. Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske prema kojem je istražni sudac ovlašten po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranaka izdvojiti nezakonite dokaze. S tim u svezi je ukazano da iz dopisa istražnog suca Županijskog suda Zagreb broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. srpnja 2009. godine proizlazi da je istraga okončana, da su svi dokumenti, uključujući i naloge za provođenje posebnih istražnih radnji u odnosu na M.K., kao dokazi uloženi u spis zbog čega ih istražni sudac nije mogao dostaviti. Imajući u vidu navedeno, Apelacijski odjel je zaključio da su u konkretnom slučaju dokazi koje je apelant osporavao već prošli test ocjene zakonitosti.

9. Dalje, Apelacijski odjel je zaključio da se u konkretnom slučaju ne dovodi u pitanje ni zakonitost dostavljanja dokaza iz Republike Hrvatske. U svezi s tim je ukazano da je člankom 4. stavak 2. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći BiH, kao i člankom 6. stavak 4. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima Republike Hrvatske predviđena mogućnost neposredne komunikacije u pružanju međunarodne pravne pomoći pod uvjetom da je to predviđeno međunarodnim sporazumom. Dalje, ukazano je da je međunarodni sporazum koji predviđa neposredno pružanje pravne pomoći Drugi protokol uz Europsku konvenciju o pravnoj pomoći, koji u članku 4. stavak 1. propisuje da sudska tijela strane molilje mogu, također, uputiti izravno sudskim tijelima zamoljene strane zahtjev za pružanje pravne pomoći i u tom slučaju se zahtjev vraća istim putem. Također, ukazano je da je stavkom 4. istog članka propisano da se zahtjevi iz čl. 18. i 19. Drugog protokola mogu upućivati neposredno. Najzad, ukazano je i da je, sukladno članku 19. Drugog protokola, određeno da je i u slučaju tajne istrage, kao što je i konkretni slučaj, predviđena neposredna komunikacija nadležnih tijela. S tim u svezi je ukazano da su predmetni dokazi pribavljeni u tijeku međunarodne tajne akcije koja je provedena na području više država, pa da zbog toga nije postojala ni prepreka da se Tužiteljstvo BiH neposredno obrati istražnom sucu Županijskog suda u Zagrebu molbom za pružanje pravne pomoći. Na temelju naredbe Tužiteljstva BiH Središnjem istražnom uredu Granične policije BiH broj KT-509/08 od 6. srpnja 2009. godine u kojoj su navedeni broj i nadnevak molbe koju je uputilo ovo Tužiteljstvo navedenom sudu Apelacijski odjel je zaključio da je upravo tako i postupljeno u konkretnom slučaju.

10. Apelacijski odjel je, također, ukazao i da je mogućnost razmjene relevantnih informacija između zainteresiranih strana, odnosno uspostavljanja izravnih kanala komunikacije, moguća i bez posebne molbe za pravnu pomoć, sukladno članku 11. Drugog dodatnog protokola, te čl. 10. i 11. stavak 6. Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnenim, morskim i zračnim putem.

11. Dalje, kao neutemeljena je ocijenjena i apelantova tvrdnja da su dogovori o preuzimanju dokumentacije i dokaza postignuti usmenim putem. U svezi s tim je ukazano da je, sukladno članku 4. stavak 9. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju, morao postojati pismeni zahtjev, a koji je u konkretnom slučaju i postojao, što je vidljivo iz dopisa Županijskog suda u Zagrebu označenoga broja i nadnevka u kojem se istražni sudac poziva na dopis Tužiteljstva BiH, na temelju kojeg i vrši dostavljanje tražene dokumentacije i dokaza u ovom predmetu.

12. Najzad, Apelacijski odjel je istaknuo da se mora imati u vidu i osnovni cilj Europske konvencije o pravnoj pomoći iz članka 2. a to je da omogući tješnje povezivanje između članica Vijeća Europe u pogledu pravne pomoći u kaznenim stvarima. Najzad, ukazano je i da dostavljanje dokaza tijekom istrage i mimo odredaba navedenih međunarodnih dokumenata od nadležnih tijela kaznenog gonjenja jedne države nadležnim tijelima kaznenog gonjenja druge države samo po sebi ne bi značilo da su ti dokazi nezakoniti, kao i da dosljedna primjena međunarodnih ugovora ne znači i da su ovako pribavljeni dokazi zakoniti i autentični. Prema stavu Apelacijskog odjela, čak i u slučaju da su sporni dokazi dostavljeni samo na temelju usmenog dogovora, navedena okolnost sama po sebi ne bi značila i da su nezakonito pribavljeni jer, imajući u vidu citirane odredbe međunarodnih dokumenata, takav vid komunikacije sam po sebi nije zabranjen.

13. Kao neutemeljena je ocijenjena i apelantova tvrdnja da mu nisu dostavljane izvorne snimke presretanih razgovara. U svezi s tim je ukazano da nije moguće zaključiti da je obrana inzistirala na dostavljanju apsolutno svih snimki, uključujući i one koje Tužiteljstvo BiH nije smatralo relevantnim i koje nije predložilo kao dokaz, odnosno da obrana ničim nije dokazala da joj navedeni dokazi nisu bili dostupni obzirom na to da je i na sjednici Apelacijskog vijeća obrana istaknula da nije bilo pismenog obraćanja Tužiteljstvu BiH. Najzad, ukazano je da je, u smislu članka 47. ZKPBiH, relevantno je li dokumentacija bila dostupna obrani, a propust da se ovo pravo iskoristi, ili da pruži dokaze da je bila onemogućena u tome, ne dovodi u pitanje zakonitost dokaza.

14. Kao neutemeljeni su ocijenjeni i prizivni prigovori kojim je apelant želio dovesti u pitanje zakonitost svjedočenja svjedoka M.B. U svezi s tim je, pored ostalog, ukazano da postavljanje sugestivnih pitanja predsjednika vijeća ne predstavlja povredu ZKPBiH. U prilog ovakvom zaključku je ukazano da navedeni zakon ne sadrži ograničenja ove vrste kao što je to slučaj prilikom izravnog i unakrsnog ispitivanja stranaka i branitelja. Također, ukazano je na članak 262. stavak 2. ZKPBiH kojim je propisana mogućnost da se dozvole pitanja koja navode na odgovore koji se žele čuti a kad je to potrebno radi razjašnjenja iskaza svjedoka. U svezi s tim, ukazano je da se svjedok M.B., nakon što je priznao krivnju za inkriminirane radnje, naprasno nije mogao sjetiti koliko je puta po apelantovom nalogu prebacivao strane državljane, a zbog čega je bilo nužno da predsjednik vijeća postavi pitanja koja je postavljao, a sukladno obvezi iz članka 239. stavak 2. ZKPBiH da se stara o svestranom pretresanju predmeta.

15. Kao neutemeljena je ocijenjena i apelantova tvrdnja da od osoba koje se spominju u optužnici jedino poznaje A.B., svojeg sina, i M.B., svojeg rođaka, kao i da nije točno da je njegov sin A.B. bio posrednik u primopredaji novca između njega i M.K., odnosno da je točno da je njegov sin odnio novac u Imotski, ali ne M.K., već E.B., te da se radilo o novcu od preprodaje auta. U svezi s tim ukazano je da je na temelju provedenih dokaza prvostupanjski sud pravilno zaključio da je apelantov iskaz nelogičan i da je dan radi izbjegavanja vlastite krivnje obzirom na to da njegov sin A.B. nije mogao podići označeni novčani iznos prije nego što je apelant stupio u kontakt sa osobom koja mu je novac poslala i javila kontrolni broj transfera. Također, ukazano je i da iz sadržaja niza presretanih razgovora između apelanta i M.K., te apelantovog sina A.B. i M.K. nedvojbeno proizlazi da je apelantov sin posredovao u predaji novca između apelanta i M.K. Obzirom na to da nije predočen niti jedan dokaz koji bi potkrijepio apelantovu tvrdnju da se radilo o novcu od preprodaje auta koji je predan E.B., ova apelantova tvrdnja je ocijenjena paušalnom.

16. Neutemeljenom je ocijenjena i apelantova tvrdnja da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno, jer je prvostupanjski sud odbio saslušati svjedoka A.L. od kojeg je apelant kupovao oduzete mobilne telefone, te provesti vještačenje njegovog glasa na snimkama Centra za forenziku. U svezi s tim je ukazano da je nesporna činjenica da je sa nadziranog broja telefona koji pripada M.K. u inkriminiranom razdoblju u više navrata pozivan apelantov broj, kao i broj njegovog sina. Kada se ova činjenica dovede u svezu sa iskazom svjedoka M.B. kojeg je apelant u više navrata angažirao da preuzme ilegalne emigrante na autobusnoj postaji u Mostaru, te sa transkriptima razgovara sa telefonskih brojeva koji su korišteni u telefonskim aparatima koji su oduzeti od apelanta, njegove supruge i kćerke, Apelacijski odjel je zaključio da je nesporno utvrđeno da je apelant prilikom poduzimanja inkriminiranih radnji koristio te brojeve i da je njegov glas na snimkama. U prilog ovom zaključku ukazano je i na grafički prikaz telefonskih kontakata iz kojeg proizlazi da je apelant putem pobrojanih brojeva telefona kontaktirao ne samo sa M.K. već i sa A.B., te M.B. Slijedeći navedeno i imajući u vidu iskaz M.B., kao neutemeljena je ocijenjena i apelantova tvrdnja da uopće ne poznaje M.K.

17. Najzad, Apelacijski odjel je zaključio da se prvostupanjsko vijeće prilikom odmjeravanja kazne rukovodilo svim utvrđenim relevantnim činjenicama i okolnostima, da su one pravilno ocijenjene, pa da je, sukladno tome, donijeta i pravilna odluka o kazni. Pri tome je ukazano da u prizivu u ovom dijelu nije istaknuta niti jedna nova činjenica ili okolnost osim onih koje je prvostupanjski sud ocijenio.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelant tvrdi da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, kao i "pravo na jednak pristup sudu". U biti, opširni apelacijski navodi se svode na tvrdnju da je pogrešno utvrđeno činjenično stanje. S tim u svezi, apelant tvrdi da se osporene presude zasnivaju na nezakonitim dokazima. U svezi s tim, ukazuje da su dokazi pribavljeni provođenjem posebnih istražnih radnji kojim nije prethodila naredba Suda BiH sukladno članku 118. ZKPBiH. Prema njegovom mišljenju, a sukladno relevantnim odredbama Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o pravnoj pomoći, sve radnje u svezi sa zamolnicom o pružanju pravne pomoći moraju biti obavljene sukladno domaćem zakonu. Najzad, apelant tvrdi da u brojnim naredbama o provođenju posebnih istražnih radnji Županijskog suda u Zagrebu koje su uložene u spis ne postoji niti jedan nalog za nadzor i tehničko snimanje komunikacija M.K., da je Tužiteljstvo BiH bez naredbe suda, posredstvom neovlaštene osobe, slalo nepropisno i isključivo usmeno zamolnicu za pribavljanje dokaza, da je tako pribavilo dokaze koji su nezakoniti, pa da je takve dokaze kao ključne priložilo u spis. U prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je istaknuo i da je iskaz svjedoka M.B. iznuđen, odnosno da je ovaj svjedok nezakonito saslušan, jer mu je sud postavio više sugestivnih pitanja, kao i da je u istom postupku imao status optuženog i svjedoka, pa da je sud ove njegove iskaze komparirao. Također, apelant ukazuje i da je ovaj svjedok izjavio da apelant nije znao koga je on prevozio, odnosno da vozi ilegalne emigrante.

19. Dalje, apelant tvrdi da u postupku ničim nije dokazano da je on na bilo koji način bio uključen u prebacivanje emigranata, da je utvrđeno da samo poznaje A.B., koji mu je sin, i M.B., koji mu je rođak. Apelant je istaknuo i da njegov sin A.B. nije bio posrednik u predaji novca između njega i M.K., već da je novac odnio E.B., te da novac potiče od preprodaje automobila. Apelant ukazuje da mu je prilikom pretresa oduzeto sedam mobilnih telefona i određen broj SIM kartica, ali niti jedna sa koje su obavljani inkriminirani razgovori. Također, ukazuje da je kupovao polovne telefone od A.L., pa da ne isključuje mogućnost da su ovi telefoni korišteni prije, da ih je kupio i za inkriminirane razgovore. Zbog toga, smatra da je za pravilno utvrđenje činjeničnog stanja bilo potrebno saslušati A.L. a što je sud nezakonito odbio. Također, prema njegovom mišljenju, neopravdano je odbijen njegov zahtjev da Centar za forenziku i načelnik R.H. provedu vještačenje autentičnosti njegovog glasa, jer se, prema njegovim tvrdnjama, radi o čistoj montaži, pojedini dijelovi razgovora su brisani, negdje su dodavane i riječi, da je ove razgovore "skidao" uposlenik Granične policije i na temelju njih sastavljao transkripte, te, najzad, da mu ni nakon više inzistiranja ni sud ni Tužiteljstvo nisu dozvolili da dobije u posjed izvorne CD-ove. Apelant tvrdi da je sud prihvatio kao dokazane činjenice koje predstavljaju subjektivna tumačenja i pretpostavke djelatnika Granične policije i SIPA-e u svezi sa njegovim sudjelovanjem u prebacivanju i smještaju inozemnih imigranata, a koje su navodno potvrđene iskazima svjedoka M.B., A.A., M.T., E.K. i M.F. (djelatnika SIPA-e i Granične policije).

20. Najzad, apelant tvrdi da se sud prilikom odmjeravanja kazne priklonio zahtjevu Tužiteljstva BiH, te mu izrekao težu kaznu zbog upornosti u vršenju kaznenih djela, ranije osuđivanosti, te izravnog umišljaja, a da nije uvažio činjenicu da je, zbog navodne povezanosti sa ubojstvom J.L., neopravdano proveo u pritvoru više od dvije godine, da nije uposlen ni on ni njegova supruga, da je otac petero djece, te da se u kaznenoj evidenciji nalazi zbog lakših kaznenih djela, uglavnom prekršaja.

b) Odgovor na apelaciju

21. Sud BiH je najprije ukazao da se radi o identičnim navodima koji su već razmotreni u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku. U svezi sa apelantovom tvrdnjom o nezakonitim dokazima – CD-ovima na kojim se nalaze audiozapisi nadziranih razgovora, ukazano je da ih je M.T., ovlaštena službena osoba Granične policije, neposredno preuzeo od istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu, kao i da su oni prethodno potraživani po molbi za pravnu pomoć broj KT-509/08 od 18. svibnja 2009. godine koju je uputilo Tužiteljstvo BiH Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu. Dalje, ukazano je da su razlozi i obrazloženja zbog kojih nije prihvaćeno provođenje dokaza koje je predložio apelant u obrazloženjima presuda dani sukladno članku 263. ZKPBiH. Također, ukazano je da su prihvaćena kao objektivna tumačenja ovlaštenih službenih osoba SIPA-e i Granične policije, koji su saslušani na glavnom pretresu i koji su sudjelovali u provođenju istražnih radnji, odnosno imali neposredna saznanja, pa da je neutemeljena apelantova tvrdnja da se radi o subjektivnim tumačenjima. Sud BiH se pozvao na razloge i obrazloženja zbog kojih je prihvatio iskaz svjedoka M.B., te ukazao da ZKPBiH ne postavlja ograničenja prilikom korištenja sugestivnih pitanja predsjednika vijeća u ispitivanju svjedoka, a što je u službi obveze iz članka 239. ZKPBiH da se predsjednik vijeća stara o svestranom pretresanju predmeta. Najzad, neutemeljenim je ocijenjena tvrdnja da se sud priklonio prijedlogu Tužiteljstva BiH pri izricanju teže kazne obzirom na to da je apelantu izrečena kazna u prvostupanjskom postupku potvrđena drugostupanjskom presudom, odnosno da mu nije izrečena teža kazna.

22. Tužiteljstvo BiH u odgovoru na navode iz apelacije u svezi sa tvrdnjama o nezakonitim dokazima ukazalo je na razloge i obrazloženja iz osporenih presuda u ovom dijelu,

ukazujući da se radilo o zajedničkoj međunarodnoj istrazi, pa da su za istražne radnje koje su poduzimane na teritoriju Republike Hrvatske naredbe mogla izdavati samo nadležna tijela Republike Hrvatske sukladno pozitivnim propisima ove republike.

V. Relevantni propisi

23. **Kazneni zakon Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10) u relevantnom dijelu glasi:

Krijumčarenje ljudi
Članak 189.

(1) Tko u namjeri pribavljanja za sebe ili drugog neke koristi nedozvoljeno prevede ili omogući prevođenje jednog ili više migranata ili drugih osoba preko državne granice ili tko u tu svrhu sačini, nabavi ili posjeduje lažne putne ili osobne isprave

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(...)

Organizirani kriminal
Članak 250.

(1) Tko učini kazneno djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine kao pripadnik skupine za organizirani kriminal, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

24. **Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09 i 93/09) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 10.
Zakonitost dokaza

(1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratificirala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stavka 2. ovog članka.

Članak 14.
Jednakost u postupanju

(1) Sud je dužan stranke i branitelja tretirati na jednak način i svakoj od strana pružiti jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu.

(2) Sud, Tužitelj i druga tijela koji sudjeluju u postupku dužni su s jednakom pozornošću da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist

Članak 47.
Pravo branitelja da pregleda spise i dokumentaciju

(1) U tijeku istrage, branitelj ima pravo razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji idu u korist osumnjičenom. Ovo pravo se branitelju može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage

(...)

(3) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, optuženi odnosno branitelj imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(4) Sudac, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno vijeće kao i Tužitelj dužni su, kada dođu u posjed novog dokaza ili bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid branitelju, osumnjičenom, odnosno optuženom.

(5) U slučaju iz stavka 3. i 4. ovog članka, branitelj, osumnjičeni, odnosno optuženi može izvršiti forokopiranje svih spisa i dokumenata.

Članak 239.
Obveze suca, odnosno predsjednika vijeća

(...)

(2) Dužnost suca, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.

Članak 261.
Izvođenje dokaza

(...)

(3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je izravno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Izravno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudac, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Članak 262.
Izravno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka

(...)

(2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri izravnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dopuštena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove svjedoka suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi surađivati, sudac, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.

Članak 263.
Pravo Suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

(...)

(2) Ako sudac, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi dokazati nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.

Članak 297.
Bitne povrede odredaba kaznenog postupka

(1) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji:

(...)

i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,

(...)

25. **Evropska konvencija o međusobnoj pomoći u krivičnim stvarima** ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 4/05) u relevantnom dijelu glasi:

DIO II: Molbe

Član 3.

1. Zamoljena strana će, u skladu sa načelima koje predviđa njeno zakonodavstvo, izvršiti molbe koje se odnose na krivični predmet koji joj budu uputili sudski organi strane moliteljke, a koji se odnose na obavljanje istražnih radnji ili dostavljanje dokazanog materijala, dosjea ili dokumenta.

(...)

3. Zamoljena strana može da dostavi samo ovjerene prepise ili fotokopije zatraženih dosjea ili dokumenta. Međutim, ako strana moliteljka izričito zatraži dostavljanje originala, zahtjevu će se udovoljiti u granicama u kojim je to moguće.

DIO V: Postupak

Član 14.

1. Zahtjev za pravnu pomoć treba da sadrži sljedeće podatke:

(a) naziv organa od kog potiče zahtjev,

(b) predmet i osnova zahtjeva,

(c) ako je moguće, identitet i državljanstvo datog lica, i

(d) ime i adresu primaoca, ako je potrebno.

2. U molbama navedenim u članovima 3., 4. i 5. će se, osim toga, navesti optužba i kratak opis djela.

DIO VII: Završne odredbe

Član 26.

1. Osim odredaba paragrafa 7. člana 15. [1] i paragrafa 3. člana 16. [2], ova Konvencija ukida, u pogledu teritorije na kojoj se primjenjuje, one odredbe iz ugovora, konvencija ili bilateralnih sporazuma kojim se između dvije strane ugovornice reguliše pravna pomoć u krivičnim stvarima.

(...)

26. **Drugi dodatni protokol uz Evropsku konvenciju o međusobnoj pomoći u krivičnim stvarima** ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 10/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Djelokrug primjene

Zamjenjuje se član 1. Konvencije sljedećim odredbama:

"1. Strane ugovornice se obavezuju da, prema odredbama ove Konvencije, pružaju jedna drugoj najbržu i najširu moguću pravnu pomoć u svakom postupku, koji se odnosi na krivična djela, čije krivično gonjenje u trenutku kada je zatražena pomoć spada u nadležnost sudskih organa strane molilje.

Član 4.

Putevi komunikacije

Član 15. Konvencije se zamjenjuje sljedećim odredbama:

"1. Zahtjev za pružanje pravne pomoći, kao i za dostavljanje informacija bez prethodno upućenog zahtjeva Ministarstvo pravde strane molilje uputit će Ministarstvu pravde zamoljene strane i vratit će se istim putem. Sudski organi strane molilje mogu ih, također, uputiti direktno sudskim organima zamoljene strane i u tom slučaju će se zahtjevi vratiti istim putem.

(...)

8. Svaka država ugovornica može, u bilo koje vrijeme u izjavi upućenoj generalnom sekretaru Vijeća Evrope, navesti da zadržava pravo da udovoljavanje zahtjevima ili posebnim zahtjevima za pravnu pomoć podliježe ispunjenju nekih od sljedećih uslova:

a) da se prepis zahtjeva dostavi centralnom organu, koji je naveden u izjavi;

b) da se svi zahtjevi, osim hitnih, dostave centralnom organu, koji je naveden u izjavi;

c) da se u slučaju direktnog upućivanja hitnih zahtjeva istovremeno Ministarstvu pravde zamoljene strane dostavi prepis zahtjeva;

d) da se pojedini ili svi zahtjevi za pravnu pomoć dostave drugim putem od onih koji su predviđeni ovim članom. [3]

(...)

10. Ovaj član ne dira u odredbe bilateralnih ugovora ili aranžmana, koji su na snazi između strana ugovornica, kojima se predviđa direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći između organa dvije strane."

Član 8.

Postupak

Bez obzira na odredbe člana 3. Konvencije, u slučajevima kada su u zakonodavstvu zemlje molilje propisane formalnosti ili postupci koji nisu propisani u zamoljenoj strani, ona će udovoljiti takvim zahtjevima, ukoliko preduzimanje takvih radnji nije u suprotnosti sa osnovnim principima njenog zakonodavstva i ovim Protokolom nije drugačije utvrđeno.

Član 11.

Neposredne informacije

1. Nadležni organi jedne strane ugovornice mogu, ne dirajući u sopstvene istrage ili postupke i bez prethodno upućenog zahtjeva, dostaviti nadležnim organima druge strane ugovornice informacije, do kojih su došli u okviru sopstvenih istraga, ukoliko smatraju da bi takve informacije pomogle njihovom primaocu u pokretanju ili provođenju istrage ili postupka, ili bi mogle dovesti do upućivanja zahtjeva od strane te države, u skladu sa odredbama ove Konvencije ili njenih dodatnih protokola.

(...)

Član 19.

Tajne istrage

(...)

3. Tajna istraga će se voditi u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i procedurama one strane na čijoj teritoriji se istraga vodi. Zainteresirane strane će sarađivati u pripremi i nadzoru tajne istrage, kao i u osiguravanju zaštite službenih lica, koja djeluju pod tajnim ili lažnim identitetom.

27. **Sporazum između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima** ("Službeni list RBiH" - Međunarodni ugovori broj 1/96 i "Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 11/05) u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

1) Države ugovornice uzajamno pružaju pravnu pomoć u građanskim i krivičnim stvarima, na način i u obimu, predviđenim ovim Sporazumom.

Način saobraćanja

Član 4.

1) Nadležni organi država ugovornica saobraćaju, postupajući po ovom Sporazumu, sa strane Bosne i Hercegovine putem Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine, a sa strane Republike Hrvatske putem Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske.

2) Odredba stava prvog ovog člana ne isključuje saobraćanje diplomatskim, odnosno konzularnim putem.

3) U hitnim slučajevima nadležna tijela države ugovornice mogu upućivati zamolnice i obavijesti predviđene ovim Sporazumom nadležnim tijelima druge države ugovornice putem Međunarodne organizacije kriminalističke policije (INTERPOL).

Zamolnica za pravnu pomoć

Član 6.

1) Zamolnica za pravnu pomoć mora sadržavati:

---

[1] Članak 15. paragraf 7: "Ovaj član ne dira u odredbe bilateralnih ugovora ili aranžmana koji su na snazi između strana ugovornica prema kojim se predviđa direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći između organa dvije strane."

[2] Članak 16. paragraf 3: "Ovaj član ne dira u odredbe koje se odnose na prevođenje zahtjeva i priloga sadržanih u ugovorima ili aranžmanima koji su na snazi ili do kojih će doći između dvije ili više ugovornih strana."

[3] Izjava sadržana u *Note verbale* Ministarstva vanjskih poslova BiH priključena instrumentima ratifikacije položenim 7. studenog 2007. godine: "U vezi sa članom 4. paragraf 8. Drugog dodatnog protokola, Bosna i Hercegovina proglašava da svi zahtjevi i druga pismena u vezi sa članom 4. paragrafi 1. do 6. se dostavljaju Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, kao centralnom organu." Razdoblje primjene od 1. srpnja 2007. godine -; Izjava sadržana u instrumentu ratifikacije položenom 28. ožujka 2007. godine: "U vezi sa članom 4. paragraf 8. Drugog dodatnog protokola, Republika Hrvatska proglašava da svi zahtjevi i druga komunikacija u smislu paragrafa 1. do 6. člana 4. Drugog dodatnog protokola treba da budu upućeni Ministarstvu pravde." Razdoblje primjene od 1. srpnja 2007 -.

1. naziv tijela koje moli za pravnu pomoć, i tijela od kojeg se moli pomoć,

2. opis predmeta u kojem se moli za pomoć; u krivičnim stvarima i zakonski opis krivičnog djela,

3. oznaku podataka, koji su važni za provedbu postupka davanja pravne pomoći,

4. ime i prezime, te podatke o rođenju stranaka u postupku, mjesto njihovog stalnog prebivališta, državljanstvo, a za pravne osobe tvrtku, odnosno ime i sjedište,

5. ime i prezime mogućih pravnih zastupnika u pojedinim predmetima.

2) Zamolnica i priložena pismena moraju biti potpisana i imati pečat tijela koje moli za pravnu pomoć.

Član 7.

1) Pravna pomoć se pruža sukladno zakonodavstvu zamoljene države.

2) Nadležno tijelo koje pruža zamoljenu pravnu pomoć može pri tom postupati i na način i u obliku koji želi država moliteljica, ukoliko to nije u suprotnosti s propisima zamoljene države.

Član 24.

Države ugovornice, u skladu s odredbama ovog Sporazuma, jedna drugoj pružaju pravnu pomoć u svim postupcima glede kaznenih djela, za koja su bili u trenutku, kad je pravna pomoć zamoljena, nadležna pravosudna tijela države moliteljice.

28. **Protokol o suglasnosti u ostvarivanju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala od 21. siječnja 2005. godine** *(*dostupan na web-stranici Tužiteljstva BiH http://www.tuzilastvobih.gov.ba/files/docs/MEMORANDUM_PROTOKOL_HRVATSKA-BIH_(bos).pdf) u relevantnom dijelu glasi:

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Tužiteljstvo/Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine; (...)

(...)

3. Ovaj Protokol neće sprječavati sudionike da koriste i druge zajedničke prihvatljive oblike suradnje, pridržavajući se kod toga zakona, propisa i postupaka svojih država. Ništa u ovom Protokolu neće utjecati na prednost primjene odredaba međunarodnih instrumenata o međunarodnoj sudskoj pomoći.

VI. Dopustivost

29. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

30. Sukladno članku 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

31. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Suda BiH broj X-Kž-08/596-1 od 25. kolovoza 2011. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporenu presudu apelant je primio 19. rujna 2011. godine a apelacija je podnesena 7. studenog 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

32. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

33. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

34. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka stavak 2, što uključuje: […]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke.

35. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. […]

36. Apelant, u biti, smatra da mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno, jer su, prema njegovom mišljenju, osporene presude utemeljene na nezakonitim dokazima, te jer je činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

37. U prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je ukazao na dokaze pribavljene iz Republike Hrvatske, te na svjedoka M.B., koji, prema njegovom mišljenju, nije mogao biti saslušan u statusu svjedoka, odnosno čiji je iskaz, kako tvrdi, iznuđen postavljanjem sugestivnih pitanja predsjednika prvostupanjskog vijeća.

38. U svezi sa ovim dijelom apelantovih navoda, Ustavni sud podsjeća da, iako članak 6. Europske konvencije garantira pravo na pravično suđenje, on ne postavlja bilo kakva pravila o prihvatljivosti dokaza, već je to prvenstveno pitanje koje se regulira domaćim zakonodavstvom (vidi, Europski sud, *Schenk protiv Švicarske*, 12. srpanj 1988. godine, st. 45-46, Serija A broj 140, i *Teixeira de Castro protiv Portugala*, 9. lipanj 1998. godine, stavak 34, Izvješća 1998-IV). Zbog toga, kao stvar principa, Europski sud smatra da njegova uloga nije utvrđivati može li određena vrsta dokaza – primjerice dokazi koji su pribavljeni nezakonito u smislu domaćeg prava, biti prihvatljiva ili je li aplikant kriv ili ne. U tom smislu, pitanje na koje se mora odgovoriti jeste je li postupak kao cjelina, uključujući i način na koji su dokazi pribavljeni, bio pravičan. To uključuje ispitivanje "nezakonitosti" koja je u pitanju i tamo gdje je u pitanju povreda drugih prava iz Konvencije naravi utvrđene povrede (vidi, Europski sud, *inter alia*, *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 35394/97, stavak 34, ECHR 2000-V, *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 44787/98, stavak 76, ECHR 2001-IX, *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 48539/99, stavak 42, ECHR 2002-IX).

39. Dalje, prema stajalištu Europskog suda, pri ocjeni je li postupak kao cjelina bio pravičan, također se mora imati u vidu da su poštovana prava obrane. Mora se ispitati je li aplikantu bila dana mogućnost da osporava zakonitost dokaza i da se protivi njegovom korištenju. Pored toga, mora se uzeti u obzir kvaliteta dokaza, uključujući i to ukazuju li okolnosti u kojim je pribavljen na sumnju o njegovoj pouzdanosti ili točnosti. Mada se problem pravičnosti neće neophodno pojaviti tamo gdje pribavljeni dokaz nije podržan drugim materijalima, treba imati u vidu da, kada je dokaz veoma jak i kada nema rizika da je

nepouzdan, analogno tome potreba za dokazima koji ga podržavaju je slabija (vidi, Europski sud, *inter alia*, *Khan*, već citiran, st. 35. i 37, i *Allan*, već citiran, stavak 43).

40. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je postojanje kaznenog djela i kaznene odgovornosti u apelantovom slučaju utvrđeno i na temelju dokaza koji su pribavljeni iz Republike Hrvatske. Dalje, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da su redoviti sudovi zaključili da se zakonitost ovih dokaza ne dovodi u pitanje obzirom na način njihovog pribavljanja. U prilog ovom zaključku ukazano je na Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima BiH, Europsku konvenciju o pravnoj pomoći i njezin Drugi protokol. Naime, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je utvrđeno da su dokazi iz Republike Hrvatske proistekli iz provođenja posebne istražne radnje - nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija na daljinu, da je ovu radnju proveo MUP Republike Hrvatske, te da joj je prethodio nalog istražnog suca. U svezi sa apelantovom tvrdnjom da u spisu ne postoji niti jedna naredba o provođenju ove radnje protiv M.K., državljanina Hrvatske, Ustavni sud primjećuje da je u obrazloženju osporene drugostupanjske presude ukazano da iz analize i objašnjenja grafičkog prikaza i listinga telefonskih i IMEI brojeva telekom-operatera, koje je sačinio E.K., ovlaštena službena osoba Granične policije BiH, svjedok u ovom predmetu, nesumnjivo proizlazi da se pod ovom mjerom nadzora i tehničkog snimanja komunikacija na daljinu MUP-a Republike Hrvatske nalazio označeni telefonski broj korisnika M.K., na temelju naloga istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu broj XXI_KIR_US-91-08 od 12. veljače 2009. godine, te označeni telefonski broj na temelju naloga istražnog suca istog suda broj XXI_KIR-US-91-08 od 12. siječnja 2009. godine. Sukladno navedenom, zaključeno je da se radi o mjeri poduzetoj sukladno ZKP Republike Hrvatske o kojoj odlučuje istražni sudac. Također, Apelacijski odjel se pozvao na zakone o pravnoj pomoći u kaznenim stvarima obje države prema kojim se radnje po zamolnici poduzimaju sukladno domaćem zakonodavstvu, te na članak 19. stavak 3. Drugog protokola prema kojem se tajne istrage vode sukladno nacionalnom zakonodavstvu i procedurama one strane na čijem teritoriju se vodi istraga, a zainteresirane strane surađuju u pripremi i nadzoru istrage, te osiguranju zaštite službenih osoba koje djeluju pod tajnim ili lažnim identitetom. Najzad, Apelacijski odjel je ukazao i da, sukladno članku 78. ZKP Republike Hrvatske (*članak 86. ZKPRH*), istražni sudac ima ovlast izdvojiti dokaze na kojim se presuda ne može zasnivati, da, u konkretnom slučaju, iz dopisa istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. srpnja 2009. godine proizlazi da je istraga okončana, pa da, zbog toga, nije bilo moguće dostaviti ostatak dokumentacije, odnosno naloge o posebnim istražnim radnjama koje se odnose i na M.K., a na temelju čega je zaključeno i da su ovi dokazi već prošli test ocjene zakonitosti. Stoga, Ustavni sud nije mogao prihvatiti kao utemeljene apelantove tvrdnje da se, zbog činjenice da u spis nije uložena niti jedna naredba o provođenju posebne istražne radnje protiv M.K., dovodi u pitanje zakonitost dokaza pribavljenih iz Republike Hrvatske.

41. Dalje, a suprotno apelantovim tvrdnjama da su ovi dokazi pribavljeni na temelju usmenog dogovora, iz obrazloženja osporene presude Apelacijskog odjela proizlazi da je na temelju dopisa istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. srpnja 2009. godine, te naredbe Tužiteljstva BiH Središnjem istražnom uredu Granične policije BiH broj KT-509/08 od 6. srpnja 2009. godine utvrđeno da je Tužiteljstvo BiH uputilo Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu molbu za pomoć 18. svibnja 2009. godine, da je, sukladno zakonima o pravnoj pomoći obje države, moguća neposredna komunikacija kad je predviđena međunarodnim ugovorima. U prilog ovom zaključku ukazano je na Drugi protokol, tj. članak 4. stavak 1. i članak 19, kao i na činjenicu da se u konkretnom slučaju radilo o dokazima pribavljenim u tijeku zajedničke međunarodne tajne akcije, kao i na članak 11. Drugog protokola kojim je regulirana razmjena informacija i bez prethodne zamolnice. Sukladno navedenom, a imajući u vidu da je utvrđeno da je postojalo pismeno obraćanje Tužiteljstva BiH za pravnu pomoć, kao i citirane odredbe Drugog protokola prema kojim je moguće neposredno obraćanje između tijela dviju država, Ustavni sud nije mogao prihvatiti kao utemeljene ni apelantove tvrdnje da postupak pribavljanja dokaza iz Republike Hrvatske nije bio zakonit.

42. Ovakav zaključak se ne dovodi u pitanje ni apelantovom tvrdnjom da je sud odbio provesti dokaze koje je predlagao, tj. vještačenje njegovog glasa sa audiozapisa, te saslušati svjedoka A.L. od kojeg je kupovao polovne mobilne telefone koji su oduzeti od njega i članova njegove obitelji, a zbog čega smatra da je i činjenično stanje pogrešno utvrđeno. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je provođenje ovih dokaza odbijeno sukladno ovlasti suda iz članka 263. stavak 2. ZKPBiH, kao i da su s tim u svezi dani iscrpni razlozi i obrazloženja zbog čega nije bilo potrebno provjeravati autentičnost apelantovog glasa i činjenicu da je koristio označene telefonske brojeve. Najzad, a kako je ukazano u obrazloženju osporene presude Apelacijskog odjela, što ni apelant ne dovodi u pitanje, apelant u postupku pred redovitim sudovima ničim nije dokazao da mu je bio uskraćen pristup izvornim snimkama presretanih razgovora, odnosno i onim koje Tužiteljstvo BiH nije ni uvrstilo u dokaze smatrajući da nisu relevantni.

43. Dalje, u prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je ukazao i na iskaz svjedoka M.B., koji je, kako tvrdi, iznuđen, jer mu je sud postavljao više sugestivnih pitanja, odnosno koji je u istom postupku imao status optuženog i svjedoka, pa da je sud ove njegove iskaze komparirao.

44. U svezi sa ovim dijelom navoda, Ustavni sud primjećuje da je u obrazloženju osporene presude Apelacijskog odjela ukazano da postavljanje sugestivnih pitanja predsjednika prvostupanjskog vijeća ne predstavlja povredu ZKPBiH, jer u tom smislu ne postoje ograničenja kao što je to slučaj pri izravnom i unakrsnom ispitivanju stranaka. S tim u svezi je ukazano i na članak 262. stavak 2. ZKPBiH prema kojem predsjednik vijeća može dozvoliti pitanja koja navode na odgovor, te na članak 239. stavak 2. istog zakona prema kojem je obveza suda da se stara o svestranom pretresanju predmeta. Sukladno navedenom, a obzirom na to da apelant ne osporava da je svjedok M.B. prethodno priznao svoju krivnju, te da se prilikom saslušanja, kako je to navedeno u obrazloženju osporene presude, naprasno nije mogao sjetiti koliko puta je po apelantovom nalogu prebacivao strane državljane, bilo je nužno postaviti pitanja radi razjašnjenja njegovog iskaza. Također, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je ovaj svjedok saslušan na glavnom pretresu, da je potvrdio da u svemu ostaje pri svojim ranijim izjavama, kao i da apelantu nije bila uskraćena mogućnost da ga ispituje i osporava njegov iskaz.

45. U svezi sa apelantovom tvrdnjom da svjedok M.B. i nije mogao biti saslušan, jer je u istom postupku imao i status optuženog i status svjedoka, Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporene prvostupanjske presude proizlazi da su apelant i M.B. zajedno sa drugim pobrojanim osobama optuženi istom optužnicom Tužiteljstva BiH, ali da je ovaj svjedok zaključio sporazum o priznanju krivnje zbog čega je postupak u odnosu na njega razdvojen i okončan pod drugim brojem. Sukladno navedenom, Ustavni sud smatra da su neutemeljene apelantove tvrdnje i u ovom dijelu.

46. Slijedeći sve navedeno, Ustavni sud smatra da su apelantove tvrdnje da su osporene presude utemeljene na dokazima na kojim se ne mogu zasnovati neosnovane.

47. Dalje, apelant tvrdi da je i činjenično stanje pogrešno utvrđeno, u suštini, ističući da je ono utemeljeno na pogrešnoj ocjeni provedenih dokaza. U prilog ovoj tvrdnji apelant je istaknuo da je sud prihvatio kao dokazane činjenice koje predstavljaju subjektivna tumačenja i pretpostavke djelatnika Granične policije i SIPA-e, a koje su, kako navodi, "navodno" potvrđene iskazima svjedoka M.B., A.A., M.T., E.K. i M.F. (djelatnika SIPA-e i Granične policije), da označene pripadnike organizirane skupine poznaje samo A.B., koji mu je sin, i M.B., koji mu je rođak, da njegov sin nije bio posrednik u predaji novca između njega i M.K. Ustavni sud primjećuje da je apelant identične navode isticao i u postupku pred redovitim sudovima, te da su u obrazloženjima osporenih presuda dani iscrpni razlozi i obrazloženja zbog čega su oni neutemeljeni. Naime, u obrazloženjima osporenih presuda iscrpno su pobrojani sadržaji snimljenih razgovora između apelanta i M.K., te apelantovog sina i M.K. na temelju kojih je nesumnjivo utvrđeno da je apelantov sin bio posrednik u predaji novca M.K., a ovi razgovori dovedeni su u svezu i sa analizom novčanih transakcija koja je ovoj radnji prethodila, te grafičkom analizom snimljenih razgovora, a koje su sačinile ovlaštene službene osobe SIPA-e i Granične policije koje su i saslušane u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu, te koje su sudjelovale u vođenju konkretne međunarodne istrage. Također, sve pobrojane ovlaštene službene osobe saslušane su u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu, njihovi iskazi su potkrijepljeni i zvaničnim izvješćima Granične policije BiH i MUP-a Republike Hrvatske o nelegalnim prijelazima pojedinačno označenih stranih državljana, kao i iskazima stranih državljana o dolasku u BiH i prelasku granice sa Republikom Hrvatskom. Sukladno navedenom, proizlazi da u obrazloženjima osporenih odluka ni ovom dijelu nije izostala, a suprotno apelantovim tvrdnjama, svestrana analiza i ocjena dokaza na temelju kojih je utvrđeno postojanje kaznenog djela i apelantove kaznene odgovornosti.

48. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da u okolnostima konkretnog slučaja, suprotno apelacijskim navodima, nema ništa što bi uputilo na zaključak da su osporene presude utemeljene na dokazima koji su pribavljeni protivno odredbama ZKPBiH, te da su izostale svestrana analiza i ocjena dokaza provedenih na glavnom pretresu na temelju kojih je utvrđeno postojanje kaznenog djela i apelantove kaznene odgovornosti.

49. Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nije povrijeđeno apelantovo pravo iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

50. Ustavni sud zaključuje da ne postoji kršenje prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije kada je u okolnostima konkretnog slučaja postojanje kaznenog djela i kaznene odgovornosti utemeljeno na činjenicama koje su utvrđene svestranom analizom i ocjenom dokaza provedenih na glavnom pretresu čija se zakonitost ne dovodi u pitanje, te u odnosu na koje apelantu nije bila uskraćena mogućnost da se u postupku pred redovitim sudovima izjašnjava i da ih osporava.

51. Na temelju članka 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

52. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 4393/11**, рјешавајући апелацију **Зорана Башића**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б) и члана 59 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 22/14 и 57/14), у саставу:

Валерија Галић, предсједница
Миодраг Симовић, потпредсједник
Сеада Палаврић, потпредсједница
Мато Тадић, судија
Мирсад Ћеман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 17. септембра 2014. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Зорана Башића** поднесена против Пресуде Суда Босне и Херцеговине број Х-Кж-08/596-1 од 25. августа 2011. године и Пресуде Суда Босне и Херцеговине број Х-К/08/596-1 од 7. априла 2010. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Зоран Башић из Посушја (у даљњем тексту: апелант), ког заступа Јозо Ћурић, адвокат из Ливна, поднио је 7. новембра 2011. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) апелацију против Пресуде Апелационог одјељења Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Апелационо одјељење) број Х-Кж-08/596-1 од 25. августа 2011. године и Пресуде Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Суд БиХ) број Х-К/08/596-1 од 7. априла 2010. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 60/05, 64/08 и 51/09) која су важила у вријеме предузимања наведених радњи, од Суда БиХ, те Тужилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Тужилаштво БиХ) затражено је 20. августа 2013. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Суд БиХ је одговор доставио 29. августа 2013. године, а Тужилаштво БиХ 27. августа 2013. године.

4. У складу са чланом 26 став 2 Правила Уставног суда која су важила у вријеме предузимања наведене радње, одговори на апелацију достављени су апеланту 31. јануара 2014. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

6. Суд БиХ је Пресудом број Х-К/08/596-1 од 7. априла 2010. године, а која је у цјелини потврђена Пресудом Апелационог одјељења број Х-Кж-08/596-1 од

25. августа 2011. године, апеланта прогласио кривим да је, радњама ближе описаним у изреци пресуде, починио кривично дјело организовани криминал из члана 250 став 1 Кривичног закона БиХ (у даљњем тексту: КЗБиХ), а у вези са кривичним дјелом кријумчарење лица из члана 189 став 1 истог закона, те му као главну казну изрекао казну затвора у трајању од четири године, те као споредну казну новчану казну у износу од 10.000,00 КМ.

7. Из образложења пресуда произилази да је Тужилаштво БиХ оптужницом потврђеном 9. јула 2009. године оптужило апеланта, те А.К., М.Б., А.Б., Д.М., Ф.Д. и А.В. за кривично дјело организовани криминал у вези с кривичним дјелом кријумчарење лица. У току поступка оптужени М.Б., А.Б., Д.М., Ф.Д. и А.В. су са Тужилаштвом БиХ закључили споразум о признању кривице због чега је у односу на њих поступак раздвојен и довршен под другим бројем. Такође, оптужени А.К. је 8. јануара 2010. године закључио споразум о признању кривице, па је и у односу на њега поступак раздвојен и довршен под другим бројем.

8. Из образложења пресуде Суда БиХ, поред осталог, произилази да је апелант оспоравао законитост додатних доказа прибављених у Републици Хрватској, указујући на Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима (у даљњем тексту: Европска конвенција о правној помоћи), Споразум између БиХ и Републике Хрватске о пружању правне помоћи у грађанским и кривичним стварима, те члан 118 Закона о кривичном поступку БиХ (у даљњем тексту: ЗКПБиХ), сходно којем је, према апелантовом мишљењу, Суд БиХ требало да донесе наредбу, уз испуњење осталих услова из наведеног члана, за упућивање замолнице за међународну правну помоћ.

Апелационо одјељење Суда БиХ, одлучујући по жалбама Тужилаштва и апелантових бранилаца, сагласило се са закључком првостепеног суда да су неосноване апелантове тврдње да је пресуда заснована на незаконитим доказима. У вези с тим је указано да је неспорно да су као докази прихваћени седам CD-ова на којим се налазе аудио-снимци разговора апеланта, а које су полицијски органи Републике Хрватске снимали приликом предузимања посебних истражних радњи надлежних органа Републике Хрватске. Даље, као неспорно је указано и да је наведене доказе непосредно преузео од истражног судије Жупанијског суда у Загребу М.Т., овлашћено службено лице Граничне полиције БиХ, а које су претходно потраживали молбом Тужилаштва БиХ за правну помоћ број КТ-509/08 од 18. маја 2009. године упућеном Истражном одјељењу Жупанијског суда у Загребу. Даље, указано је да нема значаја за оцјену законитости доказа чињеница да ове истражне радње нису предузимане по налогу Суда БиХ. Наиме, налог за спровођење посебних истражних радњи према М.К., са којим је апелант комуницирао, није могао ни постојати с обзиром на то да је М.К. држављанин Хрватске у којој и живи и ради. Стога су ове истражне радње предузимане по налогу надлежних органа Републике Хрватске, а што произилази из анализе и објашњења графичког приказа и листинга телефонских и ИМЕИ бројева телеком-оператера, телефонских бројева надзираних телекомуникација, одузетих телефонских апарата и СИМ картица у предмету број КТ-509/08. У вези с тим је указано на налоге истражног судије Жупанијског суда број XXI-КИР-УС-91-08 од 12. јануара 2009. године и број XXI-КИР-УС-91-08 од 11. фебруара 2009. године о надзирању означених телефонских бројева М.К., као и да је ова мјера предузета у складу са важећим кривичним законодавством Републике Хрватске. Даље, указано је да се, сходно Закону о међународној правној помоћи у кривичним стварима БиХ, те Закону о међународној правној помоћи Републике Хрватске, као и члану 19 став 3 Другог додатног протокола уз Европску конвенцију о правној помоћи радње по замолници пружају искључиво домаћем законодавству. Сходно наведеном, Апелационо одјељење је закључило да су спорни докази прибављени у складу са позитивним прописима Републике Хрватске, да су их сачинили службени органи Републике Хрватске на основу наредби надлежних судова у складу са важећим прописима Републике Хрватске. Такође, Апелационо одјељење је указало и на члан 78 Закона о кривичном поступку Републике Хрватске према ком је истражни судија овлашћен да по службеној дужности или по захтјеву странака издвоји незаконите доказе. С тим у вези је указано да из дописа истражног судије Жупанијског суда Загреб број XXI-КИО-УС-12/09 од 8. јула 2009. године произилази да је истрага окончана, да су сва документа, укључујући и налоге за спровођење посебних истражних радњи у односу на М.К., као докази уложени у спис због чега их истражни судија није могао доставити. Имајући у виду наведено, Апелационо одјељење је закључило да су у конкретном случају докази које је апелант оспоравао већ прошли тест оцјене законитости.

9. Даље, Апелационо одјељење је закључило да се у конкретном случају не доводи у питање ни законитост достављања доказа из Републике Хрватске. У вези с тим је указано да је чланом 4 став 2 Закона о међународној правној помоћи БиХ, као и чланом 6 став 4 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима Републике Хрватске предвиђена могућност непосредне комуникације у пружању међународне правне помоћи под условом да је то предвиђено међународним споразумом. Даље, указано је да је међународни споразум који предвиђа непосредно пружање правне помоћи Други протокол уз Европску конвенцију о правној помоћи, који у члану 4 став 1 прописује да судски органи стране молиље могу, такође, упутити директно судским органима замољене стране захтјев за пружање правне помоћи и у том случају се захтјев враћа истим путем. Такође, указано је да је ставом 4 истог члана прописано да се захтјеви из чл. 18 и 19 Другог протокола могу упућивати непосредно. Најзад, указано је и да је, сходно члану 19 Другог протокола, одређено да је и у случају тајне истраге, као што је и конкретни случај, предвиђена непосредна комуникација надлежних органа. С тим у вези је указано да су предметни докази прибављени у току међународне тајне акције која је спроведена на подручју више држава, па да због тога није постојала ни препрека да се Тужилаштво БиХ непосредно обрати истражном судији Жупанијског суда у Загребу молбом за пружање правне помоћи. На основу наредбе Тужилаштва БиХ Централној истражној канцеларији Граничне полиције БиХ број КТ-509/08 од 6. јула 2009. године у којој су наведени број и датум молбе коју је упутило ово тужилаштво наведеном суду Апелационо одјељење је закључило да је управо тако и поступљено у конкретном случају.

10. Апелационо одјељење је, такође, указало и да је могућност размјене релевантних информација између заинтересованих страна, односно успостављања директних канала комуникације, могућа и без посебне молбе за правну помоћ, сходно члану 11 Другог додатног протокола, те чл. 10 и 11 став 6 Протокола против кријумчарења мигранта копненим, морским и ваздушним путем.

11. Даље, као неоснована је оцијењена и апелантова тврдња да су договори о преузимању документације и

доказа постигнути усменим путем. У вези с тим је указано да је, сходно члану 4 став 9 Другог додатног протокола уз Европску конвенцију, морао постојати писмени захтјев, а који је у конкретном случају и постојао, што је видљиво из дописа Жупанијског суда у Загребу означеног броја и датума у ком се истражни судија позива на допис Тужилаштва БиХ, на основу којег и врши достављање тражене документације и доказа у овом предмету.

12. Најзад, Апелационо одјељење је истакло да се мора имати у виду и основни циљ Европске конвенције о правној помоћи из члана 2 а то је да омогући тјешње повезивање између чланица Савјета Европе у погледу правне помоћи у кривичним стварима. Најзад, указано је и да достављање доказа током истраге и мимо одредаба наведених међународних докумената од надлежних органа кривичног гоњења једне државе надлежним органима кривичног гоњења друге државе само по себи не би значило да су ти докази незаконити, као и да досљедна примјена међународних уговора не значи и да су овако прибављени докази законити и аутентични. Према становишту Апелационог одјељења, чак и у случају да су спорни докази достављени само на основу усменог договора, наведена околност сама по себи не би значила и да су незаконито прибављени јер, имајући у виду цитиране одредбе међународних докумената, такав вид комуникације сам по себи није забрањен.

13. Као неоснована је оцијењена и апелантова тврдња да му нису достављани оригинални снимци пресретаних разговара. У вези с тим је указано да није могуће закључити да је одбрана инсистирала на достављању апсолутно свих снимака, укључујући и оне које Тужилаштво БиХ није сматрало релевантним и које није предложило као доказ, односно да одбрана ничим није доказала да јој наведени докази нису били доступни с обзиром на то да је и на сједници Апелационог вијећа одбрана истакла да није било писменог обраћања Тужилаштву БиХ. Најзад, указано је да је, у смислу члана 47 ЗКПБиХ, релевантно да ли је документација била доступна одбрани, а пропуст да се ово право искористи, или да пружи доказе да је била онемогућена у томе, не доводи у питање законитост доказа.

14. Као неосновани су оцијењени и жалбени приговори којим је апелант желио довести у питање законитост свједочења свједока М.Б. У вези с тим је, поред осталог, указано да постављање сугестивних питања предсједника вијећа не представља повреду ЗКПБиХ. У прилог оваквом закључку је указано да наведени закон не садржи ограничења ове врсте као што је то случај приликом директног и унакрсног испитивања странака и браниоца. Такође, указано је на члан 262 став 2 ЗКПБиХ којим је прописана могућност да се дозволе питања која наводе на одговоре који се желе чути а кад је то потребно ради разјашњења исказа свједока. У вези с тим, указано је да се свједок М.Б., након што је признао кривицу за инкриминисане радње, напрасно није могао сјетити колико је пута по апелантовом налогу пребацивао стране држављане, а због чега је било нужно да предсједник вијећа постави питања која је постављао, а у складу са обавезом из члана 239 став 2 ЗКПБиХ да се стара о свестраном претресању предмета.

15. Као неоснована је оцијењена и апелантова тврдња да од лица која се помињу у оптужници једино познаје А.Б., свог сина, и М.Б., свог рођака, као и да није тачно да је његов син А.Б. био посредник у примопредаји новца између њега и М.К., односно да је тачно да је његов син однио новац у Имотски, али не М.К., већ Е.Б., те да се радило о новцу од препродаје аута. У вези с тим указано је да је на основу спроведених доказа првостепени суд правилно закључио да је апелантов исказ нелогичан и да је дат ради избјегавања сопствене кривице с обзиром на то да његов син А.Б. није могао подићи означени новчани износ прије него што је апелант ступио у контакт са лицем које му је новац послало и јавило контролни број трансфера. Такође, указано је и да из садржине низа пресретаних разговора између апеланта и М.К., те апелантовог сина А.Б. и М.К. недвосмислено произилази да је апелантов син посредовао у предаји новца између апеланта и М.К. С обзиром на то да није предочен нити један доказ који би поткријепио апелантову тврдњу да се радило о новцу од препродаје аута који је предат Е.Б., ова апелантова тврдња је оцијењена паушалном.

16. Неоснованом је оцијењена и апелантова тврдња да је чињенично стање погрешно утврђено, јер је првостепени суд одбио да саслуша свједока А.Л. од ког је апелант куповао одузете мобилне телефоне, те да спроведе вјештачење његовог гласа на снимцима Центра за форензику. У вези с тим је указано да је неспорна чињеница да је са надзираног броја телефона који припада М.К. у инкриминисаном периоду у више наврата позиван апелантов број, као и број његовог сина. Када се ова чињеница доведе у везу са исказом свједока М.Б. ког је апелант у више наврата ангажовао да преузме илегалне емигранте на аутобуској станици у Мостару, те са транскриптима разговара са телефонских бројева који су коришћени у телефонским апаратима који су одузети од апеланта, његове супруге и кћерке, Апелационо одјељење је закључило да је неспорно утврђено да је апелант приликом предузимања инкриминисаних радњи користио те бројеве и да је његов глас на снимцима. У прилог овом закључку указано је и на графички приказ телефонских контаката из ког произилази да је апелант путем побројаних бројева телефона контактирао не само са М.К. већ и са А.Б., те М.Б. Слиједећи наведено и имајући у виду исказ М.Б., као неоснована је оцијењена и апелантова тврдња да уопште не познаје М.К.

17. Најзад, Апелационо одјељење је закључило да се првостепено вијеће приликом одмјеравања казне руководило свим утврђеним релевантним чињеницама и околностима, да су оне правилно оцијењене, па да је, сходно томе, донијета и правилна одлука о казни. При томе је указано да у жалби у овом дијелу није истакнута нити једна нова чињеница или околност осим оних које је првостепени суд оцијенио.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

18. Апелант тврди да му је оспореним пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, као и "право на једнак приступ суду". У суштини, опширни апелациони наводи се своде на тврдњу да је погрешно утврђено чињенично стање. С тим у вези, апелант тврди да се оспорене пресуде заснивају на незаконитим доказима. У вези с тим, указује да су докази прибављени спровођењем посебних истражних радњи којим није претходила наредба Суда БиХ у складу са чланом 118 ЗКПБиХ. Према његовом мишљењу, а сходно релевантним одредбама Другог додатног протокола уз Европску конвенцију о правној помоћи, све радње у вези са замолницом о пружању правне помоћи морају да буду обављене у складу са домаћим законом. Најзад, апелант тврди да у бројним наредбама о спровођењу посебних

истражних радњи Županijског суда у Загребу које су уложене у спис не постоји нити један налог за надзор и техничко снимање комуникација М.К., да је Тужилаштво БиХ без наредбе суда, посредством неовлашћеног лица, слало непрописно и искључиво усмено замолницу за прибављање доказа, да је тако прибавило доказе који су незаконити, па да је такве доказе као кључне приложило у спис. У прилог тврдњи о незаконитим доказима апелант је истакао и да је исказ свједока М.Б. изнуђен, односно да је овај свједок незаконито саслушан, јер му је суд поставио више сугестивних питања, као и да је у истом поступку имао статус оптуженог и свједока, па да је суд ове његове исказе компарирао. Такође, апелант указује и да је овај свједок изјавио да апелант није знао кога је он превозио, односно да вози илегалне емигранте.

19. Даље, апелант тврди да у поступку ничим није доказано да је он на било који начин био укључен у пребацивање емиграната, да је утврђено да само познаје А.Б., који му је син, и М.Б., који му је рођак. Апелант је истакао и да његов син А.Б. није био посредник у предаји новца између њега и М.К., већ да је новац однио Е.Б., те да новац потиче од препродаје аутомобила. Апелант указује да му је приликом претреса одузето седам мобилних телефона и одређен број СИМ картица, али нити једна са које су обављани инкриминисани разговори. Такође, указује да је куповао половне телефоне од А.Л., па да не искључује могућност да су ови телефони коришћени прије, да их је купио и за инкриминисане разговоре. Због тога, сматра да је за правилно утврђење чињеничног стања било потребно саслушати А.Л. а што је суд незаконито одбио. Такође, према његовом мишљењу, неоправдано је одбијен његов захтјев да Центар за форензику и начелник Р.Х. спроведу вјештачење аутентичности његовог гласа, јер се, према његовим тврдњама, ради о чистој монтажи, поједини дијелови разговора су брисани, негдје су додаване и ријечи, да је ове разговоре "скидао" запосленик Граничне полиције и на основу њих састављао транскрипте, те, најзад, да му ни након више инсистирања ни суд ни Тужилаштво нису дозволили да добије у посјед оригиналне CD-ове. Апелант тврди да је суд прихватио као доказане чињенице које представљају субјективна тумачења и претпоставке радника Граничне полиције и СИПА-е у вези са његовим учешћем у пребацивању и смјештају иностраних имиграната, а које су наводно потврђене исказима свједока М.Б., А.А., М.Т., Е.К. и М.Ф. (радника СИПА-е и Граничне полиције).

20. Најзад, апелант тврди да се суд приликом одмјеравања казне приклонио захтјеву Тужилаштва БиХ, те му изрекао тежу казну због упорности у вршењу кривичних дјела, раније осуђиваности, те директног умишљаја, а да није уважио чињеницу да је, због наводне повезаности са убиством Ј.Л., неоправдано провео у притвору више од двије године, да није запослен ни он ни његова супруга, да је отац петеро дјеце, те да се у кривичној евиденцији налази због лакших кривичних дјела, углавном прекршаја.

б) Одговор на апелацију

21. Суд БиХ је најприје указао да се ради о идентичним наводима који су већ размотрени у првостепеном и другостепеном поступку. У вези са апелантовом тврдњом о незаконитим доказима – CD-овима на којим се налазе аудио-записи надзираних разговора, указано је да их је М.Т., овлашћено службено лице Граничне полиције, непосредно преузео од истражног судије Županijског суда у Загребу, као и да су они претходно потраживани по молби за правну помоћ број КТ-509/08 од 18. маја 2009. године коју је упутило Тужилаштво БиХ Истражном одјељењу Županijског суда у Загребу. Даље, указано је да су разлози и образложења због којих није прихваћено спровођење доказа које је предложио апелант у образложењима пресуда дати сходно члану 263 ЗКПБиХ. Такође, указано је да су прихваћена као објективна тумачења овлашћених службених лица СИПА-е и Граничне полиције, који су саслушани на главном претресу и који су учествовали у спровођењу истражних радњи, односно имали непосредна сазнања, па да је неоснована апелантова тврдња да се ради о субјективним тумачењима. Суд БиХ се позвао на разлоге и образложења због којих је прихватио исказ свједока М.Б., те указао да ЗКПБиХ не поставља ограничења приликом коришћења сугестивних питања предсједника вијећа у испитивању свједока, а што је у служби обавезе из члана 239 ЗКПБиХ да се предсједник вијећа стара о свестраном претресању предмета. Најзад, неоснованим је оцијењена тврдња да се суд приклонио приједлогу Тужилаштва БиХ при изрицању теже казне с обзиром на то да је апеланту изречена казна у првостепеном поступку потврђена другостепеном пресудом, односно није му изречена тежа казна.

22. Тужилаштво БиХ у одговору на наводе из апелације у вези са тврдњама о незаконитим доказима указало је на разлоге и образложења из оспорених пресуда у овом дијелу, указујући да се радило о заједничкој међународној истрази, па да су за истражне радње које су предузимане на територији Републике Хрватске наредбе могли издавати само надлежни органи Републике Хрватске у складу са позитивним прописима ове републике.

V. Релевантни прописи

23. **Кривични закон Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 и 8/10) у релевантном дијелу гласи:

Кријумчарење људи
Члан 189.

(1) Ко у намјери прибављања за себе или другог неке користи недозвољено преведе или омогући превођење једног или више миграната или других лица преко државне границе или ко у ту сврху сачини, набави или посједује лажне путне или личне исправе.

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(...)

Организовани криминал
Члан 250.

(1) Ко учини кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине као припадник групе за организовани криминал, ако за појединo кривично дјело није прописана тежа казна,

казниће се казном затвора најмање три године.

24. **Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09 и 93/09) у релевантном дијелу гласи:

Члан 10.
Законитост доказа

(1) Забрањено је од осумњиченог, оптуженог или било које друге особе која учествује у поступку изнуђивати признање или какву другу изјаву.

(2) Суд не може засновати своју одлуку на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних уставом и међународним уговорима које је Босна и Херцеговина ратификовала, нити на доказима који су прибављени битним повредама овог закона.

(3) Суд не може заснивати своју одлуку на доказима који су добијени на основу доказа из става 2. овог члана.

Члан 14.

Једнакост у поступању

(1) Суд је дужан да странке и браниоца третира на једнак начин и да свакој од страна пружи једнаке могућности у погледу приступа доказима и њиховом извођењу на главном претресу.

(2) Суд, Тужилац и други органи који учествују у поступку дужни су с једнаком пажњом да испитују и утврђују како чињенице које терете осумњиченог, односно оптуженог, тако и оне које им иду у корист.

Члан 47.

Право браниоца да прегледа списе и документацију

(1) У току истраге, бранилац има право да разматра списе и разгледа прибављене предмете који иду у корист осумњиченом. Ово право се браниоцу може ускратити ако је ријеч о списима и предметима чије би откривање могло довести у опасност циљ истраге

(...)

(3) Након подизања оптужнице, осумњичени, оптужени односно бранилац имају право увида у све списе и доказе.

(4) Судија, судија за претходно саслушање, судија, односно вијеће као и Тужилац дужни су, када дођу у посјед новог доказа или било које информације или чињенице која може послужити као доказ на суђењу, ставити их на увид браниоцу, осумњиченом, односно оптуженом.

(5) У случају из става 3. и 4. овог члана, бранилац, осумњичени, односно оптужени може извршити форокопирање свих списа и докумената.

Члан 239.

Обавезе судије, односно предсједника вијећа

(...)

(2) Дужност судије, односно предсједника вијећа је да се стара за свестрано претресање предмета и отклањање свега што одуговлачи поступак, а не доприноси разјашњењу ствари.

Члан 261.

Извођење доказа

(...)

(3) Приликом извођења доказа дозвољено је директно, унакрсно и додатно испитивање. Директно испитивање обавља страна која позива свједока, али судија, односно вијеће може у сваком тренутку поставити питање свједоку.

Члан 262.

Директно, унакрсно и додатно испитивање свједока

(...)

(2) Питања која наводе на одговор који се жели чути не могу се постављати при директном испитивању, осим у случају потребе разјашњења изјаве свједока. У правилу, питања која наводе на одговор који се жели чути - допуштена су само приликом унакрсног испитивања. Када странка позове свједока супротне странке или када свједок показује одбојан став или не жели да сарађује, судија, односно предсједник вијећа може дозволити употребу питања која наводе на одговор који се жели чути.

Члан 263.

Право Суда да не допусти питање или доказ

(...)

(2) Ако судија, односно предсједник вијећа закључи да околности које странка и бранилац жели да докаже немају значаја за предмет или да је понуђени доказ непотребан, одбиће извођење таквог доказа.

Члан 297.

Битне повреде одредаба кривичног поступка

(1) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји:

(...)

и) ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати пресуда,

(...)

25. **Европска конвенција о међусобној помоћи у кривичним стварима** ("Службени гласник БиХ" - Међународни уговори број 4/05) у релевантном дијелу гласи:

ДИО II: Молбе

Члан 3.

1. Замољена страна ће, у складу са начелима које предвиђа њено законодавство, извршити молбе које се односе на кривични предмет који јој буду упутили судски органи стране молитељке, а који се односе на обављање истражних радњи или достављање доказаног материјала, досјеа или документа.

(...)

3. Замољена страна може да достави само овјерене преписе или фотокопије затражених досјеа или документа. Међутим, ако страна молитељка изричито затражи достављање оригинала, захтјеву ће се удовољити у границама у којим је то могуће.

ДИО V: Поступак

Члан 14.

1. Захтјев за правну помоћ треба да садржи сљедеће податке:

(a) назив органа од ког потиче захтјев,

(b) предмет и основа захтјева,

(c) ако је могуће, идентитет и држављанство датог лица, и

(d) име и адресу примаоца, ако је потребно.

2. У молбама наведеним у члановима 3., 4. и 5. ће се, осим тога, навести оптужба и кратак опис дјела.

ДИО VII: Завршне одредбе

Члан 26.

1. Осим одредаба параграфа 7. члана 15. [1] и параграфа 3. члана 16. [2], ова Конвенција укида, у погледу територије на којој се примјењује, оне одредбе из уговора, конвенција или билатералних споразума којим се између двије стране уговрнице регулише правна помоћ у кривичним стварима.

(...)

26. **Други додатни протокол уз Европску конвенцију о међусобној помоћи у кривичним стварима**

[1] Члан 15 параграф 7: "Овај члан не дира у одредбе билатералних уговора или аранжмана који су на снази између страна уговорница према којим се предвиђа директно достављање захтјева за пружање правне помоћи између органа двије стране."

[2] Члан 16 параграф 3: "Овај члан не дира у одредбе које се односе на превођење захтјева и прилога садржаних у уговорима или аранжманима који су на снази или до којих ће доћи између двије или више уговорних страна."

("Службени гласник БиХ" - Међународни уговори број 10/07) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Дјелокруг примјене

Замјењује се члан 1. Конвенције слиједећим одредбама:

"1. Стране уговорнице се обавезују да, према одредбама ове Конвенције, пружају једна другој најбржу и најширу могућу правну помоћ у сваком поступку који се односи на кривична дјела, чије кривично гоњење у тренутку када је затражена помоћ спада у надлежност судских органа стране молиље.

Члан 4.

Путеви комуникације

Члан 15. Конвенције се замјењује сљедећим одредбама:

"1. Захтјев за пружање правне помоћи, као и за достављање информација без претходно упућеног захтјева Министарство правде стране молиље упутит ће Министарству правде замољене стране и вратит ће се истим путем. Судски органи стране молиље могу их, такођер, упутити директно судским органима замољене стране и у том случају ће се захтјеви вратити истим путем.

(...)

8. Свака држава уговорница може, у било које вријеме у изјави упућеној генералном секретару Вијећа Европе, навести да задржава право да удовољавање захтјевима или посебним захтјевима за правну помоћ подлијеже испуњењу неких од сљедећих услова:

а) да се препис захтјева достави централном органу, који је наведен у изјави;

б) да се сви захтјеви, осим хитних, доставе централном органу, који је наведен у изјави;

ц) да се у случају директног упућивања хитних захтјева истовремено Министарству правде замољене стране достави препис захтјева;

д) да се поједини или сви захтјеви за правну помоћ доставе другим путем од оних који су предвиђени овим чланом. [1]

(...)

10. Овај члан не дира у одредбе билатералних уговора или аранжмана, који су на снази између страна уговорница, којима се предвиђа директно достављање захтјева за пружање правне помоћи између органа двије стране."

Члан 8.

Поступак

Без обзира на одредбе члана 3. Конвенције, у случајевима када су у законодавству земље молиље прописане формалности или поступци који нису прописани у замољеној страни, она ће удовољити таквим захтјевима, уколико предузимање таквих радњи није у супротности са основним принципима њеног законодавства и овим Протоколом није другачије утврђено.

Члан 11.

Непосредне информације

1. Надлежни органи једне стране уговорнице могу, не дирајући у сопствене истраге или поступке и без претходно упућеног захтјева, доставити надлежним органима друге стране уговорнице информације до којих су дошли у оквиру сопствених истрага, уколико сматрају да би такве информације помогле њиховом примаоцу у покретању или провођењу истраге или поступка, или би могле довести до упућивања захтјева од стране те државе, сходно одредбама ове Конвенције или њених додатних протокола.

(...)

Члан 19.

Тајне истраге

(...)

3. Тајна истрага ће се водити у складу са националним законодавством и процедурама оне стране, на чијој територији се истрага води. Заинтересиране стране ће сарађивати у припреми и надзору тајне истраге, као и у осигуравању заштите службених лица, која дјелују под тајним или лажним идентитетом.

27. **Споразум између Босне и Херцеговине и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима** ("Службени лист РБиХ" - Међународни уговори број 1/96 и "Службени гласник БиХ" - Међународни уговори број 11/05) у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

1) Државе уговорнице узајамно пружају правну помоћ у грађанским и кривичним стварима, на начин и у обиму, предвиђеним овим Споразумом

Начин саобраћања

Члан 4.

1) Надлежни органи држава уговорница саобраћају, поступајући по овом Споразуму, са стране Босне и Херцеговине путем Министарства цивилних послова и комуникација Босне и Херцеговине, а са стране Републике Хрватске путем Министарства правосуђа, управе и локалне самоуправе Републике Хрватске.

2) Одредба става првог овог члана не искључује саобраћање дипломатским, односно конзуларним путем.

3) У хитним случајевима надлежна тијела државе уговорнице могу упућивати замолнице и обавијести предвиђене овим Споразумом надлежним тијелима друге државе уговорнице путем Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ).

Замолница за правну помоћ

Члан 6.

1) Замолница за правну помоћ мора садржавати:

1. назив тијела које моли за правну помоћ, и тијела од којег се моли помоћ,

2. опис предмета у којем се моли за помоћ; у казненим стварима и законски опис казненог дјела,

3. ознаку података, који су важни за проведбу поступка давања правне помоћи,

4. име и презиме, те податке о рођењу странака у поступку, мјесто њиховог сталног пребивалишта, држављанство, а за правне особе тврtку, односно име и сједиште,

5. име и презиме могућих правних заступника у појединим предметима.

[1] Изјава садржана у *Note verbale* Министарства спољних послова БиХ приључена инструментима ратификације положеним 7. новембра 2007. године: "У вези са чланом 4. параграф 8. Другог додатног протокола, Босна и Херцеговина проглашава да сви захтјеви и друга писмена у вези са чланом 4. параграфи 1. до 6. се достављају Министарству правде Босне и Херцеговине, као централном органу." Период примјене од 1. јула 2007. године -; Изјава садржана у инструменту ратификације положеном 28. марта 2007. године: "У вези са чланом 4. параграф 8. Другог додатног протокола, Република Хрватска проглашава да сви захтјеви и друга комуникација у смислу параграфа 1. до 6. члана 4. Другог додатног протокола требају бити упућени Министарству правде." Период примјене од 1. јула 2007 -.

2) Замолница и приложена писмена морају бити потписана и имати печат тијела које моли за правну помоћ.

Члан 7.

1) Правна помоћ се пружа сукладно законодавству замољене државе.

2) Надлежно тијело које пружа замољену правну помоћ може при том поступати и на начин и у облику који жели држава молитељица, уколико то није у супротности с прописима замољене државе.

Члан 24.

Државе уговорнице, у складу с одредбама овог Споразума, једна другој пружају правну помоћ у свим поступцима гледе казнених дјела за која су били у тренутку, кад је правна помоћ замољена, надлежна правосудна тијела државе молитељице.

28. **Протокол о сагласности у остваривању међусобне сарадње у борби против свих облика тешког криминала од 21. јануара 2005. године** (доступан на web-страници Тужилаштва БиХ http://www.tuzilastvobih.gov.ba/files/docs/MEMORANDUM_PROTOKOL_HRVATSKA-BIH_(bos).pdf) у релевантном дијелу гласи:

Државно одвјетништво Републике Хрватске и Тужитељство/Тужилаштво Босне и Херцеговине; (...)

(...)

3. Овај Протокол неће спрјечавати судионике да користе и друге заједничке прихватљиве облике сурадње, придржавајући се код тога закона, прописа и поступака својих држава. Ништа у овом Протоколу неће утјецати на предност примјене одредаба међународних инструмената о међународној судској помоћи.

VI. Допустивост

29. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

30. У складу са чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

31. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Суда БиХ број Х-Кж-08/596-1 од 25. августа 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 19. септембра 2011. године а апелација је поднесена 7. новембра 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. 3 и 4 Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

32. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. 1, 3 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

33. Апелант побија наведене пресуде тврдећи да су тим пресудама повријеђена његова права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције.

Право на правично суђење

34. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају: [...]

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком

35. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]

36. Апелант, у суштини, сматра да му је право на правично суђење повријеђено, јер су, према његовом мишљењу, оспорене пресуде засноване на незаконитим доказима, те јер је чињенично стање погрешно утврђено.

37. У прилог тврдњи о незаконитим доказима апелант је указао на доказе прибављене из Републике Хрватске, те на свједока М.Б., који, према његовом мишљењу, није могао бити саслушан у статусу свједока, односно чији је исказ, како тврди, изнуђен постављањем сугестивних питања предсједника првостепеног вијећа.

38. У вези са овим дијелом апелантових навода, Уставни суд подсјећа да, иако члан 6 Европске конвенције гарантује право на правично суђење, он не поставља било каква правила о прихватљивости доказа, већ је то првенствено питање које се регулише домаћим законодавством (види, Европски суд, *Schenk против Швајцарске*, 12. јули 1988. године, ст. 45-46, Серија А број 140, и *Teixeira de Castro против Португалије*, 9. јуни 1998. године, став 34, Извјештаји 1998-IV). Због тога, као ствар принципа, Европски суд сматра да његова улога није да утврђује да ли одређена врста доказа – на примјер докази који су прибављени незаконито у смислу домаћег права, може бити прихватљива или да ли је апликант крив или не. У том смислу, питање на које се мора одговорити јесте да ли је поступак као цјелина, укључујући и начин на који су докази прибављени, био правичан. То укључује испитивање "незаконитости" која је у питању и тамо гдје је у питању повреда других права из Конвенције природе утврђене повреде (види, Европски суд, *inter alia*, *Khan против Уједињеног Краљевства*, апликација број 35394/97, став 34, ECHR 2000-V, *P.G. и J.H. против Уједињеног Краљевства*, апликација број 44787/98, став 76, ECHR 2001-IX, *Allan против Уједињеног Краљевства*, апликација број 48539/99, став 42, ECHR 2002-IX).

39. Даље, према становишту Европског суда, при оцјени да ли је поступак као цјелина био правичан, такође се мора имати у виду да су поштована права одбране. Мора се испитати да ли је апликанту била дата могућност да оспорава законитост доказа и да се противи његовом коришћењу. Поред тога, мора се узети у обзир квалитет доказа, укључујући и то да ли околности у којим је прибављен указују на сумњу о његовој поузданости или тачности. Мада се проблем правичности неће неопходно појавити тамо гдје прибављени доказ није подржан другим материјалима, треба имати у виду да, када је доказ веома јак и када нема ризика да је непоуздан, аналогно томе потреба за доказима који га подржавају је слабија (види, Европски суд, *inter alia*, *Khan*, већ цитиран, ст. 35 и 37, и *Allan*, већ цитиран, став 43).

40. Уставни суд примјећује да из образложења оспорених пресуда произилази да је постојање кривичног дјела и кривичне одговорности у апелантовом случају утврђено и на основу доказа који су прибављени из Републике Хрватске. Даље, из образложења оспорених пресуда произилази да су редовни судови закључили да се законитост ових доказа не доводи у питање с обзиром на начин њиховог прибављања. У прилог овом закључку указано је на Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима БиХ, Европску конвенцију о правној помоћи и њен Други протокол. Наиме, из образложења оспорених пресуда произилази да је утврђено да су докази из Републике Хрватске проистекли из спровођења посебне истражне радње - надзор и техничко снимање телекомуникација на даљину, да је ову радњу спровео МУП Републике Хрватске, те да јој је претходио налог истражног судије. У вези са апелантовом тврдњом да у спису не постоји нити једна наредба о спровођењу ове радње против М.К., држављанина Хрватске, Уставни суд примјећује да је у образложењу оспорене другостепене пресуде указано да из анализе и објашњења графичког приказа и листинга телефонских и ИМЕИ бројева телеком-оператера, које је сачинио Е.К., овлашћено службено лице Граничне полиције БиХ, свједок у овом предмету, несумњиво произилази да се под овом мјером надзора и техничког снимања комуникација на даљину МУП-а Републике Хрватске налазио означени телефонски број корисника М.К., на основу налога истражног судије Жупанијског суда у Загребу број XXI_КИР_УС-91-08 од 12. фебруара 2009. године, те означени телефонски број на основу налога истражног судије истог суда број XXI_КИР-УС-91-08 од 12. јануара 2009. године. Сходно наведеном, закључено је да се ради о мјери предузетој у складу са ЗКП Републике Хрватске о којој одлучује истражни судија. Такође, Апелационо одјељење се позвало на законе о правној помоћи у кривичним стварима обје државе према којим се радње по замолници предузимају у складу са домаћим законодавством, те на члан 19 став 3 Другог протокола према ком се тајне истраге воде у складу с националним законодавством и процедурама оне стране на чијој територији се води истрага, а заинтересоване стране сарађују у припреми и надзору истраге, те обезбјеђењу заштите службених лица која дјелују под тајним или лажним идентитетом. Најзад, Апелационо одјељење је указало и да, сходно члану 78 ЗКП Републике Хрватске (*члан 86 ЗКПРХ*), истражни судија има овлашћење да издвоји доказе на којим се пресуда не може заснивати, да, у конкретном случају, из дописа истражног судије Жупанијског суда у Загребу број XXI-КИО-УС-12/09 од 8. јула 2009. године произилази да је истрага окончана, па да, због тога, није било могуће доставити остатак документације, односно налоге о посебним истражним радњама које се односе и на М.К., а на основу чега је закључено и да су ови докази већ прошли тест оцјене законитости. Стога, Уставни суд није могао прихватити као основане апелантове тврдње да се, због чињенице да у спис није уложена нити једна наредба о спровођењу посебне истражне радње против М.К., доводи у питање законитост доказа прибављених из Републике Хрватске.

41. Даље, а супротно апелантовим тврдњама да су ови докази прибављени на основу усменог договора, из образложења оспорене пресуде Апелационог одјељења произилази да је на основу дописа истражног судије Жупанијског суда у Загребу број XXI-КИО-УС-12/09 од 8. јула 2009. године, те наредбе Тужилаштва БиХ Централној истражној канцеларији Граничне полиције БиХ број КТ-509/08 од 6. јула 2009. године утврђено да је Тужилаштво БиХ упутило Истражном одјељењу Жупанијског суда у Загребу молбу за помоћ 18. маја 2009. године, да је, сходно законима о правној помоћи обје државе, могућа непосредна комуникација кад је предвиђена међународним уговорима. У прилог овом закључку указано је на Други протокол, тј. члан 4 став 1 и члан 19, као и на чињеницу да се у конкретном случају радило о доказима прибављеним у току заједничке међународне тајне акције, као и на члан 11 Другог протокола којим је регулисана размјена информација и без претходне замолнице. Сходно наведеном, а имајући у виду да је утврђено да је постојало писмено обраћање Тужилаштва БиХ за правну помоћ, као и цитиране одредбе Другог протокола према којим је могуће непосредно обраћање између органа двију држава, Уставни суд није могао прихватити као основане ни апелантове тврдње да поступак прибављања доказа из Републике Хрватске није био законит.

42. Овакав закључак се не доводи у питање ни апелантовом тврдњом да је суд одбио да спроведе доказе које је предлагао, тј. вјештачење његовог гласа са аудио-записа, те да саслуша свједока А.Л. од ког је куповао половне мобилне телефоне који су одузети од њега и чланова његове породице, а због чега сматра да је и чињенично стање погрешно утврђено. Уставни суд примјећује да из образложења оспорених пресуда произилази да је спровођење ових доказа одбијено у складу са овлашћењем суда из члана 263 став 2 ЗКПБиХ, као и да су с тим у вези дати исцрпни разлози и образложења због чега није било потребно провјеравати аутентичност апелантовог гласа и чињеницу да је користио означене телефонске бројеве. Најзад, а како је указано у образложењу оспорене пресуде Апелационог одјељења, што ни апелант не доводи у питање, апелант у поступку пред редовним судовима ничим није доказао да му је био ускраћен приступ оригиналним снимцима пресретаних разговора, односно и оним које Тужилаштво БиХ није ни уврстило у доказе сматрајући да нису релевантни.

43. Даље, у прилог тврдњи о незаконитим доказима апелант је указао и на исказ свједока М.Б., који је, како тврди, изнуђен, јер му је суд постављао више сугестивних питања, односно који је у истом поступку имао статус оптуженог и свједока, па да је суд ове његове исказе компарирао.

44. У вези са овим дијелом навода, Уставни суд примјећује да је у образложењу оспорене пресуде Апелационог одјељења указано да постављање сугестивних питања предсједника првостепеног вијећа не представља повреду ЗКПБиХ, јер у том смислу не постоје ограничења као што је то случај при директном и унакрсном испитивању странака. С тим у вези је указано и на члан 262 став 2 ЗКПБиХ према ком предсједник вијећа може дозволити питања која наводе на одговор, те на члан 239 став 2 истог закона према ком је обавеза суда да се стара о свестраном претресању предмета. Сходно наведеном, а с обзиром на то да апелант не оспорава да је свједок М.Б. претходно признао своју кривицу, те да се приликом саслушања, како је то наведено у образложењу оспорене пресуде, напрасно није могао сјетити колико пута је по апелантовом налогу пребацивао стране држављане, било је нужно поставити питања ради разјашњења његовог исказа. Такође, из образложења оспорених пресуда произилази да је овај свједок саслушан на главном претресу, да је потврдио да у свему остаје при својим ранијим изјавама, као и да апеланту није била ускраћена могућност да га испитује и оспорава његов исказ.

45. У вези са апелантовом тврдњом да свједок М.Б. и није могао бити саслушан, јер је у истом поступку имао и статус оптуженог и статус свједока, Уставни суд примјећује да из образложења оспорене првостепене пресуде произилази да су апелант и М.Б. заједно са другим побројаним лицима оптужени истом оптужницом Тужилаштва БиХ, али да је овај свједок закључио споразум о признању кривице због чега је поступак у односу на њега раздвојен и окончан под другим бројем. Сходно наведеном, Уставни суд сматра да су неосноване апелантове тврдње и у овом дијелу.

46. Слиједећи све наведено, Уставни суд сматра да су апелантове тврдње да су оспорене пресуде засноване на доказима на којим се не могу засновати неосноване.

47. Даље, апелант тврди да је и чињенично стање погрешно утврђено, у суштини, истичући да је оно засновано на погрешној оцјени спроведених доказа. У прилог овој тврдњи апелант је истакао да је суд прихватио као доказане чињенице које представљају субјективна тумачења и претпоставке радника Граничне полиције и СИПА-е, а које су, како наводи, "наводно" потврђене исказима свједока М.Б., А.А., М.Т., Е.К. и М.Ф. (радника СИПА-е и Граничне полиције), да означене припаднике организоване групе познаје само А.Б., који му је син, и М.Б., који му је рођак, да његов син није био посредник у предаји новца између њега и М.К. Уставни суд примјећује да је апелант идентичне наводе истицао и у поступку пред редовним судовима, те да су у образложењима оспорених пресуда дати исцрпни разлози и образложења због чега су они неосновани. Наиме, у образложењима оспорених пресуда исцрпно су побројане садржине снимљених разговора између апеланта и М.К., те апелантовог сина и М.К. на основу којих је несумњиво утврђено да је апелантов син био посредник у предаји новца М.К., а ови разговори доведени су у везу и са анализом новчаних трансакција која је овој радњи претходила, те графичком анализом снимљених разговора, а које су сачинила овлашћена службена лица СИПА-е и Граничне полиције која су и саслушана у својству свједока на главном претресу, те који су учествовали у вођењу конкретне међународне истраге. Такође, сва побројана овлашћена службена лица саслушана су у својству свједока на главном претресу, њихови искази су поткријепљени и званичним извјештајима Граничне полиције БиХ и МУП-а Републике Хрватске о нелегалним прелазима појединачно означених страних држављана, као и исказима страних држављана о доласку у БиХ и преласку границе са Републиком Хрватском. Сходно наведеном, произилази да у образложењима оспорених одлука ни овом дијелу није изостала, а супротно апелантовим тврдњама, свестрана анализа и оцјена доказа на основу којих је утврђено постојање кривичног дјела и апелантове кривичне одговорности.

48. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да у околностима конкретног случаја, супротно апелационим наводима, нема ништа што би упутило на закључак да су оспорене пресуде засноване на доказима који су прибављени противно одредбама ЗКПБиХ, те да су изостале свестрана анализа и оцјена доказа спроведених на главном претресу на основу којих је утврђено постојање кривичног дјела и апелантове кривичне одговорности.

49. Уставни суд закључује да у конкретном случају није повријеђено апелантово право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

50. Уставни суд закључује да не постоји кршење права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када је у околностима конкретног случаја постојање кривичног дјела и кривичне одговорности засновано на чињеницама које су утврђене свестраном анализом и оцјеном доказа спроведених на главном претресу чија се законитост не доводи у питање, те у односу на које апеланту није била ускраћена могућност да се у поступку пред редовним судовима изјашњава и да их оспорава.

51. На основу члана 59 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

52. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4393/11**, rješavajući apelaciju **Zorana Bašića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav 2. tačka b) i člana 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Mirsad Ćeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 17. septembra 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Zorana Bašića** podnesena protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine broj X-Kž-08/596-1 od 25. augusta 2011. godine i Presude Suda Bosne i Hercegovine broj X-K/08/596-1 od 7. aprila 2010. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Zoran Bašić iz Posušja (u daljnjem tekstu: apelant), kog zastupa Jozo Ćurić, advokat iz Livna, podnio je 7. novembra 2011. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelaciono odjeljenje) broj X-Kž-08/596-1 od 25. augusta 2011. godine i Presude Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj X-K/08/596-1 od 7. aprila 2010. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09) koja su važila u vrijeme preduzimanja navedenih radnji, od Suda BiH, te Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo BiH) zatraženo je 20. augusta 2013. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Sud BiH je odgovor dostavio 29. augusta 2013. godine, a Tužilaštvo BiH 27. augusta 2013. godine.

4. U skladu sa članom 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda koja su važila u vrijeme preduzimanja navedene radnje,

odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 31. januara 2014. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

6. Sud BiH je Presudom broj X-K/08/596-1 od 7. aprila 2010. godine, a koja je u cjelini potvrđena Presudom Apelacionog odjeljenja broj X-Kž-08/596-1 od 25. augusta 2011. godine, apelanta proglasio krivim da je, radnjama bliže opisanim u izreci presude, počinio krivično djelo organizirani kriminal iz člana 250. stav 1. Krivičnog zakona BiH (u daljnjem tekstu: KZBiH), a u vezi sa krivičnim djelom krijumčarenje lica iz člana 189. stav 1. istog zakona, te mu kao glavnu kaznu izrekao kaznu zatvora u trajanju od četiri godine, te kao sporednu kaznu novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 KM.

7. Iz obrazloženja presuda proizlazi da je Tužilaštvo BiH optužnicom potvrđenom 9. jula 2009. godine optužilo apelanta, te A.K., M.B., A.B., D.M., F.D. i A.V. za krivično djelo organizirani kriminal u vezi s krivičnim djelom krijumčarenje lica. U toku postupka optuženi M.B., A.B., D.M., F.D. i A.V. su sa Tužilaštvom BiH zaključili sporazum o priznanju krivice zbog čega je u odnosu na njih postupak razdvojen i dovršen pod drugim brojem. Također, optuženi A.K. je 8. januara 2010. godine zaključio sporazum o priznanju krivice, pa je i u odnosu na njega postupak razdvojen i dovršen pod drugim brojem.

8. Iz obrazloženja presude Suda BiH, pored ostalog, proizlazi da je apelant osporavao zakonitost dodatnih dokaza pribavljenih u Republici Hrvatskoj, ukazujući na Evropsku konvenciju o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija o pravnoj pomoći), Sporazum između BiH i Republike Hrvatske o pružanju pravne pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, te član 118. Zakona o krivičnom postupku BiH (u daljnjem tekstu: ZKPBiH), shodno kojem je, prema apelantovom mišljenju, Sud BiH trebalo da donese naredbu, uz ispunjenje ostalih uvjeta iz navedenog člana, za upućivanje zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć.

Apelaciono odjeljenje Suda BiH, odlučujući po žalbama Tužilaštva i apelantovih branilaca, saglasilo se sa zaključkom prvostepenog suda da su neosnovane apelantove tvrdnje da je presuda zasnovana na nezakonitim dokazima. U vezi s tim je ukazano da je nesporno da su kao dokazi prihvaćeni sedam CD-ova na kojim se nalaze audiosnimci razgovora apelanta, a koje su policijski organi Republike Hrvatske snimali prilikom preduzimanja posebnih istražnih radnji nadležnih organa Republike Hrvatske. Dalje, kao nesporno je ukazano i da je navedene dokaze neposredno preuzeo od istražnog sudije Županijskog suda u Zagrebu M.T., ovlašteno službeno lice Granične policije BiH, a koje su prethodno potraživali molbom Tužilaštva BiH za pravnu pomoć broj KT-509/08 od 18. maja 2009. godine upućenom Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu. Dalje, ukazano je da nema značaja za ocjenu zakonitosti dokaza činjenica da ove istražne radnje nisu preduzimane po nalogu Suda BiH. Naime, nalog za provođenje posebnih istražnih radnji prema M.K., sa kojim je apelant komunicirao, nije mogao ni postojati s obzirom na to da je M.K. državljanin Hrvatske u kojoj i živi i radi. Stoga su ove istražne radnje preduzimane po nalogu nadležnih organa Republike Hrvatske, a što proizlazi iz analize i objašnjenja grafičkog prikaza i listinga telefonskih i IMEI brojeva telekom-operatera, telefonskih brojeva nadziranih telekomunikacija, oduzetih telefonskih aparata i SIM kartica u predmetu broj KT-509/08. U vezi s tim je ukazano na naloge istražnog sudije Županijskog suda broj XXI-KIR-US-91-08 od 12. januara 2009. godine i broj XXI-KIR-US-91-08 od 11. februara 2009. godine o nadziranju označenih telefonskih brojeva M.K., kao i da je ova mjera preduzeta u skladu sa važećim krivičnim zakonodavstvom Republike Hrvatske. Dalje, ukazano je da se, shodno Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima BiH, te Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći Republike Hrvatske, kao i članu 19. stav 3. Drugog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o pravnoj pomoći radnje po zamolnici pružaju isključivo domaćem zakonodavstvu. Shodno navedenom, Apelaciono odjeljenje je zaključilo da su sporni dokazi pribavljeni u skladu sa pozitivnim propisima Republike Hrvatske, da su ih sačinili službeni organi Republike Hrvatske na osnovu naredbi nadležnih sudova u skladu sa važećim propisima Republike Hrvatske. Također, Apelaciono odjeljenje je ukazalo i na član 78. Zakona o krivičnom postupku Republike Hrvatske prema kom je istražni sudija ovlašten da po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranaka izdvoji nezakonite dokaze. S tim u vezi je ukazano da iz dopisa istražnog sudije Županijskog suda Zagreb broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. jula 2009. godine proizlazi da je istraga okončana, da su svi dokumenti, uključujući i naloge za provođenje posebnih istražnih radnji u odnosu na M.K., kao dokazi uloženi u spis zbog čega ih istražni sudija nije mogao dostaviti. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono odjeljenje je zaključilo da su u konkretnom slučaju dokazi koje je apelant osporavao već prošli test ocjene zakonitosti.

9. Dalje, Apelaciono odjeljenje je zaključilo da se u konkretnom slučaju ne dovodi u pitanje ni zakonitost dostavljanja dokaza iz Republike Hrvatske. U vezi s tim je ukazano da je članom 4. stav 2. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći BiH, kao i članom 6. stav 4. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima Republike Hrvatske predviđena mogućnost neposredne komunikacije u pružanju međunarodne pravne pomoći pod uvjetom da je to predviđeno međunarodnim sporazumom. Dalje, ukazano je da je međunarodni sporazum koji predviđa neposredno pružanje pravne pomoći Drugi protokol uz Evropsku konvenciju o pravnoj pomoći, koji u članu 4. stav 1. propisuje da sudski organi strane molilje mogu, također, uputiti direktno sudskim organima zamoljene strane zahtjev za pružanje pravne pomoći i u tom slučaju se zahtjev vraća istim putem. Također, ukazano je da je stavom 4. istog člana propisano da se zahtjevi iz čl. 18. i 19. Drugog protokola mogu upućivati neposredno. Najzad, ukazano je i da je, shodno članu 19. Drugog protokola, određeno da je i u slučaju tajne istrage, kao što je i konkretni slučaj, predviđena neposredna komunikacija nadležnih organa. S tim u vezi je ukazano da su predmetni dokazi pribavljeni u toku međunarodne tajne akcije koja je provedena na području više država, pa da zbog toga nije postojala ni prepreka da se Tužilaštvo BiH neposredno obrati istražnom sudiji Županijskog suda u Zagrebu molbom za pružanje pravne pomoći. Na temelju naredbe Tužilaštva BiH Centralnom istražnom uredu Granične policije BiH broj KT-509/08 od 6. jula 2009. godine u kojoj su navedeni broj i datum molbe koju je uputilo ovo tužilaštvo navedenom sudu Apelaciono odjeljenje je zaključilo da je upravo tako i postupljeno u konkretnom slučaju.

10. Apelaciono odjeljenje je, također, ukazalo i da je mogućnost razmjene relevantnih informacija između zainteresiranih strana, odnosno uspostavljanja direktnih kanala komunikacije, moguća i bez posebne molbe za pravnu pomoć, shodno članu 11. Drugog dodatnog protokola, te čl. 10. i 11. stav 6. Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnenim, morskim i zračnim putem.

11. Dalje, kao neosnovana je ocijenjena i apelantova tvrdnja da su dogovori o preuzimanju dokumentacije i dokaza

postignuti usmenim putem. U vezi s tim je ukazano da je, shodno članu 4. stav 9. Drugog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju, morao postojati pismeni zahtjev, a koji je u konkretnom slučaju i postojao, što je vidljivo iz dopisa Županijskog suda u Zagrebu označenoga broja i datuma u kom se istražni sudija poziva na dopis Tužilaštva BiH, na osnovu kojeg i vrši dostavljanje tražene dokumentacije i dokaza u ovom predmetu.

12. Najzad, Apelaciono odjeljenje je istaklo da se mora imati u vidu i osnovni cilj Evropske konvencije o pravnoj pomoći iz člana 2. a to je da omogući tješnje povezivanje između članica Vijeća Evrope u pogledu pravne pomoći u krivičnim stvarima. Najzad, ukazano je i da dostavljanje dokaza tokom istrage i mimo odredaba navedenih međunarodnih dokumenata od nadležnih organa krivičnog gonjenja jedne države nadležnim organima krivičnog gonjenja druge države samo po sebi ne bi značilo da su ti dokazi nezakoniti, kao i da dosljedna primjena međunarodnih ugovora ne znači i da su ovako pribavljeni dokazi zakoniti i autentični. Prema stavu Apelacionog odjeljenja, čak i u slučaju da su sporni dokazi dostavljeni samo na osnovu usmenog dogovora, navedena okolnost sama po sebi ne bi značila i da su nezakonito pribavljeni jer, imajući u vidu citirane odredbe međunarodnih dokumenata, takav vid komunikacije sam po sebi nije zabranjen.

13. Kao neosnovana je ocijenjena i apelantova tvrdnja da mu nisu dostavljani originalni snimci presretanih razgovara. U vezi s tim je ukazano da nije moguće zaključiti da je odbrana insistirala na dostavljanju apsolutno svih snimaka, uključujući i one koje Tužilaštvo BiH nije smatralo relevantnim i koje nije predložilo kao dokaz, odnosno da odbrana ničim nije dokazala da joj navedeni dokazi nisu bili dostupni s obzirom na to da je i na sjednici Apelacionog vijeća odbrana istakla da nije bilo pismenog obraćanja Tužilaštvu BiH. Najzad, ukazano je da je, u smislu člana 47. ZKPBiH, relevantno da li je dokumentacija bila dostupna odbrani, a propust da se ovo pravo iskoristi, ili da pruži dokaze da je bila onemogućena u tome, ne dovodi u pitanje zakonitost dokaza.

14. Kao neosnovani su ocijenjeni i žalbeni prigovori kojim je apelant želio dovesti u pitanje zakonitost svjedočenja svjedoka M.B. U vezi s tim je, pored ostalog, ukazano da postavljanje sugestivnih pitanja predsjednika vijeća ne predstavlja povredu ZKPBiH. U prilog ovakvom zaključku je ukazano da navedeni zakon ne sadrži ograničenja ove vrste kao što je to slučaj prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja stranaka i branioca. Također, ukazano je na član 262. stav 2. ZKPBiH kojim je propisana mogućnost da se dozvole pitanja koja navode na odgovore koji se žele čuti a kad je to potrebno radi razjašnjenja iskaza svjedoka. U vezi s tim, ukazano je da se svjedok M.B., nakon što je priznao krivicu za inkriminirane radnje, naprasno nije mogao sjetiti koliko je puta po apelantovom nalogu prebacivao strane državljane, a zbog čega je bilo nužno da predsjednik vijeća postavi pitanja koja je postavljao, a u skladu sa obavezom iz člana 239. stav 2. ZKPBiH da se stara o svestranom pretresanju predmeta.

15. Kao neosnovana je ocijenjena i apelantova tvrdnja da od lica koja se spominju u optužnici jedino poznaje A.B., svog sina, i M.B., svog rođaka, kao i da nije tačno da je njegov sin A.B. bio posrednik u primopredaji novca između njega i M.K., odnosno da je tačno da je njegov sin odnio novac u Imotski, ali ne M.K., već E.B., te da se radilo o novcu od preprodaje auta. U vezi s tim ukazano je da je na temelju provedenih dokaza prvostepeni sud pravilno zaključio da je apelantov iskaz nelogičan i da je dat radi izbjegavanja vlastite krivice s obzirom na to da njegov sin A.B. nije mogao podići označeni novčani iznos prije nego što je apelant stupio u kontakt sa licem koje mu je novac poslalo i javilo kontrolni broj transfera. Također, ukazano je i da iz sadržaja niza presretanih razgovora između apelanta i M.K., te apelantovog sina A.B. i M.K. nedvosmisleno proizlazi da je apelantov sin posredovao u predaji novca između apelanta i M.K. S obzirom na to da nije predočen niti jedan dokaz koji bi potkrijepio apelantovu tvrdnju da se radilo o novcu od preprodaje auta koji je predat E.B., ova apelantova tvrdnja je ocijenjena paušalnom.

16. Neosnovanom je ocijenjena i apelantova tvrdnja da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno, jer je prvostepeni sud odbio da sasluša svjedoka A.L. od kog je apelant kupovao oduzete mobilne telefone, te da provede vještačenje njegovog glasa na snimcima Centra za forenziku. U vezi s tim je ukazano da je nesporna činjenica da je sa nadziranog broja telefona koji pripada M.K. u inkriminiranom periodu u više navrata pozivan apelantov broj, kao i broj njegovog sina. Kada se ova činjenica dovede u vezu sa iskazom svjedoka M.B. kog je apelant u više navrata angažirao da preuzme ilegalne emigrante na autobuskoj stanici u Mostaru, te sa transkriptima razgovara sa telefonskih brojeva koji su korišteni u telefonskim aparatima koji su oduzeti od apelanta, njegove supruge i kćerke, Apelaciono odjeljenje je zaključilo da je nesporno utvrđeno da je apelant prilikom preduzimanja inkriminiranih radnji koristio te brojeve i da je njegov glas na snimcima. U prilog ovom zaključku ukazano je i na grafički prikaz telefonskih kontakata iz kog proizlazi da je apelant putem pobrojanih brojeva telefona kontaktirao ne samo sa M.K. već i sa A.B., te M.B. Slijedeći navedeno i imajući u vidu iskaz M.B., kao neosnovana je ocijenjena i apelantova tvrdnja da uopće ne poznaje M.K.

17. Najzad, Apelaciono odjeljenje je zaključilo da se prvostepeno vijeće prilikom odmjeravanja kazne rukovodilo svim utvrđenim relevantnim činjenicama i okolnostima, da su one pravilno ocijenjene, pa da je, shodno tome, donijeta i pravilna odluka o kazni. Pri tome je ukazano da u žalbi u ovom dijelu nije istaknuta niti jedna nova činjenica ili okolnost osim onih koje je prvostepeni sud ocijenio.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelant tvrdi da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, kao i "pravo na jednak pristup sudu". U suštini, opširni apelacioni navodi se svode na tvrdnju da je pogrešno utvrđeno činjenično stanje. S tim u vezi, apelant tvrdi da se osporene presude zasnivaju na nezakonitim dokazima. U vezi s tim, ukazuje da su dokazi pribavljeni provođenjem posebnih istražnih radnji kojim nije prethodila naredba Suda BiH u skladu sa članom 118. ZKPBiH. Prema njegovom mišljenju, a shodno relevantnim odredbama Drugog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o pravnoj pomoći, sve radnje u vezi sa zamolnicom o pružanju pravne pomoći moraju biti obavljene u skladu sa domaćim zakonom. Najzad, apelant tvrdi da u brojnim naredbama o provođenju posebnih istražnih radnji Županijskog suda u Zagrebu koje su uložene u spis ne postoji niti jedan nalog za nadzor i tehničko snimanje komunikacija M.K., da je Tužilaštvo BiH bez naredbe suda, posredstvom neovlaštenog lica, slalo nepropisno i isključivo usmeno zamolnicu za pribavljanje dokaza, da je tako pribavilo dokaze koji su nezakoniti, pa da je takve dokaze kao ključne priložilo u spis. U prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je istakao i da je iskaz svjedoka M.B. iznuđen, odnosno da je ovaj svjedok nezakonito saslušan, jer mu je sud postavio više sugestivnih pitanja, kao i da je u istom postupku imao status optuženog i svjedoka, pa da je sud ove njegove iskaze komparirao. Također,

apelant ukazuje i da je ovaj svjedok izjavio da apelant nije znao koga je on prevozio, odnosno da vozi ilegalne emigrante.

19. Dalje, apelant tvrdi da u postupku ničim nije dokazano da je on na bilo koji način bio uključen u prebacivanje emigranata, da je utvrđeno da samo poznaje A.B., koji mu je sin, i M.B., koji mu je rođak. Apelant je istakao i da njegov sin A.B. nije bio posrednik u predaji novca između njega i M.K., već da je novac odnio E.B., te da novac potiče od preprodaje automobila. Apelant ukazuje da mu je prilikom pretresa oduzeto sedam mobilnih telefona i određen broj SIM kartica, ali niti jedna sa koje su obavljani inkriminirani razgovori. Također, ukazuje da je kupovao polovne telefone od A.L., pa da ne isključuje mogućnost da su ovi telefoni korišteni prije, da ih je kupio i za inkriminirane razgovore. Zbog toga, smatra da je za pravilno utvrđenje činjeničnog stanja bilo potrebno saslušati A.L. a što je sud nezakonito odbio. Također, prema njegovom mišljenju, neopravdano je odbijen njegov zahtjev da Centar za forenziku i načelnik R.H. provedu vještačenje autentičnosti njegovog glasa, jer se, prema njegovim tvrdnjama, radi o čistoj montaži, pojedini dijelovi razgovora su brisani, negdje su dodavane i riječi, da je ove razgovore "skidao" zaposlenik Granične policije i na temelju njih sastavljao transkripte, te, najzad, da mu ni nakon više insistiranja ni sud ni Tužilaštvo nisu dozvolili da dobije u posjed originalne CD-ove. Apelant tvrdi da je sud prihvatio kao dokazane činjenice koje predstavljaju subjektivna tumačenja i pretpostavke radnika Granične policije i SIPA-e u vezi sa njegovim učešćem u prebacivanju i smještaju inozemnih imigranata, a koje su navodno potvrđene iskazima svjedoka M.B., A.A., M.T., E.K. i M.F. (radnika SIPA-e i Granične policije).

20. Najzad, apelant tvrdi da se sud prilikom odmjeravanja kazne priklonio zahtjevu Tužilaštva BiH, te mu izrekao težu kaznu zbog upornosti u vršenju krivičnih djela, ranije osuđivanosti, te direktnog umišljaja, a da nije uvažio činjenicu da je, zbog navodne povezanosti sa ubistvom J.L., neopravdano proveo u pritvoru više od dvije godine, da nije zaposlen ni on ni njegova supruga, da je otac petero djece, te da se u krivičnoj evidenciji nalazi zbog lakših krivičnih djela, uglavnom prekršaja.

b) Odgovor na apelaciju

21. Sud BiH je najprije ukazao da se radi o identičnim navodima koji su već razmotreni u prvostepenom i drugostepenom postupku. U vezi sa apelantovom tvrdnjom o nezakonitim dokazima – CD-ovima na kojim se nalaze audiozapisi nadziranih razgovora, ukazano je da ih je M.T., ovlašteno službeno lice Granične policije, neposredno preuzeo od istražnog sudije Županijskog suda u Zagrebu, kao i da su oni prethodno potraživani po molbi za pravnu pomoć broj KT-509/08 od 18. maja 2009. godine koju je uputilo Tužilaštvo BiH Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu. Dalje, ukazano je da su razlozi i obrazloženja zbog kojih nije prihvaćeno provođenje dokaza koje je predložio apelant u obrazloženjima presuda dati shodno članu 263. ZKPBiH. Također, ukazano je da su prihvaćena kao objektivna tumačenja ovlaštenih službenih lica SIPA-e i Granične policije, koji su saslušani na glavnom pretresu i koji su učestvovali u provođenju istražnih radnji, odnosno imali neposredna saznanja, pa da je neosnovana apelantova tvrdnja da se radi o subjektivnim tumačenjima. Sud BiH se pozvao na razloge i obrazloženja zbog kojih je prihvatio iskaz svjedoka M.B., te ukazao da ZKPBiH ne postavlja ograničenja prilikom korištenja sugestivnih pitanja predsjednika vijeća u ispitivanju svjedoka, a što je u službi obaveze iz člana 239. ZKPBiH da se predsjednik vijeća stara o svestranom pretresanju predmeta. Najzad, neosnovanim je ocijenjena tvrdnja da se sud priklonio prijedlogu Tužilaštva BiH pri izricanju teže kazne s obzirom na to da je apelantu izrečena kazna u prvostepenom postupku potvrđena drugostepenom presudom, odnosno nije mu izrečena teža kazna.

22. Tužilaštvo BiH u odgovoru na navode iz apelacije u vezi sa tvrdnjama o nezakonitim dokazima ukazalo je na razloge i obrazloženja iz osporenih presuda u ovom dijelu, ukazujući da se radilo o zajedničkoj međunarodnoj istrazi, pa da su za istražne radnje koje su preduzimane na teritoriji Republike Hrvatske naredbe mogli izdavati samo nadležni organi Republike Hrvatske u skladu sa pozitivnim propisima ove republike.

V. Relevantni propisi

23. **Krivični zakon Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10) u relevantnom dijelu glasi:

Krijumčarenje ljudi
Član 189.

(1) Ko u namjeri pribavljanja za sebe ili drugog neke koristi nedozvoljeno prevede ili omogući prevođenje jednog ili više migranata ili drugih lica preko državne granice ili ko u tu svrhu sačini, nabavi ili posjeduje lažne putne ili lične isprave.

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(...)

Organizovani kriminal
Član 250.

(1) Ko učini krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine kao pripadnik grupe za organizovani kriminal, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

24. **Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09 i 93/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 10.
Zakonitost dokaza

(1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja učestvuje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stava 2. ovog člana.

Član 14.
Jednakost u postupanju

(1) Sud je dužan da stranke i branioca tretira na jednak način i da svakoj od strana pruži jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu.

(2) Sud, Tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

Član 47.
Pravo branitelja da pregleda spise i dokumentaciju

(1) U toku istrage, branitelj ima pravo da razmatra spise i razgleda pribavljene predmete koji idu u korist osumnjičenom. Ovo pravo se branitelju može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage

(...)

(3) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, optuženi odnosno branilac imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(4) Sudija, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće kao i Tužitelj dužni su, kada dođu u posjed novog dokaza ili bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid branitelju, osumnjičenom, odnosno optuženom.

(5) U slučaju iz stava 3. i 4. ovog člana, branitelj, osumnjičeni, odnosno optuženi može izvršiti forokopiranje svih spisa i dokumenata.

Član 239.

Obaveze sudije, odnosno predsjednika vijeća

(...)

(2) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.

Član 261.

Izvođenje dokaza

(...)

(3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudija, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Član 262.

Direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka

(...)

(2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dopuštena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove svjedoka suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi da sarađuje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.

Član 263.

Pravo Suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

(...)

(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.

Član 297.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

(...)

i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,

(...)

25. **Evropska konvencija o međusobnoj pomoći u krivičnim stvarima** ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 4/05) u relevantnom dijelu glasi:

DIO II: Molbe

Član 3.

1. Zamoljena strana će, u skladu sa načelima koje predviđa njeno zakonodavstvo, izvršiti molbe koje se odnose na krivični predmet koji joj budu uputili sudski organi strane moliteljke, a koji se odnose na obavljanje istražnih radnji ili dostavljanje dokazanog materijala, dosjea ili dokumenta.

(...)

3. Zamoljena strana može da dostavi samo ovjerene prepise ili fotokopije zatraženih dosjea ili dokumenta. Međutim, ako strana moliteljka izričito zatraži dostavljanje originala, zahtjevu će se udovoljiti u granicama u kojim je to moguće.

DIO V: Postupak

Član 14.

1. Zahtjev za pravnu pomoć treba da sadrži sljedeće podatke:

(a) naziv organa od kog potiče zahtjev,

(b) predmet i osnova zahtjeva,

(c) ako je moguće, identitet i državljanstvo datog lica, i

(d) ime i adresu primaoca, ako je potrebno.

2. U molbama navedenim u članovima 3., 4. i 5. će se, osim toga, navesti optužba i kratak opis djela.

DIO VII: Završne odredbe

Član 26.

1. Osim odredaba paragrafa 7. člana 15. [1] i paragrafa 3. člana 16. [2], ova Konvencija ukida, u pogledu teritorije na kojoj se primjenjuje, one odredbe iz ugovora, konvencija ili bilateralnih sporazuma kojim se između dvije strane ugovrnice reguliše pravna pomoć u krivičnim stvarima.

(...)

26. **Drugi dodatni protokol uz Evropsku konvenciju o međusobnoj pomoći u krivičnim stvarima** ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 10/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Djelokrug primjene

Zamjenjuje se član 1. Konvencije slijedećim odredbama:

"1. Strane ugovornice se obavezuju da, prema odredbama ove Konvencije, pružaju jedna drugoj najbržu i najširu moguću pravnu pomoć u svakom postupku koji se odnosi na krivična djela, čije krivično gonjenje u trenutku kada je zatražena pomoć spada u nadležnost sudskih organa strane molilje.

Član 4.

Putevi komunikacije

Član 15. Konvencije se zamjenjuje sljedećim odredbama:

"1. Zahtjev za pružanje pravne pomoći, kao i za dostavljanje informacija bez prethodno upućenog zahtjeva Ministarstvo pravde strane molilje uputit će Ministarstvu pravde zamoljene strane i vratit će se istim putem. Sudski organi strane molilje mogu ih, također, uputiti direktno sudskim organima zamoljene strane i u tom slučaju će se zahtjevi vratiti istim putem.

(...)

8. Svaka država ugovornica može, u bilo koje vrijeme u izjavi upućenoj generalnom sekretaru Vijeća Evrope, navesti da zadržava pravo da udovoljavanje zahtjevima ili posebnim zahtjevima za pravnu pomoć podliježe ispunjenju nekih od sljedećih uslova:

a) da se prepis zahtjeva dostavi centralnom organu, koji je naveden u izjavi;

b) da se svi zahtjevi, osim hitnih, dostave centralnom organu, koji je naveden u izjavi;

c) da se u slučaju direktnog upućivanja hitnih zahtjeva istovremeno Ministarstvu pravde zamoljene strane dostavi prepis zahtjeva;

---

[1] Član 15. paragraf 7: "Ovaj član ne dira u odredbe bilateralnih ugovora ili aranžmana koji su na snazi između strana ugovornica prema kojim se predviđa direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći između organa dvije strane."

[2] Član 16. paragraf 3: "Ovaj član ne dira u odredbe koje se odnose na prevođenje zahtjeva i priloga sadržanih u ugovorima ili aranžmanima koji su na snazi ili do kojih će doći između dvije ili više ugovornih strana."

d) da se pojedini ili svi zahtjevi za pravnu pomoć dostave drugim putem od onih koji su predviđeni ovim članom. [1]

(...)

10. Ovaj član ne dira u odredbe bilateralnih ugovora ili aranžmana, koji su na snazi između strana ugovornica, kojima se predviđa direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći između organa dvije strane."

Član 8.

Postupak

Bez obzira na odredbe člana 3. Konvencije, u slučajevima kada su u zakonodavstvu zemlje molilje propisane formalnosti ili postupci koji nisu propisani u zamoljenoj strani, ona će udovoljiti takvim zahtjevima, ukoliko preduzimanje takvih radnji nije u suprotnosti sa osnovnim principima njenog zakonodavstva i ovim Protokolom nije drugačije utvrđeno.

Član 11.

Neposredne informacije

1. Nadležni organi jedne strane ugovornice mogu, ne dirajući u sopstvene istrage ili postupke i bez prethodno upućenog zahtjeva, dostaviti nadležnim organima druge strane ugovornice informacije do kojih su došli u okviru sopstvenih istraga, ukoliko smatraju da bi takve informacije pomogle njihovom primaocu u pokretanju ili provođenju istrage ili postupka, ili bi mogle dovesti do upućivanja zahtjeva od strane te države, shodno odredbama ove Konvencije ili njenih dodatnih protokola.

(...)

Član 19.

Tajne istrage

(...)

3. Tajna istraga će se voditi u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i procedurama one strane, na čijoj teritoriji se istraga vodi. Zainteresirane strane će sarađivati u pripremi i nadzoru tajne istrage, kao i u osiguravanju zaštite službenih lica, koja djeluju pod tajnim ili lažnim identitetom.

27. **Sporazum između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima** ("Službeni list RBiH" - Međunarodni ugovori broj 1/96 i "Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori broj 11/05) u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

1) Države ugovornice uzajamno pružaju pravnu pomoć u građanskim i krivičnim stvarima, na način i u obimu, predviđenim ovim Sporazumom

Način saobraćanja

Član 4.

1) Nadležni organi država ugovornica saobraćaju, postupajući po ovom Sporazumu, sa strane Bosne i Hercegovine putem Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine, a sa strane Republike Hrvatske putem Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske.

2) Odredba stava prvog ovog člana ne isključuje saobraćanje diplomatskim, odnosno konzularnim putem.

3) U hitnim slučajevima nadležna tijela države ugovornice mogu upućivati zamolnice i obavijesti predviđene ovim Sporazumom nadležnim tijelima druge države ugovornice putem Međunarodne organizacije kriminalističke policije (INTERPOL).

Zamolnica za pravnu pomoć

Član 6.

1) Zamolnica za pravnu pomoć mora sadržavati:

1. naziv tijela koje moli za pravnu pomoć, i tijela od kojeg se moli pomoć,

2. opis predmeta u kojem se moli za pomoć; u kaznenim stvarima i zakonski opis kaznenog djela,

3. oznaku podataka, koji su važni za provedbu postupka davanja pravne pomoći,

4. ime i prezime, te podatke o rođenju stranaka u postupku, mjesto njihovog stalnog prebivališta, državljanstvo, a za pravne osobe tvrtku, odnosno ime i sjedište,

5. ime i prezime mogućih pravnih zastupnika u pojedinim predmetima.

2) Zamolnica i priložena pismena moraju biti potpisana i imati pečat tijela koje moli za pravnu pomoć.

Član 7.

1) Pravna pomoć se pruža sukladno zakonodavstvu zamoljene države.

2) Nadležno tijelo koje pruža zamoljenu pravnu pomoć može pri tom postupati i na način i u obliku koji želi država moliteljica, ukoliko to nije u suprotnosti s propisima zamoljene države.

Član 24.

Države ugovornice, u skladu s odredbama ovog Sporazuma, jedna drugoj pružaju pravnu pomoć u svim postupcima glede kaznenih djela za koja su bili u trenutku, kad je pravna pomoć zamoljena, nadležna pravosudna tijela države moliteljice.

28. **Protokol o saglasnosti u ostvarivanju međusobne saradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala od 21. januara 2005. godine** (dostupan na web-stranici Tužilaštva BiH http://www.tuzilastvobih.gov.ba/files/docs/MEMORANDUM_PROTOKOL_HRVATSKA-BIH_(bos).pdf) u relevantnom dijelu glasi:

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Tužiteljstvo/Tužilaštvo Bosne i Hercegovine; (...)

(...)

3. Ovaj Protokol neće sprječavati sudionike da koriste i druge zajedničke prihvatljive oblike suradnje, pridržavajući se kod toga zakona, propisa i postupaka svojih država. Ništa u ovom Protokolu neće utjecati na prednost primjene odredaba međunarodnih instrumenata o međunarodnoj sudskoj pomoći.

VI. Dopustivost

29. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

30. U skladu sa članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

[1] Izjava sadržana u *Note verbale* Ministarstva inozemnih poslova BiH priključena instrumentima ratifikacije položenim 7. novembra 2007. godine: "U vezi sa članom 4. paragraf 8. Drugog dodatnog protokola, Bosna i Hercegovina proglašava da svi zahtjevi i druga pismena u vezi sa članom 4. paragrafi 1. do 6. se dostavljaju Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, kao centralnom organu." Period primjene od 1. jula 2007. godine -; Izjava sadržana u instrumentu ratifikacije položenom 28. marta 2007. godine: "U vezi sa članom 4. paragraf 8. Drugog dodatnog protokola, Republika Hrvatska proglašava da svi zahtjevi i druga komunikacija u smislu paragrafa 1. do 6. člana 4. Drugog dodatnog protokola trebaju biti upućeni Ministarstvu pravde." Period primjene od 1. jula 2007 -.

31. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Suda BiH broj X-Kž-08/596-1 od 25. augusta 2011. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 19. septembra 2011. godine a apelacija je podnesena 7. novembra 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

32. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

33. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

34. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje: […]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom

35. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. […]

36. Apelant, u suštini, smatra da mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno, jer su, prema njegovom mišljenju, osporene presude zasnovane na nezakonitim dokazima, te jer je činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

37. U prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je ukazao na dokaze pribavljene iz Republike Hrvatske, te na svjedoka M.B., koji, prema njegovom mišljenju, nije mogao biti saslušan u statusu svjedoka, odnosno čiji je iskaz, kako tvrdi, iznuđen postavljanjem sugestivnih pitanja predsjednika prvostepenog vijeća.

38. U vezi sa ovim dijelom apelantovih navoda, Ustavni sud podsjeća da, iako član 6. Evropske konvencije garantira pravo na pravično suđenje, on ne postavlja bilo kakva pravila o prihvatljivosti dokaza, već je to prvenstveno pitanje koje se regulira domaćim zakonodavstvom (vidi, Evropski sud, *Schenk protiv Švajcarske*, 12. jul 1988. godine, st. 45-46, Serija A broj 140, i *Teixeira de Castro protiv Portugala*, 9. jun 1998. godine, stav 34, Izvještaji 1998-IV). Zbog toga, kao stvar principa, Evropski sud smatra da njegova uloga nije da utvrđuje da li određena vrsta dokaza – naprimjer dokazi koji su pribavljeni nezakonito u smislu domaćeg prava, može biti prihvatljiva ili da li je aplikant kriv ili ne. U tom smislu, pitanje na koje se mora odgovoriti jeste da li je postupak kao cjelina, uključujući i način na koji su dokazi pribavljeni, bio pravičan. To uključuje ispitivanje "nezakonitosti" koja je u pitanju i tamo gdje je u pitanju povreda drugih prava iz Konvencije prirode utvrđene povrede (vidi, Evropski sud, *inter alia*, *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 35394/97, stav 34, ECHR 2000-V, *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 44787/98, stav 76, ECHR 2001-IX, *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 48539/99, stav 42, ECHR 2002-IX).

39. Dalje, prema stanovištu Evropskog suda, pri ocjeni da li je postupak kao cjelina bio pravičan, također se mora imati u vidu da su poštovana prava odbrane. Mora se ispitati da li je aplikantu bila data mogućnost da osporava zakonitost dokaza i da se protivi njegovom korištenju. Pored toga, mora se uzeti u obzir kvalitet dokaza, uključujući i to da li okolnosti u kojim je pribavljen ukazuju na sumnju o njegovoj pouzdanosti ili tačnosti. Mada se problem pravičnosti neće neophodno pojaviti tamo gdje pribavljeni dokaz nije podržan drugim materijalima, treba imati u vidu da, kada je dokaz veoma jak i kada nema rizika da je nepouzdan, analogno tome potreba za dokazima koji ga podržavaju je slabija (vidi, Evropski sud, *inter alia*, *Khan*, već citiran, st. 35. i 37, i *Allan*, već citiran, stav 43).

40. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti u apelantovom slučaju utvrđeno i na temelju dokaza koji su pribavljeni iz Republike Hrvatske. Dalje, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da su redovni sudovi zaključili da se zakonitost ovih dokaza ne dovodi u pitanje s obzirom na način njihovog pribavljanja. U prilog ovom zaključku ukazano je na Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima BiH, Evropsku konvenciju o pravnoj pomoći i njen Drugi protokol. Naime, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je utvrđeno da su dokazi iz Republike Hrvatske proistekli iz provođenja posebne istražne radnje - nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija na daljinu, da je ovu radnju proveo MUP Republike Hrvatske, te da joj je prethodio nalog istražnog sudije. U vezi sa apelantovom tvrdnjom da u spisu ne postoji niti jedna naredba o provođenju ove radnje protiv M.K., državljanina Hrvatske, Ustavni sud primjećuje da je u obrazloženju osporene drugostepene presude ukazano da iz analize i objašnjenja grafičkog prikaza i listinga telefonskih i IMEI brojeva telekom-operatera, koje je sačinio E.K., ovlašteno službeno lice Granične policije BiH, svjedok u ovom predmetu, nesumnjivo proizlazi da se pod ovom mjerom nadzora i tehničkog snimanja komunikacija na daljinu MUP-a Republike Hrvatske nalazio označeni telefonski broj korisnika M.K., na osnovu naloga istražnog sudije Županijskog suda u Zagrebu broj XXI_KIR_US-91-08 od 12. februara 2009. godine, te označeni telefonski broj na temelju naloga istražnog sudije istog suda broj XXI_KIR-US-91-08 od 12. januara 2009. godine. Shodno navedenom, zaključeno je da se radi o mjeri preduzetoj u skladu sa ZKP Republike Hrvatske o kojoj odlučuje istražni sudija. Također, Apelaciono odjeljenje se pozvalo na zakone o pravnoj pomoći u krivičnim stvarima obje države prema kojim se radnje po zamolnici preduzimaju u skladu sa domaćim zakonodavstvom, te na član 19. stav 3. Drugog protokola prema kom se tajne istrage vode u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i procedurama one strane na čijoj teritoriji se vodi istraga, a zainteresirane strane sarađuju u pripremi i nadzoru istrage, te osiguranju zaštite službenih lica koja djeluju pod tajnim ili lažnim identitetom. Najzad, Apelaciono odjeljenje je ukazalo i da, shodno članu 78. ZKP Republike Hrvatske (*član 86. ZKPRH*), istražni sudija ima ovlaštenje da izdvoji dokaze na kojim se presuda ne može zasnivati, da, u konkretnom slučaju, iz dopisa istražnog sudije Županijskog suda u Zagrebu broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. jula 2009. godine proizlazi da je istraga okončana, pa da, zbog toga, nije bilo moguće dostaviti ostatak dokumentacije, odnosno naloge o posebnim istražnim radnjama koje se odnose i na M.K., a na osnovu čega je zaključeno i da su ovi dokazi već prošli test ocjene zakonitosti. Stoga, Ustavni sud nije mogao prihvatiti kao osnovane apelantove tvrdnje da se, zbog činjenice da u spis nije uložena niti jedna naredba o provođenju posebne istražne

radnje protiv M.K., dovodi u pitanje zakonitost dokaza pribavljenih iz Republike Hrvatske.

41. Dalje, a suprotno apelantovim tvrdnjama da su ovi dokazi pribavljeni na temelju usmenog dogovora, iz obrazloženja osporene presude Apelacionog odjeljenja proizlazi da je na temelju dopisa istražnog sudije Županijskog suda u Zagrebu broj XXI-KIO-US-12/09 od 8. jula 2009. godine, te naredbe Tužilaštva BiH Centralnom istražnom uredu Granične policije BiH broj KT-509/08 od 6. jula 2009. godine utvrđeno da je Tužilaštvo BiH uputilo Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu molbu za pomoć 18. maja 2009. godine, da je, shodno zakonima o pravnoj pomoći obje države, moguća neposredna komunikacija kad je predviđena međunarodnim ugovorima. U prilog ovom zaključku ukazano je na Drugi protokol, tj. član 4. stav 1. i član 19, kao i na činjenicu da se u konkretnom slučaju radilo o dokazima pribavljenim u toku zajedničke međunarodne tajne akcije, kao i na član 11. Drugog protokola kojim je regulirana razmjena informacija i bez prethodne zamolnice. Shodno navedenom, a imajući u vidu da je utvrđeno da je postojalo pismeno obraćanje Tužilaštva BiH za pravnu pomoć, kao i citirane odredbe Drugog protokola prema kojim je moguće neposredno obraćanje između organa dviju država, Ustavni sud nije mogao prihvatiti kao osnovane ni apelantove tvrdnje da postupak pribavljanja dokaza iz Republike Hrvatske nije bio zakonit.

42. Ovakav zaključak se ne dovodi u pitanje ni apelantovom tvrdnjom da je sud odbio da provede dokaze koje je predlagao, tj. vještačenje njegovog glasa sa audiozapisa, te da sasluša svjedoka A.L. od kog je kupovao polovne mobilne telefone koji su oduzeti od njega i članova njegove porodice, a zbog čega smatra da je i činjenično stanje pogrešno utvrđeno. Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je provođenje ovih dokaza odbijeno u skladu sa ovlaštenjem suda iz člana 263. stav 2. ZKPBiH, kao i da su s tim u vezi dati iscrpni razlozi i obrazloženja zbog čega nije bilo potrebno provjeravati autentičnost apelantovog glasa i činjenicu da je koristio označene telefonske brojeve. Najzad, a kako je ukazano u obrazloženju osporene presude Apelacionog odjeljenja, što ni apelant ne dovodi u pitanje, apelant u postupku pred redovnim sudovima ničim nije dokazao da mu je bio uskraćen pristup originalnim snimcima presretanih razgovora, odnosno i onim koje Tužilaštvo BiH nije ni uvrstilo u dokaze smatrajući da nisu relevantni.

43. Dalje, u prilog tvrdnji o nezakonitim dokazima apelant je ukazao i na iskaz svjedoka M.B., koji je, kako tvrdi, iznuđen, jer mu je sud postavljao više sugestivnih pitanja, odnosno koji je u istom postupku imao status optuženog i svjedoka, pa da je sud ove njegove iskaze komparirao.

44. U vezi sa ovim dijelom navoda, Ustavni sud primjećuje da je u obrazloženju osporene presude Apelacionog odjeljenja ukazano da postavljanje sugestivnih pitanja predsjednika prvostepenog vijeća ne predstavlja povredu ZKPBiH, jer u tom smislu ne postoje ograničenja kao što je to slučaj pri direktnom i unakrsnom ispitivanju stranaka. S tim u vezi je ukazano i na član 262. stav 2. ZKPBiH prema kom predsjednik vijeća može dozvoliti pitanja koja navode na odgovor, te na član 239. stav 2. istog zakona prema kom je obaveza suda da se stara o svestranom pretresanju predmeta. Shodno navedenom, a s obzirom na to da apelant ne osporava da je svjedok M.B. prethodno priznao svoju krivicu, te da se prilikom saslušanja, kako je to navedeno u obrazloženju osporene presude, naprasno nije mogao sjetiti koliko puta je po apelantovom nalogu prebacivao strane državljane, bilo je nužno postaviti pitanja radi razjašnjenja njegovog iskaza. Također, iz obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je ovaj svjedok saslušan na glavnom pretresu, da je potvrdio da u svemu ostaje pri svojim ranijim izjavama, kao i da apelantu nije bila uskraćena mogućnost da ga ispituje i osporava njegov iskaz.

45. U vezi sa apelantovom tvrdnjom da svjedok M.B. i nije mogao biti saslušan, jer je u istom postupku imao i status optuženog i status svjedoka, Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporene prvostepene presude proizlazi da su apelant i M.B. zajedno sa drugim pobrojanim licima optuženi istom optužnicom Tužilaštva BiH, ali da je ovaj svjedok zaključio sporazum o priznanju krivice zbog čega je postupak u odnosu na njega razdvojen i okončan pod drugim brojem. Shodno navedenom, Ustavni sud smatra da su neosnovane apelantove tvrdnje i u ovom dijelu.

46. Slijedeći sve navedeno, Ustavni sud smatra da su apelantove tvrdnje da su osporene presude zasnovane na dokazima na kojim se ne mogu zasnovati neosnovane.

47. Dalje, apelant tvrdi da je i činjenično stanje pogrešno utvrđeno, u suštini, ističući da je ono zasnovano na pogrešnoj ocjeni provedenih dokaza. U prilog ovoj tvrdnji apelant je istakao da je sud prihvatio kao dokazane činjenice koje predstavljaju subjektivna tumačenja i pretpostavke radnika Granične policije i SIPA-e, a koje su, kako navodi, "navodno" potvrđene iskazima svjedoka M.B., A.A., M.T., E.K. i M.F. (radnika SIPA-e i Granične policije), da označene pripadnike organizirane grupe poznaje samo A.B., koji mu je sin, i M.B., koji mu je rođak, da njegov sin nije bio posrednik u predaji novca između njega i M.K. Ustavni sud primjećuje da je apelant identične navode isticao i u postupku pred redovnim sudovima, te da su u obrazloženjima osporenih presuda dati iscrpni razlozi i obrazloženja zbog čega su oni neosnovani. Naime, u obrazloženjima osporenih presuda iscrpno su pobrojani sadržaji snimljenih razgovora između apelanta i M.K., te apelantovog sina i M.K. na temelju kojih je nesumnjivo utvrđeno da je apelantov sin bio posrednik u predaji novca M.K., a ovi razgovori dovedeni su u vezu i sa analizom novčanih transakcija koja je ovoj radnji prethodila, te grafičkom analizom snimljenih razgovora, a koje su sačinila ovlaštena službena lica SIPA-e i Granične policije koja su i saslušana u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu, te koji su učestvovali u vođenju konkretne međunarodne istrage. Također, sva pobrojana ovlaštena službena lica saslušana su u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu, njihovi iskazi su potkrijepljeni i zvaničnim izvještajima Granične policije BiH i MUP-a Republike Hrvatske o nelegalnim prelazima pojedinačno označenih stranih državljana, kao i iskazima stranih državljana o dolasku u BiH i prelasku granice sa Republikom Hrvatskom. Shodno navedenom, proizlazi da u obrazloženjima osporenih odluka ni ovom dijelu nije izostala, a suprotno apelantovim tvrdnjama, svestrana analiza i ocjena dokaza na temelju kojih je utvrđeno postojanje krivičnog djela i apelantove krivične odgovornosti.

48. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da u okolnostima konkretnog slučaja, suprotno apelacionim navodima, nema ništa što bi uputilo na zaključak da su osporene presude zasnovane na dokazima koji su pribavljeni protivno odredbama ZKPBiH, te da su izostale svestrana analiza i ocjena dokaza provedenih na glavnom pretresu na temelju kojih je utvrđeno postojanje krivičnog djela i apelantove krivične odgovornosti.

49. Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nije povrijeđeno apelantovo pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

50. Ustavni sud zaključuje da ne postoji kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada je u okolnostima

konkretnog slučaja postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti zasnovano na činjenicama koje su utvrđene svestranom analizom i ocjenom dokaza provedenih na glavnom pretresu čija se zakonitost ne dovodi u pitanje, te u odnosu na koje apelantu nije bila uskraćena mogućnost da se u postupku pred redovnim sudovima izjašnjava i da ih osporava.

51. Na osnovu člana 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

52. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

1258

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4407/11**, rješavajući apelaciju **H.K.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak 2. točka b) i članka 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mato Tadić, sudac
Mirsad Ćeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 17. rujna 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **H.K**. podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. rujna 2011. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj 22 0 K 013426 10 K od 7. lipnja 2011. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. H.K. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sanskog Mosta, kojega zastupa Senad Biščević, odvjetnik iz Sanskog Mosta, podnio je 11. studenog 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. rujna 2011. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 22 0 K 013426 10 K od 7. lipnja 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) zatraženo je 5. svibnja 2014. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud, Općinski sud i Tužiteljstvo su dostavili odgovor na apelaciju 12,13. i 19. svibnja 2014. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Presudom Općinskog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. rujna 2011. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. rujna 2011. godine, apelant je proglašen krivim zbog kaznenog djela iz članka 82. stavak 1. točka 1. Zakona o građenju ("Službeni glasnik USK" br. 6/05 i 22/07), počinjenog na način opisan u izreci presude, te mu je izrečena uvjetna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od osam mjeseci i istodobno određeno da se navedena kazna neće izvršiti ako apelant u roku od jedne godine i šest mjeseci po pravomoćnosti presude ne izvrši novo kazneno djelo. Apelant je obvezan na plaćanje troškova kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 100 KM, koje je dužan platiti u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Oštećeni A.J. je sa imovinskopravnim zahtjevom upućen na parnicu.

6. U obrazloženju prvostupanjske presude se navodi da je nesporno da apelant kao ravnatelj i odgovorna osoba u DOO "Emir Comerc Kurbegović" nije imao pravomoćno odobrenje za građenje po osnovi kojeg bi mogao pristupiti izgradnji objekta u Banjalučkoj ulici u Sanskom Mostu na parceli označenoj kao k.č. broj 709 k.o. Sanski Most. Uzimajući u obzir relevantne odredbe Zakona o upravnom postupku, Općinski sud je utvrdio da rješenje općinskog načelnika Sanski Most od 25. travnja 2010. godine nije konačno, pravomoćno, a niti je izvršno, pa se po njemu nije moglo ni postupati, odnosno nije se moglo pristupiti gradnji objekta. Međutim, apelant kao odgovorna osoba je pristupio izvođenju radova na terenu, i to počevši od uređenja terena, kopanja temelja, izlijevanja ABA ploče, zidanja, ponovnog izlijevanja ploče, pa sve do završetka objekta. Istaknuto je da navedeno nije bilo sporno u postupku, budući da to proizlazi iz materijalnih dokaza, odnosno rješenja, zapisnika Općinske službe za privredno-komunalne djelatnosti i ekologiju, Odsjeka za inspekcijski nadzor - građevinska inspekcija Sanski Most, rješenja navedenog tijela o obustavi bespravne gradnje, kao i iz iskaza saslušanih svjedoka, prije svega, građevinskog inspektora F.R. a potom i A.J. i A.J.

7. Istaknuto je da iz zapisnika građevinske inspekcije, te iskaza svjedoka F.R., građevinskog inspektora, proizlazi da je on u okviru redovitih zadataka, a po prijavi oštećenog A.J. i njegovog opunomoćenika A.J., u više navrata izlazio na lice mjesta i konstatirao da apelant kao odgovorna osoba sa svojom tvrtkom DOO "Emir Comerc" izvodi građevinske radove na stambenom objektu a prije pravomoćnosti rješenja o odobrenju za građenje. Inspektor je, dalje, između ostalog, naveo da je tijekom inspekcijskog nadzora apelantu izdavao i prekršajne naloge.

8. Prema mišljenju suda, apsolutno je nepobitno da apelant nije imao pravomoćno odobrenje za građenje, te da je započeo i nastavio izvoditi građevinske radove i pored čestih zabrana građevinske inspekcije da radove odmah prekine, ili da ih odmah obustavi.

9. Na temelju navoda obrane i na temelju iskaza svjedoka F.R. Općinski sud je zaključio da apelant nije htio obustaviti dalje izvođenje radova zbog toga što je on za gradnju objekta podigao kredit, te da je bio vezan rokovima prema strankama koje je morao ispoštovati. Iz navedenog Općinski sud nalazi da je nepobitno da je apelant odgovorna osoba u pravnoj osobi koja ima svojstvo investitora.

10. Općinski sud je naveo da je dokazano da je apelant kao odgovorna osoba u pravnoj osobi koja ima svojstvo investitora pristupio izgradnji nove građevine bez odobrenja za građenje, te da se u njegovom ponašanju ostvaruju sva bitna obilježja kaznenog djela iz članka 82. stavak 1. točka 1. Zakona o građenju.

11. Istaknuto je da je obrana tijekom postupka, a naročito u završnoj riječi, ukazivala na zakonom proklamirani princip *ne bis in idem*, odnosno na činjenicu da nitko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka. U tom smislu obrana je

isticala da su apelantu izdavani prekršajni nalozi, da ih je on plaćao, te da je po toj osnovi već kažnjen zbog čega se predmetni kazneni postupak protiv njega ne može voditi. Istaknuto je da za navedene tvrdnje obrana sudu nije ponudila niti jedan dokaz. Međutim, prema mišljenju Općinskog suda, čak i da su navodi obrane točni i da je apelant odista prekršajno odgovarao, sud je potpuno uvjeren da plaćanjem novčanih kazni po prekršajnoj odgovornosti njegova kaznena odgovornost "ovdje" nije upitna. Istaknuto je da iz činjeničnih navoda optužbe proizlazi da je apelantu čak 11 puta izdavan nalog da obustavi bespravnu izgradnju nove građevine. Prema mišljenju suda, to znači da je on svakom novom radnjom nanovo činio kazneno djelo, te da se radi o istom optuženom, o njegovom istom umišljaju i o više istih kaznenih djela koja su, obzirom na način izvršenja, vremensku povezanost i druge objektivne okolnosti, jedinstvena cjelina. Stoga je Općinski sud naveo da je apelant počinio produljeno kazneno djelo iz članka 82. stavak 1. točka 1. Zakona o građenju a u svezi sa člankom 55. Kaznenog zakona FBiH. Prema tome, sud je ukazao da spomenuta činjenica kao nepobitna govori da se u konkretnom slučaju ne radi o principu *ne bis in idem*, odnosno da se apelantu ponovno ne sudi za djelo za koje je već osuđen.

12. U odnosu na apelantov umišljaj, prema mišljenju suda, nema ništa sporno, budući da je apelant bio potpuno svjestan da odobrenje za građenje, odnosno rješenje o građevinskoj dozvoli u vrijeme započinjanja izvođenja radova nije bilo pravomoćno, odnosno da faktički nije imao odobrenje za građenje a na što mu je u više navrata ukazao i građevinski inspektor. Međutim, apelant je, i pored toga, započeo i nastavljao izvoditi radove, postupajući po tome sa izravnim umišljajem. Također, ukazano je da sud na apelantovoj strani nije našao bilo kakve okolnosti koje bi eventualno isključile njegovu kaznenu odgovornost, te ga je proglasio krivim za počinjeno kazneno djelo.

13. U obrazloženju drugostupanjske presude se navodi da je prvostupanjski sud u službenoj zabilješci od 28. lipnja 2011. godine, očitujući se o prigovoru bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka d) Zakona o kaznenom postupku FBiH, naveo da je na usmenom pretresu rješenjem prihvatio prijedlog obrane da se pročitaju dokazi obrane koje je taksativno pobrojao branitelj, ali da branitelj tijekom izvođenja dokaza obrane navedene dokaze nije pročitao i uložio u spis.

14. Istaknuto je da, prema sadržaju pretresnog zapisnika, prvostupanjski sud je na ročištu od 9. svibnja 2011. godine rješenjem prihvatio prijedlog obrane da se izvedu dokazi obrane, saslušanje svjedoka O.T., te da se pročitaju Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o provođenju prostornog plana Općine i urbanističkog plana grada Sanskog Mosta, pravomoćno rješenje o urbanističkoj suglasnosti od 18. siječnja 2010. godine, mišljenje nositelja izrade regulacijskog plana Centra desna obala koje je dao Urbanistički zavod BiH Sarajevo, dostava prekršajnog naloga od 19. kolovoza 2010. godine, rješenje o odbijanju kao neutemeljenog priziva A.J. kojim je građevinska dozvola u odnosu na apelanta postala konačna i odluka o legalizaciji bespravno započetih i izgrađenih građevinskih dijelova građevina na području Općine Sanski Most. U nastavku glavnog pretresa 7. lipnja 2011. godine branitelj je pročitao i priložio u spis dokaze navedene u zapisniku, ali ne i dokaze predložene 9. svibnja 2011. godine.

15. Prema ocjeni Kantonalnog suda, obzirom na to da predložene dokaze obrana nije izvela, prvostupanjski sud je pravilno postupio kada je presudu primjenom članka 296. stavak 1. ZKP utemeljio na dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.

16. Kantonalni sud je naveo da je prvostupanjski sud prilikom odlučivanja ocijenio zasebno, te u međusobnoj povezanosti izvedene dokaze o čemu je dao jasne i razumljive razloge, te pravilno zaključio da apelant u vrijeme navedeno u optužnici nije imao važeću građevinsku dozvolu i da je postupao sa izravnim umišljajem, a da je dozvolu, iako je branitelj nije uveo u spis kao dokaz, ishodio nakon podizanja optužnice.

17. Kantonalni sud je naveo da je neutemeljen apelantov navod o povredi načela *ne bis in idem*, budući da prvostupanjski sud nije povrijedio načelo zabrane dvostrukog suđenja, jer se navedena zabrana odnosi na osobu protiv koje je već bio vođen kazneni postupak za isto kazneno djelo za koje je donesena pravomoćna sudska odluka bilo da se radi o presudi ili rješenju. Kantonalni sud je, također, naveo da su neutemeljeni i apelantovi navodi koji se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 2. Europske konvencije i pravo iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju. Apelant ukazuje da je obrana na glavnom pretresu održanom 9. svibnja 2011. godine predložila da se kao dokaz pročita prekršajni nalog iz kojeg je vidljivo da je apelant već odgovarao po istoj osnovi a što je potvrdio i saslušani svjedok građevinski inspektor. Smatra da redoviti sudovi nisu dali odgovore na pitanja koja su od suštinske važnosti za ishod postupka. Ističe da se Kantonalni sud nije upuštao u ozbiljnost navoda o povredi kaznenog zakona, o bitnim povredama kaznenog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju. Ukazuje da Kantonalni sud smatra da apelant nije imao građevinsku dozvolu, te da je, slijedeći to, postupao sa umišljajem. Ukazuje da Kantonalni sud tvrdi da prvostupanjski sud nije povrijedio načelo zabrane dvostrukog suđenja, navodeći da se ta zabrana isključivo odnosi na osobe protiv kojih je već bio vođen kazneni postupak.

b) Odgovor na apelaciju

19. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud je uputio na obrazloženje svoje odluke.

20. U odgovoru na apelaciju Općinski sud je naveo da u predmetnom postupku nije došlo do kršenja apelantovih ustavnih prava a što proizlazi iz obrazloženja prvostupanjske presude.

21. U odgovoru na apelaciju Tužiteljstvo je navelo da apelant u tijeku prvostupanjskog postupka a, također, ni u postupku po prizivu nije predočio dokaze iz kojih bi se moglo zaključiti da je apelant, odista, prekršajno odgovarao za isto djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret i za koje je kasnije osuđen. Tužiteljstvo je istaknulo da je točno da je obrana u tijeku glavnog pretresa, kao i u prizivu iznosila navode da su apelantu u tijeku gradnje izdavani prekršajni nalozi koje je ovaj i prihvatio, te ih plaćao, što je djelomično potvrdio i svjedok F.R. Međutim, spomenuti prekršajni nalozi nisu izvođeni kao dokaz pred sudom. Stoga, sud prilikom ocjenjivanja dokaza pred sobom nije imao prekršajne naloge iz kojih bi bilo točno vidljivo kada i zbog kojeg događaja (koje činjenične radnje) je apelant bio prekršajno kažnjen. Prema tome, prema mišljenju Tužiteljstva, navedenu tvrdnju obrane sud nije mogao uzeti kao dokazanu a što je navedeno u dijelu obrazloženja prvostupanjske presude. Navedeno posebice ako se ima u vidu da je optužnica obuhvatila više različitih vremenski odvojenih situacija (ukupno 10) u kojima je apelant povrijedio odredbe Zakona o građenju i time počinio kazneno djelo iz članka 82. stavak 2. točka 1. spomenutog zakona. Zbog toga, prema mišljenju Tužiteljstva, redoviti sudovi na temelju

prezentiranih dokaza nisu bili u mogućnosti ocijeniti radi li se u konkretnom slučaju o istom djelu za koje je apelant prethodno proglašen krivim u prekršajnom postupku.

V. Relevantni propisi

22. **Zakon o građenju Unsko-sanskog kantona** ("Službeni glasnik USK" br. 6/05 i 22/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 82. stav 2. tačka 1.

Odgovorno lice u pravnom licu koje ima svojstvo investitora kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do tri godine ako bez odobrenja za građenje pristupi:

1) izgradnji nove građevine,

Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

Član 313.

Povrede Kaznenog zakona

Povreda Kaznenog zakona postoji ako je Kazneni zakon povrijeđen u pitanju:

c) postoje li okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje, a naročito je li nastupila zastara kaznenog gonjenja ili je gonjenje isključeno uslijed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena.

VI. Dopustivost

23. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

24. Sukladno članku 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

25. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. rujna 2011. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, a apelacija je podnesena 11. studenog 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

VII. Meritum

26. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 2. Europske konvencije i pravo iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

[...]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivični postupak.

Članak 6. st. 1. i 2. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

2. Svako tko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.

27. Ustavni sud zapaža da se predmetni postupak odnosi na utvrđivanje utemeljenosti kaznene optužbe protiv apelanta, te je, stoga, članak 6. Europske konvencije primjenjiv. Obzirom na to, Ustavni sud će u konkretnom slučaju ispitati je li predmetni postupak bio pravičan na način na koji to zahtijeva članak 6. Europske konvencije.

28. U odnosu na apelantove navode o proizvoljnoj ocjeni dokaza, pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i proizvoljnoj primjeni materijalnog i procesnog prava, Ustavni sud, prije svega, ukazuje da, prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovitih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirtia redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovitih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je ispitati je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na učinkovit pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacijske nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Europske konvencije u postupku pred redovitim sudovima.

29. Potom, Ustavni sud ukazuje na praksu Europskog suda i Ustavnog suda prema kojoj je zadatak redovitih sudova, a prvenstveno prvostupanjskog suda, da ocijene izvedene dokaze i njihovu relevantnost u konkretnom predmetu. Ustavni sud, stoga, neće procjenjivati kvalitetu zaključaka redovitih sudova u pogledu procjene dokaza ukoliko se ova procjena ne doima očigledno proizvoljnom. Isto tako, Ustavni sud se neće miješati ni u to kojim dokazima strana u postupku redoviti sudovi poklanjaju povjerenje na temelju slobodne sudačke procjene. To je isključivo uloga redovitih sudova čak i kada su izjave svjedoka na javnoj raspravi i pod zakletvom suprotne jedna drugoj (vidi, Europski sud, *Doorson protiv Nizozemske*, presuda od 6. ožujka 1996. godine, objavljena u Izvješćima broj 1996-II, stavak 78, i Ustavni sud, Odluka broj *AP 612/04* od 30. studenog 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 19/05).

30. Također, Ustavni sud ukazuje na to da, prema ustaljenoj praksi Europskog suda i Ustavnog suda, članak 6. stavak 1. Europske konvencije obvezuje sudove da, između ostalog, obrazlože svoje presude. Ova obveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente (vidi, Ustavni sud, odluke br. *U 62/01* od 5. travnja 2002. godine i *AP 352/04* od 23. ožujka 2005. godine). Mjera u kojoj ova obveza postoji ovisi o prirodi odluke (vidi, Europski sud, *Ruiz Torija protiv Španjolske* presuda od 9. prosinca 1994. godine, serija A broj 303-A, stavak 29). Europski sud i Ustavni sud u brojnim odlukama ukazali su na to da domaći sudovi

imaju određenu diskrecijsku ocjenu u svezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istodobno imaju obvezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku utemeljili (vidi, Europski sud, *Suominen protiv Finske*, presuda od 1. srpnja 2003. godine, aplikacija broj 37801/97, stavak 36, i, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka broj *AP 5/05* od 14. ožujka 2006. godine).

31. Dovodeći u svezu navedene stavke s konkretnim predmetom, Ustavni sud zapaža da je u predmetnom postupku proveden dokazni postupak u kojem su izvedeni dokazi obrane i optužbe. Na temelju tako provedenog dokaznog postupka u kojem je prvostupanjski sud ocijenio svaki dokaz zasebno i u njihovoj međusobnoj povezanosti utvrđeno je da je apelant kao odgovorna osoba u pravnoj osobi, koja ima svojstvo investitora, pristupio izgradnji nove građevine bez odobrenja za građenje zbog čega su se u njegovom ponašanju ostvarila sva bitna obilježja kaznenog djela iz članka 82. stavak 1. točka 1. Zakona o građenju. U odnosu na apelantov umišljaj, utvrđeno je da je apelant bio potpuno svjestan da odobrenje za građenje, odnosno rješenje o građevinskoj dozvoli u vrijeme započinjanja izvođenja radova nije bilo pravomoćno, odnosno da faktički nije imao odobrenje za građenje a na što mu je u više navrata ukazivao i građevinski inspektor, ali je apelant, i pored toga, započeo i nastavljao izvoditi radove, postupajući pri tome sa izravnim umišljajem. Ovakve zaključke prvostupanjskog suda u cijelosti je potvrdio i drugostupanjski sud, dajući pri tome detaljne i jasne razloge za svoje odlučenje u pogledu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i primjene materijalnog i procesnog prava. Dakle, drugostupanjski sud je utvrdio da u predmetnom postupku nisu počinjene bitne povrede kaznenog postupka na koje je apelant ukazivao u svojem prizivu, kao i da su neutemeljeni i apelantovi prizivni navodi u odnosu na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

32. Dakle, Ustavni sud zapaža da u predmetnom postupku nije izostala sveobuhvatna analiza izvedenih dokaza, te da su redoviti sudovi odluku o apelantovoj krivnji utemeljili na dokazima provedenim na glavnom pretresu. Pri tome Ustavni sud podsjeća da članak 6. stavak 1. Europske konvencije obvezuje sudove da daju obrazloženja za svoje presude, ali to se ne može tumačiti kao obveza da se da odgovor na svaki navod, nego samo onaj kojeg ocijeni relevantnim (vidi, Europski sud za ljudska prava, *Harutyunyan protiv Armenije*, djelomična odluka o dopustivosti od 5. srpnja 2005. godine, aplikacija broj 36549/03). Konačne odluke prizivnih sudova ne moraju imati iscrpna obrazloženja (vidi, Europsko povjerenstvo za ljudska prava, odluka o dopustivosti broj 8769/97 od 16. srpnja 1981, OI 25), već obrazloženja koja se tiču relevantnih prizivnih navoda koje takvima ocijeni. U konkretnom slučaju Ustavni sud smatra da je Kantonalni sud dao jasne razloge za svoje zaključke u odnosu na relevantne apelantove prizivne navode.

33. Prema tome, Ustavni sud zapaža da je u predmetnom postupku dana razumna mogućnost i optužbi i obrani da iznesu svoju dokaznu građu. U tijeku cijelog postupka apelant je imao branitelja, te mogućnost da svoje argumente suprotstavi argumentima optužbe. Dakle, ne može se zaključiti da je apelant na bilo koji način doveden u nejednakopravan položaj u odnosu na Tužiteljstvo. Naposljetku, Ustavni sud zapaža da su redoviti sudovi prilikom donošenja svojih odluka primijenili relevantne zakonske odredbe, a osporene sudske presude navode sve potrebne razloge na kojima su utemeljene.

34. Dakle, prema mišljenju Ustavnog suda, redoviti sudovi su u obrazloženjima svojih presuda dali jasne i precizne razloge za svoja stajališta, tako da procjena izvedenih dokaza ni u jednom dijelu ne izgleda proizvoljna ili neprihvatljiva sama po sebi, niti ima elemenata koji bi ukazali na to da je dokazni postupak zloupotrijebljen na apelantovu štetu. Odluka redovitih sudova o apelantovoj kaznenopravnoj odgovornosti utemeljena je na dokazima izvedenim na glavnom pretresu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da apelantovim navodima o pogrešnoj ocjeni dokaza i, u svezi s tim, pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju nije dovedeno u pitanje poštivanje garancija iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Obzirom na to, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi izneseni u tom pravcu potpuno neutemeljeni.

35. U pogledu apelantovih navoda o povredi prava iz članka 6. stavak 2. Europske konvencije, Ustavni sud podsjeća da navedena odredba propisuje da će svatko tko je optužen za kazneno djelo biti smatran nevinim dok se njegova krivnja ne dokaže sukladno zakonu, odnosno pravomoćnom presudom. Također, sumnju u pogledu činjenica koje čine obilježja kaznenog djela sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Prema praksi Europskog suda za ljudska prava, presumpcija nevinosti znači da optuženi nema obvezu braniti se, mada ima pravo na obranu, nije dužan dokazivati svoju nevinost, a teret dokazivanja je na tužitelju. Sukladno tome, sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog nego i onda kada nije uvjeren ni u njegovu krivnju, ni u njegovu nevinost. Dakle, u sumnji sud mora primijeniti princip *in dubio pro reo*, što je i bitan element prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije (vidi, Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, serija A broj 146, stavak 77). Ovi temeljni principi su ustanovljeni i razrađeni u odredbama ZKPFBiH, koji je primijenjen u konkretnom slučaju, i podrazumijeva obvezu suda da u obrazloženju presude ocijeni svaki dokaz pojedinačno, da ih dovede u međusobnu vezu i izvrši ocjenu dokaza u njihovoj ukupnosti, izvodeći zaključak o dokazanosti ili nedokazanosti neke činjenice. Dovodeći navedeno u svezu sa činjenicama konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da je Općinski sud, a što je potvrdio Kantonalni sud, za svaki izvedeni dokaz dao jasno i iscrpno obrazloženje, te sve dokaze doveo u međusobnu vezu zbog čega Ustavni sud smatra da ocjena dokaza u konkretnom slučaju ni na koji način ne ostavlja dojam proizvoljnosti ili nelogičnosti, niti predstavlja kršenje principa *in dubio pro reo*. Stoga, Ustavni sud smatra da su neutemeljeni i apelantovi navodi o povredi prava iz članka 6. stavak 2. Europske konvencije.

36. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da osporenim odlukama redovitih sudova nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 2. Europske konvencije.

b) Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu

Članak 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju glasi:

1. Nitkome se ne može suditi niti se može ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za djelo zbog koga je već bio pravomoćno oslobođen ili osuđen sukladno zakonom i krivičnom postupku te države.

2. Odredbe prethodnog stavka ne sprječavaju obnovu postupka sukladno zakonu i krivičnom postupku date države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.

3. Ovaj se članak ne može staviti izvan snage na temelju članka 15. Konvencije.

37. U konkretnom slučaju apelant ističe da je povodom istog činjeničnog događaja za koji je proglašen krivim u predmetnom kaznenom postupku prethodno odgovarao u

prekršajnom postupku na način da su ovlaštena tijela protiv njega izdala prekršajne naloge na temelju kojih je platio novčane kazne.

38. Ustavni sud naglašava da je Europski sud u svojoj dosadašnjoj praksi odlučivao u predmetima u kojima su aplikanti ukazivali da su im izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka (prekršajni i kazneni postupak) a koji su vođeni povodom istog inkriminiranog događaja (vidi, Europski sud, *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, aplikacija broj 32042/11, presuda od 14. siječnja 2014. godine, i *Maresti protiv Hrvatske*, aplikacija broj 55759/07, presuda od 23. srpnja 2009. godine). O identičnim pravnim pitanjima odlučivao je i Ustavni sud u svojoj dosadašnjoj praksi slijedeći praksu Europskog suda usvojenu u predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine* (vidi, Ustavni sud, Odluka broj AP 133/09 od 30. ožujka 2012. godine, Odluka broj 381/11 od 24. travnja 2014. godine i Odluka broj 2028/11 od 8. svibnja 2014. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba).

39. Ustavni sud podsjeća da je cilj članka 4. Protokola broj 7 zabrana ponavljanja postupka koji je okončan "pravomoćnom odlukom". Odluka je pravomoćna u smislu ove odredbe ukoliko je stekla status *res judicata*. To je slučaj kada je ona neopoziva, odnosno kada više ne postoji na raspolaganju nikakav redoviti pravni lijek, ili kada su strane iscrpile takve pravne lijekove, ili dozvolile da istekne rok za njih, a da ga nisu iskoristile (vidi, Europski sud, *Sergey Zolotukhin protiv Rusije*, aplikacija broj 14939/03, presuda od 10. veljače 2009. godine, i *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, aplikacija broj 32042/11, presuda od 14. siječnja 2014. godine).

40. Europski sud u spomenutim predmetima usvojio je stajalište da je pri odlučivanju o postojanju dvostrukog suđenja ili kažnjavanja u smislu članka 4. Protokola broj 7 potrebno odgovoriti na sljedeća pitanja: a) Je li prva kazna po svojoj prirodi bila kaznenopravna, b) Je li djelo zbog kojeg je apelant kazneno gonjen isto (*idem*), te c) Je li postojala dvostrukost postupka (*bis*).

41. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da se apelant u tijeku kaznenog postupka pozvao na princip *ne bis in idem*. U tom smislu apelant je naveo da su njemu povodom istog događaja zbog kojeg je podnesena optužnica protiv njega u prethodnom prekršajnom postupku izdavani prekršajni nalozi koje je on plaćao, te da se, stoga, ne može voditi predmetni kazneni postupak protiv njega. Navedeno je u svojoj izjavi potvrdio i građevinski inspektor F.R., koji je saslušan u predmetnom kaznenom postupku kao svjedok Tužiteljstva i koji je izjavio da je u više navrata zbog bespravne gradnje apelantu izdavao prekršajne naloge.

42. U prilog svojoj tvrdnji apelant je na glavnom pretresu od 9. svibnja 2011. godine predložio da se kao materijalni dokaz pročita dopis građevinskog inspektora od 19. kolovoza 2010. godine iz kojeg proizlazi da građevinski inspektor navedenim dopisom dostavlja primjerak prekršajnog naloga za pravnu osobu DOO "Emir Comerc Kurbegović" i apelantu kao odgovornoj osobi, kao i uplatnice na iznose od 500,00 KM, 50,00 KM, 1.500,00 KM i 500,00 KM na ime mandatne kazne koju je apelant dužan uplatiti u roku od osam dana od dana primitka. Navedeni dopis apelant je dostavio Ustavnom sudu u prilogu apelacije.

43. Razmatrajući navode obrane u predmetnom postupku, redoviti sudovi su naveli da apelant nije dokazao da je za radnje koje su bile obuhvaćene optužnicom odgovarao u prekršajnom postupku. Naime, Ustavni sud zapaža da je optužnicom bilo obuhvaćeno više različitih vremenski odvojenih situacija u kojima je apelant povrijedio odredbe Zakona o građenju zbog čega je počinio kazneno djelo iz članka 82. stavak 2. točka 1. spomenutog zakona. S tim u svezi, Ustavni sud primjećuje da je Općinski sud u obrazloženju presude ukazao da je apelantu čak 11 puta izdavan nalog da obustavi bespravnu gradnju na što se on oglušio.

44. Međutim, apelant u prilog svojoj tvrdnji o povredi principa *ne bis in idem* sadržanog u članku 4. Protokola broj 7 nije redovitom sudu ponudio kao dokaz prekršajne naloge na temelju kojih bi se sa sigurnošću moglo utvrdili kada je i zbog kojeg činjeničnog događaja apelant bio prekršajno kažnjen i jesu li te iste radnje bile obuhvaćene optužnicom povodom koje je vođen predmetni kazneni postupak u kojem je apelant proglašen krivim. Prema mišljenju Ustavnog suda, jedino je na taj način, odnosno uvidom redovitog suda u prekršajne naloge bilo moguće utvrditi jesu li apelantovi navodi o povredi principa *ne bis in idem* točni, a u smislu garancija koje pruža članak 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

45. Ustavni sud ponovno podsjeća da je u predmetnom postupku građevinski inspektor F.R. naveo da je protiv apelanta izdavao prekršajne naloge, kao i da je apelant kao dokaz sudu ponudio dopis građevinskog inspektora od 19. kolovoza 2010. godine kojim se vrši dostava prekršajnih naloga. Međutim, navedeno, prema mišljenju Ustavnog suda, nije bilo dovoljno redovitom sudu kako bi utvrdio je li došlo do povrede principa *ne bis in idem*. Ustavni sud smatra da je na apelantu bila obveza da dokaže svoje navode na način da sudu prezentira prekršajne naloge, a što on nije učinio. Stoga, proizlazi da su neutemeljeni apelantovi navodi da je u predmetnom postupku došlo do kršenja njegovog prava iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju, budući da apelant u kaznenom postupku nije dokazao da je za iste radnje koje su bile obuhvaćene optužnicom već ranije odgovarao u prekršajnom postupku. Dakle, apelant u predmetnom postupku nije dokazao dvostrukost kažnjavanja u smislu garancija iz članka 4. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju.

46. Pri tome Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud u svojoj presudi naveo da se zabrana dvostrukog kažnjavanja odnosi samo na osobu protiv koje je već bio vođen kazneni postupak za isto kazneno djelo za koje je donesena pravomoćna sudska odluka bilo da se radi o presudi ili rješenju. Ustavni sud zapaža da je ovakvo stajalište Kantonalnog suda suprotno praksi Europskog suda usvojeno u predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, koju i Ustavni sud podržava u svojim kasnijim odlukama. Naime, u tom predmetu Europski sud je ukazao na autonomno značenje termina "osuđen" u prekršajnom postupku koji se, prema Europskoj konvenciji, izjednačava sa "kaznenim postupkom". Dalje je u tom predmetu Europski sud naveo da apelant ne može biti u kaznenom postupku proglašen krivim za kazneno djelo koje se odnosilo na isto ponašanje za koje je kažnjen u prekršajnom postupku i koje je, u biti, obuhvaćalo iste činjenice. Navedena stajališta Europskog suda u svojim kasnijim odlukama prihvatio je i Ustavni sud (vidi, Ustavni sud, Odluka broj 381/11 od 24. travnja 2014. godine i Odluka broj 2028/11 od 8. svibnja 2014. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba). Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud naglašava da su i redoviti sudovi obvezni pratiti i primjenjivati praksu Europskog suda i Ustavnog suda na način da je inkorporiraju u svoje odluke kako bi one bile sukladne garancijama koje pruža Europska konvencija pogotovo kada se radi o kaznenim predmetima.

VIII. Zaključak

47. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. st. 1. i 2. Europske konvencije kada su redoviti sudovi u kaznenom postupku koji je vođen protiv apelanta utvrdili sve relevantne činjenice, brižljivo ocijenivši svaki dokaz posebice i sve dokaze zajedno, i iz kojih je nedvojbeno

proistekao zaključak o apelantovoj kaznenopravnoj odgovornosti, te kada je apelantu omogućeno da pod istim uvjetima kao i Tužiteljstvo sudjeluje u postupku.

48. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava iz članka 4. stavak 1. Protokola broj 7 uz Europsku konvenciju kada apelant u predmetnom kaznenom postupku nije redovitim sudovima predočio prekršajne naloge na temelju kojih je platio novčane kazne i na taj način dokazao dvostrukost kažnjavanja.

49. Na temelju članka 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 4407/11**, рјешавајући апелацију **Х.К.**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б) и члана 59 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 22/14 и 57/14), у саставу:

Валерија Галић, предсједница
Миодраг Симовић, потпредсједник
Сеада Палаврић, потпредсједница
Мато Тадић, судија
Мирсад Ћеман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 17. септембра 2014. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Х.К.** поднесена против Пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број 22 0 К 013426 11 Кж од 26. септембра 2011. године и Пресуде Општинског суда у Санском Мосту број 22 0 К 013426 10 К од 7. јуна 2011. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Х.К. (у даљњем тексту: апелант) из Санског Моста, кога заступа Сенад Бишчевић, адвокат из Санског Моста, поднио је 11. новембра 2011. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Бихаћу (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 22 0 К 013426 11 Кж од 26. септембра 2011. године и Пресуде Општинског суда у Санском Мосту (у даљњем тексту: Општински суд) број 22 0 К 013426 10 К од 7. јуна 2011. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Кантоналног суда, Општинског суда и Кантоналног тужилаштва у Бихаћу (у даљњем тексту: Тужилаштво) затражено је 5. маја 2014. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Кантонални суд, Општински суд и Тужилаштво су доставили одговор на апелацију 12,13. и 19. маја 2014. године.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

5. Пресудом Општинског суда број 22 0 К 013426 11 Кж од 26. септембра 2011. године, која је потврђена Пресудом Кантоналног суда број 22 0 К 013426 11 Кж од 26. септембра 2011. године, апелант је проглашен кривим због кривичног дјела из члана 82 став 1 тачка 1 Закона о грађењу ("Службени гласник УСК" бр. 6/05 и 22/07), почињеног на начин описан у изреци пресуде, те му је изречена условна осуда са утврђеном казном затвора у трајању од осам мјесеци и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити ако апелант у року од једне године и шест мјесеци по правоснажности пресуде не изврши ново кривично дјело. Апелант је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у паушалном износу од 100 КМ, које је дужан платити у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом принудног извршења. Оштећени А.Ј. је са имовинскоправним захтјевом упућен на парницу.

6. У образложењу првостепене пресуде се наводи да је неспорно да апелант као директор и одговорно лице у ДОО "Емир Comerc Курбеговић" није имао правоснажно одобрење за грађење по основу ког би могао приступити изградњи објекта у Бањолучкој улици у Санском Мосту на парцели означеној као к.ч. број 709 к.о. Сански Мост. Узимајући у обзир релевантне одредбе Закона о управном поступку, Општински суд је утврдио да рјешење општинског начелника Сански Мост од 25. априла 2010. године није коначно, правоснажно, а нити је извршно, па се по њему није могло ни поступати, односно није се могло приступити градњи објекта. Међутим, апелант као одговорно лице је приступио извођењу радова на терену, и то почевши од уређења терена, копања темеља, излијевања АБА плоче, зидања, поновног излијевања плоче, па све до завршетка објекта. Истакнуто је да наведено није било спорно у поступку, будући да то произилази из материјалних доказа, односно рјешења, записника Општинске службе за привредно-комуналне дјелатности и екологију, Одсјека за инспекцијски надзор - грађевинска инспекција Сански Мост, рјешења наведеног органа о обустави бесправне градње, као и из исказа саслушаних свједока, прије свега, грађевинског инспектора Ф.Р. а затим и А.Ј. и А.Ј.

7. Истакнуто је да из записника грађевинске инспекције, те исказа свједока Ф.Р., грађевинског инспектора, произилази да је он у оквиру редовних задатака, а по пријави оштећеног А.Ј. и његовог пуномоћника А.Ј., у више наврата излазио на лице мјеста и констатовао да апелант као одговорно лице са својом фирмом ДОО "Емир Comerc" изводи грађевинске радове на стамбеном објекту а прије правоснажности рјешења о одобрењу за грађење. Инспектор је, даље, између осталог, навео да је током инспекцијског надзора апеланту издавао и прекршајне налоге.

8. Према мишљењу суда, апсолутно је неспорно да апелант није имао правоснажно одобрење за грађење, те да је започео и наставио да изводи грађевинске радове и поред честих забрана грађевинске инспекције да радове одмах прекине, или да их одмах обустави.

9. На основу навода одбране и на основу исказа свједока Ф.Р. Општински суд је закључио да апелант није хтио обуставити даље извођење радова због тога што је он за градњу објекта подигао кредит, те да је био везан роковима према странкама које је морао испоштовати. Из

наведеног Општински суд налази да је неспорно да је апелант одговорно лице у правном лицу које има својство инвеститора.

10. Општински суд је навео да је доказано да је апелант као одговорно лице у правном лицу које има својство инвеститора приступио изградњи нове грађевине без одобрења за грађење, те да се у његовом понашању остварују сва битна обиљежја кривичног дјела из члана 82 став 1 тачка 1 Закона о грађењу.

11. Истакнуто је да је одбрана током поступка, а нарочито у завршној ријечи, указивала на законом прокламовани принцип *ne bis in idem*, односно на чињеницу да нико не може бити поново суђен за дјело за које је већ био суђен и за које је донесена правоснажна судска одлука. У том смислу одбрана је истицала да су апеланту издавани прекршајни налози, да их је он плаћао, те да је по том основу већ кажњен због чега се предметни кривични поступак против њега не може водити. Истакнуто је да за наведене тврдње одбрана суду није понудила нити један доказ. Међутим, према мишљењу Општинског суда, чак и да су наводи одбране тачни и да је апелант заиста прекршајно одговарао, суд је потпуно увјерен да плаћањем новчаних казни по прекршајној одговорности његова кривична одговорност "овдје" није упитна. Истакнуто је да из чињеничних навода оптужбе произилази да је апеланту чак 11 пута издаван налог да обустави бесправну изградњу нове грађевине. Према мишљењу суда, то значи да је он сваком новом радњом наново чинио кривично дјело, те да се ради о истом оптуженом, о његовом истом умишљају и о више истих кривичних дјела која су, с обзиром на начин извршења, временску повезаност и друге објективне околности, јединствена цјелина. Стога је Општински суд навео да је апелант починио продужено кривично дјело из члана 82 став 1 тачка 1 Закона о грађењу а у вези са чланом 55 Кривичног закона ФБиХ. Према томе, суд је указао да поменута чињеница као неспорна говори да се у конкретном случају не ради о принципу *ne bis in idem*, односно да се апеланту поново не суди за дјело за које је већ осуђен.

12. У односу на апелантов умишљај, према мишљењу суда, нема ништа спорно, будући да је апелант био потпуно свјестан да одобрење за грађење, односно рјешење о грађевинској дозволи у вријеме започињања извођења радова није било правоснажно, односно да фактички није имао одобрење за грађење а на шта му је у више наврата указао и грађевински инспектор. Међутим, апелант је, и поред тога, започео и настављао да изводи радове, поступајући по томе са директним умишљајем. Такође, указано је да суд на апелантовој страни није нашао било какве околности које би евентуално искључиле његову кривичну одговорност, те га је прогласио кривим за почињено кривично дјело.

13. У образложењу другостепене пресуде се наводи да је првостепени суд у службеној забиљешци од 28. јуна 2011. године, очитујући се о приговору битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 312 став 1 тачка д) Закона о кривичном поступку ФБиХ, навео да је на усменом претресу рјешењем прихватио приједлог одбране да се прочитају докази одбране које је таксативно побројао бранилац, али да бранилац током извођења доказа одбране наведене доказе није прочитао и уложио у спис.

14. Истакнуто је да, према садржини претресног записника, првостепени суд је на рочишту од 9. маја 2011. године рјешењем прихватио приједлог одбране да се изведу докази одбране, саслушање свједока О.Т., те да се прочитају Одлука о измјени и допуни Одлуке о спровођењу просторног плана Општине и урбанистичког плана града Санског Моста, правоснажно рјешење о урбанистичкој сагласности од 18. јануара 2010. године, мишљење носиоца израде регулационог плана Центра десна обала које је дао Урбанистички завод БиХ Сарајево, достава прекршајног налога од 19. августа 2010. године, рјешење о одбијању као неосноване жалбе А.Ј. којим је грађевинска дозвола у односу на апеланта постала коначна и одлука о легализацији бесправно започетих и изграђених грађевинских дијелова грађевина на подручју Општине Сански Мост. У наставку главног претреса 7. јуна 2011. године бранилац је прочитао и приложио у спис доказе наведене у записнику, али не и доказе предложене 9. маја 2011. године.

15. Према оцјени Кантоналног суда, с обзиром на то да предложене доказе одбрана није извела, првостепени суд је правилно поступио када је пресуду примјеном члана 296 став 1 ЗКП засновао на доказима који су изнесени на главном претресу.

16. Кантонални суд је навео да је првостепени суд приликом одлучивања оцијенио засебно, те у међусобној повезаности изведене доказе о чему је дао јасне и разумљиве разлоге, те правилно закључио да апелант у вријеме наведено у оптужници није имао важећу грађевинску дозволу и да је поступао са директним умишљајем, а да је дозволу, иако је бранилац није увео у спис као доказ, исходио након подизања оптужнице.

17. Кантонални суд је навео да је неоснован апелантов навод о повреди начела *ne bis in idem*, будући да првостепени суд није повриједио начело забране двоструког суђења, јер се наведена забрана односи на лице против којег је већ био вођен кривични поступак за исто кривично дјело за које је донесена правоснажна судска одлука било да се ради о пресуди или рјешењу. Кантонални суд је, такође, навео да су неосновани и апелантови наводи који се односе на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

18. Апелант сматра да му је оспореним пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције и право из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију. Апелант указује да је одбрана на главном претресу одржаном 9. маја 2011. године предложила да се као доказ прочита прекршајни налог из којег је видљиво да је апелант већ одговарао по истом основу а што је потврдио и саслушани свједок грађевински инспектор. Сматра да редовни судови нису дали одговоре на питања која су од суштинске важности за исход поступка. Истиче да се Кантонални суд није упуштао у озбиљност навода о повреди кривичног закона, о битним повредама кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању. Указује да Кантонални суд сматра да апелант није имао грађевинску дозволу, те да је, слиједећи то, поступао са умишљајем. Указује да Кантонални суд тврди да првостепени суд није повриједио начело забране двоструког суђења, наводећи да се та забрана искључиво односи на лица против којих је већ био вођен кривични поступак.

б) Одговор на апелацију

19. У одговору на апелацију Кантонални суд је упутио на образложење своје одлуке.

20. У одговору на апелацију Општински суд је навео да у предметном поступку није дошло до кршења апелантових уставних права а што произилази из образложења првостепене пресуде.

21. У одговору на апелацију Тужилаштво је навело да апелант у току првостепеног поступка а, такође, ни у поступку по жалби није предочио доказе из којих би се могло закључити да је апелант, заиста, прекршајно одговарао за исто дјело које му је оптужницом стављено на терет и за које је касније осуђен. Тужилаштво је истакло да је тачно да је одбрана у току главног претреса, као и у жалби износила наводе да су апеланту у току градње издавани прекршајни налози које је овај и прихватио, те их плаћао, што је дјелимично потврдио и свједок Ф.Р. Међутим, поменути прекршајни налози нису извођени као доказ пред судом. Стога, суд приликом оцјењивања доказа пред собом није имао прекршајне налоге из којих би било тачно видљиво када и због којег догађаја (које чињеничне радње) је апелант био прекршајно кажњен. Према томе, према мишљењу Тужилаштва, наведену тврдњу одбране суд није могао узети као доказану а што је наведено у дијелу образложења првостепене пресуде. Наведено посебно ако се има у виду да је оптужница обухватила више различитих временски одвојених ситуација (укупно 10) у којима је апелант повриједио одредбе Закона о грађењу и тиме починио кривично дјело из члана 82 став 2 тачка 1 поменутог закона. Због тога, према мишљењу Тужилаштва, редовни судови на основу презентованих доказа нису били у могућности оцијенити да ли се у конкретном случају ради о истом дјелу за које је апелант претходно проглашен кривим у прекршајном поступку.

V. Релевантни прописи

22. **Закон о грађењу Унско-санског кантона** ("Службени гласник УСК" бр. 6/05 и 22/07) у релевантном дијелу гласи:

Члан 82. став 2. тачка 1.

Одговорно лице у правном лицу које има својство инвеститора казнит ће се казном затвора у трајању од једне до три године ако без одобрења за грађење приступи:

1) изградњи нове грађевине,

Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 и 12/10) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4.

Ne bis in idem

Нико не може бити поновно суђен за дјело за које је већ био суђен и за које је донесена правоснажна судска одлука.

Члан 313.

Повреде Кривичног закона

Повреда Кривичног закона постоји ако је Кривични закон повријеђен у питању:

ц) постоје ли околности које искључују кривично гоњење, а нарочито је ли наступила застара кривичног гоњења или је гоњење искључено услијед амнестије или помиловања или је ствар већ правомоћно пресуђена.

VI. Допустивост

23. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

24. У складу са чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

25. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Кантоналног суда број 22 0 К 013426 11 Кж од 26. септембра 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону, а апелација је поднесена 11. новембра 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. 3 и 4 Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

VII. Меритум

26. Апелант сматра да му је оспореним пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције и право из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

а) Право на правично суђење

Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и темељне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

[...]

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

Члан 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

2. Свако ко је оптужен за кривично дјело сматра се невиним док се његова кривица по закону не докаже.

27. Уставни суд запажа да се предметни поступак односи на утврђивање основаности кривичне оптужбе против апеланта, те је, стога, члан 6 Европске конвенције примјењив. С обзиром на то, Уставни суд ће у конкретном случају испитати да ли је предметни поступак био правичан на начин на који то захтијева члан 6 Европске конвенције.

28. У односу на апелантове наводе о произвољној оцјени доказа, погрешно утврђеном чињеничном стању и произвољној примјени материјалног и процесног права, Уставни суд, прије свега, указује да, према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене права (види, Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је уопштено задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види, Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних

права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима.

29. Затим, Уставни суд указује на праксу Европског суда и Уставног суда према којој је задатак редовних судова, а првенствено првостепеног суда, да оцијене изведене доказе и њихову релевантност у конкретном предмету. Уставни суд, стога, неће процјењивати квалитет закључака редовних судова у погледу процјене доказа уколико се ова процјена не доима очигледно произвољном. Исто тако, Уставни суд се неће мијешати ни у то којим доказима страна у поступку редовни судови поклањају повјерење на основу слободне судијске процјене. То је искључиво улога редовних судова чак и када су изјаве свједока на јавној расправи и под заклетвом супротне једна другој (види, Европски суд, *Doorson против Холандије*, пресуда од 6. марта 1996. године, објављена у Извјештајима број 1996-II, став 78, и Уставни суд, Одлука број *АП 612/04* од 30. новембра 2004. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 19/05).

30. Такође, Уставни суд указује на то да, према устаљеној пракси Европског суда и Уставног суда, члан 6 став 1 Европске конвенције обавезује судове да, између осталог, образложе своје пресуде. Ова обавеза, међутим, не може бити схваћена као обавеза да се у пресуди изнесу сви детаљи и дају одговори на сва постављена питања и изнесене аргументе (види, Уставни суд, одлуке бр. *У 62/01* од 5. априла 2002. године и *АП 352/04* од 23. марта 2005. године). Мјера у којој ова обавеза постоји зависи од природе одлуке (види, Европски суд, *Ruiz Torija против Шпаније*, пресуда од 9. децембра 1994. године, серија А број 303-А, став 29). Европски суд и Уставни суд у бројним одлукама указали су на то да домаћи судови имају одређену дискрециону оцјену у вези с тим које ће аргументе и доказе прихватити у одређеном предмету, али истовремено имају обавезу да образложе своју одлуку тако што ће навести јасне и разумљиве разлоге на којима су ту одлуку засновали (види, Европски суд, *Suominen против Финске*, пресуда од 1. јула 2003. године, апликација број 37801/97, став 36, и, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука број *АП 5/05* од 14. марта 2006. године).

31. Доводећи у везу наведене ставове с конкретним предметом, Уставни суд запажа да је у предметном поступку спроведен доказни поступак у којем су изведени докази одбране и оптужбе. На основу тако спроведеног доказног поступка у којем је првостепени суд оцијенио сваки доказ засебно и у њиховој међусобној повезаности утврђено је да је апелант као одговорно лице у правном лицу, које има својство инвеститора, приступио изградњи нове грађевине без одобрења за грађење због чега су се у његовом понашању остварила сва битна обиљежја кривичног дјела из члана 82 став 1 тачка 1 Закона о грађењу. У односу на апелантов умишљај, утврђено је да је апелант био потпуно свјестан да одобрење за грађење, односно рјешење о грађевинској дозволи у вријеме започињања извођења радова није било правоснажно, односно да фактички није имао одобрење за грађење а на шта му је у више наврата указивао и грађевински инспектор, али је апелант, и поред тога, започео и настављао да изводи радове, поступајући при томе са директним умишљајем. Овакве закључке првостепеног суда у цијелости је потврдио и другостепени суд, дајући при томе детаљне и јасне разлоге за своје одлучење у погледу правилно утврђеног чињеничног стања и примјене материјалног и процесног права. Дакле, другостепени суд је утврдио да у предметном поступку нису почињене битне повреде кривичног поступка на које је апелант указивао у својој жалби, као и да су неосновани и апелантови жалбени наводи у односу на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање.

32. Дакле, Уставни суд запажа да у предметном поступку није изостала свеобухватна анализа изведених доказа, те да су редовни судови одлуку о апелантовој кривици засновали на доказима спроведеним на главном претресу. При томе Уставни суд подсјећа да члан 6 став 1 Европске конвенције обавезује судове да дају образложења за своје пресуде, али то се не може тумачити као обавеза да се да одговор на сваки навод, него само онај којег оцијени релевантним (види, Европски суд за људска права, *Harutyunyan против Јерменије*, дјелимична одлука о допустивости од 5. јула 2005. године, апликација број 36549/03). Коначне одлуке жалбених судова не морају имати исцрпна образложења (види, Европска комисија за људска права, одлука о допустивости број 8769/97 од 16. јула 1981, OI 25), већ образложења која се тичу релевантних жалбених навода које таквима оцијени. У конкретном случају Уставни суд сматра да је Кантонални суд дао јасне разлоге за своје закључке у односу на релевантне апелантове жалбене наводе.

33. Према томе, Уставни суд запажа да је у предметном поступку дата разумна могућност и оптужби и одбрани да изнесу своју доказну грађу. У току цијелог поступка апелант је имао браниоца, те могућност да своје аргументе супротстави аргументима оптужбе. Дакле, не може се закључити да је апелант на било који начин доведен у неравноправан положај у односу на Тужилаштво. Напосљетку, Уставни суд запажа да су редовни судови приликом доношења својих одлука примијенили релевантне законске одредбе, а оспорене судске пресуде наводе све потребне разлоге на којима су засноване.

34. Дакле, према мишљењу Уставног суда, редовни судови су у образложењима својих пресуда дали јасне и прецизне разлоге за своје ставове, тако да процјена изведених доказа ни у једном дијелу не изгледа произвољна или неприхватљива сама по себи, нити има елемената који би указали на то да је доказни поступак злоупотријебљен на апелантову штету. Одлука редовних судова о апелантовој кривичноправној одговорности заснована је на доказима изведеним на главном претресу. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да апелантовим наводима о погрешној оцјени доказа и, у вези с тим, погрешно утврђеном чињеничном стању није доведено у питање поштивање гаранција из члана 6 став 1 Европске конвенције. С обзиром на то, Уставни суд закључује да су апелантови наводи изнесени у том правцу потпуно неосновани.

35. У погледу апелантових навода о повреди права из члана 6 став 2 Европске конвенције, Уставни суд подсјећа да наведена одредба прописује да ће свако ко је оптужен за кривично дјело бити сматран невиним док се његова кривица не докаже у складу са законом, односно правоснажном пресудом. Такође, сумњу у погледу чињеница које чине обиљежја кривичног дјела суд рјешава пресудом на начин који је повољнији за оптуженог. Према пракси Европског суда за људска права, пресумпција невиности значи да оптужени нема обавезу да се брани, мада има право на одбрану, није дужан доказивати своју невиност, а терет доказивања је на тужиоцу. У складу с

тим, суд мора донијети ослобађајућу пресуду не само кад је увјерен у невиност оптуженог него и онда када није увјерен ни у његову кривицу, ни у његову невиност. Дакле, у сумњи суд мора примијенити принцип *in dubio pro reo*, што је и битан елеменат права на правично суђење из члана 6 Европске конвенције (види, Европски суд за људска права, *Barbera, Messeque и Jabardo против Шпаније*, пресуда од 6. децембра 1988. године, серија А број 146, став 77). Ови основни принципи су установљени и разрађени у одредбама ЗКПФБиХ, који је примијењен у конкретном случају, и подразумијева обавезу суда да у образложењу пресуде оцијени сваки доказ појединачно, да их доведе у међусобну везу и изврши оцјену доказа у њиховој укупности, изводећи закључак о доказаности или недоказаности неке чињенице. Доводећи наведено у везу са чињеницама конкретног предмета, Уставни суд сматра да је Општински суд, а што је потврдио Кантонални суд, за сваки изведени доказ дао јасно и исцрпно образложење, те све доказе довео у међусобну везу због чега Уставни суд сматра да оцјена доказа у конкретном случају ни на који начин не оставља утисак произвољности или нелогичности, нити представља кршење принципа *in dubio pro reo*. Стога, Уставни суд сматра да су неосновани и апелантови наводи о повреди права из члана 6 став 2 Европске конвенције.

36. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да оспореним одлукама редовних судова није повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције.

б) Право да се не буде суђен или кажњен два пута по истом предмету

Члан 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију гласи:

1. Никоме се не може судити нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дјело због ког је већ био правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

2. Одредбе претходног става не спречавају обнову поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

3. Овај се члан не може ставити ван снаге на основу члана 15. Конвенције.

37. У конкретном случају апелант истиче да је поводом истог чињеничног догађаја за који је проглашен кривим у предметном кривичном поступку претходно одговарао у прекршајном поступку на начин да су овлашћени органи против њега издали прекршајне налоге на основу којих је платио новчане казне.

38. Уставни суд наглашава да је Европски суд у својој досадашњој пракси одлучивао у предметима у којима су апликанти указивали да су им изречене двије казне у два одвојена поступка (прекршајни и кривични поступак) а који су вођени поводом истог инкриминисаног догађаја (види, Европски суд, *Муслија против Босне и Херцеговине*, апликација број 32042/11, пресуда од 14. јануара 2014. године, и *Марести против Хрватске*, апликација број 55759/07, пресуда од 23. јула 2009. године). О идентичним правним питањима одлучивао је и Уставни суд у својој досадашњој пракси слиједећи праксу Европског суда усвојену у предмету *Муслија против Босне и Херцеговине* (види, Уставни суд, Одлука број АП 133/09 од 30. марта 2012. године, Одлука број 381/11 од 24. априла 2014. године и Одлука број 2028/11 од 8. маја 2014. године, доступне на www.ustavnisud.ba).

39. Уставни суд подсјећа да је циљ члана 4 Протокола број 7 забрана понављања поступка који је окончан "правоснажном одлуком". Одлука је правоснажна у смислу ове одредбе уколико је стекла статус *res judicata*. То је случај када је она неопозива, односно када више не постоји на располагању никакав редован правни лијек, или када су стране исцрпиле такве правне лијекове, или дозволиле да истекне рок за њих, а да га нису искористиле (види, Европски суд, *Sergey Zolotukhin против Русије*, апликација број 14939/03, пресуда од 10. фебруара 2009. године, и *Муслија против Босне и Херцеговине*, апликација број 32042/11, пресуда од 14. јануара 2014. године).

40. Европски суд у поменутим предметима усвојио је став да је при одлучивању о постојању двоструког суђења или кажњавања у смислу члана 4 Протокола број 7 потребно одговорити на сљедећа питања: а) Да ли је прва казна по својој природи била кривичноправна, б) да ли је дјело због којег је апелант кривично гоњен исто (*idem*), те ц) да ли је постојала двострукост поступка (*bis*).

41. У конкретном случају Уставни суд запажа да се апелант у току кривичног поступка позвао на принцип *ne bis in idem*. У том смислу апелант је навео да су њему поводом истог догађаја због којег је поднесена оптужница против њега у претходном прекршајном поступку издавани прекршајни налози које је он плаћао, те да се, стога, не може водити предметни кривични поступак против њега. Наведено је у својој изјави потврдио и грађевински инспектор Ф.Р., који је саслушан у предметном кривичном поступку као свједок Тужилаштва и који је изјавио да је у више наврата због бесправне градње апеланту издавао прекршајне налоге.

42. У прилог својој тврдњи апелант је на главном претресу од 9. маја 2011. године предложио да се као материјални доказ прочита допис грађевинског инспектора од 19. августа 2010. године из којег произилази да грађевински инспектор наведеним дописом доставља примјерак прекршајног налога за правно лице ДОО "Емир Comerc Курбеговић" и апеланту као одговорном лицу, као и уплатнице на износе од 500,00 КМ, 50,00 КМ, 1.500,00 КМ и 500,00 КМ на име мандатне казне коју је апелант дужан уплатити у року од осам дана од дана пријема. Наведени допис апелант је доставио Уставном суду у прилогу апелације.

43. Разматрајући наводе одбране у предметном поступку, редовни судови су навели да апелант није доказао да је за радње које су биле обухваћене оптужницом одговарао у прекршајном поступку. Наиме, Уставни суд запажа да је оптужницом било обухваћено више различитих временски одвојених ситуација у којима је апелант повриједио одредбе Закона о грађењу због чега је починио кривично дјело из члана 82 став 2 тачка 1 поменутог закона. С тим у вези, Уставни суд примјећује да је Општински суд у образложењу пресуде указао да је апеланту чак 11 пута издаван налог да обустави бесправну градњу на шта се он оглушио.

44. Међутим, апелант у прилог својој тврдњи о повреди принципа *ne bis in idem* садржаног у члану 4 Протокола број 7 није редовном суду понудио као доказ прекршајне налоге на основу којих би се са сигурношћу могло утврдили када је и због којег чињеничног догађаја апелант био прекршајно кажњен и да ли су те исте радње биле обухваћене оптужницом поводом које је вођен предметни кривични поступак у којем је апелант проглашен кривим. Према мишљењу Уставног суда, једино

је на тај начин, односно увидом редовног суда у прекршајне налоге било могуће утврдити да ли су апелантови наводи о повреди принципа *ne bis in idem* тачни, а у смислу гаранција које пружа члан 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

45. Уставни суд поново подсјећа да је у предметном поступку грађевински инспектор Ф.Р. навео да је против апеланта издавао прекршајне налоге, као и да је апелант као доказ суду понудио допис грађевинског инспектора од 19. августа 2010. године којим се врши достава прекршајних налога. Међутим, наведено, према мишљењу Уставног суда, није било довољно редовном суду како би утврдио да ли је дошло до повреде принципа *ne bis in idem*. Уставни суд сматра да је на апеланту била обавеза да докаже своје наводе на начин да суду презентује прекршајне налоге, а што он није учинио. Стога, произилази да су неосновани апелантови наводи да је у предметном поступку дошло до кршења његовог права из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију, будући да апелант у кривичном поступку није доказао да је за исте радње које су биле обухваћене оптужницом већ раније одговарао у прекршајном поступку. Дакле, апелант у предметном поступку није доказао двоструког кажњавања у смислу гаранција из члана 4 Протокола број 7 уз Европску конвенцију.

46. При томе Уставни суд примјећује да је Кантонални суд у својој пресуди навео да се забрана двоструког кажњавања односи само на лице против којег је већ био вођен кривични поступак за исто кривично дјело за које је донесена правоснажна судска одлука било да се ради о пресуди или рјешењу. Уставни суд запажа да је овакав став Кантоналног суда супротан пракси Европског суда усвојеног у предмету *Муслија против Босне и Херцеговине*, коју и Уставни суд подржава у својим каснијим одлукама. Наиме, у том предмету Европски суд је указао на аутономно значење термина "осуђен" у прекршајном поступку који се, према Европској конвенцији, изједначава са "кривичним поступком". Даље је у том предмету Европски суд навео да апелант не може бити у кривичном поступку проглашен кривим за кривично дјело које се односило на исто понашање за које је кажњен у прекршајном поступку и које је, у бити, обухватало исте чињенице. Наведене ставове Европског суда у својим каснијим одлукама прихватио је и Уставни суд (види, Уставни суд, Одлука број 381/11 од 24. априла 2014. године и Одлука број 2028/11 од 8. маја 2014. године, доступне на www.ustavnisud.ba). Имајући у виду наведено, Уставни суд наглашава да су и редовни судови обавезни да прате и примјењују праксу Европског суда и Уставног суда на начин да је инкорпорирају у своје одлуке како би оне биле у складу са гаранцијама које пружа Европска конвенција поготово када се ради о кривичним предметима.

VIII. Закључак

47. Уставни суд закључује да нема кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције када су редовни судови у кривичном поступку који је вођен против апеланта утврдили све релевантне чињенице, брижљиво оцијенивши сваки доказ посебно и све доказе заједно, и из којих је несумњиво проистекао закључак о апелантовој кривичноправној одговорности, те када је апеланту омогућено да под истим условима као и Тужилаштво учествује у поступку.

48. Уставни суд закључује да нема кршења права из члана 4 став 1 Протокола број 7 уз Европску конвенцију када апелант у предметном кривичном поступку није редовним судовима предочио прекршајне налоге на основу којих је платио новчане казне и на тај начин доказао двоструког кажњавања.

49. На основу члана 59 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

50. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4407/11**, rješavajući apelaciju **H.K.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav 2. tačka b) i člana 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Mirsad Ćeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 17. septembra 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **H.K**. podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. septembra 2011. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj 22 0 K 013426 10 K od 7. juna 2011. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. H.K. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sanskog Mosta, koga zastupa Senad Biščević, advokat iz Sanskog Mosta, podnio je 11. novembra 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. septembra 2011. godine i Presude Općinskog suda u Sanskom Mostu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 22 0 K 013426 10 K od 7. juna 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i Kantonalnog tužilaštva u Bihaću (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) zatraženo je 5. maja 2014. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud, Općinski sud i Tužilaštvo su dostavili odgovor na apelaciju 12,13. i 19. maja 2014. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Presudom Općinskog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. septembra 2011. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. septembra 2011. godine, apelant je proglašen krivim zbog krivičnog djela iz člana 82. stav 1. tačka 1. Zakona o građenju ("Službeni

glasnik USK" br. 6/05 i 22/07), počinjenog na način opisan u izreci presude, te mu je izrečena uvjetna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od osam mjeseci i istovremeno određeno da se navedena kazna neće izvršiti ako apelant u roku od jedne godine i šest mjeseci po pravomoćnosti presude ne izvrši novo krivično djelo. Apelant je obavezan na plaćanje troškova krivičnog postupka u paušalnom iznosu od 100 KM, koje je dužan platiti u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Oštećeni A.J. je sa imovinskopravnim zahtjevom upućen na parnicu.

6. U obrazloženju prvostepene presude se navodi da je nesporno da apelant kao direktor i odgovorno lice u DOO "Emir Comerc Kurbegović" nije imao pravomoćno odobrenje za građenje po osnovu kog bi mogao pristupiti izgradnji objekta u Banjalučkoj ulici u Sanskom Mostu na parceli označenoj kao k.č. broj 709 k.o. Sanski Most. Uzimajući u obzir relevantne odredbe Zakona o upravnom postupku, Općinski sud je utvrdio da rješenje općinskog načelnika Sanski Most od 25. aprila 2010. godine nije konačno, pravomoćno, a niti je izvršno, pa se po njemu nije moglo ni postupati, odnosno nije se moglo pristupiti gradnji objekta. Međutim, apelant kao odgovorno lice je pristupio izvođenju radova na terenu, i to počevši od uređenja terena, kopanja temelja, izlijevanja ABA ploče, zidanja, ponovnog izlijevanja ploče, pa sve do završetka objekta. Istaknuto je da navedeno nije bilo sporno u postupku, budući da to proizlazi iz materijalnih dokaza, odnosno rješenja, zapisnika Općinske službe za privredno-komunalne djelatnosti i ekologiju, Odsjeka za inspekcijski nadzor - građevinska inspekcija Sanski Most, rješenja navedenog organa o obustavi bespravne gradnje, kao i iz iskaza saslušanih svjedoka, prije svega, građevinskog inspektora F.R. a potom i A.J. i A.J.

7. Istaknuto je da iz zapisnika građevinske inspekcije, te iskaza svjedoka F.R., građevinskog inspektora, proizlazi da je on u okviru redovnih zadataka, a po prijavi oštećenog A.J. i njegovog opunomoćenika A.J., u više navrata izlazio na lice mjesta i konstatirao da apelant kao odgovorno lice sa svojom firmom DOO "Emir Comerc" izvodi građevinske radove na stambenom objektu a prije pravomoćnosti rješenja o odobrenju za građenje. Inspektor je, dalje, između ostalog, naveo da je tokom inspekcijskog nadzora apelantu izdavao i prekršajne naloge.

8. Prema mišljenju suda, apsolutno je nesporno da apelant nije imao pravomoćno odobrenje za građenje, te da je započeo i nastavio da izvodi građevinske radove i pored čestih zabrana građevinske inspekcije da radove odmah prekine, ili da ih odmah obustavi.

9. Na osnovu navoda odbrane i na osnovu iskaza svjedoka F.R. Općinski sud je zaključio da apelant nije htio obustaviti dalje izvođenje radova zbog toga što je on za gradnju objekta podigao kredit, te da je bio vezan rokovima prema strankama koje je morao ispoštovati. Iz navedenog Općinski sud nalazi da je nesporno da je apelant odgovorno lice u pravnom licu koje ima svojstvo investitora.

10. Općinski sud je naveo da je dokazano da je apelant kao odgovorno lice u pravnom licu koje ima svojstvo investitora pristupio izgradnji nove građevine bez odobrenja za građenje, te da se u njegovom ponašanju ostvaruju sva bitna obilježja krivičnog djela iz člana 82. stav 1. tačka 1. Zakona o građenju.

11. Istaknuto je da je odbrana tokom postupka, a naročito u završnoj riječi, ukazivala na zakonom proklamirani princip *ne bis in idem*, odnosno na činjenicu da niko ne može biti ponovo suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka. U tom smislu odbrana je isticala da su apelantu izdavani prekršajni nalozi, da ih je on plaćao, te da je po tom osnovu već kažnjen zbog čega se predmetni krivični postupak protiv njega ne može voditi. Istaknuto je da za navedene tvrdnje odbrana sudu nije ponudila niti jedan dokaz. Međutim, prema mišljenju Općinskog suda, čak i da su navodi odbrane tačni i da je apelant zaista prekršajno odgovarao, sud je potpuno uvjeren da plaćanjem novčanih kazni po prekršajnoj odgovornosti njegova krivična odgovornost "ovdje" nije upitna. Istaknuto je da iz činjeničnih navoda optužbe proizlazi da je apelantu čak 11 puta izdavan nalog da obustavi bespravnu izgradnju nove građevine. Prema mišljenju suda, to znači da je on svakom novom radnjom nanovo činio krivično djelo, te da se radi o istom optuženom, o njegovom istom umišljaju i o više istih krivičnih djela koja su, s obzirom na način izvršenja, vremensku povezanost i druge objektivne okolnosti, jedinstvena cjelina. Stoga je Općinski sud naveo da je apelant počinio produženo krivično djelo iz člana 82. stav 1. tačka 1. Zakona o građenju a u vezi sa članom 55. Krivičnog zakona FBiH. Prema tome, sud je ukazao da spomenuta činjenica kao nesporna govori da se u konkretnom slučaju ne radi o principu *ne bis in idem*, odnosno da se apelantu ponovo ne sudi za djelo za koje je već osuđen.

12. U odnosu na apelantov umišljaj, prema mišljenju suda, nema ništa sporno, budući da je apelant bio potpuno svjestan da odobrenje za građenje, odnosno rješenje o građevinskoj dozvoli u vrijeme započinjanja izvođenja radova nije bilo pravomoćno, odnosno da faktički nije imao odobrenje za građenje a na šta mu je u više navrata ukazao i građevinski inspektor. Međutim, apelant je, i pored toga, započeo i nastavljao da izvodi radove, postupajući po tome sa direktnim umišljajem. Također, ukazano je da sud na apelantovoj strani nije našao bilo kakve okolnosti koje bi eventualno isključile njegovu krivičnu odgovornost, te ga je proglasio krivim za počinjeno krivično djelo.

13. U obrazloženju drugostepene presude se navodi da je prvostepeni sud u službenoj zabilješci od 28. juna 2011. godine, očitujući se o prigovoru bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku FBiH, naveo da je na usmenom pretresu rješenjem prihvatio prijedlog odbrane da se pročitaju dokazi odbrane koje je taksativno pobrojao branilac, ali da branilac tokom izvođenja dokaza odbrane navedene dokaze nije pročitao i uložio u spis.

14. Istaknuto je da, prema sadržini pretresnog zapisnika, prvostepeni sud je na ročištu od 9. maja 2011. godine rješenjem prihvatio prijedlog odbrane da se izvedu dokazi odbrane, saslušanje svjedoka O.T., te da se pročitaju Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o provođenju prostornog plana Općine i urbanističkog plana grada Sanskog Mosta, pravomoćno rješenje o urbanističkoj saglasnosti od 18. januara 2010. godine, mišljenje nosioca izrade regulacionog plana Centra desna obala koje je dao Urbanistički zavod BiH Sarajevo, dostava prekršajnog naloga od 19. augusta 2010. godine, rješenje o odbijanju kao neosnovane žalbe A.J. kojim je građevinska dozvola u odnosu na apelanta postala konačna i odluka o legalizaciji bespravno započetih i izgrađenih građevinskih dijelova građevina na području Općine Sanski Most. U nastavku glavnog pretresa 7. juna 2011. godine branilac je pročitao i priložio u spis dokaze navedene u zapisniku, ali ne i dokaze predložene 9. maja 2011. godine.

15. Prema ocjeni Kantonalnog suda, s obzirom na to da predložene dokaze odbrana nije izvela, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je presudu primjenom člana 296. stav 1. ZKP zasnovao na dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.

16. Kantonalni sud je naveo da je prvostepeni sud prilikom odlučivanja ocijenio zasebno, te u međusobnoj povezanosti izvedene dokaze o čemu je dao jasne i razumljive razloge, te pravilno zaključio da apelant u vrijeme navedeno u

optužnici nije imao važeću građevinsku dozvolu i da je postupao sa direktnim umišljajem, a da je dozvolu, iako je branilac nije uveo u spis kao dokaz, ishodio nakon podizanja optužnice.

17. Kantonalni sud je naveo da je neosnovan apelantov navod o povredi načela *ne bis in idem*, budući da prvostepeni sud nije povrijedio načelo zabrane dvostrukog suđenja, jer se navedena zabrana odnosi na lice protiv kojeg je već bio vođen krivični postupak za isto krivično djelo za koje je donesena pravosnažna sudska odluka bilo da se radi o presudi ili rješenju. Kantonalni sud je, također, naveo da su neosnovani i apelantovi navodi koji se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije i pravo iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju. Apelant ukazuje da je odbrana na glavnom pretresu održanom 9. maja 2011. godine predložila da se kao dokaz pročita prekršajni nalog iz kojeg je vidljivo da je apelant već odgovarao po istom osnovu a što je potvrdio i saslušani svjedok građevinski inspektor. Smatra da redovni sudovi nisu dali odgovore na pitanja koja su od suštinske važnosti za ishod postupka. Ističe da se Kantonalni sud nije upuštao u ozbiljnost navoda o povredi krivičnog zakona, o bitnim povredama krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju. Ukazuje da Kantonalni sud smatra da apelant nije imao građevinsku dozvolu, te da je, slijedeći to, postupao sa umišljajem. Ukazuje da Kantonalni sud tvrdi da prvostepeni sud nije povrijedio načelo zabrane dvostrukog suđenja, navodeći da se ta zabrana isključivo odnosi na lica protiv kojih je već bio vođen krivični postupak.

b) Odgovor na apelaciju

19. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud je uputio na obrazloženje svoje odluke.

20. U odgovoru na apelaciju Općinski sud je naveo da u predmetnom postupku nije došlo do kršenja apelantovih ustavnih prava a što proizlazi iz obrazloženja prvostepene presude.

21. U odgovoru na apelaciju Tužilaštvo je navelo da apelant u toku prvostepenog postupka a, također, ni u postupku po žalbi nije predočio dokaze iz kojih bi se moglo zaključiti da je apelant, zaista, prekršajno odgovarao za isto djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret i za koje je kasnije osuđen. Tužilaštvo je istaklo da je tačno da je odbrana u toku glavnog pretresa, kao i u žalbi iznosila navode da su apelantu u toku gradnje izdavani prekršajni nalozi koje je ovaj i prihvatio, te ih plaćao, što je djelimično potvrdio i svjedok F.R. Međutim, spomenuti prekršajni nalozi nisu izvođeni kao dokaz pred sudom. Stoga, sud prilikom ocjenjivanja dokaza pred sobom nije imao prekršajne naloge iz kojih bi bilo tačno vidljivo kada i zbog kojeg događaja (koje činjenične radnje) je apelant bio prekršajno kažnjen. Prema tome, prema mišljenju Tužilaštva, navedenu tvrdnju odbrane sud nije mogao uzeti kao dokazanu a što je navedeno u dijelu obrazloženja prvostepene presude. Navedeno posebno ako se ima u vidu da je optužnica obuhvatila više različitih vremenski odvojenih situacija (ukupno 10) u kojima je apelant povrijedio odredbe Zakona o građenju i time počinio krivično djelo iz člana 82. stav 2. tačka 1. spomenutog zakona. Zbog toga, prema mišljenju Tužilaštva, redovni sudovi na osnovu prezentiranih dokaza nisu bili u mogućnosti ocijeniti da li se u konkretnom slučaju radi o istom djelu za koje je apelant prethodno proglašen krivim u prekršajnom postupku.

V. Relevantni propisi

22. **Zakon o građenju Unsko-sanskog kantona** ("Službeni glasnik USK" br. 6/05 i 22/07) u relevantnom dijelu glasi:

Član 82. stav 2. tačka 1.

Odgovorno lice u pravnom licu koje ima svojstvo investitora kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do tri godine ako bez odobrenja za građenje pristupi:

1) izgradnji nove građevine,

Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

Član 313.

Povrede Krivičnog zakona

Povreda Krivičnog zakona postoji ako je Krivični zakon povrijeđen u pitanju:

c) postoje li okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a naročito je li nastupila zastara krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno uslijed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena.

VI. Dopustivost

23. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

24. U skladu sa članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

25. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj 22 0 K 013426 11 Kž od 26. septembra 2011. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu, a apelacija je podnesena 11. novembra 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

VII. Meritum

26. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije i pravo iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

a) Pravo na pravično suđenje

Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

Član 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

2. Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.

27. Ustavni sud zapaža da se predmetni postupak odnosi na utvrđivanje osnovanosti krivične optužbe protiv apelanta, te je, stoga, član 6. Evropske konvencije primjenjiv. S obzirom na to, Ustavni sud će u konkretnom slučaju ispitati da li je predmetni postupak bio pravičan na način na koji to zahtijeva član 6. Evropske konvencije.

28. U odnosu na apelantove navode o proizvoljnoj ocjeni dokaza, pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i proizvoljnoj primjeni materijalnog i procesnog prava, Ustavni sud, prije svega, ukazuje da, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituira redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima.

29. Zatim, Ustavni sud ukazuje na praksu Evropskog suda i Ustavnog suda prema kojoj je zadatak redovnih sudova, a prvenstveno prvostepenog suda, da ocijene izvedene dokaze i njihovu relevantnost u konkretnom predmetu. Ustavni sud, stoga, neće procjenjivati kvalitet zaključaka redovnih sudova u pogledu procjene dokaza ukoliko se ova procjena ne doima očigledno proizvoljnom. Isto tako, Ustavni sud se neće miješati ni u to kojim dokazima strana u postupku redovni sudovi poklanjaju povjerenje na osnovu slobodne sudijske procjene. To je isključivo uloga redovnih sudova čak i kada su izjave svjedoka na javnoj raspravi i pod zakletvom suprotne jedna drugoj (vidi, Evropski sud, *Doorson protiv Holandije*, presuda od 6. marta 1996. godine, objavljena u Izvještajima broj 1996-II, stav 78, i Ustavni sud, Odluka broj *AP 612/04* od 30. novembra 2004. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 19/05).

30. Također, Ustavni sud ukazuje na to da, prema ustaljenoj praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, član 6. stav 1. Evropske konvencije obavezuje sudove da, između ostalog, obrazlože svoje presude. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente (vidi, Ustavni sud, odluke br. *U 62/01* od 5. aprila 2002. godine i *AP 352/04* od 23. marta 2005. godine). Mjera u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke (vidi, Evropski sud, *Ruiz Torija protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, serija A broj 303-A, stav 29). Evropski sud i Ustavni sud u brojnim odlukama ukazali su na to da domaći sudovi imaju određenu diskrecionu ocjenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (vidi, Evropski sud, *Suominen protiv Finske*, presuda od 1. jula 2003. godine, aplikacija broj 37801/97, stav 36, i, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka broj *AP 5/05* od 14. marta 2006. godine).

31. Dovodeći u vezu navedene stavove s konkretnim predmetom, Ustavni sud zapaža da je u predmetnom postupku proveden dokazni postupak u kojem su izvedeni dokazi odbrane i optužbe. Na osnovu tako provedenog dokaznog postupka u kojem je prvostepeni sud ocijenio svaki dokaz zasebno i u njihovoj međusobnoj povezanosti utvrđeno je da je apelant kao odgovorno lice u pravnom licu, koje ima svojstvo investitora, pristupio izgradnji nove građevine bez odobrenja za građenje zbog čega su se u njegovom ponašanju ostvarila sva bitna obilježja krivičnog djela iz člana 82. stav 1. tačka 1. Zakona o građenju. U odnosu na apelantov umišljaj, utvrđeno je da je apelant bio potpuno svjestan da odobrenje za građenje, odnosno rješenje o građevinskoj dozvoli u vrijeme započinjanja izvođenja radova nije bilo pravomoćno, odnosno da faktički nije imao odobrenje za građenje a na šta mu je u više navrata ukazivao i građevinski inspektor, ali je apelant, i pored toga, započeo i nastavljao da izvodi radove, postupajući pri tome sa direktnim umišljajem. Ovakve zaključke prvostepenog suda u cijelosti je potvrdio i drugostepeni sud, dajući pri tome detaljne i jasne razloge za svoje odlučenje u pogledu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i primjene materijalnog i procesnog prava. Dakle, drugostepeni sud je utvrdio da u predmetnom postupku nisu počinjene bitne povrede krivičnog postupka na koje je apelant ukazivao u svojoj žalbi, kao i da su neosnovani i apelantovi žalbeni navodi u odnosu na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

32. Dakle, Ustavni sud zapaža da u predmetnom postupku nije izostala sveobuhvatna analiza izvedenih dokaza, te da su redovni sudovi odluku o apelantovoj krivici zasnovali na dokazima provedenim na glavnom pretresu. Pri tome Ustavni sud podsjeća da član 6. stav 1. Evropske konvencije obavezuje sudove da daju obrazloženja za svoje presude, ali to se ne može tumačiti kao obaveza da se da odgovor na svaki navod, nego samo onaj kojeg ocijeni relevantnim (vidi, Evropski sud za ljudska prava, *Harutyunyan protiv Armenije*, djelomična odluka o dopustivosti od 5. jula 2005. godine, aplikacija broj 36549/03). Konačne odluke žalbenih sudova ne moraju imati iscrpna obrazloženja (vidi, Evropska komisija za ljudska prava, odluka o dopustivosti broj 8769/97 od 16. jula 1981, OI 25), već obrazloženja koja se tiču relevantnih žalbenih navoda koje takvima ocijeni. U konkretnom slučaju Ustavni sud smatra da je Kantonalni sud dao jasne razloge za svoje zaključke u odnosu na relevantne apelantove žalbene navode.

33. Prema tome, Ustavni sud zapaža da je u predmetnom postupku data razumna mogućnost i optužbi i odbrani da iznesu svoju dokaznu građu. U toku cijelog postupka apelant je imao branioca, te mogućnost da svoje argumente suprotstavi argumentima optužbe. Dakle, ne može se zaključiti da je apelant na bilo koji način doveden u neravnopravan položaj u odnosu na Tužilaštvo. Naposljetku, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi prilikom donošenja svojih odluka primijenili relevantne zakonske odredbe, a osporene sudske presude navode sve potrebne razloge na kojima su zasnovane.

34. Dakle, prema mišljenju Ustavnog suda, redovni sudovi su u obrazloženjima svojih presuda dali jasne i precizne razloge za svoje stavove, tako da procjena izvedenih dokaza ni u jednom dijelu ne izgleda proizvoljna ili neprihvatljiva sama po sebi, niti ima elemenata koji bi ukazali na to da je dokazni postupak zloupotrijebljen na apelantovu štetu. Odluka redovnih sudova o apelantovoj krivičnopravnoj odgovornosti zasnovana je na dokazima izvedenim na glavnom pretresu. Imajući u vidu

navedeno, Ustavni sud smatra da apelantovim navodima o pogrešnoj ocjeni dokaza i, u vezi s tim, pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju nije dovedeno u pitanje poštivanje garancija iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije. S obzirom na to, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi izneseni u tom pravcu potpuno neosnovani.

35. U pogledu apelantovih navoda o povredi prava iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije, Ustavni sud podsjeća da navedena odredba propisuje da će svako ko je optužen za krivično djelo biti smatran nevinim dok se njegova krivica ne dokaže u skladu sa zakonom, odnosno pravosnažnom presudom. Također, sumnju u pogledu činjenica koje čine obilježja krivičnog djela sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, presumpcija nevinosti znači da optuženi nema obavezu da se brani, mada ima pravo na odbranu, nije dužan dokazivati svoju nevinost, a teret dokazivanja je na tužiocu. U skladu s tim, sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog nego i onda kada nije uvjeren ni u njegovu krivicu, ni u njegovu nevinost. Dakle, u sumnji sud mora primijeniti princip *in dubio pro reo*, što je i bitan element prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije (vidi, Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A broj 146, stav 77). Ovi osnovni principi su ustanovljeni i razrađeni u odredbama ZKPFBiH, koji je primijenjen u konkretnom slučaju, i podrazumijeva obavezu suda da u obrazloženju presude ocijeni svaki dokaz pojedinačno, da ih dovede u međusobnu vezu i izvrši ocjenu dokaza u njihovoj ukupnosti, izvodeći zaključak o dokazanosti ili nedokazanosti neke činjenice. Dovodeći navedeno u vezu sa činjenicama konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da je Općinski sud, a što je potvrdio Kantonalni sud, za svaki izvedeni dokaz dao jasno i iscrpno obrazloženje, te sve dokaze doveo u međusobnu vezu zbog čega Ustavni sud smatra da ocjena dokaza u konkretnom slučaju ni na koji način ne ostavlja utisak proizvoljnosti ili nelogičnosti, niti predstavlja kršenje principa *in dubio pro reo*. Stoga, Ustavni sud smatra da su neosnovani i apelantovi navodi o povredi prava iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije.

36. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da osporenim odlukama redovnih sudova nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije.

b) Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dva puta po istom predmetu

Član 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju glasi:

1. Nikome se ne može suditi niti se može ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za djelo zbog kog je već bio pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države.

2. Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju obnovu postupka u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom date države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.

3. Ovaj se član ne može staviti van snage na osnovu člana 15. Konvencije.

37. U konkretnom slučaju apelant ističe da je povodom istog činjeničnog događaja za koji je proglašen krivim u predmetnom krivičnom postupku prethodno odgovarao u prekršajnom postupku na način da su ovlašteni organi protiv njega izdali prekršajne naloge na osnovu kojih je platio novčane kazne.

38. Ustavni sud naglašava da je Evropski sud u svojoj dosadašnjoj praksi odlučivao u predmetima u kojima su aplikanti ukazivali da su im izrečene dvije kazne u dva odvojena postupka (prekršajni i krivični postupak) a koji su vođeni povodom istog inkriminiranog događaja (vidi, Evropski sud, *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, aplikacija broj 32042/11, presuda od 14. januara 2014. godine, i *Maresti protiv Hrvatske*, aplikacija broj 55759/07, presuda od 23. jula 2009. godine). O identičnim pravnim pitanjima odlučivao je i Ustavni sud u svojoj dosadašnjoj praksi slijedeći praksu Evropskog suda usvojenu u predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine* (vidi, Ustavni sud, Odluka broj AP 133/09 od 30. marta 2012. godine, Odluka broj 381/11 od 24. aprila 2014. godine i Odluka broj 2028/11 od 8. maja 2014. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba).

39. Ustavni sud podsjeća da je cilj člana 4. Protokola broj 7 zabrana ponavljanja postupka koji je okončan "pravosnažnom odlukom". Odluka je pravosnažna u smislu ove odredbe ukoliko je stekla status *res judicata*. To je slučaj kada je ona neopoziva, odnosno kada više ne postoji na raspolaganju nikakav redovan pravni lijek, ili kada su strane iscrpile takve pravne lijekove, ili dozvolile da istekne rok za njih, a da ga nisu iskoristile (vidi, Evropski sud, *Sergey Zolotukhin protiv Rusije*, aplikacija broj 14939/03, presuda od 10. februara 2009. godine, i *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, aplikacija broj 32042/11, presuda od 14. januara 2014. godine).

40. Evropski sud u spomenutim predmetima usvojio je stav da je pri odlučivanju o postojanju dvostrukog suđenja ili kažnjavanja u smislu člana 4. Protokola broj 7 potrebno odgovoriti na sljedeća pitanja: a) Da li je prva kazna po svojoj prirodi bila krivičnopravna, b) da li je djelo zbog kojeg je apelant krivično gonjen isto (*idem*), te c) da li je postojala dvostrukost postupka (*bis*).

41. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da se apelant u toku krivičnog postupka pozvao na princip *ne bis in idem*. U tom smislu apelant je naveo da su njemu povodom istog događaja zbog kojeg je podnesena optužnica protiv njega u prethodnom prekršajnom postupku izdavani prekršajni nalozi koje je on plaćao, te da se, stoga, ne može voditi predmetni krivični postupak protiv njega. Navedeno je u svojoj izjavi potvrdio i građevinski inspektor F.R., koji je saslušan u predmetnom krivičnom postupku kao svjedok Tužilaštva i koji je izjavio da je u više navrata zbog bespravne gradnje apelantu izdavao prekršajne naloge.

42. U prilog svojoj tvrdnji apelant je na glavnom pretresu od 9. maja 2011. godine predložio da se kao materijalni dokaz pročita dopis građevinskog inspektora od 19. augusta 2010. godine iz kojeg proizlazi da građevinski inspektor navedenim dopisom dostavlja primjerak prekršajnog naloga za pravno lice DOO "Emir Comerc Kurbegović" i apelantu kao odgovornom licu, kao i uplatnice na iznose od 500,00 KM, 50,00 KM, 1.500,00 KM i 500,00 KM na ime mandatne kazne koju je apelant dužan uplatiti u roku od osam dana od dana prijema. Navedeni dopis apelant je dostavio Ustavnom sudu u prilogu apelacije.

43. Razmatrajući navode odbrane u predmetnom postupku, redovni sudovi su naveli da apelant nije dokazao da je za radnje koje su bile obuhvaćene optužnicom odgovarao u prekršajnom postupku. Naime, Ustavni sud zapaža da je optužnicom bilo obuhvaćeno više različitih vremenski odvojenih situacija u kojima je apelant povrijedio odredbe Zakona o građenju zbog čega je počinio krivično djelo iz člana 82. stav 2. tačka 1. spomenutog zakona. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da je Općinski sud u obrazloženju presude ukazao da je apelantu čak 11 puta izdavan nalog da obustavi bespravnu gradnju na šta se on oglušio.

44. Međutim, apelant u prilog svojoj tvrdnji o povredi principa *ne bis in idem* sadržanog u članu 4. Protokola broj 7 nije redovnom sudu ponudio kao dokaz prekršajne naloge na osnovu kojih bi se sa sigurnošću moglo utvrditi kada je i zbog kojeg činjeničnog događaja apelant bio prekršajno kažnjen i da li su te iste radnje bile obuhvaćene optužnicom povodom koje je vođen predmetni krivični postupak u kojem je apelant proglašen krivim. Prema mišljenju Ustavnog suda, jedino je na taj način, odnosno uvidom redovnog suda u prekršajne naloge bilo moguće utvrditi da li su apelantovi navodi o povredi principa *ne bis in idem* tačni, a u smislu garancija koje pruža član 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

45. Ustavni sud ponovo podsjeća da je u predmetnom postupku građevinski inspektor F.R. naveo da je protiv apelanta izdavao prekršajne naloge, kao i da je apelant kao dokaz sudu ponudio dopis građevinskog inspektora od 19. augusta 2010. godine kojim se vrši dostava prekršajnih naloga. Međutim, navedeno, prema mišljenju Ustavnog suda, nije bilo dovoljno redovnom sudu kako bi utvrdio da li je došlo do povrede principa *ne bis in idem*. Ustavni sud smatra da je na apelantu bila obaveza da dokaže svoje navode na način da sudu prezentira prekršajne naloge, a što on nije učinio. Stoga, proizlazi da su neosnovani apelantovi navodi da je u predmetnom postupku došlo do kršenja njegovog prava iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju, budući da apelant u krivičnom postupku nije dokazao da je za iste radnje koje su bile obuhvaćene optužnicom već ranije odgovarao u prekršajnom postupku. Dakle, apelant u predmetnom postupku nije dokazao dvostrukost kažnjavanja u smislu garancija iz člana 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

46. Pri tome Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud u svojoj presudi naveo da se zabrana dvostrukog kažnjavanja odnosi samo na lice protiv kojeg je već bio vođen krivični postupak za isto krivično djelo za koje je donesena pravosnažna sudska odluka bilo da se radi o presudi ili rješenju. Ustavni sud zapaža da je ovakav stav Kantonalnog suda suprotan praksi Evropskog suda usvojenog u predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, koju i Ustavni sud podržava u svojim kasnijim odlukama. Naime, u tom predmetu Evropski sud je ukazao na autonomno značenje termina "osuđen" u prekršajnom postupku koji se, prema Evropskoj konvenciji, izjednačava sa "krivičnim postupkom". Dalje je u tom predmetu Evropski sud naveo da apelant ne može biti u krivičnom postupku proglašen krivim za krivično djelo koje se odnosilo na isto ponašanje za koje je kažnjen u prekršajnom postupku i koje je, u biti, obuhvatalo iste činjenice. Navedene stavove Evropskog suda u svojim kasnijim odlukama prihvatio je i Ustavni sud (vidi, Ustavni sud, Odluka broj 381/11 od 24. aprila 2014. godine i Odluka broj 2028/11 od 8. maja 2014. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba). Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud naglašava da su i redovni sudovi obavezni da prate i primjenjuju praksu Evropskog suda i Ustavnog suda na način da je inkorporiraju u svoje odluke kako bi one bile u skladu sa garancijama koje pruža Evropska konvencija pogotovo kada se radi o krivičnim predmetima.

VIII. Zaključak

47. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije kada su redovni sudovi u krivičnom postupku koji je vođen protiv apelanta utvrdili sve relevantne činjenice, brižljivo ocijenivši svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno, i iz kojih je nesumnjivo proistekao zaključak o apelantovoj krivičnopravnoj odgovornosti, te kada je apelantu omogućeno da pod istim uvjetima kao i Tužilaštvo učestvuje u postupku.

48. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava iz člana 4. stav 1. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju kada apelant u predmetnom krivičnom postupku nije redovnim sudovima predočio prekršajne naloge na osnovu kojih je platio novčane kazne i na taj način dokazao dvostrukost kažnjavanja.

49. Na osnovu člana 59. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

1259

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4553/11**, rješavajući apelaciju **Neđe Tešanovića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak 2. točka b), članka 59. st. 1. i 2. i članka 62. stavak 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mato Tadić, sudac
Mirsad Ćeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 17. rujna 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Neđe Tešanovića**.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđnje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na početak tijeka zatezne kamate.

Ukida se Presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. listopada 2011. godine. Predmet se vraća Okružnom sudu u Banjaluci, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku, sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Okružnom sudu u Banjaluci da, sukladno članku 72. stavak 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Neđo Tešanović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banjaluke, kojeg zastupa Zajednički odvjetnički ured Desimira i Želimira Kevca iz Banjaluke, podnio je 29. studenog 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. listopada 2011. godine i Presude Osnovnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 71 0 P 030292 04 P od 2. veljače 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Okružnog suda, Osnovnog suda i "Sarajevo osiguranja" d.d.

Sarajevo (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 29. svibnja 2014. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Okružni sud je dostavio odgovor 9. lipnja 2014. godine, tuženi 10. lipnja 2014. godine a Osnovni sud 18. srpnja 2014. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Presudom Osnovnog suda broj 71 0 P 030292 04 P od 2. veljače 2011. godine djelomično je usvojen apelantov tužbeni zahtjev i obvezan tuženi da mu na ime naknade materijalne štete isplati 3.101,32 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 2. veljače 2011. godine (dan donošenja presude) do isplate, te da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 2.358,00 KM, sve u roku od 30 dana. Presudom je odbijen dio tužbenog zahtjeva za naknadu štete preko dosuđenog iznosa. U obrazloženju je navedeno da je na temelju dokaza preciziranih u presudi utvrđeno da se 22. rujna 2004. godine na putu Doboj-Zenica, u mjestu Šije, dogodila prometna nezgoda u kojoj su sudjelovali Boban Timotije, koji je upravljao vozilom "peugeot 306", čiji su podaci precizirani u presudi i koje je apelantovo vlasništvo, i Elvedin Sejdinović, koji je upravljao vozilom "opel kadet", čiji su podaci precizirani u presudi, koje je osigurano kod tuženog, da se nezgoda dogodila u trenutku kada je vozač apelantovog vozila nepropisno preticao dva vozila a vozač "opel kadeta" skretao bez istaknutog znaka za skretanje usljed čega je apelantovo vozilo udarilo u to vozilo na način preciziran u presudi, zbog čega je i nastala materijalna šteta, da je u prekršajnom postupku vozač apelantovog vozila proglašen krivim za nezgodu i kažnjen novčanom kaznom, kao i da je vozač "opel kadeta" zaključio izvansudsko poravnanje sa "Nešković osiguranjem", kod kojeg je osigurano apelantovo vozilo, u svezi sa štetom koja je prilikom nezgode nastala na njegovom vozilu. Dalje, navedeno je da je na temelju vještačenja vještaka prometne struke utvrđeno da su prometnoj nezgodi doprinijeli vozači oba automobila, i to u odnosu 50%:50%, jer je vozač apelantovog automobila započeo preticanje bez pokazivača a da prethodno nije provjerio je li preticanje sigurno, a vozač automobila "opel kadet" zbog toga što je obavljao skretanje bez pokazivača a da prethodno nije provjerio je li skretanje sigurno. Pri tome je Osnovni sud naveo da se odgovornost za štetu koju jedan drugome nanesu sudionici prometne nezgode u slučaju udesa izazvanog motornim vozilima u pokretu prosuđuje prema strogosti prometnih pravila kojih su se ti sudionici dužni pridržavati i prema uzročnom značaju njihovog kršenja, a da je odlučno pitanje pri tome stupanj doprinosa za nastalu štetu. S tim u svezi, Osnovni sud je naveo da, pošto je utvrđeno da je doprinos u konkretnom slučaju 50% naprema 50%, prema mišljenju tog suda, u konkretnom slučaju ispunjen je uvjet za primjenu odredaba članka 192. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO), odnosno u odnosu na odgovornost tuženog - odredaba članka 154. st. 1. i 2. ZOO u svezi sa čl. 173. i 177. stavak 3. istog zakona. Imajući u vidu navedeno, kao i visinu utvrđene štete, Osnovni sud je donio odluku kao u dispozitivu. Na koncu je navedeno da je sud odluku o troškovima postupka donio na temelju članka 386. stavak 2. i članka 387. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP), te prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, pa su precizirani troškovi po svakoj pojedinačnoj radnji i utvrđeno da troškovi postupka u cjelini iznose 3.920,00 KM, te je navedeno da razmjerni "troškovi uspjehu u parnici iznose 60%, odnosno 2.358,00 KM" a apelantov višak zahtjeva za naknadu troškova je odbijen.

6. Protiv navedene presude i apelant i tuženi su podnijeli prizive Okružnom sudu, koji je Presudom broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. listopada 2011. godine (stavkom 1) priziv tuženog djelomično uvažio i preinačio prvostupanjsku presudu u dijelu odluke o troškovima postupka, tako da je tuženi obvezan apelantu naknaditi troškove postupka u iznosu od 1.995,00 KM umjesto iznosa od 2.358,00 KM, a u preostalom dijelu tužba je odbijena i prvostupanjska presuda potvrđena u dijelu odluke o glavnom zahtjevu. Stavkom 2. presude odbijen je apelantov priziv i prvostupanjska presuda potvrđena u dijelu u kojem je odbijen preostali dio apelantovog tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa naknade štete preko dosuđenog. Stavkom 3. odbijen je apelantov zahtjev za naknadu troškova za sastav priziva, a stavkom 4. odbijen je i zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav priziva i odgovora na priziv. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je neutemeljen apelantov prizivni navod da mu je trebalo isplatiti ukupno nastalu štetu, a ne samo 50%, jer on nema nikakve veze sa vozačem drugog automobila od kojeg je tuženi, prema apelantovom navodu, trebao u tom slučaju tražiti regresnu naknadu. U svezi s tim, Okružni sud je istaknuo da je nesporno utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o podijeljenoj odgovornosti oba vozača u smislu odredaba članka 177. stavak 3. ZOO, te da je, slijedeći to, naknadu štete i trebalo smanjiti, odnosno dosuditi razmjerno doprinosu apelantovog vozila nezgodi (članak 192. ZOO). Okružni sud je istaknuo da je, suprotno apelantovim navodima, doprinos vozača Timotija Bobana relevantan za konkretan slučaj zbog toga što je ugovorom o osiguranju obvezan ugovarač osiguranja da na načelima uzajamnosti i solidarnosti udružuje određeni iznos u zajednici osiguranja, odnosno zajednici rizika, a zajednica se obvezuje da, ako se desi događaj koji predstavlja osigurani slučaj, isplati osiguraniku ili nekoj trećoj osobi naknadu, odnosno ugovorenu svotu ili učini nešto drugo. Navedeno je da je neutemeljen i apelantov prizivni navod u odnosu na početak tijeka zatezne kamate, jer, kako je obrazložio Okružni sud, "apelant nije dokazao da je štetu otklonio a od nalaza vještaka izrađenog 10. studenog 2010. godine do dana presuđenja, 2. veljače 2011. godine, nije proteklo dulje vremensko razdoblje (četiri mjeseca), pa je odluka o dosuđenoj zateznoj kamati pravilna". Navedeno je i da apelantu pripadaju troškovi postupka prema troškovniku preciziranom u presudi prema kojem ukupni troškovi za nužne i potrebne radnje poduzete u tijeku postupka iznose 3.325,00 KM, te da, obzirom na uspjeh u parnici od 60%, apelantu pripada pravo na troškove u iznosu od 1.995,00 KM, a ne pripadaju mu troškovi prizivnog postupka, jer nije uspio sa prizivom. Imajući u vidu navedeno, Okružni sud je donio presudu kao u dispozitivu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

7. Apelant smatra da mu je osporenim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Kršenje navedenih prava apelant vidi u proizvoljnoj primjeni materijalnog prava. Apelant navodi da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno, jer mu nije, sukladno odredbama ZOO, dosuđena kamata od dana nastanka štete, nego od dana presuđenja. Smatra da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno i zbog toga što su sudovi vodili računa o doprinosu Bojana Timotije, jer njegov doprinos, prema apelantovom mišljenju, uopće nije relevantan, budući da su i Bojan Timotija i drugi sudionik nezgode u odnosu na apelanta

treće osobe koje su mu solidarno odgovorne za štetu zbog čega su mu sudovi trebali dosuditi naknadu cjelokupne štete, a time i pune troškove postupka, te uputiti tuženog da se naknadno regresira od Bojana Timotije.

b) Odgovor na apelaciju

8. Okružni sud je naveo da nije došlo do kršenja prava na koja se apelant poziva i da apelaciju treba odbiti kao neutemeljenu.

9. Osnovni sud je naveo da je postupak proveden sukladno zakonu i da je zbog toga potrebno apelaciju odbiti kao neutemeljenu.

10. Tuženi je naveo da je apelacija neutemeljena i da je treba *prima facie* odbaciti.

V. Relevantni propisi

11. **Zakon o obligacionim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/09, te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04) u relevantnom dijelu glasi:

Član 174.

Za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice koje se njom bavi.

Član 176. stav 1.

1)Umjesto imaoca stvari i isto kao on, odgovara lice kome je imalac povjerio stvar da se njom služi ili lice koje je inače dužno da je nadgleda a nije kod njega na radu.

Član 177. st. 2, 3. i 4.

2)Imalac stvari oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili trećeg lica koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

3)Imalac se oslobađa odgovornosti djelimično ako je oštećenik djelimično doprinio nastanku štete.

4)Ako je nastanku štete djelimično doprinijelo treće lice ono odgovara oštećeniku solidarno sa imaocem stvari a dužno je snositi naknadu srazmjerno težini svoje krivice.

Član 178. st. 1, 2. i 3.

1)U slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu koji je prouzrokovan isključivom krivicom jednog imaoca primjenjuju se pravila o odgovornosti po osnovu krivice.

2)Ako postoji obostrana krivica svaki imalac odgovara za ukupnu štetu koju su oni pretrpjeli srazmjerno stepenu svoje krivice.

3)Ako nema krivice ni jednog imaoci odgovaraju na ravne dijelove ako razlozi pravičnosti ne zahtijevaju šta drugo.

Član 186.

Obaveza naknade štete smatra se dospjelom od trenutka nastanka štete.

Član 189. st. 1. i 2.

Oštećenik ima pravo na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi.

Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje šta drugo.

Član 277.

Dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje pored glavnice i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj saveznim zakonom.

VI. Dopustivost

12. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. Sukladno članku 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

14. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Okružnog suda broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. listopada 2011. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporenu presudu apelant je primio 15. studenog 2011. godine a apelacija je podnesena 29. studenog 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

15. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

16. Apelant pobija navedene presude, tvrdeći da su tim presudama prekršena njegova prava iz članka II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

17. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka stavak 2, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivični postupak.

18. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

19. Ustavni sud zapaža da se predmetni postupak pred redovitim sudovima odnosio na naknadu materijalne štete nastale zbog prometne nezgode, dakle, da se ticao građanskih prava i obveza, te je zbog toga članak 6. Europske konvencije primjenjiv.

20. Apelant tvrdi da mu je osporenim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje zbog proizvoljne primjene materijalnog prava, jer su redoviti sudovi utvrdili da mu pripada samo 50% naknade štete zbog toga što je osoba koja je upravljala njegovim vozilom u tom postotku doprinijela nezgodi, jer su mu kamate dosuđene od dana presuđenja a ne od nastanka štete i jer su mu nepravilno obračunati troškovi postupka. S tim u svezi, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije preispitivanje zaključaka redovitih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovitih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Europski sud, *Thomas*

protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je ispitati je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na učinkovit pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska.

21. Ustavni sud se, dakle, prema navedenome stajalištu, može iznimno, kada ocijeni da je u određenom postupku redoviti sud proizvoljno postupao kako u utvrđivanju činjenica, tako i u primjeni relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. travnja 2005. godine, stavak 26), upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivnopravne propise. U kontekstu navedenoga Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi ka pravičnom postupku (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 1293/05* od 12. rujna 2006. godine, točka 25. i dalje). Stoga će Ustavni sud u konkretnom slučaju, obzirom na pitanja koja apelant problematizira, ispitati jesu li pobijane odluke utemeljene na proizvoljnoj primjeni pozitivnopravnih propisa.

22. U svezi sa apelantovim navodima da su redoviti sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo u odnosu na postotak nadoknađene materijalne štete, ističući da mu je trebalo dosuditi ukupan iznos materijalne štete, a ne umanjiti ga za doprinos vozača njegovog vozila, jer su, kako apelant smatra, i taj vozač i vozač drugog vozila (koji, također, kao ni vozač apelantovog vozila nije vlasnik vozila kojim je upravljao) za apelanta treće osobe, Ustavni sud zapaža da je ove navode apelant isticao i u tijeku prizivnog postupka i da je Okružni sud o tim navodima dao argumentirano i jasno obrazloženje. Naime, redoviti sudovi su obrazložili da je u konkretnom slučaju za utvrđivanje visine naknade štete bitan doprinos oba vozača obzirom na to da postoji njihova podijeljena odgovornost u omjeru od po 50%, te da apelantu kao imatelju vozila (koji za štetu nastalu na drugom vozilu odgovara po osnovi objektivne odgovornosti kao vlasnik opasne stvari bez obzira na krivnju), u smislu članka 177. stavak 3. ZOO, pripada pravo na naknadu dijela štete, budući da imatelj u takvom slučaju snosi, kako je već rečeno, djelomičnu odgovornost za nastalu štetu. Imajući u vidu činjenična utvrđenja redovitih sudova i relevantne odredbe ZOO na kojim su utemeljene osporene odluke, Ustavni sud smatra da u navedenom obrazloženju nema ništa što bi ukazivalo da su redoviti sudovi prilikom odlučivanja o visini naknade materijalne štete koja pripada apelantu proizvoljno primijenili materijalno pravo i da su obrazloženja redovitih sudova u tom pogledu sukladna standardima Europske konvencije.

23. S druge strane, u svezi sa navodima o proizvoljno dosuđenoj kamati od dana presuđenja umjesto od dana nastanka štete, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi u nizu predmeta rješavao činjenično i pravno pitanje vezano za početak tijeka zatezne kamate (vidi, npr., odluke Ustavnog suda br. *AP 624/10* od 13. ožujka 2013. godine, *AP 1433/06* od 13. rujna 2007. godine, *AP 1757/06* od 8. srpnja 2008. godine, *AP 3013/06* od 29. travnja 2009. godine, dostupne na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). U navedenim odlukama usvojeno je stajalište da se pri određivanju naknade materijalne štete zatezna kamata dosuđuje od dana nastanka štete. Naime, Ustavni sud je, npr., u Odluci broj *AP 1757/06*, stavak 43, istaknuo da je "[…] člankom 186. Zakona o obligacionim odnosima propisano da se obveza naknade štete smatra dospjelom od trenutka nastanka štete. Dalje, člankom 277. navedenog zakona propisano je da dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu. Stoga, prema mišljenju Ustavnog suda, iako navedenim člancima eksplicitno nije navedeno od kada se zatezna kamata dosuđuje pri materijalnoj šteti, ipak, iz navedenih zakonskih odredaba proizlazi da bi zateznu kamatu u slučaju materijalne štete trebalo dosuditi od dana nastanka štete". Ustavni sud u navedenim odlukama zaključio je da je prekršeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije zbog toga što su sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo u pogledu početka tijeka zakonske zatezne kamate pri dosuđenju naknade materijalne štete.

24. Obzirom na to da je i u konkretnom slučaju apelantu dosuđena naknada materijalne štete a da su mu zatezne kamate dosuđene od dana donošenja prvostupanjske presude, a ne od dana nastanka štete, Ustavni sud se, umjesto posebnog obrazloženja ove odluke u odnosu na početak tijeka zatezne kamate, poziva na obrazloženje iz Odluke broj *AP 1757/06*, jer se ono u cijelosti može primijeniti i na konkretan slučaj. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra apelantove navode o proizvoljnoj primjeni materijalnog prava u odnosu na početak tijeka zatezne kamate utemeljenim.

25. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju došlo do kršenja prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije uslijed proizvoljne primjene materijalnog prava u odnosu na odluku redovitog suda o početku tijeka zatezne kamate.

26. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da je, iako je utvrdio da nema proizvoljnosti u primjeni materijalnog prava u odnosu na odluku o meritumu predmeta, odnosno odluku o glavnom zahtjevu, odnosno iako je utvrdio da postoji proizvoljnost samo u odnosu na dio odluke u kojem je odlučeno o početku tijeka zatezne kamate, uzimajući u obzir sadržaj izreke osporene presude Okružnog suda, svrsishodno ukinuti Presudu Okružnog suda broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. listopada 2011. godine u cijelosti i predmet vratiti na ponovni postupak Okružnom sudu kako bi donio novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Europske konvencije. S tim u svezi, Ustavni sud ističe da se u ovoj odluci neće baviti razmatranjem apelantovih navoda o primjeni prava u odnosu na dosuđene troškove postupka, ali smatra da je neophodno naglasiti da ovakvo odlučivanje, eventualno, može imati utjecaja i na visinu dosuđenih troškova postupka o čemu Okružni sud treba voditi računa prilikom donošenja nove odluke u ponovnom postupku.

Pravo na imovinu

27. Apelant smatra da mu je, zbog proizvoljne primjene materijalnog prava, prekršeno i pravo na imovinu. Obzirom na to da je Ustavni sud, razmatrajući pitanje kršenja prava na pravično suđenje, ukinuo osporenu presudu Okružnog suda i vratio je tom sudu na ponovno odlučivanje, Ustavni sud smatra da nema potrebe da razmatra kršenje prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

VIII. Zaključak

28. Kršenje prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije postoji kada su redoviti sudovi pri određivanju naknade materijalne štete zateznu kamatu dosudili od dana donošenja prvostupanjske presude umjesto od dana nastanka štete, kako je regulirano relevantnim zakonskim odredbama.

29. Na temelju članka 59. st. 1. i 2. i članka 62. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

30. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 4553/11**, рјешавајући апелацију **Неђе Тешановића**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б), члана 59 ст. 1 и 2 и члана 62 став 1 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 22/14 и 57/14), у саставу:

Валерија Галић, предсједница
Миодраг Симовић, потпредсједник
Сеада Палаврић, потпредсједница
Мато Тадић, судија
Мирсад Ћеман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 17. септембра 2014. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Неђе Тешановића**.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на почетак тока затезне камате.

Укида се Пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године. Предмет се враћа Окружном суду у Бањој Луци, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Окружном суду у Бањој Луци да, у складу са чланом 72 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Нђо Тешановић (у даљњем тексту: апелант) из Бање Луке, којег заступа Заједничка адвокатска канцеларија Десимира и Желимира Кевца из Бање Луке, поднио је 29. новембра 2011. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Окружног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Окружни суд) број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године и Пресуде Основног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Основни суд) број 71 0 П 030292 04 П од 2. фебруара 2011. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Окружног суда, Основног суда и "Сарајево осигурања" д.д. Сарајево (у даљњем тексту: тужени) затражено је 29. маја 2014. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Окружни суд је доставио одговор 9. јуна 2014. године, тужени 10. јуна 2014. године а Основни суд 18. јула 2014. године.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумиратју на сљедећи начин:

5. Пресудом Основног суда број 71 0 П 030292 04 П од 2. фебруара 2011. године дјелимично је усвојен апелантов тужбени захтјев и обавезан тужени да му на име накнаде материјалне штете исплати 3.101,32 КМ са законском затезном каматом почев од 2. фебруара 2011. године (дан доношења пресуде) до исплате, те да му накнади трошкове поступка у износу од 2.358,00 КМ, све у року од 30 дана. Пресудом је одбијен дио тужбеног захтјева за накнаду штете преко досуђеног износа. У образложењу је наведено да је на основу доказа прецизираних у пресуди утврђено да се 22. септембра 2004. године на путу Добој-Зеница, у мјесту Шије, догодила саобраћајна несрећа у којој су учествовали Бобан Тимотије, који је управљао возилом "пежо 306", чији су подаци прецизирани у пресуди и које је апелантова својина, и Елведин Сејдиновић, који је управљао возилом "опел кадет", чији су подаци прецизирани у пресуди, које је осигурано код туженог, да се несрећа догодила у тренутку када је возач апелантовог возила непрописно претицао два возила а возач "опел кадета" скретао без истакнутог знака за скретање усљед чега је апелантово возило ударило у то возило на начин прецизиран у пресуди, због чега је и настала материјална штета, да је у прекршајном поступку возач апелантовог возила проглашен кривим за несрећу и кажњен новчаном казном, као и да је возач "опел кадета" закључио вансудско поравнање са "Нешковић осигурањем", код којег је осигурано апелантово возило, у вези са штетом која је приликом несреће настала на његовом возилу. Даље, наведено је да је на основу вјештачења вјештака саобраћајне струке утврђено да су саобраћајној несрећи допринијели возачи оба аутомобила, и то у односу 50%:50%, јер је возач апелантовог аутомобила започео претицање без показивача а да претходно није провјерио да ли је претицање безбједно, а возач аутомобила "опел кадет" због тога што је обављао скретање без показивача а да претходно није провјерио да ли је скретање безбједно. При томе је Основни суд навео да се одговорност за штету коју један другоме нанесу учесници саобраћајне несреће у случају удеса изазваног моторним возилима у покрету просуђује према строгости саобраћајних правила којих су се ти учесници дужни да придржавају и према узрочном значају њиховог кршења, а да је одлучно питање при томе степен доприноса за насталу штету. С тим у вези, Основни суд је навео да, пошто је утврђено да је допринос у конкретном случају 50% напрема 50%, према мишљењу тог суда, у конкретном случају испуњен је услов за примјену одредаба члана 192 Закона о облигационим односима (у даљњем тексту: ЗОО), односно у односу на одговорност туженог - одредаба члана 154 ст. 1 и 2 ЗОО у вези са чл. 173 и 177 став 3 истог закона. Имајући у виду наведено, као и висину утврђене штете, Основни суд је донио одлуку као у диспозитиву. На крају је наведено да је суд одлуку о трошковима поступка донио на основу члана 386 став 2 и члана 387 Закона о парничном поступку (у даљњем тексту: ЗПП), те према Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката, па су прецизирани трошкови по свакој појединачној радњи и утврђено да трошкови поступка у цјелини износе 3.920,00

KM, te je navedeno da srazmjerni "troškovi uspjehu u parnici iznose 60%, odnosno 2.358,00 KM" a apelantov višak zahtjeva za naknadu troškova je odbijen.

6. Protiv navedene presude i apelant i tuženi su podnijeli žalbe Okružnom sudu, koji je Presudom broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine (stavom 1) žalbu tuženog djelimično uvažio i preinačio prvostepenu presudu u dijelu odluke o troškovima postupka, tako da je tuženi obavezan da apelantu naknadi troškove postupka u iznosu od 1.995,00 KM umjesto iznosa od 2.358,00 KM, a u preostalom dijelu tužba je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu odluke o glavnom zahtjevu. Stavom 2 presude odbijena je apelantova žalba i prvostepena presuda potvrđena u dijelu u kojem je odbijen preostali dio apelantovog tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa naknade štete preko dosuđenog. Stavom 3 odbijen je apelantov zahtjev za naknadu troškova za sastav žalbe, a stavom 4 odbijen je i zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav žalbe i odgovora na žalbu. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je neosnovan apelantov žalbeni navod da mu je trebalo isplatiti ukupno nastalu štetu, a ne samo 50%, jer on nema nikakve veze sa vozačem drugog automobila od kojeg je tuženi, prema apelantovom navodu, trebalo u tom slučaju da traži regresnu naknadu. U vezi s tim, Okružni sud je istakao da je nespорno utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o podijeljenoj odgovornosti oba vozača u smislu odredaba člana 177 stav 3 ZOO, te da je, slijedeći to, naknadu štete i trebalo smanjiti, odnosno dosuditi srazmjerno doprinosu apelantovog vozila nesreći (član 192 ZOO). Okružni sud je istakao da je, suprotno apelantovim navodima, doprinos vozača Timotija Bobana relevantan za konkretan slučaj zbog toga što je ugovorom o osiguranju obavezan ugovarač osiguranja da na načelima uzajamnosti i solidarnosti udružuje određeni iznos u zajednici osiguranja, odnosno zajednici rizika, a zajednica se obavezuje da, ako se desi događaj koji predstavlja osigurani slučaj, isplati osiguraniku ili nekom trećem licu naknadu, odnosno ugovorenu svotu ili učini nešto drugo. Navedeno je da je neosnovan i apelantov žalbeni navod u odnosu na početak toka zatezne kamate, jer, kako je obrazložio Okružni sud, "apelant nije dokazao da je štetu otklonio a od nalaza vještaka izrađenog 10. novembra 2010. godine do dana presuđenja, 2. februara 2011. godine, nije protekao dužи vremenski period (četiri mjeseca), pa je odluka o dosuđenoj zateznoj kamati pravilna". Navedeno je i da apelantu pripadaju troškovi postupka prema troškovniku precizираном u presudi prema kojem ukupni troškovi za nužne i potrebne radnje predузete u toku postupka iznose 3.325,00 KM, te da, s obzirom na uspjeh u parnici od 60%, apelantu pripada pravo na troškove u iznosu od 1.995,00 KM, a ne pripadaju mu troškovi žalbenog postupka, jer nije uspio sa žalbom. Imajući u vidu navedeno, Okružni sud je donio presudu kao u dispozitivu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

7. Apelant smatra da mu je osporenim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana II/3k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1 Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Kršenje navedenih prava apelant vidi u proizvoljnoj primjeni materijalnog prava. Apelant navodi da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno, jer mu nije, u skladu sa odredbama ZOO, dosuđena kamata od dana nastanka štete, nego od dana presuđenja. Smatra da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno i zbog toga što su sudovi vodili računa o doprinosu Bojana Timotije, jer njegov doprinos, prema apelantovom mišljenju, uopšte nije relevantan, budući da su i Bojan Timotija i drugi učesnik nesreće u odnosu na apelanta treća lica koja su mu solidarno odgovorna za štetu zbog čega su mu sudovi trebali dosuditi naknadu cjelokupne štete, a time i pune troškove postupka, te uputiti tuženog da se naknadno regresira od Bojana Timotije.

b) Odgovor na apelaciju

8. Okružni sud je naveo da nije došlo do kršenja prava na koja se apelant poziva i da apelaciju treba odbiti kao neosnovanu.

9. Osnovni sud je naveo da je postupak sproveden u skladu sa zakonom i da je zbog toga potrebno apelaciju odbiti kao neosnovanu.

10. Tuženi je naveo da je apelacija neosnovana i da je treba *prima facie* odbaciti.

V. Relevantni propisi

11. **Zakon o obligacionim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/09, te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04) u relevantnom dijelu glasi:

Član 174.

Za štetu od opasne stvari odgovara њen imalac, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice које se њom bavi.

Član 176. stav 1.

1)Umjesto imaoca stvari i isto kao on, odgovara lice kome je imalac poverio stvar da se њom služi ili lice koje je inače dužno da je nadgleda a nije kod њega na radu.

Član 177. st. 2, 3. i 4.

2)Imalac stvari oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivo radњom oštećenika ili trećeg lica koju on nije mogao predvidjeti i čije posљedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

3)Imalac se oslobađa odgovornosti djelimično ako je oštećenik djelimično doprinio nastanku štete.

4)Ako je nastanku štete djelimično doprinijelo treće lice ono odgovara oštećeniku solidarno sa imaocem stvari a dužno je snositi naknadu srazmjerno težini svoje krivice.

Član 178. st. 1, 2. i 3.

1)U slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu koji je prouzrokovan isključivom krivicom jednog imaoca primjenjuju se pravila o odgovornosti po osnovu krivice.

2)Ako postoji obostrana krivica svaki imalac odgovara za ukupnu štetu koju su oni pretrpjeli srazmjerno stepenu svoje krivice.

3)Ako nema krivice ni jednog imaoci odgovaraju na ravne dijelove ako razlozi pravičnosti ne zahtijevaju šta drugo.

Član 186.

Obaveza naknade štete smatra se dospjelom od trenutka nastanka štete.

Члан 189. ст. 1. и 2.

Оштећеник има право на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи.

Висина накнаде штете одређује се према цијенама у вријеме доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује шта друго.

Члан 277.

Дужник који закасни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној савезним законом.

VI. Допустивост

12. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

13. У складу са чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

14. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Окружног суда број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 15. новембра 2011. године а апелација је поднесена 29. новембра 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. 3 и 4 Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

15. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. 1, 3 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

16. Апелант побија наведене пресуде, тврдећи да су тим пресудама прекршена његова права из члана II/3е) и к) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

17. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

18. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

19. Уставни суд запажа да се предметни поступак пред редовним судовима односио на накнаду материјалне штете настале због саобраћајне несреће, дакле, да се тицао грађанских права и обавеза, те је због тога члан 6 Европске конвенције примјењив.

20. Апелант тврди да му је оспореним пресудама прекршено право на правично суђење због произвољне примјене материјалног права, јер су редовни судови утврдили да му припада само 50% накнаде штете због тога што је лице које је управљало његовим возилом у том проценту допринијело несрећи, јер су му камате досуђене од дана пресуђења а не од настанка штете и јер су му неправилно обрачунати трошкови поступка. С тим у вези, Уставни суд указује да, према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није преиспитивање закључака редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене права (види, Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је уопштено задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види, Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона.

21. Уставни суд се, дакле, према наведеноме ставу, може изузетно, када оцијени да је у одређеном поступку редовни суд произвољно поступао како у утврђивању чињеница, тако и у примјени релевантних позитивноправних прописа (види, Уставни суд, Одлука број *АП 311/04* од 22. априла 2005. године, став 26), упустити у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примијенили позитивноправне прописе. У контексту наведеногa Уставни суд подсјећа и да је у више својих одлука указао да очигледна произвољност у примјени релевантних прописа никада не може водити ка правичном поступку (види Одлуку Уставног суда број *АП 1293/05* од 12. септембра 2006. године, тачка 25 и даље). Стога ће Уставни суд у конкретном случају, с обзиром на питања која апелант проблематизује, испитати да ли су побијане одлуке засноване на произвољној примјени позитивноправних прописа.

22. У вези са апелантовим наводима да су редовни судови произвољно примијенили материјално право у односу на проценат надокнађене материјалне штете, истичући да му је требало досудити укупан износ материјалне штете, а не умањити га за допринос возача његовог возила, јер су, како апелант сматра, и тај возач и возач другог возила (који, такође, као ни возач апелантовог возила није сопственик возила којим је управљао) за апеланта трећа лица, Уставни суд запажа да је ове наводе апелант истицао и у току жалбеног поступка и да је Окружни суд о тим наводима дао аргументовано и јасно образложење. Наиме, редовни судови су образложили да је у конкретном случају за утврђивање висине накнаде штете битан допринос оба возача с обзиром на то да постоји њихова подијељена одговорност у омјеру од по 50%, те да апеланту као имаоцу возила (који за штету насталу на другом возилу одговара по основу објективне одговорности као сопственик опасне ствари без обзира на кривицу), у смислу члана 177 став 3 ЗОО, припада право на накнаду дијела штете, будући да ималац у таквом случају сноси, како је већ речено, дјелимичну одговорност за

насталу штету. Имајући у виду чињенична утврђења редовних судова и релевантне одредбе ЗОО на којим су засноване оспорене одлуке, Уставни суд сматра да у наведеном образложењу нема ништа што би указивало да су редовни судови приликом одлучивања о висини накнаде материјалне штете која припада апеланту произвољно примијенили материјално право и да су образложења редовних судова у том погледу у складу са стандардима Европске конвенције.

23. С друге стране, у вези са наводима о произвољно досуђеној камати од дана пресуђења умјесто од дана настанка штете, Уставни суд подсјећа да је у својој пракси у низу предмета рјешавао чињенично и правно питање везано за почетак тока затезне камате (види, нпр., одлуке Уставног суда бр. *АП 624/10* од 13. марта 2013. године, *АП 1433/06* од 13. септембра 2007. године, *АП 1757/06* од 8. јула 2008. године, *АП 3013/06* од 29. априла 2009. године, доступне на web-страници Уставног суда www.ustavnisud.ba). У наведеним одлукама усвојен је став да се при одређивању накнаде материјалне штете затезна камата досуђује од дана настанка штете. Наиме, Уставни суд је, нпр., у Одлуци број *АП 1757/06*, став 43, истакао да је "[…] чланом 186 Закона о облигационим односима прописано да се обавеза накнаде штете сматра доспјелом од тренутка настанка штете. Даље, чланом 277 наведеног закона прописано је да дужник који закасни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату. Стога, према мишљењу Уставног суда, иако наведеним члановима експлицитно није наведено од када се затезна камата досуђује при материјалној штети, ипак, из наведених законских одредаба произилази да би затезну камату у случају материјалне штете требало досудити од дана настанка штете". Уставни суд у наведеним одлукама закључио је да је прекршено право на правично суђење из члана II/3e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције због тога што су судови произвољно примијенили материјално право у погледу почетка тока законске затезне камате при досуђењу накнаде материјалне штете.

24. С обзиром на то да је и у конкретном случају апеланту досуђена накнада материјалне штете а да су му затезне камате досуђене од дана доношења првостепене пресуде, а не од дана настанка штете, Уставни суд се, умјесто посебног образложења ове одлуке у односу на почетак тока затезне камате, позива на образложење из Одлуке број *АП 1757/06*, јер се оно у цијелости може примијенити и на конкретан случај. Због наведеног, Уставни суд сматра апелантове наводе о произвољној примјени материјалног права у односу на почетак тока затезне камате основаним.

25. Због наведеног, Уставни суд сматра да је у конкретном случају дошло до кршења права на правично суђење из члана II/3e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције усљед произвољне примјене материјалног права у односу на одлуку редовног суда о почетку тока затезне камате.

26. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да је, иако је утврдио да нема произвољности у примјени материјалног права у односу на одлуку о меритуму предмета, односно одлуку о главном захтјеву, односно иако је утврдио да постоји произвољност само у односу на дио одлуке у којем је одлучено о почетку тока затезне камате, узимајући у обзир садржину изреке оспорене пресуде Окружног суда, цјелисходно укинути Пресуду Окружног суда број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године у цијелости и предмет вратити на поновни поступак Окружном суду како би донио нову одлуку у складу са чланом II/3e) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције. С тим у вези, Уставни суд истиче да се у овој одлуци неће бавити разматрањем апелантових навода о примјени права у односу на досуђене трошкове поступка, али сматра да је неопходно нагласити да овакво одлучивање, евентуално, може имати утјицаја и на висину досуђених трошкова поступка о чему Окружни суд треба водити рачуна приликом доношења нове одлуке у поновном поступку.

Право на имовину

27. Апелант сматра да му је, због произвољне примјене материјалног права, прекршено и право на имовину. С обзиром на то да је Уставни суд, разматрајући питање кршења права на правично суђење, укинуо оспорену пресуду Окружног суда и вратио је том суду на поновно одлучивање, Уставни суд сматра да нема потребе да разматра кршење права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII. Закључак

28. Кршење права на правично суђење из члана II/3e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције постоји када су редовни судови при одређивању накнаде материјалне штете затезну камату досудили од дана доношења првостепене пресуде умјесто од дана настанка штете, како је регулисано релевантним законским одредбама.

29. На основу члана 59 ст. 1 и 2 и члана 62 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

30. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4553/11**, rješavajući apelaciju **Neđe Tešanovića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav 2. tačka b), člana 59. st. 1. i 2. i člana 62. stav 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 22/14 i 57/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Mirsad Ćeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 17. septembra 2014. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Neđe Tešanovića**.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđnje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na početak toka zatezne kamate.

Ukida se Presuda Okružnog suda u Banjoj Luci broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine. Predmet se vraća Okružnom sudu u Banjoj Luci, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku, u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Okružnom sudu u Banjoj Luci da, u skladu sa članom 72. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Neđo Tešanović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banje Luke, kojeg zastupa Zajednička advokatska kancelarija Desimira i Želimira Kevca iz Banje Luke, podnio je 29. novembra 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Okružnog suda u Banjoj Luci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine i Presude Osnovnog suda u Banjoj Luci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 71 0 P 030292 04 P od 2. februara 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Okružnog suda, Osnovnog suda i "Sarajevo osiguranja" d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 29. maja 2014. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Okružni sud je dostavio odgovor 9. juna 2014. godine, tuženi 10. juna 2014. godine a Osnovni sud 18. jula 2014. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Presudom Osnovnog suda broj 71 0 P 030292 04 P od 2. februara 2011. godine djelimično je usvojen apelantov tužbeni zahtjev i obavezan tuženi da mu na ime naknade materijalne štete isplati 3.101,32 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 2. februara 2011. godine (dan donošenja presude) do isplate, te da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 2.358,00 KM, sve u roku od 30 dana. Presudom je odbijen dio tužbenog zahtjeva za naknadu štete preko dosuđenog iznosa. U obrazloženju je navedeno da je na osnovu dokaza preciziranih u presudi utvrđeno da se 22. septembra 2004. godine na putu Doboj-Zenica, u mjestu Šije, dogodila saobraćajna nesreća u kojoj su učestvovali Boban Timotije, koji je upravljao vozilom "peugeot 306", čiji su podaci precizirani u presudi i koje je apelantovo vlasništvo, i Elvedin Sejdinović, koji je upravljao vozilom "opel kadet", čiji su podaci precizirani u presudi, koje je osigurano kod tuženog, da se nesreća dogodila u trenutku kada je vozač apelantovog vozila nepropisno preticao dva vozila a vozač "opel kadeta" skretao bez istaknutog znaka za skretanje usljed čega je apelantovo vozilo udarilo u to vozilo na način preciziran u presudi, zbog čega je i nastala materijalna šteta, da je u prekršajnom postupku vozač apelantovog vozila proglašen krivim za nesreću i kažnjen novčanom kaznom, kao i da je vozač "opel kadeta" zaključio vansudsko poravnanje sa "Nešković osiguranjem", kod kojeg je osigurano apelantovo vozilo, u vezi sa štetom koja je prilikom nesreće nastala na njegovom vozilu. Dalje, navedeno je da je na osnovu vještačenja vještaka saobraćajne struke utvrđeno da su saobraćajnoj nesreći doprinijeli vozači oba automobila, i to u odnosu 50%:50%, jer je vozač apelantovog automobila započeo preticanje bez pokazivača a da prethodno nije provjerio da li je preticanje sigurno, a vozač automobila "opel kadet" zbog toga što je obavljao skretanje bez pokazivača a da prethodno nije provjerio da li je skretanje sigurno. Pri tome je Osnovni sud naveo da se odgovornost za štetu koju jedan drugome nanesu učesnici saobraćajne nesreće u slučaju udesa izazvanog motornim vozilima u pokretu prosuđuje prema strogosti saobraćajnih pravila kojih su se ti učesnici dužni pridržavati i prema uzročnom značaju njihovog kršenja, a da je odlučno pitanje pri tome stepen doprinosa za nastalu štetu. S tim u vezi, Osnovni sud je naveo da, pošto je utvrđeno da je doprinos u konkretnom slučaju 50% naprema 50%, prema mišljenju tog suda, u konkretnom slučaju ispunjen je uvjet za primjenu odredaba člana 192. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO), odnosno u odnosu na odgovornost tuženog - odredaba člana 154. st. 1. i 2. ZOO u vezi sa čl. 173. i 177. stav 3. istog zakona. Imajući u vidu navedeno, kao i visinu utvrđene štete, Osnovni sud je donio odluku kao u dispozitivu. Na kraju je navedeno da je sud odluku o troškovima postupka donio na osnovu člana 386. stav 2. i člana 387. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP), te prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, pa su precizirani troškovi po svakoj pojedinačnoj radnji i utvrđeno da troškovi postupka u cjelini iznose 3.920,00 KM, te je navedeno da srazmjerni "troškovi uspjehu u parnici iznose 60%, odnosno 2.358,00 KM" a apelantov višak zahtjeva za naknadu troškova je odbijen.

6. Protiv navedene presude i apelant i tuženi su podnijeli žalbe Okružnom sudu, koji je Presudom broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine (stavom 1) žalbu tuženog djelimično uvažio i preinačio prvostepenu presudu u dijelu odluke o troškovima postupka, tako da je tuženi obavezan da apelantu naknadi troškove postupka u iznosu od 1.995,00 KM umjesto iznosa od 2.358,00 KM, a u preostalom dijelu tužba je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu odluke o glavnom zahtjevu. Stavom 2. presude odbijena je apelantova žalba i prvostepena presuda potvrđena u dijelu u kojem je odbijen preostali dio apelantovog tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa naknade štete preko dosuđenog. Stavom 3. odbijen je apelantov zahtjev za naknadu troškova za sastav žalbe, a stavom 4. odbijen je i zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav žalbe i odgovora na žalbu. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je neosnovan apelantov žalbeni navod da mu je trebalo isplatiti ukupno nastalu štetu, a ne samo 50%, jer on nema nikakve veze sa vozačem drugog automobila od kojeg je tuženi, prema apelantovom navodu, trebalo u tom slučaju da traži regresnu naknadu. U vezi s tim, Okružni sud je istakao da je nesporno utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o podijeljenoj odgovornosti oba vozača u smislu odredaba člana 177. stav 3. ZOO, te da je, slijedeći to, naknadu štete i trebalo smanjiti, odnosno dosuditi srazmjerno doprinosu apelantovog vozila nesreći (član 192. ZOO). Okružni sud je istakao da je, suprotno apelantovim navodima, doprinos vozača Timotija Bobana relevantan za konkretan slučaj zbog toga što je ugovorom o osiguranju obavezan ugovarač osiguranja da na načelima uzajamnosti i solidarnosti udružuje određeni iznos u zajednici osiguranja, odnosno zajednici rizika, a zajednica se obavezuje da, ako se desi događaj koji predstavlja osigurani slučaj, isplati osiguraniku ili nekom trećem licu naknadu, odnosno ugovorenu svotu ili učini nešto drugo. Navedeno je da je neosnovan i apelantov žalbeni navod u odnosu na početak toka zatezne kamate, jer, kako je obrazložio Okružni sud, "apelant nije dokazao da je štetu otklonio a od nalaza vještaka izrađenog 10. novembra 2010. godine do dana presuđenja, 2. februara 2011. godine, nije protekao duži vremenski period (četiri mjeseca), pa je odluka o dosuđenoj zateznoj kamati pravilna". Navedeno je i da apelantu pripadaju troškovi postupka prema troškovniku preciziranom u presudi prema

kojem ukupni troškovi za nužne i potrebne radnje preduzete u toku postupka iznose 3.325,00 KM, te da, s obzirom na uspjeh u parnici od 60%, apelantu pripada pravo na troškove u iznosu od 1.995,00 KM, a ne pripadaju mu troškovi žalbenog postupka, jer nije uspio sa žalbom. Imajući u vidu navedeno, Okružni sud je donio presudu kao u dispozitivu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

7. Apelant smatra da mu je osporenim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Kršenje navedenih prava apelant vidi u proizvoljnoj primjeni materijalnog prava. Apelant navodi da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno, jer mu nije, u skladu sa odredbama ZOO, dosuđena kamata od dana nastanka štete, nego od dana presuđenja. Smatra da je materijalno pravo proizvoljno primijenjeno i zbog toga što su sudovi vodili računa o doprinosu Bojana Timotije, jer njegov doprinos, prema apelantovom mišljenju, uopće nije relevantan, budući da su i Bojan Timotija i drugi učesnik nesreće u odnosu na apelanta treća lica koja su mu solidarno odgovorna za štetu zbog čega su mu sudovi trebali dosuditi naknadu cjelokupne štete, a time i pune troškove postupka, te uputiti tuženog da se naknadno regresira od Bojana Timotije.

b) Odgovor na apelaciju

8. Okružni sud je naveo da nije došlo do kršenja prava na koja se apelant poziva i da apelaciju treba odbiti kao neosnovanu.

9. Osnovni sud je naveo da je postupak proveden u skladu sa zakonom i da je zbog toga potrebno apelaciju odbiti kao neosnovanu.

10. Tuženi je naveo da je apelacija neosnovana i da je treba *prima facie* odbaciti.

V. Relevantni propisi

11. **Zakon o obligacionim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/09, te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04) u relevantnom dijelu glasi:

Član 174.

Za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice koje se njom bavi.

Član 176. stav 1.

1)Umjesto imaoca stvari i isto kao on, odgovara lice kome je imalac povjerio stvar da se njom služi ili lice koje je inače dužno da je nadgleda a nije kod njega na radu.

Član 177. st. 2, 3. i 4.

2)Imalac stvari oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili trećeg lica koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

3)Imalac se oslobađa odgovornosti djelimično ako je oštećenik djelimično doprinio nastanku štete.

4)Ako je nastanku štete djelimično doprinijelo treće lice ono odgovara oštećeniku solidarno sa imaocem stvari a dužno je snositi naknadu srazmjerno težini svoje krivice.

Član 178. st. 1, 2. i 3.

1)U slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu koji je prouzrokovan isključivom krivicom jednog imaoca primjenjuju se pravila o odgovornosti po osnovu krivice.

2)Ako postoji obostrana krivica svaki imalac odgovara za ukupnu štetu koju su oni pretrpjeli srazmjerno stepenu svoje krivice.

3)Ako nema krivice ni jednog imaoci odgovaraju na ravne dijelove ako razlozi pravičnosti ne zahtijevaju šta drugo.

Član 186.

Obaveza naknade štete smatra se dospjelom od trenutka nastanka štete.

Član 189. st. 1. i 2.

Oštećenik ima pravo na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi.

Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje šta drugo.

Član 277.

Dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje pored glavnice i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj saveznim zakonom.

VI. Dopustivost

12. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. U skladu sa članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

14. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Okružnog suda broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 15. novembra 2011. godine a apelacija je podnesena 29. novembra 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

15. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. 1, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

16. Apelant pobija navedene presude, tvrdeći da su tim presudama prekršena njegova prava iz člana II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

17. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

18. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku

pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

19. Ustavni sud zapaža da se predmetni postupak pred redovnim sudovima odnosio na naknadu materijalne štete nastale zbog saobraćajne nesreće, dakle, da se ticao građanskih prava i obaveza, te je zbog toga član 6. Evropske konvencije primjenjiv.

20. Apelant tvrdi da mu je osporenim presudama prekršeno pravo na pravično suđenje zbog proizvoljne primjene materijalnog prava, jer su redovni sudovi utvrdili da mu pripada samo 50% naknade štete zbog toga što je lice koje je upravljalo njegovim vozilom u tom procentu doprinijelo nesreći, jer su mu kamate dosuđene od dana presuđenja a ne od nastanka štete i jer su mu nepravilno obračunati troškovi postupka. S tim u vezi, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije preispitivanje zaključaka redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituira redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska.

21. Ustavni sud se, dakle, prema navedenome stavu, može izuzetno, kada ocijeni da je u određenom postupku redovni sud proizvoljno postupao kako u utvrđivanju činjenica, tako i u primjeni relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. aprila 2005. godine, stav 26), upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivnopravne propise. U kontekstu navedenoga Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi ka pravičnom postupku (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP 1293/05* od 12. septembra 2006. godine, tačka 25. i dalje). Stoga će Ustavni sud u konkretnom slučaju, s obzirom na pitanja koja apelant problematizira, ispitati da li su pobijane odluke utemeljene na proizvoljnoj primjeni pozitivnopravnih propisa.

22. U vezi sa apelantovim navodima da su redovni sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo u odnosu na procent nadoknađene materijalne štete, ističući da mu je trebalo dosuditi ukupan iznos materijalne štete, a ne umanjiti ga za doprinos vozača njegovog vozila, jer su, kako apelant smatra, i taj vozač i vozač drugog vozila (koji, također, kao ni vozač apelantovog vozila nije vlasnik vozila kojim je upravljao) za apelanta treća lica, Ustavni sud zapaža da je ove navode apelant isticao i u toku žalbenog postupka i da je Okružni sud o tim navodima dao argumentirano i jasno obrazloženje. Naime, redovni sudovi su obrazložili da je u konkretnom slučaju za utvrđivanje visine naknade štete bitan doprinos oba vozača s obzirom na to da postoji njihova podijeljena odgovornost u omjeru od po 50%, te da apelantu kao imaocu vozila (koji za štetu nastalu na drugom vozilu odgovara po osnovu objektivne odgovornosti kao vlasnik opasne stvari bez obzira na krivicu), u smislu člana 177. stav 3. ZOO, pripada pravo na naknadu dijela štete, budući da imalac u takvom slučaju snosi, kako je već rečeno, djelimičnu odgovornost za nastalu štetu. Imajući u vidu činjenična utvrđenja redovnih sudova i relevantne odredbe ZOO na kojim su utemeljene osporene odluke, Ustavni sud smatra da u navedenom obrazloženju nema ništa što bi ukazivalo da su redovni sudovi prilikom odlučivanja o visini naknade materijalne štete koja pripada apelantu proizvoljno primijenili materijalno pravo i da su obrazloženja redovnih sudova u tom pogledu u skladu sa standardima Evropske konvencije.

23. S druge strane, u vezi sa navodima o proizvoljno dosuđenoj kamati od dana presuđenja umjesto od dana nastanka štete, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi u nizu predmeta rješavao činjenično i pravno pitanje vezano za početak toka zatezne kamate (vidi, npr., odluke Ustavnog suda br. *AP 624/10* od 13. marta 2013. godine, *AP 1433/06* od 13. septembra 2007. godine, *AP 1757/06* od 8. jula 2008. godine, *AP 3013/06* od 29. aprila 2009. godine, dostupne na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). U navedenim odlukama usvojen je stav da se pri određivanju naknade materijalne štete zatezna kamata dosuđuje od dana nastanka štete. Naime, Ustavni sud je, npr., u Odluci broj *AP 1757/06*, stav 43, istakao da je "[…] članom 186. Zakona o obligacionim odnosima propisano da se obaveza naknade štete smatra dospjelom od trenutka nastanka štete. Dalje, članom 277. navedenog zakona propisano je da dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu. Stoga, prema mišljenju Ustavnog suda, iako navedenim članovima eksplicitno nije navedeno od kada se zatezna kamata dosuđuje pri materijalnoj šteti, ipak, iz navedenih zakonskih odredaba proizlazi da bi zateznu kamatu u slučaju materijalne štete trebalo dosuditi od dana nastanka štete". Ustavni sud u navedenim odlukama zaključio je da je prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije zbog toga što su sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo u pogledu početka toka zakonske zatezne kamate pri dosuđenju naknade materijalne štete.

24. S obzirom na to da je i u konkretnom slučaju apelantu dosuđena naknada materijalne štete a da su mu zatezne kamate dosuđene od dana donošenja prvostepene presude, a ne od dana nastanka štete, Ustavni sud se, umjesto posebnog obrazloženja ove odluke u odnosu na početak toka zatezne kamate, poziva na obrazloženje iz Odluke broj *AP 1757/06*, jer se ono u cijelosti može primijeniti i na konkretan slučaj. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra apelantove navode o proizvoljnoj primjeni materijalnog prava u odnosu na početak toka zatezne kamate osnovanim.

25. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju došlo do kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije usljed proizvoljne primjene materijalnog prava u odnosu na odluku redovnog suda o početku toka zatezne kamate.

26. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da je, iako je utvrdio da nema proizvoljnosti u primjeni materijalnog prava u odnosu na odluku o meritumu predmeta, odnosno odluku o glavnom zahtjevu, odnosno iako je utvrdio da postoji proizvoljnost samo u odnosu na dio odluke u kojem je odlučeno o početku toka zatezne kamate, uzimajući u obzir sadržaj izreke osporene presude Okružnog suda, cjelishodno ukinuti Presudu Okružnog suda broj 71 0 P 030292 11 Gž od 14. oktobra 2011. godine u cijelosti i predmet vratiti na ponovni postupak Okružnom sudu kako bi donio novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije. S tim u vezi, Ustavni sud ističe da se u ovoj odluci neće baviti razmatranjem apelantovih navoda o primjeni prava u odnosu na dosuđene troškove postupka, ali smatra da je neophodno naglasiti da ovakvo odlučivanje, eventualno, može imati utjecaja i na visinu dosuđenih troškova

postupka o čemu Okružni sud treba voditi računa prilikom donošenja nove odluke u ponovnom postupku.

Pravo na imovinu

27. Apelant smatra da mu je, zbog proizvoljne primjene materijalnog prava, prekršeno i pravo na imovinu. S obzirom na to da je Ustavni sud, razmatrajući pitanje kršenja prava na pravično suđenje, ukinuo osporenu presudu Okružnog suda i vratio je tom sudu na ponovno odlučivanje, Ustavni sud smatra da nema potrebe da razmatra kršenje prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

28. Kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije postoji kada su redovni sudovi pri određivanju naknade materijalne štete zateznu kamatu dosudili od dana donošenja prvostepene presude umjesto od dana nastanka štete, kako je regulirano relevantnim zakonskim odredbama.

29. Na osnovu člana 59. st. 1. i 2. i člana 62. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

30. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

K A Z A L O

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1250 Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu (hrvatski jezik) 1
Одлука о одобравању средстава из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину (српски језик) 1
Odluka o odobravanju sredstava iz budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu (bosanski jezik) 2

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE

1251 Uputa o sprovođenju Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode (hrvatski jezik) 2
Упутство о провођењу Одлуке о управљању тарифним квотама за пољопривредне производе (српски језик) 3
Uputstvo o provođenju Odluke o upravljanju tarifnim kvotama za poljoprivredne proizvode (bosanski jezik) 3

KONKURENCIJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

1252 Rješenje broj 03-26-1-18-15-II/14 (hrvatski jezik) 4
Рјешење број 03-26-1-18-15-II/14 (српски језик) 7
Rješenje broj 03-26-1-18-15-II/14 (bosanski jezik) 10

1253 Rješenje broj 05-26-2-039-75-II/13 (hrvatski jezik) 12
Рјешење број 05-26-2-039-75-II/13 (српски језик) 30
Rješenje broj 05-26-2-039-75-II/13 (bosanski jezik) 48

AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

1254 Popis medicinskih sredstava za koja su izdane Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar medicinskih sredstava (hrvatski jezik) 66
Списак медицинских средстава за која су издате Потврде за упис и обнову уписа у Регистар медицинских средстава (српски језик) 87
Spisak medicinskih sredstava za koja su izdane Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar medicinskih sredstava (bosanski jezik) 110

1255 Popis medicinskih sredstava za koja su izdane Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar medicinskih sredstava (hrvatski jezik) 132
Списак медицинских средстава за која су издате Потврде за упис и обнову уписа у Регистар медицинских средстава (српски језик) 148
Spisak medicinskih sredstava za koja su izdane Potvrde za upis i obnovu upisa u Registar medicinskih sredstava (bosanski jezik) 162

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

1256 Odluka broj AP 744/11 (hrvatski jezik) 175
Одлука број АП 744/11 (српски језик) 180
Odluka broj AP 744/11 (bosanski jezik) 184

1257 Odluka broj AP 4393/11 (hrvatski jezik) 189
Одлука број АП 4393/11 (српски језик) 196
Odluka broj AP 4393/11 (bosanski jezik) 204

1258 Odluka broj AP 4407/11 (hrvatski jezik) 212
Одлука број АП 4407/11 (српски језик) 217
Odluka broj AP 4407/11 (bosanski jezik) 222

1259 Odluka broj AP 4553/11 (hrvatski jezik) 227
Одлука број АП 4553/11 (српски језик) 231
Odluka broj AP 4553/11 (bosanski jezik) 234

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Marin Vukoja - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFSKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.
"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.
Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.
Pretplata za II polugodište 2014. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.
Web izdanje: http: //www.sluzbenilist.ba - godišnja pretplata 200,00 KM